

รายงานฉบับสมบูรณ์

แผนงานวิจัย

การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้น้อย :
กรณีศึกษากลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ)

Strategic Plan development in tourism promotion in secondary tourist and
low-income provinces: A case study on a provincial cluster in lower-
northeastern Thailand (Yasothon, Sisaket, and Amnat Charoen)

โดย

ศาสตราจารย์ ดร. ปังปอนด์ รักอำนวยกิจ และคณะ

เมษายน 2563

เลขที่สัญญา RDG62T0066

รายงานฉบับสมบูรณ์

แผนงานวิจัย

การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้น้อย :
กรณีศึกษากลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ)

Strategic Plan development in tourism promotion in secondary tourist and
low-income provinces: A case study on a provincial cluster in lower-
northeastern Thailand (Yasothon, Sisaket, and Amnat Charoen)

คณะผู้วิจัย

สังกัด

1. ศาสตราจารย์ ดร.ป๋องปอนด์ รักอำนวยกิจ	วิทยาลัยประชากรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ดร.ณัฐ ภูมิพัฒน์ศิริ	นักวิจัยประจำโครงการ
3. นายกันตภณ เลอธนกุล	ผู้ช่วยนักวิจัยประจำโครงการ

สนับสนุนโดย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกสว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สำหรับการให้โอกาสและความอนุเคราะห์ด้านงบประมาณสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการนำความรู้และความสามารถทางวิชาการมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย ในครั้งนี้คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภาวดี โพธิยะราช สำหรับการสนับสนุนทั้งการให้คำแนะนำที่มีประโยชน์และกำลังใจอันเปี่ยมล้นแก่คณะผู้วิจัยในระหว่างการดำเนินการวิจัยจนสามารถบรรลุเป้าหมายการดำเนินงานวิจัยได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยขอขอบคุณทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในจังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญ ตั้งแต่ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้บริหารจังหวัด ท้องเที่ยวและกีฬาจังหวัด ผู้แทนภาคเอกชนประจำจังหวัด รวมทั้งผู้แทนจากภาค ประชาสังคม ชุมชน และภาคี ส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัด ได้แก่ สำนักงานจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสถิติจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด ตำรวจภูธรจังหวัด สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด กรมทางหลวงชนบท สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด สำนักงานคลังจังหวัด สำนักงานโยธาธิการจังหวัด สำนักงานแรงงานจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด หอการค้าจังหวัด สมาคมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัด สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด โครงการรวมกลุ่มของนักธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC) ชุมชน และภาคีที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ สำหรับการอนุเคราะห์ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด ตลอดจนขอขอบคุณผู้บริหารจังหวัด และผู้ปฏิบัติงานทุกระดับในสำนักงานการท่องเที่ยวแล กีฬาจังหวัด สำหรับการ อำนวยความสะดวกแก่คณะผู้วิจัยในระหว่างปฏิบัติการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล

บทสรุปผู้บริหาร

1. ความเป็นมา

แผนงาน “การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้น้อย : กรณีศึกษา กลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ)” เป็นการวิจัยที่ มุ่งเน้น วิเคราะห์หาแนวทางการ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มโอกาสในการลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำเพื่อสร้างความเจริญเติบโต ในกลุ่มจังหวัดรองที่คาดหวังให้ ใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนการลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำ พร้อมทั้งสร้างความเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนในกลุ่มสามจังหวัด โดยการทำงานและการเรียนรู้ร่วมกันของ หน่วยงานที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวระดับพื้นที่- จังหวัด และกลุ่ม จังหวัดในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การ ท่องเที่ยว และพัฒนาแผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด เพื่อนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปใช้ ประโยชน์ในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว และพัฒนาแผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเพื่อลด ความยากจนและการกระจายรายได้ของจังหวัดอย่างยั่งยืน

2 วัตถุประสงค์หลักของแผนงานวิจัย

โครงการวิจัย “การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้น้อย : กรณีศึกษา กลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ)” มีวัตถุประสงค์สำคัญ (1) เพื่อพัฒนา ยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ (2) เพื่อพัฒนา แผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ และ (3) เพื่อ เสนอแนะกระบวนการในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการ ท่องเที่ยวของจังหวัด ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ

3. ขั้นตอนการวิจัย

(1) รวบรวมและนำเสนอผลการวิจัยจากการศึกษา ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรในพื้นที่ และโครงสร้างพื้นฐานของสามจังหวัดรองที่มีผลต่ออุปทานการท่องเที่ยว และผลการวิเคราะห์ช่องว่าง และโอกาส ต่อสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยวสาม จังหวัดเป้าหมายดำเนินการโดยใช้ผลการศึกษาจากการวิจัยในปีที่ 1 ผลการศึกษาดังกล่าวเป็นผล การศึกษาที่เน้นในด้านของอุปทานการท่องเที่ยว ที่มีผลต่ออุปสงค์การท่องเที่ยว (คณะผู้วิจัยอาศัยข้อมูล อุปสงค์เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จด้านการท่องเที่ยว) โดยนำเสนอต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จากการพัฒนาการ ท่องเที่ยวในสามจังหวัดท่องเที่ยวซึ่งเป็นจังหวัด เมืองรองและมีรายได้น้อย

(2) การศึกษาการทำงานเชิงโครงสร้างของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดในการผลักดันและส่งเสริม การท่องเที่ยวในสามจังหวัดเป้าหมายศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิที่ ต้องมีการ ปรับปรุง ข้อมูล ที่มีล่าสุดทั้ง ทางด้านข้อมูลจาก แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด รายงานการพัฒนาจังหวัดจากพัฒนาชุมชน รวมทั้งข้อมูลเชิงมหภาคจากแหล่งอ้างอิงที่สำคัญ เช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย และ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายการพัฒนาจังหวัด และนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมทั้งศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เชิงลึกในเรื่องกระบวนการ ปัญหา อุปสรรค ในการจัดทำยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อให้ได้ วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์หลัก และยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวของแต่ละจังหวัด

โดยในการร่าง วิสัยทัศน์ พันธกิจ ของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัด โดยใช้ข้อมูลจากทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดรองและมียรายได้น้อย ที่นักวิจัยได้รวบรวมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว ในแต่ละจังหวัด คณะวิจัยจึงสามารถสรุปความต้องการพัฒนาทิศทางการท่องเที่ยวได้ โดยพิจารณาพร้อมกับข้อมูลพื้นฐานของจังหวัด และการวิเคราะห์ SWOT และ GAP Analysis ที่ได้รับการตรวจสอบแล้วมาพิจารณาร่วม

การร่างวิสัยทัศน์ใช้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้ลำดับความสำคัญของแต่ละจังหวัด เมื่อร่าง วิสัยทัศน์เสร็จสิ้น นักวิจัยได้ขอรับความคิดเห็นเบื้องต้นจากสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดแต่ละจังหวัดขั้นตอนหนึ่งก่อนการร่างพันธกิจและยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

(3) ในการวางแผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของสามจังหวัดเป้าหมาย จะใช้วางแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เป็นข้อมูลนำเข้าในการทำงานร่วมกับสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดในการร่าง แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยว จากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัย และความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยวสามจังหวัดเป้าหมายจากการประชุมระดมสมองจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น หอการค้าจังหวัด องค์การปกครองส่วนจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัด พัฒนาชุมชนจังหวัด กลุ่มนักธุรกิจรุ่นใหม่ กลุ่มเกษตรกร และผู้บริหารระดับจังหวัด รวมทั้งภาคีภาคชุมชนและประชาชน

4. ผลการวิจัย

4.1 ปัจจัยนำเข้าของการศึกษาการพัฒนาสร้างยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

โครงการวิจัย “การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมียรายได้น้อย : กรณีศึกษากลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ)” เป็นการศึกษาต่อเนื่องจาก “แผนงานการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมียรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ : กรณีศึกษากลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ)” ซึ่งได้ใช้ผลการดำเนินงานจากแผนงานดังกล่าว สำหรับเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมียรายได้น้อย กรณีศึกษากลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ซึ่งข้อมูลที่ใช้เป็นปัจจัยนำเข้าเบื้องต้นของการวิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

4.1.1 ข้อมูลปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ

การรวบรวมข้อมูลปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ (1) โครงสร้างทางประชากร (2) ขนาดและการกระจายตัว และ (3) สัดส่วนของแรงงานในแต่ละกิจกรรมทางเศรษฐกิจ มีเนื้อหาพอสังเขปดังนี้

(1) โครงสร้างทางประชากร จากสำมะโนประชากรในประเทศไทย พ.ศ. 2553 พบว่าทุกจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 มีสัดส่วนของประชากรวัยแรงงานที่ต่ำกว่าสัดส่วนในระดับประเทศ

(2) ขนาดและการกระจายตัวของประชากร พบว่า จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด และมีความหนาแน่นมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับระดับภูมิภาค ในขณะที่จังหวัดอำนาจเจริญมีความหนาแน่นของประชากรน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ภายในกลุ่มจังหวัดเดียวกัน

(3) สัดส่วนของแรงงานในแต่ละกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ผู้มีงานทำในจังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม การป่าไม้ การประมง

4.1.2 ข้อมูลปัจจัยด้านทรัพยากรในพื้นที่ ที่มีผลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว

การรวบรวมข้อมูลปัจจัยด้านทรัพยากรในพื้นที่ ที่มีผลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การประเมินศักยภาพของทรัพยากรด้านแหล่งท่องเที่ยวภายในพื้นที่ และทัศนคติและความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในพื้นที่

(1) การประเมินศักยภาพของทรัพยากรด้านแหล่งท่องเที่ยวภายในพื้นที่ พบว่า จังหวัดยโสธรมีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการยืนยันสถานะจำนวนทั้งสิ้น 90 แห่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดจำนวน 34 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จังหวัดศรีสะเกษมีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการยืนยันสถานะจำนวนทั้งสิ้น 127 แห่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดจำนวน 69 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และจังหวัดอำนาจเจริญมีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการยืนยันสถานะจำนวนทั้งสิ้น 105 แห่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดจำนวน 52 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และ เชิงธรรมชาติ

(2) ทัศนคติและความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ พบว่า ผู้ที่มีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดทั้ง 3 ต่างตระหนักรู้และเข้าใจถึงการเป็นเมืองท่องเที่ยว และมองว่าจังหวัดของตนสามารถเป็นเมืองท่องเที่ยวได้โดยให้เหตุ ผลถึงตัวอย่างสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงประจำจังหวัด อย่างไรก็ตามจังหวัดยโสธรและอำนาจเจริญได้มีทัศนคติเกี่ยวกับความจำเป็นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ในขณะที่ทางจังหวัดศรีสะเกษค่อนข้างเชื่อมั่นในชื่อเสียงและศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดของตนเองสูงกว่าอีก 2 จังหวัด อีกสิ่งหนึ่งที่สอดคล้องกัน

คือ การมองว่าแหล่งท่องเที่ยวหรือของดีประจำจังหวัดประเภทศิลปวัฒนธรรมสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดของตนได้

นอกจากนี้ ความเห็นด้านความพร้อมของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ได้ผลว่า ทั้ง 3 จังหวัดค่อนข้างมีความพร้อมของศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเนื่องจากส่วนใหญ่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและมีอยู่แล้วในพื้นที่ ยกเว้นในบางแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างขึ้นใหม่ หรือกิจกรรมประเพณีบางอย่างที่เพิ่งเกิดขึ้นเมื่อไม่นานนี้ยังจำเป็นต้องได้รับการประชาสัมพันธ์ในวงกว้างมากขึ้น สำหรับด้านการเดินทาง แต่ละจังหวัดมีความพึงพอใจในเส้นทางการคมนาคมที่มีอยู่ ด้วยถนน 4 เลนที่สามารถเชื่อมต่อไปยังเส้นทางหลักเข้าสู่ท่าอากาศยานในจังหวัดอุบลราชธานีได้ อย่างไรก็ตาม ความต้องการที่จะให้มีท่าอากาศยานเล็งนกทายังเป็นสิ่งที่ทางจังหวัดยโสธรคาดหวัง

อย่างไรก็ตาม แต่ละจังหวัดต่างมีมุมมองเกี่ยวกับการประเมินความพร้อมของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในลักษณะที่คล้ายคลึงกันว่า ในจังหวัดของตนมีศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจและความหลากหลาย แต่ยังคงกลไกบางอย่างที่ทำให้ความเป็นเมืองท่องเที่ยวยังไม่สมบูรณ์แบบหรือเป็นไปตามที่คาดหวัง ซึ่งกลไกที่ว่านี้ทั้งเกิดจากในระดับภาคประชาชน /เอกชน และการสนับสนุนจากภาครัฐ ตลอดจนความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ทุกจังหวัดต่างมีความยินดีและได้มีการสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดในอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันเป็นอย่างดี และต่างเห็นชอบกับการที่จังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ ได้มีการร่วมมือกันในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเพราะเชื่อมั่นว่าจะช่วยทำให้ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในระดับจังหวัดแข็งแกร่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวของแต่ละจังหวัดก็ต่างมีลักษณะที่แตกต่างกันไปซึ่งเกิดขึ้นได้ทั้งจากสาเหตุด้านธรรมชาติอย่างสภาพดินฟ้าอากาศ/ภูมิศาสตร์ของแต่ละพื้นที่ และสาเหตุจากตัวบุคคล/สถาบัน อย่างไรก็ตาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดตนเองคล้ายคลึงกันในแง่ที่ว่าควรตระหนักถึงการเป็นเมืองท่องเที่ยวของภาคประชาชนยังไม่มีชัดเจน แม้มีการประชาสัมพันธ์และให้ความร่วมมือกับสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดในการร่วมงานเทศกาล/ประเพณีต่าง ๆ เป็นอย่างดี แต่ในส่วนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวพบว่าการเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวในระดับภาคประชาชนยังไม่ค่อยมีความชัดเจน

4.1.3 ข้อมูลปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ที่เอื้อต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว

การนำเสนอผลการศึกษาในส่วนนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

ปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานได้ออกเป็น 3 ประเด็น คือ การเชื่อมโยงที่มีอยู่ในปัจจุบัน การเชื่อมโยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และการเชื่อมโยงที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและระบบขนส่ง

(1) การเชื่อมโยงที่มีอยู่ในปัจจุบัน การเชื่อมโยงในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยในปัจจุบันมีทางหลวงแผ่นดินที่เชื่อมโยงกันอยู่ 4 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 23 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 24 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 212 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 226 สำหรับทางราง ปัจจุบันมีระบบเดียวที่ผ่านกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 คือ ทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ (ชุมทางบ้านภาชี - อุบลราชธานี) ในขณะที่ การเชื่อมโยงทางอากาศเข้าสู่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ได้แก่ ท่าอากาศยานนานาชาติอุบลราชธานี โดยที่เฝ้าพบการเชื่อมโยงทางน้ำในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

สำหรับนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ระบบคมนาคมและโลจิสติกส์ ในที่นี้คือ นโยบายการพัฒนาแนวจังหวัดที่พัฒนาเศรษฐกิจ แผนงานพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง 6 ประเทศ มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมตามแนวจังหวัดที่พัฒนาเศรษฐกิจ (Economic Corridor) ทั้งนี้ แนวคมนาคมที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ได้แก่ แนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) ซึ่งไม่ผ่านกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

(2) การเชื่อมโยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยการศึกษา แผนการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับระบบเชื่อมโยงในพื้นที่ โดยมีแผนโครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง หมายเลข M4 คาดว่าเริ่มก่อสร้างในปี 2570-2579 เส้นทางนี้ ผ่านกลุ่มจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 เฉพาะศรีสะเกษ และอุบลราชธานี ในขณะที่แผนการพัฒนารถไฟรางคู่ ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของไทยในปี 2558-2565 กำหนดการสร้างรถไฟรางคู่ช่วงชุมทางถนนจิระ - อุบลราชธานี คาดว่าจะดำเนินการก่อสร้างในช่วงปี 2565-2572 ซึ่งผ่านเฉพาะจังหวัดศรีสะเกษ และอุบลราชธานี

(3) การเชื่อมโยงที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและระบบขนส่ง

- การเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดอำนาจเจริญกับ สปป .ลาว 2 เส้นทาง ได้แก่ อำนาจเจริญ - สะหวันนะเขต ข้ามสะพานมิตรภาพไทย- ลาว แห่งที่ 2 และ อำนาจเจริญ - สาละวัน ข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 6 ซึ่งยังคงเป็นโครงการก่อสร้าง

- แนวทางการเชื่อมโยงสะหวันนะเขต - แหลมฉ้าง เส้นทางขนส่งสินค้าที่ผ่านจังหวัดมุกดาหาร อำนาจเจริญ โยโสธร ร้อยเอ็ด สุรินทร์ บุรีรัมย์ สระแก้ว ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา และชลบุรี เชื่อมโยงระหว่างประเทศไทย สปป.ลาว และ เวียดนาม

- แนวการเชื่อมโยง อำนาจเจริญกับเส้นทางออกไปยังทะเล เส้นทางจากจังหวัดอำนาจเจริญและเส้นทางออกไปยังทะเล (ดองฮา ประเทศเวียดนาม)

- การพัฒนาสนามบินเลิงนทาให้เป็นสนามบินพาณิชย์ ซึ่งมีระยะทางเข้าสู่จังหวัดอำนาจเจริญและโยธะใกล้กว่าท่าอากาศยานนานาชาติอุบลราชธานี

- การพัฒนาเส้นทางศรีสะเกษ – ช่องสำโรง เชื่อมโยงสู่ นครธม เสียบเรียบ ซึ่งมีระยะทางสั้นกว่าการเดินทางผ่านจุดผ่านแดนจุดอื่น สามารถเดินทางข้ามไปท่องเที่ยวยังนครวัด นครธมได้ภายใน 1 วัน

สำหรับด้านสิ่งแวดล้อมที่ประกอบด้วยโรงแรมหรือสถานที่พัก และภัตตาคารหรือร้านอาหารของจังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญจากฐานข้อมูลสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดของแต่ละจังหวัด แสดงให้เห็นว่า จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่มีจำนวนโรงแรม / ที่พักมากที่สุดในบรรดา 3 จังหวัด ในขณะที่จังหวัดอำนาจเจริญเป็นจังหวัดที่มีจำนวนโรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร/ร้านอาหารน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับอีก 2 จังหวัด

จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าจังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพเชิงปริมาณด้านสิ่งแวดล้อมที่ประกอบด้วยโรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร/ร้านอาหาร ในการรองรับผู้มาเยี่ยมชมเยือนได้มากกว่าจังหวัดอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเป็นรายอำเภอกลับพบว่าในบางอำเภอของจังหวัดศรีสะเกษยังไม่ได้มีการรายงานว่ามีข้อมูลจำนวนโรงแรม / ที่พัก และภัตตาคาร / ร้านอาหาร ในขณะที่บางอำเภอก็ได้พบว่ามีจำนวนโรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร/ร้านอาหารค่อนข้างมาก ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นในทางอ้อม ได้ว่าเป็นเมืองท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษอาจจำกัดอยู่เพียงไม่กี่พื้นที่หรือไม่ก็อำเภอของจังหวัด

การกระจุกตัวของสถานประกอบการต่าง ๆ ในจังหวัดยโสธรและอำนาจเจริญอาจขึ้นอยู่กับว่ามีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในพื้นที่นั้น ๆ จึงทำให้เกิดความชุกของ โรงแรม / ที่พัก และภัตตาคาร / ร้านอาหาร ในขณะที่จังหวัดศรีสะเกษมีความหลากหลายและการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ / อำเภอต่าง ๆ จึงทำให้สัดส่วนของโรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร/ร้านอาหารมีการกระจายตัวไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ในปริมาณที่แตกต่างกันน้อยกว่าจังหวัดยโสธรและอำนาจเจริญ

4.1.4 สรุปข้อมูลผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิค SWOT Analysis ซึ่งเป็นผลการวิเคราะห์โดยนักวิจัยโดยใช้ข้อมูลจากโครงการย่อยที่ 1 เพื่อระบุ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัดดังนี้

1) จังหวัดยโสธร

จังหวัดยโสธร มีจุดแข็งด้านลักษณะทางกายภาพประชากร สังคม และเศรษฐกิจ คือ การเป็นพื้นที่เกษตรอินทรีย์ที่ทำการเกษตรตามหลักธรรมชาติที่ไม่มีสารพิษตกค้าง รวมไปถึงมีเทคโนโลยีทางการเกษตรที่ได้รับการปรับปรุงพัฒนาที่ดีขึ้นและปลูกพืชได้หลากหลาย รวมไปถึงสินค้า OTOP ที่มีชื่อเสียง เมืองสงบ น่าอยู่ และปลอดภัย มีประชาชนชาวบ้านและผู้ที่มีภูมิปัญญาชาวบ้านอยู่หลากหลายและครอบคลุม ในด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว และการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยมีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมหลากหลายและเป็นอัตลักษณ์ รวมไปถึงประเพณีที่น่าสนใจ

สำหรับจุดอ่อนด้านการท่องเที่ยวจังหวัดโยธะธรในเชิงลักษณะทางกายภาพประชากร สังคม และเศรษฐกิจ คือ การลงทุนจากภาคเอกชนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ทำให้เกิดการย้ายถิ่นฐานของคนวัยหนุ่มสาวไปยังจังหวัดอื่น อีกทั้งจังหวัดไม่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนและมีทำเลที่ตั้งใกล้กับจังหวัดอุบลราชธานีซึ่งเป็นจังหวัดที่มีความได้เปรียบในเชิงโครงสร้างมากกว่า รวมถึงการประสบปัญหาในด้านการบริหารจัดการและปัญหาในระดับยุทธศาสตร์ของจังหวัดที่ขาดความต่อเนื่อง นอกจากนี้ จังหวัดมีสภาพภูมิอากาศร้อน และแห้งแล้ง ส่งผลให้ขาดบรรยากาศสำหรับการท่องเที่ยว และคนในพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่ได้มองว่าจังหวัดของตนเป็นเมืองท่องเที่ยว รวมถึงขาดความตระหนักรู้ในเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อาศัยชุมชนเป็นศูนย์กลาง นอกจากนี้ แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดโยธะธรมีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวไม่ได้ถูกประชาสัมพันธ์ในสื่อกระแสหลักอย่างกว้างขวาง ประกอบกับเส้นทางการคมนาคมไม่เชื่อมโยงกับจังหวัดรอบข้าง ถนนหนทางไม่สะดวกและไม่ครอบคลุม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จังหวัดโยธะธรไม่มีแผนปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัด และหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่

ในด้านของโอกาสของการท่องเที่ยวจังหวัดโยธะธร คือ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การยกระดับสนามบินเลิงนกทาให้เป็นสนามบินเชิงพาณิชย์ เส้นทางรถไฟรางคู่เส้นทางใหม่ วารินชำราบ - อำนาจเจริญ - เลิงนกทา การพัฒนาขนาดเส้นทางการจราจรจากถนน 2 เลน เป็น ถนน 4 เลน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีนโยบายการท่องเที่ยวเมืองรอง เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและการกระจายรายได้สู่เมืองรองและชุมชน และเป้าหมายประเทศไทยในการเป็น “ครัวของโลก (Thai Kitchen to the World)” เพื่อผลักดันให้สินค้าเกษตรมีมูลค่าเพิ่มในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งผลักดันราคาสินค้าเกษตรเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับจังหวัดโยธะธรในด้านการพัฒนาด้านการเกษตรเป็นเกษตรอินทรีย์ รวมไปถึงการที่จังหวัด อุบลราชธานีมีโอกาสได้เป็นเจ้าภาพ การแข่งขันกีฬาซีเกมส์ในปี 2025 (พ.ศ. 2568) ทำให้จังหวัดโยธะธรมีโอกาสปรับปรุงพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว เส้นทางเชื่อมโยงเพื่อเพิ่มความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ที่จะเข้ามาเพิ่มขึ้นเนื่องจากการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ในปี 2025

อย่างไรก็ตาม จังหวัดโยธะธรมีอุปสรรคด้านการท่องเที่ยว คือ การที่เมืองรองที่อยู่ใกล้เคียงกับจังหวัดโยธะธรมีการเจริญเติบโตที่มีศักยภาพมากกว่าจังหวัดโยธะธร เช่น จังหวัดอุบลราชธานี หรือ จังหวัดบุรีรัมย์ และ จังหวัดรองที่อยู่ใกล้เคียงจังหวัดโยธะธร อาทิ ศรีสะเกษ สุรินทร์ ร้อยเอ็ด นครพนม มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ไม่แตกต่างไปจากจังหวัดโยธะธร นอกจากนี้ หากโครงการสนามบินเลิงนกทาเกิดขึ้นได้จริงจะส่งผลดีต่อจังหวัดอำนาจเจริญมากกว่าจังหวัดโยธะธร ด้วยระยะทางจากสนามบินเลิงนกทาสู่จังหวัดอำนาจเจริญมีระยะทางสั้นกว่า รวมไปถึง ความเป็นไปได้ของการพัฒนาสนามบินมุกดาหาร ซึ่งอาจมีผลต่อการพิจารณาการพัฒนาสนามบินเลิงนกทา ทั้งนี้ ผู้บริหารระดับประเทศเห็นความสำคัญของจังหวัดรองในเชิงท่องเที่ยวเฉพาะลักษณะของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT) และภาพลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่นและจังหวัดอื่นในภูมิภาคเดียวกันมีความโดดเด่นมากกว่า

2) จังหวัดศรีสะเกษ

จังหวัดศรีสะเกษ มีจุดแข็งด้านการท่องเที่ยวคือ เป็นจังหวัดที่แม่น้ำมูลไหลผ่าน โดยจัดเป็นจังหวัดท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง และมีพื้นที่ติดชายแดนกัมพูชา สาม ารเดินทางผ่านเข้า- ออก ประเทศไทย- กัมพูชาทางด่านชายแดนถาวรช่องสะงำ รวมทั้งมีวัฒนธรรมสี่เผ่าที่มีอัตลักษณ์ เชิงวัฒนธรรมที่สะท้อนออกมาในรูปแบบของวิถีชีวิต อาหาร เทศกาล การแต่งกาย และภาษา นอกจากนี้ ยังเป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่นทางด้านอารยธรรมขอมโบราณ จังหวัด รวมไปถึงการมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและมีชื่อเสียงระดับชาติและระดับนานาชาติ และเป็นจุดเริ่มต้นการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณ เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวประเภทปราสาทขอมสู่จังหวัดสุรินทร์และจังหวัดบุรีรัมย์ มีชุมชนต้นแบบที่มีความต้องการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวชุมชนที่เข้มแข็ง รวมไปถึงมีประเพณีที่เป็นอัตลักษณ์ ตลอดจนการมุ่งเน้นพัฒนาวิถีชีวิตด้านเกษตรกรรมที่โดดเด่นและเป็นการเกษตรที่ปลอดภัย การทำเกษตรอินทรีย์ และมีการจัดงานเชิงเทศกาล “เกษตรแฟร์ ” นอกจากนี้ จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดกีฬา (Sport City) นำร่องต้นแบบเมืองกีฬาของประเทศจังหวัดหนึ่งใน 6 จังหวัด ศรีสะเกษมีเส้นทางการเชื่อมโยงสาธารณะในระบบรางพาดผ่าน คือทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ ชุมทางบ้านภาชี – อุบลราชธานี

อย่างไรก็ตามจุดอ่อนด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษ คือ ระดับการลงทุนจากภาคเอกชนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ และมีการย้ายถิ่นฐานของคนวัยหนุ่มสาวไปยังจังหวัดอื่นที่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจมากกว่า การขาดระบบชลประทานที่มีประสิทธิภาพ ไม่สามารถการันตีว่าเกษตรกรจะได้รับการจัดสรรน้ำเพื่อการเกษตรอย่างเพียงพอ ปัญหาด้านการให้บริการระบบไฟฟ้าและระบบประปาที่ในจังหวัดยังมีปัญหา การขาดความไม่ต่อเนื่องของนโยบายต่าง ๆ ในการพัฒนาจังหวัด ตลอดจน คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังไม่ได้มองว่าจังหวัดของตนเป็นเมืองท่องเที่ยว และขาดความตระหนักรู้ในเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อาศัยชุมชนเป็นศูนย์กลาง นอกจากนี้ ไม่มีโฮมสเตย์แม้แต่แห่งเดียวในจังหวัดศรีสะเกษ ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน แหล่งท่องเที่ยวเกือบทั้งหมดอยู่ในความดูแลของหน่วยงานรัฐ และมีลักษณะเป็นสถานที่ปิด แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งอยู่ห่างไกลกันค่อนข้างมาก ในขณะที่การให้บริการระบบขนส่งมวลชนสาธารณะของจังหวัดยังไม่มีคุณภาพ

ด้านโอกาสของการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า เส้นทางการเชื่อมโยงสาธารณะในระบบรางพาดผ่าน มีแผนก่อสร้างรถไฟรางคู่ไปจังหวัดอุบลราชธานี โครงการพัฒนาเส้นทางรถไฟรางคู่ และโครงการพัฒนาทางหลวงแผ่นดินระหว่างเมืองสาย M4 และด้วยลักษณะทางวัฒนธรรมที่มีความใกล้เคียงกันของจังหวัดศรีสะเกษกับจังหวัดใกล้เคียงกัน คือ อารยธรรมขอมที่สามารถเชื่อมโยงเข้ากับเส้นทางการท่องเที่ยวของกัมพูชา (นครวัด - นครธม) นอกจากนี้ ยังมีนโยบายการท่องเที่ยวเมืองรอง ในปี 2561 เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและการกระจายรายได้สู่เมืองรองและชุมชน และเป้าหมายประเทศไทยในการเป็น “ครัวของโลก (Thai Kitchen to the World)” สอดคล้องกับจังหวัดศรีสะเกษ ได้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอนาคต นอกจากนี้ จังหวัดอุบลราชธานีมีโอกาสได้เป็นเจ้าภาพการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ในปี 2025 (พ.ศ. 2568) ประกอบกับจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งมีเทศกาลท่องเที่ยวชิงกีฬา (Moto GP) ทำให้จังหวัดศรีสะเกษ มีโอกาสปรับปรุงพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว เส้นทางการเชื่อมโยงเพื่อเพิ่มความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตามอุปสรรคที่มีต่อการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ คือ เมืองรองที่อยู่ใกล้เคียงกับจังหวัดศรีสะเกษมีการเจริญเติบโตที่มีศักยภาพมากกว่าจังหวัดศรีสะเกษ เช่น จังหวัดอุบลราชธานี หรือ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดรองที่อยู่ใกล้เคียงจังหวัดศรีสะเกษ อาทิ ศรีสะเกษ สุรินทร์ ร้อยเอ็ด นครพนม มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ไม่แตกต่างจากจังหวัดศรีสะเกษ นอกจากนี้ ผู้บริหารระดับประเทศเห็นความสำคัญของจังหวัดรองในเชิงท่องเที่ยวเฉพาะลักษณะของการท่องเที่ยวโดยชุมชน รวมไปถึง ภาพลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่นและจังหวัดอื่นในภูมิภาคเดียวกันมีความโดดเด่นมากกว่า

3) จังหวัดอำนาจเจริญ

จังหวัดอำนาจเจริญ มีจุดแข็งด้านการท่องเที่ยว คือ การมีพื้นที่ติดแม่น้ำโขงและชายแดนไทย-ลาว ซึ่งเป็นจุดผ่อนปรนโดยเป็นจุดเชื่อมต่อ อพื้นที่ของไทย ที่บ้านยักษ์ อำเภอนามน รวมไปถึงการมีบรรยากาศเป็นเมืองสงบน่าอยู่ ปลอดภัย มุ่งเน้นที่เป็นดินแดนธรรมชาติ มีการปลูกข้าวหอมมะลิตะวันออกข้าวที่หอมเป็นเอกลักษณ์ โดยมี “สมาพันธ์เกษตรกรอินทรีย์จังหวัดอำนาจเจริญ” และการมีภาคประชาชนเข้มแข็งที่มีส่วนร่วม มี “ธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญ” และสภากลางจังหวัด อีกทั้งยังเป็น “เมืองสมุนไพร” มีการสืบทอดรักษาสมาคมไพรจากคัมภีร์โบราณที่ค้นพบในจังหวัดอำนาจเจริญ นอกจากนี้ยังมีสินค้าพื้นเมืองที่มีชื่อเสียงโดยที่ชาวอำนาจเจริญในแต่ละชุมชนต่างมีวัฒนธรรมการทอผ้า ทั้งผ้าไหมและผ้าฝ้ายที่มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง การมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่โดดเด่น รวมทั้งมีเส้นทางท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวัฒนธรรม ตลอดจนถึงบ้านยักษ์ อำเภอนามน และหมู่บ้านวัฒนธรรมหมอลำที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ คือ หมู่บ้านวัฒนธรรมบ้านปลาข้าว ตลอดจนนโยบายของจังหวัดอำนาจเจริญในการส่งเสริมด้านกีฬา

อย่างไรก็ตามจังหวัดอำนาจเจริญมีจุดอ่อนด้านการท่องเที่ยว คือ ขาดแคลนแรงงานวัยหนุ่มสาว จากการย้ายถิ่นเพื่อแสวงหาอาชีพที่มีผลตอบแทนดีกว่านอกเขตพื้นที่จังหวัด ปัญหาประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากรน้ำให้แก่ เกษตรกร รวมไปถึงภูมิอากาศร้อน และแห้งแล้ง ส่งผลให้ขาดบรรยากาศสำหรับการท่องเที่ยว การขาดในเรื่องการประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะทัศนคติของคนในจังหวัดยังเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาให้จังหวัดอำนาจเจริญเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยว โดยคนในพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่ได้มองว่าจังหวัดของตนเป็นเมืองท่องเที่ยว และขาดความตระหนักรู้ในเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อาศัยชุมชนเป็นศูนย์กลาง อีกทั้งยัง พบว่า แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องคุณภาพของห้องน้ำและร้านอาหารบริเวณ เส้นทางสายรอง และเส้นทางสู่แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญต่าง ๆ ในจังหวัดยังมีปัญหาในเชิงคุณภาพ ทั้งนี้ โครงการก่อสร้างเส้นทางคมนาคมเพิ่มเติมตามแผนในโครงการระเบียงเขตเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ผ่านภาคตะวันออกเฉียงเหนือในหลายจังหวัดไม่ผ่านพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญ นอกจากนี้ แผนปฏิบัติงานที่ไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัด และหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่

สำหรับโอกาสที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ คือ การยกระดับสนามบินเลิงนกทา เป็นสนามบินเชิงพาณิชย์จะส่งผลดีต่อจังหวัดอำนาจเจริญ รวมไปถึง เส้นทางรถไฟรางคู่เส้นทางใหม่ วารินชำราบ - อำนาจเจริญ - เลิงนกทา เชื่อมต่อไปยังทางรถไฟรางคู่สายบนที่จังหวัดมุกดาหาร โดยผ่านจังหวัด

อำนาจเจริญเป็นการเพิ่มความสะดวกในการเดินทางไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัดอำนาจเจริญได้ง่ายขึ้น และการพัฒนาขนาดเส้นทางการจราจรจาก ถนน 2 เลน เป็น ถนน 4 เลน ตลอดจนแนวโน้มการพัฒนาเส้นทางขนส่ง EWEC-EEC จากจังหวัดมุกดาหารเชื่อมโยงไปถึงท่าเรือแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี ซึ่งเส้นทางดังกล่าวผ่านแนวจังหวัดอำนาจเจริญ การพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงสู่ สปป.ลาว มีจำนวน 2 เส้นทาง ดังนี้ (1) อำนาจเจริญ – สะหวันนะเขต ข้ามสะพานมิตรภาพไทย- ลาว แห่งที่ 2 ผ่านจังหวัด และ (2) อำนาจเจริญ – สาละวัน ข้ามสะพานมิตรภาพไทย- ลาว แห่งที่ 6 ซึ่งยังคงเป็นโครงการก่อสร้างผ่านจังหวัดอุบลราชธานี นอกจากนี้ ยังนโยบายการท่องเที่ยวเมืองรอง ในปี 2561 เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและการกระจายรายได้สู่เมืองรองและชุมชน รวมทั้งเป้าหมายประเทศไทยในการเป็น “ครัวของโลก (Thai Kitchen to the World)” เพื่อผลักดันให้สินค้าเกษตรมีมูลค่าเพิ่มในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งผลักดันราคาสินค้าเกษตรเพิ่มสูงขึ้น สอดคล้องกับจังหวัดที่มีเป้าหมายพัฒนาเป็นเมืองธรรมเกษตร โดย มีการปลูกข้าวหอมมะลิเป็นสินค้าหลัก โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิ และการที่จังหวัดอุบลราชธานีมีโอกาสได้เป็นเจ้าภาพ การแข่งกีฬาซีเกมส์ในปี 2025 (พ.ศ. 2568) ทำให้มีโอกาสปรับปรุงพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว เส้นทางเชื่อมโยงเพื่อเพิ่มความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ที่จะเข้ามาเพิ่มขึ้นเนื่องจากการแข่งกีฬาซีเกมส์ในปี 2025

อย่างไรก็ตาม อุปสรรคด้านการท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ คือ จังหวัดรองที่อยู่ใกล้เคียงกับจังหวัดอำนาจเจริญมีการเจริญเติบโตที่มีศักยภาพมากกว่าจังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดรองที่อยู่ใกล้เคียงจังหวัดอำนาจเจริญมีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ไม่แตกต่างไปจากจังหวัดอำนาจเจริญ นอกจากนี้ ผู้บริหารระดับประเทศเห็นความสำคัญของจังหวัดรองในเชิงท่องเที่ยวเฉพาะลักษณะของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT) รวมไปถึงภาพลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่นและจังหวัดอื่นในภูมิภาคเดียวกันมีความโดดเด่นมากกว่า

4.1.5 ข้อมูลผลการวิเคราะห์ความสามารถด้านการแข่งขัน

โดยภาพรวมทั้ง 3 จังหวัด โดยข้อสังเกตที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการแข่งขันของทั้ง 2 จังหวัดรองทั้ง 3 จังหวัด ได้แก่ ยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญ พบว่า นโยบาย /โครงการบางอย่างที่จังหวัดได้ชูเป็นจุดเด่นหรือจุดแข็งของจังหวัด เมื่อศึกษาในรายละเอียดหรือที่มาของนโยบาย /โครงการแล้ว พบว่า นโยบาย /โครงการนั้น ๆ เป็นนโยบายที่รับมอบมาดำเนินการจากส่วนกลาง เช่น นโยบายคนกล้าคืนถิ่น, โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี, เกษตรนาแปลงใหญ่ เป็นต้น ซึ่งหมายความว่าในชุมชนอื่น ๆ ทั่วประเทศได้ดำเนินการตามนโยบาย/โครงการด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ แม้ว่าทั้ง 3 จังหวัดรองมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่า สวยงาม แต่ล้วนแล้วยังขาดการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง เมื่อเปรียบเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวที่อื่น ๆ และยังไม่มีการประชาสัมพันธ์ที่มีความหลากหลาย ทั้งนี้ สถานที่ท่องเที่ยวบางแห่ง หรือประเพณีบางประเพณีอาจเป็นที่สนใจต่อนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มเท่านั้น อาจไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้หลากหลาย

4.1.6 ข้อมูลผลการวิเคราะห์ช่องว่าง (Gap Analysis)

การวิเคราะห์ช่องว่าง (Gap Analysis) เป็นการวิเคราะห์ช่องว่างที่เกิดขึ้นในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายโดยพิจารณาช่องว่างที่เกิดขึ้นนั้น โดยภาพรวมพบว่า จังหวัดยโสธรยังประสบปัญหาด้านรายได้ทั้งจากได้รายได้จากการท่องเที่ยวและมูลค่าผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ของจังหวัดยโสธรที่มีแนวโน้มที่จะไม่บรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดที่ตั้งไว้ โดยมีข้อสังเกตว่าจังหวัดให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดนี้เป็นลำดับรอง รวมไปถึงการไม่มีนโยบายพัฒนาและส่งเสริมสินค้า OTOP ที่เป็นรูปธรรมเพื่อบรรลุเป้าหมายของรายได้จากการจำหน่ายสินค้า ในขณะที่ จังหวัดศรีสะเกษมีโอกาสบรรลุเป้าหมายด้านรายได้จากการขายสินค้า OTOP สูงมาก แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าการตั้งเป้าหมายดังกล่าวอาจตั้งเป้าหมายที่ต่ำกว่าความเป็นจริง ทั้งนี้ การค้าขายแดนของจังหวัดอำนาจเจริญมีมูลค่าค่อนข้างน้อยและมีความแปรปรวนมากจึงไม่สามารถประเมินได้ ทั้งนี้สภาพความเป็นจริงไม่สอดคล้องกับการตั้งเป้าหมายมูลค่าการค้าขายแดน ในขณะที่ รายได้จากการสินค้า OTOP มีมูลค่าเพียงพอที่จะบรรลุเป้าหมาย นอกจากนี้ ผลการดำเนินงานในเชิงจำนวนนักท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอที่จะบรรลุเป้าหมายเช่นเดียวกัน อาจแสดงถึงการดำเนินงานที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ และสภาพความเป็นจริงไม่สอดคล้องกับเป้าหมาย

นอกจากนี้ จังหวัดที่มีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว 2 จังหวัด คือ จังหวัดยโสธร และจังหวัดอำนาจเจริญที่ผลการดำเนินการตามตัวชี้วัดอาจจะบ่งชี้ว่ามีโอกาสบรรลุเป้าหมายได้น้อยมาก อีกทั้งเป้าหมายนั้นยังไม่มี ความชัดเจนในเชิงปริมาณ

4.2 ทศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดรอง

4.2.1 ทศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดยโสธร

ความคิดเห็นโดยภาพรวมของกลุ่มหน่วยงานข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภาควิชาเอกชนและประชาสังคมภายในจังหวัดยโสธรสามารถสรุปเป็นประเด็นหลัก ๆ ได้ดังนี้

1) จังหวัดยโสธรควรเน้นการสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวในเชิงเกษตรอินทรีย์ และท่องเที่ยววิถีอีสาน ผลักดันให้จังหวัดยโสธรเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มจังหวัดอีสานใต้และกลุ่มจังหวัดลุ่มแม่น้ำโขง รวมไปถึงการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และการท่องเที่ยวแนววิถีชีวิตที่เป็นประสบการณ์การท่องเที่ยว

2) ความต้องการให้เกิดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์ และท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกันภายในจังหวัด และสามารถเชื่อมการท่องเที่ยวดังกล่าวไปยังจังหวัดใกล้เคียงด้วย เพื่อให้ชาวบ้านในพื้นที่มีรายได้ที่สม่ำเสมอ และไม่กระทบต่อวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวบ้าน ทั้งนี้เพื่อความคงอยู่ของเสน่ห์ความเป็นเมืองอีสาน รวมไปถึงเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเส้นทางจักรยานรอบ ๆ ตัวอำเภอเมือง

3) คุณภาพของการบริการเห็นว่าสินค้า OTOP (หมอนขิด ผ้าไหมยโสธร) สินค้าเกษตรอินทรีย์ ข้าวสารอินทรีย์ที่เป็นผลิตผลของพื้นที่เพาะปลูกเกษตรอินทรีย์ต้นแบบของประเทศ ควรเป็นสินค้าซูโริง

4) จังหวัดยโสธรคาดหวังให้สถานศึกษา หรือหน่วยงานราชการต่าง ๆ ในจังหวัดยโสธรที่มีงบประมาณเดินทางไปทัศนศึกษาหรืองบประมาณศึกษาดูงาน รวมทั้งตั้งเป้าหมายเป็นคนภายในจังหวัด ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ คนที่มี ภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดยโสธรแล้วไปทำงานที่อื่น (ที่กลับมาเยี่ยม ภูมิลำเนาในช่วงเทศกาล) กลุ่มผู้สูงอายุที่มีกำลังจ่าย และรวมไปถึงกลุ่มแฟนคลับของดาราดัง และ นักท่องเที่ยวชาวจีน

5) จังหวัดยโสธรได้ลำดับความสำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมการท่องเที่ยวในด้านเกษตรอินทรีย์ และการท่องเที่ยววิถีอีสาน

6) ความคาดหวังเร่งด่วน คือ การพัฒนาการบริการให้ดีขึ้น การตั้งศูนย์ให้ข้อมูลการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว การศึกษาผังเมืองเพื่อทำเส้นทางการท่องเที่ยว การจัดตั้งคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวภายในจังหวัดที่มาจากหลายภาคส่วนเพื่อเป็น ผู้ประสานงานและดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวใน จังหวัดอย่างเป็นรูปธรรม การสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวระหว่างชุมชน

7) ความคาดหวังในระยะกลาง การพัฒนากิจกรรมเชื่อมโยงในแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด การจัดทำเส้นทางจักรยานปั่นชมสวนผลไม้ หรือเส้นทางการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงสถานที่สำคัญภายในจังหวัด การพัฒนาเทคโนโลยีด้านเกษตรอินทรีย์

8) ความคาดหวังในระยะยาว การพัฒนาเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนซึ่งเป็นวิถีชีวิตของชาวยโสธร ที่พักของนักท่องเที่ยว โรงแรม โฮมสเตย์ หรือรีสอร์ทในจังหวัดยโสธรได้รับการรับรองมาตรฐานสากล ตลอดจนการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีความเข้มแข็งและมีความเข้าใจในการบริการการท่องเที่ยว และความ มุ่งหวังที่สำคัญคือโครงสร้างการบริหารราชการได้รับการปรับปรุงให้มีการทำงานได้สะดวกมากขึ้น

4.2.2 ทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ

ความคิดเห็นโดยภาพรวมของกลุ่มหน่วยงานข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภาคเอกชนและประชาสังคมภายในจังหวัดศรีสะเกษสามารถสรุปเป็นประเด็นหลัก ๆ ได้ดังนี้

1) รูปแบบการท่องเที่ยวที่ต้องการต่างความคิดเห็นว่าควรมุ่งเน้นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิง เกษตรอินทรีย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเน้นทุเรียนภูเขาไฟ การมุ่งเน้นให้จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่เป็น Sport City ทิศทางการท่องเที่ยวแนวอารยธรรมขอม และเสริมด้วยการท่องเที่ยวตามวิถีเขมร

2) ความต้องการให้เกิดเส้นทางท่องเที่ยวอารยธรรมขอมเชื่อมโยงภายในจังหวัดศรีสะเกษ แล้วจึงขยายสู่จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดบุรีรัมย์รวมถึงเชื่อมโยงสู่ประเทศกัมพูชา การผสมผสาน กลับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นภายในจังหวัดศรีสะเกษ การ มุ่งเน้นเส้นทางการท่องเที่ยวที่เริ่มต้นจากในตัว เมืองหรือเทศบาลก่อน ด้วยรูปแบบ 1 day – night และเส้นทางการท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับเกจิอาจารย์ที่มี ชื่อเสียงที่อยู่กระจายทั่วพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ รวมไปถึงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นประเพณีพื้นเมือง

3) ด้านคุณภาพของการบริการเห็นว่าสินค้าซูโรว์ คือ สินค้าเกษตรอินทรีย์และทุเรียนภูเขาไฟ

4) จังหวัดศรีสะเกษมีความคาดหวังนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษสามารถมุ่งเน้นไปที่นักท่องเที่ยวชาวไทย ทุกเพศและทุกช่วงอายุ กลุ่มชาวเขมรที่เข้ามาจับจ่ายใช้สอย รวมไปถึงชาวเขมรที่เข้ามาใช้บริการรักษาพยาบาลในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวจีน และชาวยุโรป

5) ลำดับความสำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมการท่องเที่ยวในด้านเกษตรอินทรีย์ การเป็นเมืองกีฬา การเป็นเส้นทางอารยธรรมขอม

6) ความคาดหวังเร่งด่วน ได้แก่ การวางแผนการตลาดอย่างเร่งด่วน การจัดตั้งคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวภายในจังหวัด การพัฒนาบุคลากรในพื้นที่ให้มีคุณภาพพร้อมสำหรับการบริการนักท่องเที่ยว

7) ความคาดหวังในระยะกลาง ได้แก่ การสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวระหว่างชุมชน การพัฒนากิจกรรมเชื่อมโยงในแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด การจัดทำเส้นทางจักรยานปั่นชมสวนผลไม้ หรือเส้นทางการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงสถานที่สำคัญภายในจังหวัด การพัฒนาเทคโนโลยีด้านเกษตรอินทรีย์ การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านการท่องเที่ยว การปรับปรุงหรือพัฒนาป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดและชัดเจนทั้งภาษาอังกฤษและภาษาเขมร นอกจากนี้ ยังมีความคิดเห็นในเรื่องการพัฒนาคู่มือการจัดการความรู้ (KM) ของแหล่งท่องเที่ยวที่ถูกต้อง

8) ความคาดหวังในระยะยาว ได้แก่ การพัฒนาแหล่งที่พักให้ได้ มาตรฐานสากล การพัฒนาศรีสะเกษให้เป็น “เมืองมีชีวิตชีวา” การพัฒนาไปสู่รูปแบบ “Creative Area” และ ชาวอินทรีย์ได้รับการรับรองมาตรฐานสากล (IFON)

4.2.3 ทศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ

ความคิดเห็นโดยภาพรวมของกลุ่มหน่วยงานราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภาควิชาเอกชนและประชาสังคมภายในจังหวัดอำนาจเจริญสามารถสรุปเป็นประเด็นหลัก ๆ ได้ดังนี้

1) ความต้องการรูปแบบการท่องเที่ยวในรูปแบบ การท่องเที่ยวในรูปแบบวิถีสงบ (slow life) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่น และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

2) เส้นทางการท่องเที่ยวภายในจังหวัด ได้แก่ เส้นทางท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรม เส้นทางสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และเส้นทางการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

3) คุณภาพของการบริการ เห็นว่าสินค้าชูโรง คือ บรรยากาศความสงบ การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ สินค้า OTOP และสถานที่ที่เป็นที่ตั้งของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในจังหวัดอำนาจเจริญ

4) เป้าหมายด้านนักท่องเที่ยว โดยคาดหวังหน่วยงานราชการในจังหวัดที่สามารถจัดสรรงบประมาณศึกษาดูงาน นักเรียน นักศึกษา นักท่องเที่ยวที่มาจากจังหวัดรองอื่น ๆ นักท่องเที่ยววัยทำงานที่กำลังจับจ่ายใช้สอย และผู้สูงอายุ

5) ลำดับความสำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมการท่องเที่ยวในเชิงวิถีสงบ (slow life) การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยววัฒนธรรมท้องถิ่น การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการให้บริการด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน และการพัฒนาวิถีชีวิตชุมชน

6) ความคาดหวังเร่งด่วน ได้แก่ การพิจารณาสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในจังหวัด การจัดตั้งคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวภายในจังหวัด การพัฒนาบุคลากรในพื้นที่ให้มีคุณภาพพร้อมสำหรับการบริการการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ การจัดตั้งศูนย์ให้บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่เป็นส่วนกลาง การพัฒนาการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวสามารถรับรู้ผ่านสื่อใหม่ การส่งเสริมศักยภาพในการกระจายสินค้า และพัฒนามาตรฐานการบริการ

7) ความคาดหวังในระยะกลาง ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวรับการพัฒนามาให้ได้มาตรฐาน การพัฒนาคุณภาพด้านการให้บริการโดยเฉพาะคุณภาพของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญ

8) ความคาดหวังในระยะยาว ได้แก่ การออกไป Road show นำเสนอการท่องเที่ยวของจังหวัดให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นในระดับนานาชาติ แหล่งท่องเที่ยวควรได้รับการพัฒนาให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน

4.3 ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้น้อย

การจัดทำร่างยุทธศาสตร์ฉบับนี้จะประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว แผนปฏิบัติการและตัวอย่างโครงการนำร่องให้กับทางจังหวัด ซึ่งทางคณะวิจัยเริ่มต้นการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ด้วยการนำข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัด ได้แก่ ความเป็นมาทางวัฒนธรรม ประเพณีของทางจังหวัด เส้นทางการคมนาคม สถานที่ท่องเที่ยว การจัดการธุรกิจชุมชนที่มีอยู่ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดอื่น ๆ รวมทั้งศึกษาแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งได้แก่ แผนพัฒนาท่องเที่ยวจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 (อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร และอำนาจเจริญ) มาวิเคราะห์ด้วย เครื่องมือ SWOT และวิเคราะห์ด้วย GAP Analysis เพื่อมองหาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค และช่องว่างด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว รวมไปถึงขั้นตอนการขอความเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้ประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่อยู่ในเครื่องมือ SWOT Analysis และ GAP Analysis และทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว จากทั้งหมด 4 กลุ่ม ได้แก่ หน่วยงานราชการ /ผู้บริหารระดับจังหวัด องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

ทั้งนี้ ทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวของแต่ละจังหวัดในประเด็นที่ครอบคลุมถึงลำดับความสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด ทิศทางของการท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัด รวมไปถึง

สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัดในด้าน อุปทาน (Supply) อุปสงค์ (Demand) การขับเคลื่อนการท่องเที่ยว (Tourism mechanism) และคุณภาพการให้บริการ (Quality of service)

4.3.1 การร่างวิสัยทัศน์ พันธกิจของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

การร่าง วิสัยทัศน์ พันธกิจ ของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัด โดยใช้ข้อมูลจาก ทศนคติ เกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดรองและมีรายได้น้อย ที่นักวิจัยได้รวบรวมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัด คณะวิจัยจึงสามารถสรุปความต้องการพัฒนา ทิศทางการท่องเที่ยวได้ โดยพิจารณาพร้อมกับข้อมูลพื้นฐานของจังหวัด และการวิเคราะห์ SWOT และ GAP Analysis ที่ได้รับการตรวจสอบแล้วมาพิจารณาร่วม

การร่างวิสัยทัศน์ใช้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้ลำดับความสำคัญของแต่ละจังหวัด เมื่อร่าง วิสัยทัศน์ เสร็จสิ้น นักวิจัยได้ขอรับความคิดเห็นเบื้องต้นจากสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดแต่ละจังหวัดขั้นตอน หนึ่งก่อนการร่างพันธกิจและยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

การร่างพันธกิจของแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว นักวิจัยได้ใช้เกณฑ์จากประเด็นการพัฒนา เป็น 4 ด้าน คือ ด้านอุปทาน (Supply) อุปสงค์ (Demand) การขับเคลื่อนการท่องเที่ยว (Tourism mechanism) และคุณภาพการให้บริการ (Quality of service) ซึ่งประเด็นการพัฒนานี้จะเป็นประเด็น ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

โดยวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ หลักของ (ร่าง) ยุทธศาสตร์ การท่องเที่ยว แต่ละจังหวัดมี ดังนี้

1) วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์หลัก (ร่าง) ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัด ยโสธร

วิสัยทัศน์

“ยโสธรเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงเกษตรครบวงจรและศูนย์กลางการท่องเที่ยววัฒนธรรมวิถีอีสาน ”

พันธกิจ

1. ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธรพร้อมกับการส่งเสริมทางเศรษฐกิจเชิงเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้และลดความเหลื่อมล้ำ
2. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม วิถีอีสานที่เป็นทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญของจังหวัด
3. ส่งเสริมคุณภาพบริการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธรให้เป็นที่ดึงดูดแก่นักท่องเที่ยว
4. บูรณาการการทำงานด้านการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดยโสธรอย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์หลัก

1. จังหวัดยโสธรมีรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรมวิถีอีสานเพิ่มขึ้น
2. มีการส่งเสริมการผลิตและคุณภาพสินค้าเกษตรครบวงจรเพื่อนำไปสู่การท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น
3. คุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธรได้รับการยกระดับ
4. เกิดการบูรณาการการทำงานด้านการท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัดยโสธร

2) วิสัยทัศน์ พันธกิจและวัตถุประสงค์หลัก (ร่าง) ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ

วิสัยทัศน์

“ศรีสะเกษเมืองท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณ วัฒนธรรมชนเผ่าเขมร ลาว เขมร กูย ชมวิถีเกษตรปลอดภัย ถิ่นทุเรียนภูเขาไฟ เมืองกีฬาหน้าอยู่ สู่ประตูเมืองการค้า ”

พันธกิจ

1. ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษพร้อมกับการส่งเสริมทางเศรษฐกิจเชิงเกษตรปลอดภัยเพื่อเพิ่มรายได้และลดความเหลื่อมล้ำ
2. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอารยธรรมขอมโบราณและเชิงเกษตรปลอดภัยที่เป็นทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญของจังหวัด
3. ส่งเสริมคุณภาพบริการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษให้เป็นที่ดึงดูดแก่นักท่องเที่ยว
4. บูรณาการการทำงานด้านการท่องเที่ยวเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์หลัก

1. จังหวัดศรีสะเกษมีรายได้จากการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณ วัฒนธรรมชนเผ่าเขมร ลาว เขมร กูย และการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพิ่มขึ้น
2. มีการส่งเสริมการผลิตและคุณภาพสินค้าเกษตรปลอดภัยเพื่อนำไปสู่การท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น
3. คุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษได้รับการยกระดับ
4. เกิดการบูรณาการการทำงานด้านการท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัดศรีสะเกษ

3. วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์หลัก (ร่าง) ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัด อำนาจเจริญ

วิสัยทัศน์

“อำนาจเจริญเป็นเมืองท่องเที่ยวธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมวิถีอีสาน ”

พันธกิจ

1. ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญพร้อมกับการส่งเสริมทางเศรษฐกิจเชิงเกษตร เพื่อเพิ่มรายได้และลดความเหลื่อมล้ำ
2. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีธรรมชาติที่เป็นทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญของจังหวัด
3. ส่งเสริมคุณภาพบริการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญให้เป็นที่ดึงดูดแก่นักท่องเที่ยว
4. บูรณาการการทำงานด้านการท่องเที่ยวเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเกษตรวิถีธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์หลัก

1. จังหวัดอำนาจเจริญมีรายได้จากกา รท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีธรรมชาติและวัฒนธรรมวิถีอีสานเพิ่มขึ้น
2. มีการส่งเสริมการผลิตและคุณภาพสินค้าเกษตรวิถีธรรมชาติเพื่อนำไปสู่การท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น
3. คุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญได้รับการยกระดับ
4. เกิดการบูรณาการการทำงานด้าน การท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัดอำนาจเจริญ

การร่างพันธกิจของแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว นักวิจัยได้ใช้เกณฑ์จากประเด็นการพัฒนาเป็น 4 ด้าน คือ ด้านอุปทาน (Supply) อุปสงค์ (Demand) การขับเคลื่อนการท่องเที่ยว (Tourism mechanism) และคุณภาพการให้บริการ (Quality of service) ซึ่งประเด็นการพัฒนานี้จะเป็นประเด็นที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

4.3.2 การร่างยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

การร่างยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว ในขั้นแรกเป็นการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว โดยพิจารณาการ ท่องเที่ยวเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอุปทาน (Supply) ด้านอุปสงค์ (Demand) ด้าน

คุณภาพการให้บริการ (Quality of service) และด้าน การขับเคลื่อนการท่องเที่ยว (Tourism mechanism) โดยเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ได้ดังนี้

- (1) ด้านอุปทาน (Supply) กำหนดเป็น **ยุทธศาสตร์ที่ 1** การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด
- (2) ด้านอุปสงค์ (Demand) กำหนดเป็น **ยุทธศาสตร์ที่ 2** การส่งเสริมความต้องการการท่องเที่ยวในจังหวัด
- (3) ด้านคุณภาพการให้บริการ (Quality of service) กำหนดเป็น **ยุทธศาสตร์ที่ 3** การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัด
- (4) ด้านการขับเคลื่อนการท่องเที่ยว (Tourism mechanism) กำหนดเป็น **ยุทธศาสตร์ที่ 4** การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนเพื่อบูรณาการการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวของจังหวัด

4.3.3 โครงสร้างและเนื้อหาของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

โครงสร้างของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พิจารณาจาก ความเชื่อมโยงระหว่าง ทศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว ของแต่ละจังหวัดกับประเด็นการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดในแต่ละจังหวัด มีความสอดคล้องกัน ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยว เน้นเรื่องการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวของแต่ละจังหวัด รวมถึงการยกระดับคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว ดึงดูดให้มีมาตรฐานที่มีความสะอาด สะดวกสบาย และเพียงพอ สามารถรองรับนักท่องเที่ยว ได้ ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพและช่องทางการจำหน่าย สินค้าท้องถิ่น รวมไปถึงการพัฒนาระบบเชื่อมโยงและการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมความต้องการการท่องเที่ยว เน้นเรื่องการสร้างอัตลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดที่สั้นและกระชับและส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางท่องเที่ยวให้กลุ่มเป้าหมายรับทราบ ตลอดจนสื่อสารกับหน่วยงานด้านการบริการด้านการท่องเที่ยว และเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวของจังหวัดเข้ากับกลไกการพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคอีสานตอนล่าง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยว เน้นการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการให้บริการ เช่น การจัดทำแผนที่แหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางท่องเที่ยว การจัดทำปฏิทินท่องเที่ยวที่เป็นการบูรณาการ รวมทั้งการจัดตั้งศูนย์ให้ข้อมูลการท่องเที่ยว

แก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนเพื่อบูรณาการการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยว เน้นการกระบวนกรขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเพื่อยกระดับการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้อยู่ในยุทธศาสตร์สำคัญของจังหวัด โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนการยกระดับรายได้และลดความเหลื่อมล้ำผ่านการค้า การบริการ และการลงทุนที่มีการวางแผนควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจของแต่ละจังหวัด

หลังจากเสร็จสิ้นการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดทั้ง 4 ประเด็นแล้ว เพื่อกำหนดเป็นเป้าหมายในการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ดังนั้นเพื่อสร้างการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมทางคณะวิจัยจึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการลงในยุทธศาสตร์โดยเริ่มต้นทางคณะวิจัยจะใช้วิธีการสร้างแผนปฏิบัติการด้วยวิธีการ TOWS Matrix แต่เนื่องจากข้อมูลจากฐานข้อมูลที่ไม่เอื้ออำนวย ประกอบกับความต้องการของจังหวัดนั้นไม่ได้มีความสอดคล้องกับสิ่งที่จังหวัดมี จึงทำให้คณะวิจัยจำเป็นต้องดัดแปลง TOWS Matrix ด้วยการเพิ่มเติมสิ่งที่ขาดจากข้อเสนอแนะจากทางกลุ่มตัวแทนจังหวัด กลุ่มข้าราชการ ภาคเอกชนภายในจังหวัด และกลุ่มผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งก่อนนำข้อเสนอแนะเหล่านี้เข้าสู่กระบวนการพิจารณาเป็นแผนปฏิบัติการด้วยการดัดแปลง TOWS Matrix ทางคณะวิจัยได้มีการพิจารณาถึงความเป็นไปได้ด้วยโดยใช้ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดเป็นเกณฑ์พิจารณา

เมื่อเสร็จสิ้นขั้นตอนการร่าง ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พร้อมกลยุทธ์แล้ว นักวิจัยได้ขอรับความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของร่างยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว รวมไปถึงได้รับทราบความต้องการเร่งด่วนในดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวของทางจังหวัดเพื่อพัฒนาร่างแผนปฏิบัติการ รวมถึงการขอรับความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นเร่งด่วนเพื่อการจัดทำตัวอย่างโครงการ

หลังจากกลับมาแก้ไขร่างยุทธศาสตร์ครั้งที่ 1 ตามความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง นักวิจัยได้ปรับปรุงวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ พัฒนาแผนปฏิบัติการและเพิ่มตัวอย่างโครงการ ตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวรวมถึงปรับให้เหมาะสมสำหรับแต่ละจังหวัด

เมื่อนักวิจัยได้ร่างแผนยุทธศาสตร์ฉบับสมบูรณ์แล้ว นักวิจัยจึงได้ลงพื้นที่อีกครั้งเพื่อนำเสนอร่าง แผนยุทธศาสตร์ฉบับสมบูรณ์ และส่งมอบให้สำนักงานจังหวัด และสำนักงานท่องเที่ยว และกีฬาจังหวัดนำไปดำเนินการรับรองแผนปฏิบัติการซึ่งอยู่ในเล่ม ร่างแผนยุทธศาสตร์ฉบับสมบูรณ์ และดำเนินการขับเคลื่อนตามกิจกรรมของแผนปฏิบัติการต่อไป

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดเมืองรอง

การท่องเที่ยวมีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานหลายหน่วยงานและภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายส่วน และเป็นเครื่องมือทางเศรษฐกิจและสังคมในการช่วยเพิ่มรายได้ ลดความยากจน และเพิ่มความอยู่ดีมีสุขให้กับคนในท้องถิ่นได้ ดังนั้น ควรมีการสนับสนุนให้หน่วยงานและภาคีผู้มีส่วนได้ ส่วนด้านการท่องเที่ยวการทำงานร่วมกัน

ผู้บริหารจังหวัดควรพิจารณารับรองแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัด และยกระดับการทำงานและพัฒนาด้านการท่องเที่ยวให้อยู่ในแผนฯจังหวัด ในส่วนของการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม พร้อมทั้งเสนอให้มีการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ด้านการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวใหม่ โดยเน้นการพัฒนาพื้นที่ ผลิตภัณฑ์ และคน ในระยะยาวที่ยั่งยืน มากกว่าการทำงานด้านการตลาด ทั้งนี้เพื่อการใช้การท่องเที่ยวให้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มรายได้ ลดความยากจน และลดความเหลื่อมล้ำ ควรพิจารณายกระดับการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้อยู่ในยุทธศาสตร์สำคัญของจังหวัด

สำหรับ การกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยวเมืองรองในระดับประเทศ ควรมีการศึกษาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเมืองรองก่อน และการกำหนดนโยบายท่องเที่ยวในระดับมหภาคควรนำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเมืองรองมาศึกษาถึงความเป็นไปได้ของนโยบายในระดับประเทศ และความเชื่อมโยงสู่ความเป็นไปได้ของการปฏิบัติในระดับพื้นที่ นโยบายการพัฒนาชุมชนและการท่องเที่ยวที่กำหนดจากผู้ดำเนินการจากส่วนกลางต้อง คำนึงถึงประโยชน์และความเป็นไปได้ของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ “ยั่งยืน” พร้อมทั้งเสนอให้มีกระทรวงฯ มีกระบวนการในการถ่ายโอนความรู้ของท่องเที่ยวและกีฬาสำหรับการรับงานใหม่ที่เป็นระยะเวลาที่นานเพียงพอให้เกิดการทำงานที่ต่อเนื่อง

6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาแผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเมืองรอง

จากการทำงานร่วมกับท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดที่มีการสับเปลี่ยนกันในช่วงเวลา 2 ปีของโครงการในระยะที่ 1 และ 2 พบว่า ความมีประสิทธิภาพของการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดขึ้นอยู่กับความเข้าใจและความตั้งใจจริงของท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดที่จะดำเนินการเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญไม่น้อยกว่าการดำเนินการและส่งเสริมด้านการกีฬา ควรกำหนดภาระหน้าที่ของท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดที่มีตัวชี้วัดชัดเจนและประเมินผลการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวได้

ส่วนกลางควรเข้าไปจัดการความรู้ (KM) ให้กับผู้ปฏิบัติภาครัฐ เอกชน ชุมชน และประชาสังคม ให้เข้าใจถึงประโยชน์ กระบวนการ และการดำเนินนโยบายด้านการท่องเที่ยวที่จะเกิดประโยชน์กับประชาชนทางด้านเศรษฐกิจ เช่น การยกระดับมาตรฐานสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยวชุมชน (CBT) และการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในรูปแบบของ public-private partnership ในการพัฒนาและส่งเสริม

การท่องเที่ยว และในเชิงงบประมาณการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวเสนอให้มีการบูรณาการงบประมาณและโครงการ รวมทั้งระยะเวลาดำเนินงานให้สอดคล้องกัน ผ่านกระบวนการทำงานของ คณะทำงานด้านการท่องเที่ยวจังหวัด ที่ได้นำเสนอจัดตั้งใน (ร่าง)ยุทธศาสตร์ที่ 4 ของ(ร่าง)ยุทธศาสตร์ฯ ทั้งสามจังหวัด ตลอดจนควรมีการบูรณาการการพัฒนาการท่องเที่ยวเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งหมดในเรื่อง 1. ทิศทางการท่องเที่ยวของจังหวัด 2. มาตรฐานการท่องเที่ยวสากล และ 3. ภาระหน้าที่ ผลประโยชน์ และการเป็นเจ้าของร่วมกัน ทั้งนี้ เพื่อให้ผลการทำงานด้านการท่องเที่ยวเน้น การพัฒนาพื้นที่ ผลิตภัณฑ์ และคนในระยะยาวที่ยั่งยืน และควรมีการบูรณาการด้านงบประมาณการท่องเที่ยวเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้จ่ายงบประมาณในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เนื่องจากการท่องเที่ยวมีความเกี่ยวข้องกับหลายภาคส่วน

สำหรับ ข้อจำกัดในการทำงานด้านการท่องเที่ยวของคนในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การบริหารจัดการ และการดูแลและบูรณะสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน โดยเสนอให้มีการพิจารณารูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบ Public-private partnership เช่น พิจารณาให้สัมปทานแก่ภาคเอกชนและภาคประชาชนในการพัฒนา ดูแล และประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน ทั้งนี้ เพื่อความมีประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

6.3 ข้อเสนอแนะ เพื่อพัฒนา กระบวนการในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเมืองรอง

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัด ควรจัดทำโดยนักวิจัยหรือทีมงานจากภายนอก สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด เพื่อมุมมองและการประเมินการทำงานที่หลากหลาย ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการประสานงานและได้มุมมองอื่นๆจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงรุก ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของหน่วยงานอื่นๆในพื้นที่ ทั้งนี้ การดำเนินงานด้านการค้นหาข้อมูลและวิเคราะห์ SWOT Competitive Analysis และ Gap Analysis กับกระทำการร่างแผนยุทธศาสตร์ ควรดำเนินการด้วยคณะทำงานหรือทีมวิจัยชุดเดียวกันเนื่องจากข้อมูลและบริบทการวิเคราะห์มีความซับซ้อนและต่อเนื่อง

การสนับสนุนการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเมืองรองให้เกิดการทำงานร่วมกันของทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคีชุมชนและสังคม และการร่วมกันวางแผนการทำงานในรูปยุทธศาสตร์ที่จะเป็นแผนแม่บทในการทำงานของจังหวัดด้านการท่องเที่ยวมีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากนโยบายด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเปลี่ยนไปตามนโยบายของผู้บริหารที่เปลี่ยนบ่อยในจังหวัดสามจังหวัดนี้และคาดว่า เป็นสถานการณ์เดียวกันในจังหวัดเมืองรองขนาดเล็ก นอกจากนี้ ควรมีการตกลงร่วมกันถึงทิศทางและรูปแบบที่จังหวัดจะเลือกใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยว เพราะจะเป็นแม่บทในการขับเคลื่อนการทำงานของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวทั้ง 4 ยุทธศาสตร์ที่นำเสนอใน(ร่าง)แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัด

ทั้งนี้ การพัฒนา กระบวนการในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเมืองรองควรเริ่มต้นจากการจัดตั้งคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวจังหวัด โดยมีท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเป็นเจ้าภาพหลักโดยมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่มีการบูรณาการร่วมกันภายใต้โครงสร้างคณะทำงานฯ ได้แก่ **หน่วยงานภาครัฐ** ประกอบด้วย สำนักงานจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสถิติ จังหวัด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด ตำรวจภูธรจังหวัด สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด กรมทางหลวงชนบท สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด สำนักงานคลังจังหวัด สำนักงานโยธาธิการจังหวัด กรมศิลปากร สำนักงานแรงงานจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด **หน่วยงานภาคเอกชน** ประกอบด้วย หอการค้าจังหวัด สมา่ออุตสาหกรรม การท่องเที่ยวจังหวัด สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด โครงการรวมกลุ่มของนักธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC) **และภาคีภาคประชาสังคม** ประกอบด้วย ตัวแทนชุมชน แหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด ตัวแทนกลุ่มท่องเที่ยวโฮมสเตย์ภายในจังหวัด ตัวแทนกลุ่ม OTOP จังหวัด เป็นต้น

จังหวัดต้องจัดทำข้อมูลด้านการท่องเที่ยวโดยมีข้อมูลที่รวบรวมที่เป็นปัจจุบันที่สุดอยู่ที่สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพื่อส่งต่อไปยังสถิติจังหวัดเพื่ออ้างอิงเป็นแหล่งเดียวกัน สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดควรมีหน่วยงานดำเนินการทางด้านข้อมูลที่เป็นงานประจำ

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดเมืองรองสามจังหวัดนี้เป็นการทำงานร่วมกันของนักวิจัยจากภายนอกที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับภาคีเครือข่ายในจังหวัด โดยมีการสร้างความร่วมมือทางวิชาการระหว่างนักวิชาการ หน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน และภาคีภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งมอบแผนยุทธศาสตร์ฯ และแผนปฏิบัติงานฯ ให้แก่ภาคส่วนในจังหวัดนำไปขับเคลื่อนร่วมกันในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีการระบุโครงการในแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนที่สามารถนำไปส่งต่อหน่วยงานวิชาการในภูมิภาค ในการช่วยสนับสนุนเชิงวิชาการให้กับจังหวัดในการดำเนินการขับเคลื่อนงานตามแผนปฏิบัติการฯ ต่อไป ถือเป็นนวัตกรรมการทำงานเชิงพื้นที่ด้านการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในระดับจุลภาคของประเทศไทยที่รัฐควรสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานวิชาการในภูมิภาคเพื่อประสิทธิผลของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจนถึงปลายทาง ทั้งนี้ เนื่องจากการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ จนถึงปลายทาง ต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจบริบทของพื้นที่เป็นอย่างดี จังหวัดเมืองรองอื่นๆ ควรนำตัวอย่างและรูปและการทำงานในโครงการนี้ไปวางแผนและขับเคลื่อนการทำงานด้านการท่องเที่ยว

บทคัดย่อ

แผนงาน “การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้น้อย : กรณีศึกษา กลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ)” มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ เป็นการศึกษาต่อเนื่องจาก “แผนงาน การส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ : กรณีศึกษา กลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ)” ซึ่งได้ใช้ผลการดำเนินงานจากแผนงานดังกล่าว สำหรับเป็นข้อมูลพื้นฐานในการ พัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้น้อย กรณีศึกษา กลุ่มจังหวัดอีสานใต้ มุ่งเน้น วิเคราะห์หาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มโอกาสในการลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำเพื่อ การสร้างความเจริญเติบโตในกลุ่มจังหวัดรอง ที่คาดหวังให้ ใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนการลดความยากจน และความเหลื่อมล้ำ พร้อมทั้งสร้างความเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนใน กลุ่มสามจังหวัด โดยเกิดการทำงานและ การเรียนรู้ร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวระดับพื้นที่- จังหวัด และกลุ่มจังหวัดในการพัฒนา แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว และพัฒนาแผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและสร้างแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวประกอบด้วย GAP Analysis, SWOT Analysis และ TOWS Matrix นอกจากนี้ นักวิจัยยังได้ทำงานร่วมกับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องกับการ ท่องเที่ยวภายในจังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญ โดยเฉพาะสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด ซึ่งทาง นักวิจัยได้รับความร่วมมือทางด้านข้อมูล การตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และความคิดเห็นที่ช่วยปรับปรุง งานแผนยุทธศาสตร์ให้สมบูรณ์และเหมาะสมกับการนำไปใช้ในพื้นที่เป้าหมายมากที่สุด

แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว ในจังหวัดรองและมีรายได้น้อย (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ) ประกอบยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนการท่องเที่ยว 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมและพัฒนา ทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด ซึ่งเป็นการพัฒนาสิ่งที่มีอยู่ภายในจังหวัดอยู่แล้วให้ดึงดูด และน่าสนใจมากขึ้น (2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมความต้องการการท่องเที่ยวในจังหวัด เป็นการส่งเสริมให้เกิด ความต้องการท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายของจังหวัด (3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมและ พัฒนาคุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัด หรือการพัฒนาคุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวให้มี คุณภาพและมาตรฐานที่เป็นสากลมากขึ้น และ (4) ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนเพื่อบูรณาการ การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด โดยเป็นการส่งเสริมให้ทางจังหวัด พัฒนารูปแบบการบริหารงาน การขับเคลื่อนท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เมื่อดำเนินการ ร่างแผนยุทธศาสตร์ ฯ ฉบับสมบูรณ์ เสร็จ นักวิจัย ได้ส่งมอบ ร่างแผนยุทธศาสตร์ ฯ แผนปฏิบัติการ และตัวอย่างโครงการ ให้กับสำนักงานจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้างาน และ สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพื่อนำร่างแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวฉบับนี้ไปรับรองแผน ยุทธศาสตร์การ ท่องเที่ยวและร่างแผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวนำไปสู่การดำเนินการต่อยอดการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด ต่อไป

Abstract

The research project "Strategic Plan for the development in tourism promotion in secondary tourist and low-income provinces: A case study on a provincial cluster in lower-northeastern Thailand (Yasothon, Sisaket, and Amnat Charoen)" aims to develop strategies and action plans to promote tourism of Yasothon, Sisaket and Amnat Charoen. This project is a continuing project from the prior research, "Tourism promotion in small and low-income provinces to reduce income inequality: A case study on a provincial cluster in lower-northeastern Thailand (Yasothon, Sisaket, and Amnat Charoen – YSA)," which uses the findings of this prior research as inputs to develop tourism strategic plans and action plans in secondary and low-income provinces, namely Yasothon, Srisaket, and Amnat Charoen. The aim of this research is to produce a case study on tourism promotion using three provinces in lower-northeastern Thailand that is of low-income and high inequality as examples.

Focusing ways to promote tourism to increase opportunities for poverty and inequality reduction, this study expects to use tourism as a tool to reduce poverty and inequality as well as to work and collaborate with involved authorities and tourism agencies in the areas at the local, provincial, and provincial cluster level. The study and the collaboration aim to develop tourism strategic and action plans for each of the three provinces.

Research methodology and tools used for data analysis in the drafting of tourism strategic and action plans include GAP Analysis, SWOT Analysis, and TOWS Matrix. In addition, the research team worked with authorities and agencies related to tourism promotion in Yasothon, Sisaket and Amnat Charoen provinces, especially the Office of Tourism and Sports. The researchers received valuable cooperation for inputs, content validation, and comments that are specific to the areas, which helped improve the drafted strategic and action plans.

The draft of Tourism Strategy Plan in Secondary and Low-Income Provinces (Yasothon, Sisaket, Amnat Charoen) consists of 4 tourism strategies, namely (1) Strategy 1: Promotion and development of tourism supply which includes resources and tourism infrastructures in the province. This strategy is to improve and promote existing resources in the province to be of better quality and to be more attractive (2) Strategy 2: Promotion of tourism demand, which is the strategy to promote provincial specific tourism demand of the target provinces (3) Strategy 3: Promotion and development of tourism service to be of international quality and standards, and (4) Strategy 4: Development of driving mechanisms for integrated tourism promotion and development in the province. This strategy is to encourage a holistic approach on tourism promotion from different organizations and agencies involved. The aim is to create a structure of collaboration and practice to actively and effectively promote tourism in the provinces.

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ.....	I
บทสรุปผู้บริหาร.....	II
บทคัดย่อ.....	XXIV
Abstract.....	XXV
สารบัญ.....	XXVI
สารบัญตาราง.....	XXVIII
สารบัญภาพ.....	XXIX
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์หลักของแผนงานวิจัย.....	8
1.3 เป้าหมายของผลผลิต (Output) และตัวชี้วัด.....	9
1.4 เป้าหมายของผลลัพธ์ (Outcome) และตัวชี้วัด.....	9
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม.....	11
2.1 กรอบแนวความคิดของแผนงานวิจัย.....	11
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์.....	13
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายรายได้และการแบ่งสรรผลกำไร.....	29
2.4 หลักการองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5A และแนวคิดส่วนประสมทางการตลาด 7Ps.....	31
2.5 การท่องเที่ยวกับการลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำ.....	34
2.6 การวิเคราะห์ SWOT และ TOWS Matrix.....	40
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	44
3.1 ขั้นตอนการวิจัย.....	44
3.2 แผนการศึกษาเพื่อร่างยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวและแผนปฏิบัติการ.....	46
3.3 แผนการดำเนินงานตลอดโครงการวิจัย.....	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	51
4.1 ปัจจัยนำเข้าของการวิจัย.....	52
4.2 ทศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดรองและมีรายได้น้อย.....	59
4.2.1 ทศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดยโสธร	60
4.2.2 ทศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ	65
4.2.3 ทศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ.....	69
4.3 การจัดทำร่างยุทธศาสตร์การพัฒนการท่องเที่ยว	74
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย.....	97
5.1 ปัจจัยนำเข้าของการศึกษาการพัฒนาร่างยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว.....	97
5.2 สรุปทศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดรองและมีรายได้น้อย	106
5.3 สรุปยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้น้อย.....	110
5.4 ข้อเสนอแนะ	116
บรรณานุกรม.....	121
ภาคผนวก ก. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดยโสธร จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดอำนาจเจริญ.....	123
ภาคผนวก ข. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT) ด้านการท่องเที่ยว.....	134
ภาคผนวก ค. การวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness Analysis) ด้านการท่องเที่ยว.....	172
ภาคผนวก ง. การวิเคราะห์ช่องว่าง (Gap Analysis) ด้านการท่องเที่ยว	184
ภาคผนวก จ. การวิเคราะห์ TOWS Matrix	189
ภาคผนวก ฉ. นโยบาย แผนงาน และโครงการที่เกี่ยวข้อง.....	198
ภาคผนวก ฉ. (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว.....	211
ภาคผนวก ช. ตัวอย่างโครงการเพื่อการขับเคลื่อนการท่องเที่ยว	342

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แผนการดำเนินงาน.....	49
ตารางที่ 2 ทศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดยโสธร.....	60
ตารางที่ 3 ทศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ.....	65
ตารางที่ 4 ทศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ.....	70
ตารางที่ 5 ความเชื่อมโยงระหว่างประเด็นการพัฒนาการท่องเที่ยวเกี่ยวกับหลักการองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5A และแนวคิดส่วนประสมทางการตลาด 7Ps	81
ตารางที่ 6 ความเชื่อมโยงระหว่างทศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดยโสธรกับประเด็น การพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดยโสธร.....	83
ตารางที่ 7 ความเชื่อมโยงระหว่างทศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษกับประเด็น การพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ	86
ตารางที่ 8 ความเชื่อมโยงระหว่างทศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญกับ ประเด็นการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ.....	90

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1	กรอบแนวคิดการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้น้อย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ: กรณีศึกษากลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ)	12
ภาพที่ 2	กรอบแนวคิดจัดทำร่างแผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว.....	14
ภาพที่ 3	แนวทางการจัดทำร่างแผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว.....	17
ภาพที่ 4	การกระจายรายได้ในรูปแบบของการกระจายรายได้ตามหน้าที่การผลิต.....	29
ภาพที่ 5	การกระจายรายได้ในรูปแบบการกระจายรายได้ระหว่างบุคคลหรือการกระจายรายได้ตามขนาด.....	29
ภาพที่ 6	การแบ่งสรรผลกำไรของธุรกิจ.....	30
ภาพที่ 7	กรอบการเชื่อมโยงของการท่องเที่ยวต่อการกระจายรายได้ ประยุกต์จากแนวคิดของ Winters (2004).....	36
ภาพที่ 8	การประยุกต์กรอบการเชื่อมโยงของการท่องเที่ยวต่อการกระจายรายได้เดิมกับการเชื่อมโยงใหม่ 7 เส้นทาง และ The ST-EP Second Mechanism.....	39
ภาพที่ 9	องค์ประกอบของเครื่องมือวิเคราะห์ SWOT	41
ภาพที่ 10	กรอบในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการ.....	43
ภาพที่ 11	กระบวนการร่างแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวและแผนปฏิบัติการ.....	46
ภาพที่ 12	การปรับข้อมูลความต้องการการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อนำไปใช้วิเคราะห์.....	75
ภาพที่ 13	การจัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว	95

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

1.1.1 มุมมองการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยจากยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558-2560

ข้อมูลจากยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558-2560 ระบุว่า Travel and Tourism Competitiveness Index ของ World Economic Forum หรือ WEF ในปี 2556 ของประเทศไทยอยู่ในอันดับ 43 จาก 140 ประเทศทั่วโลกทางด้านความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวหรืออันดับ 9 จาก 25 ประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) โดยตัวชี้วัดด้านมาตรฐานการเดินทางและการท่องเที่ยวยังเป็นจุดอ่อนสำคัญของประเทศไทยรองลงมาคือความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมของภาคธุรกิจ โดยการท่องเที่ยวไทยมีปัญหาสะสมมาอย่างยาวนานที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระยะยาวและหากประเทศไทยยังจำเป็นต้องอาศัยรายได้จากการท่องเที่ยวเพื่อเป็นฐานเศรษฐกิจหลักให้กับประเทศอย่างยั่งยืน เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นแหล่งกระจายรายได้และการจ้างงานเพื่อช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับชุมชนและสังคมไทย จะต้องให้ความสำคัญกับ "การปรับปรุงกลไกการขับเคลื่อนสู่แหล่งท่องเที่ยวคุณภาพโดยกำหนดบทบาทของกลไกการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวทุกระดับให้มีความเชื่อมโยงกันตั้งแต่ระดับนโยบายซึ่งมีคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติเป็นแกนหลักระดับกลุ่มจังหวัดคือคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยวและระดับจังหวัดคือคณะกรรมการท่องเที่ยวจังหวัด" โดยยุทธศาสตร์ฯ ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เน้นการบูรณาการระหว่างภาครัฐภาคเอกชนและ ภาคประชาสังคม ในรูปแบบของภาคีการพัฒนาโดยเฉพาะบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมและภาคเอกชนในท้องถิ่น เนื่องจากท้ายที่สุดแล้วประชาชนที่เป็นเจ้าของทรัพยากรจะเป็นผู้ ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด ดังนั้น การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการกำหนดยุทธศาสตร์และการทำงานร่วมกันเพื่อการขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบและไปในทิศทางเดียวกันสามารถก้าวไปพร้อมกันบนความเชื่อถือและความไว้วางใจซึ่งกันและกันจะทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

ในการปรับเปลี่ยนแนวคิดการวัดความสำเร็จของการพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะต่อไปเน้นการวัดผลการพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะต่อไปจำเป็นต้องมองในหลายมิติที่สมดุลกันทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมการเมืองและสิ่งแวดล้อมเพื่อเป้าหมายสุดท้ายคือการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยใช้ตลาดเป็นตัวนำ (Market Driven) เพื่อให้สามารถกำหนดเป้าหมายได้ชัดเจนสอดคล้องกับระยะเวลาที่ต้องการปรับปรุงแก้ไขปัญหาสำคัญและในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณในระยะยาวทั้งงบประมาณจากส่วนกลาง

งบประมาณกลุ่มจังหวัดงบประมาณของจังหวัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและงบประมาณที่สนับสนุนผ่านกองทุนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวไทยแบบมีเป้าหมายร่วมกัน

1.1.2 สถานการณ์การท่องเที่ยวไทยและความสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดรอง รายได้นัยการท่องเที่ยวในภูมิภาค

ข้อมูลขององค์การ UNWTO (2019) คาดว่า ในปี ค.ศ. 2020 ในขณะที่ยุโรปยังคงเป็นภูมิภาคที่มีนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศสูงสุดภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกจะได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นเป็นอันดับ 2 โดยกลุ่มประเทศ BRIC ซึ่งประกอบด้วยประเทศบราซิล รัสเซีย อินเดียและจีน จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวและรายจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตามภาวะการเติบโตของเศรษฐกิจภายในประเทศ โดยที่ผ่านมา แม้ว่าไทยจะประสบผลสำเร็จจากการท่องเที่ยว เนื่องจากมีทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการท่องเที่ยว ประเทศไทยยังคงประสบปัญหาเรื่องขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่ยังอยู่ในระดับต่ำกว่าประเทศคู่แข่งจากข้อมูลของ Travel and Tourism Competitiveness Index ในปีพ.ศ. 2557 พบว่าประเทศไทยมีอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันในลำดับที่ 35 ของโลกและเป็นอันดับที่ 10 ในภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิกแต่ยังมีจุดเด่นในด้านทรัพยากรธรรมชาติ (ลำดับที่ 16) โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมทางอากาศ (ลำดับที่ 17) โครงสร้างพื้นฐานในการบริการนักท่องเที่ยว (ลำดับที่ 21) (World Economic Forum, 2013) โดยด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว พบว่า อยู่ในระดับค่อนข้างดี โดยเฉพาะในเมืองท่องเที่ยวหลัก แต่ปัญหาของการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างแหล่งท่องเที่ยวยังคงต้องมีการปรับปรุง เช่น การมีสนามบิน 41 แห่งกระจายตัวอยู่ทั่วประเทศมีถนนที่มีคุณภาพเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งมีคุณภาพและมาตรฐานแต่ยังการเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยว และเส้นทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยววยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทั้งนี้ ยังไม่นับรวมการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ ในจังหวัดอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้รับความสนใจจากภาครัฐเท่าที่ควรโดยกลยุทธ์ที่ 5 ของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวฯ มีการกำหนดให้พัฒนาระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวที่เน้นการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานให้ได้มาตรฐานให้สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวกรวดเร็วมีความปลอดภัยในการเดินทางและ การบริการการขนส่งสาธารณะเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลักกับแหล่งท่องเที่ยวรองได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยขยายความเชื่อมโยงด้านการคมนาคมทั้งทางบกทางน้ำและทางอากาศภายในประเทศรวมถึงเส้นทางท่องเที่ยวสู่ประเทศอาเซียนให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐานและมีความปลอดภัยในการเดินทาง โดยสามารถเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวหลักกับแหล่งท่องเที่ยวรองได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงเส้นทางท่องเที่ยวสู่ประเทศอาเซียน

ปัญหาในระยะยาวที่สำคัญคือ แม้ว่าที่ผ่านมาไทยจะประสบความสำเร็จในการเพิ่มรายได้ด้านการท่องเที่ยวแต่ยังมีปัญหาในเรื่องของการกระจายรายได้และการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวโดยในช่วงปี 2554-2557 พบว่ารายได้จากการท่องเที่ยวขยายตัวในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 18.9 ต่อปีในขณะที่นักท่องเที่ยวยังคงกระจุกตัวอยู่เฉพาะในเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญได้แก่กรุงเทพมหานคร ชลบุรี ภูเก็ต กระบี่และเชียงใหม่ เป็นต้น และพบว่าการเดินทางท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติกระจุกตัวอยู่ใน 20 จังหวัด (กรุงเทพมหานคร

ภูเก็ต ชลบุรี สุราษฎร์ธานี เชียงใหม่ สงขลา กระบี่ อยุธยา พังงา ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรปราการ เชียงราย หนองคาย ปทุมธานี ระยอง ยะลา เพชรบุรี ตรัง กาญจนบุรี นราธิวาส ตามลำดับ) เท่านั้น ซึ่งคิดเป็นประมาณร้อยละ 94.2 ของผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติทั้งหมดโดยปัญหาการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวเป็นปัญหาที่สะสมมานานจากนโยบายการเร่งส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวแต่ขาดการเตรียมพร้อมรองรับของแหล่งท่องเที่ยวจึงทำให้เกิดปัญหาการบุกรุกพื้นที่ปัญหาขยะน้ำเสียมลพิษ ระบบนิเวศวิทยา ศิลปวัฒนธรรมและโบราณสถาน

ในการศึกษาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของไทยที่ผ่านมาได้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งปลูกสร้างที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในไทยและต่างชาติจำนวนมากอันส่งผลให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในภาพรวมและการเจริญเติบโตของการท่องเที่ยวในจังหวัดใหญ่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในจังหวัดที่มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยว (Tourism Endowment) และระบบการเชื่อมโยงคมนาคมที่ดีกว่า ทั้งนี้ พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติมากกว่า 1 ล้านคนมีเพียง 9 จังหวัดเท่านั้น โดยในแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทยฯ มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนสำหรับแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ ภายใต้กลยุทธ์การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่กำหนด "การพัฒนาเตรียมความพร้อมเชิงพื้นที่ในการรองรับนักท่องเที่ยวเน้นการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับศักยภาพและขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวและให้ความสำคัญกับมิติของการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมตลอดจนความสมดุลของการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยส่งเสริมการจัดการทรัพยากรท้องถิ่นของชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งและพัฒนาเชื่อมโยงสินค้าทางการเกษตรผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) เข้าสู่ภาคธุรกิจบริการท่องเที่ยวเพิ่มมูลค่า ผลิตรายการเกษตรและการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแทนการนำเข้าและบริโภคสินค้าจากต่างประเทศตลอดจนการพัฒนาอัตลักษณ์ของท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นชุมชนและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ท่องเที่ยว" โดยได้กำหนดพื้นที่ในการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยวในระยะเร่งด่วน ออกเป็น 8 เขตพัฒนาการท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้าม...พลาดและ 8 เขตพื้นที่เมืองชายแดน

อย่างไรก็ตาม จังหวัดรองใกล้เคียงที่มีความยากจนและความเหลื่อมล้ำ¹ สูงเป็นทุนเดิมอยู่แล้วอาจไม่ได้รับผลกระทบทางบวกจากการท่องเที่ยวมากเท่าที่ควร ในทางตรงกันข้าม จังหวัดเหล่านั้นกลับได้รับผลกระทบทางลบจากการแย่งตลาดการท่องเที่ยวและการกระจายทรัพยากรจากจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เหล่านั้น (Cannibalization) อันส่งผลให้ช่องว่างของความเหลื่อมล้ำเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งในประเทศไทยมีจังหวัดขนาดเล็กที่มีลักษณะดังกล่าวจำนวนไม่น้อยที่ต้องการการส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบที่เหมาะสมกับปัจจัยและโครงสร้างพื้นฐานดังกล่าวที่อาจมีศักยภาพเพียงพอที่จะยกระดับเป็นจังหวัดท่องเที่ยวในมุมมองของการ

¹ ความเหลื่อมล้ำ (Inequality) เป็นปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความไม่เท่าเทียมกันในเชิงเศรษฐศาสตร์และสังคม เกี่ยวเนื่องกับความแตกต่างกันในเชิงสังคมหรืออื่น ๆ เช่น การศึกษา การลงทุน ปัญหาสุขภาพ และการกระจายรายได้ เป็นต้น

ท่องเที่ยวแบบใหม่ที่สามารถทำให้เกิดการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวไปสู่คนในพื้นที่อื่นเป็นการเพิ่มโอกาสในการลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำของจังหวัดรองเหล่านั้นได้

1.1.3 การท่องเที่ยวในจังหวัดรองและประเด็นความสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยว

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากสถานการณ์พักแรม จำนวนผู้เยี่ยมเยือน และรายได้จากผู้เยี่ยมเยือน (ประมวลผล ณ เดือนมกราคม 2560) ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า ในขณะที่กรุงเทพมหานคร ภูเก็ต ชลบุรี สุราษฎร์ธานี (จังหวัดที่มีมูลค่าการท่องเที่ยวสูงสุด) มีรายได้จากผู้เยี่ยมเยือน 60,809, 46,819, 19,529, และ 7,731 ล้านบาท ตามลำดับ มีจำนวนจังหวัดในประเทศไทยมากถึง 47 จังหวัดที่มีรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนน้อยกว่า 500 ล้านบาท และ 8 จังหวัดที่มีรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนน้อยกว่า 100 ล้านบาท ทางด้านจำนวนผู้เยี่ยมเยือน พบว่า ในขณะที่จังหวัดการท่องเที่ยวหลักมีจำนวนผู้เยี่ยมเยือนมากกว่าล้านคน หรือหลักแสนคน มีจังหวัดที่มีผู้เยี่ยมเยือนคนไทยไม่เกิน 100,000 คนมากถึง 26 จังหวัด และมีผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติไม่เกิน 100,000 คนถึง 66 จังหวัด แสดงถึงความเหลื่อมล้ำของนักท่องเที่ยวและความเหลื่อมล้ำของรายได้จากการท่องเที่ยวที่น่าเป็นห่วง และหากพิจารณาข้อมูลสรุปสถานการณ์การท่องเที่ยวและแนวโน้มของการท่องเที่ยวในจังหวัดรองแล้ว จะพบว่า แม้ว่าประเทศไทยจะมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างเข้มข้นแนวนอนในภาพรวมของการท่องเที่ยวท่องเที่ยวก็ไม่ได้มีการพัฒนาขึ้นมากนักในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา และเมื่อเทียบกับจังหวัดใหญ่ ตัวเลขผู้มาเยี่ยมเยือนและ รายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดรองก็ยังคงมีความเหลื่อมล้ำกับจังหวัดใหญ่ค่อนข้างสูงมาก

จังหวัดรองบางจังหวัด เช่น จังหวัดในกลุ่มอีสานตอนล่าง ได้แก่ ยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญ เป็นจังหวัดที่ประชากรมีความยากจน และเป็นจังหวัดที่ถูกล้อมรอบด้วยจังหวัดใหญ่ (Big-city locked) ที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวที่ประสบผลสำเร็จเนื่องจากโครงสร้างทางการคมนาคม สถานที่ตั้ง และสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นทุนเดิม ทำให้จังหวัดรองเป็นเพียงแค่ทางผ่านของการท่องเที่ยว และเมื่อการท่องเที่ยวเมืองใหญ่ขยายตัวมากขึ้น ช่องว่างความเหลื่อมล้ำที่เกิดจากการท่องเที่ยวก็ยังขยายตัวเพิ่มสูงขึ้น ทางด้านอุปสงค์การท่องเที่ยว ปัญหาของจังหวัดรองที่พบอย่างชัดเจนคือ นักท่องเที่ยวไทยและต่างชาติไม่นิยมที่จะเที่ยวจังหวัดรองที่ล้อมรอบด้วยจังหวัดใหญ่ เนื่องจากไม่คุ้มทุนในการเดินทาง โดยปัญหานี้เกิดขึ้นต่อเนื่องจากการที่อุปทานการท่องเที่ยวยังไม่มีกลยุทธ์ที่สัมฤทธิ์ผลในการ 1) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 2) บริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม และ 3) การประชาสัมพันธ์ที่เป็นลักษณะของกลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยว (Tourism Cluster) เพื่อดึงดูดศักยภาพของท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นคลัสเตอร์ท่องเที่ยวที่คุ้มทุนและมีผลตอบแทนที่สูงเพื่อให้เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวไปยังเมืองเล็กและลดความยากจนของคนในพื้นที่

ในประเทศไทยมีจังหวัดขนาดเล็กที่มีลักษณะดังกล่าวจำนวนไม่น้อยที่ต้องการการส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบที่เหมาะสมกับปัจจัยและโครงสร้างพื้นฐานดังกล่าวที่อาจมีศักยภาพเพียงพอที่จะยกระดับเป็นจังหวัดท่องเที่ยวในมุมมองของการท่องเที่ยวใหม่ที่สามารถทำให้เกิดการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวไปสู่คนในพื้นที่อื่นเป็นการเพิ่มโอกาสในการลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำของจังหวัดรองเหล่านั้นได้

ในปี พ.ศ. 2560 ทีมวิจัยได้นำเสนอแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดรองโดยนำเสนอข้อมูลข้างต้นต่อกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และในปี 2560 รัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง 55 จังหวัด ในปี 2560-2561 ทีมวิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์กรณีศึกษาของกลุ่มจังหวัดรอง 3 จังหวัด เพื่อเป็นงานศึกษานำร่อง โดยศึกษาจังหวัดคือ ยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญ ทางด้าน ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรในพื้นที่ และโครงสร้างพื้นฐานของสามจังหวัดรองที่มีผลต่ออุปทานการท่องเที่ยวของกลุ่มสามจังหวัดรอง และวิเคราะห์ช่องว่าง โอกาส และความเป็นไปได้จา กอุปสงค์และอุปทานการท่องเที่ยวในกลุ่มสามจังหวัดรอง เพื่อศึกษา ความเป็นไปได้ของการใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนเพื่อลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำในกลุ่มสามจังหวัดรอง และเพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดรองอื่น ๆ ของประเทศต่อไป

1.1.4 สรุปผลการวิจัยเบื้องต้นจากแผนงานการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ: กรณีศึกษากลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ) (ปี 2560-2561)

การดำเนินการการศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรในพื้นที่ และโครงสร้างพื้นฐานของสามจังหวัดรองเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของกลุ่มสามจังหวัดรอง กรณีศึกษากลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ) โดยปิงปอนด์ รักอำนวยกิจ, พริยะ ผลพิรุฬห์, ศิริพงศ์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา, ณัฏฐ์ ภูมิพัฒนสิริ, และ อัครนัย ขวัญอยู่ (2562) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรในพื้นที่ โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีผลต่ออุปทานการท่องเที่ยวของจังหวัดท่องเที่ยว พบว่าทุกจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 มีสัดส่วนของประชากรวัยแรงงานที่ต่ำกว่าสัดส่วนในระดับประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดอำนาจเจริญเป็นจังหวัดที่มีความหนาแน่นของประชากรน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ภายในกลุ่มจังหวัด ในขณะที่ ผู้มีงานทำในจังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม การป่าไม้ การประมง อย่างไรก็ตามมูลค่าการผลิตในภาคเกษตรกรรม การป่าไม้ การประมงไม่ใช่อำนาจหลัก

การศึกษาปัจจัยด้านทรัพยากรในพื้นที่พบว่า จังหวัดยโสธรมีแหล่งท่องเที่ยวฯ ที่ได้รับการยืนยันสถานะจำนวน 90 แห่งส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จังหวัดศรีสะเกษ มีแหล่งท่องเที่ยวฯ ที่ได้รับการยืนยันสถานะจำนวนทั้งสิ้น 127 แห่งส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และจังหวัดอำนาจเจริญ มีแหล่งท่องเที่ยวฯ ที่ได้รับการยืนยันสถานะจำนวนทั้งสิ้น 105 แห่งส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และเชิงธรรมชาติสำหรับผลการประเมินศักยภาพของทรัพยากรด้านแหล่งท่องเที่ยวภายในพื้นที่ยังอยู่ในระหว่างการตรวจสอบและประเมิน

การศึกษาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว พบว่าการเชื่อมโยงที่มีอยู่ในปัจจุบัน ทั้งทางหลวงแผ่นดินทางราง ยังมีน้อยและไม่ครอบคลุม

นอกจากนี้ สนามบินพาณิชย์มีเชื่อมโยงกับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ได้แก่ ท่าอากาศยานนานาชาติอุบลราชธานี ท่าอากาศยานร้อยเอ็ด และท่าอากาศยานบุรีรัมย์ค์ อนุข้างไกลอีกทั้งไม่มีการพบการเชื่อมโยงทางน้ำในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 สำหรับการเชื่อมโยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตพบว่า แผนโครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง หมายเลข 62 (M2) และแผนการพัฒนารถไฟรางคู่มีกำหนดการเริ่มต้นก่อสร้างในช่วงระยะ 5-10 ปีข้างหน้า ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ค่อนข้างนาน อีกทั้งยังเป็นแผนการพัฒนาเส้นทางที่ผ่านเฉพาะจังหวัดศรีสะเกษ และอุบลราชธานี นอกจากนี้ การศึกษาพบว่า การเชื่อมโยงที่ควรเกิดขึ้น ที่รวบรวมจากทัศนคติและความคิดเห็นของจากบุคคล/หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การสร้างผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวโดยตรงและโดยอ้อมทั้งนี้ล้วนเป็นการเชื่อมโยงที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มีศักยภาพสำหรับการขนส่งเพิ่มมากขึ้น

การศึกษาเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นการศึกษาเฉพาะโรงแรมและภัตตาคารยังอยู่ในระหว่าง การประมวลผลจำนวนสิ่งอำนวยความสะดวกทั้ง 3 จังหวัดในแต่ละแหล่งข้อมูลไม่ตรงกัน เนื่องจากชื่อของ สถานที่โรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร/ร้านอาหารมีความแตกต่างกันค่อนข้างสูง นอกจากนี้ จำนวนโรงแรม /ที่พัก และภัตตาคาร /ร้านอาหารในบางแหล่งฐานข้อมูลยังขาดข้อมูลในบางอำเภอฯ จึงทำให้จำนวนที่ถูกพบ ยังคงไม่สมบูรณ์ ซึ่งยังคงมีขี้อมูลบางส่วนจากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา ในแต่ละจังหวัดเพื่อให้ได้จำนวนโรงแรมและภัตตาคารล่าสุดอันมีความสมบูรณ์มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ในการหาช่องว่าง โอกาส และความเป็นไปได้ในการส่งเสริมและจัดการการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ นำไปสู่การกำหนดแนวทางการเพิ่มรายได้และลดความเหลื่อมล้ำในกลุ่มจังหวัดรองโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนโดยได้รวบรวมผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ที่ดำเนินการโดย สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด/จังหวัด เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำคัญอีกฐานข้อมูลหนึ่งในการสนับสนุนการวิเคราะห์ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวในกลุ่มสามจังหวัด

ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวในกลุ่มสามจังหวัด โดยสรุป พบว่า จุดแข็งของการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดโดยรวมคือการส่งเสริมการพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์ โดยเฉพาะการปลูกข้าวหอมมะลิ ตลอดจนการส่งเสริมการค้าชายแดน และแนวคิดการพัฒนาระบบเชื่อมโยงขนส่ง อย่างไรก็ตาม จุดอ่อนของการพัฒนาการท่องเที่ยว คือ ประชาชนบางส่วนยังขาดข้อมูลสำหรับการค้าชายแดน ขาดความรู้เกี่ยวกับการเกษตรอินทรีย์ รวมทั้งระบบเชื่อมโยงขนส่งในปัจจุบันมีความชำรุดทรุดโทรม

สำหรับโอกาสที่เอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดคือ การส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ การกำหนดนโยบายการเชื่อมโยงเครือข่ายคมนาคมของภาครัฐที่ช่วยกระตุ้นการพัฒนาในพื้นที่ สำหรับอุปสรรคในการพัฒนา คือ วิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่เปลี่ยนแปลงไปตามวัฒนธรรมจากภายนอก และยังขาดการลงทุนจากนักลงทุนภายนอกที่จะเข้ามาลงทุนในพื้นที่

1.1.5 สรุปนโยบาย แผนงาน และโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและการพัฒนาจังหวัด / กลุ่มจังหวัด

จากการรวบรวมข้อมูลนโยบาย แนวทางยุทธศาสตร์ รวมทั้ง ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากข่าวสาร มติ คณะรัฐมนตรี และข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ ที่แสดงถึงสิ่งที่มุ่งเน้นของจังหวัด เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์เชิงพื้นที่ในการค้นหาช่องว่างและโอกาสในพัฒนากลุ่มจังหวัดรองโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนสรุปได้ว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ได้มุ่งเน้นด้านเกษตรกรรม การผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์และสินค้าเกษตรอินทรีย์ รวมถึงการพัฒนาทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวและการค้าชายแดน สำหรับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดโดยสรุุมุ่งเน้นส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ครบวงจร โดยเฉพาะปลูกข้าวหอมมะลิ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดอำนาจเจริญ ที่เน้นพัฒนาการผลิตข้าวหอมมะลิ และสินค้าเกษตรปลอดภัย และรวมไปถึงการพัฒนาให้ประชาชนเป็นคนดีและมีสุขภาพดี ในขณะที่ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษมุ่งเน้นการเพิ่มมูลค่าการค้า การลงทุน และรายได้จากการท่องเที่ยว การส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัย ตลอดจนการส่งเสริมการศึกษาและการกีฬา

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 มีทิศทางการพัฒนาจังหวัดตามกรอบของแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 พ.ศ. 2561– 2564 (ฉบับใหม่) (2559) และแผนพัฒนาจังหวัดรายจังหวัด ได้แก่ แผนพัฒนาจังหวัดยโสธร พ.ศ. 2561– 2564 สำหรับการพัฒนาจังหวัดยโสธร แผนพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษ รอบใหม่ (พ.ศ. 2561– 2564) สำหรับการพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษ และแผนพัฒนาจังหวัดอำนาจเจริญ 4 ปี พ.ศ. 2561– 2564 (ฉบับปรับปรุง) สำหรับการพัฒนาจังหวัดอำนาจเจริญ นอกจากนี้ ยังมีแผนการพัฒนาที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ได้แก่ ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของไทย พ.ศ. 2558-2565 (ร่าง) ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งของไทย ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของประเทศ พ.ศ. 2560-2564 และยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2561– 2564) ที่ทำให้การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 โดยเฉพาะจังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญ สามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาตามแผนจังหวัดและแผนกลุ่มจังหวัดได้ แต่การศึกษาในเชิงพื้นที่พบหลักฐานเชิงประจักษ์ว่า **กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 รวมถึงหน่วยงานระดับจังหวัด น้อย (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ) ไม่มีแผนยุทธศาสตร์เฉพาะที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว** ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับพัฒนาเรื่องการท่องเที่ยวและเป็นเครื่องมือหนึ่งเพื่อการกระจายรายได้ในระดับท้องถิ่น สะท้อนถึงความจริงที่ว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่มี การบูรณาการด้านการวางแผนงานและการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกันเพื่อยกระดับการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานและเป็นสากล นอกจากนี้ โดยภาพรวมการศึกษาปัจจัยพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจ ปัจจัยด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว และโครงสร้างพื้นฐานของแต่ละจังหวัดมีความแตกต่างกัน และแต่ละจังหวัดมี

จุดเน้น/วิสัยทัศน์การพัฒนาจังหวัดที่แตกต่างกัน ดังนั้น แผนยุทธศาสตร์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจึงควรมีลักษณะเป็นแผนแยกรายจังหวัด เพื่อความเหมาะสมตามบริบทของแต่ละจังหวัด

1.1.6 การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้น้อย (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ)

คณะผู้วิจัย ได้เห็นความสำคัญของการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้เป็นต้นแบบของการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดรองในระดับชาติและระดับนานาชาติ โดยอาศัยการต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้จาก “แผนงานการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ : กรณีศึกษากลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ)” ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงได้ออกแบบโครงการวิจัย “การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้น้อย : กรณีศึกษากลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ)” เพื่อวิเคราะห์ช่องว่างนำมาสู่การนำเสนอโนบายเพื่อการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ เป็นรายจังหวัด รวมไปถึง การออกแบบตัวอย่างแผนปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ เป็นรายจังหวัด เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่ภาคการปฏิบัติ โดยมุ่งหวังให้ฝ่ายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ เกิดการทำงานและเรียนรู้ร่วมกันในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พัฒนาแผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด และการสะท้อนเสียงของ ภาคประชาสังคม เกี่ยวกับเจตคติด้านการท่องเที่ยวในระดับจังหวัดและระดับกลุ่มจังหวัด พร้อมทั้งผู้ได้รับประโยชน์และผู้เสียประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่ รวมทั้งมุ่งหวังให้เกิดผลตามความคาดหวังที่จะลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำ พร้อมทั้งสร้างความเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนในจังหวัด

1.2 วัตถุประสงค์หลักของแผนงานวิจัย

โครงการวิจัย “การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้น้อย : กรณีศึกษากลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ)” มีวัตถุประสงค์สำคัญ ดังนี้

- 1) เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ
- 2) เพื่อพัฒนาแผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ
- 3) เพื่อเสนอแนะกระบวนการในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ

1.3 เป้าหมายของผลผลิต (Output) และตัวชี้วัด

- 1) แผนยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ ระยะ 3 ปี (2564-2566)
- 2) แผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ ระยะ 3 ปี (2564-2566)
- 3) ข้อเสนอแนะกระบวนการในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ
- 4) ตัวอย่างโครงการ /กิจกรรม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ สำหรับการใช้เป็นแนวทางในการออกแบบโครงการ /กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.4 เป้าหมายของผลลัพธ์ (Outcome) และตัวชี้วัด

- 1) เกิดการทำงานและศึกษาร่วมกันในการใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนการลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำพร้อมทั้งสร้างความเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนในกลุ่มสามจังหวัดรอง (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ)
- 2) เกิดการทำงานและการเรียนรู้ร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ระดับพื้นที่-จังหวัด และกลุ่มจังหวัดในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว และพัฒนาแผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด เพื่อนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว และพัฒนาแผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเพื่อลดความยากจนและการ กระจายรายได้ของจังหวัดอย่างยั่งยืน
- 3) จังหวัดเป้าหมายได้ตระหนักและเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางที่เหมาะสมเกี่ยวกับสถานการณ์และบริบทด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดตนเอง และสามารถนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทของแต่ละจังหวัด

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) เกิดการใช้ฐานข้อมูลของสามจังหวัดเป้าหมายด้านการท่องเที่ยวและข้อมูลที่เกี่ยวข้องด้านอุปทานการท่องเที่ยวด้านปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคมทรัพยากรในพื้นที่และโครงสร้างพื้นฐานที่ส่งเสริมและอุดหนุนการท่องเที่ยวโดย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการท่องเที่ยวการเพิ่มรายได้และการลดความเหลื่อมล้ำ
- 2) เกิดการนำผลการวิเคราะห์ช่องว่างโอกาสและความเป็นไปได้จากอุปสงค์และอุปทานการท่องเที่ยวสามจังหวัดเป้าหมายไปใช้ในการวางแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับพื้นที่และระดับนโยบายเพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวในสามจังหวัดร่วมกัน

3) มีร่างยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในสามจังหวัดเป้าหมายและวางแผนปฏิบัติการเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

4) กระบวนการวิจัยในพื้นที่กระตุ้นให้เกิดการทำงานร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่

5) เกิดแนวทางการทำงานร่วมกันระหว่างนักวิจัย เครือข่ายจังหวัด และผู้ดำเนินนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่สามจังหวัดรอง เกิดการบูรณาการข้อมูลและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่นำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ในระดับจังหวัด

6) เกิดการทำงานและการเรียนรู้ร่วมกัน รวมไปถึงการระดมองค์ความรู้ในเชิงทุนมนุษย์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ -จังหวัด และกลุ่มจังหวัดในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว และพัฒนาแผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด เพื่อนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว และพัฒนาแผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเพื่อลดความยากจนและการกระจายรายได้ของจังหวัดอย่างยั่งยืน

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

2.1 กรอบแนวความคิดของแผนงานวิจัย

แผนงานวิจัยนี้มุ่งเน้น วิเคราะห์กรณีศึกษาของกลุ่มจังหวัดรอง สามจังหวัดเป้าหมาย ในการหาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มโอกาสในการลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำเพื่อการสร้างความสำเร็จเติบโตในกลุ่มจังหวัดรอง มีดังนี้

2.1.1 ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มจังหวัดในพื้นที่อีสานใต้ ได้แก่ ยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญ

2.1.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

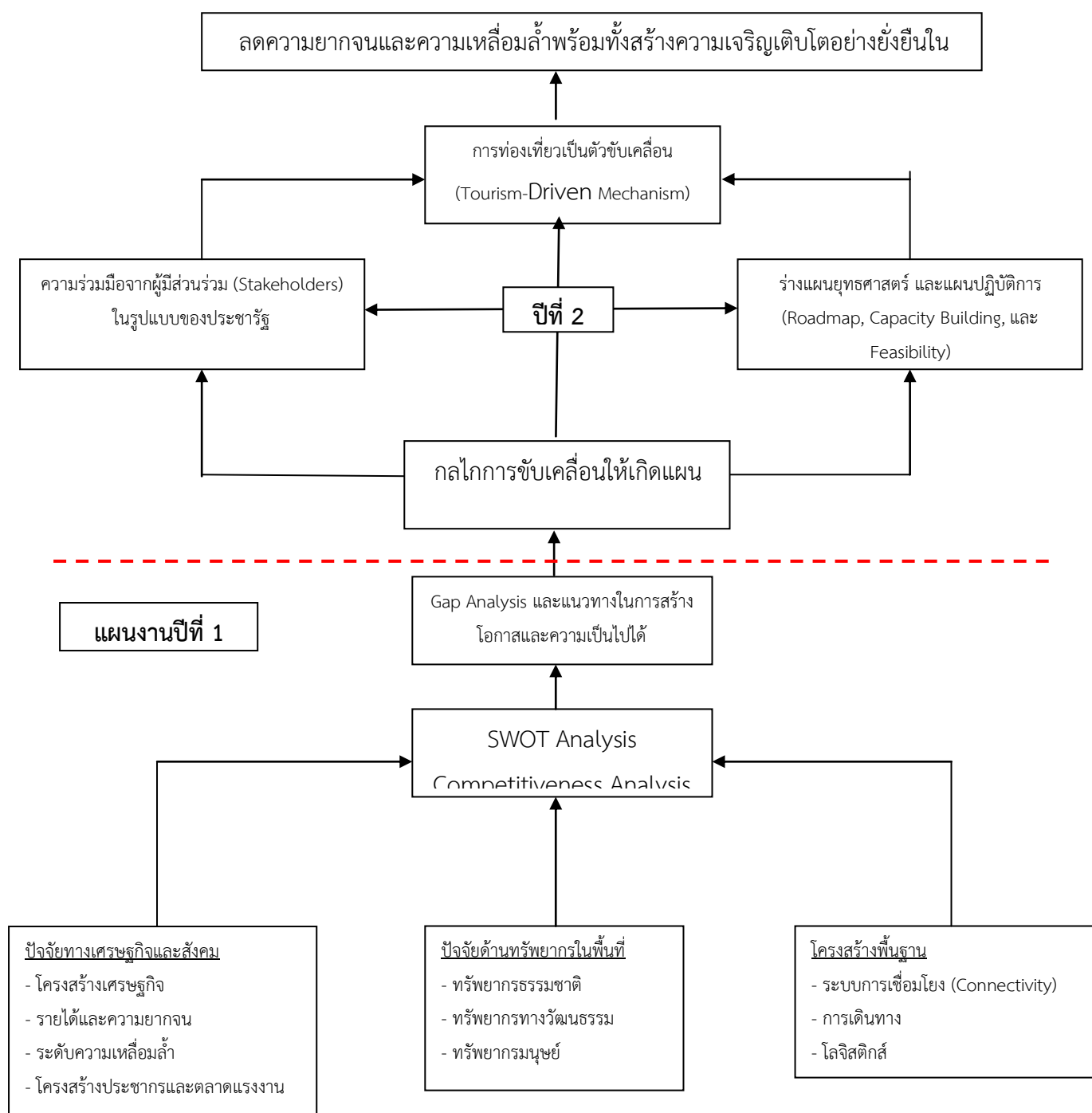
การศึกษาการเชื่อมโยงปัจจัยทางด้านอุปทานของสามจังหวัดรองที่มีลักษณะที่เป็นกรณีตัวอย่างของจังหวัดที่มีความยากจน เป็นจังหวัดที่ติดกับจังหวัดใหญ่ และมีระดับความยากจนสูง โดยศึกษา

- 1) ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมทางด้านโครงสร้างเศรษฐกิจ รายได้และความยากจน ระดับความเหลื่อมล้ำ โครงสร้างประชากร และตลาดแรงงาน
- 2) ปัจจัยด้านทรัพยากรในพื้นที่ ทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรทางวัฒนธรรม และทรัพยากรมนุษย์
- 3) โครงสร้างพื้นฐาน ทางด้านระบบการเชื่อมโยง (Connectivity) การเดินทางและโลจิสติกส์

จากการศึกษาข้อมูลเชิงโครงสร้างด้านอุปทานการท่องเที่ยวข้างต้น มีผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด โดยการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อหาจุดเด่น (strength) จุดด้อย (weakness) โอกาส (opportunity) และความเสี่ยง (threat) ในรายละเอียด โดย SWOT Analysis เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์ทางด้านการบริหารจัดการในรูปของเมตริกซ์ โดยใช้ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ทางด้านปัจจัยการผลิต (factors of production) การเติบโต (growth) และการกระจายรายได้ (income distribution) เป็นตัวกำกับการวิเคราะห์

ข้อมูลที่ได้จาก SWOT analysis และ Gap Analysis เพื่อหาแนวทางในการสร้างโอกาสและความเป็นไปได้ของการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ ในรูปแบบของรายจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัดที่เหมาะสม จะถูกนำไปจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์จากความร่วมมือจากผู้มีส่วนร่วมจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน (Stakeholders) และร่างแผนปฏิบัติการ (Roadmap, Capacity

Building, และ Feasibility) เพื่อเสนอต่อผู้บริหารจังหวัดและผู้อำนวยความสะดวกสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดต่อไป

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ: กรณีศึกษากลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (โยธธรร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ)

ทั้งนี้ แผนยุทธศาสตร์เป็นทิศทางหรือแนวทางปฏิบัติตามพันธกิจและภารกิจ (Mission) ให้สัมฤทธิ์ผลตามวิสัยทัศน์ (Vision) และเป้าประสงค์ขององค์การ (Corporate Goal) แผนยุทธศาสตร์ที่ดีนั้น จะต้องถูกกำหนดขึ้นตามวิสัยทัศน์ขององค์การ อันเป็นผลผลิตทางความคิดร่วมกันของสมาชิกในองค์การที่ได้ทำงานร่วมกันหรือจะทำงานร่วมกัน โดยวิสัยทัศน์นี้เป็นความเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นจุดหมายปลายทางที่องค์การประสงค์จะไปให้ถึง และวิสัยทัศน์นี้มีการแปลงออกมาเป็นวัตถุประสงค์ (Objective) ที่เป็นรูปธรรม และสามารถวัดได้ ทั้งนี้้องค์การสามารถใช้แผนยุทธศาสตร์เป็นกรอบในการประเมินผลงานประจำปีงบประมาณ นอกจากนี้ ยังสามารถใช้แผนยุทธศาสตร์เป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) เพื่อการจัดทำงานงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้อีกด้วย

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์

2.2.1 กระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ (วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์, 2548) มีขั้นตอน ดังนี้

(1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย (ก) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment) และ (2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment)

(2) การจัดวางทิศทางขององค์การ ซึ่งประกอบด้วย (ก) การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) (ข) การกำหนดภารกิจ (Mission) (ค) การกำหนดเป้าประสงค์ขององค์การ (Corporate Goal) (ง) การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives) (จ) การกำหนดดัชนีชี้วัดผลงาน (Key Performance Indicators, KPIs) และ (C) การกำหนดยุทธศาสตร์ (Strategy)

(3) การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ เป็นการดำเนินการเพื่อให้ยุทธศาสตร์ที่ได้ถูกกำหนดขึ้น มีความเป็นรูปธรรม ปฏิบัติได้จริง อันจะนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าประสงค์ขององค์การ โดยการจัดทำแผนยุทธศาสตร์นั้น ประกอบด้วย

(ก) การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคามขององค์การ (SWOT Analysis) ประกอบไปด้วยการวิเคราะห์จุดแข็ง (Strengths) การวิเคราะห์จุดอ่อน (Weakness) การวิเคราะห์โอกาส (Opportunities) และการวิเคราะห์ภัยคุกคาม (Threats) ขององค์การ

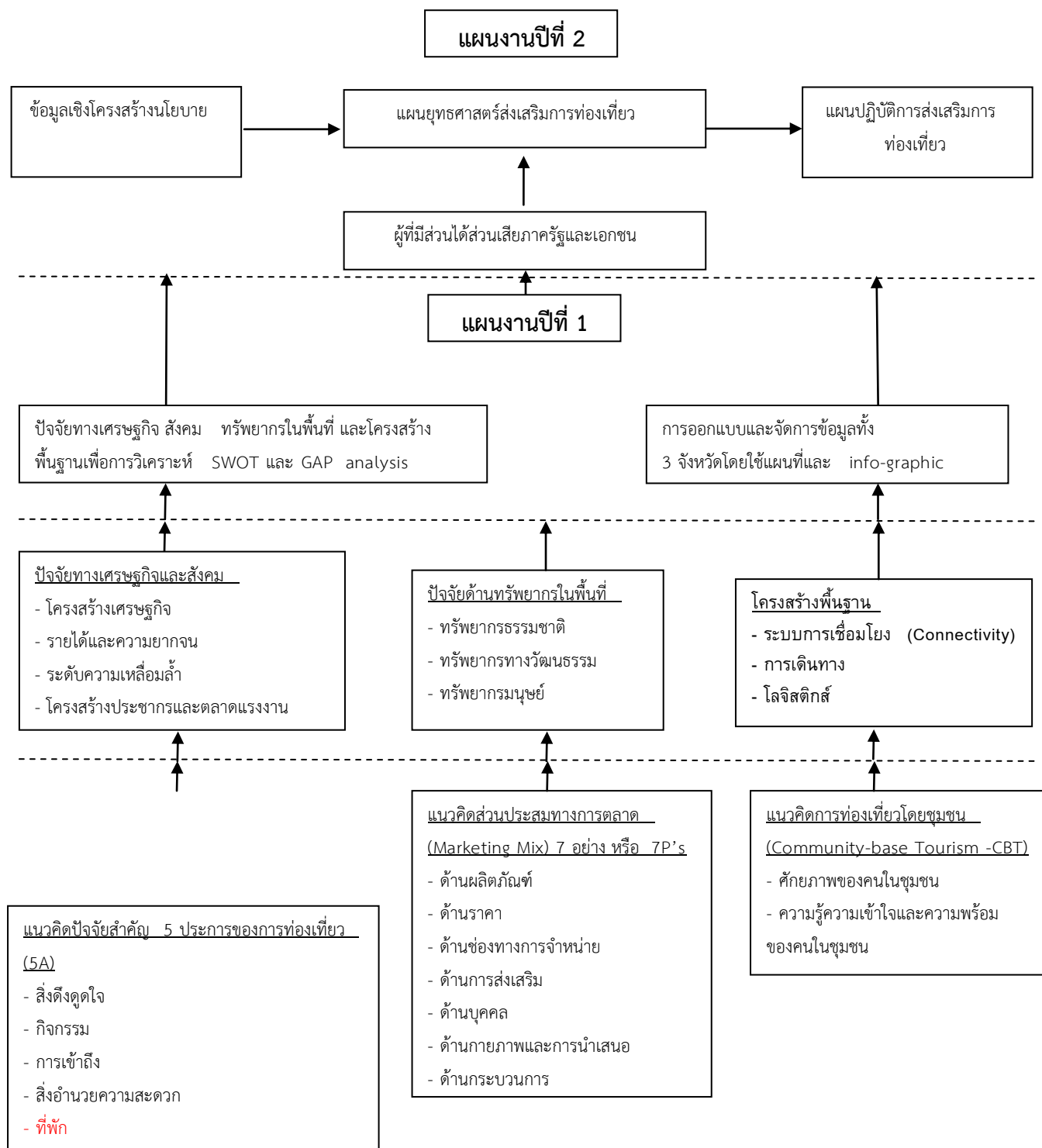
(ข) การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์

(ค) การกำหนดวัตถุประสงค์ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ พร้อมทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบและหน่วยงานสนับสนุน

(ง) การกำหนดดัชนีชี้วัดผลงานระดับองค์การและระดับหน่วยงาน (Strategic Plan's KPIs)

(จ) กำหนดยุทธวิธี (Tactics) หรือแผนงานในการปฏิบัติ

(ฉ) การกำหนดเป้าหมาย (Targets) ของแต่ละกิจกรรม (Activities) พร้อมกับดัชนีชี้วัดผลงานระดับแผนปฏิบัติการ (Action Plan's KPIs)

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดจัดทำร่างแผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

2.2.2 แนวทางการแปลงแผนยุทธศาสตร์สู่แผนปฏิบัติการ

การบรรลุเป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์มีความจำเป็นที่จะต้องออกแบบแผนปฏิบัติการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้โดยมีแนวทางตามกรอบ PDSA (Langley, Nolan, & Nolan, 1994) ดังนี้

(1) ขั้นการวางแผน (Plan; P)

ขั้นตอนของการวางแผน เริ่มต้นจากการตั้งวัตถุประสงค์สำหรับการวางแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินงานหรือพัฒนาให้ประสิทธิภาพการทำงานสูงขึ้นจากเดิม ซึ่งการตั้งวัตถุประสงค์เริ่มต้นจากปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วคาดการณ์ต่อไปถึง ความเป็นไปในิการดำเนินการตามวิธีการต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหา และกำหนดแผนให้ ใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) และเมื่อไหร่ (When) เพื่อให้แผนมีระเบียบขั้นตอนที่ชัดเจนมากขึ้น โดยมีรายละเอียดขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

(ก) การกำหนดเป้าหมาย เพื่อระบุปริมาณหรือจำนวนสิ่งที่ต้องการให้บรรลุในแต่ละยุทธศาสตร์และแนวทาง / มาตรการการพัฒนา ภายในเวลาที่กำหนด จึงมีความเฉพาะเจาะจงในผลที่คาดว่าจะได้รับในเชิงปริมาณตามช่วงเวลาต่าง ๆ ของกระบวนการดำเนินงาน มีองค์ประกอบ ดังนี้

- 1) เงื่อนไข โดยระบุว่าต้องการให้บรรลุเมื่อใด
- 2) ปริมาณ ที่ต้องการจะเกิดขึ้นเป็นจำนวนเท่าใด
- 3) คุณภาพ เป็นสภาพที่พึงปรารถนา
- 4) สถานที่ เป็นการระบุถึงเขตพื้นที่ครอบคลุมที่ต้องการ
- 5) ความเป็นไปได้ในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จริง
- 6) ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นภายหลังโครงการสิ้นสุด
- 7) จัดลำดับความสำคัญหรือความเร่งด่วนไว้เพื่อให้ เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วน

(ข) การกำหนดโครงการ / กิจกรรมและผู้รับผิดชอบ โดยพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของโครงการการจัดลำดับความสำคัญของโครงการควรพิจารณาในสองประเด็นหลักคือความจำเป็น ความเร่งด่วน และผลที่คาดว่าจะได้รับ (Desirability) หรือความคุ้มค่า ที่จะได้รับจากโครงการในมิติต่าง ๆ เช่น ประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมาย ผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ความจำเป็นตามกฎหมาย และความสอดคล้องกับทิศทางของนโยบายมหาวิทยาลัย ในขณะเดียวกันควรพิจารณาถึงความพร้อมในการดำเนินโครงการ / ความเป็นไปได้ (Feasibility) ในการดำเนินโครงการด้วย ทั้งนี้การกำหนดโครงการ / กิจกรรม ให้มีความครอบคลุม และสอดคล้องกับรายละเอียดการใช้งบประมาณในแต่ละปีงบประมาณนั้น ๆ อาจจำแนกโครงการ / กิจกรรม เป็น 2 ส่วน คือ (1) โครงการสำคัญหรือโครงการเด่น หมายถึง งานสำคัญที่หน่วยงานมุ่งเน้นให้เกิดผลต่อเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และ (2) ภารกิจประจำ ภารกิจหลัก หมายถึง กิจหรืองานที่เป็นไปตามอำนาจหน้าที่หลักตามการจัดตั้งหน่วยงานนั้น ๆ

(ค) กำหนดวงเงินงบประมาณโครงการเป็นรายปี แหล่งที่มา ระบุในแผนปฏิบัติการเบื้องต้นว่าแต่ละโครงการ/กิจกรรมนั้น จะมีงบประมาณมาจากแหล่งใดจากนั้นโดยจัดทำภาพรวมของงบประมาณรายโครงการ/กิจกรรม รายปี รายประเด็นยุทธศาสตร์จำแนกตามแหล่งที่มาฯลฯ

(2) การลงมือปฏิบัติ (Do; D)

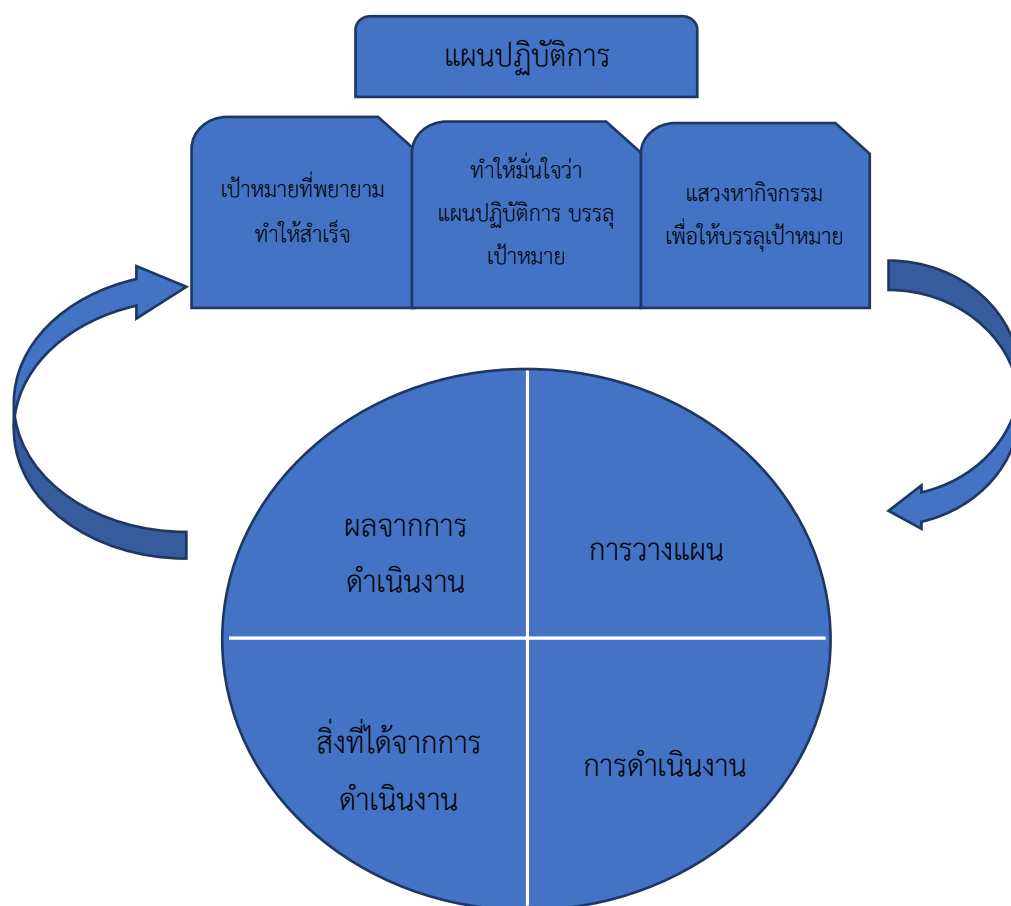
การลงมือปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่เริ่มปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้ ในระหว่างการปฏิบัติงานจะต้องตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งแก้ไขปัญหามาจากเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดการณ์ไว้ และเริ่มวิเคราะห์ข้อมูลและสิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อการสรุปผลการดำเนินงาน

(3) เรียนรู้สิ่งที่ได้จากการปฏิบัติ (Study; S)

หลังจากการลงมือปฏิบัติ เมื่อวิเคราะห์สิ่งที่เกิดขึ้นเสร็จแล้วให้เปรียบเทียบสิ่งที่เกิดขึ้นจริงกับการคาดการณ์ที่ได้วางไว้ตั้งแต่ต้นว่ามีความคลาดเคลื่อนมากน้อยอย่างไร เพื่อทำการสรุปผลจากการลงมือปฏิบัติได้รัดกุมที่สุด

(4) ผลจากการปฏิบัติ (Act; A)

ผลจากการปฏิบัติที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน หลังจากที่ได้สรุปผลจากการลงมือปฏิบัติตามแผนจะต้องนำข้อมูลที่ได้จากการลงมือปฏิบัติไปต่อยอดด้วยการนำสิ่งที่ได้ไปประกอบกับการวางแผนในกา รปรับปรุงขั้นต่อไป เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น

ภาพที่ 3 แนวทางการจัดทำร่างแผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว
ที่มา : Langley, Nolan, and Nolan (1994)

อย่างไรก็ตาม การแปลงแผนสู่การปฏิบัติต้องมีการสื่อสารถ่ายทอดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ไปสู่ระดับหน่วยปฏิบัติต่าง ๆ โดยกำหนดเป้าประสงค์และกลยุทธ์ทั้งในระดับหน่วยงานและส่วนงาน ไปจนถึงระดับบุคคลที่สามารถปฏิบัติได้จริงและมีความสอดคล้องเชื่อมโยงระหว่างกัน รวมทั้งมีความสมดุลระหว่างมิติประสิทธิผล มิติคุณภาพ มิติประสิทธิภาพ และมิติการพัฒนาองค์กร โดยการถ่ายทอดนโยบายผลผลิต ผลลัพธ์ และค่าเป้าหมายเพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติให้เป็นไปอย่างสอดคล้องประสานกันทั้งในแง่ทิศทางและจังหวะเวลา

2.2.3 แผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

2.2.3.1 นโยบาย แผนงาน และโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและการพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

การทบทวนนโยบาย แผนงาน และโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและการพัฒนาจังหวัด /กลุ่มจังหวัด เป็นอีกองค์ประกอบสำคัญของการทำความเข้าใจถึงมุมมองเชิงโครงสร้างและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สะท้อนถึงมุมมองของภาครัฐต่อพื้นที่ได้ในทางอ้อมเช่นกันและช่วยทำให้เห็นภาพความสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้ว่ามีตัวแสดงใดที่เกี่ยวข้องบ้าง/มีบทบาทอย่างไร/มีส่วนร่วมกับภาครัฐมากหรือน้อยเพียงใด

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการกล่าวถึงรายละเอียดทั้งหมดเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน และโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและการพัฒนาจังหวัด /กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 จะทำให้เนื้อหาสำหรับผลการศึกษาในส่วนนี้มีปริมาณมาก ด้วยเหตุนี้การศึกษาระดับดังกล่าวในที่นี้ จึงเป็นการวิเคราะห์ทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ซึ่งประกอบไปด้วยการวิเคราะห์ทิศทางการพัฒนาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ทิศทางการพัฒนาปัจจัยด้านทรัพยากรในพื้นที่ และทิศทางการพัฒนาปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (1) แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 พ.ศ. 2561– 2564 (ฉบับใหม่)
- (2) แผนพัฒนาจังหวัดยโสธร พ.ศ. 2561– 2564
- (3) แผนพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษรอบใหม่ (พ.ศ. 2561– 2564)
- (4) แผนพัฒนาจังหวัดอำนาจเจริญ 4 ปี พ.ศ. 2561– 2564 (ฉบับปรับปรุง)
- (5) แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของไทย พ.ศ. 2558-2565
- (6) แผนงานในภารกิจหลักของกระทรวงคมนาคมภายใต้ (ร่าง) ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งของไทยระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)
- (7) แผนยุทธศาสตร์กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2560 – 2564
- (8) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของประเทศ พ.ศ. 2560-2564
- (9) ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2561– 2564)

นอกจากนี้ นักวิจัยยังได้รวบรวมประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากข่าวสาร มติคณะรัฐมนตรี และข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ศึกษาเข้ามารวมในการศึกษาทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดด้วยเช่นกัน สำหรับการนำเสนอผลการศึกษาประเด็นดังกล่าวได้แบ่งออกเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาของพื้นที่ต่าง ๆ โดยเริ่มต้นจากระดับกลุ่มจังหวัด และตามด้วยระดับจังหวัดซึ่งในขั้นนี้เป็นการนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลของ 3 จังหวัดเท่านั้นตามขอบเขตการวิจัย คือ ยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญ

1) ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ได้ประกาศวิสัยทัศน์ของกลุ่มจังหวัดไว้ว่า “ข้าวหอมมะลิเป็นเลิศ ยกระดับการท่องเที่ยวและการค้าชายแดน ” โดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดไว้ 3 ประการ ดังนี้

- (1) พัฒนาคุณภาพและเพิ่มมูลค่าข้าวหอมมะลิสู่ความต้องการของตลาด
- (2) พัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวให้ได้ระดับมาตรฐานและยั่งยืน
- (3) พัฒนาระบบสนับสนุนการบริหารจัดการธุรกิจการค้าและเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนครบวงจร

พันธกิจที่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด 3 ประการ ประกอบไปด้วย (1) พัฒนาคุณภาพการผลิตตามมาตรฐาน GAP และเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ เพิ่มช่องทางการตลาดข้าว หอมมะลิคุณภาพดี (2) พัฒนาและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีศักยภาพ และพัฒนาทักษะบุคลากร ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ และการตลาดให้ได้มาตรฐาน และ (3) เสริมสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนผู้ประกอบการและเครือข่าย พันธมิตรธุรกิจการค้าชายแดน ทั้งด้านการบริหารจัดการ และพัฒนาระบบโลจิสติกส์

ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์และพันธกิจที่กำหนดนั้นสะท้อนถึงความพร้อมในด้านเกษตรกรรม ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว ตลอดจนความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการค้าชายแดนของกลุ่มจังหวัด โดยในปัจจุบันหน่วยงานราชการและภาคีเครือข่ายการ ท่องเที่ยวได้มีข้อตกลงความร่วมมือเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด และจัดทำเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวภายในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ทั้ง 4 จังหวัด โดยใช้ชื่อกลุ่มจังหวัด “ราชธานีเจริญศรีโสธร”

ทิศทางการพัฒนาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มจังหวัด

เนื่องจากกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 เป็นพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิที่สำคัญ ข้าวหอมมะลิจึงถูกบรรจุเป็นประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดเป็นประเด็นที่ 1 ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์แผนพัฒนาสถิติระดับพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ที่รวบรวมข้อมูลประเด็นยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 พบว่า ภาคีที่เกี่ยวข้อง อาทิ ศูนย์วิจัยข้าวอุบลราชธานี สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 4 มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ และยโสธร ได้ร่วมกันพัฒนาคุณภาพและเพิ่มมูลค่าข้าวหอมมะลิเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านวิจัยพัฒนา (R&D) ปัจจัยพื้นฐานและการพัฒนาเกษตรกร การเพิ่มผลผลิต พัฒนาคุณภาพและลดต้นทุน การแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่ม การขนส่งสินค้าและจัดการบริหารสินค้า (Logistics) ตลอดจนการพัฒนาระบบการตลาด โดยมุ่งการเพิ่มจำนวนพื้นที่ผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์และสินค้าเกษตรอินทรีย์อื่น ๆ ที่ได้มาตรฐาน และเพิ่มปริมาณผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปที่ได้รับรองมาตรฐาน เพื่อมูลค่าการค้าผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป และเกษตรอินทรีย์ โดยกำหนดตัวชี้วัด ดังนี้

(1) จำนวนพื้นที่ผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์และสินค้าเกษตรอินทรีย์อื่น ๆ ที่ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น เป้าหมายรวม 100,000 ไร่ ภายในปี 2564

(2) ร้อยละของจำนวนผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปที่ได้รับรองมาตรฐานต่อจำนวนผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปของกลุ่มจังหวัด ที่ได้รับการตรวจจากหน่วยงานรับรองมาตรฐาน เป้าหมาย ร้อยละ 80 ภายในปี 2564

(3) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปและเกษตรอินทรีย์ เป้าหมาย ร้อยละ 10 ภายในปี 2564

นอกจากนี้ ประเด็น ยุทธศาสตร์ที่ 3 ได้มุ่งเน้นการพัฒนาระบบสนับสนุนการบริหารจัดการธุรกิจการค้าและเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนครบวงจรและได้มาตรฐานสากล โดยการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมของกลุ่มจังหวัด โดยมีจังหวัดอุบลราชธานีเป็นศูนย์กลางในการการพัฒนาและปรับปรุงเส้นทางสายหลัก เส้นทางสายรอง การขนส่งทางรางและการขนส่งทางอากาศ ตลอดจนการพัฒนาเมืองและชุมชนให้น่าอยู่ มีระบบสาธารณูปโภคที่ดี โดยการพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการน้ำประปา การให้บริการไฟฟ้า การให้บริการโทรศัพท์ การพัฒนาเมืองให้น่าอยู่มีสิ่งแวดล้อมที่ดีและมีคุณภาพ ครอบคลุมถึงการจัดการมลพิษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพ น้ำ อากาศ ขยะและของเสียอันตรายชุมชนและอุตสาหกรรม ยุทธศาสตร์ดังกล่าวยังได้เน้นการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจน การพัฒนาผู้ประกอบการและส่งเสริมการประกอบธุรกิจให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันรองรับการค้าการลงทุน พัฒนาแรงงานมีฝีมือเพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยกำหนดตัวชี้วัด ดังนี้

(1) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าชายแดน เป้าหมายร้อยละ 3.5 ต่อปี

(2) จำนวนผู้ประกอบการและบุคลากรในสถานประกอบการที่ได้ รับการพัฒนาศักยภาพ เป้าหมาย 1,000 คน ในปี 2564

ทิศทางการพัฒนาปัจจัยด้านทรัพยากรในพื้นที่ของกลุ่มจังหวัด

จากการวางยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ประเด็นที่ 2 โดยมุ่งการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวให้ได้ระดับมาตรฐานและยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี เพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 และการสร้างรายได้เพิ่มจากการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่เพิ่มมูลค่าและคุณค่า โดยกำหนดตัวชี้วัด ดังนี้

(1) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้ทางการท่องเที่ยว ค่าเป้าหมายรวม ร้อยละ 23

(2) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยว ค่าเป้าหมายรวม ร้อยละ 23

ทิศทางการพัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของกลุ่มจังหวัด

กระทรวงคมนาคมได้จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของไทย ระยะ 8 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2558 ถึง 2565 โดยกำหนดยุทธศาสตร์สำคัญเกี่ยวกับเชื่อมต่อโครงสร้างพื้นฐานบริเวณ

ด้านชายแดน เพื่อส่งเสริมการค้า การบริการ และการท่องเที่ยวที่กำลังจะเพิ่มขึ้นจากการเป็นประชาคมอาเซียน อาทิ การขยายทางหลวงสายหลักระหว่างจังหวัดบนโครงข่ายถนนอาเซียนช่วงที่เป็นคอขวดให้เป็น 4 ช่องจราจร (Missing Link AHN) การก่อสร้างทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง (Inter-City Motorway) การก่อสร้างรถไฟทางคู่ การพัฒนาระบบขนส่งผู้โดยสารสาธารณะเชื่อมโยงโครงข่ายระหว่างเมืองหลักในส่วนภูมิภาคของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

แผนงานภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของไทย พ.ศ. 2558 - 2565 ที่สำคัญและได้รับความสนใจอย่างมากในปัจจุบันคือ แผนงานการพัฒนาโครงข่ายรถไฟระหว่างเมือง ซึ่งเป็นการปรับปรุงระบบอุปกรณ์และโครงสร้างพื้นฐาน การขนส่งทางราง และการพัฒนาระบบรถไฟทางคู่ โดยเป็นการผลักดันให้สามารถดำเนินการก่อสร้างทางคู่ขนาดรางมาตรฐาน (Standard Gauge) เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและสาธารณรัฐประชาชนจีน (จีนตอนใต้) ทั้งนี้ แผนงานดังกล่าวจะเข้ามาดำเนินงานในเส้นทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนหนึ่ง คือเส้นทางที่ 5 มาบกระเบา - นครราชสีมา สำหรับเส้นทางที่ผ่านเข้ามาที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ซึ่งเป็นแผนงานระยะที่ 2 ช่วงชุมทางถนนจิระ - อุบลราชธานี ระยะทาง 309 กิโลเมตร

นอกจากนี้ ภายใต้ยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้กำหนดแผนงานปรับปรุงถนนเชื่อมโยงแหล่งเกษตรและแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการปรับปรุงโครงข่ายถนน ระหว่างเมืองหลักและเชื่อมเมืองหลักกับด่านพรมแดนให้เป็น 4 ช่องจราจร ซึ่งแผนงานดังกล่าวจะเข้ามาดำเนินงานในเส้นทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนหนึ่ง คือ การบูรณะทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 สระบุรี - หนองคาย อย่างไรก็ตาม กระทรวงคมนาคมยังคงมีแผนงานเร่งรัดขยายทางประธานให้เป็น 4 ช่องจราจร ทางหลวงสาย อ.สีคิ้ว - อุบลราชธานี ซึ่งทางหลวงดังกล่าวผ่านจังหวัดบุรีรัมย์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี นอกจากนี้ ยังมีการเร่งรัดขยายทางประธานให้เป็นถนน 4 ช่องจราจรที่ทางหลวงสายอุบลราชธานี - อำนาจเจริญ และทางหลวงสายยโสธร-เขื่อนใน

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 พ.ศ. 2561-2564 (ฉบับใหม่) พบว่ายังมิได้บรรจุทางการพัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของกลุ่มจังหวัดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดแต่ประการใด

2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดยโสธร

จังหวัดยโสธร ได้ประกาศวิสัยทัศน์ไว้ว่า “ยโสธรเมืองเกษตรอินทรีย์ เมืองแห่งวิถีอีสาน ” ในขณะที่จังหวัดยโสธรคำขวัญประจำจังหวัด คือ "เมืองบั้งไฟโก้ แตงโมหวาน หมอนขวานผ้าขิด แหล่งผลิตข้าวหอมมะลิ"

ทั้งนี้ แผนพัฒนาจังหวัดยโสธร พ.ศ. 2561- 2564 ได้กำหนดเป้าประสงค์ของการพัฒนาไว้ 2 ประการ คือ (1) การเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP) และ (2) การทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้น โดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดไว้ 4 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ครบวงจรและได้มาตรฐาน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมประเพณี และการค้า การท่องเที่ยว
 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับคุณภาพชีวิต เสริมสร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงของครอบครัว
 ชุมชนและสังคม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 อนุรักษ์ พัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทิศทางการพัฒนาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดยโสธร

แผนพัฒนาจังหวัดยโสธรในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ได้มุ่งเน้นส่งเสริม การเกษตรอินทรีย์ครบวงจร และได้มาตรฐาน โดยการเพิ่มผลผลิตและสินค้าเกษตรอินทรีย์ได้มาตรฐานและเพิ่มมูลค่า โดยประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ของแผนพัฒนาจังหวัดยโสธร ได้กำหนดตัวชี้วัด ดังนี้

- (1) พื้นที่เกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น (25,000 ไร่/ปี)
- (2) จำนวนสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น (4 ชนิด)
- (3) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ (ร้อยละ 3.5/ปี)

ทั้งนี้ จังหวัดยโสธรเป็นจังหวัดที่ปลูกข้าวหอมมะลิ ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลักมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าวหอมมะลิ อินทรีย์และข้าวหอมมะลิปลอดภัย ซึ่งเป็นสินค้าที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั้งในประเทศและต่างประเทศและสามารถสร้างรายได้เข้าสู่จังหวัดเป็นจำนวนมาก ดังนั้น จังหวัดยโสธรจึงได้กำหนดตำแหน่งการพัฒนา (Positioning) ของจังหวัดเป็นเมืองเกษตรอินทรีย์ โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาเป็น “ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์วิถียโสธร” ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : สร้างกระแสการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์
 ยุทธศาสตร์ที่ 2 : ขยายพื้นที่เกษตรอินทรีย์ และการใช้ประโยชน์ในพื้นที่เดิมศักยภาพ
 ยุทธศาสตร์ที่ 3 : เพิ่มความสามารถในการรับซื้อและส่งเสริมการแปรรูปเพิ่มมูลค่าผลผลิตเกษตรอินทรีย์

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : เพิ่มตลาด และช่องทางการจำหน่ายในและต่างประเทศ

นอกจากการมุ่งเน้นการปลูกข้าวหอมมะลิและเกษตรอินทรีย์แล้ว แผนพัฒนาจังหวัดยโสธรยังได้บรรจุ การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมประเพณี ตลอดจนการค้าและการท่องเที่ยวไว้เป็นประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดโดยบรรจุไว้เป็นประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 มีเป้าประสงค์ให้ประชาชนมีอาชีพและมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายไว้ 2 ประการดังนี้

- (1) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว (ร้อยละ 5/ปี)
- (2) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP (ร้อยละ 4/ปี)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ของแผนพัฒนาจังหวัดยโสธรที่มุ่งการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และการเสริมสร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงของครอบครัว ชุมชนและสังคม โดยมุ่งหวังให้ประชาชนมี

คุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงและสังคมมีความสงบเรียบร้อย ซึ่งประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 มีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม โดย ได้กำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายไว้ 8 ประการ ดังนี้

- (1) ร้อยละของเด็กและเยาวชนได้รับ การเรียนรู้พัฒนาทักษะชีวิตความตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นพื้นฐาน (ร้อยละ 95 ต่อปี)
- (2) จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนมีแหล่งเรียนรู้/ชุมชนต้นแบบบยโสธรโมเดล (เพิ่มขึ้นปีละ 36 หมู่บ้าน/ปี)
- (3) ร้อยละของครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ผ่านเกณฑ์ จปฐ. 30,000 บาท/คน/ปี (ร้อยละ 95 ต่อปี)
- (4) จำนวน อปท. ที่ได้จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน (ดูแลสวัสดิการผู้ด้อยโอกาส) (เพิ่มขึ้น 10 แห่ง)
- (5) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของสถานพยาบาลที่ได้รับการรับรองคุณภาพ HA
- (6) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของค่าเฉลี่ย O-Net ม.3 (ร้อยละ 3.5/ปี)
- (7) ร้อยละของจำนวนหมู่บ้าน/ชุมชน ที่ไม่มีปัญหายาเสพติด (เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.5/ปี)
- (8) จำนวนร้อยละที่ลดลงของการเกิดอุบัติเหตุทางท้องถนน/ประชากร 100,000 คน (ลดลงร้อยละ 3/ปี)

ทิศทางการพัฒนาปัจจัยด้านทรัพยากรในพื้นที่ของจังหวัดยโสธร

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประเด็นหนึ่งที่ถูกรูจวไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดยโสธร พ.ศ. 2561– 2564 โดย ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 เน้นการอนุรักษ์ พื้นฟู พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งหวังไว้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟูเพิ่มขึ้นโดยที่จังหวัดยโสธรเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งในเชิงประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทั้งนี้ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ได้กำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ไว้ 5 ประการ ดังนี้

- (1) จำนวนพื้นที่ป่าไม้และที่ดินของรัฐได้รับการปกป้องบำรุง รักษาและปลูกต้นไม้ฟื้นฟู สภาพป่า (13,000 ไร่/ปี)
- (2) จำนวนพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากการบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการ (10,000 ไร่/ปี)
- (3) จำนวนพื้นที่แหล่งน้ำได้รับการพัฒนาและมีผลผลิตสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น (5,000 ไร่/ปี)
- (4) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของการใช้พลังงานทดแทน (ร้อยละ 0.5/ปี)
- (5) ชุมชน/หมู่บ้านมีการลดขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนตั้งแต่ต้นทาง (ร้อยละ 10/ปี)

ทิศทางการพัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของจังหวัดยโสธร

แผนพัฒนาจังหวัดยโสธร พ.ศ. 2561– 2564 ไม่ได้มุ่งเน้นการพัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นการเฉพาะ แต่ได้สอดแทรกการพัฒนาพัฒนาศักยภาพโครงสร้างพื้นฐานการท่องเที่ยว และการบริการไว้ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ของแผนพัฒนาจังหวัดยโสธรที่มุ่งเน้นการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมประเพณี และการค้า การท่องเที่ยว โดยกำหนดผ่านกลยุทธ์เพื่อบรรลุเป้าประสงค์ของ

ประเด็นยุทธศาสตร์ ที่กำหนดไว้ 3 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ (1) ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเพณี วิถีอีสาน (2) ส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ และ (3) ยกระดับและพัฒนา ศักยภาพโครงสร้างพื้นฐานการท่องเที่ยวและการบริการ

3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษ

จังหวัดศรีสะเกษได้ประกาศวิสัยทัศน์ไว้ว่า “ประตูการค้าและการท่องเที่ยวสู่อารยธรรมขอมโบราณ ดินแดนเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน” โดย คำขวัญประจำจังหวัดคือ “หลวงพ่อโตคู่บ้าน ถิ่นฐานปราสาทขอม ข้าว หอม กระเทียมดี มีสวนสมเด็จ เขตดงลำดวน หลากล้วนวัฒธรรม เลิศล้ำสามัคคี” ทั้งนี้ จังหวัดดังกล่าว มีเป้าประสงค์ที่จะเพิ่มมูลค่าการค้า การลงทุน และรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สินค้าเกษตร ปลอดภัยและได้มาตรฐาน และเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและการกีฬาเพิ่มสูงขึ้น ภายใต้การรักษา ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม ตลอดจนการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมให้มีความเหมาะสมและยั่งยืน ชุมชน สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและมั่นคง โดยที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาจังหวัด ภายใต้การบริหารจัดการภาครัฐ และธรรมาภิบาล ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนา 5 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการยกระดับเศรษฐกิจให้พึ่งตนเองและ แข่งขันได้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การเสริมสร้างความสมดุลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การเสริมสร้างความมั่นคงและการรักษาความสงบเรียบร้อย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 บริหารจัดการภาครัฐโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

ทิศทางการพัฒนาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดศรีสะเกษ

แผนพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษ ฉบับใหม่ ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 โดยเน้นการเสริมสร้าง ภูมิคุ้มกันทางสังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี เพื่อให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ประชาชนมีสุขภาพและ คุณภาพชีวิตที่ดี สำหรับด้านชุมชน มีเป้าหมายให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง พึ่ง พึ่งพาตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศทางการพัฒนาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม โดยกำหนดเป็นตัวชี้วัด 6 ประการ ดังนี้

- (1) ระดับความสำเร็จของการอนุรักษ์ และสืบสานวัฒนธรรมและประเพณีของจังหวัด
- (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เพิ่มขึ้นร้อยละ 50 ในปี 2564
- (3) หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง เพิ่มขึ้นร้อยละ 25 ในปี 2564
- (4) ร้อยละของครัวเรือนที่เข้าถึงประปา ร้อยละ 25 ในปี 2564
- (5) ผลผลิตภาพแรงงาน (100,000 บาท/ปี) เป็น 104,000 บาท
- (6) รายได้เฉลี่ยครัวเรือนจากการการจกเก็บ จปฐ. และข้อมูลพื้นฐาน เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ในปี 2564

นอกจากแผนพัฒนาจังหวัด จะบรรจุการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 แล้ว แผนพัฒนาจังหวัดยังได้บรรจุประเด็นการเสริมสร้างให้ชุมชนมีความมั่นคงและปลอดภัยเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 อีกด้วย โดยมีความมุ่งหวังว่าประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ชุมชนและสังคมมีความสมานฉันท์ และมีสัมพันธภาพอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งประเด็นยุทธศาสตร์ได้กำหนดเป็นตัวชี้วัด 3 ประการ ดังนี้

- (1) สัดส่วนคดีอาชญากรรม/แสนประชากร เท่ากับ 70 ในปี 2564
- (2) การไกล่เกลี่ยกรณีข้อพิพาทของศูนย์ดำรงธรรมที่สามารถไกล่เกลี่ยได้ ร้อยละ 65 ในปี 2564
- (3) การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศสมาชิกอาเซียน จำนวน 15 ครั้ง เมื่อสิ้นสุดปี 2564

นอกจากนี้ แผนพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษ ฉบับใหม่ ยังมุ่งหวังส่งเสริมและพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษให้เป็นเมืองกีฬา

ทิศทางการพัฒนาปัจจัยด้านทรัพยากรในพื้นที่ของจังหวัดศรีสะเกษ

การให้ความสำคัญกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ถูกบรรจุไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษ ฉบับใหม่ พ.ศ. 2561- 2564 โดยระบุเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 เน้นเสริมสร้างความสมดุลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากความคาดหวังให้บ้านเมืองสะอาด สิ่งแวดล้อมสวยงาม ลดปัญหาภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ดำเนินการฟื้นฟู อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งนี้ ได้กำหนดตัวชี้วัด 3 ประการ ดังนี้

- (1) พื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายได้รับการคุ้มครอง ดูแลให้คงความสมบูรณ์ (ล้านไร่) มีจำนวน 1.36 ล้านไร่
- (2) อปท.เป้าหมายที่มีการกำจัดขยะมูลฝอยตามเกณฑ์ที่กำหนด เพิ่มขึ้นร้อยละ 50 ในปี 2564
- (3) พื้นที่ชลประทาน เพิ่มขึ้นร้อยละ 16 ในปี 2564

ทิศทางการพัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของจังหวัดศรีสะเกษ

จังหวัดศรีสะเกษได้บรรจุพัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานเป็นประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเป็นประเด็นที่ 1 โดยมุ่งโครงสร้างพื้นฐานและการยกระดับเศรษฐกิจให้พึ่งตนเองและแข่งขันได้ เพื่อให้ชาวศรีสะเกษมีอาชีพและรายได้เพิ่มขึ้น มีศักยภาพในการแข่งขันสู่สากล มีศักยภาพการผลิตสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น โดยได้กำหนดตัวชี้วัดดังนี้

- (1) รายได้จากการท่องเที่ยว เป็น 2,300 ล้านบาท ในปี 2564
- (2) สินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐาน (GAP/ Organic / อย./ GMP) เพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ในปี 2564
- (3) รายได้จากการจำหน่ายสินค้า OTOP เป็น 2,585 ล้านบาท ในปี 2564
- (4) เกษตรกรที่สามารถลดต้นทุนการผลิต เพิ่มร้อยละ 35 ในปี 2564
- (5) จำนวนโคนม เพิ่มร้อยละ 40 ในปี 2564
- (6) โครงข่ายคมนาคม เพิ่มร้อยละ 20 ในปี 2564

4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดอำนาจเจริญ

จังหวัดอำนาจเจริญได้ประกาศวิสัยทัศน์ไว้ว่า “เมืองธรรมเกษตร เขตพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง เส้นทางการค้าสู่สากล” ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญของการเกษตรกรรมที่เป็นหัวใจสำคัญของโครงสร้างทางเศรษฐกิจในจังหวัด ที่ได้รับการขนานนามว่าเป็น “แหล่งผลิตข้าวหอมมะลิชั้นยอด” นอกจากนี้ อำนาจเจริญมีคำขวัญประจำจังหวัดว่า “พระมงคลมิ่งเมือง แหล่งรุ่งเรืองเจ็ดลุ่มน้ำ งามล้ำถ้ำศักดิ์สิทธิ์ เทพนิมิตพระเหลา เกาะแก่งเขาแสนสวย เลอค่าด้วยผ้าไหม ราษฎร์เลื่อมใสใฝ่ธรรม”

เมื่อพิจารณาถึงเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาจังหวัดอำนาจเจริญมีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนา 3 ประการ คือ

- (1) พัฒนาให้ประชาชนเป็น “คนดี” โดยมีการศึกษาดี มีคุณธรรมความประพฤติดี
- (2) พัฒนาขีดความสามารถในการประกอบอาชีพให้แก่ประชาชนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เพื่อให้มี “รายได้ดี” โดยมุ่งเน้นการเพิ่มขีดความสามารถและศักยภาพ ในการเกษตรกรรม การแปรรูปสินค้าการเกษตร การพัฒนาสินค้า OTOP โดยยึดแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน

- (3) พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวอำนาจเจริญให้มี “สุขภาพดี”

จากการทบทวนนโยบาย แผนงานต่าง ๆ ของจังหวัดอำนาจเจริญ สามารถสรุปได้ว่าจังหวัดอำนาจเจริญได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดไว้ 5 ประเด็น ดังนี้

- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาการผลิตข้าวหอมมะลิ และสินค้าเกษตรปลอดภัย
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 บริหารจัดการน้ำเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมและยกระดับการค้าชายแดน การค้า อุตสาหกรรม การลงทุน การท่องเที่ยว และการบริการสู่สากล
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน และเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 อนุรักษ์ ฟื้นฟู และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม พลังงานอย่างสมดุลและยั่งยืน

ทิศทางการพัฒนาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดอำนาจเจริญ

จังหวัดอำนาจเจริญโดยแผนพัฒนาจังหวัดอำนาจเจริญ พ.ศ. 2561-2564 ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 เน้นพัฒนาการผลิตข้าวหอมมะลิ และสินค้าเกษตรปลอดภัย เพื่อให้ประชาชนมีรายได้ที่มั่นคงจากการเกษตรและเศรษฐกิจ ของจังหวัดมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดตัวชี้วัดของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ไว้ 6 ประการดังนี้

- (1) จำนวนเกษตรกรที่ทำการเกษตรตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพิ่มขึ้นจำนวน 1,800 ราย ภายในปี พ.ศ. 2564

(2) จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรปลอดภัย เพิ่มขึ้น จำนวน 1,800 ราย ภายในปี พ.ศ. 2564

(3) ผลผลิตต่อไร่ข้าวหอมมะลิของเกษตรกรรายใหม่ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 450 กก./ไร่

(4) จำนวนแปลง/ฟาร์มที่ยื่นขอตรวจรับมาตรฐานได้รับการรับรอง เพิ่มขึ้นร้อยละ 60 ภายในปี พ.ศ. 2564

(5) จำนวนคู่ค้าของสินค้าเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูป (Matching) ทั้งในประเทศและ /หรือ ต่างประเทศ เพิ่มขึ้น 20 ราย ภายในปี พ.ศ. 2564

(6) สินค้าเกษตรที่ได้รับการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ไม่น้อยกว่า 12 ผลิตภัณฑ์ ภายในปี พ.ศ. 2564

นอกจากประเด็นด้านการเกษตรจะเกี่ยวข้องกับทางด้านการพัฒนาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของ จังหวัดอำนาจเจริญ ประเด็นที่เกี่ยวข้องที่จังหวัดอำนาจเจริญบรรจุเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนา จังหวัดคือ การค้าขายแดน การค้า การลงทุน ซึ่งเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 มุ่งหวังให้สินค้า OTOP สามารถ ออกไปสู่การแข่งขันภายนอกได้ แรงงานได้รับการพัฒนาฝีมือ ระบบโครงสร้างพื้นฐานสามารถเชื่อมโยงระบบ การค้า การลงทุน ในภูมิภาคอาเซียนได้อย่างรวดเร็ว และการค้า การบริการ และการท่องเที่ยวชายแดน ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดเป็นตัวชี้วัดดังนี้

(1) มีถนนที่ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น 120 กิโลเมตร ภายในปี พ.ศ. 2564

(2) จำนวนแรงงานที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ 1,000 คน ภายในปี พ.ศ. 2564

(3) รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี

(4) จำนวนผู้ประกอบการที่ได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน จำนวน 240 ราย ภายใน ปี พ.ศ. 2564

(5) แหล่งท่องเที่ยวได้รับการปรับปรุงและพัฒนา 28 แห่ง ภายในปี พ.ศ. 2564

(6) จำนวนนักท่องเที่ยวและผู้มาเยี่ยมเยือน ไม่น้อยกว่า 1,120,000 คน ภายในปี พ.ศ. 2564

(7) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าขายแดน เพิ่มขึ้นร้อยละ 2 ของปีที่ผ่านมา พ.ศ.2561-2564

ทิศทางการพัฒนาปัจจัยด้านทรัพยากรในพื้นที่ของจังหวัดอำนาจเจริญ

แผนพัฒนาจังหวัดได้บรรจุประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ ป่าไม้ และบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมพลังงาน อย่างสมดุลและยั่งยืน เป็นประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 เพื่อให้ประชาชน มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการดำเนินชีวิต โดยกำหนดตัวชี้วัดไว้ดังนี้

(1) จำนวนการเพิ่มของพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่สีเขียว เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 4,000 ไร่ ภายในปี พ.ศ. 2564

(2) จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีชุมชนต้นแบบการจัดการขยะมูลฝอย เพิ่มขึ้น 64 แห่ง ภายในปี พ.ศ. 2564

(3) ค่าใช้จ่ายด้านพลังงานของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการลดลง ร้อยละ 10 ต่อปี

ทั้งนี้ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมนั้น ได้มุ่งเน้นว่าเกิดจากการมีส่วนร่วมของชาวอำนาจเจริญในการอนุรักษ์ ป่าไม้และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อความมั่นคงของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ทิศทางการพัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของจังหวัดอำนาจเจริญ

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ที่จังหวัดอำนาจเจริญบรรจุเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาจังหวัดคือ การค้าชายแดน การค้า การลงทุน ซึ่งเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 มุ่งหวังให้สินค้า OTOP สามารถออกไปสู่การแข่งขันภายนอกได้ แรงงานได้รับการพัฒนาฝีมือ ระบบโครงสร้างพื้นฐานสามารถเชื่อมโยงระบบการค้า การลงทุน ในภูมิภาคอาเซียนได้อย่างรวดเร็ว และการค้า การบริการ และการท่องเที่ยวชายแดนขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และการค้าชายแดน การส่งเสริมการค้า การลงทุนในด้านต่าง ๆ อาทิ การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การพัฒนาอุตสาหกรรมการแปรรูปเกษตร การพัฒนาฝีมือแรงงาน และการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ โดยกำหนดเป็นตัวชี้วัดดังนี้

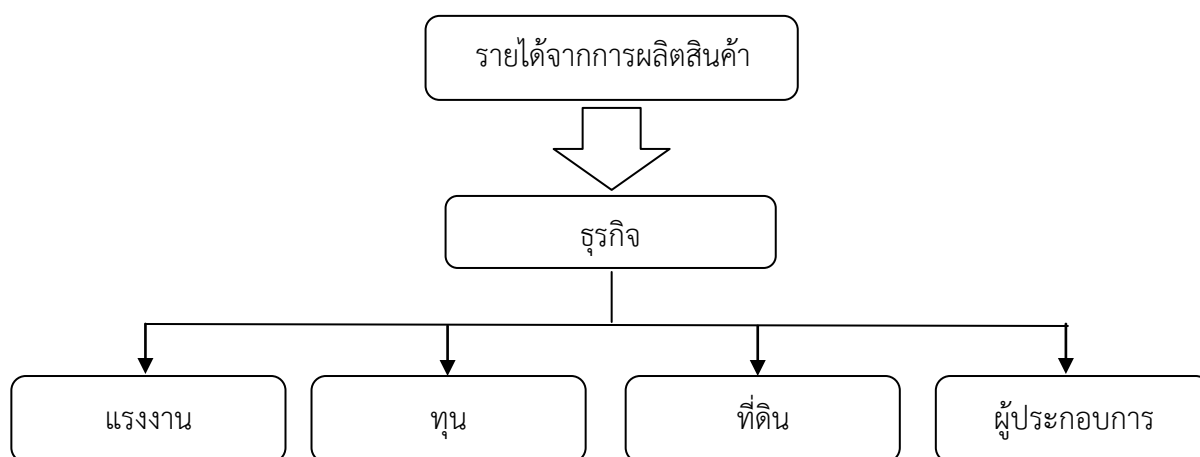
- (1) มีถนนที่ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น 120 กิโลเมตร ภายในปี พ.ศ. 2564
- (2) จำนวนแรงงานที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ 1,000 คน ภายในปี พ.ศ. 2564
- (3) รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี
- (4) จำนวนผู้ประกอบการที่ได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน จำนวน 240 ราย ภายในปี พ.ศ. 2564
- (5) แหล่งท่องเที่ยวได้รับการปรับปรุงและพัฒนา 28 แห่ง ภายในปี พ.ศ. 2564
- (6) จำนวนนักท่องเที่ยวและผู้มาเยี่ยมเยือน ไม่น้อยกว่า 1,120,000 คน ภายในปี พ.ศ. 2564
- (7) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าชายแดน เพิ่มขึ้นร้อยละ 2 ของปีที่ผ่านมา พ.ศ.2561-2564

จากการศึกษาในเชิงพื้นที่พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 รวมถึงหน่วยงานระดับจังหวัด น้อย (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ) ไม่มีแผนยุทธศาสตร์เฉพาะที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับพัฒนาเรื่องการท่องเที่ยวและเป็นเครื่องมือหนึ่งเพื่อการกระจายรายได้ในระดับท้องถิ่น สะท้อนถึงความจริงที่ว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่มีบูรณาการด้านการวางแผนงาน และการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกันเพื่อยกระดับการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานและเป็นสากล นอกจากนี้โดยภาพรวมการศึกษาปัจจัยพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจ ปัจจัยด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว และโครงสร้างพื้นฐานของแต่ละจังหวัดมีความแตกต่างกัน และแต่ละจังหวัดมีจุดเน้น/วิสัยทัศน์การพัฒนาจังหวัดที่ต่างกันไป ดังนั้น แผนยุทธศาสตร์เฉพาะที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจึงควรมีลักษณะเป็นแผนแยกราชจังหวัดเพื่อความเหมาะสมตามบริบทของแต่ละจังหวัด

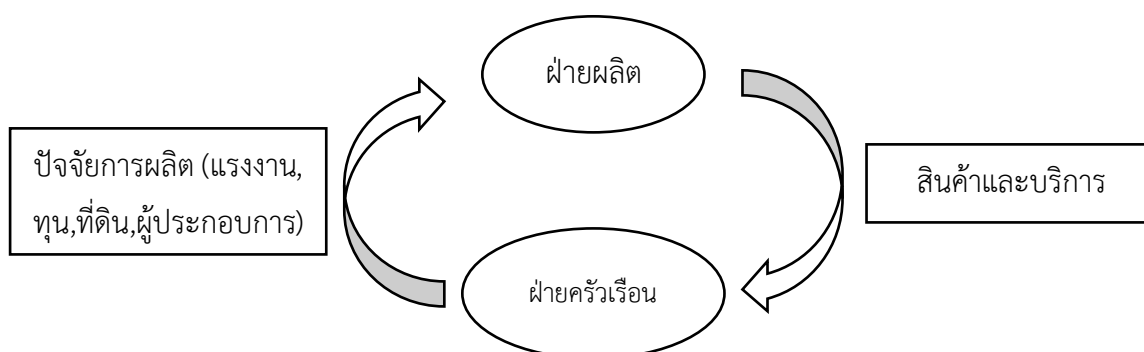
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายรายได้และการแบ่งสรรผลกำไร

2.3.1 การกระจายรายได้ (Income Distribution)

การกระจายรายได้ สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ความหมาย คือ การกระจายรายได้ตามหน้าที่การผลิต (Factor income distribution) และการกระจายรายได้ระหว่างบุคคลหรือการกระจายรายได้ตามขนาด (Personal or size Distribution of income) ซึ่งการกระจายรายได้ตามหน้าที่การผลิต หมายถึง การกระจายรายได้ไปยังปัจจัยการผลิตหรือนำผลตอบแทนไปสู่เจ้าของปัจจัยการผลิต ซึ่งจะอยู่ในรูปแบบของ รายได้ ค่าเช่า ผลกำไร หรือดอกเบี้ย ส่วนการกระจายรายได้ระหว่างบุคคลหรือการกระจายรายได้ตามขนาด จะกล่าวถึงความหมายของการกระจายรายได้ในมุมมองของการกระจายรายได้ระหว่างบุคคลหรือครัวเรือนต่าง ๆ โดยการแบ่งตามชั้นของรายได้ (Income Class) โดยไม่ได้คำนึงว่าบุคคลหรือครัวเรือนเหล่านั้นเป็น ปัจจัยการผลิตหรือเจ้าของปัจจัยการผลิตประเภทใด (Piketty, 2003)

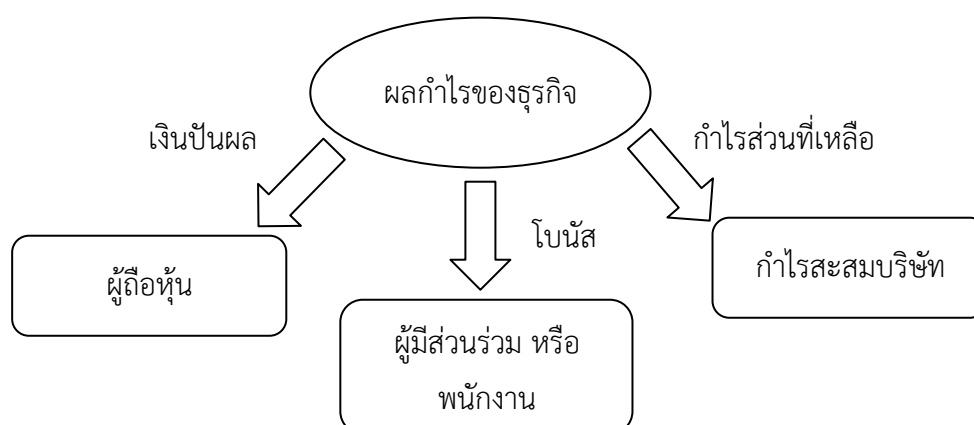
ภาพที่ 4 การกระจายรายได้ในรูปแบบของการกระจายรายได้ตามหน้าที่การผลิต

ภาพที่ 5 การกระจายรายได้ในรูปแบบการกระจายรายได้ระหว่างบุคคลหรือการกระจายรายได้ตามขนาด

2.3.2 การแบ่งสรรผลกำไร (Benefit Distribution)

การแบ่งสรรผลกำไร (Benefit Distribution) คือส่วนหนึ่งของกิจกรรมภายในบริษัทที่มีการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นกำไรจากผลประกอบการให้ผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนร่วมในบริษัททั้งหมด โดยประโยชน์มักจะถูกกระจายตามสัดส่วนของการถือครองหุ้นของนักลงทุน ตำแหน่ง หรือฐานเงินเดือนของพนักงานในบริษัทนั้น (Mohammed, 2011) ดังนั้น หากนำการแบ่งสรรผลกำไรและการกระจายรายได้มาเปรียบเทียบกับกันแล้วจะพบว่าทั้ง 2 นิยามนี้มีความหมายที่ไปในทิศทางที่คล้ายกันแต่จะมีความต่างในส่วนของ (1) ขนาดของการกล่าวถึง โดยการกระจายรายได้มักจะถูกใช้ผนวกกับการอธิบายการแบ่งสรรปันส่วนทรัพยากรของสังคม ส่วนการแบ่งสรรผลกำไรมักจะถูกใช้ในการแบ่งผลประโยชน์หรือทรัพยากรเพียงแค่นี้หน่วยธุรกิจเท่านั้น และ (2) ทรัพยากรที่นำมาแบ่งสรรปันส่วน ในการกระจายรายได้ทรัพยากรที่นำมาแบ่งสรรปันส่วนนั้นจะกล่าวถึงทรัพยากรทั้งหมดของสังคมส่วนการแบ่งสรรผลกำไรนั้นจะเป็นการแบ่งทรัพยากรส่วนเหลือของหน่วยธุรกิจที่เหลือจากการบริหารงานหรือผลกำไรของการประกอบการมาแบ่งกันเท่านั้น

ภาพที่ 6 การแบ่งสรรผลกำไรของธุรกิจ

2.4 หลักการองค์ประกอบการท่องเที่ยว5As และแนวคิดส่วนประสมทางการตลาด7Ps

จากการกล่าวถึงแนวคิดอุปทานการท่องเที่ยวในฐานะหัวใจสำคัญของโครงสร้างอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในมุมมองทางเศรษฐศาสตร์เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าในการรังสรรค์ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงปัจจัยและองค์ประกอบต่าง ๆ เป็นจำนวนมากที่ต่างมีความเกี่ยวพันต่อกัน เพราะฉะนั้นเมื่อคำนึงถึงประโยชน์และผลกระทบต่าง ๆ ที่อาจได้จากการพัฒนาหรือส่งเสริมให้พื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวจึงสามารถเกิดขึ้นได้กับผู้แสดง (actor) หลายฝ่าย

อย่างไรก็ตาม ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่า จุดหมายปลายทาง แผนงานวิจัยซึ่งเป็นกรอบใหญ่ ในการศึกษาครั้งนี้คือการใช้ท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือเสริมสร้างรายได้และลดความเหลื่อมล้ำ เพราะฉะนั้นในกรณีที่มุ่งเน้นพื้นที่เป้าหมายของการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีสถานะเป็นจังหวัดรองหรือพื้นที่ที่ไม่ค่อยได้รับความนิยมในการท่องเที่ยวมากเท่าที่ควร การส่งเสริมให้จังหวัดรองหรือพื้นที่เหล่านั้นสามารถแสวงหารายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจึงเป็นผลลัพธ์ที่คาดหวังในลำดับแรกของแผนงานวิจัยซึ่งเป็นกรอบใหญ่ของ การศึกษาครั้งนี้ ด้วยเหตุนี้ นอกเหนือไปจากการทำความเข้าใจปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากร และโครงสร้างพื้นฐาน/สิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ด้วยมุมมองแบบอุปทานการท่องเที่ยวและความคาบเกี่ยวกับอุปสงค์การท่องเที่ยว ตลอดจนประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวตามที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อก่อนหน้านี้ การพิจารณาถึงแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวผ่านมุมมองแบบการตลาดและองค์ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยเฉพาะจึงเป็นอีกมุมมองหนึ่งในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้อย่างกระชับมากขึ้น ทั้งนี้จากการทบทวนวรรณกรรมได้พบว่าการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ได้มีการกล่าวถึงหลักการและแนวคิด 2 ประการสำคัญ คือ หลักการองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5A และแนวคิดส่วนประสมทางการตลาด 7Ps ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.3.1 หลักการองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5A

Dickman (1997) ผู้ที่เขียนหนังสือเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่มีชื่อว่า “Tourism: An Introductory Text” ได้กล่าวถึงองค์ประกอบหลัก 5 ของพื้นที่ปลายทางการท่องเที่ยวซึ่งถือได้ว่าเป็นส่วนประกอบหนึ่งของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ไว้ 5 ประการ ดังต่อไปนี้

1) **สิ่งดึงดูดใจ (attraction)** เช่น สิ่งดึงดูดใจเชิงธรรมชาติ (natural attractions) สิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้น (built attractions) ซึ่งนอกจากเป็นสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ แล้วยังหมายรวมถึงดึงดูดใจเชิงศิลปวัฒนธรรม (cultural attractions) และสิ่งดึงดูดใจเชิงชุมชนสัมพันธ์ (social attractions) อย่างไรก็ตาม นอกเหนือสิ่งดึงดูดที่ได้กล่าวไปในข้างต้น ในบางครั้งกิจกรรมต่าง ๆ ที่ มนุษย์จัดขึ้น (ที่ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายต่อการท่องเที่ยวโดยตรง) แต่สามารถเป็นสาเหตุเหนี่ยวนำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวได้เช่นกัน เช่น การทำธุรกิจหรือการทำงานที่นำเรื่องการท่องเที่ยวเข้ามาเกี่ยวข้องในฐานะสิ่งดึงดูดใจ โดยลักษณะธุรกิจดังกล่าวมี 4 ประเภทที่รวมเรียกว่าธุรกิจแบบไมซ์ (MICE business) ได้แก่ ธุรกิจการจัดการประชุมขององค์กร

(meeting) การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (incentive) การจัดการประชุมนานาชาติ (conventions) และการจัดการแสดงสินค้าและนิทรรศการ (exhibitions)

2) กิจกรรม (activities) นอกจากสิ่งดึงดูดใจแล้ว สถานที่ท่องเที่ยวควรจัดให้มีกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมในช่วงเวลาที่พำนักและท่องเที่ยว ณ สถานที่นั้น เพื่อเพิ่มความน่าสนใจของการท่องเที่ยวและช่วงเวลาพักผ่อนของนักท่องเที่ยว กิจกรรมที่จัดนั้นควรมีความหลากหลายและตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวด้วย อาทิ กิจกรรมเกี่ยวกับการจับจ่ายใช้สอย กิจกรรมทางทะเล เช่น การดำน้ำ การว่ายน้ำ เป็นต้น กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมเดินป่า กิจกรรมดูนก กิจกรรมส่องสัตว์ กิจกรรมแสง สี เสียง ในสถานที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ เป็นต้น

3) การเข้าถึง (access) สภาพการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว (เส้นทางคมนาคม) หมายถึง สภาพการคมนาคมไปสู่แหล่งท่องเที่ยว ณ สถานที่นั้น ๆ มีความสะดวกสบายหรือ เหมาะสมกับการเดินทางท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใดโดยพิจารณาจากระยะทางจากจุดเริ่มต้นการเดินทางมาสู่แหล่งท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็น ทางรถยนต์ เรือ เครื่องบิน หรือการเดินทางเท้า โดยคำนึงจากสภาพความเอื้ออำนวยของเส้นทาง การจัดหาพาหนะ และค่าว่าจ้างการเดินทางขนส่ง เป็นต้น ดังนั้นตัวแปรที่ใช้ในการประเมินสภาพการเข้าถึง อาจพิจารณาได้จากความสะดวกอุปสรรคหรือสิ่งกีดขวางการเดินทาง ลักษณะการเดินทาง และสภาพถนน การคมนาคมขนส่งและความสะดวกในการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว เช่น เที่ยวบิน การตรวจคนเข้าเมือง รถโดยสารสาธารณะ และสภาพถนนหนทาง เป็นต้น นอกจากนี้การเข้าถึงในแหล่งท่องเที่ยวยังหมายถึงสิ่งที่สามารถทำให้นักท่องเที่ยวรู้จักและทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวนั้นได้ง่ายขึ้น เช่น การประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ เป็นต้น

4) สิ่งอำนวยความสะดวก (amenities) หมายถึง สิ่งบริการขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยว รวมทั้งระบบสาธารณูปโภค ซึ่งมีอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ที่นักท่องเที่ยวสามารถ ใช้ได้อย่างสะดวกสบาย เช่น ที่พักแรม ร้านอาหารและเครื่องดื่ม สถานเริงรมย์ สถานบริการอื่น ๆ ระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ สถานรักษาพยาบาล สถานีตำรวจ หรือระบบรักษาความปลอดภัย เป็นต้น โดยสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ควรได้รับการพิจารณาทั้งปริมาณและคุณภาพควบคู่กันไปและถ้าหากในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบถ้วน ก็จะพิจารณาถึงความสะดวกและความใกล้/ไกลที่จะไปอาศัย และ/หรือใช้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกจากแหล่งชุมชนข้างเคียงได้ ดังนั้นตัวแปรที่ใช้ในการประเมินสิ่งอำนวยความสะดวก อาจพิจารณาได้จากระบบสาธารณูปโภค การให้บริการ บ้านพัก สถานบริการต่าง ๆ ระบบการติดต่อสื่อสาร ระบบการจัดการ สิ่งอำนวยความสะดวก ณ แหล่งท่องเที่ยว (destination amenities) เช่น ร้านอาหาร ร้านค้าต่าง ๆ บริษัทบริการการท่องเที่ยว ร้านของที่ระลึก ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ร้านเช่ารถ ระบบสาธารณูปโภค ตู้เอทีเอ็ม สถานีตำรวจ โรงพยาบาล ฯลฯ

5) ที่พัก (accommodation) สถานที่ท่องเที่ยวควรมีจำนวนที่พักที่เพียงพอ มีความหลากหลาย ตลอดจนความเหมาะสมในด้านราคาและการบริการ นอกจากนี้ที่พักควรอยู่ไม่ไกลจากแหล่งท่องเที่ยวมากนัก เพราะจะได้ ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมายัง แหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายและมีความ ปลอดภัย สำหรับตัวอย่างที่พักในแหล่งท่องเที่ยว (accommodation) เช่น โรงแรม รีสอร์ท บังกะโล เกสต์เฮาส์ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาเชื่อมโยงกับแนวคิดอุปทานการท่องเที่ยว แล้วจึงเห็นได้ว่า หลักการองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5A เป็นการสรุปถึงสาระสำคัญของสิ่งที่มีส่วนในการเสริมสร้างผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทั้งในแง่ที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น ตลอดจนทรัพยากรบุคคลที่เปรียบเสมือนเป็นกำลังคนและผู้บริหารจัดการ/ดำเนินการให้เกิดสินค้าและบริการต่าง ๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวขึ้นมา ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่และระบบการขนส่งในภาพรวมที่เกี่ยวข้อง

2.3.2 หลักการ 7Ps หรือแนวคิดส่วนประสมทางการตลาด (marketing mix)

Kotler & Armstrong (2010) ได้กล่าวถึงส่วนประสมทางการตลาด (marketing mix) ไว้ว่าหมายถึง ตัวแปรหรือเครื่องมือทางการตลาดที่สามารถควบคุมได้ โดยภาคธุรกิจหรือบริษัทได้นำตัวแปรต่าง ๆ ดังกล่าวมารวมกันใช้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความพึงพอใจและตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย สำหรับแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดนั้นแต่เดิมประกอบด้วย จำนวน 4 ตัวแปร (4Ps) โดย McCarthy ในปี ค.ศ. 1960 ซึ่งได้แก่ ผลิตภัณฑ์ (product) ราคา (price) สถานที่หรือช่องทางการจัดจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ (place) และการส่งเสริมการตลาด (promotion) ต่อมาเมื่อมีการคิดตัวแปรเพิ่มเติมขึ้นมาอีก 3 ตัวแปร โดย Booms และ Bitner ในปี ค.ศ. 1981 ได้แก่ บุคคล (People) ลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence) และกระบวนการ (Process) เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ด้านการตลาดและภาคธุรกิจในยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปมากขึ้น ดังนั้นจึงรวมเรียกได้ว่าเป็นส่วนประสมทางการตลาดแบบ 7Ps (Martin, 2014) โดยในแต่ละตัวแปรมีความหมายดังนี้

1) ด้านผลิตภัณฑ์ (product) เป็นสิ่งที่ตอบสนองความจำเป็นและความต้องการของมนุษย์ได้ กล่าวคือเป็นสิ่งที่ผู้ขายต้องมอบให้แก่ลูกค้าและลูกค้าจะได้รับผลประโยชน์และคุณค่าของผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว ผลิตภัณฑ์แบ่งเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ที่จับต้องได้ (tangible products) และผลิตภัณฑ์ที่จับต้องไม่ได้ (intangible products)

2) ด้านราคา (price) หมายถึง คุณค่าผลิตภัณฑ์ในรูปตัวเงิน ลูกค้าจะเปรียบเทียบระหว่างคุณค่า (value) ของบริการกับราคา (price) ของบริการนั้น ถ้าคุณค่าสูงกว่าราคาลูกค้าจะตัดสินใจซื้อ ดังนั้น การกำหนดราคาการให้บริการควรมีความเหมาะสมกับระดับการให้บริการชัดเจน และง่ายต่อการจำแนกระดับบริการที่ต่างกัน

3) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (place) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศสิ่งแวดล้อมในการนำเสนอบริการให้แก่ลูกค้า ซึ่งมีผลต่อการรับรู้ของลูกค้าในคุณค่าและคุณประโยชน์ของบริการที่นำเสนอ ซึ่งจะต้องพิจารณาในด้านที่ตั้ง (location) และช่องทางการนำเสนอบริการ (channels)

4) ด้านการส่งเสริม (promotions) เป็นเครื่องมือหนึ่งที่มีความสำคัญในการติดต่อสื่อสารให้ผู้ให้บริการ โดยมีวัตถุประสงค์ที่แจ้งข่าวสารหรือชักจูงให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรม การใช้บริการและเป็นกุญแจสำคัญของการตลาดสายสัมพันธ์

5) **ด้านบุคคล (people) หรือพนักงาน (employee)** ซึ่งต้องอาศัยการคัดเลือก การฝึกอบรม การจูงใจ เพื่อให้สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าได้แตกต่างเหนือคู่แข่งขึ้นเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการต่าง ๆ ขององค์กร เจ้าหน้าที่ต้องมีความสามารถ มีทัศนคติที่สามารถตอบสนองต่อผู้ให้บริการ มีความคิดริเริ่ม มีความสามารถในการแก้ไขปัญหา และสามารถสร้างคุณค่าให้กับองค์กร

6) **ด้านกายภาพและการนำเสนอ (physical evidence/environment and presentation)** เป็นการแสดงให้เห็นถึงลักษณะทางกายภาพและการนำเสนอให้กับลูกค้าให้เห็นเป็นรูปธรรม โดยพยายามสร้างคุณภาพโดยรวม ทั้งทางด้านกายภาพและรูปแบบการให้บริการเพื่อสร้างคุณค่าให้กับลูกค้า ไม่ว่าจะเป็นด้านการแต่งกายสะอาดเรียบร้อย การเจรจาต้องสุภาพอ่อนโยน และการให้บริการที่รวดเร็ว หรือผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ลูกค้าควรได้รับ

7) **ด้านกระบวนการ (process)** เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวิธีการและงานปฏิบัติในการให้บริการ ที่นำเสนอให้กับผู้ให้บริการเพื่อมอบการให้บริการอย่างถูกต้องรวดเร็ว และทำให้ผู้ให้บริการเกิดความประทับใจ

2.5 การท่องเที่ยวกับการลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำ

ในการอธิบายถึงผลกระทบของการท่องเที่ยวไปสู่การกระจายรายได้ในระดับครัวเรือน งานศึกษานี้จะประยุกต์กรอบแนวคิดของ (Winters, 2004) ที่ได้จำแนกผลกระทบของการเชื่อมโยงจากการค้าระหว่างประเทศไปสู่การลดความยากจน โดยได้ระบุเส้นทางการเชื่อมโยงทั้งหมด 3 แนวทางได้แก่ 1) การเชื่อมโยงผ่านช่องทางขององค์กรธุรกิจหรือผ่านการจ้างงาน (Enterprise Channel หรือ Employment Channel), 2) การเชื่อมโยงผ่านช่องทางด้านราคา (Price Channel), และ 3) การเชื่อมโยงผ่านทางภาครัฐ (Government Channel หรือ Revenue Effect) โดยงานศึกษาในการเชื่อมโยงในแต่ละด้านค้นพบผลที่น่าสนใจดังนี้ ทั้งนี้งานศึกษานี้จะวิเคราะห์ผลกระทบจากการท่องเที่ยวในรูปแบบของการเชื่อมโยงทั้งสามดังนี้

1) การเชื่อมโยงผ่านช่องทางขององค์กรธุรกิจหรือผ่านการจ้างงาน (Enterprise Channel หรือ Employment Channel) เป็นการเชื่อมโยงที่ส่งผลไปสู่ตลาดแรงงานได้แก่ การจ้างงานและการได้รับค่าจ้าง (Employment-Wage Channel) โดยอธิบายถึงความเป็นไปได้ในการมีงานทำและค่าจ้างที่แรงงานได้รับการผลกระทบของการท่องเที่ยว โดยถ้าแรงงานทำงานในสาขาการท่องเที่ยว แรงงานคนนั้นก็จะเกิดโอกาสในการได้รับการจ้างงานมากขึ้นและได้รับค่าจ้างที่เพิ่มสูงขึ้น ค่าจ้างที่สูงขึ้นนี้ย่อมทำให้แรงงานสามารถบริโภคสินค้าและบริการได้มากขึ้น อันเป็นการยกระดับสวัสดิการให้สูงขึ้น

ทั้งนี้การส่งผ่านช่องทางขององค์กรธุรกิจนี้ยังสามารถถึงการจ้างงานแรงงานในแต่ละ ประเภทว่า แรงงานแต่ละประเภท เช่น จำแนกไปสู่แรงงานสตรี แรงงานเด็ก ผู้สูงอายุ จะได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวที่เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

นอกจากนี้ยังสามารถจำแนกผลกระทบของการจ้างงานผ่านผู้ประกอบการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันได้ เช่นการจ้างงานในโรงแรม การจ้างงานในภัตตาคารและร้านอาหาร การจ้างงานในธุรกิจนำเที่ยว หรือการจ้างงานในธุรกิจที่ผลิตของชำร่วย เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม แรงงานที่ทำงานในภาคการท่องเที่ยวอาจเป็นแรงงานนอกระบบ (Informal Workers) ซึ่งอาจไม่สามารถคำนวณผลตอบแทนในลักษณะของค่าจ้างได้โดยตรงเนื่องจากแรงงาน ในกลุ่มนี้ไม่ได้มีการว่าจ้างในลักษณะของการจ่ายเป็นเงินเดือน แต่เป็นการจ่ายค่าแรงตามรายวันหรือรายชิ้นสินค้าที่ถูกผลิต หรืออาจได้รับรายได้จากเงินค่าทิป เป็นหลัก

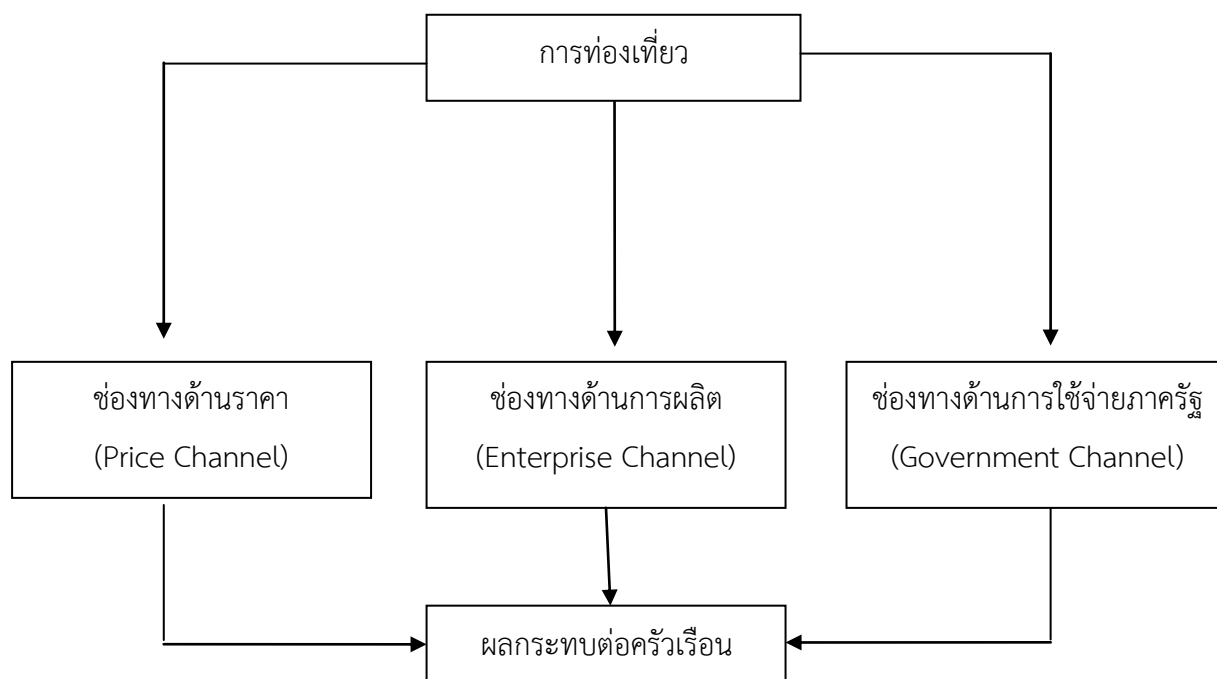
2) การเชื่อมโยงผ่านช่องทางด้านราคา (Price Channel)

ในส่วนของการเชื่อมโยงผ่านช่องทางการกระจาย (Distribution Channel) จะเกิดขึ้นจากการที่ผู้ประกอบการท่องเที่ยวหรือผู้ผลิตในชุมชนสามารถขายสินค้าหรือบริการการท่องเที่ยวในราคาที่สูงขึ้น (หรืออย่างน้อยสูงกว่าราคาที่สามารถขายให้กับผู้บริโภคไทย) นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงของราคาของการท่องเที่ยวในตลาดโลกที่เกี่ยวข้องกับฤดูกาลจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการส่งผ่านทางอัตราแลกเปลี่ยน อันส่งผลทำให้ราคาในประเทศเปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นกัน นอกจากการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าและบริการของการท่องเที่ยวจะส่งผลกระทบต่อรายได้ก็ตาม การเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยวยังอาจส่งผลทางลบต่อสวัสดิการจากการบริโภคสินค้าของครัวเรือน (Consumption Effect) ด้วยเช่นกัน

อย่างไรก็ดี การเพิ่มขึ้นของสินค้าและบริการจากการท่องเที่ยวอาจไม่ส่งผ่านมาสู่ราคาสินค้าในประเทศทั้งหมด (Completed Pass-Through) แต่ในความเป็นจริง อาจจะมีการส่งผ่านที่ไม่ สมบูรณ์ (Incomplete Pass-Through) ยกตัวอย่างเช่น ถ้าราคาสินค้าและบริการจากการท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 10 จากการ การเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ในรูปของเงินเหรียญสหรัฐนี้อาจส่งผ่านมาสู่ราคาภายในประเทศที่น้อยกว่าร้อยละ 10 ซึ่งการส่งผ่านที่ไม่สมบูรณ์นี้จะทำให้ผู้ผลิตอาจจะไม่ได้รับประโยชน์จากช่องทางการกระจายนี้มากนัก ดังนั้นในการที่ผู้มีรายได้น้อยจะได้รับประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าและบริการจากการท่องเที่ยวนี้มากนักน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับว่าผู้ผลิตสินค้าหรือบริการนั้นจะมีโอกาสในการกำหนดราคาของสินค้าหรือบริการ (Price Maker) และประโยชน์ที่ได้รับจากการส่งผ่านในด้านการกระจายนี้ยังขึ้นอยู่กับว่าแต่ละครัวเรือนได้ทำงานในสาขาการผลิตที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศมากน้อยเพียงใด

3) ช่องทางของรายได้จากภาครัฐบาล (Government Channel หรือ Fiscal Channel)

โดยเป็นช่องทางที่ภาครัฐเข้ามาแทรกแซงในการดำเนินยุทธศาสตร์ที่จะให้การท่องเที่ยวส่งผลต่อการสร้างรายได้ โดยเฉพาะรายได้ต่อคนในชุมชน ซึ่งช่องทางนี้จะรวมไปถึงการจัดเก็บภาษีจากการท่องเที่ยว การเก็บค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวที่รัฐเป็นผู้ดูแล นโยบายส่งเสริมให้เกิดการจ้างงานในชุมชน นโยบายการส่งเสริมการสร้างศักยภาพผู้ประกอบการในธุรกิจท่องเที่ยว อันส่งผลทำให้เกิดการส่งผ่านของรายได้จากการท่องเที่ยวไหลไปสู่ครัวเรือนหรือชุมชนให้มากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 7 กรอบการเชื่อมโยงของการท่องเที่ยวต่อการกระจายรายได้

ประยุกต์จากแนวคิดของ Winters (2004)

ที่มา : พริยะ ผลพิรุฬห์ (2561)

อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่าแบบจำลอง Winters (2004) นี้จะได้รับการยอมรับในการใช้ศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อการลดความยากจนในงานศึกษาต่าง ๆ ก็ตาม แต่ถ้าจะวิเคราะห์ในบริบทของประเทศกำลังพัฒนา องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization) ได้พยายามศึกษากลไกของการใช้การท่องเที่ยวเพื่อเป็นเครื่องมือหนึ่งในการลดความยากจนและแก้ไขความเหลื่อมล้ำของประเทศ โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนาและประเทศด้อยพัฒนา โดยองค์การการท่องเที่ยวโลกได้ระบุถึงการเชื่อมโยง 7 เส้นทาง (หรือมีอีกชื่อว่า The ST-EP Second Mechanisms) ที่การท่องเที่ยวจะสร้างประโยชน์ให้กับผู้มีฐานะยากจนในประเทศได้ดังนี้

1) การจ้างคนยากจนเข้ามาทำงานในภาคธุรกิจที่ประกอบกิจการท่องเที่ยว (Employment of the poor in tourism enterprise) - โดยการเชื่อมโยงนี้เกิดจากการจ้างงานใน ภาคธุรกิจที่ประกอบกิจการท่องเที่ยว (Tourism Enterprise) ไม่ว่าจะเป็นโรงแรม ร้านอาหาร หรือธุรกิจนำเที่ยว โดยในการที่คนยากจนจะได้ประโยชน์จากช่องทางในการจ้างงานนี้ การพัฒนาทางการศึกษาและการฝึกอบรม (Education and Training) จึงเป็นโอกาสสำคัญที่จะสร้างโอกาสให้กับผู้มีฐานะยากจน รวมไปถึงยังสามารถขยายกำแพงทางสังคมและวัฒนธรรมของแรงงานในบางกลุ่มหรือบางพื้นที่ได้

2) การจัดหาสินค้าหรือบริการทางการท่องเที่ยวที่ดำเนินการโดยคนยากจน (Supply of goods and services to tourism enterprises by the poor or by enterprises employing the poor) - โดย

นอกจากจะเป็นการจ้างงานแล้ว คนยากจนยังเป็นผู้ผลิตสินค้าและบริการเพื่อป้อนให้กับธุรกิจท่องเที่ยวผ่านห่วงโซ่มูลค่าในแต่ละขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการที่ธุรกิจท่องเที่ยวเป็นผู้รับซื้อผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นจากในท้องถิ่น รวมไปถึงการที่คนยากจนในท้องถิ่นได้มีโอกาสในการเป็นผู้ให้การเข้าร่วมดำเนินการกิจกรรมสนับสนุน (Supporting Services) ต่าง ๆ ของภาคธุรกิจที่ประกอบกิจการท่องเที่ยว ดังนั้นประโยชน์ที่คนยากจนจะได้รับในส่วนนี้จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับว่าธุรกิจที่ประกอบกิจการท่องเที่ยวนั้นจะมีสัดส่วนในการใช้ประโยชน์จากผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ผลิตขึ้นจากท้องถิ่นมากน้อยเพียงใด โดยนอกจากรายได้ทางตรงที่จะตกกับคนยากจนแล้ว การใช้ประโยชน์จากผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ผลิตขึ้นจากท้องถิ่นยังสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมทางธุรกิจต่อเนื่องในชุมชน ส่งเสริมให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ ซึ่ง จะเป็นการพัฒนาทักษะ (Skill Development) และเป็นการเพิ่มคุณค่าและอัตลักษณ์ของท้องถิ่น

3) การขายสินค้าและบริการแก่นักท่องเที่ยวจากคนยากจนโดยตรงผ่านเศรษฐกิจนอกระบบ (Direct Sales of goods and services to visitors by the poor in informal economy) โดยช่องทางนี้เป็นอีกทางหนึ่งที่คนยากจนสามารถแสวงหาโอกาสในการหารายได้จากนักท่องเที่ยว เช่นการขายของชำร่วยงานประดิษฐ์ และการขายอาหารแก่นักท่องเที่ยวในบริเวณนั้น เป็นต้น ซึ่งการขายสินค้าและบริการผ่านเศรษฐกิจนอกระบบนี้จะเป็ช่องทางทางตรงที่คนยากจนจะได้รับรายได้จากนักท่องเที่ยว ซึ่งในการที่จะใช้ประโยชน์จากช่องทางนี้ ภาครัฐ (หรือชุมชน) จำเป็นต้องจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) และนำเสนอข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยวในการซื้อสินค้าและบริการผ่านคนยากจนดังกล่าว นอกจากนี้ต้องให้แน่ใจว่าสิ่งที่นำเสนอแก่นักท่องเที่ยวนั้นเป็นสินค้าและบริการที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

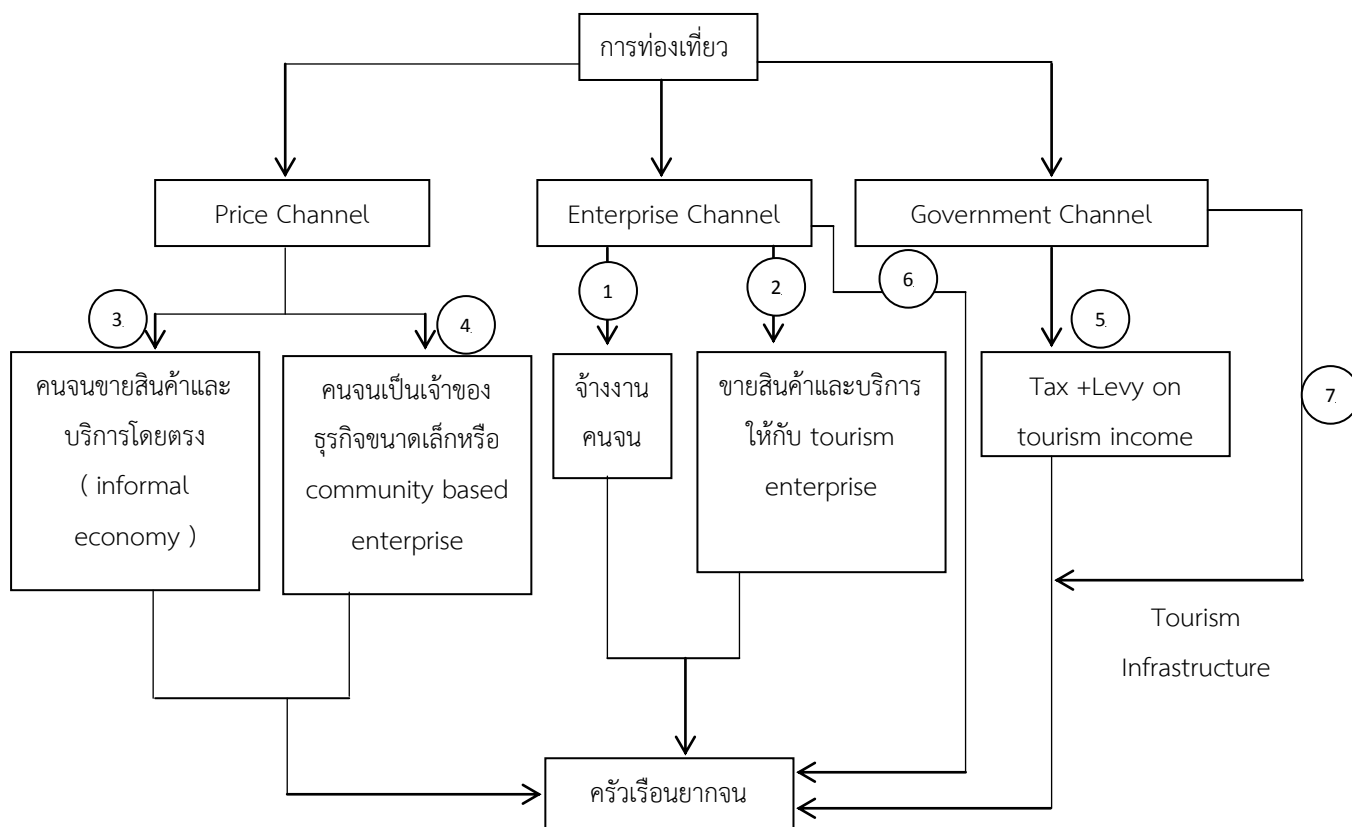
4) การจัดตั้งวิสาหกิจที่ดำเนินการบริหารโดยคนยากจน / การดำเนินการผ่านวิสาหกิจชุมชน (Establishment and running tourism enterprises by the poor or community-based enterprises) โดยในช่องทางนี้จะแตกต่างจากช่องทางที่ 3 ข้างต้นตรงที่ว่าช่องทางการจัดตั้งวิสาหกิจที่ดำเนินการบริหารโดยคนยากจนหรือการดำเนินการผ่านวิสาหกิจชุมชนจะดำเนินการอยู่ในเศรษฐกิจในระบบ (Formal Economy) ซึ่งจะต้องเป็นวิสาหกิจที่จัดตั้งและดำเนินการโดยคนยากจน (ทั้งในระดับบุคคลหรือในระดับชุมชน) ซึ่งรวมไปถึง ที่พักอาศัย อาหาร การขนส่ง หรือร้านขายสินค้าแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งประโยชน์ที่ได้จากการจัดตั้งองค์กรประเภทนี้ก็คือการที่การดำเนินการจะกระทำโดยชุมชนเพื่อประโยชน์แก่คนในชุมชนเป็นสำคัญ

5) จัดสรรรายได้ภาษีอากรหรือเงินที่เรียกเก็บจากนักท่องเที่ยวกลับไปสู่คนยากจน (Tax or levy on tourism income or profits with proceeds benefiting the poor) - ช่องทางนี้เป็นหนึ่งในช่องทางการแทรกแซงจากภาครัฐ (Government Intervention) โดยเป็นการใช้เงินรายได้ที่ประเทศหรือท้องถิ่นได้รับการจากรการท่องเที่ยว เช่น การเก็บภาษีกับนักท่องเที่ยว การเก็บค่าผ่านทางเข้าสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ ๆ รวมไปถึงการเก็บค่าเข้าใช้สาธารณูปโภค เป็นต้น โดยภาครัฐหรือท้องถิ่นจะนำรายได้ในส่วนนี้มาจัดสรรให้กับผู้มีฐานะยากจนอื่น ๆ ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวโดยตรง ซึ่งทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับให้ความสำคัญของประเทศว่าจะมุ่งเน้นในด้านการลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ในการที่จะสามารถใช้ช่องทางนี้ได้อย่างประสบผลสำเร็จจึงจำเป็นที่รูปแบบการหารายได้และการจัดสรรรายได้

ไปสู่คนยากจนดังกล่าวจะมีความโปร่งใส (Transparency) มากน้อยเพียงใด ซึ่งค วามโปร่งใสในการจัดสรร รายได้ส่วนนี้มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อความยั่งยืนในการใช้ช่องทางนี้

6) การให้การช่วยเหลือผู้มีฐานะยากจนจากวิสาหกิจท่องเที่ยวผ่านรูปแบบเงินบริจาค (Voluntary giving/support by tourism enterprises) - ช่องทางนี้เกิดจากการที่นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ วิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีความสนใจในการช่วยเหลือชุมชนและท้องถิ่นของตน ธุรกิจที่ ประกอบกิจการท่องเที่ยวจำนวนมากมีนโยบายในการให้การสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ที่จะส่งผลต่อการพัฒนา โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ภาคธุรกิจนั้นตั้งอยู่ นอกจากนี้ ภาคองค์กรไม่แสวงหากำไรในแต่ละท้องถิ่นยังเป็นผู้มี บทบาทต่อการนำเงินบริจาคการนักท่องเที่ยวมาจัดสรรในรูปแบบของเงินบริจาคให้กับคนยากจน

การลงทุนทางด้านสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวที่สร้างประโยชน์แก่คน ยากจนโดยตรง (Investment in infrastructure stimulated by tourism) - เนื่องจากคนที่มีฐานะยากจน มักอาศัยอยู่ห่างไกล ซึ่งยังไม่มีระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานที่ดี เช่นระบบน้ำประปา ไฟฟ้า พลังงาน การติดต่อสื่อสาร และระบบการเดินทางและระบบโลจิสติกส์ที่จะเป็นการอำนวยความสะดวกต่อ นักท่องเที่ยว โดยการลงทุนในส่วนของโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวนั้นนอกจากจะช่วยสร้างโอกาสให้ นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงประชาชนในท้องถิ่นได้มากขึ้นแล้ว โครงสร้างพื้นฐานเหล่านั้นยังส่งผลต่อสวัสดิการ ความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ประเด็นสำคัญที่ต้องคำนึงถึงสำหรับ การลงทุนใน โครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวก็คือ ต้องให้แน่ใจว่าจะไม่ไปเบียดบังการบริโภคของประชาชน ในท้องถิ่นเอง

ภาพที่ 8 การประยุกต์กรอบการเชื่อมโยงของการท่องเที่ยวต่อการกระจายรายได้เดิมกับการเชื่อมโยงใหม่ 7 เส้นทาง และ The ST-EP Second Mechanism
ที่มา : พิริยะ ผลพิรุฬห์ (2561)

ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นผ่านการใช้นโยบายเพื่อการท่องเที่ยวต่อครัวเรือนยากจน โดยการส่งผ่านผลทั้ง 3 ด้าน คือ ช่องทางของราคา (Price Chanel) ช่องทางของธุรกิจ (Enterprise Chanel) และช่องทางของรัฐบาล (Government Channel) ซึ่งจะสร้างให้เกิดการจ้างงานคนจน การสร้างสินค้าและบริการเสนอให้นักท่องเที่ยวและธุรกิจ และการสร้างรายได้จากการเก็บภาษีที่จะนำมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของครัวเรือนยากจน

2.6 การวิเคราะห์ SWOT และ TOWS Matrix

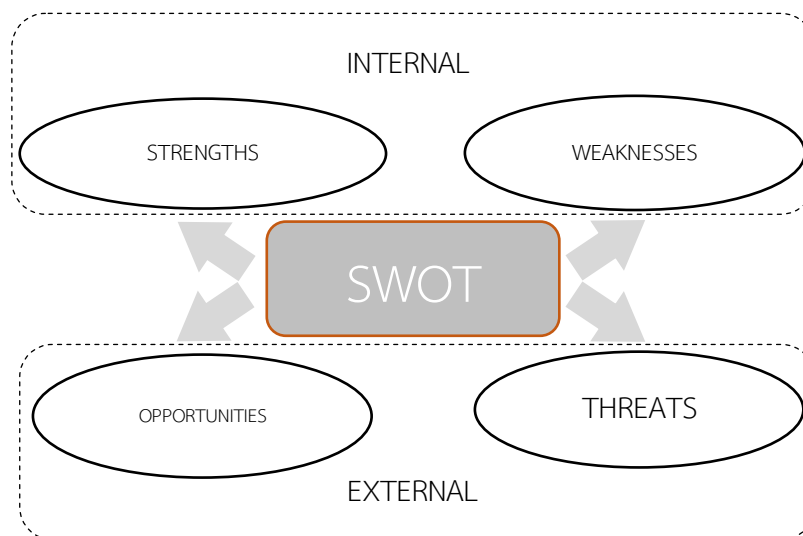
การวิเคราะห์ SWOT และ TOWS Matrix เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติตามแผนโดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน และการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก แล้วจึงเอามาวิเคราะห์รวมกันเพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมและเพิ่มโอกาสของความสำเร็จของแผนให้มากขึ้น

ซึ่งการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของ SWOT และ TOWS Matrix จะวิเคราะห์ถึงโอกาส (Opportunity) และข้อจำกัดหรืออุปสรรค (Threats) ที่จะเกิดขึ้น ซึ่งในประเด็นของโอกาส หมายถึงปัจจัยภายนอกที่จะส่งเสริมให้พื้นที่ท่องเที่ยวที่ทำการวิเคราะห์ ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมท่องเที่ยวให้มีโอกาสประสบความสำเร็จมากขึ้น ซึ่งจะวิเคราะห์ถึงโอกาสที่เกิดจากแหล่งที่ตั้ง หรือภูมิศาสตร์ของพื้นที่ท่องเที่ยว สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีในพื้นที่ ความร่วมมือต่าง ๆ กับพื้นที่ใกล้เคียงในด้านการท่องเที่ยว สภาพ ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ประเพณี และวัฒนธรรมที่เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว และตัวบุคลากรที่อยู่ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของพื้นที่

สำหรับข้อจำกัด หรืออุปสรรค หมายถึงปัจจัยภายนอกที่จะลดทอน หรือสร้างความยากลำบากที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่สามารถประสบความสำเร็จได้มากขึ้น โดยที่จะวิเคราะห์ไปในแง่ของ การขาดการจัดการที่ดีในการอนุรักษ์ และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ภาพลักษณ์ในด้านลบต่าง ๆ (เช่น ความปลอดภัยในการท่องเที่ยว การเอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว) ภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอยของประเทศ ผู้คน ประชาชน และบุคลากรที่อยู่ในพื้นที่ขาดจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ และห่วงแหนในสถานที่ท่องเที่ยว และทรัพยากรที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยว ตลอดจนการมีอยู่ของมาตรการทางการเมืองต่าง ๆ (เช่น การกีดกันนักท่องเที่ยว บางสัญชาติ การเรียกเก็บภาษีขาเข้า และขาออกที่แพงเกินความจำเป็น หรือความเข้มงวดในการตรวจคนเข้าออกระหว่างประเทศที่มากเกินไปจนเกินความจำเป็น เป็นต้น) (James, Debra, & Paul, 2010)

สำหรับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของ SWOT และ TOWS Matrix จะวิเคราะห์ถึงจุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses) ภายในพื้นที่ท่องเที่ยวที่จะทำการส่งเสริม โดยที่จุดแข็ง หมายถึงปัจจัยภายใน หรือคุณลักษณะที่ทำให้โอกาสของความสำเร็จในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของพื้นที่ท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ยกตัวอย่างเช่น พื้นที่ท่องเที่ยวมีความสวยงามและมีความเป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวภายในจังหวัดมีประสิทธิภาพในการให้บริการที่สูง หรือชาวบ้านในพื้นที่ล้วนมีส่วนร่วมให้การเป็นหูเป็นตาและเป็นเจ้าบ้านที่ดีในการต้อนรับนักท่องเที่ยว เป็นต้น

สำหรับจุดอ่อน หมายถึง ปัจจัยภายใน หรือคุณลักษณะที่ทำให้โอกาสของความสำเร็จในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของพื้นที่ท่องเที่ยวลดลง ยกตัวอย่างเช่น การส่งเสริมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวภายในจังหวัดไม่ได้รับการสนับสนุนหรือส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง หน่วยงานที่ดูแลสถานที่ท่องเที่ยวไม่มีอำนาจในการจัดการและบริหารสถานที่ท่องเที่ยว ชาวบ้านไม่ได้มีความห่วงแหนและตระหนั กถึงการรักษาสภาพแหล่งท่องเที่ยว หรือภาพลักษณ์ในทางลบอื่น ๆ เป็นต้น

ภาพที่ 9 องค์ประกอบของเครื่องมือวิเคราะห์ SWOT

ที่มา : James, Debra, & Paul (2010)

เมื่อได้วิเคราะห์ปัจจัยภายนอกและภายในแล้ว เพื่อค้นหาช่องว่างของปัญหา และสร้างแนวทางการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหานั้น วิธีการนี้คือขั้นตอนการสร้าง TOWS Matrix (ปกรณ ปรียากร, 2558) ซึ่งจะนำโอกาส (Opportunity) และข้อจำกัดหรืออุปสรรค (Threats) ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอก และจุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses) ซึ่งเป็นปัจจัยภายใน มาทำการจับคู่กันเพื่อหาช่องว่างของปัญหาที่เกิดขึ้นมา โดยทำการจับคู่ระหว่างปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก เมื่อทราบถึงช่องว่างของปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว ผู้วิจัยสามารถนำช่องว่างเหล่านี้มาออกนโยบายในการปฏิบัติงานเพื่อให้การดำเนินการมีโอกาสประสบความสำเร็จมากขึ้น

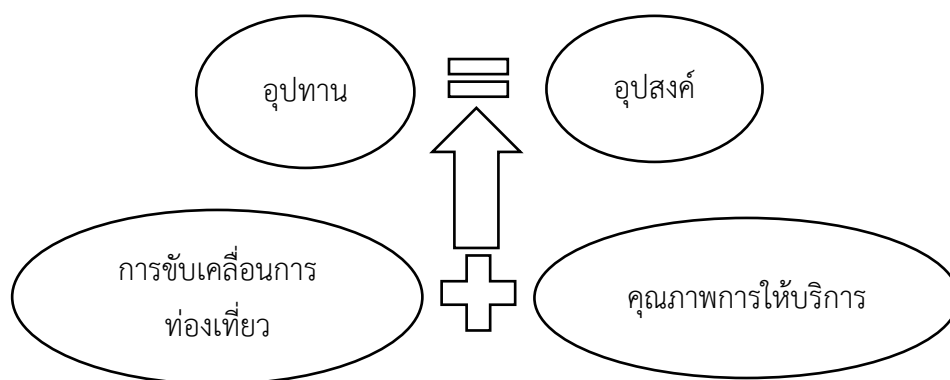
ตารางที่ 1 TOWS Matrix

ปัจจัยภายใน \ ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (Strengths = S)	จุดอ่อน (Weakness = W)
	SO Strengths	WO Strengths
โอกาส (Opportunities = O)		

ข้อจำกัด (Threats = T)	ST Strengths	WT Strengths
------------------------	--------------	--------------

ขั้นตอนการทำตาราง TOWS Matrix โดยการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ส่วนของช่องจุดแข็ง (Strengths = S) เป็นช่องที่ผู้วิเคราะห์จะต้องเติมจุดแข็งที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายใน หรือเป็นลักษณะเด่นของพื้นที่ท่องเที่ยวที่จะทำการส่งเสริมที่จะช่วยให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ ส่วนช่องของจุดอ่อน (Weakness = W) ผู้วิเคราะห์จะต้องประเมินว่าจุดอ่อนที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายใน หรือลักษณะที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมพื้นที่ท่องเที่ยว นอกจากนี้ส่วนของการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก แบ่งออกเป็น 2 ช่อง คือ ช่องของโอกาส (Opportunities = O) และช่องของข้อจำกัด (Threats = T) โดยที่ช่องของโอกาสเป็นช่องที่ผู้วิเคราะห์จะต้องเติมสิ่งที่ประเมินแล้วว่าอาจจะเป็นปัจจัยภายนอกที่อาจเพิ่มความสำเร็จในการส่งเสริมพื้นที่ท่องเที่ยวให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ ส่วนช่องของข้อจำกัด ผู้วิเคราะห์จะต้องมองว่าปัจจัยภายนอกปัจจัยใดที่จะเป็นอุปสรรคของการส่งเสริมพื้นที่ท่องเที่ยวให้บรรลุวัตถุประสงค์

เมื่อทำการวิเคราะห์ถึงปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกแล้วจากตารางนี้จะสามารถทำให้ผู้วิเคราะห์สามารถสรุป และนำไปสู่การวางกลยุทธ์ 4 แนวทาง คือ SO Strengths ,WT Strengths ,WO Strengths และ ST Strengths ซึ่ง SO Strengths คือ การกำหนดกลยุทธ์ด้วยการประสานจุดแข็ง หรือลักษณะของพื้นที่ท่องเที่ยวให้เข้ากับความได้เปรียบในโอกาสของพื้นที่ท่องเที่ยว ซึ่งถือได้ว่ากลยุทธ์ในด้านนี้ คือ The best-case scenario ในทางตรงข้าม WT Strengths เป็นกลยุทธ์ที่กำหนดมาจากจุดอ่อน หรือลักษณะที่อาจเป็นอุปสรรคของพื้นที่ท่องเที่ยวประสานกับข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอก ซึ่งทำให้ผู้วิเคราะห์กำหนดสิ่งที่จะต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ หรือหลบหลีกข้อจำกัดต่าง ๆ ที่มี หรือเรียกได้ว่าเป็น The worst-case scenario ส่วน WO Strengths เป็นกลยุทธ์ที่กำหนดมาจากจุดอ่อนที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายใน หรือลักษณะที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมพื้นที่ท่องเที่ยวประสานกับความได้เปรียบในโอกาสของพื้นที่ท่องเที่ยว จึงถือได้ว่าเป็นกลยุทธ์ที่ใช้ความได้เปรียบในโอกาสของพื้นที่ท่องเที่ยวมาปิดจุดอ่อนของพื้นที่ท่องเที่ยว ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่ช่วยส่งเสริมให้ SO Strengths เห็นภาพการวางกลยุทธ์ได้ชัดเจนมากขึ้น และ ST Strengths เป็นกลยุทธ์ที่เกิดขึ้นจากการประสานจุดแข็ง หรือลักษณะของพื้นที่ท่องเที่ยวให้เข้ากับข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอก ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่ใช้จุดแข็งหลบหลีกข้อจำกัดที่เกิดขึ้น และช่วยให้ SO Strengths มีความแข็งแกร่งมากขึ้น

ภาพที่ 10 กรอบในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการ

เมื่อนักวิจัยได้จัดทำวิเคราะห์ TOWS Matrix ครบทั้ง 4 องค์ประกอบแล้ว นโยบาย และแผนปฏิบัติการที่ได้จะถูกนำมาใช้ตามภาพที่ 1 คือ สร้างนโยบาย และแผนปฏิบัติการที่ทำให้อุปทาน และอุปสงค์ทางการท่องเที่ยวตรงกันมากที่สุด โดยมีนโยบาย และแผนปฏิบัติการจากองค์ประกอบการขับเคลื่อนการท่องเที่ยว และคุณภาพการให้บริการเป็นส่วนช่วยให้การผลักดันการท่องเที่ยวมีโอกาสประสบความสำเร็จเพิ่มมากขึ้น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

แผนงาน “การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้น้อย : กรณีศึกษา กลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ)” เป็นการวิจัยที่ มุ่งเน้น วิเคราะห์กรณีศึกษาของกลุ่ม จังหวัดรองสามจังหวัดเป้าหมาย ในการหาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มโอกาสในการลดความ ยากจนและความเหลื่อมล้ำเพื่อการสร้างเสริมความเจริญเติบโตในกลุ่มจังหวัดรอง ที่คาดหวังให้ เกิดการทำงาน และศึกษาร่วมกันในการใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนการลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำพร้อม ทั้งสร้างความเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนในกลุ่มสามจังหวัด โดย การทำงานและการเรียนรู้ร่วมกันของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวระดับพื้นที่- จังหวัด และกลุ่มจังหวัดในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การ ท่องเที่ยว และพัฒนาแผนปฏิบัติ การการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด เพื่อนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปใช้ ประโยชน์ในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว และพัฒนาแผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเพื่อลด ความยากจนและการกระจายรายได้ของจังหวัดอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ จังหวัดเป้าหมายได้ตระหนักและเข้าใจ เกี่ยวกับแนวทาง ที่เหมาะสมเกี่ยวกับสถานการณ์และบริบทด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดตนเอง และ สามารถเสนอนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทของแต่ละ จังหวัด

ทั้งนี้ ได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ขั้นตอนการวิจัย

การดำเนินการวิจัย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ที่จะพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมการ ท่องเที่ยว และแผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ คณะผู้วิจัย ได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

(1) รวบรวมและนำเสนอผลการวิจัยจากการศึกษา ปัจจัยทางเศรษฐกิจ จ สังคม ทรัพยากรในพื้นที่ และโครงสร้างพื้นฐานของสามจังหวัดรองที่มีผลต่ออุปทานการท่องเที่ยว และผลการวิเคราะห์ช่องว่าง และโอกาส ต่อสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยวสาม จังหวัดเป้าหมายดำเนินการโดยใช้ผลการศึกษาจากการวิจัยใน ปีที่ 1 ผลการศึกษาดังกล่าวเป็นผล การศึกษาที่เน้นในด้านของอุปทานการท่องเที่ยว ที่มีผลต่ออุปสงค์การท่องเที่ยว (คณะผู้วิจัยอาศัย ข้อมูลอุปสงค์เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จด้านการท่องเที่ยว) โดยนำเสนอต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จากการ พัฒนาการท่องเที่ยวในสามจังหวัดท่องเที่ยวซึ่งเป็นจังหวัดเป้าหมาย เช่น หอการค้าจังหวัด องค์การปกครอง

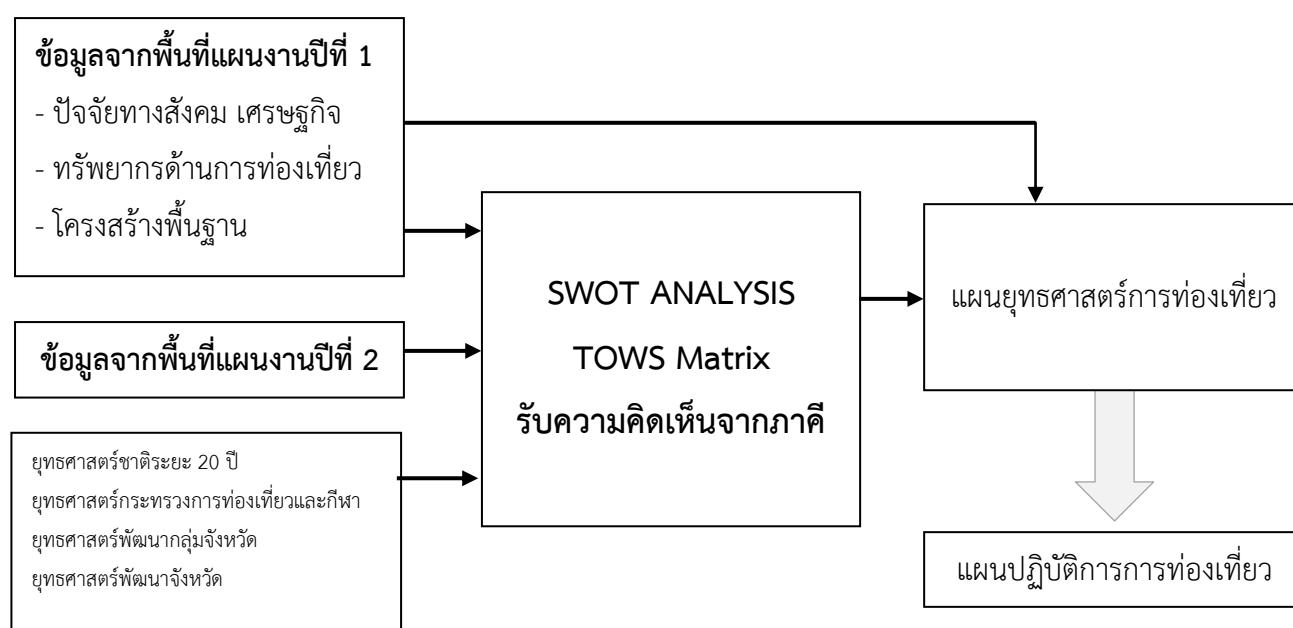
ส่วนจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สมาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัด พัฒนาชุมชนจังหวัด กลุ่มนักธุรกิจรุ่นใหม่ กลุ่มเกษตรกร ผู้บริหารระดับจังหวัด และภาคีภาคประชาชนและชุมชน

(2) ศึกษาการทำงานเชิง โครงสร้างของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดในการผลักดันและส่งเสริม การท่องเที่ยวในสามจังหวัดเป้าหมาย โดยศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิที่อาจมีการอัปเดตข้อมูลล่าสุดทั้งทางด้าน ข้อมูลจาก แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด รายงานการพัฒนาจังหวัดจากพัฒนาชุมชน รวมทั้ง ข้อมูลเชิงมหภาคจากแหล่งอ้างอิงที่สำคัญเช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย และสำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายการพัฒนาจังหวัด และนโยบายส่งเสริม การท่องเที่ยว รวมทั้งศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เชิงลึกในเรื่องกระบวนการ ปัญหา อุปสรรค ในการจัดทำยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยว

(3) ร่างแผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของสามจังหวัดเป้าหมาย โดย ใช้ร่างแผน ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า เป็นข้อมูลนำเข้าในการทำงานร่วมกับ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดไ นการร่าง แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยว จากข้อมูลที่ได้จากการ ศึกษาวิจัยและความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยวสามจังหวัดเป้าหมายจากการ ประชุมระดมสมองจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น หอการค้าจังหวัด องค์การ ปกครองส่วนจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สมาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัด พัฒนาชุมชนจังหวัด กลุ่มนักธุรกิจรุ่นใหม่ กลุ่มเกษตรกร ผู้บริหารระดับจังหวัด และภาคีภาคประชาชนและชุมชน

3.2 แผนการศึกษาเพื่อร่างยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวและแผนปฏิบัติการ

การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้น้อย : กรณีศึกษากลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ) ได้กำหนด กระบวนการสร้างแผนยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (ศรีสะเกษ ยโสธร และอำนาจเจริญ) ไว้ 4 ขั้นตอน คือ (1) การรวบรวมข้อมูล และปรับปรุงข้อมูลระดับจังหวัด (2) การวิเคราะห์ SWOT (3) การจัดทำและวิเคราะห์ TOWS Matrix และ (4) การรับความคิดเห็น(ร่าง) แผนยุทธศาสตร์เบื้องต้น เพื่อนำไปสู่กระบวนการแปลง (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์ ฯ ไปสู่ (ร่าง) แผนปฏิบัติการ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ภาพที่ 11 กระบวนการร่างแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวและแผนปฏิบัติการ

3.2.1 การรวบรวมข้อมูลและปรับปรุงข้อมูลระดับจังหวัด

ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลและปรับปรุงข้อมูลระดับจังหวัด ได้แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ (1) การรวบรวมและสังเคราะห์ผลการวิจัย ในปีที 1 และ (2) การรวบรวมข้อมูลจากเครือข่ายของจังหวัด มีรายละเอียดดังนี้

1) การรวบรวมและสังเคราะห์ผลการวิจัยในปีที 1

การดำเนินงานในขั้นแรก คือ การรวบรวมและสังเคราะห์ผลการวิจัยจากการศึกษา ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรในพื้นที่ และโครงสร้างพื้นฐานของสามจังหวัดรอ ที่มีผลต่ออุปทานการท่องเที่ยว และผลการวิเคราะห์ช่องว่างและโอกาสในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดรองเป้าหมายในแต่ละจังหวัด ซึ่งเป็นผลการศึกษาจากการวิจัยในปีที 1 ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวเป็นผลการศึกษาที่เน้นในด้านของอุปทานการท่องเที่ยวที่มีผลต่ออุปสงค์การ ท่องเที่ยว (คณะผู้วิจัยอาศัยข้อมูลอุปสงค์เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จด้านการท่องเที่ยว) รวมทั้ง การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิที่อาจมีการอัปเดตข้อมูลล่าสุดทั้งทางด้านข้อมูลจาก แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด รายงานการพัฒนาจังหวัดจากพัฒนาชุมชน รวมทั้งข้อมูลเชิงมหภาคจากแหล่งอ้างอิงที่สำคัญเช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายการพัฒนาจังหวัด และนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมทั้งศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เชิงลึกในเรื่องกระบวนการ ปัญหา อุปสรรค ในการจัดทำยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยว

2) การรวบรวมข้อมูลจากเครือข่ายของจังหวัด

ในขั้นนี้ เป็นการทำงานร่วมกันกับระหว่างนักวิจัย เครือข่ายจังหวัด และผู้ดำเนินนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่สามจังหวัดรอง ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยว ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเชิงปฏิบัติ ประกอบด้วย 4 กลุ่ม ใหญ่ ๆ ดังนี้

- (1) หน่วยงานราชการ /ผู้บริหารระดับจังหวัด อาทิ ผู้ว่าราชการจังหวัด ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด วัฒนธรรมจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด พัฒนาชุมชนจังหวัด ฯลฯ
- (2) องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
- (3) ภาคเอกชน อาทิ สมาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัด หอการค้าจังหวัด กลุ่มนักธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)
- (4) ภาคประชาสังคม อาทิ กลุ่มเกษตรกร ชุมชน

ทั้งนี้ การทำงานดังกล่าวมีจุดประสงค์การปรับปรุงข้อมูลปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรในพื้นที่ และโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนช่องว่างและโอกาสในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดรองเป้าหมายในแต่ละจังหวัด และร่วมกัน เสนอความคิดเห็น เกี่ยวกับสิ่งที่ควรเกิดขึ้นเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้น โดยเริ่มต้นจากการให้ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด โดยจัดรูปแบบแบบการรวบรวมข้อมูลด้วย

วิธีประชุมกลุ่มย่อย (focus group) ในรูปแบบของการอภิปราย โดยจำแนกผู้เข้าร่วมในการศึกษาเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) หน่วยงานราชการ / ผู้บริหารระดับจังหวัด และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (2) ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยทั้ง 2 กลุ่มใช้แนวทางหัวข้ออภิปรายในแนวทางเดียวกัน

(แนวทาง) หัวข้ออภิปรายเกี่ยวกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ขอให้อภิปรายภาพฝันการท่องเที่ยวของจังหวัด

1. ท่านต้องการให้รูปแบบการท่องเที่ยวของจังหวัดเป็นอย่างไร
2. ท่านต้องการให้จังหวัดมีรูปแบบของเส้นทางการท่องเที่ยวอย่างไร
3. ท่านคิดว่าสถานที่ท่องเที่ยวไหน อาหารอะไร และของที่ระลึกอะไรที่ควรเป็นสิ่งชูโรงของจังหวัดเพื่อสนับสนุนรูปแบบการท่องเที่ยว และรูปแบบเส้นทางการท่องเที่ยวของจังหวัด
4. ท่านต้องการต้อนรับนักท่องเที่ยวกลุ่มไหน หรือกลุ่มนักท่องเที่ยวรูปแบบไหน
5. ท่านต้องการให้จังหวัดมีนักท่องเที่ยวมาเยือนเป็นจำนวนกี่คน และมีรายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่อหัวเท่าไร หรือมีรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นมูลค่าเท่าไร

ผลการศึกษา หรือข้อมูลที่ได้จากการอภิปราย จะ นำไปสู่การร่วมกันวิเคราะห์ SWOT Analysis ในขั้นตอนต่อไป

3.2.2 การวิเคราะห์ SWOT Analysis

ขั้นตอนการวิเคราะห์ SWOT เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว และแผนปฏิบัติการ จะเริ่มต้นจากการเชิญเหล่าภาคีต่าง ๆ ในจังหวัดทั้งกลุ่มภาครัฐกิจ เหล่าข้าราชการ ประชาคม หรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ ภายในจังหวัดมาร่วมเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว ให้เกิดขึ้น โดยเริ่มต้นจากการให้ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด ทั้งจำนวนประชากร จำนวนนักท่องเที่ยว จำนวนโรงแรม สถานที่ท่องเที่ยวออกนิยามภายในจังหวัด และข้อมูลพื้นฐานอื่น ๆ ของจังหวัดที่ต้องใช้ในการพิจารณา จากนั้นให้เหล่าภาคีได้นำเสนอสิ่งที่พวกเขายกย่องให้จังหวัดเป็น จากนั้นเพื่อให้จังหวัดสามารถไปถึงสิ่งที่กลุ่มคนเหล่านี้อยากให้เป็น นักวิจัยจะต้องนำเสนอเครื่องมือ SWOT Analysis เพื่อให้กลุ่มภาคีมีความเข้าใจ และสามารถนำเสนอความคิดเห็นผ่านเครื่องมือนี้ได้ โดยเหล่าภาคีจะต้องร่วมกันนำเสนอความคิดเห็นผ่านเครื่องมือ SWOT Analysis ภายใต้องค์ประกอบทั้ง 4 หัวข้อ ดังนี้

(1) ทางด้านอุปทาน (Supply) หรือเจ้าบ้าน (Host) หมายถึง ฐานทรัพยากรที่มีอยู่ภายในจังหวัดที่พร้อมให้บริการทางการท่องเที่ยว เช่น ระบบการขนส่งภายในจังหวัด (Logistic) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวในรูปของวัฒนธรรม ความเชื่อ ความศรัทธา และความเป็นอยู่ของชาวบ้านภายในพื้นที่ (Attraction) เส้นทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Amenities) การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary services) ที่พักในแหล่งท่องเที่ยว (Accommodations) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities)

(2) ทางด้านอุปสงค์ (Demand) หรือนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยว (Tourists) หมายถึง สิ่งที่จูงใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวภายในจังหวัดนี้ในมุมมองของนักท่องเที่ยว ซึ่งสามารถสอบถามได้จากนักท่องเที่ยวโดยตรง หรือคนในพื้นที่ได้ โดยองค์ประกอบด้านนี้จะสามารถทำให้ผู้เขียนแผนระบุได้ว่าต้องการให้จังหวัดมีนักท่องเที่ยวกลุ่มใดเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดได้จากข้อมูลที่ได้รับจากนักท่องเที่ยว

(3) การขับเคลื่อนการท่องเที่ยว (Tourism mechanism) หมายถึง กิจกรรมที่จะส่งเสริมให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมถึงผู้ปฏิบัติงานเข้าใจแผนงานการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความสะดวกในการปฏิบัติตามแผนได้ เช่น การพัฒนาสร้างเครือข่ายพัฒนาส่วนงานท้องถิ่น (อบต. อบจ.) การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวระดับจังหวัด พื้นที่ใกล้เคียง หรือในระดับต่างประเทศด้วยการทำการตลาด เป็นต้น

(4) คุณภาพการให้บริการ (Quality of service) หมายถึง การให้บริการการท่องเที่ยวที่จะต้องแทรกอยู่ในทุกขั้นตอนของการให้บริการการท่องเที่ยว เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจในการมาพักผ่อนและกลับมาใช้บริการใหม่อีกครั้ง

3.3 แผนการดำเนินงานตลอดโครงการวิจัย

ระยะเวลาในการดำเนินงาน 1 ปี ตั้งแต่วันที่ 15 มกราคม 2562 ถึงวันที่ 14 มกราคม 2563 โดยมีแผนดำเนินการ ดังนี้

ตารางที่ 1 แผนการดำเนินงาน

ระยะเวลา	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
เดือน 1-2	- วางแผนการดำเนินงานวิจัย - ติดต่อประสานงานมีการรวบรวมรายชื่อและเครือข่ายผู้ที่เกี่ยวข้อง - ศึกษารวบรวมข้อมูลแผนยุทธศาสตร์และแผนต่าง ๆ พร้อมทั้งอัปเดตข้อมูลรายจังหวัด - จัดทำเครื่องมือสำหรับการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก	- ได้แผนการดำเนินงาน - ได้เครือข่ายและผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ - ได้ข้อมูล ดังนี้ - ข้อมูลแผนยุทธศาสตร์และแผนต่าง ๆ ที่เคยมีการจัดทำมาแล้วในพื้นที่ - ข้อมูลล่าสุดของจังหวัดด้านการท่องเที่ยวและการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน (ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรในพื้นที่ และโครงสร้างพื้นฐาน) - เครื่องมือสำหรับการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ระยะเวลา	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
เดือน 3-6	1. ทำงานร่วมกับสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดและผู้บริหารจังหวัดเพื่อศึกษาโครงสร้างด้านการดำเนินนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวและงบประมาณ 2. ลงพื้นที่สำรวจ ตรวจสอบและอัปเดต ข้อมูลจากการวิจัยในปีที่ 1 และจัดประชุมระดมสมองผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวในสามจังหวัดเป้าหมายเพื่อรับทราบข้อมูลและข้อคิดเห็นจากหลายฝ่ายเพื่อจัดทำ (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวของสามจังหวัดเป้าหมาย	1. ได้แนวทางการทำงานด้านการท่องเที่ยวระหว่าง นักวิจัย ผู้บริหารในพื้นที่ และเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้อง 2. ได้ข้อมูลเชิงพื้นที่ และ ข้อมูลนำเข้าในการจัดทำ รางยุทธศาสตร์ โดย SWOT analysis และ Tows Matrix 3. ได้ประเด็นหลักและโครงสร้างของ (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวของสามจังหวัดเป้าหมาย
เดือน 7-12	1. วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำข้อมูล mapping จากร่างแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวของสามจังหวัดเป้าหมาย 2. จัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของสามจังหวัดเป้าหมาย 3. จัดทำข้อเสนอแนะกระบวนการในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของสามจังหวัดเป้าหมาย 4. จัดประชุมเพื่อนำเสนอแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวของสามจังหวัดเป้าหมาย แผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวฯ และ ข้อเสนอแนะกระบวนการในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวฯ ร่วมกับเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวและผู้มีส่วนได้เสียทางการท่องเที่ยวของสามจังหวัดเพื่อเปิดรับความคิดเห็น 5. วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และเขียนรายงาน	1. ได้ mapping จากร่างแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยว 2. ได้ร่างแผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของสามจังหวัดเป้าหมาย 3. ได้ร่างข้อเสนอแนะกระบวนการในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของสามจังหวัดเป้าหมาย 4. ได้ประเด็นสำหรับปรับแก้ไขงานวิจัย 5. ได้(ร่าง) แผนยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ ระยะ 3 ปี (2564-2566) 6. ได้ แผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ ระยะ 3 ปี (2564-2566) 7. ได้ข้อเสนอแนะกระบวนการในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ 8. มีการนำเสนอ กิจกรรม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 4

ผลการวิจัย

แผนงาน “การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้ต่ำ : กรณีศึกษา กลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ)” เป็นการศึกษาวิจัยที่ มุ่งเน้น วิเคราะห์หาแนวทางการ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มโอกาสในการลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำเพื่อสร้างความเจริญเติบโต ในกลุ่มจังหวัดรองที่คาดหวังให้ ใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนการลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำ พร้อมทั้งสร้างความเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนในกลุ่มสามจังหวัด โดยการทำงานและการเรียนรู้ร่วมกันของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวระดับพื้นที่- จังหวัด และกลุ่มจังหวัดในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การ ท่องเที่ยว และพัฒนาแผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด เพื่อนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปใช้ ประโยชน์ในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว และพัฒนาแผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเพื่อลด ความยากจนและการกระจายรายได้ของจังหวัดอย่างยั่งยืน โดยวิธี

- (1) รวบรวมและนำเสนอผลการวิจัยจากการศึกษา ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรในพื้นที่ และโครงสร้างพื้นฐานของสามจังหวัดรองที่มีผลต่ออุปทานการท่องเที่ยว และผลการ วิเคราะห์ช่องว่างและโอกาส ต่อสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดและผู้มีส่วนได้ส่วน เสียจากการท่องเที่ยวสามจังหวัดเป้าหมายดำเนินก ารโดยใช้ผลการศึกษาจากการวิจัยในปีที่ **1 ผลการศึกษาดังกล่าวเป็นผลการศึกษาที่เน้นในด้านของอุปทานการท่องเที่ยว** ที่มีผล ต่ออุปสงค์การท่องเที่ยว
- (2) การศึกษาการทำงานเชิงโครงสร้างของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดในการผลักดันและส่งเสริม การท่องเที่ยวในสามจังหวัดเป้าหมายจาก แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด รายงาน การพัฒนาจังหวัดจากพัฒนาชุมชน รวมทั้งศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ในเรื่องกระบวนการ ปัญหา อุปสรรค ในการจัดทำยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยว
- (3) การทำงานร่วมกับสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดในการร่าง แผนปฏิบัติการการ ท่องเที่ยว จากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยและความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการ ท่องเที่ยวสามจังหวัดเป้าหมายจากการประชุมระดมสมองจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการ ส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น หอการค้าจังหวัด องค์การปกครองส่วนจังหวัด องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัด พัฒนาชุมชนจังหวัด กลุ่มนักธุรกิจรุ่น ใหม่ กลุ่มเกษตรกร และผู้บริหารระดับจังหวัด เป็นต้น

4.1 ปัจจัยนำเข้าของการวิจัย

โครงการวิจัย “การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้น้อย : กรณีศึกษาในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ)” มีวัตถุประสงค์ สำคัญเพื่อพัฒนา ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ โดย เป็นการศึกษาต่อเนื่องจาก “แผนงานการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้น้อยเพื่อลด ความเหลื่อมล้ำ : กรณีศึกษาในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ)” ซึ่งได้ใช้ผลการ ดำเนินงานจากแผนงานดังกล่าว สำหรับเป็นปัจจัยนำเข้าเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาแผน ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้น้อย กรณีศึกษาในกลุ่ม จังหวัดอีสานใต้ โดยสามารถ สรุปได้ ดังนี้

4.1.1 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรในพื้นที่

การศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรในพื้นที่ และโครงสร้างพื้นฐานของสามจังหวัดรองเพื่อ ส่งเสริมการท่องเที่ยวของกลุ่มสามจังหวัดรอง : กรณีศึกษาในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ) ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรในพื้นที่ โครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีผลต่ออุปทานการท่องเที่ยวของจังหวัดท่องเที่ยวพบว่า ทุกจังหวัดในกลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 มีสัดส่วนของประชากรวัยแรงงานที่ต่ำกว่าสัดส่วนในระดับประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดอำนาจเจริญเป็นจังหวัดที่มีความหนาแน่นของประชากรน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ภายในกลุ่มจังหวัด ในขณะที่ ผู้มีงานทำในจังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม การป่าไม้ การประมง อย่างไรก็ตามการผลิตในภาคเกษตรกรรม การป่าไม้ การประมงไม่ใช่ที่มาของรายได้หลัก

ด้านการศึกษาศักยภาพด้านทรัพยากรในพื้นที่ พบว่า จังหวัดยโสธรมีแหล่งท่องเที่ยว ที่ได้รับการ ยืนยันสถานะจำนวน 90 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จังหวัดศรีสะเกษ มีแหล่ง ท่องเที่ยว ที่ได้รับการยืนยันสถานะจำนวนทั้งสิ้น 127 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และ จังหวัดอำนาจเจริญ มีแหล่งท่องเที่ยว ที่ได้รับการยืนยันสถานะจำนวนทั้งสิ้น 105 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และเชิงธรรมชาติ

4.1.2 โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

การศึกษาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการส่งเสริมการ ท่องเที่ยว พบว่า การเชื่อมโยงที่มีอยู่ในปัจจุบัน ทั้งทางหลวงแผ่นดิน ทางราง ยังมีน้อยและไม่ครอบคลุม นอกจากนี้ สนามบินพาณิชย์มีเชื่อมโยงกับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ได้แก่ ท่าอากาศยานนานาชาติอุบลราชธานี ท่าอากาศยานร้อยเอ็ด และท่าอากาศยานบุรีรัมย์ คอนข้างไกลอีกทั้งยังไม่มี การพบการเชื่อมโยงทางน้ำในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 สำหรับการเชื่อมโยงที่จะ

เกิดขึ้นในอนาคต พบว่า แผนโครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง หมายเลข 62 และแผนการพัฒนารถไฟรางคู่ มีกำหนดการเริ่มต้นก่อสร้างในช่วงระยะ 5-10 ปีข้างหน้า ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ค่อนข้างนาน อีกทั้งยังเป็นแผนการพัฒนาเส้นทางที่ผ่านเฉพาะจังหวัดศรีสะเกษ และอุบลราชธานี นอกจากนี้ การศึกษาพบว่า การเชื่อมโยงที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและระบบขนส่ง ที่รวบรวมจากทัศนคติและความคิดเห็นของจากบุคคล/หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวโดยตรงและโดยอ้อม ทั้งนี้ล้วนเป็นการเชื่อมโยงที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มีศักยภาพสำหรับการขนส่งเพิ่มมากขึ้น

การศึกษาเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นการศึกษาเฉพาะโรงแรมและภัตตาคาร พบว่า จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่มีจำนวนโรงแรม/ที่พักมากที่สุดในบรรดา 3 จังหวัด ในขณะที่จังหวัดอำนาจเจริญเป็นจังหวัดที่มีจำนวนโรงแรม /ที่พัก และภัตตาคาร /ร้านอาหารน้อยที่สุด ในขณะที่จังหวัดยโสธรมีจำนวนภัตตาคาร/ร้านอาหารมากที่สุด

4.1.3 ผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis

ผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในจังหวัดและสภาพการณ์ภายนอกที่เน้นการวิเคราะห์โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่มีได้อยู่ภายในจังหวัด หรือเกิดขึ้นจากนโยบายของส่วนกลางที่อาจส่งผลบวกหรือผลลบต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดรองในการศึกษา มีผลดังนี้

จังหวัดยโสธร มีจุดแข็งคือ การเป็นพื้นที่เกษตรอินทรีย์ที่ทำการเกษตรตามหลักธรรมชาติที่ไม่มีสารพิษตกค้าง รวมไปถึงมีเทคโนโลยีทางการเกษตรที่ได้รับการปรับปรุงพัฒนาที่ดีขึ้นและปลูกพืชได้หลากหลาย รวมไปถึงสินค้า OTOP ที่มีชื่อเสียง รวมไปถึง สภาพสังคมมีบรรยากาศ “วัฒนธรรมพอเพียง” และ “ความสุข” เป็นเมืองสงบ น่ารัก และปลอดภัย มีประชาชนชาวบ้านและผู้ที่มีภูมิปัญญาชาวบ้านอยู่หลากหลายและครอบคลุม พร้อมทั้ง สถานที่ท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมหลากหลายและเป็นอัตลักษณ์ สำหรับจุดอ่อนคือการลงทุนจากภาคเอกชนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ทำให้เกิดการย้ายถิ่นฐานของคนวัยหนุ่มสาวไปยังจังหวัดอื่น อีกทั้งจังหวัดไม่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนและมีทำเลที่ตั้งใกล้กับจังหวัดอุบลราชธานีซึ่งเป็นจังหวัดที่มีความได้เปรียบในเชิงโครงสร้างมากกว่า การประสบปัญหาในด้านการบริหารจัดการและปัญหาในระดับยุทธศาสตร์ของจังหวัดที่ขาดความต่อเนื่อง นอกจากนี้ คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่ได้มองว่าจังหวัดของตนเป็นเมืองท่องเที่ยว และขาดความตระหนักรู้ในเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อาศัยชุมชนเป็นศูนย์กลาง นอกจากนี้ แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดยโสธรมีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวไม่ได้ถูกประชาสัมพันธ์ในสื่อกระแสหลักอย่างกว้างขวาง การขาดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ และการขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ประกอบกับเส้นทางการคมนาคมไม่เชื่อมโยงกับจังหวัดรอบข้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จังหวัดยโสธรไม่มีแผนปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัด และหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวยังขาดข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่

อย่างไรก็ตามโอกาสของการท่องเที่ยวจังหวัดยโสธร คือ การพัฒนา ๑ เส้นทางรถไฟรางคู่เส้นทางใหม่ วารินชำราบ - อำนาจเจริญ - เลิงนกทา การพัฒนาขนาดเส้นทางการจราจรจากถนน 2 เลน เป็น ถนน 4 เลน การพัฒนาเส้นทางขนส่ง EWEC-EEC จากจังหวัดมุกดาหารเชื่อมโยงไปถึงท่าเรือแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี นอกจากนี้ ยังมีนโยบายการท่องเที่ยวเมืองรอง ในปี 2561 และเป้าหมายประเทศไทยในการเป็น “ครัวของโลก (Thai Kitchen to the World)” เพื่อผลักดันให้สินค้าเกษตรมีมูลค่าเพิ่มในรูปแบบต่าง ๆ รวมไปถึงการที่จังหวัดอุบลราชธานี อาจจะมีโอกาส ได้เป็นเจ้าภาพการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ในปี 2025 (พ.ศ. 2568) สำหรับอุปสรรคด้านการท่องเที่ยว คือ การที่เมืองรองที่อยู่ใกล้เคียงกับจังหวัดยโสธรมีการเจริญเติบโตที่มีศักยภาพมากกว่าจังหวัดยโสธร และ จังหวัดรองที่อยู่ใกล้เคียงจังหวัดยโสธรมีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ไม่แตกต่างไปจากจังหวัดยโสธร ทั้งนี้ ผู้บริหารระดับประเทศเห็นความสำคัญขอ จังหวัดรองในเชิงท่องเที่ยว เฉพาะลักษณะของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT) และภาพลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่นและจังหวัดอื่นในภูมิภาคเดียวกันมีความโดดเด่นมากกว่า

จังหวัดศรีสะเกษ มีจุดแข็งด้านการท่องเที่ยวคือ เป็นจังหวัดที่แม่น้ำมูลไหลผ่าน โดยจัดเป็นจังหวัดท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง และมีพื้นที่ติดชายแดนกัมพูชา สามารถเดินทางผ่านเข้า- ออก ประเทศไทย- กัมพูชาทางด่านชายแดนถาวรช่องสะงำ รวมทั้งมีวัฒนธรรมสี่เผ่าที่มีอัตลักษณ์เชิงวัฒนธรรมที่สะท้อนออกมาในรูปแบบของวิถีชีวิต นอกจากนี้ ยังเป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่นทางด้านอารยธรรมขอมโบราณ รวมไปถึงการมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและมีชื่อเสียงระดับชาติและระดับนานาชาติ และเป็นจุดเริ่มต้นการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณ เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวประเภทปราสาทขอมสู่จังหวัดสุรินทร์และจังหวัดบุรีรัมย์ มีชุมชนต้นแบบที่มีความ ต้องการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวชุมชนที่เข้มแข็ง รวมไปถึงการมีประเพณีที่เป็นอัตลักษณ์ตลอดจนการมุ่งเน้นพัฒนาวิถีชีวิตด้านเกษตรกรรมที่โดดเด่นและเป็นการเกษตรที่ปลอดภัย การทำเกษตรอินทรีย์ นอกจากนี้ จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดกีฬา (Sport City) นำร่องต้นแบบเมืองกีฬาของประเทศ จังหวัดหนึ่งใน 6 จังหวัดศรีสะเกษ อย่างไรก็ตาม จุดอ่อนด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษ คือ ระดับการลงทุนจากภาคเอกชนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ และมีการย้ายถิ่นฐานของคนวัยหนุ่มสาวไปยังจังหวัดอื่นที่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจมากกว่า การขาดระบบชลประทานที่มีประสิทธิภาพไม่สามารถการันตีว่าเกษตรกรจะได้รับการจัดสรรน้ำเพื่อการเกษตรอย่างเพียงพอ ปัญหาด้านการให้บริการระบบไฟฟ้าและระบบประปาที่ในจังหวัดยังมีปัญหา เกิดความไม่ต่อเนื่องของนโยบายต่าง ๆ ในการพัฒนาจังหวัด ตลอดจน คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังไม่ได้มองว่าจังหวัดของตนเป็นเมืองท่องเที่ยว และขาดความตระหนักรู้ในเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อาศัยชุมชนเป็นศูนย์กลาง แหล่งท่องเที่ยวเกือบทั้งหมดอยู่ในความดูแลของหน่วยงานรัฐ และมีลักษณะเป็นสถานที่ปิด แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งอยู่ห่างไกลกันค่อนข้างมาก ในขณะที่ การให้บริการระบบขนส่งมวลชน สาธารณะของจังหวัดยังไม่มีคุณภาพ

ด้านโอกาสของการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า เส้นทางรถไฟรางคู่เชื่อมโยงสาธารณะในระบบรางพาดผ่านจังหวัดศรีสะเกษ มีแผนก่อสร้างรถไฟรางคู่เชื่อมโยงไปยังจังหวัดอุบลราชธานี โครงการพัฒนาเส้นทางรถไฟรางคู่ และโครงการพัฒนาทางหลวงแผ่นดินระหว างเมืองสาย M4 และด้วยลักษณะทางวัฒนธรรมที่มีความ

ใกล้เคียงกันของจังหวัดศรีสะเกษกับจังหวัดใกล้เคียงกัน คือ อารยธรรมขอมที่สามารถเชื่อมโยงเข้ากับเส้นทางการท่องเที่ยวของกัมพูชา (นครวัด - นครธม) นอกจากนี้ ยังมีนโยบายการท่องเที่ยวเมืองรอง ในปี 2561 และเป้าหมายประเทศไทยในการเป็น “ครัวของโลก (Thai Kitchen to the World)” สอดคล้องกับจังหวัดศรีสะเกษ ได้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอนาคต นอกจากนี้ จังหวัดอุบลราชธานี อาจจะมีโอกาสได้เป็นเจ้าภาพการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ในปี 2025 (พ.ศ. 2568) ประกอบกับจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งมีเทศกาลท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Moto GP) อย่างไรก็ตาม อุปสรรคที่มีต่อการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ คือ เมืองรองที่อยู่ใกล้เคียงกับจังหวัดศรีสะเกษมีการเจริญเติบโตที่มีศักยภาพมากกว่าจังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดรองที่อยู่ใกล้เคียงจังหวัดศรีสะเกษมีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ไม่แตกต่างจากจังหวัดศรีสะเกษ นอกจากนี้ ผู้บริหารระดับประเทศเห็นความสำคัญของจังหวัดรองในเชิงท่องเที่ยวเฉพาะลักษณะของการท่องเที่ยวโดยชุมชน รวมไปถึง ภาพลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่นและจังหวัดอื่นในภูมิภาคเดียวกันมีความโดดเด่นมากกว่า

จังหวัดอำนาจเจริญ มีจุดแข็งด้านการท่องเที่ยว คือ การมีพื้นที่ติดแม่น้ำโขงและชายแดนไทย-ลาว ซึ่งเป็นจุดผ่อนปรนโดยเป็นจุดเชื่อมต่อพื้นที่ของไทย ที่บ้านยักษ์คุ อำเภอนามาน รวมไปถึงการมีบรรยากาศ “วัฒนธรรมพอเพียง” และ “ความสุข เป็นเมืองสงบน่าอยู่ ปลอดภัย มุ่งเน้นที่เป็นดินแดนธรรมเกษตร มีการปลูกข้าวหอมมะลิตะวันออกข้าวหอมเป็นเอกลักษณ์ รวมไปถึงการจัดตั้ง “สมาพันธ์เกษตรอินทรีย์จังหวัดอำนาจเจริญ” และการมีภาคประชาชนเข้มแข็งที่มีส่วนร่วม มี “ธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญ” และสภากลางจังหวัด อีกทั้งยังเป็น “เมืองสมุนไพร” มีการสืบทอดตำรับยาสมุนไพรจากคัมภีร์โบราณที่ค้นพบในจังหวัดอำนาจเจริญ การมีสินค้าพื้นเมืองที่มีชื่อเสียงโดยที่ชาวอำนาจเจริญในแต่ละชุมชนต่างมีวัฒนธรรมการทอผ้า ทั้งผ้าไหมและผ้าฝ้ายที่มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง การมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่โดดเด่น รวมทั้งมีเส้นทางท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวัฒนธรรม ตลอดจนตำนานยักษ์คุ ที่อำเภอนามาน และหมู่บ้านวัฒนธรรมหมอลำที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ คือ หมู่บ้านวัฒนธรรมบ้านปลาข้าว ตลอดจนนโยบายของจังหวัดอำนาจเจริญในการส่งเสริมด้านกีฬา อย่างไรก็ตามจังหวัดอำนาจเจริญมี จุดอ่อนด้านการท่องเที่ยว คือ ขาดแคลนแรงงานวัยหนุ่มสาว ปัญหาประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากรน้ำให้แก่เกษตรกร การขาดในเรื่องการประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะทัศนคติของคนในจังหวัดยังเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาให้จังหวัดอำนาจเจริญเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยว โดยคนในพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่ได้มองว่าจังหวัดของตนเป็นเมืองท่องเที่ยว และขาดความตระหนักรู้ในเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อาศัยชุมชนเป็นศูนย์กลาง แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องคุณภาพของห้องน้ำและร้านอาหารบริเวณเส้นทางสายรอง และเส้นทางสู่แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญต่าง ๆ ในจังหวัดยังมีปัญหาในเชิงคุณภาพ นอกจากนี้ แผนปฏิบัติงานที่ไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัด และหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวยังขาดข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่

สำหรับโอกาสที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ คือ การ สร้างเส้นทางรถไฟรางคู่ เส้นทางใหม่ วารินชำราบ - อำนาจเจริญ - เลิงนกทา เชื่อมต่อไปยังทางรถไฟรางคู่สายบนที่จังหวัดมุกดาหาร โดยผ่านจังหวัดอำนาจเจริญเป็นการเพิ่มความสะดวกในการเดินทางไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัดอำนาจเจริญ

ได้ง่ายขึ้น และการพัฒนาขนาดเส้นทางการจราจรจาก ถนน 2 เลน เป็น ถนน 4 เลน ตลอดจนแนวโน้มการพัฒนาเส้นทางขนส่ง EWEC-EEC จากจังหวัดมุกดาหารเชื่อมโยงไปถึงท่าเรือแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี การพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงสู่ สปป.ลาว มีจำนวน 2 เส้นทาง ดังนี้ (1) อำนาจเจริญ – สะหวันนะเขต ข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 ผ่านจังหวัด และ (2) อำนาจเจริญ – สาละวัน ข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 6 นอกจากนี้ ยัง นโยบายการท่องเที่ยวเมืองรอง ในปี 2561 รวมทั้งเป้าหมายประเทศไทยในการเป็น “ครัวของโลก” เพื่อผลักดันให้สินค้าเกษตรมีมูลค่าเพิ่มในรูปแบบต่าง ๆ และการที่จังหวัดอุบลราชธานี อาจจะมีโอกาสได้เป็นเจ้าภาพการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ในปี 2025 (พ.ศ. 2568) อุปสรรคด้านการท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ คือ จังหวัดรองที่อยู่ใกล้เคียงกับจังหวัดอำนาจเจริญมีการเจริญเติบโตที่มีศักยภาพมากกว่าจังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดรองที่อยู่ใกล้เคียงจังหวัดอำนาจเจริญมี การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ไม่แตกต่างไปจากจังหวัดอำนาจเจริญ นอกจากนี้ ผู้บริหารระดับประเทศเห็นความสำคัญของจังหวัดรองในเชิงท่องเที่ยวเฉพาะลักษณะของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT) รวมไปถึงภาพลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่นและจังหวัดอื่นในภูมิภาคเดียวกันมีความโดดเด่นมากกว่า

4.1.4 ผลการวิเคราะห์ความสามารถด้านการแข่งขัน (Competitiveness Analysis)

สำหรับ ผลการวิเคราะห์ความสามารถด้านการแข่งขัน (Competitiveness Analysis) พบว่าจังหวัดยโสธรมีข้อได้เปรียบในการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงเกษตรและการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ โดยเป็นต้นแบบ “ยโสธรโมเดล” ที่ถูกระบุอยู่ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2564 แต่กลับพบว่า สินค้าโดยชุมชน หรือ OTOP แม้มีความหลากหลาย แต่โดยรวมไม่มีความแตกต่างกับสินค้าจากจังหวัดใกล้เคียง

สำหรับจังหวัดศรีสะเกษ มีข้อได้เปรียบด้วยการเป็นจังหวัดนำร่องต้นแบบเมืองกีฬาของประเทศ ตามแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยมุ่งเน้นกีฬาประเภทแข่งเรือพาย วิ่งมาราธอน รวมไปถึงการจัดการกีฬาระดับชาติและระดับนานาชาติ นอกจากนี้ ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและมีชื่อเสียงระดับชาติและระดับนานาชาติที่มีเรื่องราวที่มีคุณค่าของพื้นที่ อีกทั้งยังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสวยงามและอุดมสมบูรณ์ และยังเป็นจุดเริ่มต้นการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณ พร้อมทั้งชุมชนเข้มแข็งและมีตลาดวัฒนธรรมที่โดดเด่นและสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน อย่างไรก็ตาม ชาติพันธุ์ดั้งเดิมของศรีสะเกษ ประกอบด้วย ลาว เขมร เยอ กูย(ส่วย) มีวิถีชีวิตที่ได้ผสมผสานกับวิถีชีวิตของชาวไทยที่อาศัยอยู่พื้นที่ใกล้เคียง ในขณะที่ชาติพันธุ์ในพื้นที่สูงยังคงมีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมอย่างเข้มข้นชัดเจน ในขณะที่อาหารที่ขึ้นชื่อของจังหวัดศรีสะเกษ (ไกย่างไม้มะดัน) ไม่ได้มีวางขายอย่างแพร่หลายเมื่อเทียบกับสินค้าเด่นในจังหวัดอื่น ๆ

จังหวัดอำนาจเจริญมี “วัฒนธรรมพอเพียง” และ “ความสุข” สะท้อนวิถีชีวิตของชาวจังหวัดอำนาจเจริญที่ดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้จังหวัดอำนาจเจริญเป็นเมืองสงบน่าอยู่ปลอดภัย รวมทั้งการมีภาคประชาชนเข้มแข็งที่มีส่วนร่วม ตลอดจน การเป็น “เมืองสมุนไพร” โดยเฉพาะการค้นพบตำรับยาสมุนไพรจากคัมภีร์โบราณ และความได้เปรียบในด้านการผลักดันการเป็นมิกซ์กีฬาเจ็ดสกีให้เป็น

การท่องเที่ยวเชิงกีฬา ประกอบกับการมีนักกีฬาเจ็ดสกีเยาวชนทีมชาติภายในจังหวัด อย่างไรก็ตาม จุดอ่อนที่บ้านยักษ์คุ อำเภอนามาน เป็นจุดผ่านแดนโดยอาศัยเรือข้ามฟากแม่น้ำโขงเป็นหลักซึ่งไม่สะดวกเมื่อเทียบกับการผ่านแดนด้วยรถยนต์หรือเดินเท้า นอกจากนี้ แม้ว่าจังหวัดอำนาจเจริญมุ่งเน้นที่เป็นดินแดนธรรมเกษตร ส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ และพัฒนาด้านการเกษตรที่ดีขึ้น โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิ แต่ทั้งนี้ ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2564 ได้ระบุต้นแบบ “ยโสธร โมเดล แสดงให้เห็นว่าจังหวัดยโสธรมีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ได้ชัดเจนกว่าจังหวัดอำนาจเจริญ แม้ว่าจังหวัดอำนาจเจริญได้ผลักดันให้จังหวัดอำนาจเจริญเป็นเมืองจักรยาน แต่กลับพบว่าชาวอำนาจเจริญไม่ได้ให้ความสนใจในการใช้จักรยานเป็นพาหนะเท่าไรนัก

สำหรับข้อสังเกตที่เกี่ยวข้องกับมาตรการด้านการแข่งขันของทั้ง 2 จังหวัดรอง พบว่า นโยบาย / โครงการบางอย่างที่จังหวัดได้ชูเป็นจุดเด่นหรือจุดแข็งของจังหวัด เป็นนโยบายที่รับมอบมาดำเนินการจากส่วนกลาง เช่น นโยบายคนกล้าคืนถิ่น, โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี, เกษตรนาแปลงใหญ่ เป็นต้น ซึ่งหมายความว่าในชุมชนอื่น ๆ ทั่วประเทศได้ดำเนินตามนโยบาย/โครงการด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ แม้ว่าทั้ง 3 จังหวัดรองมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่า สวยงาม แต่ล้วนแล้วยังขาดการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง เมื่อเปรียบเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวที่อื่น ๆ และยังไม่มีการประชาสัมพันธ์ที่มีความหลากหลาย ทั้งนี้ สถานที่ท่องเที่ยวบางแห่ง หรือประเพณีบางประเพณี อาจไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้หลากหลาย

4.1.5 ผลการวิเคราะห์ Gap Analysis

ผลการวิเคราะห์ Gap Analysis ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ช่องว่างที่เกิดขึ้นในการดำเนินการ ให้บรรลุเป้าหมายโดยพิจารณาช่องว่างที่เกิดขึ้นนั้น โดยวิเคราะห์จากแผนพัฒนาจังหวัดของจังหวัดรองทั้ง 3 จังหวัด ที่มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยภาพรวมพบว่า จังหวัดยโสธรยังประสบปัญหาด้านรายได้ทั้งจากได้รายได้จากการท่องเที่ยวและมูลค่าผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ของจังหวัดยโสธรที่มีแนวโน้มที่จะไม่บรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดที่ตั้งไว้ โดยมีข้อสังเกตว่าจังหวัดให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดนี้เป็นลำดับรอง รวมไปถึงการไม่มีนโยบายพัฒนาและส่งเสริมสินค้า OTOP ที่เป็นรูปธรรมเพื่อบรรลุเป้าหมายของรายได้จากการจำหน่ายสินค้า ในขณะที่ จังหวัดศรีสะเกษมีโอกาสบรรลุเป้าหมายด้านรายได้จากการขายสินค้า OTOP สูงมาก แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าการตั้งเป้าหมายดังกล่าวอาจตั้งเป้าหมายที่ต่ำกว่าความเป็นจริง ทั้งนี้ การค้าขายแดนของจังหวัดอำนาจเจริญมีมูลค่าค่อนข้างน้อยและมีความแปรปรวนมากจึงไม่สามารถประเมินได้ ทั้งนี้สภาพความเป็นจริงไม่สอดคล้องกับการตั้งเป้าหมายมูลค่าการค้าขายแดน ในขณะที่ รายได้จากการสินค้า OTOP มีมูลค่าเพียงพอที่จะบรรลุเป้าหมาย นอกจากนี้ ผลการดำเนินงานในเชิงจำนวนนักท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอที่จะบรรลุเป้าหมายเช่นเดียวกัน อาจแสดงถึงการดำเนินงานที่ยังไม่มีประสิทธิผล และสภาพความเป็นจริงไม่สอดคล้องกับเป้าหมาย นอกจากนี้ จังหวัดที่มีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว 2 จังหวัด คือ จังหวัด

ยโสธรและจังหวัดอำนาจเจริญที่ผลการดำเนินการตามตัวชี้วัดอาจจะบ่งชี้ได้ว่ามีโอกาสบรรลุเป้าหมายได้น้อยมาก อีกทั้งเป้าหมายนั้นยังไม่มี ความชัดเจนในเชิงปริมาณ

แนวทางการเพิ่มโอกาสในการลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำจากการพัฒนาการท่องเที่ยว คือ การวางแผนนโยบายทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรในพื้นที่ และโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อให้เอื้อต่อการประกอบอาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันในด้านอุปสงค์และห่วงโซ่มูลค่าของการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความสะดวกสบาย รวมทั้งพิจารณาจุดอ่อน และอุปสรรคของจังหวัดที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ภายใต้ความร่วมมือของหน่วยงานราชการ องค์กรบริหารท้องถิ่น เอกชน และภาคประชาสังคมในแต่ละจังหวัดในการส่งเสริมทรัพยากรการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้รูปแบบ “การท่องเที่ยว เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ” (pro-poor tourism: PPT) และ “การท่องเที่ยวโดยชุมชน ” (community based tourism: CBT) นอกจากนี้ การศึกษาในเชิงพื้นที่พบหลักฐานเชิงประจักษ์ว่า กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 รวมถึงหน่วยงานระดับจังหวัด (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ) ไม่มีแผนยุทธศาสตร์เฉพาะที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว สะท้อนถึงความจริงที่ว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่มี การบูรณาการด้านการวางแผนงานและการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกันเพื่อยกระดับการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานและเป็นสากล นอกจากนี้ โดยภาพรวมการศึกษาปัจจัยพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจ ปัจจัยด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว และโครงสร้างพื้นฐานของแต่ละจังหวัดมีความแตกต่างกัน และแต่ละ จังหวัดมีจุดเน้น/วิสัยทัศน์การพัฒนาจังหวัดที่แตกต่างกัน ซึ่งชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า แผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ควรริเริ่มนั้นควรมีลักษณะเป็นแผนแยกรายจังหวัดเพื่อความเหมาะสมตามบริบทของแต่ละจังหวัด

4.2 ทศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดรองและมีรายได้น้อย

การศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างนักวิจัย เครือข่ายจังหวัด และผู้ดำเนินนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่สามจังหวัดรอง ในการวางแผนปฏิบัติการการท่องเที่ยว จากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยและความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยวสามจังหวัดเป้าหมาย ซึ่งในครั้งนี้เป็น การประชุมระดมสมองจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น หอการค้าจังหวัด องค์การปกครองส่วนจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัด พัฒนาชุมชนจังหวัด กลุ่มนักธุรกิจรุ่นใหม่ กลุ่มเกษตรกร และผู้บริหารระดับจังหวัด เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยว ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเชิงปฏิบัติ ประกอบด้วย 4 กลุ่ม ใหญ่ ๆ ดังนี้

- (1) หน่วยงานราชการ /ผู้บริหารระดับจังหวัด อาทิ ผู้ว่าราชการจังหวัด ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด วัฒนธรรมจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด พัฒนาชุมชนจังหวัด ฯลฯ
- (2) องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
- (3) ภาคเอกชน อาทิ สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัด หอการค้าจังหวัด กลุ่มนักธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)
- (4) ภาคประชาสังคม อาทิ กลุ่มเกษตรกร ชุมชน

ขั้นตอนการศึกษาการทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งที่ควรเกิดขึ้นกับจังหวัดเพื่อการส่งเสริมการ ในพื้นที่ ได้มีการศึกษาร่วมกันกับระหว่างนักวิจัย เครือข่ายจังหวัด และผู้ดำเนินนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่สามจังหวัดรอง ซึ่งประกอบด้วย ยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญ โดยแบ่งการศึกษาในแต่ละจังหวัดเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 กลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง อื่น ๆ ซึ่งประกอบด้วย หน่วยงานราชการ /ผู้บริหารระดับจังหวัด อาทิ ผู้ว่าราชการจังหวัด ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด วัฒนธรรมจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด พัฒนาชุมชนจังหวัด ฯลฯ และ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 2 กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคม ซึ่งประกอบด้วย ภาคเอกชน อาทิ สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัด หอการค้าจังหวัด กลุ่มนักธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC) และ ภาคประชาสังคม อาทิ กลุ่มเกษตรกร ชุมชน

ผลการศึกษา ทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว ของจังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญ มีดังนี้

4.2.1 ทศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดยโสธร

การศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่ควรเกิดขึ้นเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดยโสธร ทั้งในส่วนที่ 1 กลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ และส่วนที่ 2 กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคม สามารถสรุปได้ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ทศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดยโสธร

ประเด็นการพัฒนา	ทศนคติ	
	ส่วนที่ 1 กลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ	ส่วนที่ 2 กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคม
ทิศทางการท่องเที่ยว	1. การท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์ 2. การท่องเที่ยววิถีอีสาน ในฐานะศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ 3. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	1. การท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์ 2. การท่องเที่ยววิถีอีสาน 3. การท่องเที่ยววิถีชีวิตประสบการณ์ท่องเที่ยว
เส้นทางการท่องเที่ยว	1. เส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์ 2. ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกันภายในจังหวัด 3. สถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4. เส้นทางจักรยาน	1. เส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์ 2. เส้นทางเชื่อมโยงภาคอีสาน
สินค้าชูโรง	หมอนซิด ผ้าไหมยโสธร และข้าวสารอินทรีย์	1. สินค้าเกษตรอินทรีย์ 2. วิถีชีวิต แบบธรรมชาติ
นักท่องเที่ยว	1. สถานศึกษา หรือหน่วยงานราชการในจังหวัด 2. ชาวจังหวัดยโสธรที่ไปทำงานที่อื่น 3. กลุ่มผู้สูงอายุที่มีกำลังจ่าย 4. แฟนคลับของดาราดัง 5. จีน	1. คนท้องถิ่น 2. ชาวจีน
ลำดับความสำคัญ	1. เกษตรอินทรีย์ 2. วิถีอีสาน	1. เกษตรอินทรีย์ 2. วิถีอีสาน
ความต้องการเร่งด่วน	1. ศึกษาผังเมืองทำเส้นทางท่องเที่ยว 2. คณะทำงานด้านการท่องเที่ยว 3. มาตรฐานการบริการ 4. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	1. พัฒนาบุคลากรที่ท่องเที่ยว 2. คณะทำงานด้านการท่องเที่ยว 3. เส้นทางท่องเที่ยวระหว่าง CBT
ความต้องการระยะกลาง	1. เส้นทางท่องเที่ยวระหว่าง CBT กับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ	เทคโนโลยีด้านเกษตรอินทรีย์

ประเด็นการพัฒนา	ทัศนคติ	
	ส่วนที่ 1 กลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ	ส่วนที่ 2 กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคม
	2. กิจกรรมการท่องเที่ยวภายในจังหวัดที่มีความเชื่อมโยง	
ความต้องการระยะยาว	1. พัฒนาเชิงเกษตร สร้างรายได้ชุมชน 2. รับรองมาตรฐานที่พัก 3. สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน	1. พัฒนาเชิงเกษตร สร้างรายได้ชุมชน 2. รับรองมาตรฐานที่พัก 3. โครงสร้างการบริหารงานราชการ 4. สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน
หมายเหตุสำคัญ	ชาวบ้านไม่มีใจบริการ	ชาวบ้านไม่มีใจบริการ

ส่วนที่ 1 กลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

การสอบถามความคิดเห็นโดยภาพรวมของกลุ่มหน่วยงานข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภายในจังหวัดในประเด็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ต้องการต่างความคิดเห็นว่า ทางจังหวัดโยธธรร เน้นการสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวในเชิงเกษตรอินทรีย์ และท่องเที่ยววิถีอีสาน เนื่องจากทางจังหวัดโยธธรมมีต้นทุนทางด้านนี้อยู่แล้ว และสอดคล้องกับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์จังหวัดที่มีอยู่ ซึ่งต้นทุนที่ทางจังหวัดโยธธรมมี คือ วิถีชีวิตของเมืองอีสานที่ยังคงกลิ่นไอดั้งเดิม ประเพณีทางวัฒนธรรม และพิธีการต่าง ๆ ที่มีกิจกรรมประเพณีจัดหมุนเวียนกันต่อเนื่องตลอดปี เช่น พิธีแห่มาลัยข้าวตอก หรือ งานบุญบั้งไฟ จังหวัดโยธธรมที่มีความเป็นอัตลักษณ์แตกต่างจากงานบุญบั้งไฟในพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ กลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ยังมีความต้องการที่จะผลักดันให้จังหวัดโยธธรมเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มจังหวัดอีสานใต้และกลุ่มจังหวัดลุ่มแม่น้ำโขง รวมไปถึงการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

สำหรับทัศนคติเกี่ยวกับเส้นทางการท่องเที่ยวภายในจังหวัด จากการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้พบว่า กลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภายในจังหวัด ยังไม่มีความเห็นที่ชัดเจนเกี่ยวกับเส้นทางการท่องเที่ยวที่ควรเกิดขึ้น แต่มีความต้องการให้เกิดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์ และท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกันภายในจังหวัด และสามารถเชื่อมการท่องเที่ยวดังกล่าวไป ยังจังหวัดใกล้เคียงด้วย ซึ่งโดยมีความเห็นเพิ่มเติมว่าน่าจะเป็นการท่องเที่ยวที่สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดปี เพื่อให้ชาวบ้านในพื้นที่มีรายได้ที่สม่ำเสมอ และไม่กระทบต่อวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวบ้าน ทั้งนี้เพื่อความคงอยู่ของเสน่ห์ความเป็นเมืองอีสาน

นอกจากนี้ กลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภายในจังหวัดโยธธรมยังมีความคิดเห็นเพิ่มเติมที่อยากให้เกิดความเชื่อมโยงเส้นทาง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่มีอยู่ในจังหวัด โดยมีความเห็นที่อยาก มีความต้องการ ให้ทางจังหวัดร่วมกันประชาสัมพันธ์ สถานที่ท่องเที่ยวภายในจังหวัดที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็น Landmark สำคัญ อาทิ พญาคันคาก หรือ วิมานพญา

แผนแทรกเข้าไปในเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยเพื่อเป็นการกระจายรายได้ และสร้างความหลากหลายของการท่องเที่ยวให้มากขึ้น ทั้งนี้ กลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ยังได้เห็นความสำคัญของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเส้นทางจักรยานรอบ ๆ ตัวอำเภอเมืองโยธอร์ ซึ่งสามารถเป็นเครื่องมือส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดอีกด้วย

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของการบริการในประเด็นด้าน สถานที่ อาหาร และของฝากที่อยากชูขึ้นมาให้โดดเด่น ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ต่างเห็นว่สินค้า OTOP ของพื้นที่จังหวัดโยธอร์บางรายการมีคุณภาพและความน่า สนใจในระดับ 5 ดาว ในที่นี้คือ หมอนขิด ผ้าไหมโยธอร์ และข้าวสารอินทรีย์ ที่เป็นผลิตผลของพื้นที่เพาะปลูกเกษตรอินทรีย์ต้นแบบของประเทศ

อย่างไรก็ตาม จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป้าหมายที่เกี่ยวกับนักท่องเที่ยวที่ต้องการให้เข้ามาเที่ยวในจังหวัดโยธอร์ พบว่าโดยภาพรวมของกลุ่มหน่วยงานข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภายในจังหวัดมีความคิดเห็นว่อยากให้สถานศึกษา หรือหน่วยงานราชการต่าง ๆ ในจังหวัดโยธอร์ ที่มีงบประมาณเดินทางทัศนศึกษาหรืออบรมศึกษาดูงาน เข้ามาศึกษา ดูงานหรือทัศนศึกษาภายในจังหวัดโยธอร์เป็นอันดับแรก เพื่อสร้างความเข้าใจพื้นที่ของจังหวัดตัวเอง และสร้างการใช้จ่ายให้เกิดขึ้นภายในจังหวัด นอกจากนี้ทางกลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภายในจังหวัดมีความคิดเห็นว่ต้องการให้คนภายในจังหวัด ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ คนที่มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดโยธอร์แล้วไปทำงานที่อื่น (ที่กลับมาเยี่ยมภูมิลำเนาในช่วงเทศกาล) กลุ่มผู้สูงอายุที่มีกำลังจ่าย และรวมไปถึงกลุ่มแฟนคลับของดาราดังของจังหวัด อาทิ หม่ำ จ๊กมิก หรือ ไม่ พงศธร มาท่องเที่ยวในจังหวัดโยธอร์เป็นกลุ่มแรก

นอกจากนักท่องเที่ยวกลุ่มคนไทยที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ทางกลุ่ม ข้าราชการและหน่วยงาน ภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภายในจังหวัดยังมีความต้องการให้กลุ่มนักท่องเที่ยวจากประเทศจีนที่มีกำลังจ่ายสูงมาท่องเที่ยวภายในจังหวัดโยธอร์ด้วย โดยทางจังหวัดจะนำเสนอการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์เพื่อให้นักท่องเที่ยวจีนได้สัมผัสถึงมนต์เสน่ห์ของวิถีชีวิตอีสานของจังหวัดโยธอร์ และมีความต้องการให้นักท่องเที่ยวยุโรปที่เน้นท่องเที่ยวระยะเวลาค่อนข้างยาวเข้ามาท่องเที่ยวภายในจังหวัดด้วย

ในด้านของรายได้จากการท่องเที่ยวทางกลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภายในจังหวัดมีความต้องการให้การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ชาวบ้านมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะชาวบ้านที่เป็นกลุ่มเกษตรกร ซึ่งทางกลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภายในจังหวัด ได้ยกตัวอย่างแนวทางการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวให้เกษตรกร ด้วยการท่องเที่ยวเชิง CBT โดยให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสชีวิตชนบทตามแบบวิถีอีสาน อาทิ การปลูกข้าว ทอผ้า หรือการหาวัตถุดิบพื้นบ้านตามฤดูกาล

ทั้งนี้ ทางกลุ่ม ข้าราชการและหน่วยงาน ภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้มองการ ส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดโยธอร์โดยได้วางลำดับความสำคัญของการส่งเสริมการท่องเที่ยวในด้านเกษตรอินทรีย์ และการท่องเที่ยววิถีอีสาน เป็น 2 อันดับแรก โดย ทัศนคติด้าน ความคาดหวังในระยะต้น หรือระยะเร่งด่วนของกลุ่มหน่วยงาน ข้าราชการและหน่วยงาน ภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภายในจังหวัด ต่างมีความคิดเห็นว่ ปัจจุบัน

สถานการณ์การให้บริการการท่องเที่ยวภายในจังหวัดยังไม่ได้มาตรฐาน โดยระบุว่า ชาวบ้านยังคงไม่เข้าใจรูปแบบการท่องเที่ยวที่ควรจะเป็น ดังนั้น ทางกลุ่มข้าราชการและหน่วยงาน ภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภายในจังหวัดจึงต้องการให้มีการพัฒนาการบริการด้านนี้ให้ดีขึ้น เช่น การแก้ไขปัญหาการโกงราคาของรถโดยสารสาธารณะกับนักท่องเที่ยว หรือการตั้งศูนย์ให้ข้อมูลการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว การศึกษาผังเมืองเพื่อทำเส้นทางการท่องเที่ยว เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีความคาดหวังให้มีการจัดตั้งคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวภายในจังหวัดที่มาจากหลายภาคส่วนเพื่อเป็นผู้ประสานงานและดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรม

ทัศนคติด้าน ความคาดหวัง ในระยะกลาง กลุ่ม ข้าราชการและหน่วยงาน ภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภายในจังหวัดคาดการณ์ว่าอาจจะได้รับผลพลอยได้ที่ดีจากการก่อสร้างรถไฟรางคู่ และอาจมีความเป็นไปได้ที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวได้มากขึ้น ดังนั้นทางกลุ่มข้าราชการและหน่วยงาน ภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภายในจังหวัดจึงต้องการที่จะสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การจัดทำเส้นทางจักรยานปั่นชมสวนผลไม้ หรือเส้นทางการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงสถานที่สำคัญภายในจังหวัด

ทัศนคติด้านความคาดหวังในระยะยาว กลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภายในจังหวัดมีความคาดหวังว่าจังหวัดจะได้มีการพัฒนาเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนซึ่งเป็นวิถีชีวิตของชาวยโสธร เพื่อให้เกิดรายได้ชุมชนอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงที่พักของนักท่องเที่ยว โรงแรม โฮมสเตย์ หรือรีสอร์ทในจังหวัดยโสธร ได้รับการรับรองมาตรฐานสากล ตลอดจนการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีความเข้มแข็งและมีความเข้าใจในด้านการบริการการท่องเที่ยว

ส่วนที่ 2 กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคม

การสอบถามความคิดเห็นโดยภาพรวมของกลุ่ม ทางกลุ่มเอกชน และภาคประชาสังคมภายในจังหวัดยโสธรในประเด็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ต้องการ ทำให้ทราบได้ว่า กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคมภายในจังหวัดได้คาดหวังเกี่ยวกับการการสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวในเชิงเกษตรอินทรีย์ และท่องเที่ยววิถีอีสานในแบบฉบับของชาวยโสธร รวมไปถึงการมุ่งเน้นการให้ประสบการณ์การท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวที่สนใจเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดยโสธร

นอกจากนี้ กลุ่มเอกชน และภาคประชาสังคมภายในจังหวัดยโสธรได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางการท่องเที่ยวที่อยากให้เกิดขึ้นในจังหวัดยโสธร โดยคาดหวังให้มีการท่องเที่ยวในรูปแบบของ CBT ด้วยการเชื่อมโยงส่งต่อนักท่องเที่ยวระหว่าง แต่ละแห่งและมีการแทรกสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ระหว่างเส้นทางด้วย ซึ่งทางกลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคมภายในจังหวัดได้คาดหวังว่าการเชื่อมโยงดังกล่าวจะช่วยให้เกิดการกระจายรายได้สู่ชาวบ้านได้ดีที่สุด

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของการบริการในประเด็นด้านสถานที่ อาหารและของฝากที่อยากชวนขึ้นมาให้โดดเด่น ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคมเห็นว่าผ้าทอต่าง ๆ ของจังหวัดยโสธร ซึ่งส่วนใหญ่เป็น หมอนขิดและผ้าไหมยโสธร เป็นสินค้าที่มีชื่อเสียง และข้าวปลอดสาร ซึ่งเป็นข้าวสาร

อินทรีย์ที่เป็นผลผลิตของพื้นที่เพาะปลูกเกษตรอินทรีย์ต้นแบบของประเทศเป็นสินค้าซูโงของจังหวัดยโสธรได้อย่างดี

จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป้าหมายที่เกี่ยวกับนักท่องเที่ยวที่ต้องการให้เข้ามาเที่ยวในจังหวัดยโสธร พบว่าโดยภาพรวมพบว่า กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคมต้องการนักท่องเที่ยวไม่มาก แต่ต้องเป็นนักท่องเที่ยวที่มีกำลังจ่ายสูง เพื่อให้วิถีชีวิตของชาวยโสธรไม่ถูกรบกวน หรือเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเพราะการท่องเที่ยว นอกจากนี้มีความคาดหวังนักท่องเที่ยวชาวจีน

ทั้งนี้ ทางกลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้มองการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดยโสธรโดยได้วางลำดับความสำคัญของการส่งเสริม การท่องเที่ยวในด้านเกษตรอินทรีย์ และการท่องเที่ยววิถีอีสาน เป็น 2 อันดับแรก โดยทัศนคติด้านความคาดหวังในระยะต้นหรือระยะเร่งด่วนของกลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคม ต้องการให้มีการพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น การพัฒนาคุณภาพการให้บริการด้วยการอบรมชาวบ้านให้สร้างมาตรฐานการท่องเที่ยวที่ดีขึ้น รวมไปถึงความต้องการให้มีการจัดตั้งคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวภายในจังหวัดที่มาจากหลายภาคส่วนเพื่อเป็นผู้ประสานงานและดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ยังต้องการให้มีการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวระหว่าง CBT ให้เกิดขึ้น รวมถึงการพัฒนาคุณภาพการให้บริการด้วยการอบรมชาวบ้านให้สร้างมาตรฐานการท่องเที่ยวที่ดีขึ้น

ทัศนคติด้าน ความคาดหวัง ในระยะกลาง กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคมคาดหวัง ในเรื่องของเทคโนโลยีด้านเกษตรอินทรีย์ได้รับการพัฒนาเพื่อตอบสนองวิถีชีวิตด้านเกษตรอินทรีย์ของชาวจังหวัดยโสธร ทั้งนี้ ทัศนคติด้านความคาดหวังในระยะยาว กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคมได้คาดหวังว่าจังหวัดจะได้มีการพัฒนาเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนซึ่งเป็นวิถีชีวิตของชาวยโสธร เพื่อให้เกิดรายได้ชุมชนอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงที่พักของนักท่องเที่ยว โรงแรม โฮมสเตย์ หรือรีสอร์ทในจังหวัดยโสธรได้รับการรับรองมาตรฐานสากล ตลอดจนการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีความเข้มแข็งและมีความเข้าใจในด้านการบริการการท่องเที่ยว และความมุ่งหวังที่สำคัญคือโครงสร้างการบริหารราชการได้รับการปรับปรุงให้มีการทำงานได้สะดวกมากขึ้น

4.2.2 ทศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ

การศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว จังหวัด ศรีสะเกษ ทั้งในส่วนที่ 1 กลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ และส่วนที่ 2 กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคม สามารถสรุปได้ดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ทศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ

ประเด็นการพัฒนา	ทศนคติ	
	ส่วนที่ 1 กลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ	ส่วนที่ 2 กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคม
ทิศทางการท่องเที่ยว	1. การท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์, ทูเรียนภูเขาไฟ 2. Sport City 3. อารยธรรมขอม เป็นส่วนเสริม	1. การท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์, ทูเรียนภูเขาไฟ 2. Sport City 3. อารยธรรมขอม, วิถีเขมร (เสริม)
เส้นทางการท่องเที่ยว	1. เส้นทางอารยธรรมขอม ผสมผสานกิจกรรม 2. เที่ยวเมืองแล้วขับไปรอบนอก 3. 1 day - night	1. อารยธรรมขอม 2. เกจิอาจารย์ 3. ธรรมชาติ 4. ประเพณีพื้นเมือง
สินค้าชูโรง	1. เกษตรอินทรีย์ / ทูเรียนภูเขาไฟ 2. ประเพณีพื้นเมือง	1. เกษตรอินทรีย์ / ทูเรียนภูเขาไฟ 2. ประเพณีพื้นเมือง
นักท่องเที่ยว	1. ชาวไทย/ต่างชาติ ทุกวัย 2. ชาวเขมร	1. ชาวไทย/ต่างชาติ ทุกวัย 2. ชาวเขมร 3. จีน 4. ยุโรป
ลำดับความสำคัญ	1. เกษตรอินทรีย์ 2. Sport City	1. เกษตรอินทรีย์ 2. ถนนอารยธรรม
ความต้องการเร่งด่วน	1. วางแผนการตลาด 2. คณะทำงานด้านการท่องเที่ยว 3. พัฒนาศูนย์ข้อมูลที่ท่องเที่ยว	1. ศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวครบวงจร / เจ้าภาพ 2. การพัฒนาศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว / CBT 3. คณะทำงานด้านการท่องเที่ยว
ความต้องการระยะกลาง	1. พัฒนารูปแบบท่องเที่ยว + กิจกรรมเชื่อมโยงกัน 2. สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน + ชุมชนเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยว	1. ป้ายประชาสัมพันธ์ภาษาอังกฤษ / ภาษาเขมร 2. คู่มือ KM แหล่งท่องเที่ยวที่ถูกต้อง
ความต้องการระยะยาว	1. พัฒนาแหล่งที่พัก	1. การรับรองมาตรฐานชาวอินทรีย์

ประเด็นการพัฒนา	ทัศนคติ	
	ส่วนที่ 1 กลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ	ส่วนที่ 2 กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคม
	2. เมืองมีชีวิตชีวา 3. Creative Area	(IFON)
หมายเหตุสำคัญ	1. ไทบ้าน เดอะซีรีส์ 2. สร้างแผนแม่บท 3. ดำเนินแผนการตลาด	1. สร้าง Landmark

ส่วนที่ 1 กลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น

ความคิดเห็นโดยภาพรวมของกลุ่มหน่วยงานข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภายในจังหวัดในประเด็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ต้องการต่างความคิดเห็นว่า ทางจังหวัดศรีสะเกษควรมุ่งเน้นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเน้นทุเรียนภูเขาไฟที่ปัจจุบันนับได้ว่าเป็นผลไม้ขึ้นชื่อของจังหวัดศรีสะเกษ ในขณะที่ จังหวัดศรีสะเกษเองได้มุ่งเน้นให้จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่เป็น Sport City ดังนั้น กลุ่มหน่วยงานข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ จึงมีความเห็นร่วมกันว่าควรผลักดันให้การเป็น Sport City เป็นอีกรูปแบบการท่องเที่ยวที่คาดหวังอีกรูปแบบหนึ่งด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ ด้วยจังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่มีวัฒนธรรม ท้องถิ่นที่โดดเด่น ดังจะเห็น ได้จากการที่จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่มีอารยธรรมเชื่อมโยงมาจากประเทศกัมพูชาและสามารถเชื่อมโยงต่อไปสู่จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดบุรีรัมย์ ดังนั้น กลุ่มหน่วยงาน ข้าราชการและหน่วยงาน ภาครัฐที่เกี่ยวข้องจึงมีความเห็นว่าการเสริมทิศทางการท่องเที่ยวแนวอารยธรรม และเสริมด้วยการท่องเที่ยวตามวิถีเขมร ซึ่งเป็นประสบการณ์ท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวอีกอย่างหนึ่ง

สำหรับทัศนคติเกี่ยวกับเส้นทางการท่องเที่ยวภายในจังหวัด จากการรวบรวมข้อมูลพบว่า กลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภายในจังหวัดมีความต้องการให้เกิดเส้นทางท่องเที่ยว อารยธรรมเชื่อมโยงภายในจังหวัดศรีสะเกษ แล้วจึงขยายสู่จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดบุรีรัมย์ รวมไปถึงเชื่อมโยงสู่ประเทศกัมพูชา ทั้งนี้ มีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าควรมีการผสมผสานกับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นภายในจังหวัดศรีสะเกษที่ จัดขึ้นหมุนเวียนกันไปในชุมชนต่าง ๆ ตลอดทั้งปี นอกจากนี้ ผลการรวบรวมทัศนคติเกี่ยวกับเส้นทางการท่องเที่ยวภายในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า กลุ่ม ข้าราชการและหน่วยงาน ภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ มีข้อเสนอให้มุ่งเน้นเส้นทางการท่องเที่ยวที่เริ่มต้นจากในตัวเมืองหรือเทศบาลก่อน ด้วยรูปแบบ 1 day – night คือการพักค้างคืนที่พักในเมืองเที่ยวรอบ ๆ เมือง แล้วจึงขับออกไปเที่ยวในพื้นที่รอบ ๆ เมืองในวันต่อมา

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของการบริการในประเด็นด้านสถานที่ อาหารและของฝากที่อยากชูขึ้นมาให้โดดเด่น พบว่า กลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภายในจังหวัดศรีสะเกษ

มีความเห็นว่า สินค้าชูโรงของจังหวัดศรีสะเกษคือสินค้าเกษตร อินทรี รวมไปถึงทุเรียนภูเขาไฟ ที่มีความสอดคล้องกับการมุ่งเน้นพัฒนาด้านเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดศรีสะเกษ นอกจากนี้ ยังมีความเห็นให้มุ่งเน้นการส่งเสริมประเพณีพื้นเมืองของศรีสะเกษที่มีมนต์เสน่ห์และเป็นรูปแบบเฉพาะของจังหวัดศรีสะเกษ

ทั้งนี้ทั้งนั้น กลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภายในจังหวัดศรีสะเกษได้คาดหวังว่านักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษสามารถมุ่งเน้นไปที่นักท่องเที่ยวชาวไทย ทุกเพศและทุกช่วงอายุที่มีความต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวในวิถีเกษตรอินทรีย์ รวมไปถึงวิถีทางอารยธรรมขอม อย่างไรก็ตาม มีความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวที่คาดหวังว่าจะเข้ามาเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษว่าน่าจะเป็นกลุ่มชาวเขมรที่เข้ามาจับจ่ายใช้สอย รวมไปถึงชาวเขมรที่เข้ามาใช้บริการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษตลอดจนผู้ที่เข้ามาเยี่ยมเยียนผู้ที่เข้ามารักษาพยาบาล

ทั้งนี้ ทางกลุ่ม ข้าราชการและหน่วยงาน ภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้มองการ ส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษโดยได้วางลำดับความสำคัญของการส่งเสริมการท่องเที่ยวในด้านเกษตรอินทรีย์ และการเป็นเมืองกีฬา เป็น 2 อันดับแรก โดยทัศนคติด้านความคาดหวังในระยะต้นหรือระยะเร่งด่วนของกลุ่มหน่วยงาน ข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภายในจังหวัดศรีสะเกษได้มองว่าจังหวัดศรีสะเกษควรมีการวางแผนการตลาดอย่างเร่งด่วน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการทำให้นักท่องเที่ยวสนใจเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษมากขึ้น นอกจากนี้ กลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ยังมีความคาดหวังให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการด้านการท่องเที่ยว ภายใต้งovernment ที่มาจากหลายภาคส่วนเพื่อเป็นผู้ประสานงานและดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรม รวมไปถึงการพัฒนาบุคลากรในพื้นที่ให้มีคุณภาพพร้อมสำหรับการบริการนักท่องเที่ยว

ทัศนคติด้านความคาดหวัง ในระยะกลางของกลุ่ม ข้าราชการและหน่วยงาน ภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภายในจังหวัดคาดการณ์ว่าจะเกิดการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวทั้งรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์ การเป็นเมืองกีฬา และการท่องเที่ยวอารยธรรมขอม รวมไปถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในจังหวัดให้มีความเชื่อมโยงกัน นอกจากนี้ ยังคาดหวังว่าจะเกิดการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านการท่องเที่ยวและสามารถทำให้ชุมชนเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวที่มีต่อตนเองและท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น

ทัศนคติด้านความคาดหวังในระยะยาว กลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภายในจังหวัดมีความคาดหวังว่านักลงทุนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมกันพัฒนาแหล่งที่พักให้ได้มาตรฐานสากล การพัฒนาศรีสะเกษให้เป็น “เมืองมีชีวิตชีวา” รวมไปถึงการพัฒนาไปสู่รูปแบบ “Creative Area” หรือพื้นที่สร้างสรรค์ที่สะท้อนมาจากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน

นอกจากนี้ กลุ่ม ข้าราชการและหน่วยงาน ภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภายในจังหวัดศรีสะเกษได้ให้ข้อสังเกตสำคัญว่าสื่อมวลชนผ่านสื่อภาพยนตร์ “ไทบ้าน เดอะ ซีรีส์” ซึ่งเป็นภาพยนตร์ที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตของชาวศรีสะเกษสามารถถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ต่อยอดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ นอกจากนี้จังหวัดศรีสะเกษควรมีแผนแม่บทเพื่อการท่องเที่ยวและแผนการตลาดสำหรับเป็นตัวกำหนดทิศทางการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษ

ส่วนที่ 2 กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคม

ผลการรวบรวมความคิดเห็นโดยภาพรวมของ กลุ่มเอกชน และภาคประชาสังคมภายในจังหวัดในประเด็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ต้องการต่างความคิดเห็นว่า จังหวัดศรีสะเกษมีความเด่นในเรื่องเกษตรอินทรีย์ และทุเรียนภูเขาไฟ ดังนั้น รูปแบบการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษ ควรมุ่งเน้นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเน้นทุเรียนภูเขาไฟ นอกจากนี้ ยังมีความเห็นว่าควรมุ่งเน้นให้จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่เป็น Sport City ด้วย นอกจากนี้ ด้วยจังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่มีวัฒนธรรมท้องถิ่นที่โดดเด่น ซึ่งเป็นวัฒนธรรมเขมร เนื่องจาก จากการที่จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่มีความเชื่อมโยงมาจากประเทศกัมพูชาและสามารถ เชื่อมโยง ต่อไปสู่จังหวัดสุรินทร์และจังหวัดบุรีรัมย์ ดังนั้น กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคมจึงมีความเห็นว่าควรเสริมทิศทางการท่องเที่ยวแนวอารยธรรมขอม และเสริมด้วยการท่องเที่ยวตามวิถีเขมร

กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคมภายในจังหวัดศรีสะเกษมี ทศนคติเกี่ยวกับเส้นทางการท่องเที่ยวภายในจังหวัดศรีสะเกษ โดยความต้องการให้เกิดเส้นทางท่องเที่ยวอารยธรรมขอมเชื่อมโยงภายในจังหวัดศรีสะเกษสู่จังหวัดสุรินทร์และจังหวัดบุรีรัมย์ รวมไปถึงเชื่อมโยงสู่ประเทศกัมพูชา นอกจากนี้ กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคมภายในจังหวัดศรีสะเกษได้เสนอให้มีเส้นทางท่องเที่ยวเกี่ยวกับเกจิอาจารย์ที่มีชื่อเสียงที่อยู่กระจายทั่วพื้นที่ จังหวัดศรีสะเกษ เช่น วัดหลวงปู่สรวง เป็นต้น นอกจากความคิดเห็นข้างต้นแล้ว กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคมภายในจังหวัดศรีสะเกษยังมีความคิดเห็นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่ยังคงมีความอุดมสมบูรณ์ในจังหวัดอยู่มาก รวมไปถึงความต้องการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นประเพณีพื้นเมือง

ทั้งนี้ กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคมภายในจังหวัดศรีสะเกษมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของการบริการในประเด็นสินค้าที่อยากชูขึ้นมาให้โดดเด่น โดยเห็นว่าสินค้าชูโรงของจังหวัดศรีสะเกษคือสินค้าเกษตรอินทรีย์ รวมไปถึงทุเรียนภูเขาไฟ ที่มีความสอดคล้องกับการมุ่งเน้นพัฒนาด้านเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดศรีสะเกษ รวมไปถึงการ มีความเห็นให้มุ่งเน้นการส่งเสริมประเพณีพื้นเมืองของศรีสะเกษที่มีมนต์เสน่ห์และเป็นรูปแบบเฉพาะของจังหวัดศรีสะเกษ

กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคมภายในจังหวัดศรีสะเกษได้คาดหวังว่านักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษสามารถมุ่งเน้นไปที่นักท่องเที่ยวชาวไทย ทุกเพศและทุกช่วงอายุที่มีความต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษ รวมไปถึงกลุ่มชาวเขมรที่เข้ามาจับจ่ายใช้สอย รวมไปถึงชาวเขมรที่เข้ามาใช้บริการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษตลอดจนผู้ที่เข้ามาเยี่ยมเยียนผู้ที่เข้ามารักษาพยาบาลในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ นอกจากนี้ยังมีความคาดหวังที่จะมีเป้าหมายเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวจีน และชาวยุโรปเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษ

อย่างไรก็ตาม กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคมได้ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษโดยได้วางลำดับความสำคัญของการส่งเสริมการท่องเที่ยวในด้านเกษตรอินทรีย์ และเส้นทางอารยธรรมขอม เป็น 2 อันดับแรก โดยทัศนคติด้านความคาดหวังในระยะต้นหรือระยะเร่งด่วนของกลุ่มเอกชน

และภาคประชาสังคม ภายในจังหวัดศรีสะเกษได้มองว่าจังหวัดศรีสะเกษควร จัดตั้งคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวภายในจังหวัดที่มาจากหลายภาคส่วน เพื่อเป็นเจ้าภาพในการประสานงานและดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรม รวมไปถึงการพัฒนาบุคลากรในพื้นที่ให้มีคุณภาพพร้อมสำหรับการบริการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะในรูปแบบของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT)

ทัศนคติด้านความคาดหวังในระยะกลางของกลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคมภายในจังหวัดศรีสะเกษ โดยคาดหวังในการปรับปรุงหรือพัฒนาป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดและชัดเจนทั้งภาษาอังกฤษและภาษาเขมร นอกจากนี้ ยังมีความคิดเห็นในเรื่องการพัฒนาคู่มือการจัดการความรู้ (KM) ของแหล่งท่องเที่ยวที่ถูกต้อง ทั้งนี้ทั้งนั้น ทัศนคติด้านความคาดหวังในระยะยาว กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคมภายในจังหวัดมีความคาดหวัง ว่าชาวอินทรีซึ่งเป็นผลผลิตสำคัญอีกอย่างหนึ่งของจังหวัดศรีสะเกษจะได้รับการรับรองมาตรฐานสากล (IFON) เรื่องจะเป็นสัญลักษณ์การรับประกันความสำเร็จของการดำเนินการวิถีเกษตรอินทรีย์ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดแรงดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สนใจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคมภายในจังหวัดศรีสะเกษได้ให้ข้อสังเกตสำคัญการสร้างจุดสนใจภาพในจังหวัดเป็นสิ่งที่สำคัญของการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ

4.2.3 ทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ

การศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่ควรเกิดขึ้นเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ ทั้งในส่วนที่ 1 กลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ และส่วนที่ 2 กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคม สามารถสรุปได้ดังปรากฏในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ทักษะเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ

ประเด็นการพัฒนา	ทัศนคติ	
	ส่วนที่ 1 กลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ	ส่วนที่ 2 กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคม
ทิศทางการท่องเที่ยว	1. วิถี Slow life สงบ 2. สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ธรรมชาติ วัฒนธรรมท้องถิ่น	1. ธรรมชาติ 2. เชิงวัฒนธรรม 3. เชิงสุขภาพ
เส้นทางการท่องเที่ยว	1. สิ่งศักดิ์สิทธิ์ 2. ธรรมชาติ 3. วัฒนธรรมท้องถิ่น	1. ธรรมชาติ 2. เชิงวัฒนธรรม
สินค้าชูโรง	1. สิ่งศักดิ์สิทธิ์ 2. สินค้า OTOP	1. ความสงบ 2. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
นักท่องเที่ยว	1. หน่วยงานราชการในจังหวัด 2. นักเรียน 3. เมืองรอง เทียบเมืองรอง	1. อายุ 35 ปีขึ้นไปที่มีกำลังจ่าย 2. ผู้สูงอายุ (Slowlife)
ลำดับความสำคัญ	1. วิถี Slow life 2. ธรรมชาติ 3. วัฒนธรรมท้องถิ่น	1. คุณภาพการให้บริการ 2. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 3. พัฒนาวิถีชีวิตชุมชน
ความต้องการเร่งด่วน	1.เส้นทางการท่องเที่ยว 2. พัฒนาคนให้มีความรู้ความเข้าใจในการให้บริการ/ความรับผิดชอบร่วมกัน 3. ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว 4. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	1. หน่วยงานประสานเชื่อมต่อการท่องเที่ยว 2. พัฒนาการรับรู้ผ่านสื่อ / สร้างเรื่องราว 3. พัฒนาจุดจำหน่ายสินค้า
ความต้องการระยะกลาง	1. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน 2. พัฒนาคณะความรู้ (ศึกษาดูงาน) 3. ทำ mou ความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1. คุณภาพการให้บริการได้รับการพัฒนา 2. มีการกระจายสินค้าและการประชาสัมพันธ์
ความต้องการระยะยาว	Road Show การท่องเที่ยวอำนาจเจริญ	แหล่งท่องเที่ยวได้รับการพัฒนายั่งยืน
หมายเหตุสำคัญ	1. คนในพื้นที่ไม่ลงรอยกัน 2. CBT 3. ร่วมมือร่วมใจ 4. ขายสิ่งที่มีอยู่	1. ผู้ประกอบการไม่จู้จี้จุกจิก 2. คุณภาพการให้บริการ 3. งบประมาณไม่ต่อเนื่องจากนโยบายผู้บริหาร

ส่วนที่ 1 กลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น

จากการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่ควรเกิดขึ้นเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว จังหวัดอำนาจเจริญ โดยภาพรวมของกลุ่มหน่วยงานข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภายในจังหวัดในประเด็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ต้องการต่างความคิดเห็นว่า ทางจังหวัดอำนาจเจริญควรสร้างทิศทางการท่องเที่ยวในรูปแบบวิถีสงบ (slow life) รวมไปถึง ความคาดหวังรูปแบบการท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นไปเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ นอกจากนี้ ยังมีความคิดเห็นเพิ่มเติมในความต้องการรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่นอื่น ๆ ในจังหวัดอำนาจเจริญ

สำหรับทัศนคติเกี่ยวกับเส้นทางการท่องเที่ยวภายในจังหวัด พบว่า กลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภายในจังหวัดมีความต้องการให้เกิดเส้นทางท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรม โดยเฉพาะเส้นทางสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีอยู่มากมายในจังหวัดอำนาจเจริญ นอกจากนี้ ยังมีความคาดหวังที่จะพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวทางธรรมชาติโดยเฉพาะเส้นทางเชื่อมโยงไปสู่ภูสิงห์- ภูผาผึ้ง ตลอดจน การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยววัฒนธรรมท้องถิ่นอีสาน-อำนาจเจริญ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของการบริการในประเด็นด้านสถานที่ อาหารและของฝากที่ยากจะขึ้นมาให้โดดเด่น พบว่า กลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภายในจังหวัดอำนาจเจริญมีความเห็นว่าสินค้า OTOP ของจังหวัดอำนาจเจริญ รวมไปถึงสถานที่ที่เป็นที่ตั้งของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในจังหวัดอำนาจเจริญ

ทั้งนี้ทั้งนั้น กลุ่มข้าราชการ และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภายในจังหวัดอำนาจเจริญได้คาดหวังว่านักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาเที่ยวในจังหวัดอำนาจเจริญสามารถมุ่งเน้นไปที่หน่วยงานราชการในจังหวัดที่สามารถจัดสรรงบประมาณศึกษาดูงาน ในพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญ รวมไปถึงนักเรียน นักศึกษาที่จะเข้ามาทัศนศึกษาวิถีเกษตรอินทรีย์ วิถีธรรมชาติในจังหวัดอำนาจเจริญ อีกทั้งยังคาดหวังให้ทั่วทั้งที่มีคุณภาพและมีกำลังซื้อและพร้อมที่จะจับจ่ายใช้สอยอย่างเต็มที่ รวมถึงนักท่องเที่ยวที่อยู่ภายในจังหวัดรองเข้า มาท่องเที่ยวจังหวัดรองอื่น ๆ ซึ่งในที่นี้คือ ท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ

นอกจากนี้ ทางกลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้มองการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญโดยได้วางลำดับความสำคัญของการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเชิงวิถีสงบ (slow life) การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และการท่องเที่ยววัฒนธรรมท้องถิ่น เป็น 3 อันดับแรก โดยทัศนคติด้านความคาดหวังในระยะต้นหรือระยะเร่งด่วนของกลุ่มหน่วยงานข้าราชการ และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภายในจังหวัดอำนาจเจริญได้มองว่าจังหวัดอำนาจเจริญควรให้มี การพิจารณาสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในจังหวัด การจัดตั้งคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวภายในจังหวัดที่มาจากหลายภาคส่วนเพื่อเป็นผู้ประสานงานและดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรม รวมไปถึง การพัฒนาบุคลากรในพื้นที่ให้ มีคุณภาพพร้อมสำหรับการบริการการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการจัดตั้งศูนย์ให้บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่เป็น ส่วนกลางและครอบคลุม

ทัศนคติด้านความคาดหวังในระยะกลางของกลุ่มข้าราชการ และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง องค์กรอื่น ๆ ภายในจังหวัดต่างเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวควรได้รับการพัฒนาให้ได้มาตรฐาน รวมไปถึงการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดโดยการศึกษาดูงาน ตลอดจนการทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญ สำหรับทัศนคติด้าน ความคาดหวัง ในระยะยาวนั้น กลุ่มข้าราชการ และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภายในจังหวัดเห็นว่าเมื่อมีการปรับปรุงและพัฒนาตามความคาดหวังในระยะเร่งด่วนและระยะกลางแล้ว ในระยะยาวควรมีการออกไป Road show นำเสนอการท่องเที่ยวของจังหวัดให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นในระดับนานาชาติ

อย่างไรก็ตาม กลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภายในจังหวัดอำนาจเจริญได้ให้ข้อสังเกตสำคัญว่าสาเหตุของการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญยังไม่ได้มีการพัฒนาเท่าที่ควรจะเป็น เนื่องจากคนในพื้นที่ต่างมีความเห็นด้านการท่องเที่ยวแตกต่างกันไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน นอกจากนี้ คนในพื้นที่ยังไม่มี ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT) ซึ่งต้องอาศัยการร่วมมือร่วมใจกันของคนในพื้นที่และขاضุดเด่นของจังหวัดที่มีอยู่ก่อนที่จะริเริ่มสร้างสิ่งดึงดูดอื่น ๆ

ส่วนที่ 2 กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคม

ทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ โดยภาพรวมของ กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคม ภายในจังหวัดในประเด็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ต้องการต่างความคิดเห็นว่า ทางจังหวัดอำนาจเจริญควรสร้างทิศทางการท่องเที่ยว เจริญธรรมชาติ รวมไปถึงความคาดหวังรูปแบบการท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นไปเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ นอกจากนี้ ยังมีความคิดเห็นเพิ่มเติมในความต้องการรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในลักษณะของการรักษาพยาบาลในรูปแบบพื้นเมืองและรูปแบบของการพักผ่อนสุขภาพ ด้วยจุดเด่นของบรรยากาศความเงียบสงบและมีอากาศที่สะอาดบริสุทธิ์ สำหรับทัศนคติเกี่ยวกับเส้นทางการท่องเที่ยวภายในจังหวัด กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคมภายในจังหวัด ได้ให้ความสนใจในการพัฒนา เส้นทาง การท่องเที่ยวทางธรรมชาติภูสิงห์- ภูผาผึ้ง และเส้นทาง ท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรม โดยเฉพาะเส้นทางสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีอยู่มากมายในจังหวัดอำนาจเจริญ

นอกจากนี้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของการบริการในประเด็นด้านสถานที่ อาหารและของฝากที่อยากชูขึ้นมาให้โดดเด่น พบว่า กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคมภายในจังหวัดอำนาจเจริญมีความเห็นว่าบรรยากาศความสงบของจังหวัดอำนาจเจริญเป็นสินค้าที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ดีที่สุด อย่างไรก็ตาม กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคมยังระบุว่าการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นสินค้าชูโรงของจังหวัดอำนาจเจริญด้วยเช่นกัน

ด้านความคาดหวังเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคมภายในจังหวัดอำนาจเจริญได้คาดหวังว่านักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาเที่ยวในจังหวัดอำนาจเจริญสามารถมุ่งเน้นไปที่นักท่องเที่ยววัยทำงานที่กำลังจับจ่ายใช้สอย ซึ่งเป็นผู้อายุประมาณ 35 ปีขึ้นไป รวมไปถึงผู้สูงอายุที่จะเข้ามาท่องเที่ยวสัมผัสวิถีชีวิตช้าๆ (slow life) ด้วย

นอกจากนี้ ทางกลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคมได้มองการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ โดยได้วางลำดับความสำคัญของการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการให้บริการด้านการท่องเที่ยว การพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน และการพัฒนาวิถีชีวิตชุมชน เป็น 3 อันดับแรก โดยทัศนคติด้านความคาดหวัง ในระยะต้นหรือระยะเร่งด่วนของกลุ่มหน่วยงานราชการ และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภายใน จังหวัดอำนาจเจริญได้มองว่าจังหวัดอำนาจเจริญควร มีการจังหวัด การจัด ตั้งคณะกรรมการด้านการท่องเที่ยว ภายในจังหวัดที่มาจากหลายภาคส่วนเพื่อเป็นผู้ประสานงานและดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดอย่างเป็น รูปธรรม รวมไปถึงการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวสามารถรับรู้ผ่านสื่อ อาทิ facebook, youtube นอกจากนี้ ยังมีความต้องการเน้นส่งเสริมศักยภาพในการกระจายสินค้า และ พัฒนามาตรฐานการบริการ เพราะในปัจจุบันปัญหาที่เกิดขึ้นสินค้าของฝากของจังหวัดยังหาซื้อยาก และมีจุด จัดจำหน่ายที่กระจัดกระจาย รวมถึงการให้บริการที่ยังไม่มีความเป็นมาตรฐาน

ทัศนคติด้านความคาดหวังในระยะกลางของกลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคมภายในจังหวัดต่างเห็น ว่าในระยะกลางนี้ควรเป็นระยะที่มีการพัฒนาคุณภาพด้านการให้บริการ โดยเฉพาะคุณภาพของบุคลากรด้าน การท่องเที่ยวทุกส่วน ตลอดจนภาคเอกชนทั้งในระดับผู้ประกอบการและลูกค้าในฐานะผู้ให้บริการ นอกจากนี้ ยังต้องการให้มีการกระจายสินค้าที่ทั่วถึงรวมทั้งการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวที่ได้ผล สำหรับ ทัศนคติ ด้านความคาดหวังในระยะยาวนั้น กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคมภายในจังหวัด อำนาจเจริญ เห็นว่าเมื่อมี การปรับปรุงและพัฒนาตามความคาดหวังในระยะเร่งด่วนและระยะกลางแล้ว ในระยะยาวนั้นแหล่งท่องเที่ยว ควรได้รับการพัฒนาให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน

อย่างไรก็ตาม กลุ่มเอกชนและภาคประชาสังคมภายในจังหวัดอำนาจเจริญได้ให้ข้อสังเกตสำคัญว่า สาเหตุของการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควรจะเป็น ที่เป็นเช่น นั้นด้วย เหตุผลที่ว่าผู้ประกอบการในพื้นที่ไม่ใส่ใจในการให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างที่ดีควรเป็น ที่สะท้อนถึงปัญหาด้าน คุณภาพการให้บริการที่ยังไม่ได้มาตรฐานที่ดีเพียงพอ ตลอดจนการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวจังหวัด อำนาจเจริญไม่มีความต่อเนื่อง เนื่องจากนโยบายของฝ่ายบริหารของจังหวัดมีการปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ

4.3 การจัดทำร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว

การจัดทำร่างยุทธศาสตร์ฉบับนี้จะประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว แผนปฏิบัติการและตัวอย่างโครงการนำร่องให้กับทางจังหวัด ซึ่งทางคณะวิจัยเริ่มต้นการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ด้วยการนำข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัด ได้แก่ ความเป็นมาทางวัฒนธรรม ประเพณีของทางจังหวัด เส้นทางคมนาคม สถานที่ท่องเที่ยว การจัดการธุรกิจชุมชนที่มีอยู่ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดอื่น ๆ รวมทั้งศึกษาแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งได้แก่ แผนพัฒนาท่องเที่ยวจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 (อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร และอำนาจเจริญ) มาวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือ SWOT และวิเคราะห์ด้วย GAP Analysis เพื่อศึกษา จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค และช่องว่างด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว

เมื่อได้เครื่องมือ SWOT Analysis และ GAP Analysis ออกมาเพื่อความแม่นยำของเครื่องมือ นักวิจัยจึงได้ขอความเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้ประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่อยู่ในเครื่องมือ SWOT Analysis และ GAP Analysis รวมถึงการสอบถามถึงความต้องการของกลุ่ม Focus group เหล่านี้ว่ามีความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดไปในทิศทางใดทั้งใน ระยะสั้น (ไม่เกิน 3 ปี) ระยะกลาง (3 - 5 ปี) และระยะยาว (5 ปีขึ้นไป) จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวของจังหวัด ทั้งหมด 4 กลุ่ม ได้แก่

- (1) หน่วยงานราชการ /ผู้บริหารระดับจังหวัด อาทิ ผู้ว่าราชการจังหวัด ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด วัฒนธรรมจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด พัฒนาชุมชนจังหวัด ฯลฯ
- (2) องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น
- (3) ภาคเอกชน อาทิ สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัด หอการค้าจังหวัด กลุ่มนักธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)
- (4) ภาคประชาสังคม อาทิ กลุ่มเกษตรกร ชุมชน

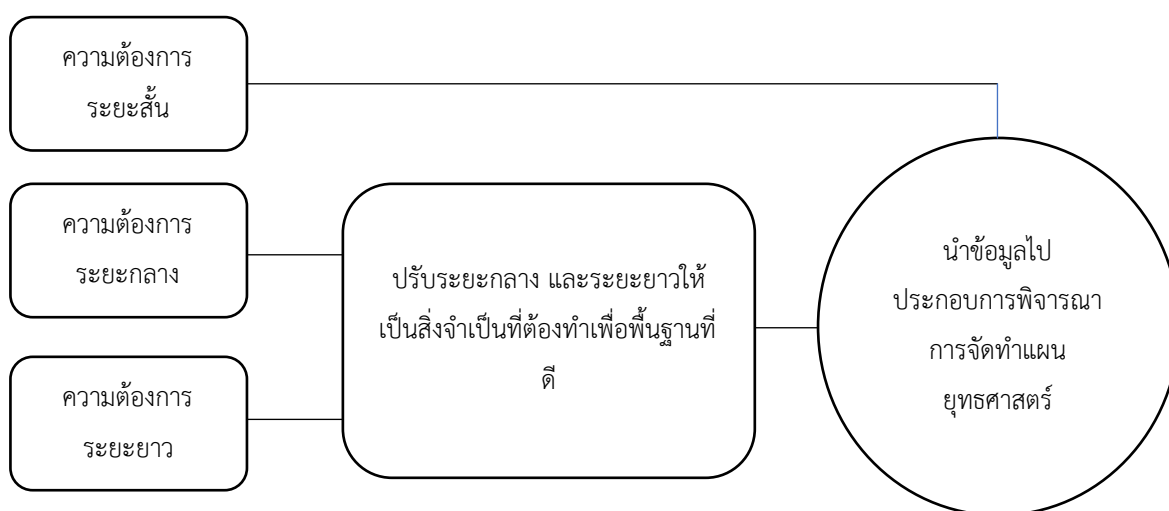
นอกจากนี้หลังจากการตรวจสอบความถูกต้องแม่นยำของเครื่องมือแล้ว เมื่อได้พิจารณาถึงเครื่องมือ SWOT และ GAP Analysis ทำให้คณะวิจัย มองเห็นช่องว่าง จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคของการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด เพื่อความสมบูรณ์ของร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวทางคณะวิจัยจำเป็นต้องรู้ถึงความต้องการที่แท้จริงในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดจึงจะสามารถกำหนดทิศทางการพัฒนา การท่องเที่ยวได้ ดังนั้นทางคณะวิจัยจึงได้ระดมความเห็นจาก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว เกี่ยวกับอนาคตของการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยเฉพาะคำถามที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลัก ดังนี้

ส่วนที่ 1 การอภิปรายภาพแผนการท่องเที่ยวของจังหวัด

ส่วนที่ 2 การขอให้จัดลำดับความสำคัญของภาพแผน และทิศทางของการท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัด จากส่วนที่ 1 ว่าจังหวัดควรขับเคลื่อนไปทิศทางไหน

ส่วนที่ 3 การประเมินตนเองว่าในปัจจุบันสถานะต่าง ๆ ทางด้านอุปทาน (Supply) อุปสงค์ (Demand) การขับเคลื่อนการท่องเที่ยว (Tourism mechanism) และคุณภาพการให้บริการ (Quality of service) ของจังหวัดอยู่ในระดับใด และให้ประเมินว่าสิ่งที่จังหวัดสามารถทำได้เพื่อไปสู่เป้าหมายคืออะไร

หลังจากได้รับข้อมูลที่ได้รับการตรวจสอบจาก Focus Group และได้ทราบถึงทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นทิศทางที่ต้องการของกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาการดำเนินงานของยุทธศาสตร์ซึ่งมีระยะเวลาเพียง 3 ปี คณะวิจัยจึงต้องปรับความต้องการของจังหวัดในระยะกลาง และระยะยาว ให้เป็นสิ่งที่จังหวัดต้องดำเนินการใน ระยะ 3 ปี เพื่อเป็นพื้นฐานที่ดีในการต่อยอดความต้องการ การในระยะกลาง และระยะยาว

ภาพที่ 12 การปรับข้อมูลความต้องการการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อนำไปใช้วิเคราะห์
ที่มา : นักวิจัย (2563)

4.3.1 การร่างวิสัยทัศน์ พันธกิจ ของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

การเริ่มต้นการจัดทำ (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์ทางคณะวิจัยเริ่มต้นการทำ (ร่าง) ยุทธศาสตร์ด้วยการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ได้แก่ จำนวนประชากร ทรัพยากรในพื้นที่ ประเพณี วัฒนธรรม โครงสร้างพื้นฐานของทางจังหวัด โครงการการลงทุนของรัฐที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สถานที่ท่องเที่ยว แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนานากลุ่มจังหวัด แผนยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยวชาติ และข้อมูลจำเป็นพื้นฐานอื่น ๆ รวมทั้งการวิเคราะห์ SWOT และ GAP Analysis ซึ่งเป็นข้อมูล

พื้นฐานที่ได้จัดทำไว้ในโครงการแผนงานวิจัยการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้น้อย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ : การศึกษากลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ)

ขั้นตอนกระบวนการร่าง วิสัยทัศน์ พันธกิจ ของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว ของจังหวัด นักวิจัยใช้ข้อมูลจาก ทศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดรองและมีรายได้น้อย ที่นักวิจัยได้ขอความเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัด

การร่างวิสัยทัศน์ใช้ความคิดเห็นที่รวบรวมได้จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัดในประเด็นการให้ลำดับความสำคัญของแต่ละจังหวัด โดยแต่ละจังหวัดได้มีทัศนคติเกี่ยวกับลำดับความสำคัญ ดังนี้

- จังหวัดยโสธร เน้นเรื่อง เกษตรอินทรีย์ และวิถีอีสาน
- จังหวัดศรีสะเกษ เน้นเรื่อง เกษตรอินทรีย์ Sport City ถนนอารยธรรม
- จังหวัดอำนาจเจริญ เน้นเรื่อง วิถี Slow life ธรรมชาติ วัฒนธรรมท้องถิ่น คุณภาพการ

ให้บริการ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาวิถีชีวิตชุมชน

จังหวัดอำนาจเจริญมีคำเฉพาะที่เป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดอยู่ก่อนแล้ว คือ “ธรรมเกษตร ” ซึ่งมีความหมายครอบคลุม “ธรรมชาติ ” และ “วัฒนธรรม ” ในประเด็นดังกล่าว ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดอำนาจเจริญต่างเห็นพ้องกันว่าควรมีคำว่า “ธรรมเกษตร ” อยู่ในวิสัยทัศน์ เพราะว่าเป็นอัตลักษณ์สำคัญของจังหวัดอำนาจเจริญ

เมื่อร่าง วิสัยทัศน์ เสร็จสิ้น นักวิจัยได้ขอรับความคิดเห็นเบื้องต้นจากสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดแต่ละจังหวัด ทั้งนี้ จังหวัดศรีสะเกษได้มีความเห็นว่าควรใช้วิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษเป็นวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ อย่างไรก็ตาม นักวิจัยได้ปรับปรุงวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษตามความมุ่งเน้นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษอีกครั้งหนึ่ง ในขั้นตอนการขอรับความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว ซึ่งเป็นขั้นตอนในลำดับถัดไป โดยวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ หลักของ (ร่าง) ยุทธศาสตร์ การท่องเที่ยว แต่ละจังหวัดมีดังนี้

1) วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์หลัก (ร่าง) ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัด ยโสธร

วิสัยทัศน์

“ยโสธรเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงเกษตรครบวงจรและศูนย์กลางการท่องเที่ยววัฒนธรรมวิถีอีสาน ”

พันธกิจ

1. ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธรพร้อมกับการส่งเสริมทางเศรษฐกิจเชิงเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้และลดความเหลื่อมล้ำ

2. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีอีสานที่เป็นทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญของจังหวัด
3. ส่งเสริมคุณภาพบริการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธรให้เป็นที่ดึงดูดแก่นักท่องเที่ยว
4. บูรณาการการทำงานด้านการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดยโสธรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์หลัก

1. จังหวัดยโสธรมีรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรมวิถีอีสานเพิ่มขึ้น
2. มีการส่งเสริมการผลิตและคุณภาพสินค้าเกษตรครบวงจรเพื่อนำไปสู่การท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น
3. คุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธรได้รับการยกระดับ
4. เกิดการบูรณาการการทำงานด้านการท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัดยโสธร

2) วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์หลัก (ร่าง) ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัด

ศรีสะเกษ

วิสัยทัศน์

“ศรีสะเกษเมืองท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณ วัฒนธรรมชนเผ่าเขมร ลาว เยอ กูย ชมวิถีเกษตรปลอดภัย ถิ่นทุเรียนภูเขาไฟ เมืองกีฬาหน้าอยู่ สู่ประตูเมืองการค้า ”

พันธกิจ

1. ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษพร้อมกับการส่งเสริมทางเศรษฐกิจเชิงเกษตรปลอดภัยเพื่อเพิ่มรายได้และลดความเหลื่อมล้ำ
2. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอารยธรรมขอมโบราณและเชิงเกษตรปลอดภัยที่เป็นทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญของจังหวัด
3. ส่งเสริมคุณภาพบริการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษให้เป็นที่ดึงดูดแก่นักท่องเที่ยว
4. บูรณาการการทำงานด้านการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์หลัก

1. จังหวัดศรีสะเกษมีรายได้จากการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณ วัฒนธรรมชนเผ่าเขมร ลาว เยอ กูย และการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพิ่มขึ้น

2. มีการส่งเสริมการผลิตและคุณภาพสินค้าเกษตรปลอดภัยเพื่อนำไปสู่การท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น
3. คุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษได้รับการยกระดับ
4. เกิดการบูรณาการการทำงานด้านการท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัดศรีสะเกษ

3) วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์หลัก (ร่าง) ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัด

อำนาจเจริญ

วิสัยทัศน์

“อำนาจเจริญเป็นเมืองท่องเที่ยวธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมวิถีอีสาน ”

พันธกิจ

1. ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญพร้อมกับการส่งเสริมทางเศรษฐกิจเชิงเกษตร เพื่อเพิ่มรายได้และลดความเหลื่อมล้ำ
2. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีธรรมชาติที่เป็นทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญของจังหวัด
3. ส่งเสริมคุณภาพบริการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญให้เป็นที่ดึงดูดแก่นักท่องเที่ยว
4. บูรณาการการทำงานด้านการท่องเที่ยวเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเกษตรวิถีธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์หลัก

1. จังหวัดอำนาจเจริญมีรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีธรรมชาติและวัฒนธรรมวิถีอีสานเพิ่มขึ้น
2. มีการส่งเสริมการผลิตและคุณภาพสินค้าเกษตรวิถีธรรมชาติเพื่อนำไปสู่การท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น
3. คุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญได้รับการยกระดับ
4. เกิดการบูรณาการการทำงานด้านการท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัดอำนาจเจริญ

พันธกิจ

1. ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญพร้อมกับการส่งเสริมทางเศรษฐกิจเชิงเกษตร เพื่อเพิ่มรายได้และลดความเหลื่อมล้ำ

2. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีธรรมชาติที่เป็นทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญของจังหวัด
3. ส่งเสริมคุณภาพบริการด้านการท่องเที่ยว ยวของจังหวัดอำนาจเจริญให้เป็นที่ดึงดูดแก่นักท่องเที่ยว
4. บูรณาการการทำงานด้านการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในเกษตรวิถีธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สำหรับการร่างพันธกิจของแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว นักวิจัยได้ใช้เกณฑ์ จากประเด็น การพัฒนาเป็น 4 ด้าน คือ ด้านอุปทาน (Supply) อุปสงค์ (Demand) การขับเคลื่อนการท่องเที่ยว (Tourism mechanism) และคุณภาพการให้บริการ (Quality of service) ซึ่งประเด็นการพัฒนานี้จะเป็นประเด็นที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวที่เป็นกระบวนการขั้นถัดไป

4.3.2 การจำแนกประเด็นเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

เมื่อกระบวนการ ร่างวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์หลัก ของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว เสร็จสิ้น กระบวนการต่อไปคือการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

โดย หลังจากปรับปรุงประเด็นความต้องการของกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ในระยะกลาง และระยะยาวให้เป็นสิ่งที่ต้องทำเพื่อให้เป็นพื้นฐานที่ดีในการต่อยอดการพัฒนาการท่องเที่ยวตามความต้องการในระยะกลาง และระยะยาวได้ ทางคณะวิจัยจึงสามารถสรุปความต้องการพัฒนาทิศทางการท่องเที่ยวได้ โดยพิจารณาร่วมกับข้อมูลพื้นฐานของจังหวัด และการวิเคราะห์ SWOT และ GAP Analysis ที่ได้รับการตรวจสอบแล้วมาพิจารณาร่วม ซึ่งพิจารณาถึงความต้องการของคนในจังหวัดภายใต้ความเป็นไปได้ของสิ่งที่มีอยู่ของกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ทั้งหมด โดยพิจารณา ร่วมกับประเด็น การท่องเที่ยวเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอุปทาน (Supply) ด้านอุปสงค์ (Demand) ด้านคุณภาพการให้บริการ (Quality of service) และด้าน การขับเคลื่อนการท่องเที่ยว (Tourism mechanism) ให้สอดคล้องกับ ความต้องการ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่แท้จริงของแต่ละ จังหวัด ทำให้นักวิจัยสามารถกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาทั้งหมด 4 ยุทธศาสตร์ในระยะ 3 ปี (ปี 2564 - 2566) ได้ ดังต่อไปนี้

- (1) ด้านอุปทาน (Supply) กำหนดเป็น **ยุทธศาสตร์ที่ 1** การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด
- (2) ด้านอุปสงค์ (Demand) กำหนดเป็น **ยุทธศาสตร์ที่ 2** การส่งเสริมความต้องการการท่องเที่ยวในจังหวัด
- (3) ด้านคุณภาพการให้บริการ (Quality of service) กำหนดเป็น **ยุทธศาสตร์ที่ 3** การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัด
- (4) ด้านการขับเคลื่อนการท่องเที่ยว (Tourism mechanism) กำหนดเป็น **ยุทธศาสตร์ที่ 4** การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนเพื่อบูรณาการการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาความเชื่อมโยงระหว่างโครงสร้างของร่างแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดรองและมีรายได้น้อย กับ หลักการองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5As และแนวคิดส่วนประสมทางการตลาด 7Ps ซึ่งเป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับ แนวคิดอุปทานการท่องเที่ยวในฐานะหัวใจสำคัญของโครงสร้างอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในมุมมองทางเศรษฐศาสตร์ ที่สามารถเป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการด้านการท่องเที่ยว ที่จำเป็นต้อง คำนึงถึงปัจจัยและองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันในกระบวนการจัดการการท่องเที่ยวในหลาย ๆ มิติ ดังนี้

ตารางที่ 5 ความเชื่อมโยงระหว่างประเด็นการพัฒนาการท่องเที่ยวเกี่ยวกับหลักการองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5A และแนวคิดส่วนประสมทางการตลาด 7Ps

ยุทธศาสตร์	องค์ประกอบการท่องเที่ยว 5A	แนวคิดส่วนประสมทางการตลาด 7P
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด (Supply)	สิ่งดึงดูดใจ (attraction) กิจกรรม (activities) การเข้าถึง (access) สิ่งอำนวยความสะดวก (amenities) ที่พัก (accommodation)	ด้านผลิตภัณฑ์ (product) ด้านราคา (price) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (place) ด้านการส่งเสริม (promotions) ด้านกายภาพและการนำเสนอ (physical evidence/environment and presentation)
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมความต้องการการท่องเที่ยวในจังหวัด (Demand)	สิ่งดึงดูดใจ (attraction) กิจกรรม (activities) การเข้าถึง (access)	ด้านผลิตภัณฑ์ (product) ด้านการส่งเสริม (promotions) ด้านกายภาพและการนำเสนอ (physical evidence/environment and presentation)
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัด ให้บริการ (Quality of service)	กิจกรรม (activities) การเข้าถึง (access) สิ่งอำนวยความสะดวก (amenities) ที่พัก (accommodation)	ด้านผลิตภัณฑ์ (product) ด้านราคา (price) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (place) ด้านการส่งเสริม (promotions) ด้านบุคคล (people) หรือพนักงาน (employee) ด้านกายภาพและการนำเสนอ (physical evidence/environment and presentation)
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนเพื่อบูรณาการการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด (Tourism mechanism)	(ไม่มี - เน้นด้านกระบวนการจัดการ)	ด้านกระบวนการ (process)

จากโครงสร้างของร่างแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดรองและมีรายได้น้อย จะเห็นว่ายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวแต่ละยุทธศาสตร์มีความเชื่อมโยงครอบคลุม หลักการองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5A และแนวคิดส่วนประสมทางการตลาด 7Ps ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด มีความครอบคลุม หลักการองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5As ครบทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ

(attraction) ด้านกิจกรรม (activities) ด้านการเข้าถึง (access) และด้าน สิ่งอำนวยความสะดวก (amenities) ที่พัก (accommodation) และครอบคลุม แนวคิดส่วนประสมทางการตลาด 7Ps ใน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ (product) ด้านราคา (price) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (place) ด้านการส่งเสริม (promotions) และด้านกายภาพและการนำเสนอ (physical evidence/environment and presentation)

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมความ ต้องการการท่องเที่ยวในจังหวัด มีความครอบคลุม หลักการองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5As ใน 3 องค์ประกอบ ด้านสิ่งดึงดูดใจ (attraction) ด้านกิจกรรม (activities) และด้านการเข้าถึง (access) และครอบคลุม แนวคิดส่วนประสมทางการตลาด 7Ps ใน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ (product) ด้านการส่งเสริม (promotions) ด้านกายภาพและการนำเสนอ (physical evidence/environment and presentation)

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัด มีความครอบคลุม หลักการองค์ประกอบการ ท่องเที่ยว 5As ใน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านกิจกรรม (activities) ด้าน การเข้าถึง (access) ด้าน สิ่งอำนวยความสะดวก (amenities) และ ด้าน ที่พัก (accommodation) และครอบคลุม แนวคิดส่วนประสมทางการตลาด 7Ps ใน 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้าน ผลิตภัณฑ์ (product) ด้านราคา (price) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (place) ด้านการส่งเสริม (promotions) ด้านบุคคล (people) หรือพนักงาน (employee) ด้านกายภาพและการนำเสนอ (physical evidence/environment and presentation)

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนเพื่อบูรณาการการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด ในยุทธศาสตร์นี้ไม่ มีความครอบคลุม หลักการองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5As เนื่องจากเป็นยุทธศาสตร์ที่เน้นการพัฒนากระบวนการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวให้มีความเป็น รูปธรรมและมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามครอบคลุม แนวคิดส่วนประสมทางการตลาด 7Ps ใน ด้านกระบวนการ (Process) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวิธีการและงานปฏิบัติในด้าน การบริการ ที่นำเสนอให้กับผู้ใช้บริการเพื่อมอบการให้บริการอย่างถูกต้องรวดเร็วและทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความประทับใจ

4.3.3 ความเชื่อมโยงระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวกับประเด็นการพัฒนาการท่องเที่ยว

เมื่อพิจารณาความเชื่อมโยงระหว่าง ประเด็นการพัฒนาการท่องเที่ยวกับหลักการองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5A และแนวคิดส่วนประสมทางการตลาด 7Ps ร่วมกับผลการศึกษา ทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการทำงานร่วมกัน ระหว่างนักวิจัย เครือข่ายจังหวัด และผู้ ดำเนินนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่สามจังหวัดรอง ในการร่าง แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว และแผนปฏิบัติการการท่องเที่ยว จึงสามารถจำแนกประเด็นการพัฒนาการท่องเที่ยวของ จังหวัดไปตามหมวดหมู่ของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวได้ ดังนี้

ตารางที่ 6 ความเชื่อมโยงระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดยโสธรกับประเด็นการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดยโสธร

ประเด็นการพัฒนา	อุปทานการท่องเที่ยว	อุปสงค์การท่องเที่ยว	คุณภาพการให้บริการ	กลไกการขับเคลื่อน
1. รูปแบบการท่องเที่ยวที่ต้องการ	1. รูปแบบการท่องเที่ยวในเชิงเกษตรอินทรีย์ 2. รูปแบบการท่องเที่ยววิถีอีสาน 3. รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มจังหวัดอีสานใต้และกลุ่มจังหวัดลุ่มแม่น้ำโขง 4. รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 5. รูปแบบการท่องเที่ยวแนววิถีชีวิตที่เป็นประสบการณ์การท่องเที่ยว			
2. เส้นทางท่องเที่ยวภายในจังหวัด	1. เส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์ 2. เส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกันภายในจังหวัด และสามารถเชื่อมการท่องเที่ยวไปยังจังหวัดใกล้เคียง 3. เส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4. เส้นทางจักรยานรอบๆ ตัวอำเภอเมือง			
3. คุณภาพของการบริการ	1. สินค้า OTOP (หมอนขิด ผ้าไหมยโสธร) 2. สินค้าเกษตรอินทรีย์ ข้าวสารอินทรีย์			
4. เป้าหมายด้าน		1. สถานศึกษา หรือ		

ประเด็นการพัฒนา	อุปทานการท่องเที่ยว	อุปสงค์การท่องเที่ยว	คุณภาพการให้บริการ	กลไกการขับเคลื่อน
นักท่องเที่ยว		หน่วยงานราชการต่าง ๆ ในจังหวัดยโสธร 2. คนภายในจังหวัด ข้าราชการ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ 3. คนที่มีภูมิลำเนาอยู่ที่ จังหวัดยโสธรแล้วไป ทำงานที่อื่น 4. กลุ่มผู้สูงอายุที่มีกำลัง จำย 5. กลุ่มแฟนคลับของ ดาราตัง 6. นักท่องเที่ยวชาวจีน		
5. ลำดับความสำคัญ	1. การส่งเสริมการ ท่องเที่ยวในด้านเกษตร อินทรีย์ 2. การท่องเที่ยววิถี อีสาน			
6. ความคาดหวัง เร่งด่วน	1. การศึกษาผังเมือง เพื่อทำเส้นทางการ ท่องเที่ยว 2. การสร้างเส้นทางการ ท่องเที่ยวระหว่างชุมชน		1. การพัฒนาการบริการ ให้ดีขึ้น 2. การตั้งศูนย์ให้ข้อมูล การท่องเที่ยวแก่นัก ท่องเที่ยว	การจัดตั้งคณะทำงาน ด้านการท่องเที่ยว ภายในจังหวัดที่มาจาก หลายภาคส่วนเพื่อเป็นผู้ ประสานงานและ ดำเนินงานด้านการ ท่องเที่ยวในจังหวัด อย่างเป็นรูปธรรม
7. ความคาดหวังใน ระยะกลาง	1. การพัฒนากิจกรรม เชื่อมโยงในแหล่ง ท่องเที่ยวภายในจังหวัด 2. การจัดทำเส้นทาง จักรยานปั่นชมสวน ผลไม้ 3. เส้นทางท่องเที่ยว ที่เชื่อมโยงสถานที่สำคัญ ภายในจังหวัด			

ประเด็นการพัฒนา	อุปทานการท่องเที่ยว	อุปสงค์การท่องเที่ยว	คุณภาพการให้บริการ	กลไกการขับเคลื่อน
	4. การพัฒนาเทคโนโลยีด้านเกษตรอินทรีย์			
8. ความคาดหวังในระยะยาว	การพัฒนาเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนซึ่งเป็นวิถีชีวิตของชาวยโสธร		1. ที่พักของนักท่องเที่ยว โรงแรม โฮมสเตย์ หรือรีสอร์ทในจังหวัดยโสธรได้รับการรับรองมาตรฐานสากล 2. การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีความเข้มแข็งและมีความเข้าใจในด้านการบริการการท่องเที่ยว	โครงสร้างการบริหารราชการได้รับการปรับปรุงให้มีการทำงานได้สะดวกมากขึ้น

1) ความเชื่อมโยงระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดยโสธรกับประเด็นการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดยโสธร

ด้านอุปทาน การท่องเที่ยว (Supply) ซึ่งกำหนดเป็น ยุทธศาสตร์ที่ 1 ว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด ได้กล่าวถึงรูปแบบการท่องเที่ยว ซึ่งทางจังหวัดได้คาดหวังให้เกิดรูปแบบการท่องเที่ยว 5 รูปแบบ ได้แก่ (1) รูปแบบการท่องเที่ยวในเชิงเกษตรอินทรีย์ (2) รูปแบบการท่องเที่ยววิถีอีสาน (3) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มจังหวัดอีสานใต้และกลุ่มจังหวัดลุ่มแม่น้ำโขง (4) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และ (5) รูปแบบการท่องเที่ยวแนววิถีชีวิตที่เป็นประสบการณ์การท่องเที่ยว โดยต้องการให้เกิดเส้นทางการท่องเที่ยวใน 4 เส้นทาง คือ (1) เส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์ (2) เส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกันภายในจังหวัด และสามารถเชื่อมการท่องเที่ยวไปยังจังหวัดใกล้เคียง (3) เส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และ (4) เส้นทางจักรยานรอบ ๆ ตัวอำเภอเมือง พร้อมทั้งคาดหวังให้มีการพัฒนาคุณภาพ สินค้า OTOP (หมอนขิด ผ้าไหมยโสธร) และสินค้าเกษตรอินทรีย์ ข้าวสารอินทรีย์

นอกจากนี้ ทางจังหวัดได้ให้ลำดับความสำคัญเกี่ยวกับด้านอุปทานในเรื่องของการส่งเสริมการท่องเที่ยวในด้านเกษตรอินทรีย์ และการท่องเที่ยววิถีอีสานเป็นอันดับแรก ๆ โดยที่ ความคาดหวังเร่งด่วน คือ การศึกษาผังเมืองเพื่อทำเส้นทางการท่องเที่ยว และการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวระหว่างชุมชน ความคาดหวังในระยะกลาง คือ การพัฒนากิจกรรมเชื่อมโยงในแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด การจัดทำเส้นทางจักรยานปั่นชมสวนผลไม้ เส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงสถานที่สำคัญภายในจังหวัด และการพัฒนาเทคโนโลยีด้านเกษตรอินทรีย์ สำหรับความคาดหวังในระยะยาว คือ การพัฒนาเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนซึ่งเป็นวิถีชีวิตของชาวยโสธร

ด้านอุปสงค์การ ท่องเที่ยว ที่ กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ว่าด้วย การส่งเสริม ความต้องการการ ท่องเที่ยวในจังหวัด มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวในเรื่องเป้าหมายด้านนักท่องเที่ยว ที่มุ่งเน้นให้ (1) สถานศึกษา หรือหน่วยงานราชการต่าง ๆ ในจังหวัดยโสธร (2) คนภายในจังหวัด ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ (3) คนที่มีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดยโสธรแล้วไปทำงานที่อื่น (4) กลุ่มผู้สูงอายุที่มีกำลังจ่าย (5) กลุ่มแฟนคลับของดาราต่าง และ (6) นักท่องเที่ยวชาวจีน เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดยโสธรมากขึ้น

ด้านคุณภาพการให้บริการ (Quality of service) ซึ่งกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ว่าด้วยการส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัด มีความสอดคล้องกับ ประเด็นการพัฒนาการ ท่องเที่ยวเรื่องการพัฒนาการบริการให้ดีขึ้น และการตั้งศูนย์ให้ข้อมูลการ ท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งทางจังหวัดมี ทัศนคติว่าเป็นความคาดหวังเร่งด่วน และเรื่องที่พักของนักท่องเที่ยว โรงแรม โฮมสเตย์ หรือรีสอร์ทในจังหวัด ยโสธรได้รับการรับรองมาตรฐานสากล รวมไปถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีความเข้มแข็งและมีความเข้าใจใน ด้านการบริการการท่องเที่ยว ซึ่งทางจังหวัดมีทัศนคติว่าเป็นความคาดหวังระยะยาว

ด้านการขับเคลื่อน การท่องเที่ยว (Tourism mechanism) ที่กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ว่าการ พัฒนากลไกการขับเคลื่อนเพื่อบูรณาการการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด โดยทางจังหวัดเห็น ว่าการจัดตั้งคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวภายในจังหวัดที่มาจากหลายภาคส่วนเพื่อเป็นผู้ประสานงานและ ดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรม เป็น ความคาดหวังเร่งด่วน และการปรับปรุง โครงสร้างการบริหารราชการให้มีการทำงานได้สะดวกมากขึ้นเป็นความคาดหวังระยะยาว

ตารางที่ 7 ความเชื่อมโยงระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษกับประเด็นการ พัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ

ประเด็นการพัฒนา	อุปทานการท่องเที่ยว	อุปสงค์การท่องเที่ยว	คุณภาพการให้บริการ	กลไกการขับเคลื่อน
1. รูปแบบการท่องเที่ยว ที่ต้องการ	1. รูปแบบการท่องเที่ยว เชิงเกษตรอินทรีย์ เน้น ทุเรียนภูเขาไฟ 2. จังหวัดที่เป็น Sport City 3. รูปแบบการท่องเที่ยว แนวอารยธรรมขอม 4. รูปแบบการท่องเที่ยว ตามวิถีเขมร			
2. เส้นทางท่องเที่ยว ภายในจังหวัด	1. เส้นทางท่องเที่ยว อารยธรรมขอม 2. กิจกรรมการ			

ประเด็นการพัฒนา	อุปทานการท่องเที่ยว	อุปสงค์การท่องเที่ยว	คุณภาพการให้บริการ	กลไกการขับเคลื่อน
	ท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นภายในจังหวัดศรีสะเกษ 3. เส้นทางการท่องเที่ยวที่เริ่มต้นจากในตัวเมืองด้วยรูปแบบ 1 day – night 4. เส้นทางการท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับเกจิอาจารย์ 5. เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ 6. เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นประเพณีพื้นเมือง			
3. คุณภาพของการบริการ	สินค้าเกษตรอินทรีย์และทุเรียนภูเขาไฟ			
4. เป้าหมายด้านนักท่องเที่ยว		1. นักท่องเที่ยวชาวไทยทุกเพศและทุกช่วงอายุ 2. กลุ่มชาวเขมรที่เข้ามาจับจ่ายใช้สอย 3. กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวจีน และชาวยุโรป		
5. ลำดับความสำคัญ	1. การส่งเสริมการท่องเที่ยวในด้านเกษตรอินทรีย์ 2. การเป็นเมืองกีฬา 3. การเป็นเส้นทางอารยธรรมขอม			
6. ความคาดหวังเร่งด่วน	การวางแผนการตลาดอย่างเร่งด่วน		การพัฒนาบุคลากรในพื้นที่ให้มีคุณภาพพร้อมสำหรับการบริการนักท่องเที่ยว	การจัดตั้งคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวภายในจังหวัด
7. ความคาดหวังในระยะกลาง	1. การสร้างเส้นทางท่องเที่ยวระหว่างชุมชน 2. การพัฒนากิจกรรมเชื่อมโยงในแหล่ง		1. การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านการท่องเที่ยว 2. การปรับปรุงหรือ	

ประเด็นการพัฒนา	อุปทานการท่องเที่ยว	อุปสงค์การท่องเที่ยว	คุณภาพการให้บริการ	กลไกการขับเคลื่อน
	ท่องเที่ยวภายในจังหวัด 3. การจัดทำเส้นทาง จักรยานปั่นชมสวน ผลไม้ 4. เส้นทางการท่องเที่ยว ที่เชื่อมโยงสถานที่สำคัญ ภายในจังหวัด 5. การพัฒนาเทคโนโลยี ด้านเกษตรอินทรีย์		พัฒนาป้าย ประชาสัมพันธ์แหล่ง ท่องเที่ยวที่ดึงดูดและ ชัดเจนทั้งภาษาอังกฤษ และภาษาเขมร 3. การพัฒนาคู่มือการ จัดการความรู้ (KM) ของแหล่งท่องเที่ยวที่ ถูกต้อง	
8. ความคาดหวังใน ระยะยาว	1. การพัฒนาศรีสะเกษ ให้เป็น “เมืองมี ชีวิตชีวา” การพัฒนา ไปสู่รูปแบบ “Creative Area” 2. ชาวอินทรีย์ได้รับการ รับรองมาตรฐานสากล (IFON)		การพัฒนาแหล่งที่พักให้ ได้มาตรฐานสากล	

2) ความเชื่อมโยงระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษกับประเด็น การพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ

ด้านอุปทาน การท่องเที่ยว (Supply) ซึ่งกำหนดเป็น ยุทธศาสตร์ที่ 1 ว่าด้วยการส่งเสริมและ
พัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้าน การท่องเที่ยวของจังหวัด โดยจังหวัดศรีสะเกษ นั้นได้กล่าวถึงรูปแบบ
การท่องเที่ยว 4 รูปแบบ ได้แก่ (1) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์ เน้นทุเรียนภูเขาไฟ (2) จังหวัดที่
เป็น Sport City (3) รูปแบบการท่องเที่ยวแนวอารยธรรมขอม และ (4) รูปแบบการท่องเที่ยวตามวิถีเขมร
โดยต้องการให้เกิดเส้นทางท่องเที่ยวใน 6 เส้นทาง คือ (1) เส้นทางท่องเที่ยวอารยธรรมขอม (2) กิจกรรม
การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นภายในจังหวัดศรีสะเกษ (3) เส้นทางท่องเที่ยวที่เริ่มต้นจากในตัวเมือง ด้วยรูปแบบ
1 day – night (4) เส้นทางท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับเกจิอาจารย์ (5) เส้นทางท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และ
(6) เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นประเพณีพื้นเมือง โดยมีความต้องการพัฒนา สินค้าเกษตร
อินทรีย์ และทุเรียนภูเขาไฟ เป็นพิเศษ

นอกจากนี้ ทางจังหวัดศรีสะเกษได้ให้ลำดับความสำคัญเกี่ยวกับด้านอุปทานในเรื่องของ (1) การ
ส่งเสริมการท่องเที่ยวในด้านเกษตรอินทรีย์ (2) การเป็นเมืองกีฬา และ (3) การเป็นเส้นทางอารยธรรมขอม
เป็น 3 อันดับแรกโดยที่ความคาดหวังเร่งด่วนคือ การวางแผนการตลาดอย่างเร่งด่วน ความคาดหวังในระยะ

กลาง คือ การสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวระหว่างชุมชน การพัฒนากิจกรรมเชื่อมโยงในแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด การจัดทำเส้นทางจักรยานปั่นชมสวนผลไม้ เส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงสถานที่สำคัญภายในจังหวัด และการพัฒนาเทคโนโลยีด้านเกษตรอินทรีย์ สำหรับความคาดหวังในระยะยาว คือ การพัฒนาศรีสะเกษให้เป็น “เมืองมีชีวิตชีวา” การพัฒนาไปสู่รูปแบบ “Creative Area” และชาวอินทรีย์ได้รับการรับรองมาตรฐานสากล (IFON)

ด้านอุปสงค์การท่องเที่ยว ที่ กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ว่าด้วยการส่งเสริมความต้องการการท่องเที่ยวในจังหวัด มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวในเรื่องเป้าหมายด้านนักท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นให้ (1) นักท่องเที่ยวชาวไทย ทุกเพศและทุกช่วงอายุ (2) กลุ่มชาวเขมรที่เข้ามาจับจ่ายใช้สอย (3) กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวจีน และชาวยุโรป เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษมากขึ้น

ด้านคุณภาพการให้บริการ (Quality of service) ซึ่งกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัด มีความสอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาการท่องเที่ยวเรื่องการพัฒนาบุคลากรในพื้นที่ให้มีคุณภาพพร้อมสำหรับการบริการการท่องเที่ยว ซึ่งทางจังหวัดมีทัศนคติว่าเป็นความคาดหวังเร่งด่วน ในขณะที่เรื่องการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านการท่องเที่ยว การปรับปรุงหรือพัฒนาป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดและชัดเจนทั้งภาษาอังกฤษและภาษาเขมร และการพัฒนาคู่มือการจัดการความรู้ (KM) ของแหล่งท่องเที่ยวที่ถูกต้อง เป็นทัศนคติที่ทางจังหวัดคาดหวังในระยะกลาง โดยเรื่องการพัฒนาแหล่งที่พักให้ได้มาตรฐานสากลเป็นประเด็นที่ทางจังหวัดมีทัศนคติว่าเป็นความคาดหวังระยะยาว

ด้านการขับเคลื่อน การท่องเที่ยว (Tourism mechanism) ที่กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ว่าการพัฒนากลไกการขับเคลื่อนเพื่อบูรณาการการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด โดยทางจังหวัดเห็นว่าการจัดตั้งคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวภายในจังหวัด เป็นความคาดหวังระยะยาว

ตารางที่ 8 ความเชื่อมโยงระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญกับประเด็น
การพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ

ประเด็นการพัฒนา	อุปทานการท่องเที่ยว	อุปสงค์การท่องเที่ยว	คุณภาพการให้บริการ	กลไกการขับเคลื่อน
1. รูปแบบการท่องเที่ยวที่ต้องการ	1. รูปแบบการท่องเที่ยวในรูปแบบวิถีสงบ (slow life) 2. รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ 3. รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่น 4. รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ			
2. เส้นทางท่องเที่ยวภายในจังหวัด	1. เส้นทางท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรม 2. เส้นทางสิ่งศักดิ์สิทธิ์ 3. เส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติ			
3. คุณภาพของการบริการ	1. บรรยากาศความสงบ 2. การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ 3. สินค้า OTOP 4. สถานที่ที่เป็นที่ตั้งของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในจังหวัดอำนาจเจริญ			
4. เป้าหมายค่านักท่องเที่ยว		1. หน่วยงานราชการในจังหวัดที่สามารถจัดสรรงบประมาณศึกษาดูงาน 2. นักเรียน นักศึษา นักท่องเที่ยวที่มาจากจังหวัดรองอื่น ๆ 3. นักท่องเที่ยววัยทำงานที่มีกำลังจับจ่ายใช้สอย 4. ผู้สูงอายุ		
5. ลำดับความสำคัญ	1. การส่งเสริมการ		1. การปรับปรุงและ	

ประเด็นการพัฒนา	อุปทานการท่องเที่ยว	อุปสงค์การท่องเที่ยว	คุณภาพการให้บริการ	กลไกการขับเคลื่อน
	ท่องเที่ยวในเชิงวิถีสงบ (slow life) 2. การท่องเที่ยวเชิง ธรรมชาติ 3. การท่องเที่ยว วัฒนธรรมท้องถิ่น		พัฒนาคุณภาพการ ให้บริการด้านการ ท่องเที่ยว 2. การพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน และการพัฒนาวิถีชีวิต ชุมชน	
6. ความคาดหวัง เร่งด่วน	การพิจารณาสร้าง เส้นทางการท่องเที่ยว เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว ต่าง ๆ ภายในจังหวัด		1. การพัฒนาบุคลากร ในพื้นที่ให้มีคุณภาพ พร้อมสำหรับการบริการ การท่องเที่ยว 2. การประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวที่น่าสนใจ และมีประสิทธิภาพ 3. การจัดตั้งศูนย์ ให้บริการข้อมูลกับ นักท่องเที่ยวที่เป็น ส่วนกลาง 4. การพัฒนาการ ประชาสัมพันธ์ด้านการ ท่องเที่ยวให้ นักท่องเที่ยวสามารถ รับรู้ผ่านสื่อใหม่ 5. การส่งเสริมศักยภาพ ในการกระจายสินค้า และพัฒนามาตรฐาน การบริการ	การจัดตั้งคณะทำงาน ด้านการท่องเที่ยว ภายในจังหวัด
7. ความคาดหวังใน ระยะกลาง	แหล่งท่องเที่ยวรับการ พัฒนาให้ได้มาตรฐาน		1. การพัฒนาคุณภาพ ด้านการให้บริการ โดยเฉพาะคุณภาพของ บุคลากรด้านการ ท่องเที่ยว 2. การพัฒนาองค์ ความรู้ด้านการจัดการ การท่องเที่ยวของ	การทำข้อตกลงความ ร่วมมือ (MOU) ของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยวของ จังหวัดอำนาจเจริญ

ประเด็นการพัฒนา	อุปทานการท่องเที่ยว	อุปสงค์การท่องเที่ยว	คุณภาพการให้บริการ	กลไกการขับเคลื่อน
			บุคลากรด้านการท่องเที่ยว	
8. ความคาดหวังในระยะยาว	แหล่งท่องเที่ยวควรได้รับการพัฒนาให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน	การออกไป Road show นำเสนอการท่องเที่ยวของจังหวัดให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นในระดับนานาชาติ		

3) ความเชื่อมโยงระหว่าง ทักษะเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัด อำนาจเจริญ กับ ประเด็นการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ

ด้านอุปทาน การท่องเที่ยว (Supply) ซึ่งกำหนดเป็น ยุทธศาสตร์ที่ 1 ว่าด้วย การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด โดยจังหวัด อำนาจเจริญได้มีทัศนคติเกี่ยวกับความต้องการ รูปแบบการท่องเที่ยว 4 รูปแบบ (1) รูปแบบการท่องเที่ยวในรูปแบบวิถีสงบ (slow life) (2) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (3) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่น และ (4) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยต้องการให้เกิดเส้นทางการท่องเที่ยวใน 3 เส้นทาง ได้แก่ (1) เส้นทางท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรม (2) เส้นทางสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และ (3) เส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยมีความต้องการพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการในด้าน (1) บรรยากาศความสงบ (2) การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ (3) สินค้า OTOP และ (4) สถานที่ที่เป็นที่ตั้งของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในจังหวัดอำนาจเจริญ

ทางจังหวัดอำนาจเจริญได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับด้านอุปทานในเรื่องของ (1) การส่งเสริมการท่องเที่ยวในเชิงวิถีสงบ (slow life) (2) การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และ (3) การท่องเที่ยววัฒนธรรมท้องถิ่น เป็น 3 อันดับแรก โดยที่ความคาดหวังเร่งด่วน คือ การพิจารณาสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในจังหวัด ความคาดหวังในระยะกลาง คือ การส่งเสริมให้แหล่งท่องเที่ยวรับการพัฒนามาได้มาตรฐาน สำหรับความคาดหวังในระยะยาว คือ แหล่งท่องเที่ยวควรได้รับการพัฒนาให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน ซึ่งเป็นการพัฒนาต่อยอดจากความคาดหวังระยะกลาง

ด้านอุปสงค์การท่องเที่ยว ที่ กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ว่าด้วย การส่งเสริมความต้องการการท่องเที่ยวในจังหวัด มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวในเรื่องเป้าหมายด้านนักท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นให้ (1) หน่วยงานราชการในจังหวัดที่สามารถจัดสรรงบประมาณศึกษาดูงาน (2) นักเรียน นักศึกษา นักท่องเที่ยวที่มาจากจังหวัดรองอื่น ๆ (3) นักท่องเที่ยววัยทำงานที่กำลังจับจ่ายใช้สอย (4) ผู้สูงอายุ เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัด อำนาจเจริญ มากขึ้น นอกจากนี้ทางจังหวัดอำนาจเจริญยังมีความต้องการพัฒนาการ

ท่องเที่ยวด้านอุปสงค์การท่องเที่ยวที่เป็น ความคาดหวังในระยะยาว ในเรื่อง การออกไป ทำ Road show นำเสนอการท่องเที่ยวของจังหวัดให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นในระดับนานาชาติ

ด้านคุณภาพการให้บริการ (Quality of service) ซึ่งกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัด มีความสอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาการท่องเที่ยวเรื่องปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการให้บริการด้านการท่องเที่ยว และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน และการพัฒนาวิถีชีวิตชุมชน ซึ่งเป็นประเด็นที่มีความสำคัญ 2 อันดับแรก ในขณะที่ทางจังหวัดอำนาจเจริญมีความต้องการให้พัฒนาเร่งด่วน 5 ด้าน ได้แก่ (1) บุคลากรในพื้นที่ให้มีคุณภาพพร้อมสำหรับการบริการการท่องเที่ยว (2) การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ (3) การจัดตั้งศูนย์ให้บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่เป็นส่วนกลาง (4) การพัฒนาการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวสามารถรับรู้ผ่านสื่อใหม่ และ (5) การส่งเสริมศักยภาพในการกระจายสินค้า และพัฒนามาตรฐานการบริการ โดยระบุให้การพัฒนาคุณภาพด้านการให้บริการโดยเฉพาะคุณภาพของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เป็นทัศนคติที่ทางจังหวัดคาดหวังในระยะกลาง

ด้านการขับเคลื่อน การท่องเที่ยว (Tourism mechanism) ที่กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ว่าการพัฒนากลไกการขับเคลื่อนเพื่อบูรณาการการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด โดยทางจังหวัดเห็นว่าการจัดตั้งคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวภายในจังหวัด เป็นความคาดหวัง เร่งด่วน และเห็นว่า การทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญ เป็นความคาดหวัง ระยะ กลาง

4.3.3 โครงสร้างและเนื้อหาของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

เมื่อพิจารณาความเชื่อมโยงระหว่าง ทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว ของแต่ละจังหวัดกับประเด็นการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดในแต่ละจังหวัดแล้ว พบว่า แต่ละจังหวัดมีความต้องการมาในการพัฒนาในประเด็นที่สอดคล้องกันทั้ง 3 จังหวัด (ยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญ) ดังนั้น โครงสร้างและเนื้อหาของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของทั้ง 3 จังหวัดจึงมีความสอดคล้องกัน ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์นี้เป็นยุทธศาสตร์ที่เน้นเรื่องการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวของแต่ละจังหวัด รวมถึงการยกระดับคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว ดึงดูดให้มีมาตรฐานที่มีความสะอาด สะดวกสบาย และเพียงพอ สามารถรองรับนักท่องเที่ยว ได้ ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพ และช่องทางการจำหน่าย สินค้าท้องถิ่น รวมไปถึงการพัฒนาระบบเชื่อมโยงและการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมความต้องการการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์นี้เน้นเรื่องการสร้างอัตลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดที่สั้นและกระชับและส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวให้กลุ่มเป้าหมายรับทราบ ตลอดจนสื่อสารกับหน่วยงานด้านการบริการด้านการท่องเที่ยว และเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวของจังหวัดเข้ากับกลไกการพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคอีสานตอนล่าง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ มุ่งเน้นการ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการให้บริการ เช่น การ จัดทำแผนที่แหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยว การจัดทำปฏิทินท่องเที่ยวเป็นการบูรณาการ รวมทั้งการ จัดตั้งศูนย์ให้ข้อมูลการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนการพัฒนาบุคลากร ด้านการท่องเที่ยวให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว

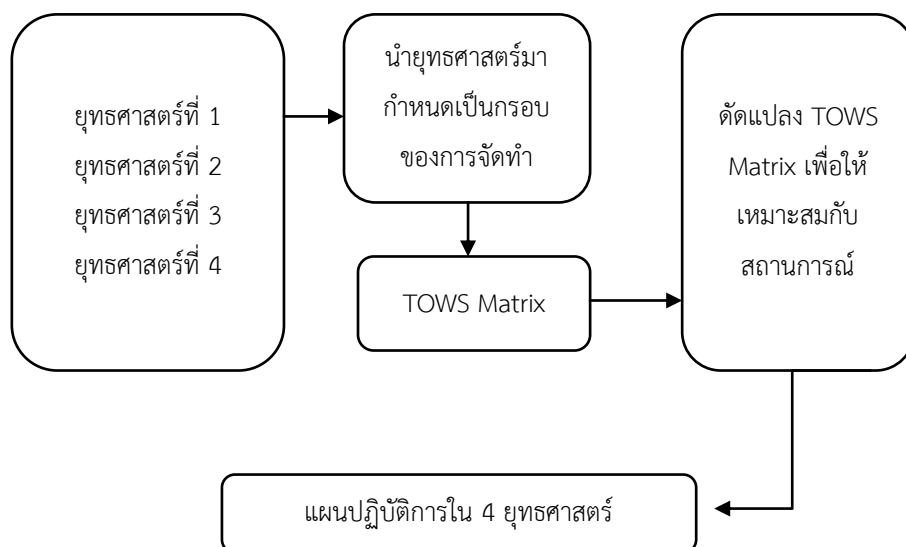
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนเพื่อบูรณาการส่งเสริมและการพัฒนาการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์นี้เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุดเนื่องจากมีเนื้อหาเกี่ยวกับการกระบวนกรขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเพื่อยกระดับการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้อยู่ในยุทธศาสตร์สำคัญของจังหวัด โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนการยกระดับรายได้และลดความเหลื่อมล้ำผ่านการค้า การบริการ และการลงทุนที่มีการวางแผนควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจของแต่ละจังหวัด

(ดูรายละเอียด (ร่าง) ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวรายจังหวัด ในภาคผนวก ฉ.)

หลังจากเสร็จสิ้นการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดทั้ง 4 ประเด็นแล้ว นักวิจัยได้ดำเนินการจัดทำร่างกลยุทธ์เพื่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ และนำไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการการท่องเที่ยว

ทั้งนี้ เมื่อคณะวิจัยได้ยุทธศาสตร์มาทั้งหมด 4 ด้าน เพื่อกำหนด เป็นเป้าหมายในการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ดังนั้นเพื่อสร้างการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมทางคณะวิจัยจึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการลงในยุทธศาสตร์โดยเริ่มต้นทางคณะวิจัยจะใช้วิธีการสร้างแผนปฏิบัติการด้วยวิธีการ TOWS Matrix แต่เนื่องจากข้อมูลจากฐานข้อมูลที่ไม่เอื้ออำนวย ประกอบกับความต้องการของจังหวัดนั้นไม่ได้มีความสอดคล้องกับสิ่งที่จังหวัดมี จึงทำให้คณะวิจัยจำเป็นต้องดัดแปลง TOWS Matrix ด้วยการเพิ่มเติมสิ่งที่ขาดจากข้อเสนอแนะจากทางกลุ่มตัวแทนจังหวัด กลุ่มข้าราชการ ภาคเอกชนภายในจังหวัด และกลุ่มผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งก่อนนำข้อเสนอแนะเหล่านี้เข้าสู่กระบวนการพิจารณาเป็นแผนปฏิบัติการด้วยการดัดแปลง TOWS Matrix ทางคณะวิจัยได้มีการพิจารณาถึงความเป็นไปได้ด้วยโดยใช้ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดเป็นเกณฑ์พิจารณา

ภาพที่ 13 การจัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว
ที่มา : นักวิจัย (2563)

การวิเคราะห์ TOWS Matrix เป็นการจับคู่ (1) จุดแข็งกับโอกาส (2) จุดแข็งกับอุปสรรค (3) จุดอ่อนกับโอกาส และ (4) จุดอ่อนกับอุปสรรค (อ่านรายละเอียดการวิเคราะห์ TOWS Matrix ในภาคผนวก จ .) ซึ่งผลของการจับคู่จุดแข็งกับโอกาสทำให้ได้แผนปฏิบัติ การที่ใช้จุดแข็งของจังหวัด (strengths) เป็นเครื่องมือเพื่อสร้างความสำเร็จจากโอกาส (opportunities) ที่มี ในขณะที่ของการจับคู่จุดแข็งกับอุปสรรคเป็นผลทำให้ได้แผนปฏิบัติการที่ใช้จุดแข็งของจังหวัด (strengths) ในการหลีกเลี่ยงอุปสรรค (threats) ของความสำเร็จ สำหรับด้านการจับคู่ระหว่างจุดอ่อนกับโอกาสจะทำให้ได้แผนปฏิบัติการที่ใช้โอกาส (opportunities) ที่มีในการลดจุดด้อยที่มีของจังหวัด (weaknesses) และในด้านการจับคู่ระหว่างจุดอ่อนกับอุปสรรคจะทำให้ได้ผู้ใช้แผนปฏิบัติการทราบว่าสิ่งไหนเป็นสิ่งที่ต้องระมัดระวังเป็นพิเศษในการดำเนินการตาม กลยุทธ์และ แผนปฏิบัติการ

เมื่อเสร็จสิ้นขั้นตอนการร่าง ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พร้อมกลยุทธ์แล้ว นักวิจัยได้ขอรับความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของร่างยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว นอกจากนี้ทางคณะวิจัยยังได้สอบถามถึงความต้องการเร่งด่วนในดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวของทางจังหวัดเพื่อจัดทำ ร่างแผนปฏิบัติการ รวมถึงการขอรับความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นเร่งด่วนเพื่อการจัดทำตัวอย่างโครงการ ซึ่งเป็นผลผลิตขั้นสุดท้ายของการวิจัยนี้

หลังจากกลับมาแก้ไขข้อบกพร่องของร่างยุทธศาสตร์ครั้งที่ 1 นักวิจัยได้ปรับปรุงวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์หลัก พัฒนาแผนปฏิบัติ การและเพิ่มตัวอย่างโครงการ ตามความต้องการของ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว รวมถึงปรับให้เหมาะสมสำหรับแต่ละจังหวัด

สำหรับขั้นตอน การออกแบบแผนปฏิบัติการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้โดย มีแนวทางตามกรอบ PDSA (Langley, Nolan, & Nolan, 1994) โดยเริ่มต้นจากการตั้งวัตถุประสงค์สำหรับการวางแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินงาน ซึ่งการตั้งวัตถุประสงค์เริ่มต้นจากปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วคาดการณ์ ต่อไปถึงความเป็นไปในการดำเนินการตามวิธีการต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหา และการกำหนดเป้าหมาย เพื่อ ระบุปริมาณหรือจำนวนสิ่งที่ต้องการให้บรรลุในแต่ละยุทธศาสตร์และแนวทาง / มาตรการการพัฒนา ภายใน เวลาที่กำหนด จึงมีความเฉพาะเจาะจงในผลที่คาดว่าจะได้รับในเชิงป ริมาณตามช่วงเวลาต่าง ๆ ของ กระบวนการดำเนินงาน โดยระบุ เงื่อนไขเวลา ปริมาณ คุณภาพ สถานที่ มีความเป็นไปได้ในการใช้ทรัพยากรที่มี อยู่จริงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นภายหลังโครงการสิ้นสุด และจัดลำดับความสำคัญหรือความเร่งด่วนไว้เพื่อให้เห็นถึง ความจำเป็นเร่งด่วน (ตัวอย่างโครงการอยู่ในภาคผนวก ข.)

เมื่อนักวิจัยได้ร่างแผนยุทธศาสตร์ฉบับสมบูรณ์แล้ว นักวิจัยจึงได้ลงพื้นที่อีกครั้งเพื่อนำเสนอร่าง แผน ยุทธศาสตร์ฉบับสมบูรณ์ และส่งมอบให้สำนักงานจังหวัด และสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนำไป ดำเนินการรับรองแผนปฏิบัติการซึ่งอยู่ในเล่ม ร่างแผนยุทธศาสตร์ฉบับสมบูรณ์ และดำเนินการขับเคลื่อน ตามกิจกรรมของแผนปฏิบัติการต่อไป

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

5.1 ปัจจัยนำเข้าของการศึกษาการพัฒนาทรัพยากรศาสตร์การท่องเที่ยว

โครงการวิจัย “การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้น้อย : กรณีศึกษากลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ)” เป็นการศึกษาต่อเนื่องจาก “แผนงาน การส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ : กรณีศึกษากลุ่มจังหวัด อีสานใต้ (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ)” ซึ่งได้ใช้ผลการดำเนินงานจากแผนงาน ดังกล่าว สำหรับเป็น ปัจจัยนำเข้าเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้น้อย กรณีศึกษากลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ซึ่งข้อมูลที่ใช้เป็นปัจจัยนำเข้าเบื้องต้นของการวิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

5.1.1 สรุปข้อมูลปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ

การรวบรวมข้อมูลปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ (1) โครงสร้างทาง ประชากร (2) ขนาดและการกระจายตัว และ (3) สัดส่วนของแรงงานในแต่ละกิจกรรมทางเศรษฐกิจ มีเนื้อหา พอสังเขปดังนี้

(1) โครงสร้างทางประชากร จากสำมะโนประชากรในประเทศไทย พ .ศ. 2553 พบว่าทุก จังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 มีสัดส่วนของประชากรวัยแรงงานที่ต่ำกว่าสัดส่วน ในระดับประเทศ

(2) ขนาดและการกระจายตัวของประชากร พบว่า จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่มีความ หนาแน่นของประชากรมากที่สุด และมีความหนาแน่นมากกว่าเมื่อเปรียบ เทียบกับระดับภูมิภาค ในขณะที่ จังหวัดอำนาจเจริญมีความหนาแน่นของประชากรน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ภายในกลุ่ม จังหวัดเดียวกัน

(3) สัดส่วนของแรงงานในแต่ละกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ผู้มีงานทำในจังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม การป่าไม้ การประมง

5.1.2 สรุปข้อมูลปัจจัยด้านทรัพยากรในพื้นที่ ที่มีผลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว

การรวบรวมข้อมูลปัจจัยด้านทรัพยากรในพื้นที่ ที่มีผลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว แบ่ง ออกเป็น 2 ส่วน คือ การประเมินศักยภาพของทรัพยากรด้านแหล่งท่องเที่ยวภายในพื้นที่ และทัศนคติและ ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในพื้นที่

(1) การประเมินศักยภาพของทรัพยากรด้านแหล่งท่องเที่ยวภายในพื้นที่ พบว่า จังหวัดยโสธร มีแหล่งท่องเที่ยวฯ ที่ได้รับการยืนยันสถานะจำนวนทั้งสิ้น 90 แห่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวฯ ที่ดึงดูด จำนวน 34

แห่ง ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จังหวัดศรีสะเกษ มีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการยืนยันสถานะจำนวนทั้งสิ้น 127 แห่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูด จำนวน 69 แห่ง ส่วนใหญ่เป็น แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และจังหวัดอำนาจเจริญ มีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการยืนยันสถานะจำนวนทั้งสิ้น 105 แห่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูด จำนวน 52 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และเชิงธรรมชาติ

(2) ทศนคติและความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ พบว่า ผู้ที่มีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดทั้ง 3 ต่างตระหนักรู้และเข้าใจถึงการเป็นเมืองท่องเที่ยว และมองว่าจังหวัดของตนสามารถเป็นเมืองท่องเที่ยวได้โดยให้เหตุผลถึงตัวอย่างสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงประจำจังหวัด อย่างไรก็ตามจังหวัดยโสธรและอำนาจเจริญได้มีทศนคติเกี่ยวกับความจำเป็นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ในขณะที่ทางจังหวัดศรีสะเกษค่อนข้างเชื่อมั่นในชื่อเสียงและศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดของตนเองสูงกว่าอีก 2 จังหวัด อีกสิ่งหนึ่งที่สอดคล้องกัน คือ การมองว่าแหล่งท่องเที่ยวหรือของดีประจำจังหวัดประเภทศิลปวัฒนธรรมสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดของตนได้

นอกจากนี้ ความเห็นด้านความพร้อมของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ได้ผลว่า ทั้ง 3 จังหวัดค่อนข้างมีความพร้อมของศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเนื่องจากส่วนใหญ่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและมีอยู่แล้วในพื้นที่ ยกเว้นในบางแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างขึ้นใหม่ หรือกิจกรรมประเพณีบางอย่างที่เพิ่งเกิดขึ้นเมื่อไม่นานนี้ยังจำเป็นต้องได้รับการประชาสัมพันธ์ในวงกว้างมากขึ้น สำหรับด้านการเดินทาง แต่ละจังหวัดมีความพึงพอใจในเส้นทางการคมนาคมที่มีอยู่ ด้วยถนน 4 เลนที่สามารถเชื่อมต่อไปยังเส้นทางหลักเข้าสู่ท่าอากาศยานในจังหวัดอุบลราชธานีได้ อย่างไรก็ตาม ความต้องการที่จะให้มีท่าอากาศยานเล็งนกทายังเป็นสิ่งที่ทางจังหวัดยโสธรคาดหวัง

อย่างไรก็ตาม แต่ละจังหวัดต่างมีมุมมองเกี่ยวกับการประเมินความพร้อมของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในลักษณะที่คล้ายคลึงกันว่า ในจังหวัดของตนมีศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจและความหลากหลาย แต่ยังขาดกลไกบางอย่างที่ทำให้ความเป็นเมืองท่องเที่ยวยังไม่สมบูรณ์แบบหรือเป็นไปตามที่คาดหวัง ซึ่งกลไกที่ว่านี้ทั้งเกิดจากในระดับภาคประชาชน /เอกชน และการสนับสนุนจากภาครัฐ ตลอดจนความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ทุกจังหวัดต่างมีความยินดีและได้มีการสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดในอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันเป็นอย่างดี และต่างเห็นชอบกับการที่จังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ ได้มีการร่วมมือกันในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเพราะเชื่อมั่นว่าจะช่วยทำให้ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในระดับจังหวัดแข็งแกร่งขึ้น อย่างไรก็ตามปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวของแต่ละจังหวัดก็ต่างมีลักษณะที่แตกต่างกันไปซึ่งเกิดขึ้นได้ทั้งจากสาเหตุด้านธรรมชาติอย่างสภาพดินฟ้าอากาศ/ภูมิศาสตร์ของแต่ละพื้นที่ และสาเหตุจากตัวบุคคล/สถาบัน อย่างไรก็ตาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดตนเองคล้ายคลึงกันในแง่ที่ว่าควรตระหนักรู้ในการเป็นเมืองท่องเที่ยวของภาคประชาชน

ยังไม่มีความชัดเจน แม้มีการประชาสัมพันธ์และให้ความร่วมมือกับสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดในการร่วมงานเทศกาล/ประเพณีต่าง ๆ เป็นอย่างดี แต่ในส่วนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวพบว่าการเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวในระดับภาคประชาชนยังไม่ค่อยมีความชัดเจน

5.1.3 สรุปข้อมูลปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ที่เอื้อต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว

การนำเสนอผลการศึกษาในส่วนนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

ปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานได้ออกเป็น 3 ประเด็น คือ การเชื่อมโยงที่มีอยู่ในปัจจุบัน การเชื่อมโยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และการเชื่อมโยงที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและระบบขนส่ง

(1) การเชื่อมโยงที่มีอยู่ในปัจจุบัน การเชื่อมโยงในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยในปัจจุบันมีทางหลวงแผ่นดินที่เชื่อมโยงกันอยู่ 4 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 23 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 24 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 212 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 226 สำหรับทางราง ปัจจุบันมีระบบเดียวที่ผ่านกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 คือ ทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ (ชุมทางบ้านภาชี - อุบลราชธานี) ระยะทาง 575 กิโลเมตร ในขณะที่ การเชื่อมโยงทางอากาศเข้าสู่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ได้แก่ ท่าอากาศยานนานาชาติอุบลราชธานี ท่าอากาศยานร้อยเอ็ด และท่าอากาศยานบุรีรัมย์ โดยที่ไท่พบการเชื่อมโยงทางน้ำในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

สำหรับนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ระบบคมนาคมและโลจิสติกส์ ในที่นี้คือ นโยบายการพัฒนาแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจ แผนงานพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง 6 ประเทศ มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมตามแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจ (Economic Corridor) ทั้งนี้ แนวคมนาคมที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ได้แก่ แนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) ซึ่งไม่ผ่านกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

(2) การเชื่อมโยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยการศึกษา แผนการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับระบบเชื่อมโยงในพื้นที่ โดยมีแผนโครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง หมายเลข M4 คาดว่าเริ่มก่อสร้างในปี 2570-2579 เส้นทางนี้ ผ่านกลุ่มจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 เฉพาะศรีสะเกษ และอุบลราชธานี ในขณะที่แผนการพัฒนารถไฟรางคู่ ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของไทยในปี 2558-2565 กำหนดการสร้างรถไฟรางคู่ช่วงชุมทางถนนจิระ - อุบลราชธานี คาดว่าจะดำเนินการก่อสร้างในช่วงปี 2565-2572 ซึ่งผ่านเฉพาะจังหวัดศรีสะเกษ และอุบลราชธานี

(3) การเชื่อมโยงที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและระบบขนส่ง

- การเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดอำนาจเจริญกับ สปป.ลาว 2 เส้นทาง ได้แก่
อำนาจเจริญ – สะหวันนะเขต ข้ามสะพานมิตรภาพไทย- ลาว แห่งที่ 2 และ อำนาจเจริญ – สาละวัน ข้าม
สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 6 ซึ่งยังคงเป็นโครงการก่อสร้าง

- แนวทางการเชื่อมโยงสะหวันนะเขต – แหลงบั้ง เส้นทางขนส่งสินค้าที่ผ่าน
จังหวัดมุกดาหาร อำนาจเจริญ โยโสธร ร้อยเอ็ด สุรินทร์ บุรีรัมย์ สระแก้ว ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา และชลบุรี
เชื่อมโยงระหว่างประเทศไทย สปป.ลาว และ เวียดนาม

- แนวการเชื่อมโยง อำนาจเจริญกับเส้นทางออกไปยังทะเล เส้นทางจากจังหวัด
อำนาจเจริญและเส้นทางออกไปยังทะเล (ตองฮา ประเทศเวียดนาม)

- การพัฒนาสนามบินเลิงนทาให้เป็นสนามบินพาณิชย์ ซึ่งมีระยะทางเข้าสู่
จังหวัดอำนาจเจริญและโยธโกลักว่าท่าอากาศยานนานาชาติอุบลราชธานี

- การพัฒนาเส้นทางศรีสะเกษ – ช่องสง่า เชื่อมโยงสู่ นคร รม เลียบเรียบ ซึ่งมี
ระยะทางสั้นกว่าการเดินทางผ่านจุดผ่านแดนจุดอื่น สามารถเดินทางข้ามไปท่องเที่ยวยังนครวัด นครธมได้
ภายใน 1 วัน

สำหรับด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่ประกอบด้วยโรงแรมหรือสถานที่พัก และภัตตาคารหรือ
ร้านอาหารของจังหวัดโยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญจากฐานข้อมูลสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา
จังหวัดของแต่ละจังหวัด แสดงให้เห็นว่า จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่มีจำนวนโรงแรม /ที่พักมากที่สุดใน
บรรดา 3 จังหวัด ในขณะที่จังหวัดอำนาจเจริญเป็นจังหวัดที่มีจำนวนโรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร/ร้านอาหาร
น้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับอีก 2 จังหวัด

จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าจังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพเชิงปริมาณด้านสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทโรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร/ร้านอาหาร ในการรองรับผู้มาเยี่ยมเยือนได้มากกว่าจังหวัด
อื่น ๆ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเป็นรายอำเภอกลับพบว่าในบางอำเภอของจังหวัดศรีสะเกษยังไม่ได้มีการ
รายงานว่ามีข้อมูลจำนวนโรงแรม /ที่พัก และภัตตาคาร /ร้านอาหาร ในขณะที่บางอำเภอก็ได้พบว่ามีจำนวน
โรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร/ร้านอาหารค่อนข้างมาก ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นในทางอ้อมได้ว่าความเป็นเมือง
ท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษอาจจำกัดอยู่เพียงในไม่กี่พื้นที่หรือไม่ก็อำเภอของจังหวัด

การกระจุกตัวของสถานประกอบการต่าง ๆ ในจังหวัดโยโสธรและอำนาจเจริญอาจขึ้นอยู่กับ
การมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในพื้นที่นั้น ๆ จึงทำให้เกิดความชุกของโรงแรม /ที่พัก และภัตตาคาร /
ร้านอาหาร ในขณะที่จังหวัดศรีสะเกษมีความหลากหลายและการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ /
อำเภอต่าง ๆ จึงทำให้สัดส่วนของโรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร/ร้านอาหารมีการกระจายตัวไปยังพื้นที่ต่าง ๆ
ในปริมาณที่แตกต่างกันน้อยกว่าจังหวัดโยโสธรและอำนาจเจริญ

5.1.4 สรุปข้อมูลผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิค SWOT Analysis ซึ่งเป็นผลการวิเคราะห์โดยนักวิจัยโดยใช้ข้อมูลจากโครงการย่อยที่ 1 เพื่อระบุ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัด ดังนี้

1) จังหวัดยโสธร

จุดแข็ง

- เป็นพื้นที่เกษตรอินทรีย์ที่ทำการเกษตรตามหลักธรรมชาติที่ไม่มีสารพิษตกค้าง
- การมีเทคโนโลยีทางการเกษตรที่ได้รับการปรับปรุงพัฒนาที่ดีขึ้นและปลูกพืชได้หลากหลาย
- สินค้า OTOP ที่มีชื่อเสียงหลายชนิด
- สภาพสังคมมีบรรยากาศ “วัฒนธรรมพอเพียง” และ “ความสุข”
- เป็นเมืองสงบ น่าอยู่ และปลอดภัย มีประชาชนชาวบ้านและผู้ที่มีภูมิปัญญาชาวบ้าน
- มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมหลากหลายและเป็นอัตลักษณ์

จุดอ่อน

- การลงทุนจากภาคเอกชนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ
- จังหวัดไม่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อน
- ปัญหาการบริหารจัดการและปัญหาในระดับยุทธศาสตร์ขาดความต่อเนื่อง
- คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่ได้มองว่าจังหวัดของตนเป็นเมืองท่องเที่ยว
- ขาดความตระหนักรู้ในเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อาศัยชุมชนเป็นศูนย์กลาง
- แหล่งท่องเที่ยวยังไม่มีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว
- แหล่งท่องเที่ยวไม่ได้ถูกประชาสัมพันธ์ในสื่อกระแสหลักอย่างกว้างขวาง
- ขาดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่
- การขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- เส้นทางคมนาคมไม่เชื่อมโยงกับจังหวัดรอบข้าง
- จังหวัดยโสธรไม่มีแผนปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัด
- หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่

โอกาส

- เส้นทางรถไฟรางคู่เส้นทางใหม่ วารินชำราบ - อำนาจเจริญ - เลิงนกทา
- การพัฒนาขนาดเส้นทางการจราจรจากถนน 2 เลน เป็น ถนน 4
- การพัฒนาเส้นทางขนส่ง EWEC-SEC
- นโยบายการท่องเที่ยวเมืองรอง ในปี 2561
- เป้าหมายประเทศไทยในการเป็น “ครัวของโลก (Thai Kitchen to the World)”
- การที่จังหวัดอุบลราชธานีมีโอกาสได้เป็นเจ้าภาพการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ในปี 2025 (พ.ศ. 2568)

อุปสรรค

- เมืองรองที่อยู่ใกล้เคียงกับจังหวัดยโสธรมีการเจริญเติบโตที่มีศักยภาพมากกว่าจังหวัดยโสธร
- จังหวัดรองที่อยู่ใกล้เคียงจังหวัดยโสธรมีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ไม่แตกต่างกัน

จากจังหวัดยโสธร

- หากโครงการสนามบินเลิงนกทาเกิดขึ้นได้จริงจะส่งผลดีต่อจังหวัดอำนาจเจริญมากกว่า

จังหวัดยโสธร

- ผู้บริหารระดับประเทศเห็นความสำคัญของจังหวัดรองในเชิงท่องเที่ยวเฉพาะลักษณะของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT)
- ภาพลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่นและจังหวัดอื่นในภูมิภาคเดียวกันมีความโดดเด่นมากกว่า

2) จังหวัดศรีสะเกษ

จุดแข็ง

- แม่น้ำมูลไหลผ่าน โดยจัดเป็นจังหวัดท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง
- พื้นที่ติดชายแดนกัมพูชา สามารถเดินทางผ่านเข้า-ออกทางด่านชายแดนถาวรช่องสะงำ
- มีวัฒนธรรมสี่เผ่าที่มีอัตลักษณ์เชิงวัฒนธรรมที่สะท้อนออกมาในรูปแบบของวิถีชีวิต
- มีความโดดเด่นทางด้านอารยธรรมขอมโบราณ
- มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและมีชื่อเสียงระดับชาติและระดับนานาชาติ
- เป็นจุดเริ่มต้นการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณ
- มีชุมชนต้นแบบที่มีความต้องการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวชุมชนที่เข้มแข็ง
- มีประเพณีที่เป็นอัตลักษณ์

- การมุ่งเน้นพัฒนาวิถีชีวิตด้านเกษตรกรรมที่โดดเด่นและเป็นการเกษตรที่ปลอดภัย
- เป็นจังหวัดกีฬา (Sport City) นำร่องต้นแบบเมืองกีฬาของประเทศจังหวัดหนึ่งใน 6 จังหวัด

จุดอ่อน

- ระดับการลงทุนจากภาคเอกชนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ
- การย้ายถิ่นฐานของคนวัยหนุ่มสาวไปยังจังหวัดอื่นที่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจมากกว่า
- การขาดระบบชลประทานที่มีประสิทธิภาพ
- ปัญหาด้านการให้บริการระบบไฟฟ้าและระบบประปาที่
- การขาดความไม่ต่อเนื่องของนโยบายต่าง ๆ ในการพัฒนาจังหวัด
- คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังไม่ได้มองว่าจังหวัดของตนเป็นเมืองท่องเที่ยว
- ขาดความตระหนักรู้ในเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อาศัยชุมชนเป็นศูนย์กลาง
- ไม่มีโฮมสเตย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน
- แหล่งท่องเที่ยวเกือบทั้งหมดอยู่ในความดูแลของหน่วยงานรัฐ และมีลักษณะเป็นสถานที่ปิด
- แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งอยู่ห่างไกลกันค่อนข้างมาก
- การให้บริการระบบขนส่งมวลชนสาธารณะของจังหวัดยังไม่มีคุณภาพ

โอกาส

- เส้นทางเชื่อมโยงสาธารณะในระบบรางพาดผ่านศรีสะเกษ
- มีแผนก่อสร้างรถไฟรางคู่ไปจังหวัดอุบลราชธานี
- โครงการพัฒนาทางหลวงแผ่นดินระหว่างเมืองสาย M4
- อารยธรรมขอมที่สามารถเชื่อมโยงเข้ากับเส้นทางท่องเที่ยวของกัมพูชา (นครวัด-นครธม)
- นโยบายการท่องเที่ยวเมืองรอง ในปี 2561
- เป้าหมายประเทศไทยในการเป็น “ครัวของโลก (Thai Kitchen to the World)”
- จังหวัดอุบลราชธานีมีโอกาสได้เป็นเจ้าภาพการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ในปี 2025 (พ.ศ. 2568)
- จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งมีเทศกาลท่องเที่ยวชิงกีฬา (Moto GP) ทำให้จังหวัดศรีสะเกษ

อุปสรรค

- เมืองรองที่อยู่ใกล้เคียงกับจังหวัดศรีสะเกษมีการเจริญเติบโตที่มีศักยภาพมากกว่าจังหวัดศรี

สะเกษ

- จังหวัดรองที่อยู่ใกล้เคียงจังหวัดศรีสะเกษมีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ไม่

แตกต่างจากจังหวัดศรีสะเกษ

- ผู้บริหารระดับประเทศเห็นความสำคัญของจังหวัดรองในเชิงท่องเที่ยวเฉพาะลักษณะของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

- ภาพลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่นและจังหวัดอื่นในภูมิภาคเดียวกันมีความโดดเด่นมากกว่า

3) จังหวัดอำนาจเจริญ

จุดแข็ง

- การมีพื้นที่ติดแม่น้ำโขงและชายแดนไทย-ลาว ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อพื้นที่ของไทย ที่บ้านยักษ์ อำเภอนามน

- การมีบรรยากาศ “วัฒนธรรมพอเพียง” และ “ความสุข เป็นเมืองสงบน่าอยู่ ปลอดภัย

- การมุ่งเน้นที่เป็นดินแดนธรรมเกษตร

- มีการปลูกข้าวหอมมะลิตะวันออกข้าวหอมเป็นเอกลักษณ์และเริ่มปลูกสตรอเบอรี่

- การจัดตั้ง “สมาพันธ์เกษตรอินทรีย์จังหวัดอำนาจเจริญ”

- การมีภาคประชาชนเข้มแข็งที่มีส่วนร่วม มี “ธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญ ” และสภา
กลางจังหวัด

- เป็น “เมืองสมุนไพร ” มีการสืบทอดตำรับยาสมุนไพรจากคัมภีร์โบราณที่ค้นพบในจังหวัด
อำนาจเจริญ นำมาสู่ผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีชื่อเสียง “พนาพรณ”

- การมีสินค้าพื้นเมืองที่มีชื่อเสียงโดยที่ชาวอำนาจเจริญในแต่ละชุมชนต่างมีวัฒนธรรมการทอ
ผ้า

- การมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่โดดเด่น

- มีเส้นทางท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวัฒนธรรม และหมู่บ้านวัฒนธรรมหมอลำที่มีชื่อเสียง

ระดับประเทศ

- นโยบายของจังหวัดอำนาจเจริญในการส่งเสริมด้านกีฬา

จุดอ่อน

- ขาดแคลนแรงงานวัยหนุ่มสาว

- ปัญหาประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากรน้ำให้แก่เกษตรกร

- การขาดในเรื่องการประชาสัมพันธ์

- ทักษะของคนในจังหวัดยังเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาให้จังหวัดอำนาจเจริญเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยว

- แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องคุณภาพของห้องน้ำและร้านอาหารบริเวณ
- เส้นทางสายรอง และเส้นทางสู่แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญต่าง ๆ ในจังหวัดยังมีปัญหาในเชิง

คุณภาพ

- แผนปฏิบัติงานที่ไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัด และหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่

โอกาส

- เส้นทางรถไฟรางคู่เส้นทางใหม่ วารินชำราบ - อำนาจเจริญ - เลิงนกทา เชื่อมต่อไปยังทางรถไฟรางคู่สายบนที่จังหวัดมุกดาหาร

- การพัฒนาขนาดเส้นทางการจราจรจากถนน 2 เลน เป็น ถนน 4 เลน
- แนวโน้มการพัฒนาเส้นทางขนส่ง EWEC-EEC จากจังหวัดมุกดาหารเชื่อมโยงไปถึงท่าเรือ

แหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี

- นโยบายการท่องเที่ยวเมืองรอง ในปี 2561
- เป้าหมายประเทศไทยในการเป็น “ครัวของโลก (Thai Kitchen to the World)”
- การที่จังหวัดอุบลราชธานีมีโอกาสได้เป็นเจ้าภาพการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ในปี 2025 (พ.ศ. 2568)

อุปสรรค

- จังหวัดรองที่อยู่ใกล้เคียงกับจังหวัดอำนาจเจริญมีการเจริญเติบโตที่มีศักยภาพมากกว่าจังหวัดอำนาจเจริญ

- จังหวัดรองที่อยู่ใกล้เคียงจังหวัดอำนาจเจริญมีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ไม่แตกต่างไปจากจังหวัดอำนาจเจริญ

- ผู้บริหารระดับประเทศเห็นความสำคัญของจังหวัดรองในเชิงท่องเที่ยวเฉพาะลักษณะของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT)

- ภาพลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่นและจังหวัดอื่นในภูมิภาคเดียวกันมีความโดดเด่นมากกว่า

5.1.5 สรุปข้อมูลผลการวิเคราะห์ความสามารถด้านการแข่งขัน

โดยภาพรวมทั้ง 3 จังหวัด โดยข้อสังเกตที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการแข่งขันของทั้ง 2 จังหวัดรองพบว่า นโยบาย/โครงการบางอย่างที่จังหวัดได้ชูเป็นจุดเด่นหรือจุดแข็งของจังหวัด เมื่อศึกษาในรายละเอียดหรือที่มาของนโยบาย/โครงการแล้ว พบว่า นโยบาย/โครงการนั้น ๆ เป็นนโยบายที่รับมอบมาดำเนินการจากส่วนกลาง เช่น นโยบายคนกล้าคืนถิ่น, โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี, เกษตรนาแปลงใหญ่ เป็นต้น ซึ่งหมายความว่าในชุมชนอื่น ๆ ทั่วประเทศได้ดำเนินการตามนโยบาย/โครงการด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ แม้ว่าทั้ง 3 จังหวัดรองมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่า สวยงาม แต่ล้วนแล้วยังขาดการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง เมื่อเปรียบเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวที่อื่น ๆ และยังไม่มีการประชาสัมพันธ์ที่มีความหลากหลาย ทั้งนี้ สถานที่ท่องเที่ยวบางแห่ง หรือประเพณีบางประเพณีอาจเป็นที่สนใจต่อนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มเท่านั้น อาจไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้หลากหลาย

5.1.6 สรุปข้อมูลผลการวิเคราะห์ช่องว่าง (Gap Analysis)

การวิเคราะห์ช่องว่าง (Gap Analysis) เป็นการวิเคราะห์ช่องว่างที่เกิดขึ้นในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายโดยพิจารณาช่องว่างที่เกิดขึ้นนั้น โดยภาพรวมพบว่า จังหวัดยโสธรยังประสบปัญหาด้านรายได้ทั้งจากได้รายได้จากการท่องเที่ยวและมูลค่าผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ของจังหวัดยโสธรที่มีแนวโน้มที่จะไม่บรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดที่ตั้งไว้ โดยมีข้อสังเกตว่าจังหวัดให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดนี้เป็นลำดับรอง รวมไปถึงการไม่มีนโยบายพัฒนาและส่งเสริมสินค้า OTOP ที่เป็นรูปธรรมเพื่อบรรลุเป้าหมายของรายได้จากการจำหน่ายสินค้า ในขณะที่ จังหวัดศรีสะเกษมีโอกาสบรรลุเป้าหมายด้านรายได้จากการขายสินค้า OTOP สูงมาก แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าการตั้งเป้าหมายดังกล่าวอาจตั้งเป้าหมายที่ต่ำกว่าความเป็นจริง ทั้งนี้ การค้าขายแดนของจังหวัดอำนาจเจริญมีมูลค่าค่อนข้างน้อยและมีความแปรปรวนมากจึงไม่สามารถประเมินได้ ทั้งนี้สภาพความเป็นจริงไม่สอดคล้องกับการตั้งเป้าหมายมูลค่าการค้าขายแดน ในขณะที่ รายได้จากการสินค้า OTOP มีมูลค่าเพียงพอที่จะบรรลุเป้าหมาย นอกจากนี้ ผลการดำเนินงานในเชิงจำนวนนักท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอที่จะบรรลุเป้าหมายเช่นเดียวกัน อาจแสดงถึงการดำเนินงานที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ และสภาพความเป็นจริงไม่สอดคล้องกับเป้าหมาย

นอกจากนี้ จังหวัดที่มีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว 2 จังหวัด คือ จังหวัดยโสธร และจังหวัดอำนาจเจริญที่ผลการดำเนินการตามตัวชี้วัดอาจจะบ่งชี้ได้ว่ามีโอกาสบรรลุเป้าหมายได้น้อยมาก อีกทั้งเป้าหมายนั้นยังไม่มีชัดเจนในเชิงปริมาณ

5.2 สรุปทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดรองและมีรายได้น้อย

5.2.1 ทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดยโสธร

ความคิดเห็นโดยภาพรวมของ กลุ่มหน่วยงานข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภาครัฐ เอกชน และประชาสังคมภายในจังหวัดยโสธรสามารถสรุปเป็นประเด็นหลัก ๆ ได้ดังนี้

1) รูปแบบการท่องเที่ยวที่ต้องการต่างความคิดเห็นว่า ทางจังหวัดโยธธควรเน้นการสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวในเชิงเกษตรอินทรีย์ และท่องเที่ยววิถีอีสาน ผลักดันให้จังหวัดโยธธเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มจังหวัดอีสานใต้และกลุ่มจังหวัดลุ่มแม่น้ำโขง รวมไปถึงการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และการท่องเที่ยวแนววิถีชีวิตที่เป็นประสบการณ์การท่องเที่ยว

2) เส้นทางท่องเที่ยวภายในจังหวัด พบ ว่า มีความต้องการให้เกิดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์ และท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกันภายในจังหวัด และสามารถเชื่อมการท่องเที่ยวดังกล่าวไปยังจังหวัดใกล้เคียงด้วย เพื่อให้ชาวบ้านในพื้นที่มีรายได้ที่สม่ำเสมอ และไม่กระทบต่อวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวบ้าน ทั้งนี้เพื่อความคงอยู่ของเสน่ห์ความเป็นเมืองอีสาน รวมไปถึงเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเส้นทางจักรยานรอบ ๆ ตัวอำเภอเมือง

3) คุณภาพของการบริการเห็นว่าสินค้า OTOP (หมอนขิด ผ้าไหมโยธธ) สินค้าเกษตรอินทรีย์ ข้าวสารอินทรีย์ที่เป็นผลิตผลของพื้นที่เพาะปลูกเกษตรอินทรีย์ต้นแบบของประเทศ ควรเป็นสินค้าชูโรง

4) เป้าหมายด้านนักท่องเที่ยว คาดหวัง ให้สถานศึกษา หรือหน่วยงานราชการต่าง ๆ ในจังหวัดโยธธที่มีงบประมาณเดินทางไปทัศนศึกษาหรืออบรมศึกษาดูงาน รวมทั้งตั้งเป้าหมายเป็นคณาภายในจังหวัด ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ คนที่มีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดโยธธแล้วไปทำงานที่อื่น(ที่กลับมาเยี่ยมภูมิลำเนาในช่วงเทศกาล) กลุ่มผู้สูงอายุที่มีกำลังจ่าย และรวมไปถึงกลุ่มแฟนคลับของดาราดัง และนักท่องเที่ยวชาวจีน

5) ลำดับความสำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมการท่องเที่ยวในด้านเกษตรอินทรีย์ และการท่องเที่ยววิถีอีสาน

6) ความคาดหวังเร่งด่วน คือ การพัฒนาการบริการให้ดีขึ้น การตั้งศูนย์ให้ข้อมูลการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว การศึกษาผังเมืองเพื่อทำเส้นทางท่องเที่ยว การจัดตั้งคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวภายในจังหวัดที่มาจากหลายภาคส่วนเพื่อเป็นผู้ประสานงานและดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรม การสร้างเส้นทางท่องเที่ยวระหว่างชุมชน

7) ความคาดหวังในระยะกลาง การพัฒนากิจกรรมเชื่อมโยงในแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด การจัดทำเส้นทางจักรยานปั่นชมสวนผลไม้ หรือเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงสถานที่สำคัญภายในจังหวัด การพัฒนาเทคโนโลยีด้านเกษตรอินทรีย์

8) ความคาดหวังในระยะยาว การพัฒนาเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนซึ่งเป็นวิถีชีวิตของชาวโยธธที่พักของนักท่องเที่ยว โรงแรม โฮมสเตย์ หรือรีสอร์ทในจังหวัดโยธธได้รับการรับรองมาตรฐานสากล ตลอดจนการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีความเข้มแข็งและมีความเข้าใจในด้านการบริการการท่องเที่ยว และความมุ่งหวังที่สำคัญคือโครงสร้างการบริหารราชการได้รับการปรับปรุงให้มีการทำงานได้สะดวกมากขึ้น

5.2.2 ทศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ

ความคิดเห็นโดยภาพรวมของกลุ่มหน่วยงานข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภาครัฐ เอกชน และประชาสังคมภายในจังหวัดศรีสะเกษสามารถสรุปเป็นประเด็นหลัก ๆ ได้ดังนี้

- 1) รูปแบบการท่องเที่ยวที่ต้องการต่างความคิดเห็นว่าควรมุ่งเน้นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเน้นทุเรียนภูเขาไฟ การมุ่งเน้นให้จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่เป็น Sport City ทิศทางการท่องเที่ยวแนวอารยธรรมขอม และเสริมด้วยการท่องเที่ยวตามวิถีเขมร
- 2) เส้นทางท่องเที่ยวภายในจังหวัด พบว่ามีความต้องการให้เกิดเส้นทางท่องเที่ยวอารยธรรมขอมเชื่อมโยงภายในจังหวัดศรีสะเกษแล้วจึงขยายสู่จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดบุรีรัมย์รวมถึงเชื่อมโยงสู่ประเทศกัมพูชา การผสมผสานกลับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นภายในจังหวัดศรีสะเกษ การมุ่งเน้นเส้นทางท่องเที่ยวที่เริ่มต้นจากในตัวเมืองหรือเทศบาลก่อน ด้วยรูปแบบ 1 day – night และเส้นทางท่องเที่ยวเกี่ยวกับเกจิอาจารย์ที่มีชื่อเสียงที่อยู่กระจายทั่วพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ รวมไปถึงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นประเพณีพื้นเมือง
- 3) คุณภาพของการบริการเห็นว่าสินค้าซูโระ คือ สินค้าเกษตรอินทรีย์ และทุเรียนภูเขาไฟ
- 4) เป้าหมายด้านนักท่องเที่ยว โดยคาดหวัง นักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษสามารถมุ่งเน้นไปที่นักท่องเที่ยวชาวไทย ทุกเพศและทุกช่วงอายุ กลุ่มชาวเขมรที่เข้ามาจับจ่ายใช้สอย รวมไปถึงชาวเขมรที่เข้ามาใช้บริการรักษาพยาบาลในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวจีน และชาวยุโรป
- 5) ลำดับความสำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมการท่องเที่ยวในด้านเกษตรอินทรีย์ การเป็นเมืองกีฬา การเป็นเส้นทางอารยธรรมขอม
- 6) ความคาดหวังเร่งด่วน ได้แก่ การวางแผนการตลาดอย่างเร่งด่วน การจัดตั้งคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวภายในจังหวัด การพัฒนาบุคลากรในพื้นที่ให้มีคุณภาพพร้อมสำหรับการบริการนักท่องเที่ยว
- 7) ความคาดหวังในระยะกลาง ได้แก่ การสร้างเส้นทางท่องเที่ยวระหว่างชุมชน การพัฒนากิจกรรมเชื่อมโยงในแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด การจัดทำเส้นทางจักรยานปั่นชมสวนผลไม้ หรือเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงสถานที่สำคัญภายในจังหวัด การพัฒนาเทคโนโลยีด้านเกษตรอินทรีย์ การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านการท่องเที่ยว การปรับปรุงหรือพัฒนาป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดและชัดเจนทั้งภาษาอังกฤษและภาษาเขมร นอกจากนี้ ยังมีความคิดเห็นในเรื่องการพัฒนาคู่มือการจัดการความรู้ (KM) ของแหล่งท่องเที่ยวที่ถูกต้อง
- 8) ความคาดหวังในระยะยาว ได้แก่ การพัฒนาแหล่งที่พักให้ได้ มาตรฐานสากล การพัฒนาศรีสะเกษให้เป็น “เมืองมีชีวิตชีวา” การพัฒนาไปสู่รูปแบบ “Creative Area” และ ข้าวอินทรีย์ได้รับการรับรองมาตรฐานสากล (IFON)

5.2.3 ทศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ

ความคิดเห็นโดยภาพรวมของกลุ่ม หน่วยงานข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภาคเอกชนและประชาสังคมภายในจังหวัดอำนาจเจริญสามารถสรุปเป็นประเด็นหลัก ๆ ได้ดังนี้

1) รูปแบบการท่องเที่ยวที่ต้องการ ได้แก่ การท่องเที่ยวในรูปแบบวิถีสงบ (slow life) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่น และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

2) เส้นทางท่องเที่ยวภายในจังหวัด ได้แก่ เส้นทางท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรม เส้นทางสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และเส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

3) คุณภาพของการบริการเห็นว่าสินค้าชูโรง คือ บรรยากาศความสงบ การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ สินค้า OTOP และสถานที่ที่เป็นที่ตั้งของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในจังหวัดอำนาจเจริญ

4) เป้าหมายด้านนักท่องเที่ยว โดยคาดหวัง หน่วยงานราชการในจังหวัดที่สามารถจัดสรรงบประมาณศึกษาดูงาน นักเรียน นักศึกษา นักท่องเที่ยวที่มาจากจังหวัดรองอื่น ๆ นักท่องเที่ยววัยทำงานที่กำลังจับจ่ายใช้สอย และผู้สูงอายุ

5) ลำดับความสำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมการท่องเที่ยวในเชิงวิถีสงบ (slow life) การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยววัฒนธรรมท้องถิ่น การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการให้บริการด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน และการพัฒนาวิถีชีวิตชุมชน

6) ความคาดหวังเร่งด่วน ได้แก่ การพิจารณาสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในจังหวัด การจัดตั้งคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวภายในจังหวัด การพัฒนาบุคลากรในพื้นที่ให้มีคุณภาพพร้อมสำหรับการบริการนักท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ การจัดตั้งศูนย์ให้บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่เป็นส่วนกลาง การพัฒนาการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวสามารถรับรู้ผ่านสื่อใหม่ การส่งเสริม ศักยภาพในการกระจายสินค้า และพัฒนามาตรฐานการบริการ

7) ความคาดหวังในระยะกลาง ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวรับการพัฒนาให้ได้มาตรฐาน การพัฒนาคุณภาพการให้บริการโดยเฉพาะคุณภาพของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญ

8) ความคาดหวังในระยะยาว ได้แก่ การออกไป Road show นำเสนอการท่องเที่ยวของจังหวัดให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นในระดับนานาชาติ แหล่งท่องเที่ยวควรได้รับการพัฒนาให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน

5.3 สรุปยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้น้อย

การจัดทำร่างยุทธศาสตร์ฉบับนี้จะประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว แผนปฏิบัติการและตัวอย่างโครงการนำร่องให้กับทางจังหวัด ซึ่งทางคณะวิจัยเริ่มต้นการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ด้วยการนำข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัด ได้แก่ ความเป็นมาทางวัฒนธรรม ประเพณีของทางจังหวัด เส้นทางคมนาคม สถานที่ท่องเที่ยว การจัดการธุรกิจชุมชนที่มีอยู่ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดอื่น ๆ รวมทั้งศึกษาแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งได้แก่ แผนพัฒนาท่องเที่ยวจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 (อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร และอำนาจเจริญ) มาวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือ SWOT และวิเคราะห์ด้วย GAP Analysis เพื่อมองหาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค และช่องว่างด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว รวมไปถึงขั้นตอนการ ขอความเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้ประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่อยู่ใน เครื่องมือ SWOT Analysis และ GAP Analysis และทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว จากทั้งหมด 4 กลุ่ม ได้แก่ หน่วยงานราชการ /ผู้บริหารระดับจังหวัด องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และ ภาคประชาสังคม

ทั้งนี้ ทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว ของแต่ละจังหวัดในประเด็นที่ครอบคลุมถึงลำดับความสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด ทิศทางของการท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัด รวมไปถึงสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัดในด้าน อุปทาน (Supply) อุปสงค์ (Demand) การขับเคลื่อนการท่องเที่ยว (Tourism mechanism) และคุณภาพการให้บริการ (Quality of service)

5.3.1 การร่างวิสัยทัศน์ พันธกิจของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

การร่าง วิสัยทัศน์ พันธกิจ ของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัด โดยใช้ข้อมูลจาก ทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดรองและมีรายได้น้อย ที่นักวิจัยได้รวบรวมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัด คณะวิจัยจึงสามารถสรุปความต้องการพัฒนาทิศทางของการท่องเที่ยวได้ โดยพิจารณาพร้อมกับข้อมูลพื้นฐานของจังหวัด และการวิเคราะห์ SWOT และ GAP Analysis ที่ได้รับการตรวจสอบแล้วมาพิจารณาร่วม

การร่างวิสัยทัศน์ใช้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้ลำดับความสำคัญของแต่ละจังหวัด เมื่อร่าง วิสัยทัศน์เสร็จสิ้น นักวิจัยได้ขอรับความคิดเห็นเบื้องต้นจากสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดแต่ละจังหวัดขั้นตอนหนึ่งก่อนการร่างพันธกิจและยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

การร่างพันธกิจของแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว นักวิจัยได้ใช้เกณฑ์จากประเด็นการพัฒนาเป็น 4 ด้าน คือ ด้านอุปทาน (Supply) อุปสงค์ (Demand) การขับเคลื่อนการท่องเที่ยว (Tourism mechanism) และคุณภาพการให้บริการ (Quality of service) ซึ่งประเด็นการพัฒนานี้จะเป็นประเด็นที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

ดังนี้

โดยวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ หลักของ (ร่าง) ยุทธศาสตร์ การท่องเที่ยว แต่ละจังหวัดมี

วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์หลัก (ร่าง) ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัด ยโสธร

วิสัยทัศน์

“ยโสธรเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงเกษตรครบวงจรและศูนย์กลางการท่องเที่ยววัฒนธรรมวิถีอีสาน ”

พันธกิจ

1. ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธรพร้อมกับการส่งเสริมทางเศรษฐกิจเชิงเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้และลดความเหลื่อมล้ำ
2. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีอีสานที่เป็นทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญของจังหวัด
3. ส่งเสริมคุณภาพบริการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธรให้เป็นที่ดึงดูดแก่นักท่องเที่ยว
4. บูรณาการการทำงานด้านการท่องเที่ยวเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดยโสธรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์หลัก

1. จังหวัดยโสธรมีรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรมวิถีอีสานเพิ่มขึ้น
2. มีการส่งเสริมการผลิตและคุณภาพสินค้าเกษตรครบวงจรเพื่อนำไปสู่การท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น
3. คุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธรได้รับการยกระดับ
4. เกิดการบูรณาการการทำงานด้านการท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัดยโสธร

วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์หลัก (ร่าง) ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ

วิสัยทัศน์

“ศรีสะเกษเมืองท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณ วัฒนธรรมชนเผ่าเขมร ลาว เยอ กูย ชมวิถีเกษตรปลอดภัย ถิ่นทุเรียนภูเขาไฟ เมืองกีฬาหน้าอยู่ สู่ประตูเมืองการค้า ”

พันธกิจ

1. ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษพร้อมกับการส่งเสริมทางเศรษฐกิจเชิงเกษตรปลอดภัยเพื่อเพิ่มรายได้และลดความเหลื่อมล้ำ

2. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอารยธรรมขอมโบราณและเชิงเกษตรปลอดภัยที่เป็นทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญของจังหวัด
3. ส่งเสริมคุณภาพบริการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษให้เป็นที่ดึงดูดแก่นักท่องเที่ยว
4. บูรณาการการทำงานด้านการท่องเที่ยวเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์หลัก

1. จังหวัดศรีสะเกษมีรายได้จากการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณ วัฒนธรรมชนเผ่าเขมรลาว เยอ กูย และการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพิ่มขึ้น
2. มีการส่งเสริมการผลิตและคุณภาพสินค้าเกษตรปลอดภัยเพื่อนำไปสู่การท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น
3. คุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษได้รับการยกระดับ
4. เกิดการบูรณาการการทำงานด้านการท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัดศรีสะเกษ

วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์หลัก

(ร่าง) ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัด

อำนาจเจริญ

วิสัยทัศน์

“อำนาจเจริญเป็นเมืองท่องเที่ยวธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมวิถีอีสาน ”

พันธกิจ

1. ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญพร้อมกับการส่งเสริมทางเศรษฐกิจเชิงเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้และลดความเหลื่อมล้ำ
2. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีธรรมชาติที่เป็นทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญของจังหวัด
3. ส่งเสริมคุณภาพบริการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญให้เป็นที่ดึงดูดแก่นักท่องเที่ยว
4. บูรณาการการทำงานด้านการท่องเที่ยวเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเกษตรวิถีธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์หลัก

1. จังหวัดอำนาจเจริญมีรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีธรรมชาติและ วัฒนธรรมวิถีอีสานเพิ่มขึ้น

2. มีการส่งเสริมการผลิตและคุณภาพสินค้าเกษตรวิถีธรรมชาติเพื่อนำไปสู่การท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น
3. คุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญได้รับการยกระดับ
4. เกิดการบูรณาการการทำงานด้านการท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัดอำนาจเจริญ

การร่างพันธกิจของแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว นักวิจัยได้ใช้เกณฑ์ จากประเด็น การพัฒนาเป็น 4 ด้าน คือ ด้านอุปทาน (Supply) อุปสงค์ (Demand) การขับเคลื่อนการท่องเที่ยว (Tourism mechanism) และคุณภาพการให้บริการ (Quality of service) ซึ่งประเด็นการพัฒนานี้จะเป็นประเด็นที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

5.3.2 การร่างยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

การร่างยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว ในขั้นแรกเป็นการ กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว โดยพิจารณาการท่องเที่ยวเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอุปทาน (Supply) ด้านอุปสงค์ (Demand) ด้านคุณภาพการให้บริการ (Quality of service) และด้าน การขับเคลื่อนการท่องเที่ยว (Tourism mechanism) ให้สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่แท้จริงของแต่ละจังหวัด โดยเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ได้ดังนี้

- (5) ด้านอุปทาน (Supply) กำหนดเป็น **ยุทธศาสตร์ที่ 1** การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด
- (6) ด้านอุปสงค์ (Demand) กำหนดเป็น **ยุทธศาสตร์ที่ 2** การส่งเสริมความต้องการการท่องเที่ยวในจังหวัด
- (7) ด้านคุณภาพการให้บริการ (Quality of service) กำหนดเป็น **ยุทธศาสตร์ที่ 3** การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัด
- (8) ด้านการขับเคลื่อนการท่องเที่ยว (Tourism mechanism) กำหนดเป็น **ยุทธศาสตร์ที่ 4** การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนเพื่อบูรณาการการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด

5.3.3 โครงสร้างและเนื้อหาของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

โครงสร้างของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พิจารณาจาก ความเชื่อมโยงระหว่าง ทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว ของแต่ละจังหวัดกับประเด็นการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดในแต่ละจังหวัด มีความสอดคล้องกัน ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยว เน้นเรื่องการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวของแต่ละจังหวัด รวมถึงการยกระดับคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว ดึงดูดให้มีมาตรฐานที่มีความสะอาด สะดวกสบาย และเพียงพอ สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพและช่องทางการจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น รวมไปถึงการพัฒนาระบบเชื่อมโยงและการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมความต้องการการท่องเที่ยว เน้นเรื่องการสร้างอัตลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดที่สั้นและกระชับและส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว และเส้นทางการท่องเที่ยวให้กลุ่มเป้าหมายรับทราบ ตลอดจนสื่อสารกับหน่วยงานด้านการบริการด้านการท่องเที่ยว และเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวของจังหวัดเข้ากับกลไกการพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคอีสานตอนล่าง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยว เน้นการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการให้บริการ เช่น การจัดทำแผนที่แหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยว การจัดทำปฏิทินท่องเที่ยวที่เป็นการบูรณาการ รวมทั้งการจัดตั้งศูนย์ให้ข้อมูลการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนเพื่อบูรณาการการส่งเสริมและการพัฒนาการท่องเที่ยว เน้นการกระบวนกรขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเพื่อยกระดับการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้อยู่ในยุทธศาสตร์สำคัญของจังหวัด โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนการยกระดับรายได้และลดความเหลื่อมล้ำผ่านการค้า การบริการ และการลงทุนที่มีการวางแผนควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจของแต่ละจังหวัด

หลังจากเสร็จสิ้นการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดทั้ง 4 ประเด็นแล้ว เพื่อกำหนดเป็นเป้าหมายในการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ดังนั้นเพื่อสร้างการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมทางคณะวิจัยจึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการลงในยุทธศาสตร์ โดยเริ่มต้นทางคณะวิจัยจะใช้วิธีการสร้างแผนปฏิบัติการด้วยวิธีการ TOWS Matrix แต่เนื่องจากข้อมูลจากฐานข้อมูลที่ไม่เอื้ออำนวย ประกอบกับความต้องการของจังหวัดนั้นไม่ได้มีความสอดคล้องกับสิ่งที่จังหวัดมี จึงทำให้คณะวิจัยจำเป็นต้องดัดแปลง TOWS Matrix ด้วยการเพิ่มเติมสิ่งที่ขาดจากข้อเสนอแนะจากทางกลุ่มตัวแทนจังหวัด กลุ่มข้าราชการ ภาคเอกชนภายในจังหวัด และกลุ่มผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งก่อนนำข้อเสนอแนะเหล่านี้เข้าสู่กระบวนการพิจารณาเป็นแผนปฏิบัติการด้วยการดัดแปลง TOWS Matrix ทางคณะวิจัยได้มีการพิจารณาถึงความเป็นไปได้ด้วยโดยใช้ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดเป็นเกณฑ์พิจารณา

เมื่อเสร็จสิ้นขั้นตอนการร่าง ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พร้อมกลยุทธ์แล้ว นักวิจัยได้ขอรับความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ประเมินความ

ถูกต้องและความเหมาะสมของร่างยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว รวมไปถึงได้รับทราบความต้องการเร่งด่วนใน
ดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวของทางจังหวัดเพื่อพัฒนาร่างแผนปฏิบัติการ รวมถึงการขอรับความคิด
เห็นเกี่ยวกับประเด็นเร่งด่วนเพื่อการจัดทำตัวอย่างโครงการ

หลังจากกลับมาแก้ไขร่างยุทธศาสตร์ครั้งที่ 1 ตามความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและ
ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง นักวิจัยได้ปรับปรุงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์หลัก พัฒนาแผนปฏิบัติ
การและเพิ่มตัวอย่างโครงการ ตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องด้าน
การท่องเที่ยวรวมถึงปรับให้เหมาะสมสำหรับแต่ละจังหวัด

เมื่อนักวิจัยได้ร่างแผนยุทธศาสตร์ฉบับสมบูรณ์แล้ว นักวิจัยจึงได้ลงพื้นที่อีกครั้งเพื่อนำเสนอร่าง แผน
ยุทธศาสตร์ฉบับสมบูรณ์ และส่งมอบให้สำนักงานจังหวัด และสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนำไป
ดำเนินการรับรองแผนปฏิบัติการซึ่งอยู่ในเล่ม ร่างแผนยุทธศาสตร์ฉบับสมบูรณ์ และดำเนินการขับเคลื่อน
ตามกิจกรรมของแผนปฏิบัติการต่อไป

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.4.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดเมืองรอง

1) การส่งเสริมและพัฒนาด้านการท่องเที่ยวที่ผ่านมาของจังหวัดไม่มีแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวที่รับรองโดยฝ่ายบริหารส่วนกลางของจังหวัด เนื่องจากมีกระบวนการสรรหาและความเข้าใจของผู้ที่เกี่ยวข้องว่า การดำเนินการด้านการท่องเที่ยวเป็นการทำงานของสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด วัด และประชาสัมพันธ์ จังหวัดเท่านั้น ซึ่งควรมีการทำความเข้าใจใหม่ว่า การท่องเที่ยวมีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานหลาย หน่วยงานและภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายส่วน ทั้งนี้ เนื่องจาก การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือทางเศรษฐกิจ และสังคมในการช่วยเพิ่มรายได้ ลดความยากจน และเพิ่มความอยู่ดีมีสุขให้กับคนในท้องถิ่น ได้ ควรมีการสนับสนุนให้มีการทำงานร่วมกัน

2) ผู้บริหารจังหวัดควรพิจารณารับรองแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัด และ ยกระดับการทำงานและพัฒนาด้านการท่องเที่ยวให้อยู่ในแผนที่จังหวัดในส่วนของการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือที่จะช่วยเพิ่มรายได้ของประชาชน ลดปัญหาความยากจน และ ลดความเหลื่อมล้ำที่ดี

3) จากผลการทำงานด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่เมืองรองสามจังหวัด พบว่า การ ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวมีความเกี่ยวข้องกับการทำงานของหน่วยงาน านรัฐ เอกชน ชุมชน และประชาสังคม หลากหลายหน่วยงาน จึงเสนอให้มีการเปลี่ยนกระบวนการดำเนินการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวใหม่ โดย เน้นการพัฒนาพื้นที่ ผลิตภัณฑ์ และคน ในระยะยาวที่ยั่งยืน มากกว่าการทำงานด้านการตลาด ทั้งนี้เพื่อการ ใช้การท่องเที่ยวให้เป็นเครื่องมือใน การเพิ่มรายได้ ลดความยากจน และลดความเหลื่อมล้ำ ควร พิจารณายกระดับการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้อยู่ในยุทธศาสตร์สำคัญของจังหวัด

4) ในการกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยวเมืองรองในระดับประเทศ ควรมีการศึกษาแผน ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเมืองรองก่อน เนื่องจากยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเมืองรองที่มีการสังคายนาโดยคนในพื้นที่เป็นผลมาจากองค์ความรู้ สถานการณ์ และความต้องการการพัฒนาการท่องเที่ยวของคนในพื้นที่ การ กำหนดนโยบายท่องเที่ยวในระดับมหภาคควรนำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเมืองรองมาศึกษาถึงความเป็นไปได้ ของนโยบายในระดับประเทศ และความเชื่อมโยงสู่ความเป็นไปได้ของการปฏิบัติในระดับพื้นที่ นโยบายการพัฒนาชุมชนและการท่องเที่ยวที่กำหนดจากผู้ดำเนินการจากส่วนกลางต้อง คำนึงถึงประโยชน์และความเป็นไปได้ของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ “ยั่งยืน” โดย ที่ผ่านมามีพบว่า งบประมาณในบางโครงการ เช่น โครงการ นวัตกรรมวิถี มีประชาชนและชุมชนได้รับประโยชน์เป็นจำนวนน้อย และระเบียบการใช้จ่ายเงินในโครงการไม่

เอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะยาว (ซึ่งโดยมากเป็นงบประมาณ ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจใน ระยะสั้น เท่านั้น)

5) ในจังหวัดเมืองรองขนาดเล็ก นอกจากจะมีการเปลี่ยนผู้บริหารค่อนข้างบ่อยแล้ว **ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดที่มีผลโดยตรงต่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวก็มีการสับเปลี่ยนบ่อยด้วย** ทำให้เกิดความไม่สอดคล้องกันของการทำงานในระยะยาว ทั้งนี้ เสนอให้มีกระทรวงฯ **มีกระบวนการในการถ่ายโอนความรู้** ของท่องเที่ยวและกีฬาสำหรับการรับงานใหม่ที่เป็นระยะเวลาที่นานเพียงพอให้เกิดการทำงานที่ต่อเนื่อง เนื่องจากการทำงานด้านการท่องเที่ยวต้องมีการทำงานร่วมกับหลายภาคส่วนในจังหวัดและ อาจมีโครงการระยะยาวเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ค้างอยู่ ทั้งนี้ เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

5.4.2 ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาแผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเมืองรอง

1) จากการทำงานร่วมกับท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดที่มีการสับเปลี่ยนกันในระยะเวลา 2 ปีของโครงการในระยะที่ 1 และ 2 พบว่า ความมีประสิทธิภาพ ภาพของการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด ขึ้นอยู่กับความเข้าใจและความตั้งใจจริงของท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดที่จะดำเนินการเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญไม่น้อยกว่าการดำเนินการและส่งเสริมด้านการกีฬา **ควรกำหนดภาระหน้าที่ของท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดที่มีตัวชี้ วัดชัดเจนและประเมินผลการทำงานทางด้านการท่องเที่ยวได้**

2) จากการทำงานเพื่อพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว ผู้วิจัยพบว่า ในปัจจุบันยังคงมี knowledge gap (ช่องว่างองค์ความรู้) ของการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับที่สูงมาก **ส่วนกลางควรเข้าไปจัดการความรู้ (KM)** ให้กับผู้ปฏิบัติภาครัฐ เอกชน ชุมชน และประชาสังคม ให้เข้าใจถึงประโยชน์ กระบวนการ และการดำเนินนโยบายด้านการท่องเที่ยวที่จะเกิดประโยชน์กับประชาชนทางด้านเศรษฐกิจ เช่น การยกระดับมาตรฐานสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยวชุมชน (CBT) และ การมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในรูปของ public-private partnership ในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว

3) ผู้วิจัยพบความหลากหลายของแหล่งที่มาของงบประมาณการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว เช่น ประชาสัมพันธ์จังหวัด สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด พัฒนาชุมชน กรมทางหลวง และแรงงานจังหวัด **ซึ่งเสนอให้มีการบูรณาการงบประมาณและโครงการ รวมทั้งระยะเวลาดำเนินงานให้สอดคล้องกัน** ผ่านกระบวนการทำงานของ **คณะทำงานด้านการท่องเที่ยวจังหวัด** ที่ได้นำเสนอ จัดตั้งใน (ร่าง)ยุทธศาสตร์ที่ 4 ของ(ร่าง)ยุทธศาสตร์ฯ ทั้งสามจังหวัด

4) ควรมีการบูรณาการการพัฒนาการท่องเที่ยวเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งหมดในเรื่อง 1. ทิศทางการท่องเที่ยวของจังหวัด 2. มาตรฐานการท่องเที่ยวสากล และ 3. ภาระหน้าที่ ผลประโยชน์ และการเป็นเจ้าของร่วมกัน ทั้งนี้ เพื่อให้ผลการทำงานด้านการท่องเที่ยวเน้นการพัฒนาพื้นที่ ผลิตภัณฑ์ และคนในระยะยาวที่ยั่งยืนตามข้อเสนอแนะในข้อที่ 1

5) ควรมีการบูรณาการด้านงบประมาณการท่องเที่ยวเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้จ่ายงบประมาณในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เนื่องจากการท่องเที่ยวมีความเกี่ยวข้องกับหลายภาคส่วน

6) ผู้วิจัยพบข้อจำกัดในการทำงานด้านการท่องเที่ยวของคนในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การบริหารจัดการ และการดูแล และบูรณะสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน ทั้งนี้ **เสนอให้มีการพิจารณารูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบ Public-private partnership** เช่น พิจารณาให้สัมปทานแก่ภาคเอกชนและภาคประชาชนในการพัฒนา ดูแล และประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ร่วมกัน ทั้งนี้ เพื่อความมีประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

5.4.3 ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนากระบวนการในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเมืองรอง

1) **การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัด ควรจัดทำโดยนักวิจัยหรือทีมงานจากภายนอก** สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด เพื่อมุมมองและการประเมินการทำงานที่หลากหลาย ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการประสานงานและได้มุมมองอื่นๆจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง **เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงรุก** ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของหน่วยงานอื่นๆในพื้นที่ ทั้งนี้ การดำเนินงานด้านการค้นหาข้อมูลและวิเคราะห์ SWOT Competitive Analysis และ Gap Analysis กับ การดำเนินการวางแผนยุทธศาสตร์ **ควรดำเนินการด้วยคณะทำงานหรือทีมวิจัยชุดเดียวกัน** เนื่องจากข้อมูลและบริบทการวิเคราะห์มีความซับซ้อนและต่อเนื่อง

2) การดำเนินงานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเมืองรองทั้งสามจังหวัดที่ศึกษาเป็นโครงการนำร่องที่ทำให้เห็นปัญหาด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองที่เป็นรูปธรรมทางด้านข้อมูลพื้นฐาน การเข้าถึงข้อมูล และความคิดเห็นของภาคีเครือข่ายที่แตกต่างกัน ผู้ดำเนินการภาครัฐ เอกชน และภาคี ชุมชน และสังคมเห็นว่าการเข้ามาช่วยทำงานและวางแผนการทำงานในรูปยุทธศาสตร์ที่จะเป็นแผนแม่บทในการ**ทำงานของจังหวัด** ด้านการท่องเที่ยวมีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากนโยบายด้านการส่งเสริมการ

ท่องเที่ยวเปลี่ยนไปตามนโยบายของ**ผู้บริหารที่เปลี่ยนบ่อย**ในจังหวัดสามจังหวัดนี้และคาดว่าเป็นสถานการณ์เดียวกันในจังหวัดเมืองรองขนาดเล็ก

3) ข้อมูลนำเข้าของกระบวนการวิเคราะห์เพื่อร่างแผนยุทธศาสตร์มีความผิดพลาด ไม่สมบูรณ์ และไม่มีความสอดคล้องกันจากหลายแหล่งที่มา เช่น ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ที่มาจากสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรมทราฟฟิค และกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา ไม่ตรงกัน ทำให้การทำงานมีความยากและซับซ้อน จังหวัดต้องจัดทำข้อมูลด้านการท่องเที่ยวโดย**มีข้อมูลที่รวบรวมที่เป็นปัจจุบันที่สุดอยู่ที่สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด** เพื่อส่งต่อไปยังสถิติจังหวัดเพื่ออ้างอิงเป็นแหล่งเดียวกัน สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดควรมีหน่วยงานดำเนินการทางด้านข้อมูลที่เป็นงานประจำ

4) จากการทำงานในพื้นที่ พบว่า ภาคและผู้มีส่วนได้เสียยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวที่อาจมีได้หลายรูปแบบ เช่น 1. การพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบ demand-driven (พัฒนาอุปสงค์) เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวจากความต้องการจากภายนอก 2. การพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบ supply-driven (พัฒนาอุปทาน) เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการบริหารจัดการให้เกิดความดึงดูด และ 3. การพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบ value chain supplier (ห่วงโซ่อุปทาน) พัฒนาการท่องเที่ยวทางอ้อมที่เน้น การเป็นผู้ผลิตสินค้าด้านการท่องเที่ยวส่งออกไปในจังหวัดท่องเที่ยวอื่น ผู้บริหารจังหวัดและภาคีเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว **ควรมีการตกลงร่วมกันถึงทิศทางและรูปแบบที่จังหวัดจะเลือกใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยว** เพราะจะเป็นแม่บทในการขับเคลื่อนการทำงานของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวทั้ง 4 ยุทธศาสตร์ที่นำเสนอใน(ร่าง)แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัด

5) การพัฒนากระบวนการในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเมืองรองควร**เริ่มต้นจากการจัดตั้งคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวจังหวัด** โดยมีท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเป็นเจ้าภาพหลักโดยมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่มีการบูรณาการร่วมกันภายใต้โครงสร้างคณะทำงาน ฯ ได้แก่ **หน่วยงานภาครัฐ** ประกอบด้วย สำนักงานจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสถิติจังหวัด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด ดำรงจตุรจังหวัด สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด กรมทางหลวงชนบท สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด สำนักงานคลังจังหวัด สำนักงานโยธาธิการจังหวัด กรมศิลปากร สำนักงานแรงงานจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด **หน่วยงานภาคเอกชน** ประกอบด้วย หอการค้าจังหวัด สมาอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวจังหวัด สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด โครงการรวมกลุ่มของนักธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC) และ**ภาคีภาคประชาสังคม** ประกอบด้วย ตัวแทนชุมชนแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด ตัวแทนกลุ่มท่องเที่ยวโฮมสเตย์ภายในจังหวัด ตัวแทนกลุ่ม OTOP จังหวัด เป็นต้น

6) การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดเมืองรองสามจังหวัดนี้ เป็นการทำงานร่วมกันของนักวิจัยจากภายนอกที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับภาคีเครือข่ายในจังหวัด โดยมีการสร้างความร่วมมือทางวิชาการระหว่างนักวิชาการ หน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน และภาคีภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งมอบแผนยุทธศาสตร์ฯ และแผนปฏิบัติงานฯ ให้แก่ภาคส่วนในจังหวัดนำไปขับเคลื่อนร่วมกันในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีการระบุโครงการในแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนที่สามารถนำไปส่งต่อหน่วยงานวิชาการในภูมิภาค ในการช่วยสนับสนุนเชิงวิชาการให้กับจังหวัดในการดำเนินการขับเคลื่อนงานตามแผนปฏิบัติการฯ ต่อไป ถือเป็นนวัตกรรมการทำงานเชิงพื้นที่ด้านการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในระดับจุลภาคของประเทศไทยที่รัฐควรสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานวิชาการในภูมิภาคเพื่อประสิทธิผลของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจนถึงปลายทาง ทั้งนี้ เนื่องจากการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ จนถึงปลายทาง ต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจบริบทของพื้นที่เป็นอย่างดี

7) ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือและข้อคิดเห็นที่เป็นเชิงบวกตลอดการทำงานร่างแผนยุทธศาสตร์จากคนในพื้นที่ แสดงถึงความมีประโยชน์ของการนำแนวคิดและความคิดเห็นของหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมาวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวอย่างบูรณาการ จังหวัดเมืองรองอื่นๆ ควรนำตัวอย่างและรูปแบบการทำงานในโครงการนี้ไปวางแผนและขับเคลื่อนการทำงานด้านการท่องเที่ยว ที่นักวิจัยพบว่า มีบริบทที่คล้ายกัน จังหวัดเมืองรองขนาดเล็ก

บรรณานุกรม

- Dickman, S. (1997). *Tourism: An Introductory Text*. 3rd edition. Sydney: Hodder Headline.
- James, C., Debra, P., & Paul, T. (2010). *Business Analysis Techniques 72 Essential Tool for Success*. London: BSC.
- Kotler, P., & Armstrong, G. (2010). *Principles of Marketing*. 13th (Global) Edition. Boston: Pearson Education, Inc.
- Langley, G., Nolan, K., & Nolan, T. (1994). *The Foundation of Improvement*. Quality Progress.
- Mohammed, E. Y. (2011). *Pro-poor benefit distribution in REDD+: Who gets what and why does it matter?* REDD Working Papers. IIED. London. Retrieved from <http://www.sommerauer.com/sites/default/files/userfiles/1file/16508IIED.pdf>
- Piketty, T. (2003, October). Income Inequality in France, 1901-1998. *Journal of Political Economy*, 1004-1042.
- Porter, M. E. (1980). *Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors*. New York: Free Press.
- Porter, M. E. (1985). *The Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance*. New York: Pree Press.
- UNWTO. (2019). *UNWTO World Tourism Barometer and Statistical Annex, January 2019*. Retrieved from UNWTO: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/wtobarometereng.2019.17.1.1>
- Winters, L. A. (2004). Trade liberalization and economic performance: An overview. *Economics Journal*, 114(493), 4-21.
- World Economic Forum. (2013). *The Travel & Tourism Competitiveness Report 2013: Reducing Barriers to Economic Growth and Job Creation*. Geneva. Retrieved from http://www3.weforum.org/docs/WEF_TT_Competitiveness_Report_2013.pdf
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). *ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558-2560*. เข้าถึงได้จาก https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7114
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). *ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2561-2564)*. กรุงเทพฯ. เข้าถึงได้จาก https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=9690
- กระทรวงคมนาคม. (2557). *แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของไทย พ.ศ. 2558-2565*. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร กระทรวงคมนาคม. เข้าถึงได้จาก

- http://www.otp.go.th/uploads/tiny_uploads/PolicyPlan/1-PolicyPlan/2561/InfrastructurePlan2558-2565/25610622-ActionStructure2558Plan6.pdf
กระทรวงคมนาคม. (2559). แผนงานในภารกิจหลักของกระทรวงคมนาคมภายใต้ (ร่าง) ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งของไทยระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579). กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.) กระทรวงคมนาคม. เข้าถึงได้จาก http://www.otp.go.th/uploads/tiny_uploads/PolicyPlan/1-PolicyPlan/25600316-OpertionPlan/25600316-OpertionPlan3.pdf
- ปกรณ์ ปริยากร. (2558). การวางแผนกลยุทธ์: แนวคิดและแนวทางเชิงประยุกต์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมอธรรม.
- ปงปอนด์ รักอำนวยกิจ, พิริยะ ผลพิรุฬห์, ศิริพงศ์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา, ณัฏฐ์ ภูมิพัฒน์ศิริ, และ อัครนัย ขวัญอยู่. (2562). การส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้ต่ำ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำการศึกษาในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (โยธธรร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- พิริยะ ผลพิรุฬห์. (2561). ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเพื่อการกระจายรายได้ที่ดีและยกระดับประเทศออกจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์. (2548). การวางแผนกลยุทธ์ : ศิลปะการกำหนดแผนองค์การสู่ความเป็นเลิศ. ใน สุภัฏญา ติรวิฑูร, ศิลปะการกำหนดแผนองค์การสู่ความเป็นเลิศ. กรุงเทพฯ: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- สำนักงานจังหวัดยโสธร. (2559). แผนพัฒนาจังหวัดยโสธร พ.ศ. 2561– 2564. ยโสธร.
- สำนักงานจังหวัดศรีสะเกษ. (2559). แผนพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษรอบใหม่ (พ.ศ. 2561– 2564). ศรีสะเกษ.
- สำนักงานจังหวัดอำนาจเจริญ. (2559). แผนพัฒนาจังหวัดอำนาจเจริญ 4 ปี พ.ศ. 2561– 2564 (ฉบับปรับปรุง). อำนาจเจริญ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม. (2559). แผนยุทธศาสตร์กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2560 – 2564. กรุงเทพฯ: บริษัท ทรานส์คอนซัลท์ จำกัด. เข้าถึงได้จาก http://www.mot.go.th/file_upload/2560/mot_strategy2560-2564.pdf
- สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2. (2559). แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 พ.ศ. 2561– 2564 (ฉบับใหม่). อุบลราชธานี: สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง 2.

ภาคผนวก ก.

ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดยโสธร จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดอำนาจเจริญ

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ

การศึกษาข้อมูลทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ มีความมุ่งหมายเพื่อเข้าใจลักษณะพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจและปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ที่อาจจะสามารถเชื่อมโยงไปถึงปัจจัยที่ส่งเสริมและกระตุ้นการท่องเที่ยวในกลุ่มกรณีศึกษาสามจังหวัดรองที่มีต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว การเพิ่มรายได้ และการลดความเหลื่อมล้ำ

1. ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธร

จังหวัดยโสธรตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถยนต์ประมาณ 531 กิโลเมตร (ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 1, 2, 202) และอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 (อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร อำนาจเจริญ) สภาพพื้นที่หรือลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดยโสธร มีลักษณะลาดเอียงจากทิศตะวันตกลงไปทางทิศตะวันออก พื้นที่ทางตอนเหนือส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงสลับกับพื้นที่แบบลูกคลื่น มีสภาพเป็นป่าและมีแหล่งน้ำขนาดกลาง ได้แก่ ห้วยลิงโจนห้วยสะแบก ลำโพง ลำเซบาย ส่วนพื้นที่ทางตอนกลางและตอนใต้ เป็นที่ราบลุ่มต่ำสลับซับซ้อนกับสันดินริมน้ำ มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ได้แก่ แม่น้ำชี และขนาดกลาง ได้แก่ ลำน้ำ ยั่ง ลำทวนไหลผ่าน ลักษณะดินส่วนมากเป็นดินทรายและดินเค็ม มีหนอง บึง ลำห้วย และแหล่งน้ำขนาดเล็กอยู่ทั่วไป พื้นที่อยู่ในลุ่มน้ำชี ลุ่มน้ำมูล สำหรับภูมิอากาศ จังหวัดยโสธรมี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว ความชื้นสัมพัทธ์ เฉลี่ยเท่ากับ 71.1% อุณหภูมิสูงสุด 42 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุด 11 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบ 5 ปี (2550 – 2554) เฉลี่ย 1,600 มม.ต่อปี

อาณาเขตจังหวัดยโสธรมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดร้อยเอ็ดและมุกดาหาร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดอำนาจเจริญและอุบลราชธานี
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดศรีสะเกษ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดร้อยเอ็ด

จังหวัดยโสธรแบ่งการปกครองออกเป็น 9 อำเภอ 78 ตำบล 885 หมู่บ้าน ประกอบด้วย อำเภอเมืองยโสธร อำเภอเลิงนกทา อำเภอไทยเจริญ อำเภอกุดชุม อำเภอทรายมูล อำเภอป่าดัว อำเภอคำเขื่อนแก้ว อำเภอมหาชนะชัย และอำเภอค้อวัง

ด้านประชากร

ประชากรจังหวัดยโสธรมีประชากรทั้งสิ้น จำนวน 540,127 คน เป็นชาย 270,933 คน และหญิง 269,194 คน มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 153,420 ครัวเรือน มีอัตราการเพิ่มธรรมชาติเฉลี่ยร้อยละ 0.45 ความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 130 คน/ตารางกิโลเมตร

ด้านเศรษฐกิจ

ประชากรในจังหวัดยโสธรมีรายได้เฉลี่ย 48,713.63 บาท/คน/ปี ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 60 ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม รองลงไปเป็นอาชีพภาคอุตสาหกรรม ภาคพาณิชยกรรม ภาคขนส่งและภาคบริการตามลำดับ

ด้านการท่องเที่ยว

จังหวัดยโสธรมีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติอยู่ทางตอนเหนือ และตอนกลางของจังหวัด เช่น ภูเก้าพระ ภูทางเกวียน ภูหินปูน ลำน้ำทวนและสวนสาธารณะพญาแถนในเขตเทศบาลเมืองยโสธร สำหรับผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีชื่อเสียง เช่น หมอนขวานผ้าซิด จักสานไม้ไผ่ การแกะสลัก ทอผ้าไหม ทอพรหม อยู่ทางตอนกลางของจังหวัด และแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมอยู่ทางตอนกลางและตอนใต้ของจังหวัดเช่น พระธาตุยโสธรหรือพระธาตุพระอานนท์ธาตุก่องิ้วน้อย หอพระไตรวัดสระไตรนุรักษ์ ดงเมืองเตย พระธาตุกู่จาน วัดพระพุทธรบาท แต่แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เหล่านี้มีจุดอ่อน คือ แต่ละแหล่งอยู่ห่างไกลกัน มีขนาดเล็กและไม่เด่นพอที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวมาแวะเที่ยวชม งานประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์การท่องเที่ยว คือ งานประเพณีบั้งไฟ งานแห่มาลัย เป็นต้น

ตารางที่ 1 สรุปสถานการณ์ท่องเที่ยวภายในประเทศจังหวัดยโสธร พ.ศ.2552-2558

รายการ	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558p
จำนวนผู้เยี่ยมเยือน	255,220	454,507	433,652	453,514	499,902	494,385	513,244
ชาวไทย	252,718	445,800	424,318	442,428	487,629	482,377	500,922
ชาวต่างประเทศ	2,502	8,707	9,334	11,086	12,273	12,008	12,322
จำนวนนักท่องเที่ยว	131,685	243,841	230,484	232,716	250,256	242,126	251,472
ชาวไทย	129,658	237,093	223,291	224,130	240,810	232,991	242,102
ชาวต่างประเทศ	2,027	6,748	7,193	8,586	9,446	9,135	9,370
จำนวนนักท่องเที่ยว	123,535	210,666	203,168	220,798	249,646	252,259	261,772
ชาวไทย	123,060	208,707	201,027	218,298	246,819	249,386	258,820
ชาวต่างประเทศ	475	1,959	2,141	2,500	2,827	2,873	2,952
ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว (วัน)	2.28	2.62	1.98	2.00	2.13	2.10	2.06
ชาวไทย	2.28	2.62	1.96	1.98	2.12	2.09	2.04
ชาวต่างประเทศ	2.09	2.66	2.48	2.45	2.43	2.41	2.43
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/คน/วัน)							
ผู้เยี่ยมเยือน	399	417	748	749	735	764	783
ชาวไทย	393	409	741	739	724	753	771
ชาวต่างประเทศ	930	737	977	1,033	1,051	1,087	1,116
นักท่องเที่ยว	440	457	932	934	908	945	971
ชาวไทย	432	448	927	927	898	935	961
ชาวต่างประเทศ	977	784	1,053	1,102	1,125	1,167	1,195
นักท่องเที่ยว	301	294	335	360	367	400	411
ชาวไทย	300	294	335	359	366	399	410
ชาวต่างประเทศ	505	311	345	452	449	470	505
รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)							
ผู้เยี่ยมเยือน	169	354	493	514	576	582	609
ชาวไทย	165	339	473	489	549	555	580
ชาวต่างประเทศ	4	15	20	24	27	27	29
สถานประกอบการที่พักแรม							
จำนวนห้อง	306	570	627	667	667	606	606
อัตราการเข้าพัก (%)	45.71	47.08	36.65	43.27	45.83	48.75	51.87
จำนวนผู้เข้าพักแรม	62,171	126,859	124,620	140,680	147,263	139,156	145,791
ชาวไทย	60,281	120,185	117,644	132,637	139,103	131,594	137,971
ชาวต่างประเทศ	1,889	6,674	6,976	8,043	8,160	7,562	7,820

2. ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษ

จังหวัดศรีสะเกษ ตั้งอยู่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง หรือเรียกว่า “อีสานใต้” มีพื้นที่ประมาณ 8,839.976 ตารางกิโลเมตร หรือ 5,524,985 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงสลับทุ่งนา มีภูเขาและป่าไม้อยู่ทางตอนใต้ และพื้นที่จะค่อย ๆ ลาดลงสู่ทิศเหนือและทิศตะวันออก ตก ซึ่งเต็มไปด้วยห้วย คลอง หนอง บึง ต่าง ๆ ตลอดระยะทางที่ลำนํ้ามูลไหลผ่าน สภาพดินร่วนละ 60 เป็นลักษณะดินร่วนปนทรายที่มีการระบายน้ำดี แต่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเพียงร้อยละ 4.5 ของพื้นที่เท่านั้นที่มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงค่อนข้างสูง ส่วนที่เหลืออีกประมาณ ร้อยละ 35.5 เป็นดินภูเขาและเทือกเขา ซึ่งสามารถ ทำการเกษตรได้บางส่วน มียอดเขาสูงสุดคือ ยอดเขาพนมตาเมื่อน ในเขตอำเภอกันทรารมย์ สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 673 เมตร และมีแนวชายแดนติด กับราชอาณาจักรกัมพูชาประมาณ 127 กิโลเมตร (อำเภอกันทรลักษ์ 76 กม. อำเภอกันทรารมย์ 18 กม. และอำเภอกันทรลักษ์ 33 กม.)

จังหวัดศรีสะเกษแบ่งการปกครองออกเป็น 22 อำเภอ 204 ตำบล 2,621 หมู่บ้านโดยมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้ ทิศเหนือ เขตอำเภอรามัน ไร่เลย์ อำเภอศิลาลาด และอำเภอยางชุมน้อย ติดต่อกับจังหวัดร้อยเอ็ด ทิศใต้ เขตอำเภอกันทรารมย์ อำเภอขุขันธ์ อำเภอขุขันธ์ และอำเภอ กันทรลักษ์ ติดต่อกับประเทศกัมพูชา ทิศตะวันออก เขตอำเภอกันทรลักษ์ อำเภอกันทรารมย์ และอำเภอโนนคูณ ติดต่อกับจังหวัดอุบลราชธานี

ทิศตะวันตก เขตอำเภออุทุมพรพิสัย อำเภอปรังค์ภู อำเภอห้วยทับทัน และอำเภอบึงบูรพ์ ติดต่อกับจังหวัดสุรินทร์

ด้านประชากร

จังหวัดศรีสะเกษมีประชากรในปี 2554 รวมทั้งสิ้น 1,452,203 คน เป็นชาย 726,173 คน เป็นหญิง 726,030 คน (ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม พ.ศ.2554)

ด้านเศรษฐกิจ

จังหวัดศรีสะเกษมีผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัวประชากร (GPP Per Capita) 36,142 บาท/คน/ปี เป็นลำดับที่ 75 ของประเทศจังหวัดศรีสะเกษมีพื้นที่ทั้งหมด 5,524,987.5 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตรประมาณ 3,506,418 ไร่ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในภาคการเกษตร ประมาณร้อยละ 70 หรือประมาณ 1.01 ล้านคน แบ่งเป็นพื้นที่ทำนา ประมาณ 3,339,752.75 ไร่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้าวหอมมะลิ นอกจากนี้ มีการปลูกพืชไร่ ได้แก่ มันสำปะหลัง พื้นที่ 134,789 ไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ประมาณ 3,826 ไร่ ไม้ผล ได้แก่ เงาะ 2,699

ไร่ ทุเรียน 1,922 ไร่ และพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอีกกลุ่มหนึ่ง ได้แก่ หอมแดง 40,952.50 ไร่ กระเทียม 525 ไร่ และพริกชี้หูใหญ่ 24,618 ไร่ ส่วนยางพารา มีพื้นที่ปลูก 202,026 ไร่

ด้านการท่องเที่ยว

จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่เป็นแหล่งอารยธรรมขอมโบราณ จะเห็นจากโบราณสถานและโบราณวัตถุหลายแห่งที่มีความสำคัญและเป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่ง เช่น ปราสาทสระกำแพงใหญ่, ปราสาทปรางค์กู๋, ฐานบ้านปราสาท หรือปราสาทห้วยทับทัน, ปราสาทตำหนักไทร หรือ ปราสาททามจาม, วัดป่ามหาเจดีย์แก้ว (วัดล้านขวด), ผามออีแดง, พระธาตุเรืองรอง, สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์, น้ำตกห้วยจันทร์ และอ่างเก็บน้ำห้วยศาลา ประเพณีที่สำคัญของจังหวัดศรีสะเกษ คือ ประเพณีสัปดาห์ไทยศรีสะเกษหรือเดิมเรียกว่างานเทศกาลดอกคำءวน จัดขึ้นเป็นประจำในกลางเดือนมีนาคมของทุกปีในช่วงที่ดอกคำءวนในสวนกำลังบาน และงานวิ่งฮาร์ฟ และควอเตอร์มาราธอนสู่ผามออีแดง จัดขึ้นทุกสัปดาห์ที่สามของเดือนสิงหาคมบนเส้นทางขึ้นเขาพระวิหารซึ่งเป็นเส้นทางที่ท้าทายที่นักวิ่งมาราธอนให้ความสนใจกันมาก

ตารางที่ 2 สรุปสถานการณ์ท่องเที่ยวภายในประเทศจังหวัดศรีสะเกษ พ.ศ.2552-2558

รายการ	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558p
จำนวนผู้เยี่ยมเยือน	545,834	881,218	1,066,129	1,204,067	1,317,243	1,365,352	1,426,119
ชาวไทย	539,604	867,543	1,048,891	1,187,406	1,299,573	1,347,651	1,407,674
ชาวต่างประเทศ	6,230	13,675	17,238	16,661	17,670	17,701	18,445
จำนวนนักท่องเที่ยว	224,030	327,938	393,695	449,072	490,589	504,898	524,412
ชาวไทย	220,557	320,073	383,883	438,788	479,843	494,187	513,276
ชาวต่างประเทศ	3,473	7,865	9,812	10,284	10,746	10,711	11,136
จำนวนนักท่องเที่ยว	321,804	553,280	672,434	754,995	826,654	860,454	901,707
ชาวไทย	319,047	547,470	665,008	748,618	819,730	853,464	894,398
ชาวต่างประเทศ	2,757	5,810	7,426	6,377	6,924	6,990	7,309
ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว (วัน)	3.79	2.60	2.68	2.76	2.72	2.54	2.46
ชาวไทย	3.81	2.61	2.67	2.75	2.70	2.53	2.44
ชาวต่างประเทศ	2.58	2.42	3.21	3.35	3.30	3.20	3.16
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/คน/วัน)							
ผู้เยี่ยมเยือน	637	665	684	741	744	769	807
ชาวไทย	634	660	678	737	740	765	802
ชาวต่างประเทศ	915	914	933	941	947	989	1,032
นักท่องเที่ยว	653	714	735	834	853	891	940
ชาวไทย	650	708	726	829	848	886	935
ชาวต่างประเทศ	996	1,010	1,041	1,009	1,017	1,065	1,111
นักท่องเที่ยว	595	589	603	588	568	587	617
ชาวไทย	594	589	604	589	568	586	616
ชาวต่างประเทศ	653	602	476	577	586	618	653
รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)							
ผู้เยี่ยมเยือน	746	936	1,182	1,479	1,605	1,649	1,767
ชาวไทย	735	913	1,145	1,441	1,565	1,609	1,723
ชาวต่างประเทศ	11	23	36	38	40	41	44
สถานประกอบการที่พักแรม							
จำนวนห้อง	356	672	1,671	1,756	1,781	1,616	1,625
อัตราการเข้าพัก (%)	55.66	46.16	21.77	33.49	45.47	48.59	52.01
จำนวนผู้เข้าพักแรม	65,134	128,580	192,149	255,031	363,868	371,143	389,043
ชาวไทย	62,968	121,171	182,338	245,546	354,581	361,825	379,284
ชาวต่างประเทศ	2,166	7,409	9,811	9,485	9,287	9,318	9,759

3. ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญ

จังหวัดอำนาจเจริญจัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2536 โดยแยกออกจากจังหวัดอุบลราชธานี และจัดตั้งเป็นจังหวัดที่ 75 ของประเทศไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร 568 กิโลเมตรตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ประมาณ 586 กิโลเมตร (ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 1, 2, 202) อยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 (อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร อำนาจเจริญ) เขตตรวจราชการที่ 13

ทิศเหนือ: ติดเขตจังหวัดยโสธร ที่อำเภอเลิงนกทา และจังหวัดมุกดาหาร ที่อำเภอดอนตาล

ทิศตะวันออก: ติดเขตประเทศ สปป.ลาว ตามแนวฝั่งแม่น้ำโขงด้านอำเภอขามเฒ่า เป็นระยะทาง 38 กิโลเมตร และจังหวัดอุบลราชธานีที่อำเภอเขมราฐ อำเภอกุดข้าวปุ้น และอำเภอตระการพืชผล

ทิศตะวันตก: ติดเขตจังหวัดยโสธร ที่อำเภอป่าติ้ว และอำเภอเลิงนกทา

ทิศใต้: ติดเขตจังหวัดอุบลราชธานี ที่อำเภอม่วงสามสิบ

สภาพภูมิประเทศ

โดยทั่วไปเป็นที่ลุ่มมีเนินเขาเตี้ย ๆ ทอดยาวไปจรดจังหวัดอุบลราชธานีที่อำเภอขามเฒ่า ตั้งอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางเฉลี่ยประมาณ 68 เมตร (227 ฟุต) สภาพดินโดยทั่วไปเป็นดินร่วนปนทรายและดินลูกรังบางส่วน มีลำน้ำสายใหญ่ไหลผ่าน ได้แก่ ลำเซบก และลำเซบาย จังหวัดอำนาจเจริญแบ่งเขตปกครองเป็นอำเภอ 7 อำเภอ คือ อำเภอเมืองอำนาจเจริญ อำเภอขามเฒ่า อำเภอปทุมราชวงศา อำเภอพนา อำเภอเสนางคนิคม อำเภอหัวตะพานและอำเภอลืออำนาจ

ด้านประชากร (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558)

จังหวัดอำนาจเจริญ มีประชากร 376,382 คนแยกเป็นชาย 188,104 คน หญิง 184,278 คน จำนวนครัวเรือน 109,509 ครัวเรือน

จังหวัดอำนาจเจริญมีจุดผ่อนปรนบ้านยี่งคุ ซึ่งสามารถติดต่อค้าขายกับหมู่บ้านของ สปป.ลาว จำนวน 10 หมู่บ้าน ประชากรรวมกัน ประมาณ 7,000 คน หากได้มีการยกระดับเป็นเป็นจุดผ่านแดนถาวร จะทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพในการค้าขายและการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี มูลค่าการค้าชายแดน มีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่องและก้าวกระโดดมากในปี 2557 มียอดการส่งออกสินค้า 72 ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นสินค้าเบ็ดเตล็ดและเครื่องนวดข้าว ในขณะที่จำนวนคนที่ผ่านจุดผ่านแดน ก็มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกัน ประมาณ 20,000 คนต่อปี

ด้านการท่องเที่ยว

จังหวัดอำนาจเจริญมีวัฒนธรรม ประเพณี ของจังหวัดอำนาจเจริญมีเอกลักษณ์เช่นเดียวกับ วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นของชาวอีสานโดยทั่วไป ที่เรียกว่า “ฮีตสิบสอง ” ได้แก่ เดือนหนึ่งหรือเดือน อ้าย ประเพณีบุญเข้ากรรม หรือปฐักกรรมเดือนสองหรือเดือนยี่ประเพณีบุญคูณลาน เดือนสามประเพณีบุญข้าวจี่ เดือนสี่ประเพณี บุญผะเหวดเดือนห้าประเพณีบุญสงกรานต์ เดือนหกประเพณีบุญบั้งไฟ เดือนเจ็ดประเพณีบุญ ข้าวสละ เดือนแปดประเพณีบุญเข้าพรรษา เดือนเก้าประเพณีบุญข้าวประดับดิน เดือนสิบประเพณีบุญข้าวสาก เดือนสิบเอ็ดประเพณีบุญออกพรรษา และเดือนสิบสองประเพณีบุญกฐิน

แหล่งโบราณคดีที่สำคัญ

1. แหล่งโบราณคดีบ้านเปือย-หัวดง ตำบลเปือย อำเภอลืออำนาจ
2. แหล่งโบราณคดีบ้านโนนเมือง ตำบลไม้กลอน อำเภอพนา
3. แหล่งโบราณคดีวัดดงเฒ่าเก่า บ้านหนองเรือ ตำบลนาหมอม้า อำเภอเมืองอำนาจเจริญ
4. แหล่งโบราณคดีดอนยาง บ้านดอนเมย ตำบลนาจิก อำเภอเมืองอำนาจเจริญ
5. แหล่งโบราณคดีเมืองจั่ว บ้านซาด ตำบลเค็งใหญ่ อำเภอหัวตะพาน
6. แหล่งโบราณคดีโนนเมือง บ้านกุดขวย ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน
7. แหล่งโบราณคดีบ้านหนองแสง ตำบลรัตนวาริ อำเภอหัวตะพาน

จังหวัดมีโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ที่สำคัญ

1. อุโบสถวัดพระเหลาเทพนิมิต อำเภอพนา
2. สิม วัดราษีาราม อำเภอเมืองอำนาจเจริญ
3. สิม วัดยางซ้า อำเภอลืออำนาจ
4. พระเหลาเทพนิมิตอำเภอพนา
5. พระเจ้าใหญ่อลื้อชัย หรือพระฤทธิ์ลื้อชัย อำเภอลืออำนาจ
6. พระศรีเจริญ อำเภอหัวตะพาน
7. พระศรีโพธิ์ชัย อำเภอเมืองอำนาจเจริญ

แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สำคัญ

1. วัดอำนาจ อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ
2. วัดพระเหลาเทพนิมิต อำเภอพนา

3. วัดภูพนมดี อำเภอเสนางคณิคม
4. หมู่บ้านหมอลำบ้านปลาค้าว อำเภอเมืองอำนาจเจริญ
5. แหล่งโบราณคดีบ้านเปือย-หัวดง ตำบลเปือย อำเภอลืออำนาจ
6. แหล่งโบราณคดีวัดดงเต่าเก่า บ้านหนองเรือ ตำบลนาหมอม้า อำเภอเมืองอำนาจเจริญ
7. วัดพระศรีเจริญอำเภอดงตะพาน
8. วัดบ่อชะเนงอำเภอดงตะพาน
9. วัดสี่แยกแสงเพชรอำเภอเมืองอำนาจเจริญ
10. วัดศรีโพธิ์ชัย อำเภอเมืองอำนาจเจริญ

ตารางที่ 3 สรุปสถานการณ์ท่องเที่ยวภายในประเทศจังหวัดอำนาจเจริญ พ.ศ.2552-2558

รายการ	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558p
จำนวนผู้เยี่ยมเยือน	175,161	226,744	246,332	243,313	262,081	269,806	278,461
ชาวไทย	172,625	218,801	238,276	236,066	254,478	262,218	270,636
ชาวต่างประเทศ	2,536	7,943	8,056	7,247	7,603	7,588	7,825
จำนวนนักท่องเที่ยว	98,449	148,275	141,355	151,916	161,673	166,206	171,763
ชาวไทย	96,622	141,678	134,456	145,770	155,329	159,898	165,262
ชาวต่างประเทศ	1,827	6,597	6,899	6,146	6,344	6,308	6,501
จำนวนนักท่องเที่ยว	76,712	78,469	104,977	91,397	100,408	103,600	106,698
ชาวไทย	76,003	77,123	103,820	90,296	99,149	102,320	105,374
ชาวต่างประเทศ	709	1,346	1,157	1,101	1,259	1,280	1,324
ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว (วัน)	2.57	2.51	2.73	2.79	2.76	2.65	2.60
ชาวไทย	2.57	2.49	2.68	2.75	2.72	2.61	2.56
ชาวต่างประเทศ	2.86	2.89	3.63	3.75	3.65	3.61	3.57
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/คน/วัน)							
ผู้เยี่ยมเยือน	364	404	571	607	629	654	673
ชาวไทย	354	387	552	591	614	640	659
ชาวต่างประเทศ	919	767	905	931	937	961	994
นักท่องเที่ยว	376	415	612	648	679	708	730
ชาวไทย	363	394	590	630	663	692	713
ชาวต่างประเทศ	1,012	808	932	959	967	992	1,027
นักท่องเที่ยว	323	351	420	414	405	425	438
ชาวไทย	324	354	421	415	406	425	438
ชาวต่างประเทศ	240	191	336	354	381	414	423
รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)							
ผู้เยี่ยมเยือน	120	182	280	313	343	355	372
ชาวไทย	115	166	256	291	321	332	348
ชาวต่างประเทศ	5	16	24	22	23	23	24
สถานประกอบการที่พักแรม							
จำนวนห้อง	191	277	315	305	305	305	325
อัตราการเข้าพัก (%)	53.25	54.29	39.33	51.94	51.66	54.58	57.41
จำนวนผู้เข้าพักแรม	38,894	83,029	80,107	75,794	79,549	83,235	88,579
ชาวไทย	36,920	76,764	73,208	70,560	74,166	77,803	82,867
ชาวต่างประเทศ	1,974	6,265	6,899	5,234	5,383	5,432	5,712

ภาคผนวก ข.

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT) ด้านการท่องเที่ยว

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT) ด้านการท่องเที่ยว

การวิเคราะห์ SWOT Analysis ในส่วนนี้เป็นเครื่องมือที่ใช้หลักการวิเคราะห์จากการสำรวจภาพการณ 2 ด้าน ได้แก่สภาพการณ์ภายในที่ให้ความสำคัญจุดอ่อน (Weaknesses) และจุดแข็ง (Strengths) ขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในจังหวัด และสภาพการณ์ภายนอกที่เน้นการวิเคราะห์โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่มีได้อยู่ภายในจังหวัด หรือเกิดขึ้นจากนโยบายของส่วนกลางที่อาจส่งผลบวกหรือผลลบต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดรองในการศึกษา ซึ่งได้แก่ ยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญ

ปัจจัยนำเข้าสำหรับการวิเคราะห์ SWOT Analysis ของแต่ละจังหวัดนำมาจาก ข้อ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์ ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ 4 ส่วน ได้แก่ (1) ข้อมูลปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ (2) ข้อมูลปัจจัยด้านทรัพยากรในพื้นที่ ที่มีผลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว (3) ข้อมูลปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ที่เอื้อต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว และ (4) ข้อมูลนโยบาย แผนงาน และโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและการพัฒนาจังหวัด /กลุ่มจังหวัด รวมไปถึงข้อมูลที่ได้ประมวลจากการศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ ซึ่งเป็นการศึกษาที่ รวบรวมทัศนคติและความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในจังหวัดจากบุคคล หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง 2 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการสร้างผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวโดยตรง ประกอบด้วย กลุ่มภาครัฐระดับผู้บริหาร (ผู้ว่าราชการจังหวัดทั้ง 3 จังหวัด) กลุ่มภาครัฐฝ่ายด้านการท่องเที่ยว (ท่องเที่ยวและกีฬาทั้ง 3 จังหวัด) และกลุ่มภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของทั้ง 3 จังหวัด (ผู้แทนจากหอการค้าจังหวัด ผู้แทนกลุ่มนักธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC) ประจำจังหวัด และผู้แทนจาก สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัด) และ (2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการสร้างผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวโดยทางอ้อม ประกอบด้วย ผู้แทนชุมชนหรือชาวบ้านทั่วไปที่อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวหรือย่านการค้า เช่น นายอำเภอ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้แทนด้านสถาบันการศึกษา เน้นบุคลากรในสถาบันการศึกษาเกี่ยวกับการสอนหรือถ่ายทอดวิชาความรู้และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น ผู้แทนด้านสถานพยาบาล/สาธารณสุข เน้นเรื่องความพร้อมเกี่ยวกับการรองรับการให้บริการคนในพื้นที่และคนภายนอกและการส่งต่อผู้ป่วย/บาดเจ็บ และสิทธิการรักษา ผู้แทนด้านหน่วยงาน /เจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคง เช่น ตำรวจ ทหาร เน้นเรื่องสถานการณ์ด้านความสงบและความปลอดภัย การเฝ้าระวังและการรับมือกับอาชญากรรมและความรุนแรงในพื้นที่ และผู้แทนปราชญ์ชาวบ้านหรือบุคคลที่ได้รับการยกย่องในฐานะผู้มีความรู้หรือสะสมองค์ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น

การวิเคราะห์กลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธร พบว่ามีจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการบรรลุผลสำเร็จด้านการท่องเที่ยว โดยแบ่งแยกแต่ละจังหวัด ดังนี้

จังหวัดยโสธร

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT Analysis) ด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการบรรลุผลสำเร็จด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธร มีดังนี้

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ SWOT Analysis จังหวัดยโสธร

จุดแข็ง	จุดอ่อน
1. เกษตรอินทรีย์ 2. ข้าว แดงโม ไก่ไข่ ประมงน้ำจืด ถั่วลิสง 3. นโยบายคนกล้าคืนถิ่น 4. มีปราชญ์ชาวบ้าน 5. OTOP 6. เมืองสงบน่าอยู่ ปลอดภัย 7. วัฒนธรรมพอเพียง ความสุข 8. เทคโนโลยีทางการเกษตรดีขึ้น ปลูกพืชได้หลากหลาย (มีสตอร์เบอร์รี่) 9. พระเกจิมีชื่อเสียง 10. มีบุคคลที่มีชื่อเสียงจากจังหวัด 11. อาหารมีชื่อเสียง เช่น ลาบยโสธร ไส้กรอกอีสาน ลอดช่อง ปลาต้ม หมูยอ 12. งานบุญบั้งไฟ ไฟตูมกา มาลัยข้าวตอก 13. วัดมหาธาตุ วัดพระธาตุอานนท์ เป็นหนึ่งในเดียวในไทย หอไตรปฏิภมที่มีพระไตรปิฎกมากที่สุดในประเทศไทย 14. มีสิ่งก่อสร้างที่ยิ่งใหญ่อันเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัด วิมานพญาแถน 15. ประชาสัมพันธ์จังหวัดผ่านสื่อภาพยนตร์ เช่น มีตำนานกองข้าน้อยฆ่าแม่ แหยมยโสธร 16. โบสถ์คริสต์บ้านซ่งแย้ มีเทศกาลแห่ดาว 17. มีตัวอย่างของสถานที่ท่องเที่ยวที่สร้างรายได้ให้กับชุมชน เช่น พิพิธภัณฑ์หนังไหมทัย 18. อารายธรรมโบราณ (ปราสาทดงเมืองเตย พระธาตุกู่จาน พระธาตุตาดทอง)	1. คนไม่ลงทุน ไม่คุ้มทุน 2. การผลิตสินค้า OTOP ไม่เชื่อมโยงและไม่นำไปสู่การท่องเที่ยวในพื้นที่ 3. ผู้บริหารเปลี่ยนบ่อย ผู้บริหารฝักงาน 4. บรรยากาศ อากาศร้อนไม่ดึงดูด 5. ปราชญ์ชาวบ้านมีอิทธิพลต่อชุมชนในวงแคบ 6. ไม่ติดชายแดน 7. คนหนุ่มสาววัยแรงงานตอนต้นไม่อยู่ในพื้นที่ (ส่งผลต่อการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ และการบริการการท่องเที่ยวที่ต้องใช้คนหนุ่มสาวในพื้นที่) 8. ขาดระบบชลประทานสำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 9. คนในพื้นที่ไม่ได้มองว่าจังหวัดตัวเองเป็นเมืองท่องเที่ยว และคนในพื้นที่ไม่ได้มองเห็นว่ารายได้จากการท่องเที่ยวเป็นรายได้หลัก 10. แหล่งท่องเที่ยวไม่ดึงดูด 11. ขาดการสร้างเรื่องราวในสถานที่แหล่งท่องเที่ยว 12. คนในพื้นที่บอกว่า นักท่องเที่ยวไม่ประทับใจ 13. แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม 14. แหล่งท่องเที่ยวขาดกิจกรรมเสริม 15. ขาดการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงลึก 16. แหล่งท่องเที่ยวไม่มีจุดขาย 17. สถานที่ท่องเที่ยว ร้านอาหาร ห้องน้ำ และที่พักไม่ได้มาตรฐาน 18. ที่พักในบริเวณใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวไม่หลากหลาย

จุดแข็ง	จุดอ่อน
19. นวัตกรรม มีโอกาสในการพัฒนาบ้านท่าเยียม (ท่องเที่ยวทางเรือดูหิ้งห้อยเป็นตัวอย่าง CBT)	19. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและดำเนินกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวยังไม่เข้มแข็ง 20. ชุมชนไม่เข้าใจการจัดการในรูปแบบของ CBT 21. เส้นทางท่องเที่ยวไม่เชื่อมโยง 22. ยังไม่มีถนนสี่เลนไปร้อยเอ็ด 23. โครงการด้านการคมนาคมทางบกที่จะเกิดขึ้นไม่ผ่านจังหวัดยโสธร 24. ไม่มีความสะดวกสบายในการเดินทาง 25. การบริหารงานระหว่างหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวไม่มีความเชื่อมโยงกัน 26. ส่วนราชการขาดการบูรณาการเชื่อมแหล่งท่องเที่ยว (ไม่มีเจ้าภาพในการดูแล ปลอมให้พื้นที่ดูแลกันเอง) 27. ไม่มีแผนปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว 28. หน่วยงานจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดไม่มีข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว

โอกาส	อุปสรรค
1. อารายธรรมโบราณ (ปราสาทเมืองเตย พระธาตุภูจาน พระธาตุตาดทอง) 2. การพัฒนาสนามบินเลิงนกทาให้เป็นสนามบินเชิงพาณิชย์ 3. โครงการรถไฟรางคู่ไปอำเภอเลิงนกทา 4. ถนนสี่เลนจากบ้านวัด (อนุมัติแล้ว) 5. นโยบายลดภาษีท่องเที่ยวเมืองรอง 6. มีแนวโน้มสร้างคลังสินค้าที่อำเภอเลิงนกทาสามารถที่จะเคลื่อนย้ายสินค้าผ่านเส้นทาง EWEC 7. มีโอกาสในการพัฒนาบ้านท่าเยียม (ท่องเที่ยวทางเรือดูหิ้งห้อยเป็นตัวอย่าง CBT)	1. โครงการสนามบินเลิงนกทาจะส่งผลดีต่ออำนาจเจริญมากกว่ายโสธร 2. การเกิดขึ้นของสนามบินมุกดาหาร อาจเบี่ยงเส้นทางสินค้า และศูนย์กลางการคมนาคมขนส่ง 3. การเติบโตของเมืองรองที่มีศักยภาพมากกว่าที่อยู่ใกล้เคียงเช่น อุบลราชธานี หรือ บุรีรัมย์ 4. มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดอื่นที่ไม่แตกต่างไปจากยโสธร 5. ผู้บริหารระดับประเทศเห็นความสำคัญของจังหวัดเล็กในเชิงท่องเที่ยวเฉพาะลักษณะของ CBT เท่านั้น

โอกาส	อุปสรรค
8. นโยบายครัวโลกจะสนับสนุนรายได้ของทั้ง 3 จังหวัด นำมาซึ่งการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอนาคต	6. ภาพลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่นมีความโดดเด่นมากกว่า
9. อุบลราชธานี มีโอกาสเป็นเจ้าภาพซีเกมส์ในปี 2025	7. ภาพลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในจังหวัดอื่นในภูมิภาคเดียวกันมีความโดดเด่นมากกว่า

จุดแข็งของจังหวัดยโสธร

(1) ด้านลักษณะทางกายภาพประชากร สังคม และเศรษฐกิจ

ด้วยวิสัยทัศน์ของจังหวัดยโสธร “ยโสธรเมืองเกษตรอินทรีย์ เมืองแห่งวิถีอีสาน ” ซึ่งสะท้อนคุณลักษณะด้านกายภาพของจังหวัดยโสธรอันเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมด้านการเพาะปลูก ดังนั้น จังหวัดยโสธรจึงมีพื้นที่เกษตรอินทรีย์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดเด่นของจังหวัดยโสธร โดยเป็นการทำการเกษตรตามหลักการของธรรมชาติในพื้นที่ทำเกษตรที่ไม่มีสารพิษตกค้าง และหลีกเลี่ยงจากการปนเปื้อนของสารเคมีทั้งทางดิน ทางน้ำ และทางอากาศ ซึ่งเป็นการเสริมสร้างให้ดินยังคงมีความอุดมสมบูรณ์ รวมไปถึงการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศน์ พร้อมทั้งเป็นการได้ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมให้กลับคืนสู่สมดุลธรรมชาติโดยไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ รวมไปถึงสิ่งที่ได้มาจากการตัดต่อพันธุกรรม นอกจากนี้ จังหวัดยโสธรมีเทคโนโลยีทางการเกษตรที่ได้รับการปรับปรุงพัฒนาที่ดีขึ้น ทำให้สามารถเพาะปลูกพืชในพื้นที่เกษตรในจังหวัดยโสธรได้หลากหลาย โดยในปัจจุบันได้มีการปลูกสตอเบอรี่ในพื้นที่จังหวัดยโสธร อันเป็นผลผลิตทางการเกษตรที่ได้ถูกริเริ่มจากชาวบ้านในตำบลคูทุ่ง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ที่ได้ทดลองปลูกสตอเบอรี่ในกระถาง จำนวนกว่า 2,000 กระถาง ภายในพื้นที่บริเวณหน้าบ้านพักของตนเองด้วยเนื้อที่ที่ใช้เพาะปลูกเริ่มต้นประมาณ 1 ไร่ โดยเริ่มลงมือปลูกตั้งแต่ช่วงปลายปีที่ผ่านมาและได้ใช้ฮอร์โมนไข่ที่ผลิตขึ้นได้เอง ปัจจุบันสตอเบอรี่จากจังหวัดยโสธรได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก

นอกจากจังหวัดยโสธรจะสามารถเพาะปลูกสตอเบอรี่ที่เป็นผลผลิตทางการเกษตรที่มีชื่อเสียงแล้ว จังหวัดยโสธรมีสินค้าเกษตรที่มีชื่อเสียง เช่น ข้าว แดงโม ไก่ไข่ ประมงน้ำจืด ถั่วลิสง เป็นต้น ซึ่งผลผลิตดังกล่าวเกิดจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมอันเป็นอาชีพหลักของชาวจังหวัดยโสธร อย่างไรก็ตาม จังหวัดยโสธรมีสินค้า OTOP ที่มีชื่อเสียงซึ่งเป็นสินค้าเด่นอยู่หลายชนิด เช่น ผ้าไหม ผ้าฝ้าย ผ้าฝ้ายมัดหมี่ ผ้าสไบหมอนขวานผ้าขิด กระเป๋าสตอเบอรี่ / กระเป๋าน้ำดื่ม เสื้ออกแปรรูป กระเป๋าทอมือย้อมสีธรรมชาติ กรอบรูปประดิษฐ์ กล้วยข้าวตอก กระติบข้าว ข้าวหอมมะลิอินทรีย์ ข้าวกาบามง ขนมเปี้ยะแม่สุจิตรา ไข่มัดแดง กระบอง/น้ำ พริกปลาร้า แก้วปลาสามแม่โอ ปลาสามยโสธร เป็นต้น

จุดเด่นด้านสังคมของจังหวัดยโสธรภายใต้บรรยากาศ “วัฒนธรรมพอเพียง” และ “ความสุข” ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงวิถีชีวิตของชาวจังหวัดยโสธรที่ดำเนินตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อันก่อให้เกิดระบบเศรษฐกิจพอเพียงที่ทำให้ชาวยโสธรสามารถประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน และใช้จ่ายเงินให้ได้มาอย่างพอเพียง

ประหยัดตามกำลังของตน รวมไปถึงความสามารถพึ่งตัวเองได้โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น ซึ่งสามารถนำพาให้ชาวยโสธรดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้ จังหวัดยโสธรได้มีบุคคลที่เป็นต้นแบบการดำเนินชีวิต หรือการประกอบอาชีพที่มีลักษณะพอเพียงอยู่หลายท่าน ที่เรียกกันว่าปราชญ์ชาวบ้านและผู้ที่มิภูมิปัญญาชาวบ้านอยู่หลากหลายและครอบคลุมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ อาทิ กลุ่มทำนาข้าวอินทรีย์ พ่อบุญส่ง มาตขาว พ่อสุทิน จันทขาว ด้านสังคม วัฒนธรรมประเพณีมีหมอสุนทรขวัญ หมอยาสมุนไพรพื้นบ้าน ช่างทำหมอนขวานผ้าซิด ช่างจักสาน ช่างทำบั้งไฟ ช่างแกะลายบั้งไฟ ซึ่งล้วนแล้วเป็นผู้ที่มีความสามารถช่วยถ่ายทอดการพัฒนาเพื่อเพิ่มรายได้ และคุณภาพชีวิตที่ดีของชาวยโสธรได้เป็นอย่างมาก นอกจากนี้ จังหวัดยโสธรรยังได้ดำเนินนโยบายคนกล้าคืนถิ่น ที่เป็นโครงการที่เปิดโอกาสให้คนไทยได้ร่วมกันสร้างความเปลี่ยนแปลงพัฒนาคนรุ่นใหม่ และสร้าง SME ที่มีความพึ่งตนเองได้ด้วยวิถีเกษตรในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน รวมไปถึงการฟื้นฟูรากฐานที่เคยเข้มแข็งมาแต่อดีต ในรูปแบบที่มีสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีโดยเริ่มต้นที่ตัวคน ที่นับได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดต่อการสร้างความเปลี่ยนแปลง โดยส่งเสริมให้กล้าเปลี่ยนมาพัฒนาตนเองด้วยวิถีเกษตรยั่งยืน และดึงศักยภาพกลับไปสร้างความเปลี่ยนแปลงร่วมในชุมชน เกิดการขยายผลเป็นวัฒนธรรมร่วมสร้าง (COLLABORATIVE CULTURE) เกิดความสำเร็จแบบร่วมไม้ร่วมมือในสังคม ซึ่งจุดแข็งด้านสังคมที่กล่าวมานั้นส่งผลให้จังหวัดยโสธรเป็นเมืองสงบ น่ายุ่ และปลอดภัย

นอกจากการมีปราชญ์ชาวบ้านซึ่งเป็นจุดแข็งของจังหวัดยโสธรแล้ว จังหวัดยโสธรรยังมีบุคคลที่มีชื่อเสียง ในด้านต่าง ๆ มากมาย อาทิ (1) พระเกจิ ได้แก่ พระเทพสังวรญาณ (พวง สุชินทริโย) วัดศรีธรรมาราม อำเภอเมืองยโสธร พระราชรัตนกวี (สำลี คุตฺตสิโล) เจ้าคณะจังหวัดยโสธร วัดมหาธาตุ อำเภอเมืองยโสธร หลวงปู่บุญมี ปริบูรณ์ วัดป่าศิลาพร อำเภอเมืองยโสธร หลวงปู่สอ พันธุโล วัดป่าบ้านหนองแสง อำเภอเมืองยโสธร พระครูภาณุการศีลขันธุ์ (หลวงปู่สิงห์ทอง ปภาโว) วัดป่าสุนทราราม อำเภอเลิงนกทา หลวงปู่ประสาร สุมโน วัดป่าหนองไคร้ อำเภอเมืองยโสธร พระมหาเดวิทย์ ยสสี วัดวินิจธรรมาราม อำเภอกุดชุม พระทองใส จันทสิริ วัดดอนมะฮ่วน อำเภอคำเขื่อนแก้ว และพระครูถาวรเขมกิจ (สำราญ ถาวรสัทธ) วัดบ้านโพนงอย อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร (2) นักปราชญ์ นักคิด นักเขียน ได้แก่ คำพูน บุญทวี ศิลปินแห่งชาติ (สาขาวรรณศิลป์) ประจำปี พ.ศ. 2544 บำเพ็ญ ณ อุบล (ท้าวดอกหมาก) นักปราชญ์ นักประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและวรรณคดีอีสาน และสุพรรณ ชื่นชม ศิลปินมรดกอีสาน (สาขาวรรณศิลป์) พ.ศ. 2552 (3) ดารานักแสดง ได้แก่ เพ็ชรทาย วงษ์คำเหลา(หม่ำ จ๊กมิก)

2) ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว และการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จังหวัดยโสธรมีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง และเป็นจุดแข็งประการหนึ่งของจังหวัดที่มีความโดดเด่นและมีความสำคัญในระดับชาติ โดย จังหวัดยโสธรเป็นที่ตั้งของวัดมหาธาตุ ซึ่งเป็นวัดโบราณคู่บ้านคูเมืองของจังหวัดยโสธรมานับตั้งแต่ปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา (พ.ศ. 2321) ภายในวัดเป็นที่ประดิษฐานพระธาตุอานนท์ ซึ่งเป็นเจดีย์ที่บรรจุพระอัฐิธาตุของพระอานนท์ซึ่งเป็นพระอัครสาวกของพระพุทธเจ้าผู้ทำหน้าที่พุทธอุปัฏฐาก หรือผู้บารุงดูแลพระพุทธเจ้าแห่งเดียวในประเทศไทย และวัดแห่งนี้ยังเป็นที่ประดิษฐาน

พระพุทธปฏิมาบุษยรัตน์ หรือพระแก้วหยดน้ำค้าง พระพุทธรูปบูชาประจำเมืองที่มีขนาดเล็กที่สุดในประเทศไทย รวมไปถึงเป็นที่ตั้งหอไตรปิฎกกลางน้ำ ซึ่งบรรจุพระไตรปิฎกไว้มากที่สุดในประเทศไทย จากการสำรวจและเก็บข้อมูลจากคณะผู้ศึกษาที่ได้ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดยโสธร พบว่า วัดมหาธาตุได้รับการประเมินโดยภาพรวมในระดับดี (2 ดาว) รวมไปถึงการเป็นแหล่งอารยธรรมโบราณที่มีความน่าสนใจ อาทิ ปราสาทตมเมืองเตย พระธาตุกู่จาน และพระธาตุตาดทอง

นอกจากสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นสิ่งก่อสร้างทางวัฒนธรรมตามที่กล่าวมาแล้ว จังหวัดยโสธรมียังมีสิ่งก่อสร้างที่ยิ่งใหญ่อันเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดอีกแห่งหนึ่งนั่นก็คือ วิมานพญาแถน ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สะท้อนถึงประเพณีที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ความเชื่อ และวิถีชีวิตของชาวยโสธร โดยเชื่อกันว่าโลกประกอบด้วย โลกมนุษย์ โลกเทวดา และโลกบาดาล ซึ่งโลกมนุษย์อยู่ภายใต้อิทธิพลของโลกเทวดา ซึ่งคนอีสานเรียกเทวดาว่าพญาแถน เป็นผู้มียุทธิพลต่อ ฝน ฟ้า ลม หากมนุษย์ทำให้พญาแถนโปรดปรานหรือพอใจ พญาแถนก็จะบันดาลให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล ด้วยความเชื่อนั่นเองทำให้เกิดพิธีการบูชาพญาแถนโดยใช้บั้งไฟ เพื่อแสดงการเคารพและเป็นการขอฝนจากพญาแถน อันเป็นที่มาของประเพณีบุญบั้งไฟจังหวัดยโสธร โดย จังหวัดยโสธรได้สร้าง “วิมานพญาแถน” ขึ้นบริเวณลำทวนเพื่อใช้เป็นสถานที่จัดแสดงนิทรรศการที่แสดงถึงวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัด เป็นแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของจังหวัด ซึ่งภายในวิมานพญาแถนนั้นประกอบไปด้วยสิ่งก่อสร้างที่สะท้อนถึงตำนานบุญบั้งไฟของยโสธร คือ อาคารวิมานพญาแถน อาคารพญานาค อาคารพญาคันคาก และประติมากรรมขบวนแห่บั้งไฟ สำหรับอาคารพญาคันคากที่เป็น จุดสนใจของนักท่องเที่ยวนั้น สร้างขึ้นเป็นรูปร่างพญาคันคาก มีความสูง 19 เมตร ภายในอาคารประกอบด้วยพื้นที่จัดนิทรรศการ 4 หัวข้อ ได้แก่ (1) ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของเมืองยโสธร (2) ตำนานพญาแถนและพญาคันคาก (3) ตำนานและเรื่องราวของบั้งไฟ และ (4) อัตลักษณ์เมืองยโสธร

จังหวัดยโสธรเป็นที่ตั้งของโบสถ์คริสต์บ้านซ่งแย้ หรือวัดอัครเทวดามิกะเอล บ้านหนองซ่งแย้ ซึ่งเป็นโบสถ์ที่สร้างด้วยไม้ที่ใหญ่ที่สุดและเป็นแห่งเดียวในประเทศไทย ตั้งอยู่ที่บ้านหนองซ่งแย้ ตำบลคำเตย อำเภอไทยเจริญ ถูกสร้างขึ้นโดย บาทหลวง เดซาแนลและ บาทหลวง ออมโบรซีโอ ด้วยความร่วมมือของชาวคริสต์ บริเวณบ้านหนองซ่งแย้ เมื่อปี พ.ศ. 2452 ซึ่งที่วัดแห่งนี้เองมีเทศกาลแห่ดาว หรืองานแห่ดาวคริสต์มาสของชุมชนชาวคริสต์ มีขบวนแห่ดาวขนาดใหญ่ ที่ชุมชนสามารถร่วมกันประดับดาวขนาดเล็กอีกจำนวนกว่า 20,000 ดวง ตามแนวนอนและบ้านเรือน เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองการบังเกิดมาของพระเยซูเจ้าในเทศกาลวัน

คริสต์มาส ซึ่งเป็นเทศกาลที่มีเอกลักษณ์ของบ้านหนองซ่งแย้ นอกจากนี้ จังหวัดยโสธรมีตัวอย่างของสถานที่ท่องเที่ยวที่สร้างรายได้ให้กับชุมชนเช่น พิพิธภัณฑ์หนังไหมทัย งานบุญบังไฟไฟตุ้มกามาลัยข้าวตอก เป็นต้น

ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัด พบว่า จังหวัดยโสธรมีการประชาสัมพันธ์จังหวัดผ่านสื่อภาพยนตร์ และเรื่องราวต่าง ๆ เช่น ตำนานก่องข้าวน้อย ซึ่งเป็นตำนานพื้นบ้านที่เล่าขานกันมาตั้งแต่ปลายสมัยกรุงศรีอยุธยาที่เกี่ยวข้องกับความกตัญญูของลูกที่มีต่อบุพการี ซึ่งต่อมาได้สะท้อนในรูปของภาพยนตร์ชื่อ “ก่องข้าวน้อยฆ่าแม่” ในปี พ.ศ. 2523 นำแสดงโดย นายปิยะ ตระกูลราษฎร์ นางสาววาสนา สิทธิเวช ผลิตโดยบริษัท เพื่อน โปรดักชั่น จำกัด นอกจากนี้ ยังมีภาพยนตร์ “แหยมสโยธร” ที่มีชื่อเสียงฉายเมื่อปี พ.ศ.2548 ที่ถ่ายทอดเรื่องราววิถีชีวิตของชาวยโสธร ผลิตโดย บริษัท สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด และบริษัท บาแรมยู จำกัด นำแสดงโดย นายเพชรทาย วงศ์คำเหลา (หม่ำ จ๊กมิก) ศิลปินตลกชื่อดัง ซึ่งเป็นชาวยโสธรทำให้จังหวัดยโสธรเป็นที่รู้จักและได้รับความสนใจจากคนภายนอกมากขึ้น

(3) นโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

จังหวัดยโสธรได้มีการดำเนินโครงการ “โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถียโสธร ร่วมสุข ร่วมวิถี ร่วมทันสมัย” สอดคล้องตามนโยบายนวัตวิถี เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวหมู่บ้าน การใช้นวัตกรรมผสมกับวิถีชีวิต ผลิตสินค้าทำ ถิ่น สร้างเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคงยิ่งขึ้น โดยที่จังหวัดยโสธรได้มุ่งเน้นคุณภาพสินค้า OTOP ที่มากกว่าสินค้าในจังหวัดอื่น ๆ นอกจากนี้ ยังเป็นการสนับสนุนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ได้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ เป็นการสร้างโอกาส สร้างอาชีพ สร้างรายได้ และเป็นการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เพิ่มช่องทางการตลาดสินค้า โดยล่าสุดจังหวัดยโสธรได้มีโอกาสในการพัฒนาบ้านท่าเยี่ยม เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางเรือคูหึ่งห้อย และนับได้ว่าเป็นต้นแบบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT) ของจังหวัดยโสธร

จุดอ่อนของจังหวัดยโสธร

(1) ด้านลักษณะทางกายภาพประชากร สังคม และเศรษฐกิจ

จังหวัดยโสธรมักเป็นจังหวัดที่มีระดับการลงทุนจากภาคเอกชนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ซึ่งส่งผลทำให้เกิดการย้ายถิ่นฐานของคนวัยหนุ่มสาวไปยังจังหวัดอื่นที่มีการจ้างงานมากกว่า หรือมีอัตราผลตอบแทนและค่าจ้างที่สูงกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีพรมแดนติดต่อกับยโสธร และมีสถานะเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนที่สำคัญในภูมิภาคอีสานใต้ ส่งผลทำให้ประชากรวัยแรงงานในจังหวัดยโสธรมีสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับประชากรรวมของจังหวัด และอาจนำมา ซึ่งปัญหาการขาดแคลนแรงงานได้ในอนาคต

² พิพิธภัณฑ์หนังไหมทัย หรือ หนังปักต้อ ซึ่งเป็นสถานที่ของเอกชนที่เป็นแหล่งจัดแสดงศิลปะการแสดงหนังไหมทัยและสืบสานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่สืบต่อไป

ทั้งนี้ สาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้ภาคเอกชนมีการลงทุนในจังหวัดยโสธรอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เกิดจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ทำเลที่ตั้ง และความไม่น่าดึงดูดใจของจังหวัด อาทิ การที่จังหวัดไม่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านเช่นเดียวกับ จังหวัดอื่น ๆ ในภูมิภาคอีสานใต้ด้วยกัน จึงส่งผลต่อโอกาสในทางธุรกิจ เช่น ฐานลูกค้า กำลังซื้อ และการขนส่งสินค้าที่มีข้อจำกัด เป็นต้น นอกจากนี้ การที่จังหวัดยโสธรมีทำเลที่ตั้งใกล้กับจังหวัดอุบลราชธานีซึ่งเป็นจังหวัดที่มีความได้เปรียบในเชิงโครงสร้างมากกว่ายิ่งทำให้จังหวัดยโสธรดูไม่น่าสนใจมากนักในมุมมองของนักลงทุน

นอกจากความเสียเปรียบในเชิงกายภาพแล้ว จังหวัดยโสธรมีปัญหาในด้านการบริหารจัดการ และปัญหาในระดับยุทธศาสตร์ของจังหวัดที่ขาดความต่อเนื่องจากการที่จังหวัดมีการเปลี่ยนผู้ว่าราชการบ่อยครั้ง จึงทำให้แผนงาน หรือโครงการพัฒนาต่าง ๆ ถูกปรับเปลี่ยนไปตามวิสัยทัศน์ของผู้ว่าราชการอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ ข้าราชการและคนในพื้นที่ส่วนหนึ่ง มองว่าผู้ว่าราชการที่มาประจำที่จังหวัดยโสธร เป็นเหมือน “ผู้ว่าราชการฝึกหัด” และใช้จังหวัดยโสธรเป็นทางผ่านสำหรับการดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการในจังหวัดอื่น ๆ ที่มีขนาด หรือสถานะดีกว่าเท่านั้น

สำหรับในมิติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการท่องเที่ยว จังหวัดยโสธรมีข้อเสียเปรียบ และข้อด้อยในหลาย ๆ ประการ เช่น การที่จังหวัดมีภูมิอากาศร้อน และแห้งแล้ง ส่งผลให้ขาดบรรยากาศสำหรับการท่องเที่ยว ซึ่งต่างจากจังหวัดในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยที่มีอากาศเย็น หรือในภาคใต้ที่มีชายฝั่งทะเล เป็นจุดดึงดูดส่วนแม่น้ำโขงซึ่งพอที่จะเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ ก็อยู่ห่างออกไปจากตัวจังหวัดหลายกิโลเมตร จึงทำให้จังหวัดขาดจุดขายที่สำคัญไปอีกเรื่องหนึ่ง นอกจากนี้ ทักษะคิดของคนในจังหวัดยังเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาให้จังหวัดยโสธรเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยว โดยคนในพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่ได้มองว่าจังหวัดของตนเป็นเมืองท่องเที่ยว และขาดความตระหนักรู้ในเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อาศัยชุมชนเป็นศูนย์กลาง (Community Based Tourism: CBT) จึงทำให้ไม่มีการจัดตั้งกลุ่ม หรือเครือข่ายที่สนับสนุนด้านการท่องเที่ยวที่มีความเข้มแข็ง และเป็นทางการมากนัก มีเพียงชุมชนไม่กี่แห่งที่ลุกขึ้นมาผลักดันให้เกิดการพัฒนาเรื่องการท่องเที่ยวอย่างจริงจังในพื้นที่เท่านั้น ส่วนผู้นำชุมชน หรือปราชญ์ ชาวบ้าน ในพื้นที่จังหวัดยโสธร ก็ไม่ได้เป็นกลุ่มคนที่มีอิทธิพลต่อเรื่องการท่องเที่ยวมากนัก

อย่างไรก็ตาม จังหวัดยโสธรมีความพยายามในการผลักดันให้ “เกษตรอินทรีย์” เป็นจุดเด่นที่สำคัญของจังหวัดทั้งในแง่การผลิตสินค้าเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน และในแง่ของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ หรือการท่องเที่ยวเชิงเกษตร แต่ทั้งนี้ ปัจจัย หรือสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในจังหวัดกลับไม่อำนวยความสะดวกในการทำเกษตรอินทรีย์เกิดขึ้น และคงอยู่อย่างยั่งยืนได้ โดยสาเหตุประการแรก เกิดจากการที่ระบบชลประทานภายในจังหวัดยังไม่มีประสิทธิภาพ และไม่มี ความทั่วถึง จึงทำให้เกษตรกรไม่กล้าลงทุนในการเพาะปลูกพืชผลทางการเกษตร หรือพัฒนาที่ดินสำหรับการเพาะปลูกเชิงอินทรีย์ เนื่องจากเกรงว่าความไม่แน่นอนของการชลประทานจะส่งผลกระทบต่อผลผลิตในอนาคตได้ เหตุผลอีกประการหนึ่งคือการที่จังหวัดขาดแคลนแรงงานวัยหนุ่มสาว ซึ่งเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงสำคัญทั้งในด้านการผลิต และการให้บริการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งทั้งสองสาเหตุนี้ล้วนแต่ส่งผลกระทบต่อแนวทางการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดโดยตรง

(2) ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว และการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากการสำรวจและเก็บข้อมูลจากคณะผู้ ศึกษา พบว่า คณะนักท่องเที่ยวประกอบด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดยโสธรอยู่ในเกณฑ์ต่ำ โดยองค์ประกอบด้านที่ 1 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว พบว่าแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดยโสธร โดยส่วนใหญ่ อยู่ในระดับ 1 ดาว (คะแนนต่ำกว่า 1.66 คะแนน จากคะแนนเต็ม 3 คะแนน) มีเพียง โบสถ์คริสต์บ้านซ่งแย้ พระธาตุก่องข้าวน้อย วิมานพญาแถน และวัดพระพุทธรูปหายโศก ที่มีคะแนนอยู่ในระดับ 2 ดาว องค์ประกอบด้านที่ 2 กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว พบว่า มีแหล่งท่องเที่ยวในระดับ 2 ดาว เพียง 4 แห่ง ซึ่งประกอบด้วย โบสถ์คริสต์บ้านซ่งแย้ ธาตุก่องข้าวน้อย วิมานพญาแถน และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติดอกบอง ส่วนที่เหลืออีก 7 แห่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีองค์ประกอบด้านกิจกรรมในระดับ 1 ดาว องค์ประกอบด้านที่ 3 ที่พักบริเวณแหล่งท่องเที่ยว พบว่า มีแหล่งท่องเที่ยว 2 แห่ง ที่ได้คะแนนด้านที่พักในระดับ 3 ดาว ได้แก่ วิมานพญาแถน และพระธาตุยโสธร หรือพระธาตุอานนท์ และมี 1 แห่งที่ได้คะแนนที่พักในระดับ 2 ดาว คือ ธาตุก่องข้าวน้อย นอกจากนั้น จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในระดับ 1 ดาวทั้งหมด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ทางเลือกในเรื่องของที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวยังมีข้อจำกัด โดยแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ห่างไกลออกไปจากตัวเมือง เช่น ภูสูง หรือ โบสถ์คริสต์บ้านซ่งแย้ นักท่องเที่ยวจะต้องเดินทางไปพักในโรงแรมเขตตัวเมืองเลิงนกทา ซึ่งอยู่ห่างออกไปหลาย 10 กิโลเมตร หรือต้องพักตามรีสอร์ทซึ่งอาจมีคุณภาพการให้บริการและความสะอาดสบายไม่ดีเท่ากับโรงแรมในเมือง องค์ประกอบด้านที่ 4 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว พบว่า มีแหล่งท่องเที่ยว 4 แห่งที่มีคะแนนด้านการเข้าถึง อยู่ในระดับ 3 ดาว ได้แก่ ธาตุก่องข้าวน้อย พระธาตุยโสธร พระธาตุอานนท์ วิมานพญาแถน และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ และอีก 1 แห่งที่อยู่ในระดับ 2 ดาว คือ โบสถ์คริสต์บ้านซ่งแย้ แต่กระนั้น ยังมีแหล่งท่องเที่ยวอีกหลายแห่งที่สามารถเข้าถึงได้โดยยาก เช่น ทุ่งดอกบัวแดง ภูสูง และวัดพระพุทธรูปหายโศก องค์ประกอบด้านที่ 5 สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้คะแนนในระดับ 2 ดาว เพียง 2 แห่ง คือ ธาตุก่องข้าวน้อย และวิมานพญาแถน ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่เหลือคะแนนอยู่ในระดับ 1 ดาวทั้งสิ้น โดยสาเหตุหลักที่ทำให้คะแนนด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดยโสธรอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เป็นผลมาจาก คุณภาพของห้องน้ำในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีสภาพเสื่อมโทรม และประเด็นเรื่องเกี่ยวกับการให้บริการร้านอาหาร และเครื่องดื่ม ซึ่งไม่ได้ถูกจัดเตรียมไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ในขณะที่ประเด็นเรื่องห้องน้ำ จากการสำรวจของคณะผู้ศึกษา พบว่า แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดยโสธรส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องดังกล่าวค่อนข้างมาก ทั้ง ในมิติเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ยกตัวอย่างเช่น ในสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมอย่าง ธาตุก่องข้าวน้อย และวิมานพญาแถน ที่มีความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกในหลาย ๆ ด้านอยู่ในเกณฑ์ดี แต่กลับมีปริมาณห้องน้ำจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนนักท่องเที่ยว โดยสำหรับธาตุก่องข้าวน้อยมีห้องน้ำเพียงไม่กี่ห้องที่สามารถใช้งานได้ตามปกติ ในขณะที่วิมานพญาแถนห้องน้ำเกือบทั้งหมดตั้งอยู่ในบริเวณน้ำท่วมขัง นักท่องเที่ยวจึงไม่สามารถเข้าไปใช้บริการได้ และห้องน้ำบางจุดก็ถูกปิดล็อก และปิดปรับปรุง สำหรับ ร้านอาหาร และร้านอาหาร ในแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ในบางแหล่งท่องเที่ยว เช่น ภูสูง พระธาตุกู่จาน และวัดพระพุทธรูปหายโศก ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ห่างจากพื้นที่ชุมชน กลับไม่มีร้านอาหารให้บริการภายในแหล่งท่องเที่ยวเลย มีเพียงร้านค้า

ตามรายการซึ่งเป็นร้านค้าชุมชนขนาดเล็ก และไม่สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เป็นคณะทัวร์ได้ นอกจากนี้ คุณภาพของร้านอาหารยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เช่น ไม่มีการจัดการขยะและเศษอาหารที่ดีเพียงพอ และภาชนะใส่อาหารสกปรก เป็นต้น ในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว มีหลาย ๆ สถานที่ท่องเที่ยวที่ยังคงมีปัญหาในเรื่องดังกล่าวอยู่มาก เช่นทุ่งดอกบัวแดง ที่ไม่มีทั้งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ไม่มีกล้องวงจรปิด และอุปกรณ์ช่วยชีวิตต่าง ๆ จากการจมน้ำ อยู่ในสภาพที่ไม่พร้อมใช้งาน สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ เริ่มผุพัง และไม่มีความมั่นคง จึงมีโอกาสนักท่องเที่ยวจะได้รับบาดเจ็บ หรือมีความเสี่ยงถึงชีวิตหากเกิดเหตุไม่คาดฝันขึ้น และ องค์ประกอบด้านที่ 6 การเชื่อมโยงกับชุมชน พบว่า มีเพียง โบสถ์คริสต์ บ้านซ่งแย้ และพิพิธภัณฑ์หนังระมอทยี่เก่านั้น ที่มีคะแนนด้านการเชื่อมโยงกับชุมชนอยู่ในระดับ 2 ดาว ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชุมชนยังมีส่วนในการพัฒนาเรื่องการท่องเที่ยวอยู่น้อยมาก

จากผลการศึกษาข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดยโสธรยังไม่มีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวมากนัก ทั้งนี้ สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการที่หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวขาดงบประมาณในการดูแล และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงปัญหาความทับซ้อนของการเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว ระหว่างหน่วยงานการท่องเที่ยวในพื้นที่ และกรมศิลปากร เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้สภาพของแหล่งท่องเที่ยวมีความเสื่อมโทรม และหมดเสน่ห์ดึงดูดนักท่องเที่ยว

สำหรับมิติเรื่องความน่าดึงดูดใจ และการเป็นที่รู้จักของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดยโสธรยังมีข้อจำกัดจากการที่แหล่งท่องเที่ยวไม่ได้ถูกประชาสัมพันธ์ในสื่อกระแสหลักอย่างกว้างขวาง การขาด กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ และการขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว จึงทำให้กลุ่มเป้าหมาย หรือนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จำกัดอยู่เฉพาะคนในพื้นที่ หรือจังหวัดใกล้เคียงเท่านั้น

(3) โครงสร้างพื้นฐานและการเชื่อมโยง

เส้นทางคมนาคมทางบกภายในจังหวัดยโสธรยังไม่เชื่อมโยงกับจังหวัดรอบข้างมากเท่าที่ควร โดยในปัจจุบันยังไม่มีโครงการด้านการคมนาคมขนาดใหญ่ในพื้นที่ ถนนสายหลักของจังหวัดยังไม่ได้ถูกขยายให้เป็นถนนสี่เลน จึงมีปัญหาความหนาแน่นของการจราจรในบางจุด ส่วนถนนสายรองจำนวนหลายเส้นทางยังไม่ได้ถูกปรับปรุงให้เป็นถนนลาดยาง และเริ่มมีลักษณะที่ทรุดโทรม ทำให้ไม่สะดวกในการสัญจรมากนัก และที่สำคัญคือปัญหาเรื่องความครอบคลุม และจำนวนของผู้ให้บริการระบบขนส่งสาธารณะ เช่น รถประจำทาง รถสองแถว ฯลฯ ที่ยังจำกัดอยู่เฉพาะในเขตตัวเมืองเท่านั้น ทั้งนี้ จากการสำรวจโดยผู้ศึกษา พบว่ามีแหล่งท่องเที่ยวในตัวเมืองไม่กี่แห่งที่สามารถเดินทางเข้าถึงได้โดยรถโดยสารประจำทาง ในขณะที่แหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากที่ตั้งอยู่บริเวณนอกตัวเมือง ยังไม่มีบริการขนส่งมวลชน นักท่องเที่ยวต้องอาศัยรถยนต์ส่วนบุคคล จึงจะสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้

(4) นโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

จังหวัด ยโสธรไม่มี แผนปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัด จึงทำให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานการท่องเที่ยว ไม่ได้นำไปสู่ผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่ทางจังหวัดวางไว้ อีกทั้งหน่วยงานราชการต่าง ๆ ในจังหวัดยังขาดการบูรณาการในการทำงาน ทำให้ไม่มีเจ้าภาพหลักในการดูแลแหล่งท่องเที่ยว นำมาสู่การขาดประสิทธิภาพในเชิงการบริหารจัดการ เช่น ไม่ทราบว่าหน่วยงานใดที่มีอำนาจซ่อมแซมแหล่งท่องเที่ยว หรือหน่วยงานใดมีหน้าที่พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น และปัญหาที่สำคัญที่สุดอีกประการหนึ่งคือ หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ แม้แต่ข้อมูลพื้นฐาน เช่น จำนวนแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด และจำนวนนักท่องเที่ยว หรือหากมีข้อมูลข้อมูลดังกล่าวก็ไม่มีความเป็นปัจจุบัน ทั้งนี้ การที่หน่วยงานด้าน การท่องเที่ยวของจังหวัดขาดข้อมูลพื้นฐานดังที่ได้กล่าวมานี้ อาจส่งผลเสียต่อการกำกับ ดูแล และยากในการบริหารจัดการในเชิงนโยบายด้วย

โอกาสของจังหวัดยโสธร

(1) โครงสร้างพื้นฐานและการเชื่อมโยง

โอกาสในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธรจากโครงสร้างพื้นฐานและการเชื่อมโยง โดยเฉพาะการยกระดับสนามบินเลิงนกทาซึ่งเป็นสนามบินเก่าที่ตั้งอยู่ในอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธรให้เป็นสนามบินเชิงพาณิชย์ ซึ่งจะสามารถดำเนินการขนส่งสินค้าและบริการโดยสารจากท่าอากาศยานหลักของประเทศ (ท่าอากาศยานนานาชาติดอนเมือง) ได้โดยตรง ซึ่งในปัจจุบันการเชื่อมโยงมายังกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ผ่านทางท่าอากาศยานนานาชาติอุบลราชธานี ซึ่งยังคงรองรับผู้โดยสารยังไม่เต็มศักยภาพ นอกจากนี้ ยังมีโครงการศึกษาความเป็นไปได้ของการพัฒนาสนามบินมุกดาหารเพื่อเชื่อมโยงความเป็นไปได้ของการพัฒนาสนามบินเลิงนกทา

อย่างไรก็ตาม กระทรวงคมนาคมได้อนุมัติเส้นทางรถไฟรางคู่เส้นทางใหม่ วารินชำราบ - อำนาจเจริญ - เลิงนกทา เชื่อมต่อไปยังทางรถไฟรางคู่สายบนที่จังหวัดมุกดาหาร โดยเส้นทางดังกล่าวได้ผ่านจังหวัดยโสธร เฉพาะอำเภอเลิงนกทา ซึ่งเป็นการเพิ่มความสะดวกในการเดินทางไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัดยโสธรได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ กระทรวงคมนาคมยังได้มีการอนุมัติการพัฒนาขนาดเส้นทางการจราจรจากถนน 2 เลน เป็นถนน 4 เลน ในหลายเส้นทางเพื่อเพื่อความสะดวกในการสัญจร

โอกาสในการเพิ่มอุปสงค์การท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธรอีกประการหนึ่ง คือ แนวโน้มการพัฒนาเส้นทางขนส่ง EWEC-EEC จากจังหวัดมุกดาหารเชื่อมโยงไปถึงท่าเรือแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี ซึ่งเส้นทางดังกล่าวผ่านแนวจังหวัดยโสธร โดยเป็นเส้นทางขนส่งของรถบรรทุกสินค้าแต่เดิม แต่ยังไม่ได้มีการยกระดับและพัฒนาเส้นทางให้มีความกว้าง สะดวกและปลอดภัยมากขึ้น แม้ว่า จังหวัดยโสธรไม่ได้ตั้งอยู่บนเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก- ตะวันตก (EWEC) แต่มีแนวโน้มที่จะมีการสร้างคลังสินค้าที่อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ทำให้สามารถเคลื่อนย้ายสินค้าผ่านเส้นทาง EWEC ที่พาดผ่านตอนเหนือของจังหวัดยโสธรได้

(2) นโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

จากการที่รัฐบาลได้ประกาศนโยบายการท่องเที่ยวเมืองรอง ในปี 2561 เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและการกระจายรายได้สู่เมืองรองและชุมชน โดยมีแรงจูงใจในการลดภาษีให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวในจังหวัดรองทั้ง 55 จังหวัดทั่วประเทศ โดย ผลการดำเนินนโยบายระยะ 6 เดือน แรก พบว่า นักท่องเที่ยวได้เดินทางไปท่องเที่ยวและใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการเป็นมูลค่า 1.1 แสนล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10 ของมูลค่าด้านการท่องเที่ยวทั้งหมด ทั้งนี้ รัฐบาลได้ประกาศดำเนินนโยบายการท่องเที่ยวเมือง ปี 2562 เป็นการต่อเนื่อง โดยคาดหวังให้เกิดการยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง ด้วยการกระจายรายได้สู่ชุมชนและเมืองรองมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ จังหวัดยโสธรซึ่งมีมูลค่าการท่องเที่ยวในอดีตค่อนข้างน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ทั้งประเทศ จึงเป็นโอกาสให้จังหวัดยโสธรสามารถพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวภายในจังหวัดเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ นำไปสู่การยกระดับรายได้ คุณภาพชีวิตของชาวยโสธรให้ดีขึ้น

ด้วยประเทศไทยได้มีนโยบายผลักดันให้สินค้าเกษตรมีมูลค่าเพิ่มในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งผลักดันราคาสินค้าเกษตรเพิ่มสูงขึ้น โดยได้กำหนดเป้าหมายในการเป็น “ครัวของโลก (Thai Kitchen to the World)” ด้วยประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตอาหารที่อุดมสมบูรณ์ รวมทั้งอาหารไทยยังมีชื่อเสียงระดับโลกและเป็นที่ยอมรับของต่างชาติ ดังนั้น รัฐบาลจึงมีนโยบายส่งเสริมให้อาหารไทยเป็นอาหารยอดนิยมของผู้บริโภคในระดับสากลตลอดจนวัตถุดิบที่ดีมีคุณภาพ โดย จังหวัดยโสธรซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรเป็นเกษตรอินทรีย์ ด้วยคุณลักษณะด้านกายภาพของจังหวัดยโสธรมีความเหมาะสมด้านการเพาะปลูก โดยทำการเกษตรตามหลักการของธรรมชาติในพื้นที่ทำเกษตรที่ไม่มีสารพิษตกค้าง หลีกเลี่ยงจากการปนเปื้อนของสารเคมีทั้งทางดินทางน้ำ และทางอากาศ พร้อมทั้งเป็นการได้พันธุ์พืชสิ่งแวดล้อมให้กลับคืนสู่สมดุลธรรมชาติโดยไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ รวมไปถึงสิ่งที่ได้มาจากการตัดต่อพันธุกรรม ดังนั้น นโยบาย “ครัวของโลก (Thai Kitchen to the World)” จึงเป็นโอกาสที่ดีที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวและเป็นต้นแบบการทำการเกษตรอินทรีย์ ที่สามารถส่งเสริมวิถีชีวิต และยกระดับความเป็นอยู่ของชาวยโสธรให้ดียิ่งขึ้น

โอกาสในการเพิ่มอุปสงค์การท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธรที่เกิดขึ้นในวาระพิเศษประการ หนึ่งคือ ประเทศไทย โดยจังหวัดอุบลราชธานีได้เป็นเจ้าภาพการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ในปี 2025 (พ.ศ. 2568) ซึ่งเป็นการแข่งขันกีฬานานาชาติในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งการจัดกีฬาดังกล่าวนอกจากจะทำให้มีนักท่องเที่ยว นักกีฬาได้เดินทางเข้ามาในจังหวัดอุบลราชธานีแล้ว ยังเป็นโอกาสให้จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดใกล้เคียง ซึ่งได้แก่ ยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญ ได้ปรับปรุงพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว เส้นทาง การเชื่อมโยงเพื่อเพิ่มความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ที่จะเข้ามาเพิ่มขึ้นเนื่องจากการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ในปี 2025 ด้วย

อุปสรรคของจังหวัดยโสธร

(1) ลักษณะทางกายภาพประชากร สังคม และเศรษฐกิจ และทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ที่ปรากฏในโครงการย่อยที่ 1 ทำให้ทราบได้ว่า เมืองรองที่อยู่ใกล้เคียงกับจังหวัดยโสธรมีการเจริญเติบโตที่มีศักยภาพมากกว่าจังหวัดยโสธร เช่น จังหวัดอุบลราชธานี หรือ จังหวัดบุรีรัมย์ ทำให้นักท่องเที่ยวมีความปรารถนาที่จะไปท่องเที่ยวที่จังหวัดอุบลราชธานี หรือ จังหวัดบุรีรัมย์ นอกจากนี้ จังหวัดรองที่อยู่ใกล้ เคียงจังหวัดยโสธร อาทิ ศรีสะเกษ สุรินทร์ ร้อยเอ็ด นครพนม มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ไม่แตกต่างไปจากจังหวัดยโสธร ทำให้เป็นทางเลือกที่สำคัญของนักท่องเที่ยวที่จะเลือกเดินทางไปท่องเที่ยวที่จังหวัดอื่นได้มากกว่าการมุ่งหน้ามาท่องเที่ยวยังจังหวัดยโสธร

(2) โครงสร้างพื้นฐานและการเชื่อมโยง

แม้ว่า จังหวัดยโสธรจะมีโอกาสในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธรจาก โครงสร้างพื้นฐานและการเชื่อมโยง โดยเฉพาะการยกระดับสนามบินเลิงนกทาซึ่งเป็นสนามบินเก่าที่ตั้งอยู่ใน อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธรให้เป็นสนามบินเชิงพาณิชย์ตามที่กล่าวมาข้างนั้นแล้วนั้น แต่พบว่า โครงการสนามบินเลิงนกทาหากเกิดขึ้นได้จริงจะส่งผลดีต่อจังหวัดอำนาจเจริญมากกว่าจังหวัดยโสธร ด้วยระยะทางจากสนามบินเลิงนกทาสู่จังหวัดอำนาจเจริญมีระยะทางเพียง 37 กิโลเมตร (จังหวัดอำนาจเจริญ ไปยังท่าอากาศยานนานาชาติอุบลราชธานี มีระยะทาง 78 กิโลเมตร) ในขณะที่ สนามบินเลิงนกทามีระยะทางห่างจากจังหวัดยโสธร 82 กิโลเมตร (จังหวัดยโสธร ไปยังท่าอากาศยานนานาชาติอุบลราชธานี มีระยะทาง 63 กิโลเมตร) นอกจากนี้ การศึกษาความเป็นไปได้ของการพัฒนาสนามบินมุกดาหาร ซึ่งอาจมีผลต่อการพิจารณาการพัฒนาสนามบินเลิงนกทา ซึ่งหากมีความเป็นไปได้ในการเกิดขึ้นจริงของสนามบินมุกดาหาร อาจทำให้เกิดการเบี่ยงเส้นทางสินค้าและศูนย์กลางการคมนาคมขนส่ง จากจังหวัดยโสธรเปลี่ยนเป็นจังหวัดมุกดาหาร กล่าวคือ การพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงทางการค้า EWEC มาไม่ถึงจังหวัดยโสธร

(3) นโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ผู้บริหารระดับประเทศเห็นความสำคัญของจังหวัดรองในเชิงท่องเที่ยวเฉพาะลักษณะของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT) แม้ว่าภายในจังหวัดยโสธรจะมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ๆ ในลักษณะอื่น ๆ ก็ตาม แต่ไม่ได้รับความสนใจจากหน่วยงานเท่าที่ควร เช่น สถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (ภูสูง) และสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (พระธาตุพระอานนท์ , พญาคันคาก) เป็นต้น เท่านั้น นอกจากนี้ ภาพลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่นมีความโดดเด่นมากกว่า เช่น การท่องเที่ยวทะเลหมอกในภาคเหนือ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาติพันธุ์ชาวเขา หรือการท่องเที่ยวทะเลที่ภาคใต้ เป็นต้น รวมไปถึง ภาพลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในจังหวัดอื่นในภูมิภาคเดียวกันมีความโดดเด่นมากกว่า เช่น การสัมผัสวัฒนธรรมผีตาโขน ท่องเที่ยวตามรอยพญานาคที่อุดรธานี-หนองคาย หรือปราสาทหินที่จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นต้น ทำให้ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดยโสธรมิใช่เป็นที่รู้จักเท่าที่ควร

จังหวัดศรีสะเกษ

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT Analysis) ด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการบรรลุผลสำเร็จด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษ มีดังนี้

ตารางที่ 2 ตารางแสดงการวิเคราะห์ SWOT Analysis จังหวัดศรีสะเกษ

จุดแข็ง	จุดอ่อน
- สินค้าเกษตร(ทุเรียนภูเขาไฟ ผลไม้) เกษตรอินทรีย์(นาแปลงใหญ่ อำเภอราชีไศล มีวิสาหกิจชุมชนอุ่นแสง มีเกษตรอินทรีย์ครบวงจร) ผักปลอดสารพิษ เกษตรแฟร์ - มีพื้นที่ติดชายแดนกัมพูชา มีด่านชายแดนชั่วคราวช่องสง่า การเดินทางเข้าออกชายแดนสะดวก - วัฒนธรรมสี่เผ่า ลาว เขมร เยอ กูย(ส่วย) (อาหารเทศกาล การแต่งกาย ภาษา - มีแม่น้ำมูลไหลผ่าน - มีบุคคลที่มีชื่อเสียง เช่น ยิงยง ยอดบัวงาม - อาหารที่มีชื่อเสียง เช่น ไก่ย่างไม้มะดันหรือไก่ย่างกันทรารมย์ - จัดเป็นจังหวัดท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง - ทุ่งดอกกลาดวน มีดอกกลาดวน 50,000 ต้น เป็นดินแดนมหัศจรรย์ - วัดไพรพัฒนา วัดสุพรรณหงส์(วัดว่าน) วัดสระกำแพงใหญ่ ซึ่งเป็นวัดที่มีชุมชนเข้มแข็งและมีตลาดวัฒนธรรม - เป็นแหล่งการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวประเภทปราสาทขอมได้(ปราสาทสระกำแพงน้อย/ใหญ่ ปราสาทบ้านปราสาท) เชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวไปสู่การท่องเที่ยวเชิงปราสาทสู่จันทบุรีและสุรินทร์ - ประเพณีแซนโถงตา (เป็นพิธีของเขมร) ประเพณีปิ้งอ้อกเปรี๊ยะแค อำเภไพรบึงกุดขอฝน	- คนไม่ลงทุน ไม่คุ้มทุน - ด่านชายแดนชั่วคราวช่องสง่าห่างไกลจากตัวจังหวัด (มีการส่งออกน้อยสุดใน 7 ด่าน) - การผลิตสินค้าโอท็อปไม่เชื่อมโยงและไม่นำไปสู่การท่องเที่ยวในพื้นที่เท่าที่ควร - ผู้บริหารเปลี่ยนบ่อย - ขาดระบบชลประทานสำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร รวมถึงน้ำไม่ไหล ไฟไม่สะดวก - บรรยากาศ อากาศร้อนไม่ดึงดูด - คนหนุ่มสาววัยแรงงานตอนต้นไม่อยู่ในพื้นที่ (ส่งผลต่อการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ และการบริการการท่องเที่ยวที่ต้องใช้คนหนุ่มสาวในพื้นที่) - คนในพื้นที่ไม่ได้มองว่าจังหวัดตัวเองเป็นเมืองท่องเที่ยว และคนในพื้นที่ไม่ได้มองเห็นว่ารายได้จากการท่องเที่ยวเป็นรายได้หลัก - แหล่งท่องเที่ยวกระจุกตัวกันในอำเภอใดอำเภอหนึ่ง ไม่เชื่อมโยงกันและอยู่ห่างไกลกันมาก - ไม่มีโฮมสเตย์แม้แต่แห่งเดียวที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน - แหล่งท่องเที่ยวดึงดูดเฉพาะบางกลุ่มเป้าหมาย - แหล่งท่องเที่ยวบางแหล่งที่มีศักยภาพมีความเสื่อมโทรม - แหล่งท่องเที่ยวขาดกิจกรรมเสริม - ขาดการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงลึก - ชุมชนไม่เข้าใจการจัดการในรูปแบบของ CBT - เส้นทาง EWEC-EEC ไม่ผ่านศรีสะเกษ

จุดแข็ง	จุดอ่อน
12. มีชุมชนต้นแบบที่มีความต้องการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวชุมชนที่เข้มแข็ง เช่น ชุมชนอุ่นแสง บ้านกู่ และละทาย 13. Sport City (แข่งเรือพาย วังमारathon การจัดการกีฬาแมทช์ใหญ่ของประเทศ) 14. สถานที่ท่องเที่ยว ร้านอาหาร ห้องน้ำ และที่พักไม่ได้มาตรฐาน 15. ที่พักในบริเวณใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวไม่หลากหลาย 16. มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่โดดเด่น (ผามออีแดง ผาพญาภูปริ น้ำตกภูละออ) 17. มีตัวอย่างของสถานที่ท่องเที่ยวที่สร้างรายได้ให้กับชุมชน เช่น วัดไพรพัฒนา บ้านกู่ ละทาย วัดสระกำแพงใหญ่ 18. การพัฒนาเส้นทางการคมนาคมในโครงการขนาดใหญ่ในอนาคตผ่านจังหวัดศรีสะเกษทุกเส้นทาง 19. นวัตกรรม	17. ส่วนราชการขาดการบูรณาการเชื่อมแหล่งท่องเที่ยว (ไม่มีเจ้าภาพในการดูแล ปล่อยให้พื้นที่ดูแลกันเอง) ไม่มีข้อมูลและมาสเตอร์แพลนในการส่งเสริมและจัดการการท่องเที่ยว 18. งบประมาณการท่องเที่ยวเชิงชุมชน (เช่น นวัตกรรม) มีปัญหาด้านความไม่สอดคล้องกับความต้องการในพื้นที่ เช่น งบประมาณที่ให้มาเป็นงบดำเนินการ ไม่ใช่งบลงทุนจึงไม่สามารถนำไปใช้ในการลงทุนทางด้านโครงสร้างพื้นฐานหรือพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 19. การบริหารงานระหว่างหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวไม่มีความเชื่อมโยงกัน 20. ไม่มีแผนปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว 21. หน่วยงานจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดไม่มีข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว

โอกาส	อุปสรรค
1. มีโอกาสที่จะพัฒนาเป็นเมืองศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์ เนื่องจากมีโครงการคมนาคมขนาดใหญ่ในอนาคต 2. มีโอกาสเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวผ่านการเปิดทางขึ้นเขาพระวิหารจากฝั่งไทย 3. มีอารยธรรมขอมที่สามารถเชื่อมโยงเข้ากับเส้นทางการท่องเที่ยวของกัมพูชา และจังหวัดใกล้เคียง (สุรินทร์ บุรีรัมย์ นครราชสีมา) 4. มีศักยภาพในการจัดกีฬาทางน้ำ เช่น แม่น้ำมูล 5. มีแผนก่อสร้างรถไฟรางคู่ไปจังหวัดอุบลราชธานี 6. นโยบายลดภาษีท่องเที่ยวเมืองรอง	1. การเติบโตของเมืองรองที่มีศักยภาพมากกว่าที่อยู่ใกล้เคียงเช่น อุบลราชธานี หรือ บุรีรัมย์ 2. มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดอื่นที่ไม่แตกต่างไปจากยโสธร 3. ผู้บริหารระดับประเทศเห็นความสำคัญของจังหวัดเล็กในเชิงท่องเที่ยวเฉพาะลักษณะของCBTเท่านั้น 4. ภาพลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่นมีความโดดเด่นมากกว่า 5. ภาพลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในจังหวัดอื่นในภูมิภาคเดียวกันมีความโดดเด่นมากกว่า

โอกาส	อุปสรรค
7. นโยบายครัวโลกจะสนับสนุนรายได้ของทั้ง 3 จังหวัด นำมาซึ่งการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอนาคต 8. อยู่ใกล้บุรีรัมย์ ซึ่งมีเทศกาลท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Moto GP) 9. อุบลราชธานี มีโอกาสเป็นเจ้าภาพซีเกมส์ในปี 2025	

จุดแข็งของจังหวัดศรีสะเกษ

(1) ด้านลักษณะทางกายภาพประชากร สังคม และเศรษฐกิจ

ด้วยคุณลักษณะด้านกายภาพของจังหวัดศรีสะเกษนั้นมีแม่น้ำมูลไหลผ่าน โดยจัดเป็นจังหวัดท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง ที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากจังหวัดในกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 คือ การมีพื้นที่ติดชายแดนกัมพูชา สามารถเดินทางผ่านเข้า-ออก ประเทศไทย-กัมพูชาทางด้านชายแดนถาวรช่องสะง่า ซึ่งเป็นเส้นทางที่สามารถเดินทางเชื่อมต่อไปยังสถานที่สำคัญของกัมพูชาได้อย่างสะดวก

ความโดดเด่นทางด้านวัฒนธรรมของจังหวัดศรีสะเกษ ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของจังหวัด คือ วัฒนธรรมสี่เผ่า ซึ่งเป็น ชาติพันธุ์ดั้งเดิมของศรีสะเกษ ประกอบด้วย ลาว เขมร เยอ กูย(ส่วย) ซึ่งชาวชาติพันธุ์ทั้ง 4 กลุ่มนั้นล้วนมีอัตลักษณ์เชิงวัฒนธรรมที่สะท้อนออกมาในรูปแบบของวิถีชีวิต อาหาร เทศกาล การแต่งกาย และภาษา

ภาพสะท้อนจากวิสัยทัศน์ของจังหวัดศรีสะเกษ "ประตูการค้า การท่องเที่ยว สู่อารยธรรมขอมโบราณ ดินแดนเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน " แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของจังหวัดศรีสะเกษที่มีความต้องการสนับสนุน ส่งเสริมด้านการค้าการท่องเที่ยว และความโดดเด่นทางด้านอารยธรรมขอมโบราณ ซึ่งเป็นชาวพื้นเมืองเดิมของจังหวัดศรีสะเกษ นอกจากนี้ ยังแสดงถึงความมุ่งมั่นพัฒनावิถีชีวิตด้านเกษตรกรรมที่โดดเด่นของจังหวัดศรีสะเกษและเป็นการเกษตรที่ปลอดภัย นำมาสู่สินค้าเกษตรที่ขึ้นชื่อในระดับประเทศ คือ ทุเรียนภูเขาไฟ³ และผลไม้อื่น ๆ การมุ่งเน้นการทำเกษตรอินทรีย์ โดยมีการทำนาแปลงใหญ่ที่อำเภอราชใหญ่ นอกจากนี้ จังหวัดศรีสะเกษยังมีวิสาหกิจชุมชนอ่อนแสง ซึ่งเป็นชุมชนต้นแบบที่ทำการทำเกษตรอินทรีย์ครบวงจร รวมไปถึงการผลิตผักปลอดภัย และมีการจัดงานเทศกาล “เกษตรแฟร์” ของจังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งเป็นเทศกาลจำหน่ายเงาะ ทุเรียนภูเขาไฟ และผลิตผลทางการเกษตรอื่น ๆ ที่เป็นการเกษตรปลอดภัย ที่ผลิต

³ ทุเรียนภูเขาไฟ เป็น ทุเรียนที่มีการนำพันธุ์เรียนมาจากจังหวัดจันทบุรี มาปลูกบนดินแดนภูเขาไฟเทือกเขาพนมดงรัก เขตอำเภอกันทรลักษณ์ ซึ่งปัจจุบันเป็นแหล่งปลูกทุเรียนที่ใหญ่ที่สุดของจังหวัดศรีสะเกษ พื้นที่ปลูกกว่า 2,500 ไร่ ทุเรียนที่ปลูกบนดินภูเขาไฟ มีรสชาติ กรอบนอก นุ่มใน และมีกลิ่นฉุนน้อยกว่าการปลูกในพื้นที่อื่น ๆ ซึ่ง เป็นอัตลักษณ์ที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับอาชีพเกษตรกรชาวสวนทุเรียนของจังหวัดศรีสะเกษ

ขึ้นได้จากพื้นที่การเกษตรของ จังหวัดศรีสะเกษ โดยอาหารที่ขึ้นชื่อของจังหวัดศรีสะเกษอาหารที่มีชื่อเสียง เช่น ไก่ย่างไม้มะดันหรือไก่ย่างกันทรารมย์ เป็นต้น

จังหวัดศรีสะเกษมีบุคคลที่มีชื่อเสียงในด้านต่าง ๆ มากมาย อาทิ (1) พระเกจิ ได้แก่ หลวงปู่สรวงวัดไพรพัฒนา อ.ภูสิงห์ พระเกษตรศรีลาจารย์ (หนู อุมสาโ) อดีตเจ้าอาวาสวัดเจียงอีศรีมงคลวราราม พระอารามหลวงแห่งแรกของจังหวัดศรีสะเกษ พระมงคลวุฒ (เครื่อง สุภโท) (หลวงปู่เครื่อง) วัดสระกำแพงใหญ่ อำเภอกุทุมพรพิสัย (2) นักกีฬา ได้แก่ ธนัญชัย บริบาล (นักฟุตบอล) ยอดสนั่น 3 เคแบตเตอร์ (นักมวย) ร็อคกี้ ส.จิตรลดา (นักมวย) เรือโทหญิงวันดี คำเอี่ยม (นักยกน้ำหนัก) ศรีสะเกษ ศ.รุ่งวิสัย (ศรีสะเกษ นครหลวงโปรโมชั่น) (3) ดารา/นักแสดง ได้แก่ ฉันทนา กิตยพันธ์ เทวัญ แก่นสาร (บิกินี่ กันทรลักษณ์) นกน้อย อุไรพร (หัวหน้าวงดนตรีคณะเสียงอีสาน) พยอม สีนะวัฒน์ (ศิลปินแห่งชาติ) เหลือง บริสุทธิ์ (สายทอง ไกลถิ่น) ยิ่งยง ยอดบัวงาม

(2) ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว และการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จังหวัดศรีสะเกษมีความมุ่งมั่นที่จะเป็นจังหวัด กีฬา (Sport City) ของประเทศไทย ซึ่งในปัจจุบัน จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดหนึ่งใน 6 จังหวัดนำร่องต้นแบบเมืองกีฬาของประเทศ ตามแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ประกอบด้วย ชลบุรี สุพรรณบุรี บุรีรัมย์ อุตรดิตถ์ ศรีสะเกษ และกระบี่ โดยจังหวัดศรีสะเกษมุ่งเน้นกีฬาประเภทแข่งเรือพาย วิ่งมาราธอน รวมไปถึงการจัดการกีฬาระดับชาติและระดับนานาชาติ และการมีศักยภาพในการจัดกีฬาทางน้ำภายในแม่น้ำมูล

ด้านสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สมบูรณ์ และมีชื่อเสียงของจังหวัดได้แก่ สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ หรือที่รู้จักกันในชื่อ “ทุ่งดอกกลาดวน” ซึ่งเป็นพื้นที่สวนดอกกลาดวนกว่า 50,000 ต้น โดยได้รับการขนานนามว่าเป็น “ดินแดนมหัศจรรย์” โดยแต่ละปีจะมีการจัดเทศกาลดอกกลาดวนบานขึ้นในบริเวณสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ มีการจัดนิทรรศการทางวัฒนธรรม ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม การแสดงศิลปะร่วมสมัย ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของชาวศรีสะเกษ

นอกจากนี้ จังหวัดศรีสะเกษยังเป็นที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและมีชื่อเสียงระดับชาติและระดับนานาชาติ ได้แก่ ผามออีแดง (ชายแดนไทยกัมพูชา) ผาพญาภูปริ น้ำตกภูล่อ ซึ่งยังคงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสวยงามและอุดมสมบูรณ์ และยังสามารถเป็นจุดเริ่มต้นการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณ เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวประเภทปราสาทขอมได้ นับจาก ปราสาทสระกำแพงน้อย ปราสาทสระกำแพงใหญ่ ปราสาทบ้านปราสาท ปราสาทห้วยทับทัน ปราสาทบ้านเมืองจันทร์ เชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวไปสู่การท่องเที่ยวเชิงปราสาทสู่จังหวัดสุรินทร์และจังหวัดบุรีรัมย์

สำหรับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียงของจังหวัดศรีสะเกษและมีความโดดเด่น คือ วัดไพรพัฒนา ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งเดียวของการศึกษาค้นคว้าที่ทำการสำรวจและเก็บข้อมูลเพื่อประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญ ได้รับการประเมินในระดับดีมาก (3 ดาว) ซึ่งแสดงถึงศักยภาพที่จะรองรับนักท่องเที่ยว สะอาด สวยงาม การเดินทางสะดวกและมีการ

จัดการที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ชุมชนเข้มแข็งและมีตลาดวัฒนธรรม นอกจากนี้ สถานที่ที่มีชุมชนเข้มแข็งและมีตลาดวัฒนธรรมที่โดดเด่นและสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน คือ วัดสุพรรณหงส์(วัดวาน) และวัดสระกำแพงใหญ่ อีกทั้งยังมีชุมชนต้นแบบที่มีความต้องการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวชุมชนที่เข้มแข็ง เช่น ชุมชนอุ่นแสง บ้านกู่ และบ้านละทาย

ประเพณีที่มีความโดดเด่นและน่าสนใจนับว่าเป็นจุดแข็งของการท่องเที่ยวศรีสะเกษ คือ (1) ประเพณีแข่งเรือโน้ต หรือประเพณีสารทเดือนสิบของเขมร เป็นประเพณีเช่นไหว้ผีและบรรพบุรุษของชาวไทยเชื้อสายเขมร รวมถึงชาวเขมรหรือกัมพูชาด้วย ซึ่งการการเช่นไหว้นี้เป็นการรำลึกและอุทิศส่วนกุศลแด่บรรพบุรุษผู้ล่วงลับ ซึ่งประเพณีดังกล่าวมีลักษณะคล้ายกับประเพณีสลากภัต ตานก๋วยสลาก หรือบุญเดือนสิบในภาคอื่น ๆ แต่อาจแตกต่างในรายละเอียดพิธีกรรมเป็นเอกลักษณ์ของชาวเขมร อีกประเพณีหนึ่ง คือ (2) ประเพณีปิ้งอ้อกเปรี้ยะแค หรือประเพณีป้อนข้าวพระจันทร์ จัดขึ้นในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 ของทุกปีซึ่งตรงกับวันลอยกระทง ประเพณีนี้เป็นประเพณีท้องถิ่นของชาวอำเภไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ที่ต้องการแสดงความกตัญญูต่อเวทิต่อธรรมชาติที่ได้มอบความอุดมสมบูรณ์มาสู่โลกมนุษย์ โดยเอาพระจันทร์เป็นสัญลักษณ์รวมทั้งเป็นการเสี่ยงทายฤดูกาล เกี่ยวกับสภาพดิน ฟ้า อากาศ และเหตุการณ์ต่าง ๆ ของบ้านเมือง

(3) ด้านโครงสร้างพื้นฐานและการเชื่อมโยง

จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดเดียวของจังหวัดรอง 3 จังหวัด ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ที่ปัจจุบันมีเส้นทางเชื่อมโยงสาธารณะในระบบรางพาดผ่าน คือทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ ชุมทางบ้านภาชี – อุบลราชธานี และมีโครงการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในอ นาคต เช่น โครงการพัฒนาเส้นทางรถไฟรางคู่ และโครงการพัฒนาทางหลวงแผ่นดินระหว่างเมืองสาย M4 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในปัจจุบันจังหวัดศรีสะเกษมีเส้นทางเชื่อมต่อไปยังประเทศเพื่อนบ้านอย่างเป็นกิจจะลักษณะ โดยผ่านจุดผ่านแดนถาวรช่องสะงำ ตำบลไพรพัฒนา อำเภอภูสิงห์ เชื่อมต่อกับช่องจอม อำเภออัลลองเวง จังหวัดอุดรธานี ประเทศกัมพูชา ตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 ซึ่งเส้นทางช่องสะงำนี้ เป็นเส้นทางที่สามารถเดินทางไปผ่านไปยังนครวัด-นครธม ด้วยระยะทางเพียง 135 กิโลเมตร นับได้ว่าจังหวัดศรีสะเกษมีโครงสร้างพื้นฐานและการเชื่อมโยงที่เอื้อต่อการเดินทางทั้งเดินทางภายในประเทศ และการเดินทางผ่านไปยังประเทศเพื่อนบ้านโดยสะดวก

(4) นโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

จังหวัดศรีสะเกษได้มีการดำเนินโครงการ “โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี” ตามนโยบาย นวัตวิถี ที่มีการพัฒนาการท่องเที่ยวหมู่บ้าน การใช้วัฒนธรรมผสมกับวิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น สร้างเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคงยิ่งขึ้น โดยที่จังหวัดศรีสะเกษได้ดำเนินงานชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จำนวน 85 หมู่บ้าน ในพื้นที่ 22 อำเภอ ซึ่งเป็นการสร้างรายได้ในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP ให้แก่ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผลิตภัณฑ์ที่กำลังพัฒนา รวมไปถึงสร้างและพัฒนาบุคลากร

ผู้ประกอบการและผู้เกี่ยวข้องในชุมชนท่องเที่ยวให้มีขีดความสามารถในเชิงสร้างสรรค์ มาต่อยอดจนเกิดความโดดเด่น มีความพร้อมบนอัตลักษณ์ของชุมชน

จุดอ่อนของจังหวัดศรีสะเกษ

(1) โครงสร้างพื้นฐานและการเชื่อมโยง

จังหวัดศรีสะเกษนับเป็นอีกหนึ่งจังหวัดในกลุ่มอีสานใต้ที่มีระดับการลงทุนจากภาคเอกชนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ แม้ว่าจังหวัดศรีสะเกษจะมีพื้นที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างประเทศกัมพูชา แต่กระนั้น ด้านชายแดนชั่วคราว ซึ่งเป็นจุดแลกเปลี่ยน ซื้อ-ขายสินค้า กลับตั้งอยู่ห่างไกลจากตัวเมืองเป็นอย่างมาก ทำให้เกิดต้นทุนในการขนส่งสินค้าไปยังด่าน โดยจากสถิติในปีล่าสุดที่จัดเก็บโดยกระทรวงพาณิชย์ พบว่า ด้านชายแดนชั่วคราวช่องสง่า มีปริมาณ และมูลค่าการส่งออกสินค้าต่ำที่สุดในบรรดาด่านทั้งหมด ดในประทศทั้ง 7 ด่าน โดยจากสถิติดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า กิจกรรมการผลิตในจังหวัดศรีสะเกษไม่ได้มีขนาดใหญ่มากนัก และการมีอยู่ของด่านไม่ได้ส่งผลต่อการลงทุน หรือการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งผลที่ตามมาก็คือ การย้ายถิ่นฐานของคนวัยหนุ่มสาวไปยังจังหวัดอื่นที่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจมากกว่า หรือมีอัตราผลตอบแทนและค่าจ้างที่สูงกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีพรมแดนติดต่อกับศรีสะเกษ และมีสถานะเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนที่สำคัญในภูมิภาคอีสานใต้ ส่งผลทำให้ประชากรวัยแรงงานในจังหวัดศรีสะเกษมีสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับประชากรรวมของจังหวัด และอาจนำมาซึ่งปัญหาการขาดแคลนแรงงานได้ในอนาคต

การขาดระบบชลประทานที่มีประสิทธิภาพ และครอบคลุมเป็นอีกหนึ่งข้อเสียของจังหวัด ศรีสะเกษ ทั้งนี้ ระบบชลประทานนับเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานของการผลิตสินค้าทางการเกษตร รวมถึงการพัฒนากระบวนการผลิตเชิงอินทรีย์ หากหน่วยงานด้านการบริหารจัดการน้ำในท้องถิ่นไม่สามารถรับรองได้ว่าเกษตรกรจะได้รับการจัดสรรน้ำเพื่อการเกษตรอย่างเพียงพอ และมีความสม่ำเสมอ ย่อมส่งผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนเพาะปลูกของเกษตรกรตามไปด้วย ดังนั้น หากจังหวัดจะใช้เกษตรอินทรีย์เป็นฐานในการพัฒนาการท่องเที่ยว จำเป็นที่จะต้องแก้ไขปัญหาระบบชลประทานในจังหวัดให้มีประสิทธิภาพ และครอบคลุมพื้นที่ทางการเกษตรเป็นลำดับแรก

นอกจากความไม่มีประสิทธิภาพของระบบชลประทานแล้ว โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ที่สำคัญและจำเป็นต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน เช่น ระบบไฟฟ้า และระบบประปาที่ให้บริการในจังหวัด ก็ยังคงมีปัญหาอยู่มาก ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบโดยตรงต่อภาคธุรกิจ เช่น การมีต้นทุนเพิ่มขึ้นจากการติดตั้งเครื่องสำรองไฟฟ้า หรือสำรองน้ำประปา ต้นทุนจากความไม่แน่นอนในการหยุดสายพานการผลิตหากมีการงดจ่ายกระแสไฟฟ้า เป็นต้น ในขณะที่ภาคครัวเรือนอาจได้รับผลกระทบในเรื่องการใช้ชีวิต ด้านความปลอดภัยหรือสุขอนามัยตามมาได้เช่นกัน

ในด้านการบริหารจัดการเงินนโยบาย จังหวัดศรีสะเกษเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่มีปัญหาเรื่องการเปลี่ยนผู้ว่าราชการจังหวัดบ่อยครั้ง ซึ่งส่งผลให้เกิดความไม่ต่อเนื่องของนโยบายต่าง ๆ ในการพัฒนาจังหวัด

โดยเฉพาะอย่างยิ่งยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวที่ปัจจุบันยังไม่มีแผนชัดเจน และไม่มีแนวทางการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม มากไปกว่านั้น คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังไม่ได้มองว่าจังหวัดของตนเป็นเมืองท่องเที่ยว และขาดความตระหนักรู้ในเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อาศัยชุมชนเป็นศูนย์กลาง (Community Based Tourism: CBT) ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้คนในพื้นที่ไม่ได้แสวงหาผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวมากนัก ทั้งที่แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษหลายแห่งมีศักยภาพในการพัฒนา ต่อยอด และสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจได้ นอกจากนี้ ยังรวมถึงสินค้า OTOP ของจังหวัดที่มีจุดเด่น และลักษณะเฉพาะอันเป็นเอกลักษณ์ แต่ยังไม่ได้ถูกประชาสัมพันธ์ในสื่อกระแสหลัก และผลักดันจากหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่เท่าที่ควร

(2) ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว และการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากการสำรวจและเก็บข้อมูลจากคณะผู้ศึกษา พบว่า คณะกรรมการประกอบด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษอยู่ในเกณฑ์ต่ำในหลายองค์ประกอบ เช่น องค์ประกอบด้านที่ 2 กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว พบว่า มีแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษ เพียง 2 แห่ง ที่มีคะแนนอยู่ในระดับ 3 ดาว ได้แก่ วัดไพรพัฒนา และวัดศรีบึงบูรพ์ ในขณะที่ องค์ประกอบด้านที่ 3 ที่พบบริเวณแหล่งท่องเที่ยว พบว่า โดยภาพรวมมีคะแนนอยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างต่ำ โดยมีเพียงศูนย์แสดงพันธุ์สัตว์น้ำแห่งเดียวเท่านั้น ที่มีคะแนนการประเมินอยู่ในระดับ 3 ดาว ส่วนแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดที่เหลือ จะมีคะแนนอยู่ในระดับ 1 ดาวทั้งหมด โดยสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการที่แหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากตั้งอยู่ห่างจากเขตเมือง จึงทำให้มีโรงแรมที่พักให้บริการไม่มากนัก องค์ประกอบด้านที่ 4 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว พบว่า มีแหล่งท่องเที่ยวเพียง 2 แห่ง ได้แก่ ศูนย์แสดงพันธุ์สัตว์น้ำ และปราสาทวัดสระกำแพงน้อย ที่สามารถเข้าถึงได้โดยง่ายทั้งในแง่สภาพของเส้นทาง และการเข้าถึงโดยระบบขนส่งมวลชนสาธารณะ องค์ประกอบด้านที่ 5 สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว พบว่า มีแหล่งท่องเที่ยว 3 แห่ง ที่ได้คะแนนระดับ 3 ดาวในองค์ประกอบนี้ ได้แก่ ศูนย์แสดงพันธุ์สัตว์น้ำ ผามออีแดง และวัดไพรพัฒนา ทั้งนี้ จากการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากหน่วยงานการท่องเที่ยวจังหวัด ทำให้ทราบว่า ยังไม่มีโฮมสเตย์แม้แต่แห่งเดียวในจังหวัดศรีสะเกษ ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเลย และ องค์ประกอบด้านที่ 6 การเชื่อมโยงกับชุมชน พบว่า มีเพียง วัดไพรพัฒนา แห่งเดียวที่ได้รับคะแนนประเมิน อยู่ในระดับ 3 ดาว ในขณะที่ แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในจังหวัดศรีสะเกษ จะมีคะแนนในองค์ประกอบด้านการเชื่อมโยงกับชุมชนที่ค่อนข้างต่ำ เพราะแหล่งท่องเที่ยวเกือบทั้งหมดอยู่ในความดูแลของหน่วยงานรัฐ และมีลักษณะเป็นสถานที่ปิด เช่น ศูนย์แสดงพันธุ์สัตว์น้ำ น้ำตกภูลือ หรือผามออีแดง ซึ่งทำให้คนในท้องถิ่นไม่สามารถเข้าไปแสวงหารายได้จากแหล่งท่องเที่ยวได้มากนัก

ทั้งนี้ หากพิจารณาจากทำเลที่ตั้งและการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยว จะเห็นได้ว่า แหล่งท่องเที่ยวสำคัญต่าง ๆ ในจังหวัดศรีสะเกษ มีลักษณะรวมตัวกันเป็น “กลุ่ม” โดยกลุ่มแรก คือกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวทางด้านทิศเหนือของจังหวัด ซึ่งประกอบด้วย ปราสาทบ้านปราสาท ปราสาทวัดสระกำแพงใหญ่ ปราสาทวัดสระกำแพงน้อย พระธาตุเรืองรอง ศูนย์แสดงพันธุ์สัตว์น้ำ และวัดศรีบึงบูรพ์ ซึ่งในกลุ่มนี้ แต่ละแหล่งตั้งอยู่ห่างกันไม่มากนัก หรือไม่เกินไปกว่า 10 กิโลเมตร (ยกเว้นวัดศรีบึงบูรพ์ ซึ่งอยู่ห่างออกไปจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น

พอสมควร) กลุ่มต่อมา คือ กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวทิศตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งประกอบด้วย วัดโพธิ์พัฒนา และน้ำตกภูลอย และกลุ่มสุดท้ายคือ กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวทิศตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งประกอบด้วย น้ำตกภูลอย ผามออีแดง และปราสาทโดนตวลวน ทั้งนี้ หากพิจารณาตามลักษณะการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวแล้ว จะเห็นได้ว่าแหล่งท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มอยู่ห่างไกลกันค่อนข้างมาก ทำให้นักท่องเที่ยวจำเป็นต้องเลือกว่าจะไปท่องเที่ยวในแหล่งใด หากมีเวลาจำกัด ซึ่งแตกต่างจากจังหวัดยโสธรที่แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เรียงตัวกันในลักษณะของเส้นตรง จึงทำให้นักท่องเที่ยววางแผนการเดินทางได้ง่ายมากกว่า

(3) โครงสร้างพื้นฐานและการเชื่อมโยง

แม้ว่าเส้นทางสายจราจรในจังหวัดศรีสะเกษจะมีคุณภาพที่ค่อนข้างดี และมีความครอบคลุมมากกว่าจังหวัดอื่น ๆ ที่อยู่ในกลุ่มอีสานใต้ด้วยกัน แต่กระนั้น การให้บริการระบบขนส่งมวลชนสาธารณะของจังหวัดกลับยังไม่มีคุณภาพ และยังไม่สะดวกสบายสำหรับต้อนรับนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร ทั้งนี้ หากนักท่องเที่ยวไม่มีพาหนะส่วนบุคคล อาจมีอุปสรรคในการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวแหล่งต่าง ๆ ภายในจังหวัด ประกอบกับแหล่งท่องเที่ยว มีการกระจายตัวกันค่อนข้างมาก อาจทำให้เรื่องการเดินทางเป็นอุปสรรคสำคัญในการท่องเที่ยวได้

หากพิจารณาในมิติทางเศรษฐกิจ และการเชื่อมต่อกับภูมิภาค ในอนาคตอันใกล้จะมีโครงการก่อสร้างเส้นทางคมนาคมเพิ่มเติมตามแผนในโครงการระเบียงเขตเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ผ่านภาคตะวันออกเฉียงเหนือในหลายจังหวัด แต่อย่างไรก็ตาม โครงการพัฒนาด้านคมนาคมต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมานี้กลับไม่ผ่านพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษแต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้จังหวัดศรีสะเกษอาจไม่ได้มีความน่าดึงดูดใจสำหรับนักลงทุน

(4) นโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

นโยบาย และการจัดสรรงบประมาณด้านการท่องเที่ยวของรัฐบาล ไม่สอดคล้องกับความต้องการในเชิงพื้นที่ โดยเฉพาะงบประมาณการท่องเที่ยวเชิงชุมชน หรือที่เรียกว่า โครงการนวัตกรรม ซึ่งงบประมาณที่ได้จากโครงการนี้ ถูกกำหนดให้สามารถเบิกจ่ายได้เฉพาะงบดำเนินการ ไม่สามารถเบิกจ่ายเพื่อการลงทุนได้ ท้องถิ่นจึงไม่สามารถนำงบประมาณดังกล่าวไปใช้ในการปรับปรุง หรือพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน หรือพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เช่น การบูรณะแหล่งท่องเที่ยว การก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว หรือการปรับปรุงถนนเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวได้

นอกจากปัญหาในเชิงงบประมาณ และปัญหาที่เกิดจากส่วนกลางแล้ว จังหวัดศรีสะเกษยังมีปัญหาในเชิงการบริหารจัดการภายในอีกประการหนึ่งด้วย โดยจังหวัดศรีสะเกษเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่มีแผนปฏิบัติงานที่ไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัด จึงทำให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานการท่องเที่ยวไม่ได้นำไปสู่ผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่ทางจังหวัดวางไว้ อีกทั้งหน่วยงานราชการต่าง ๆ ในจังหวัดยังขาดการบูรณาการในการทำงาน ทำให้ไม่มีเจ้าภาพหลักในการดูแลแหล่งท่องเที่ยว นำมาสู่การขาดประสิทธิภาพในเชิง

การบริหารจัดการ เช่น ไม่ทราบหน่วยงานใดที่มีอำนาจซ่อมแซมแหล่งท่องเที่ยว หรือหน่วยงานใดมีหน้าที่พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

โอกาสของจังหวัดศรีสะเกษ

(1) โครงสร้างพื้นฐานและการเชื่อมโยง

โอกาสในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษจากโครงสร้างพื้นฐานและการเชื่อมโยง ด้วยจังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดเดียวของจังหวัดรอง 3 จังหวัด ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ที่ปัจจุบันมีเส้นทางการเชื่อมโยงสาธารณะในระบบรางผ่าน คือทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ ชุมทางบ้านภาชี – อุบลราชธานี ซึ่งทำให้จังหวัดศรีสะเกษมีโอกาสที่จะพัฒนาเป็นเมืองศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์ เนื่องจากมีโครงการคมนาคมขนาดใหญ่ในอนาคต มีแผนก่อสร้างรถไฟรางคู่ไปจังหวัดอุบลราชธานี โดยโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในอนาคต เช่น โครงการพัฒนาเส้นทางรถไฟรางคู่ และโครงการพัฒนาทางหลวงแผ่นดินระหว่างเมืองสาย M4 ซึ่งในปัจจุบันจังหวัดศรีสะเกษมีเส้นทางเชื่อมต่อไปยังประเทศเพื่อนบ้านอย่างเป็นกึ่งจะลักษณะ โดยผ่านจุดผ่านแดนถาวรช่องสะง่า ตำบลไพรพัฒนา อำเภอกุสิงห์ เชื่อมต่อกับช่องจอม อำเภออัลลองเวง จังหวัดอุดรธานี ประเทศกัมพูชา ตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 ซึ่งเอื้อต่อการเดินทางทั้งเดินทางภายในประเทศ และการเดินทางผ่านไปยังประเทศเพื่อนบ้านโดยสะดวก นอกจากนี้ หากมีนโยบายเปิดด่านผ่านแดนถาวรเขาพระวิหาร ก็จะทำให้จังหวัดศรีสะเกษ มีโอกาสเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวผ่านการเปิดทางขึ้นเขาพระวิหารจากฝั่งไทยเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน

ด้วยลักษณะทางวัฒนธรรมที่มีความใกล้เคียงกันของจังหวัดศรีสะเกษกับจังหวัดใกล้เคียง กล่าวคือ จังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ จนถึงนครราชสีมา ซึ่งล้วนเป็นจังหวัดที่มีสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญอารยธรรมขอมที่สามารถเชื่อมโยงเข้ากับเส้นทางการท่องเที่ยวของกัมพูชา (นครวัด - นครธม) จึงเป็นโอกาสอีกประการหนึ่งที่จังหวัดศรีสะเกษมีอารยธรรมเดิมที่คล้ายคลึงกับพื้นที่ใกล้เคียง ทำให้เกิดเส้นทางการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

(2) นโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

จากนโยบายการท่องเที่ยวเมืองรอง ในปี 2561 ที่รัฐบาลได้ประกาศได้ประกาศใช้เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและการกระจายรายได้สู่เมืองรองและชุมชน โดยมีแรงจูงใจนักท่องเที่ยวทั่วประเทศโดยการลดภาษีให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวในจังหวัดรองทั้ง 55 จังหวัดทั่วประเทศ ซึ่งผลการดำเนินนโยบายดังกล่าวในระยะ 6 เดือนแรก พบว่า นักท่องเที่ยวได้เดินทางไปท่องเที่ยวและใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการเป็นมูลค่า 1.1 แสนล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10 ของมูลค่าด้านการท่องเที่ยวทั้งหมด ด้วยเหตุนี้ รัฐบาล

จึงได้ประกาศดำเนินนโยบายการท่องเที่ยวเมือง ปี 2562 เป็นการต่อเนื่อง โดยคาดหวังให้เกิดการยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง ด้วยการกระจายรายได้สู่ชุมชนและเมืองรองมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ จังหวัดศรีสะเกษซึ่งมีมูลค่าการท่องเที่ยวในอดีตค่อนข้างน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ทั้งประเทศ จึงเป็นโอกาสให้จังหวัดศรีสะเกษสามารถพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวภายในจังหวัดเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ นำไปสู่การยกระดับรายได้ คุณภาพชีวิตของชาวศรีสะเกษให้ดีขึ้น

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังได้ผลักดันให้สินค้าเกษตรมีมูลค่าเพิ่มในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งผลักดันราคาสินค้าเกษตรเพิ่มสูงขึ้น โดยได้กำหนดเป้าหมายในการเป็น “ครัวของโลก (Thai Kitchen to the World)” ด้วยประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตอาหารที่อุดมสมบูรณ์ รวมทั้งอาหารไทยยังมีชื่อเสียงระดับโลกและเป็นที่ยอมรับของต่างชาติ ดังนั้น รัฐบาลจึงมีนโยบายส่งเสริมให้อาหารไทยเป็นอาหารยอดนิยมของผู้บริโภคในระดับสากล ตลอดจนวัตถุดิบที่ดีมีคุณภาพ โดยนโยบายดังกล่าวมีส่วนสนับสนุนให้ที่จังหวัดศรีสะเกษ ได้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอนาคต ที่สามารถส่งเสริมวิถีชีวิต และยกระดับความเป็นอยู่ของชาวศรีสะเกษให้ดียิ่งขึ้น

โอกาสในการเพิ่มอุปสงค์การท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษที่เกิดขึ้นในวาระพิเศษประการหนึ่งคือ ประเทศไทย โดยจังหวัดอุบลราชธานีได้เป็นเจ้าภาพการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ในปี 2025 (พ.ศ. 2568) ซึ่งเป็นการแข่งขันกีฬานานาชาติในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งการจัดกีฬาดังกล่าว นั้น นอกจากจะทำให้มีนักท่องเที่ยว นักกีฬาได้เดินทางเข้ามาในจังหวัดอุบลราชธานีแล้ว ยังเป็นโอกาสให้จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ โยธธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญ ได้ปรับปรุงพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว เส้นทาง การเชื่อมโยงเพื่อเพิ่มความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ที่จะเข้ามาเพิ่มขึ้นเนื่องจากการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ในปี 2025 ด้วย รวมทั้ง การที่จังหวัดศรีสะเกษตั้งอยู่ใกล้บุรีรัมย์ ซึ่งมีเทศกาลท่องเที่ยวชิงกีฬา (Moto GP) เป็นโอกาสให้จังหวัดศรีสะเกษได้รองรับนักกีฬา และนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาสืบเนื่องจากงานดังกล่าวด้วย

อุปสรรคของจังหวัดศรีสะเกษ

(1) ลักษณะทางกายภาพประชากร สังคม และเศรษฐกิจ และทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ที่ปรากฏในโครงการย่อยที่ 1 ทำให้ทราบได้ว่าเมืองรองที่อยู่ใกล้เคียงกับจังหวัดศรีสะเกษมีการเจริญเติบโตที่มีศักยภาพมากกว่าจังหวัดศรีสะเกษ เช่น จังหวัดอุบลราชธานี หรือ จังหวัดบุรีรัมย์ ทำให้นักท่องเที่ยวมีความปรารถนาที่จะไปท่องเที่ยวที่จังหวัดอุบลราชธานี หรือ จังหวัดบุรีรัมย์ นอกจากนี้ จังหวัดรองที่อยู่ใกล้เคียงจังหวัดศรีสะเกษ อาทิ ศรีสะเกษ สุรินทร์ ร้อยเอ็ด นครพนม มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ไม่แตกต่างไปจากจังหวัดศรีสะเกษ ทำให้เป็นทางเลือกที่สำคัญของนักท่องเที่ยวที่จะเลือกเดินทางไปท่องเที่ยวที่จังหวัดอื่นได้มากกว่าการมุ่งหน้ามาท่องเที่ยวยังจังหวัดศรีสะเกษ

(2) นโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ผู้บริหารระดับประเทศเห็นความสำคัญของจังหวัดรองในเชิงท่องเที่ยวเฉพาะลักษณะของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT) แม้ว่าภายในจังหวัดศรีสะเกษจะมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ๆ ในลักษณะอื่น ๆ ก็ตาม แต่ไม่ได้รับความสนใจจากหน่วยงานเท่าที่ควร เช่น สถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (ภูสูง) และสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (พระธาตุพระอานนท์ , พญาคันคาก) เป็นต้น เท่านั้น นอกจากนี้ ภาพลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่นมีความโดดเด่นมากกว่า เช่น การท่องเที่ยวทะเลหมอกในภาคเหนือ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาติพันธุ์ชาวเขา หรือการท่องเที่ยวทะเลที่ภาคใต้ เป็นต้น รวมไปถึง ภาพลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในจังหวัดอื่นในภูมิภาคเดียวกันมีความโดดเด่นมากกว่า เช่น การสัมผัสวัฒนธรรมผิไตโขน ท่องเที่ยวตามรอยพญานาคที่อุดรธานี-หนองคาย หรือปราสาทหินที่จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นต้น ทำให้ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษยังไม่เป็นที่รู้จักเท่าที่ควร

จังหวัดอำนาจเจริญ

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT Analysis) ด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการบรรลุผลสำเร็จด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญ มีดังนี้

ตารางที่ 3 ตารางแสดงการวิเคราะห์ SWOT Analysis จังหวัดอำนาจเจริญ

จุดแข็ง	จุดอ่อน
1. เมืองสมุนไพร(ตำรายาสมุนไพรจากคัมภีร์) ผลิตภัณฑ์สุขภาพ(เกษตรอินทรีย์ที่สามารถเป็นแหล่งผลิตผักให้กับห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ในเขตจังหวัดและเมืองใหญ่) 2. ข้าวตาวน้อมข้าว 3. มีพื้นที่ติดแม่น้ำโขงและชายแดนไทยลาว (ชาวมาน) 4. ภาคประชาชนเข้มแข็ง มีส่วนร่วม และมีความสามัคคี (มีธรรมนุญประชาชน มีสภากลางจังหวัด มีสมาพันธ์เกษตรอินทรีย์) 5. มีบุคคลที่มีชื่อเสียง (เมืองศิลปิน เช่น ครูสหลา น้อยพินงาม และหมอลำ นักกีฬา เช่น นักกีฬาจักรยาน) 6. เทคโนโลยีทางการเกษตรดีขึ้น ปลูกพืชได้หลากหลาย (มีสตอร์เบอร์รี่) 7. มรดกทางภูมิปัญญา ไหมน้อยลายทิว OTOP 8. เมืองสงบน่าอยู่ ปลอดภัย 9. วัฒนธรรมพอเพียง ความสุข 10. อาหารที่มีชื่อเสียง เช่น หมูสำราญ 11. มีเส้นทางท่องเที่ยวเชิงศาสนา และวัฒนธรรม (ถ้ำแสงเพชร และพระ"หล่อ เหลา เอา โลด") พระติแม่ชีเด่น 12. มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่โดดเด่น (ภูสิงห์ ภูผาผึ้ง) 13. มีตัวอย่างของสถานที่ท่องเที่ยวที่สร้างรายได้ให้กับชุมชน เช่น โรงพยาบาลแพทย์แผนไทยพนา	1. คนไม่ลงทุน ไม่คุ้มทุน 2. ไม่จัดเป็นจังหวัดท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง 3. การผลิตสินค้าโอท็อปไม่เชื่อมโยงและไม่นำไปสู่การท่องเที่ยวในพื้นที่ 4. ผู้บริหารเปลี่ยนบ่อย ผู้บริหารฝึกงาน 5. ขาดระบบชลประทานสำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 6. บรรยากาศ อากาศร้อนไม่ดึงดูด 7. คนหนุ่มสาววัยแรงงานตอนต้นไม่อยู่ในพื้นที่ (ส่งผลต่อการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ และการบริการการท่องเที่ยวที่ต้องใช้คนหนุ่มสาวในพื้นที่) 8. คนในพื้นที่ไม่ได้มองว่าจังหวัดตัวเองเป็นเมืองท่องเที่ยว และคนในพื้นที่ไม่ได้มองเห็นว่ารายได้จากการท่องเที่ยวเป็นรายได้หลัก 9. ขาดงานวิจัยพื้นฐานในพื้นที่ ไม่มีงานวิจัยเพื่อสนับสนุนผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรอย่างจริงจัง 10. ไม่มีสิ่งดึงดูดที่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวภายนอก 11. แหล่งท่องเที่ยวไม่ดึงดูด 12. ขาดการสร้างเรื่องราวในสถานที่แหล่งท่องเที่ยว 13. คนในพื้นที่บอกว่า นักท่องเที่ยวไม่ประทับใจ 14. สถานที่ท่องเที่ยว ร้านอาหาร ห้องน้ำ และที่พักไม่ได้มาตรฐาน 15. ที่พักในบริเวณใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวไม่หลากหลาย 16. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการร่วมพัฒนาแหล่ง

จุดแข็ง	จุดอ่อน
14. กีฬาเด่น จักรยาน เจตสกี 15. นวัตกรรม	ท่องเที่ยวและดำเนินกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวยังไม่ เข้มแข็ง 17. ชุมชนไม่เข้าใจการจัดการในรูปแบบของ CBT 18. การคมนาคมและการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวไม่ ปลอดภัยเท่าที่ควรจะเป็น 19. ยังไม่มีถนนสี่เลนไปยโสธร (เส้นEWEC-EEC) 20. โครงการด้านการคมนาคมทางบกที่จะเกิดขึ้นไม่ ผ่านจังหวัดอำนาจเจริญ ยกเว้นรถไฟรางคู่ 21. มีโครงการก่อสร้างสัญลักษณ์แม่น้ำโขงที่ยาว ที่สุดในโลก 38 กิโลเมตร และมีลานวัฒนธรรม 22. การพัฒนาสนามบินเลิงนกทาให้เป็นสนามบิน เชิงพาณิชย์ 23. นโยบายท่องเที่ยวเกี่ยวกับความคิดเห็นของคนใน พื้นที่ไม่ตรงกัน 24. ขาดการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงกีฬา 25. ส่วนราชการขาดการบูรณาการเชื่อมแหล่ง ท่องเที่ยว (ไม่มีเจ้าภาพในการดูแล ปล่อยให้พื้นที่ ดูแลกันเอง) ไม่มีข้อมูลและมาสเตอร์แพลนในการ ส่งเสริมและจัดการการท่องเที่ยว

โอกาส	อุปสรรค
1. มีโอกาสที่จะพัฒนาเป็นเมืองศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์ 2. การพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงระหว่าง EWEC สู่ EEC จะต้องผ่านอำนาจเจริญ 3. การพัฒนาถนนสี่เลนจาก EWEC สู่ EEC ทำให้ เพิ่มช่องทางการขนส่งสินค้าและการคมนาคมเพื่อ การท่องเที่ยว 4. มีการสร้างสะพานมิตรภาพไทยลาวแห่งที่ 6 ที่ สามารถเพิ่มเส้นทางการขนส่งออกสู่ลาว นอกเหนือจากมุกดาหาร	1. การเติบโตของเมืองรองที่มีศักยภาพมากกว่าที่อยู่ ใกล้เคียงเช่น อุบลราชธานี หรือ บุรีรัมย์ 2. มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ จังหวัดอื่นที่ไม่แตกต่างไปจากยโสธร 3. ผู้บริหารระดับประเทศเห็นความสำคัญของ จังหวัดเล็กในเชิงท่องเที่ยวเฉพาะลักษณะของ CBT เท่านั้น 4. ภาพลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวใน ภูมิภาคอื่นมีความโดดเด่นมากกว่า 5. ภาพลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวใน

โอกาส	อุปสรรค
5. มีศักยภาพในการจัดกีฬาทางน้ำ เช่น เจตสกี 6. มีแผนก่อสร้างรถไฟรางคู่ไปจังหวัดอุบลราชธานี 7. นโยบายลดภาษีท่องเที่ยวเมืองรอง 8. มีแนวโน้มสร้างคลังสินค้าที่อำเภอเลิงนกทา สามารถที่จะเคลื่อนย้ายสินค้าผ่านเส้นทาง EWEC 9. นโยบายครัวโลกจะสนับสนุนรายได้ของทั้ง 3 จังหวัด นำมาซึ่งการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอนาคต 10. อุบลราชธานี มีโอกาสเป็นเจ้าภาพซีเกมส์ในปี 2025	จังหวัดอื่นในภูมิภาคเดียวกันมีความโดดเด่นมากกว่า

จุดแข็งของจังหวัดอำนาจเจริญ

(1) ด้านลักษณะทางกายภาพประชากร สังคม และเศรษฐกิจ

จากวิสัยทัศน์ของจังหวัดอำนาจเจริญ คือ “เมืองธรรมเกษตร เขตพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง เส้นทางการค้าสู่สากล” ที่สะท้อนถึงลักษณะเด่นของจังหวัดอำนาจเจริญ ที่ให้เห็นถึงวิถีชีวิต สภาพสังคม และเศรษฐกิจของจังหวัดอำนาจเจริญ ด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดอำนาจเจริญ ทำให้ จังหวัดอำนาจเจริญเป็นจังหวัดเพียงหนึ่งเดียวของจังหวัดรองกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ที่มีพื้นที่ติดแม่น้ำโขงและชายแดนไทย-ลาว ซึ่งเป็นจุดผ่อนปรนโดยเป็นจุดเชื่อมต่อพื้นที่ของไทย ที่บ้านยักษ์ อำเภอนามน และพื้นที่ของ สปป.ลาว ที่สะพานนะเขต บ้านเหล่านะเขต เมืองไซพูทอง โดยมีแม่น้ำโขงกั้นกลาง นอกจากนี้ จังหวัดอำนาจเจริญเป็นจังหวัดที่มีบรรยากาศ “วัฒนธรรมพอเพียง” และ “ความสุข” ที่สะท้อนวิถีชีวิตของชาวจังหวัดอำนาจเจริญที่ดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในกรอบของระบบเศรษฐกิจพอเพียงที่ทำให้ชาวอำนาจเจริญสามารถประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน และใช้จ่ายเงินให้ได้มาอย่างพอเพียงประหยัดตามกำลังของตน รวมไปถึงความสามารถพึ่งตัวเองได้โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น ซึ่งสามารถนำพาให้ชาวอำนาจเจริญดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข นำไปสู่การทำให้จังหวัดอำนาจเจริญเป็นเมืองสงบ น่าอยู่ปลอดภัย

ด้วยความมุ่งมั่นที่เป็นดินแดนธรรมเกษตร จังหวัดอำนาจเจริญได้มีการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ และมีการพัฒนาด้านการเกษตรที่ดีขึ้น ทำให้มีผลผลิตการเกษตรที่มีคุณภาพมากขึ้น โดยมีการปลูกข้าวหอมมะลิเป็นสินค้าหลัก โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิ ตะวันอ้อมข้าว⁴ ซึ่งเป็นข้าวหอมมะลิที่ปลูกขึ้นในพื้นที่เกษตร

⁴ ตะวันอ้อมข้าว หรือ เหมายัน (อ่านว่า เท-มา-ยัน) เป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นในฤดูหนาวที่ดวงอาทิตย์จะโคจรในองศาที่เฉียงออกไป ทำให้ชาวบ้านมองเห็นว่าดวงอาทิตย์ส่องแสงอ้อมต้นข้าว จึงเรียกตามภาพที่เห็นว่า ตะวันอ้อมข้าว ซึ่งช่วงเวลาที่เกิดปรากฏการณ์ดังกล่าวมักตรงกับช่วงเวลาที่ข้างดังท้อง ซึ่งเป็นช่วงที่ทำพิธี “ทำขวัญข้าว”

จังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ตั้งอยู่บนพิกัดทางภูมิศาสตร์พิเศษที่สามารถทำให้เห็นปรากฏการณ์ตะวัน
อ้อมข้าว ซึ่งข้าวหอมมะลิที่ได้จากที่นี่จะมีลักษณะที่หอมเป็นเอกลักษณ์ และมีคุณภาพดี

นอกจากนั้นแล้ว จังหวัดอำนาจเจริญยังมีสินค้าความหลากหลาย ดังจะเห็นได้จากจังหวัดอำนาจเจริญ
ได้มีการริเริ่มปลูกสตอเบอรี่ ที่อำเภอปทุมราชวงศา นอกจากนี้ จังหวัดอำนาจเจริญยังได้มีการจัดตั้ง “สมา
พันธ์ุเกษตรกรอินทรีย์จังหวัดอำนาจเจริญ” สอดคล้องตามนโยบายของรัฐบาลโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่
ได้จัดทำโครงการเกษตรกรรมยั่งยืนนาร่อง 21 จังหวัด และจังหวัดอำนาจเจริญเป็น 1 ใน 10 จังหวัดนาร่องใน
พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมไปถึงการมีภาคประชาชนเข้มแข็งที่มีส่วนร่วม และมีความสามัคคี ดังจะ
เห็นได้จากจังหวัดอำนาจเจริญมี “ธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญ” และสภากลางจังหวัด พร้อมปฏิญาณ
ตนมุ่งสร้างความอยู่ดีมีสุขด้วยการจัดการตนเอง โดยมีภาคีพัฒนาร่วมงานประกอบด้วย สภาพัฒนาการเมือง
สำนักงานปฏิรูป องค์การบริหารส่วนจังหวัด สภาองค์กรชุมชน 63 ตำบล ภาคีพัฒนาภาคประชาชน และ
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) โดยธรรมนูญดังกล่าวเป็นกติกาหรือข้อตกลงของคนและชุมชน
ในพื้นที่จังหวัดใช้ร่วมกัน เพื่อความอยู่ดีมีสุข ซึ่งภาคประชาชนจะมาพบปะที่จะดูแลและจัดการพัฒนาชุมชน
ตำบล จังหวัดของตนเอง

นอกจากการเป็นดินแดนธรรมเกษตรแล้ว จังหวัดอำนาจเจริญยังมีชื่อเสียงในฐานะ “เมืองสมุนไพร”
ซึ่งถือเป็นภู มิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญ โดยเฉพาะตำรับยาสมุนไพรจากคัมภีร์โบราณที่ค้นพบในจังหวัด
อำนาจเจริญ ทั้งนี้ แนวคิดเมืองสมุนไพร มีพื้นฐานจากโครงการพัฒนาเมืองสมุนไพร (Herbal city) ของ
จังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งได้มีการขับเคลื่อน “โครงการอำนาจเจริญ 3 ดี” ที่ประกอบด้วย “คนดี สุขภาพดี
รายได้ดี” สู่มืองธรรมเกษตร เขตพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.)
อำนาจเจริญได้รับผิดชอบคัดเลือกหมู่บ้านต้นแบบ 3 ดี เป็นตำบลละ 2 หมู่บ้าน พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้
หมู่บ้าน/ชุมชน ปลูกและใช้สมุนไพรอินทรีย์ ประกอบด้วย สมุนไพรเป็นยา 3 ชนิด ได้แก่ ฟ้ายะลวยโจร และ
ปลูกสมุนไพรเป็นอาหาร มี 2 ชนิด ได้แก่ พริก ตะไคร้ รวมไปถึง สมุนไพรประจำถิ่น ที่สามารถนำไปแปรรูป
เป็นผลิตภัณฑ์สุขภาพ ซึ่งเป็นผลผลิตจากการเกษตรอินทรีย์ที่สามารถเป็นแหล่งผลิตผัก ให้กับห้างสรรพสินค้า
ขนาดใหญ่ในเขตจังหวัดและเมืองใหญ่

สืบเนื่องจากมรดกทางภูมิปัญญาที่สะท้อนให้เห็นจากการเป็นเมืองสมุนไพร จังหวัดอำนาจเจริญได้มี
มรดกทางภูมิปัญญาที่ตกทอดมาจนถึงปัจจุบันเป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีชื่อเสียง “พนาพรณ ” ที่ผลิตโดย
โรงพยาบาลแพทย์แผนไทยพนา อำเภอพนา และจัดเป็นสินค้า OTOP ชนิดหนึ่งของจังหวัดอำนาจเจริญ

สำหรับสินค้าพื้นเมืองที่มีชื่อเสียงของจังหวัดอำนาจเจริญ ได้แก่ “ผ้าไหม” โดยที่ ชาวอำนาจเจริญใน
แต่ละชุมชนต่างมีวัฒนธรรมการทอผ้า ทั้งผ้าไหมและผ้าฝ้ายที่มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง และมี
ชื่อเสียง อาทิ ผ้าไหมบ้านเปือย อำเภอลืออำนาจ ผ้าลายขิดบ้านคำพระ อำเภอหัวตะพาน นอกจากนี้ จังหวัด
อำนาจยังได้มีการผลิตอาหารที่เหมาะสมกับการเลือกซื้อเป็นของฝากจากการเดินทางเยือนจังหวัดอำนาจเจริญ
คือ หมูแห่งสำราญ ที่เป็นสินค้าขึ้นชื่อของอำเภอเมืองอำนาจเจริญ

จังหวัดอำนาจเจริญยังเป็นภูมิลำเนาของบุคคลที่มีชื่อเสียง ในด้านต่าง ๆ มากมาย โดยเป็นเมืองศิลปิน เช่น ครูสสลา คุณวุฒิ , ครูน้อย พินงาม เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการเป็นภูมิลำเนาของนักกีฬาที่มีชื่อเสียง เช่น ซึ่งเป็นนักปั่นจักรยาน และเด็กชายธีรภัทร มีชัย นักกีฬาเจ็ตสกีทีมชาติไทย เป็นต้น

(2) ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว และการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จังหวัดอำนาจเจริญเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่สวยงามและมีคุณค่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วนอุทยานภูสิงห์ ภูผาผึ้ง ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่โดดเด่น นอกจากการมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่โดดเด่นแล้ว จังหวัดอำนาจเจริญยังมีเส้นทางท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวัฒนธรรม อาทิ พุทธอุทยานพระมงคลมิ่งเมือง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ วัดถ้ำแสงเพชร และ พระ "หล่อ เหลา"⁵ เอลาโลด" ที่เป็นพระคู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดอำนาจเจริญ รวมไปถึงตำนานยักษ์คู่ ที่อำเภอขามเฒ่า

จังหวัดอำนาจเจริญยังมีหมู่บ้านวัฒนธรรมหมอลำที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ คือ หมู่บ้านวัฒนธรรมบ้านปลาข้าว จังหวัดอำนาจเจริญ ที่นอกจากเป็นต้นแบบหมู่บ้านวัฒนธรรมของจังหวัดแล้ว ยังเป็นชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างรายได้ให้กับชุมชนอีกด้วย ซึ่งเป็นประเด็นที่สอดคล้องกับโรงพยาบาลแพทย์แผนไทยพนาที่เปิดให้ชาวอำเภอพนาสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตสินค้าหรือบริการให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาซื้อสินค้าและใช้บริการในโรงพยาบาล เช่นกัน

นโยบายของจังหวัดอำนาจเจริญในการส่งเสริมด้านกีฬา เป็นแรงดึงดูดให้นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจด้านกีฬา สนใจการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดอำนาจเจริญมากขึ้น โดยเฉพาะการแข่งขันจักรยาน และเจ็ตสกี โดยในการแข่งขันจักรยาน จังหวัดอำนาจเจริญได้จัดการแข่งขัน “ปั่นใจเกินร้อยพิชิตภูสิงห์ ” ซึ่งเป็นการจัดการแข่งขันขึ้นเป็นครั้งที่ 2 วันที่ 2-3 กุมภาพันธ์ 2561 ที่ จังหวัดอำนาจเจริญ เริ่มต้นจาก พุทธอุทยานพระมงคลมิ่งเมือง ไปถึงเส้นชัย ณ ที่ทำการวนอุทยานภูสิงห์ ภูผาผึ้ง มีระยะทางกว่า 22 กิโลเมตร สำหรับกีฬาเจ็ตสกี ทางจังหวัดได้ส่งเสริมนักกีฬาเจ็ตสกี เด็กชายธีรภัทร มีชัย นักกีฬาเจ็ตสกีทีมชาติไทย อายุ 14 ปี แชมป์โลก รายการ "เวิลด์ไฟนอล 2018" โดยมีการแสดงการขี่เจ็ตสกีที่อ่างเก็บน้ำพุทธอุทยาน เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ ซึ่งกำลังมีการพัฒนาเป็น Landmark สถานที่ท่องเที่ยว พักผ่อน ออกกำลังกายของจังหวัดอำนาจเจริญ

(3) นโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

จังหวัดอำนาจเจริญได้มีการดำเนินโครงการ “โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี” ตามนโยบายนวัตวิถี ที่มีการพัฒนาการท่องเที่ยวหมู่บ้าน การใช้วัฒนธรรมผสมผสานกับวิถีชีวิต ผลิตสินค้าท้องถิ่น สร้างเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคงยิ่งขึ้น โดยที่จังหวัดอำนาจเจริญได้ส่งเสริมของดีจังหวัดอำนาจเจริญ อาทิ การเน้น

⁵ พระเหลาเทพนิมิต เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัยที่มีลักษณะงดงาม และเชื่อว่างดงามที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สร้างโดยช่างศิลป์ชาวเวียงจันทน์และได้รับอิทธิพลมาจากล้านนา ประดิษฐานอยู่ในวัดพระเหลาเทพนิมิต อำเภอพนา จังหวัดอำนาจเจริญ

เกษตรสีเขียว ความตั้งใจทำให้จังหวัดอำนาจเจริญเป็นแหล่งข้าวปลาอาหารอีสานที่มีความมั่นคง รวมทั้ง การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ของดีของจังหวัด เช่น สวนวิมานดินธนาคารน้ำในการเกษตร บ้านปลาค้าว ต.ปลา ค้าว, จุดสาธิตถ่ายทอดเกษตรไร้สารพิษ บ.หนองเม็ก ต.คึมใหญ่ อ.เมือง, ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บ้าน โคกกลาง ต.นาเวียง อ.เสนางคนิคม และแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชน ต.นาหมอม้า ต.ปลาค้าว และ ต.พระเหลา เป็นต้น

จุดอ่อนของจังหวัดอำนาจเจริญ

(1) ด้านลักษณะทางกายภาพประชากร สังคม และเศรษฐกิจ

จังหวัดอำนาจเจริญประสบกับปัญหาการขาดแคลนแรงงานวัยหนุ่มสาว จากการย้ายถิ่นเพื่อแสวงหา อาชีพที่มีผลตอบแทนดีกว่านอกเขตพื้นที่จัง หวัด โดยในปัจจุบัน พบว่า มีประชากรอาศัยอยู่อย่างเบาบาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอำเภอขามุนาม และอำเภอเสนางคนิคม และจะกระจุกตัวกันหนาแน่นในอำเภอที่มีอาณา เขตเชื่อมต่อกับจังหวัดอุบลราชธานี เช่น อำเภอลืออำนาจ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ลำพังระบบเศรษฐกิจ และการ จ้างงานภายในจังหวัดอำนาจเจริญ ยังไม่มีปริมาณมากเพียงพอที่จะรองรับจำนวนแรงงานที่มีอยู่ในจังหวัดได้ และยังจำเป็นต้องพึ่งพาการจ้างงานจากจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีลักษณะเป็นศูนย์กลางของระบบ เศรษฐกิจในภูมิภาค นอกจากนี้ การที่จังหวัดอำนาจเจริญมีพื้นที่ติดกับจังหวั ดอุบลราชธานี ส่งผลให้เอกชน และนักลงทุนเห็นความสำคัญของจังหวัดอำนาจเจริญเป็นอันดับรอง เนื่องจากมีจังหวัดที่มีศักยภาพทาง เศรษฐกิจสูงกว่าตั้งอยู่ใกล้เคียง ซึ่งส่งผลทำให้มีนักลงทุนมาลงทุนในจังหวัดอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

หากพิจารณาเฉพาะผู้มีงานทำในจังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า ประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม การป่าไม้ การประมง ซึ่งเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีอัตรา ผลตอบแทนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ในขณะที่ภาคการผลิต และภาคบริการอื่น ๆ เช่น การขายส่งและการขายปลีก การบริหารราชการและการป้องกันประเทศ การศึกษา ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร กิจกรรมด้านสุขภาพ และงานสังคม ซึ่งเป็นภาคการผลิตที่มีมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจสูง กลับมีแรงงานไม่มากนัก ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ รายได้ของประชากรในจังหวัดอยู่ในเกณฑ์ต่ำเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ทั้งนี้ ปัจจัยเรื่องรายได้ ยังส่งผลเป็ น ลูกโซ่กับตัวชี้วัดอื่น ๆ เช่น การเข้าถึงการศึกษา หรือการสาธารณสุข โดยจากสถิติพบว่า จังหวัดอำนาจเจริญมี ค่าดัชนีความก้าวหน้าการพัฒนาคนที่ต่ำที่สุดในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากปัญหาเรื่องรายได้ เช่นกัน

ทั้งนี้ การพัฒนาเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดอำนาจเจริญนั้น จำเป็นที่ จะต้องมีการลงทุนในด้านโครงสร้างพื้นฐานทั้งเรื่องระบบโครงข่ายถนน ทั้งเส้นทางหลัก และเส้นทางรอง เพื่อ เชื่อมต่อเส้นทางการคมนาคมกับจังหวัดรอบข้าง รวมถึงการพัฒนาระบบชลประทานของจังหวัด ซึ่งในปัจจุบัน ยังมีความด้อยประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากรน้ำให้แก่เกษตรกรอยู่มาก ซึ่งหากแก้ปัญหาในข้อหลังได้

จะส่งผลให้จังหวัดสามารถพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อทั้งภาคการผลิตเพื่อขาย และการท่องเที่ยว
เชิงนิเวศอีกทางหนึ่งด้วย

สำหรับในมิติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการท่องเที่ยว จังหวัดอำนาจเจริญมีข้อเสียเปรียบ และข้อด้อยใน
เช่นเดียวกับจังหวัดอีสานใต้อื่น ๆ คือการที่จังหวัดมีภูมิอากาศร้อน และแห้งแล้ง ส่งผลให้ขาดบรรยากาศ
สำหรับการท่องเที่ยว นอกจากนี้ จังหวัดอำนาจเจริญยังไม่ได้ถูกจัดรวมอยู่ในกลุ่ม จังหวัดท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง
จึงทำให้จังหวัดขาดในเรื่องการประชาสัมพันธ์ และไม่สามารถเข้าถึงงบประมาณที่รัฐจัดสรรให้กับจังหวัดใน
กลุ่มดังกล่าวเพื่อใช้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ ทศนคติของคนในจังหวัดยังเป็นอุปสรรคที่สำคัญ
ในการพัฒนาให้จังหวัดอำนาจเจริญเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยว โดยคนในพื้นที่ส่วนใหญ่ ไม่ได้มองว่าจังหวัด
ของตนเป็นเมืองท่องเที่ยว และขาดความตระหนักรู้ในเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อาศัยชุมชนเป็น
ศูนย์กลาง (Community Based Tourism: CBT) จึงทำให้ไม่มีการจัดตั้งกลุ่ม หรือเครือข่ายที่สนับสนุนด้าน
การท่องเที่ยวที่มีความเข้มแข็ง และเป็นทางการ มากนัก มีเพียงชุมชนไม่กี่แห่งที่ลุกขึ้นมาผลักดันให้เกิดการ
พัฒนาเรื่องการท่องเที่ยวอย่างจริงจังในพื้นที่เท่านั้น อีกทั้งหน่วยงานวิชาการที่ทำหน้าที่ในการสนับสนุน และ
ยกระดับขีดความสามารถด้านการท่องเที่ยวยังไม่มีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง หรือดำเนินการในจังหวัด
อำนาจเจริญอย่างจริงจัง ซึ่งทำให้จังหวัดขาดข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำแผนพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

(2) ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว และการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากการสำรวจและเก็บข้อมูลจากคณะผู้ศึกษา พบว่า คณะกรรมการประกอบด้านต่าง ๆ ของแหล่ง
ท่องเที่ยวในจังหวัดอำนาจเจริญอยู่ในเกณฑ์ต่ำ โดยองค์ประกอบด้านที่ 1 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว พบว่า
แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดอำนาจเจริญ โดยส่วนใหญ่ อยู่ในระดับ 1 ดาว (คะแนนต่ำกว่า 1.66 คะแนน จาก
คะแนนเต็ม 3 คะแนน) มีเพียง โรงพยาบาลแพทย์แผนไทย ภูสิงห์ และอ่างเก็บน้ำห้วยสีโท ที่มีคะแนน
ศักยภาพ อยู่ในระดับ 2 ดาว โดยจากการลงพื้นที่ภาคสนามของผู้ศึกษา พบว่า แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มแหล่ง
ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวเชิงนันทนาการส่วนใหญ่อยู่ในสภาพที่เสื่อมโทรม ไม่น่าท่องเที่ยว
เช่น วัดพระธาตุนาป่าแขง มีสิ่งปลูกสร้างที่ไม่ได้รับการดูแลบูรณะให้มีสภาพสมบูรณ์สวยงาม พื้นที่โดยรอบ
และบริเวณที่เกี่ยวข้องเนื่องถูกปล่อยทิ้งร้าง และมีลักษณะเสื่อมโทรม หรือในกรณีของพื้นที่แก่งคันสูง ซึ่งไม่มีระบบ
จัดการขยะและสิ่งปฏิกูลที่ดี ส่งผลให้มีกองขยะจากร้านอาหารในบริเวณใกล้เคียงถูกนำมาทิ้ง จนเกิดมลภาวะ
ทางอากาศ จากกลิ่นเหม็นของอาหาร รวมถึงสภาพของตลิ่งที่เริ่มแตกกร้าวและมีวัชพืชขึ้นจนรกตา เป็นต้น
องค์ประกอบด้านที่ 2 กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว พบว่า แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดอำนาจเจริญ มีกิจกรรมที่ไม่
หลากหลาย และไม่ดึงดูดนักท่องเที่ยวมากนัก โดยจากคะแนนประเมิน พบว่ามีเพียง ภูสิงห์ แก่งคันสูง และ
โฮมสเตย์บ้านนาหมอม้า ที่มีคะแนนอยู่ในเกณฑ์ 2 ดาว องค์ประกอบด้านที่ 3 ที่พักบริเวณแหล่งท่องเที่ยว
พบว่า แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ในจังหวัดอำนาจเจริญ ยังไม่มีการเชื่อมโยงกับแหล่งที่พักในพื้นที่มากนัก โดย
จากคะแนนการประเมิน พบว่า มีเพียงโรงพยาบาลแพทย์แผนไทยพุทธอุทยาน พระมงคลมิ่งเมือง วัดถ้ำแสง
เพชร และอ่างเก็บน้ำห้วยสีโท ที่มีคะแนนด้านที่พักอยู่ในระดับ 2 ดาว ทั้งนี้ เนื่องจากโรงแรมส่วนใหญ่ใน

จังหวัดอำนาจเจริญกระจุกตัวอยู่ในเขตอำเภอเมือง จึงทำให้แหล่งท่องเที่ยวบริเวณรอบนอกขาดที่พักที่มีคุณภาพ และมีปริมาณเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว องค์ประกอบด้านที่ 4 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว พบว่า มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีคะแนนด้านการเข้าถึงอยู่ในระดับ 2 ดาวเพียง 2 แห่ง คือ โรงพยาบาลแพทย์แผนไทย และพุทธอุทยาน พระมงคลมิ่งเมือง ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในตัวเมือง ในขณะที่แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ มีสภาพการเข้าถึงที่ค่อนข้างเป็นอุปสรรค องค์ประกอบด้านที่ 5 สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว พบว่า แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ 1 ดาว มีเพียง โรงพยาบาลแพทย์แผนไทย และอ่างเก็บน้ำห้วยสีโทที่มีคะแนนระดับ 2 ดาว ทั้งนี้ แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มีคะแนนในด้านดังกล่าวต่ำ มาจากคุณภาพของห้องน้ำภายในสถานที่ท่องเที่ยว เช่น แก่งคันสูงมีห้องน้ำที่อยู่ในสภาพทรุดโทรมและไม่พร้อมใช้งานเป็นจำนวนมาก และยังมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยวในช่วงการจัดงานเทศกาล จนต้องอาศัยรถสุขาเคลื่อนที่จากหน่วยงานภายนอกมาเสริมในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว นอกจากนี้ แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ยังไม่มีร้านอาหาร หรือมีปริมาณไม่มากพอกับจำนวนนักท่องเที่ยว เช่น พระธาตุนาป่าแขวง วัดถ้ำแสงเพชร พระเจ้าใหญ่อลื้อชัย หรือวัดพระเหลาเทพนิมิต ที่ไม่มีร้านอาหารให้บริการในสถานที่เลย จะมีเพียงแต่ร้านอาหารขนาดเล็กบริเวณใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยว ในระยะไม่เกิน 1 – 2 กิโลเมตรเท่านั้น ในขณะที่ภูสิงห์ ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ไกลจากตัวเมือง เนื่องจากทำเลที่ตั้งอยู่บนภูเขาสูง กลับมีร้านอาหารเพียงแห่งเดียว และ องค์ประกอบด้านที่ 6 การเชื่อมโยงกับชุมชน พบว่า มีแหล่งท่องเที่ยว 4 แห่งในจังหวัดอำนาจเจริญที่มีคะแนนการเชื่อมโยงกับชุมชน อยู่ในระดับ 2 ดาว ประกอบด้วย โรงพยาบาลแพทย์แผนไทยแก่งคันสูง โฮมสเตย์บ้านนาหมอม้า และโฮมสเตย์บ้านปลาควัว สำหรับโฮมสเตย์ทั้งสองแห่งนั้น เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่พัฒนาขึ้นโดยชุมชน และดำเนินการโดยชุมชน ทั้งการให้บริการที่พัก อาหาร การจัดกิจกรรมการแสดง ตลอดจนการขายสินค้าประจำท้องถิ่น

(3) โครงสร้างพื้นฐานและการเชื่อมโยง

แม้ว่าเส้นทางการสัญจรสายหลักในจังหวัดอำนาจเจริญจะมีคุณภาพที่ค่อนข้างดี แต่เส้นทางสายรองและเส้นทางสู่แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญต่าง ๆ ในจังหวัดยังมีปัญหาในเชิงคุณภาพ เช่น ในกรณีของ โฮมสเตย์บ้านนาหมอม้า ซึ่งเส้นทางเข้าถึงค่อนข้างแคบ และสภาพถนนไม่ดี ประกอบกับป้ายบอกทางไม่ชัดเจน และมีปริมาณน้อยจึงอาจทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความสับสนในการเดินทาง ทั้งนี้ สภาพเส้นทางการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเป็นปัจจัยที่สำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ หากการเดินทางเข้าถึงเป็นไปด้วยความยากลำบาก เช่น ถนนชำรุดทรุดโทรม หรือถนนสูงชัน แคบ เปี้ยว หรือมีแสงส่องสว่างไม่เพียงพอ อาจส่งผลให้นักท่องเที่ยวปฏิเสธการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวนั้นได้

โดยสำหรับจังหวัดอำนาจเจริญ หากพิจารณาในมิติทางเศรษฐกิจ และการเชื่อมต่อกับภูมิภาค ในอนาคตอันใกล้จะมีโครงการก่อสร้างเส้นทางคมนาคมเพิ่มเติมตามแผนในโครงการระเบียงเขตเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ผ่านภาคตะวันออกเฉียงเหนือในห ลายจังหวัด แต่อย่างไรก็ตาม โครงการพัฒนาด้านคมนาคมต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมานี้ กลับไม่ผ่านพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญแต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้จังหวัดอำนาจเจริญอาจไม่ได้มีความน่าดึงดูดใจสำหรับนักลงทุน

(4) นโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ปัญหาสำคัญประการหนึ่งของจังหวัดอำนาจเจริญ คือ ความเห็นที่ไม่ตรงกันของคนในพื้นที่ กับผู้บริหารหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด อีกทั้งไม่มี แผนปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัด จึงทำให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานการท่องเที่ยว ไม่ได้นำไปสู่ผลลัพธ์ ตามเป้าหมายที่ทางจังหวัดวางไว้ อีกทั้งหน่วยงานราชการต่าง ๆ ในจังหวัดยังขาดการบูรณาการในการทำงาน ทำให้ไม่มีเจ้าภาพหลักในการดูแลแหล่งท่องเที่ยว นำมาสู่การขาดประสิทธิภาพในเชิงการบริหารจัดการ เช่น ไม่ทราบว่ามีหน่วยงานใดที่มีอำนาจซ่อมแซมแหล่งท่องเที่ยว หรือหน่วยงานใดมีหน้าที่พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น ปัญหาที่สำคัญที่สุดอีกประการหนึ่งคือ หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ แม้แต่ข้อมูลพื้นฐาน เช่น จำนวนแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด และจำนวนนักท่องเที่ยว หรือหากมีข้อมูล ข้อมูลดังกล่าวก็ไม่มีความเป็นปัจจุบัน ทั้งนี้ การที่หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดขาดข้อมูลพื้นฐานดังที่ได้กล่าวมานี้ อาจส่งผลเสียต่อการกำกับ ดูแล และยากในการบริหารจัดการในเชิงนโยบายด้วย

โอกาสของจังหวัดอำนาจเจริญ

(1) โครงสร้างพื้นฐานและการเชื่อมโยง

โอกาสในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญจากโครงสร้างพื้นฐานและการเชื่อมโยง ทั้งนี้ การยกระดับสนามบินเลิงนกทาซึ่งเป็นสนามบินเก่าที่ตั้งอยู่ในอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธรให้เป็นสนามบินเชิงพาณิชย์ ซึ่งจะสามารถดำเนินการขนส่งสินค้าและบริการโดยสารจากท่าอากาศยานหลักของประเทศได้โดยตรง ซึ่งในปัจจุบันการเชื่อมโยงมายังกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ผ่านทางท่าอากาศยานนานาชาติอุบลราชธานี ซึ่งยังคงรองรับผู้โดยสารยังไม่เต็มศักยภาพ นอกจากนี้ ยังได้มีโครงการศึกษาความเป็นไปได้ของการพัฒนาสนามบินมุกดาหารเพื่อเชื่อมโยงกับการศึกษาความเป็นไปได้ของการพัฒนาสนามบินเลิงนกทา อย่างไรก็ตาม หากโครงการสนามบินเลิงนกทาเกิดขึ้นได้จริงจะส่งผลดีต่อจังหวัดอำนาจเจริญมากกว่าจังหวัดยโสธรด้วยระยะทางจากสนามบินเลิงนกทาสู่จังหวัดอำนาจเจริญมีระยะทางเพียง 37 กิโลเมตร ในขณะที่ จังหวัดอำนาจเจริญ ไปยังท่าอากาศยานนานาชาติอุบลราชธานี มีระยะทาง 78 กิโลเมตร

นอกจากนี้ กระทรวงคมนาคมยังได้อนุมัติเส้นทางรถไฟรางคู่เส้นทางใหม่ วารินชำราบ - อำนาจเจริญ - เลิงนกทา เชื่อมต่อไปยังทางรถไฟรางคู่สายบนที่จังหวัดมุกดาหาร โดยผ่านจังหวัดอำนาจเจริญเป็นการเพิ่มความสะดวกในการเดินทางไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัดอำนาจเจริญได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ กระทรวงคมนาคมยังได้มีการอนุมัติการพัฒนาขนาดเส้นทางการจราจรจากถนน 2 เลน เป็น ถนน 4 เลน ในหลายเส้นทางเพื่อความสะดวกในการสัญจร

แนวโน้มการพัฒนาเส้นทางขนส่ง EWEC-EEC จากจังหวัดมุกดาหารเชื่อมโยงไปถึงท่าเรือแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี ซึ่งเส้นทางดังกล่าวผ่านแนวจังหวัดอำนาจเจริญ โดยเป็นเส้นทางขนส่งของรถบรรทุกสินค้าแต่

เดิม แต่ยังไม่ได้มีการยกระดับและพัฒนาเส้นทางให้มีความกว้าง สะดวกและปลอดภัยมากขึ้น ทำให้ พืชช่องทาง การขนส่งสินค้าและการคมนาคมเพื่อการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ยังได้มีแนวคิดการพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยง จากการรวบรวมข้อมูล “การศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายใน พื้นที่” ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและธุรกิจท่องเที่ยวในพื้นที่ในประเด็นการเชื่อมโยงกับนอกพื้นที่กลุ่ม จังหวัด และเส้นทางการคมนาคมขนส่งสู่จังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า จังหวัดอำนาจเจริญแม้มีอาณาเขตติดแน น้ำโขงแต่ไม่มีสะพานเชื่อมไปยังฝั่ง สปป .ลาว ทำให้ไม่สามารถเดินทางข้ามไปสู่ สปป .ลาวจากจังหวัด อำนาจเจริญได้โดยตรง อย่างไรก็ตาม จังหวัดอำนาจเจริญมีความคาดหวังในการพัฒนาเส้นทางที่สามารถ เชื่อมโยงสู่ สปป.ลาวได้เป็นจำนวน 2 เส้นทาง ดังนี้ (1) อำนาจเจริญ – สะหวันนะเขต ข้ามสะพานมิตรภาพ ไทย-ลาว แห่งที่ 2 ผ่านจังหวัดมุกดาหาร ระยะทางประมาณ 95 กิโลเมตร โดยพัฒนาทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 212 ให้มีศักยภาพรองรับการเดินทางและขนส่งมากขึ้น ซึ่งหากสามารถพัฒนาเส้นทางนี้เป็นผลสำเร็จจะ สามารถทำให้ชาวลาวตลอดจนชาวเวียดนามสามารถเข้ามาท่องเที่ยว รวมทั้งการจับจ่ายถึงจังหวัดอำนาจเจริญ ได้อย่างสะดวก และ (2) อำนาจเจริญ – สาละวัน ข้ามสะพานมิตรภาพไทย- ลาว แห่งที่ 6 ซึ่งยังคงเป็น โครงการก่อสร้างผ่านจังหวัดอุบลราชธานี ระยะทางประมาณ 96 กิโลเมตร โดยพัฒนาทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 202 และ 2112 ให้มีศักยภาพรองรับการเดินทางและขนส่งมากขึ้นเช่นเดียวกับเส้นทางอำนาจเจริญ – สะหวันนะเขต โดยที่ทั้งเส้นทางอำนาจเจริญ – สะหวันนะเขต และอำนาจเจริญ – สาละวัน สามารถเชื่อมต่อไปยังเมืองดองฮา ประเทศเวียดนามได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มความสะดวกในการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวใน อนาคต

(2) นโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

จากนโยบายการท่องเที่ยวเมืองรอง ในปี 2561 ที่มีความมุ่งหมายในการยกระดับเศรษฐกิจฐานราก และการกระจายรายได้สู่เมืองรองและชุมชน โดยใช้การตลาดนำให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวใน จังหวัดรองทั้ง 55 จังหวัดทั่วประเทศเป็นแรงจูงใจเพื่อดัดสินใจท่องเที่ยว ผลการดำเนินนโยบายระยะ 6 เดือน แรก พบว่า นักท่องเที่ยวได้เดินทางไปท่องเที่ยวและซื้อสินค้าและบริการเป็นมูลค่า 1.1 แสนล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ 10 ของมูลค่าด้านการท่องเที่ยวทั้งหมด โดยที่รัฐบาลได้ประกาศดำเนินนโยบายการท่องเที่ยวเมือง ปี 2562 เป็นการต่อเนื่อง โดยคาดหวังที่จะยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง ด้วยการกระจายรายได้สู่ชุมชน และเมืองรองมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ จังหวัดอำนาจเจริญเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่มีมูลค่าการท่องเที่ยวในอดีตค่อนข้าง น้อยเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ทั้งประเทศ จึงเป็นโอกาสให้จังหวัดอำนาจเจริญสามารถพัฒนารูปแบบ การท่องเที่ยวภายในจังหวัดเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ นำไปสู่การยกระดับรายได้ คุณภาพชีวิตของชาว อำนาจเจริญให้ดีขึ้น

ด้วยประเทศไทยได้มีนโยบายผลักดันให้สินค้าเกษตรมีมูลค่าเพิ่มในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งผลักดันราคา สินค้าเกษตรเพิ่มสูงขึ้น โดยได้กำหนดเป้าหมายในการเป็น “ครัวของโลก (Thai Kitchen to the World)” ด้วยประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตอาหารที่อุดมสมบูรณ์ รวมทั้งอาหารไทยยังมีชื่อเสียงระดับโลกและเป็นที่ยอมรับ

ของต่างชาติ ดังนั้น รัฐบาลจึงมีนโยบายส่งเสริมให้อาหารไทยเป็นอาหารยอดนิยมของผู้บริโภคในระดับสากล ตลอดจนวัตถุดิบที่มีคุณภาพ ทั้งนี้ จังหวัดอำนาจเจริญมีเป้าหมายพัฒนาเป็นเมืองธรรมเกษตร ที่เป็นการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ และมีการพัฒนาด้านการเกษตรที่ดีขึ้น และคาดหวังผลผลิตการเกษตรที่มีคุณภาพมากขึ้น โดยมีการปลูกข้าวหอมมะลิเป็นสินค้าหลัก โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิ ดังนั้น นโยบาย “ครัวของโลก (Thai Kitchen to the World)” จึงเป็นโอกาสที่ดีโอกาสหนึ่งที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวและเป็นต้นแบบการทำ การเกษตรอินทรีย์ ที่สามารถส่งเสริมวิถีชีวิตและยกระดับความเป็นอยู่ของชาวอำนาจเจริญให้ดียิ่งขึ้น

โอกาสในการเพิ่มอุปสงค์การท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญที่เกิดขึ้นในวาระพิเศษประการหนึ่งคือ ประเทศไทย โดยจังหวัดอุบลราชธานีได้เป็นเจ้าภาพการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ในปี 2025 (พ.ศ. 2568) ซึ่งเป็นการแข่งขันกีฬานานาชาติในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งการจัดกีฬาดังกล่าวนอกจากจะทำให้มีนักท่องเที่ยว นักกีฬาได้เดินทางเข้ามาในจังหวัดอุบลราชธานี แล้ว ยังเป็นโอกาสให้จังหวัดอุบลราชธานี และ จังหวัดใกล้เคียง ซึ่งได้แก่ ยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญ ได้ปรับปรุงพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว เส้นทาง การเชื่อมโยงเพื่อเพิ่มความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ที่จะเข้ามาเพิ่มขึ้นเนื่องจากการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ในปี 2025 ด้วย

อุปสรรคของจังหวัดอำนาจเจริญ

(1) ลักษณะทางกายภาพประชากร สังคม และเศรษฐกิจ และทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ที่ปรากฏในโครงการย่อยที่ 1 ทำให้ทราบได้ว่า เมืองรองที่อยู่ใกล้เคียงกับจังหวัดอำนาจเจริญมีการเจริญเติบโตที่มีศักยภาพมากกว่าจังหวัดอำนาจเจริญ เช่น จังหวัดอุบลราชธานี หรือ จังหวัดบุรีรัมย์ ทำให้นักท่องเที่ยวมีความปรารถนาที่จะไปท่องเที่ยวที่จังหวัดอุบลราชธานี หรือ จังหวัดบุรีรัมย์ นอกจากนี้ จังหวัดรองที่อยู่ใกล้เคียงจังหวัดอำนาจเจริญ อาทิ มุกดาหาร ยโสธร มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ไม่แตกต่างไปจากจังหวัดอำนาจเจริญ ทำให้เป็นทางเลือกที่สำคัญของนักท่องเที่ยวที่จะเลือกเดินทางไปท่องเที่ยวที่จังหวัดอื่นได้มากกว่าการมุ่งหน้ามาท่องเที่ยวยังจังหวัดอำนาจเจริญ

(2) นโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ผู้บริหารระดับประเทศเห็นความสำคัญของจังหวัดรองในเชิงท่องเที่ยวเฉพาะลักษณะของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT) แม้ว่าภายในจังหวัดอำนาจเจริญจะมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ๆ ในลักษณะอื่น ๆ ก็ตาม แต่ไม่ได้รับความสนใจจากหน่วยงานเท่าที่ควร เช่น สถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (ภูสูง) และสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (พระธาตุพระอานนท์ , พญาคันคาก) เป็นต้น เท่านั้น นอกจากนี้ ภาพลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่นมีความโดดเด่นมากกว่า เช่น การท่องเที่ยวทะเลหมอกในภาคเหนือ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาติพันธุ์ชาวเขา หรือการท่องเที่ยวทะเลที่ภาคใต้ เป็นต้น รวมไปถึง ภาพลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในจังหวัดอื่นในภูมิภาคเดียวกันมีความโดดเด่นมากกว่า เช่น การสัมผัส

วัฒนธรรมผีตาโขน ท่องเที่ยวตามรอยพญานาคที่อุดรธานี-หนองคาย หรือปราสาทหินที่จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นต้น ทำให้ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดอำนาจเจริญยังไม่เป็นที่รู้จักเท่าที่ควร

ภาพรวมผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis ทั้ง 3 จังหวัด

จังหวัดรองทั้ง 3 จังหวัด มีจุดเด่นในการเป็นเมืองเกษตรทั้งการเป็นเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย มีทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวที่สมบูรณ์ พร้อมทั้งการมีวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นที่มีอัตลักษณ์ มีผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น (OTOP) ที่มีคุณภาพ รวมไปถึงการมีชุมชนเข้มแข็ง เมืองสงบและน่าอยู่ แต่มีจุดอ่อนในด้านการขาดแรงงานวัยหนุ่มสาว ส่งผลต่อการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ และการบริการการท่องเที่ยวที่ต้องใช้คนหนุ่มสาวในพื้นที่และการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะการที่คนในพื้นที่ไม่ได้มองว่าจังหวัดตัวเองเป็นเมืองท่องเที่ยว และคนในพื้นที่ไม่ได้มองเห็นว่ารายได้จากการท่องเที่ยวเป็นรายได้หลัก กา รคมนาคมที่ไม่สะดวกสบายและไม่ทั่วถึง แหล่งท่องเที่ยวไม่ดึงดูดและไม่มีจุดขาย การผลิตสินค้า OTOPT ไม่เชื่อมโยงและไม่นำไปสู่การท่องเที่ยวในพื้นที่ รวมทั้งขาดการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงลึกและไม่มีแผนปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

สำหรับโอกาส คือ แผนการยกระดับสนามบินเล็งนกทาให้เป็นสนามบินพาณิชย์ และนโยบายครัวของโลกที่เป็นการส่งเสริมโอกาสในการผลิตอาหารในห่วงโซ่อุปทานของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมไปถึงการเป็นเจ้าภาพกีฬาซีเกมส์ของจังหวัดอุบลราชธานีในปี 2568 อย่างไรก็ตาม อุปสรรคของการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดเป้าหมาย คือ การที่เมืองหลักและเมืองรองที่อยู่ใกล้เคียงมีการเจริญเติบโตมากกว่าจังหวัดยโสธร ศรีสะเกษและอำนาจเจริญซึ่งมีความดึงดูดให้นักท่องเที่ยวสนใจไม่เท่าเทียมมากกว่า การผู้บริหารระดับประเทศเห็นความสำคัญของจังหวัดรองในเชิงท่องเที่ยวเฉพาะการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT) แต่คนในพื้นที่ยังคงขาดความรู้ เรื่อง CBT รวมถึงภาพลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในพื้นที่อื่นมีความโดดเด่นมากกว่า

ภาคผนวก ค.

การวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness Analysis) ด้านการท่องเที่ยว

การวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness Analysis) ด้านการท่องเที่ยว

การวิเคราะห์การแข่งขันเป็นการวิเคราะห์เกี่ยวกับต้นทุนที่สร้างให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน และกลยุทธ์เพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขันซึ่งโดยส่วนใหญ่ได้รับความนิยมใช้ในงานด้านการตลาด โดยในที่นี้ ได้นำเทคนิคดังกล่าวมาใช้ศึกษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มพื้นที่ 3 จังหวัดรองดังกล่าวว่ามีความพร้อมต่อการแข่งขันกับจังหวัดท่องเที่ยวเมืองหลักอื่น ๆ ทั้งในระดับภูมิภาค/ประเทศ โดยการนำข้อมูลจุดแข็งที่ได้จากการวิเคราะห์ SWOT Analysis รายจังหวัดมาใช้เปรียบเทียบกับข้อมูลจากจังหวัดท่องเที่ยวเมืองหลัก และเมืองรองอื่น ๆ ทั้งในระดับภูมิภาค/ประเทศ ผลการวิเคราะห์ ซึ่งแบ่งแยกออกเป็นแต่ละจังหวัด ดังนี้

จังหวัดยโสธร

(1) ด้านลักษณะทางกายภาพประชากร สังคม และเศรษฐกิจ

จังหวัดยโสธรมีจุดแข็งด้วยลักษณะทางกายภาพเป็นพื้นที่เกษตรอินทรีย์ ซึ่งทำการเกษตรตามหลักการของธรรมชาติในพื้นที่ทำเกษตรที่ไม่มีสารพิษตกค้าง และหลีกเลี่ยงจากการปนเปื้อนของสารเคมีทั้งทางดิน ทางน้ำ และทางอากาศ ทำให้ดินยังคงมีความอุดมสมบูรณ์ รวมไปถึงการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศน์ นอกจากนี้ จังหวัดยโสธรมีเทคโนโลยีทางการเกษตรที่ได้รับการปรับปรุงพัฒนาที่ดีขึ้น ทำให้สามารถเพาะปลูกพืชในพื้นที่เกษตรในจังหวัดยโสธรได้หลากหลาย โดยในปัจจุบันได้มีการปลูกสตอเบอรี่ในพื้นที่จังหวัดยโสธร นอกจากนี้ จังหวัดยโสธรมีสินค้าเกษตรที่มีชื่อเสียง เช่น ข้าว แดงโม ไก่ไข่ ประมงน้ำจืด ถั่วลิสง เป็นต้น

จังหวัดยโสธรมีสินค้า OTOP ที่มีชื่อเสียงซึ่งเป็นสินค้าเด่นอยู่หลายชนิด เช่น ผ้าไหม ผ้าฝ้าย ผ้าฝ้ายมัดหมี่ ผ้าสบู่ หมอนขวานผ้าขิด กระเป๋าอวดพลี/กระเป๋าหนัง เสื่อกกแปรรูป กระเป๋าทอมือย้อมสีธรรมชาติ กรอบรูปประดิษฐ์ มัลลย์ข้าวตอก กระติบข้าว ข้าวหอมมะลิอินทรีย์ ข้าวกาบผง ขนมเปี้ยะแม่สุจิตรา ไข่มดแดงกระป๋อง/น้ำ พริกปลาร้า แก้วปลาสามแม่โอ ปลาสามยโสธร เป็นต้น

บรรยากาศด้านสังคมของจังหวัดยโสธรคือ “วัฒนธรรมพอเพียง ” และ “ความสุข ” ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงวิถีชีวิตของชาวจังหวัดยโสธรที่ดำเนินตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อันก่อให้เกิดระบบเศรษฐกิจพอเพียงที่ทำให้ชาวยโสธรสามารถประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ จังหวัดยโสธรได้ มีบุคคลที่เป็นต้นแบบการดำเนินชีวิต หรือการประกอบอาชีพที่มีลักษณะพอเพียงอยู่หลายท่าน ที่เรียกกันว่าปราชญ์ชาวบ้าน และผู้ที่มีภูมิปัญญาชาวบ้านอยู่หลากหลายและครอบคลุมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ

นอกจากนี้ จังหวัดยโสธรยังได้ดำเนินนโยบายคนกล้าคืนถิ่น ที่เป็นโครงการที่เปิดโอกาสให้คนไทยได้ร่วมกันสร้างความเปลี่ยนแปลงพัฒนาคนรุ่นใหม่ และสร้าง SME ที่มีความพึ่งตนเองได้ด้วยวิถีเกษตรในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ส่งผลให้จังหวัดยโสธรเป็นเมืองสงบ น่าอยู่ และปลอดภัย

เมื่อเปรียบเทียบจุดแข็งของจังหวัดโยธะกับจังหวัดอื่น ๆ แล้ว ทำให้ทราบได้ว่า จังหวัดโยธะเป็นต้นแบบ “โยธะ โมเดล” ที่ระบุในยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2564 โดยมีลักษณะที่ภาคเอกชนเป็นหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ แสดงให้เห็นว่าจังหวัดโยธะมีศักยภาพในด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ดำเนินการภายใต้พื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความสมดุล พอประมาณ มีเหตุมีผล และภูมิคุ้มกัน สอดคล้องกับภูมิสังคมแต่ละพื้นที่และวิถีชีวิตดั้งเดิม อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสินค้าโดยชุมชน หรือ OTOP ของจังหวัดโยธะมีความหลากหลาย แต่เมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดใกล้เคียงแล้ว อาจไม่พบความแตกต่างระหว่างสินค้าของแต่ละจังหวัด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะอัตลักษณ์สินค้ายังไม่มีโดดเด่น รวมไปถึงการขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี

ทั้งนี้ทั้งนั้น แม้ว่าจังหวัดโยธะมีนโยบายคนกล้าคืนถิ่น รวมไปถึงประชาชนชาวบ้านหลากหลายสาขา แต่เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมในระดับประเทศพบว่า นโยบายคนกล้าคืนถิ่น เป็นนโยบายที่ดำเนินงานเหมือนกันทั่วประเทศ โดยสนับสนุนให้คนรุ่นใหม่ที่ต้องการใช้ชีวิตแบบพึ่งพาตัวเองมีความกล้าเปลี่ยนแปลงจากตัวเอง ให้รู้จักการรวมกลุ่ม เรียนรู้ วางแผน และกลับไปลงมือทำพร้อมกับเพื่อนจนอยู่ ได้จริงในวิถีเกษตรยั่งยืน ตลอดจนประชาชนชาวบ้านที่แต่ละจังหวัดต่างมีทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าของแต่ละพื้นที่เช่นกัน

(2) ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว และการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จังหวัดโยธะเป็นที่ตั้งของวัดมหาธาตุซึ่งเป็นที่ประดิษฐานพระธาตุอานนท์ ที่บรรจุพระ อัฐิธาตุของพระอานนท์ซึ่งเป็นพระอัครสาวกของพระพุทธเจ้า และยังเป็นທີ່ประดิษฐานพระพุทธรูปงามบุษยรัตน์ หรือพระแก้วหยดน้ำค้าง พระพุทธรูปบูชาประจำเมืองที่มีขนาดเล็กที่สุดในประเทศไทย รวมไปถึงหอไตรปิฎกกลางน้ำ ซึ่งบรรจุพระไตรปิฎกไว้มากที่สุดในประเทศไทย จากการสำรวจและเก็บข้อมูลจากคณะผู้ศึกษาที่ได้ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดโยธะ พบว่า วัดมหาธาตุได้รับการประเมินโดยภาพรวมในระดับดี (2 ดาว) รวมไปถึงการเป็นแหล่งอารยธรรมโบราณที่มีความน่าสนใจ อาทิ ปราสาทดงเมืองเตย พระธาตุกู่จาน และพระธาตุตาดทอง นอกจากนี้ จังหวัดโยธะมีวิมานพญาแถน ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สะท้อนถึงประเพณีที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ความเชื่อ และวิถีชีวิตของชาวโยธะ ต้นกำเนิดของประเพณีบุญบั้งไฟ

จังหวัดโยธะเป็นที่ตั้งของโบสถ์คริสต์บ้านซ่งแย้ หรือวัดอัครเทวดามิกะเอล บ้านหนองซ่งแย้ ซึ่งเป็นโบสถ์ที่สร้างด้วยไม้ที่ใหญ่ที่สุดและเป็นแห่งเดียวในประเทศไทย รวมไปถึงเทศกาลแห่ดาว หรืองานแห่ดาวคริสต์มาสของชุมชนชาวคริสต์ เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองการบังเกิดมาของพระเยซูเจ้าในเทศกาลวันคริสต์มาส รวมถึงการมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สร้างรายได้ให้กับชุมชน เช่น พิพิธภัณฑ์หนังระมอทัย งานบุญบั้งไฟ ไฟตูมกามาลัยข้าวตอก ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน

ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัด พบว่า จังหวัดโยธะมีการประชาสัมพันธ์จังหวัดผ่านสื่อภาพยนตร์ และเรื่องราวต่าง ๆ เช่น ตำนานกองข้าวน้อย ซึ่งเป็นตำนานพื้นบ้านที่เล่าขานกันมาตั้งแต่ปลาย

สมัยกรุงศรีอยุธยาที่เกี่ยวข้องกับความกตัญญูของลูกที่มีต่อบุพการี ภาพยนตร์ “แหยมสโยธร” ที่มีชื่อเสียงฉายเมื่อปี พ.ศ.2548 ที่ถ่ายทอดเรื่องราววิถีชีวิตของชาวโยธธร นำแสดงโดย นายเพชรทาย วงศ์คำเหลา (หม่ำจ๊กม๊ก) ศิลปินตลกชื่อดัง

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจังหวัดโยธธรเป็นที่ตั้งของวัดมหาธาตุซึ่งเป็นประดิษฐานพระธาตุอานนท์ อันเป็นที่บรรจุพระอัฐิธาตุของพระอานนท์ เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปฏิมาบุษยรัตน์ พระพุทธรูปบูชาประจำเมืองที่มีขนาดเล็กที่สุดในประเทศไทย รวมไปถึงหอไตรปิฎกกลางน้ำ ซึ่งบรรจุพระไตรปิฎกไว้มากที่สุดในประเทศไทย แต่ยังคงขาดการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง เมื่อเปรียบเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวในเชิงศาสนาที่อื่น ๆ เช่น วัดป่าภูก้อน จังหวัดอุดรธานี สัญลักษณ์แห่งความสงบและความอุดมสมบูรณ์ และเป็นที่ตั้งของ “พระปฐมรัตนบูรพาจารย์มหาเจดีย์” ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุขึ้นประดิษฐานเพื่อสักการะบูชา และแสดงกตัญญูตเวทิตาแด่คุณของพระพุทธร พระธรรม พระสงฆ์ และบูรพาจารย์กรรมฐานในแถบภาคอีสาน พระธาตุศรีสองรัก จังหวัดเลย ซึ่งเป็นอนุสรณ์แห่งมิตรภาพของชาวไทยและชาวลาว พระธาตุพนม จังหวัดนครพนม เป็นต้น

นอกจากนี้ การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของประเทศไทยที่พบในสื่อต่าง ๆ มีอยู่อย่างมากมาย และส่วนใหญ่ไม่ใช้การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวจังหวัดโยธธร ทั้งนี้ มีสื่อละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์หลายเรื่องที่มีอิทธิพลต่อผู้ชมและมีส่วนกระตุ้นในการท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัด เช่น ละครโทรทัศน์เรื่อง “นาคี” และ ภาพยนตร์ “นาคี 2” ที่เป็นแรงดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานีและหนองคายเป็นอย่างมาก (ตามรอยพญานาค) ละครโทรทัศน์ชุดสี่หัวใจแห่งขุนเขา ที่เน้นบรรยากาศทุ่งหญ้าและสถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดสระบุรีและนครราชสีมา ละครโทรทัศน์เรื่องเกมเสนหาที่มีภาพ “ม่อนเคียงดาว” จังหวัดน่าน ภาพยนตร์เรื่อง “อันดากับฟ้าใส” ที่ให้เห็นทัศนียภาพที่สวยงามของทะเลอันดามัน รวมไปถึง ละครโทรทัศน์ “บุพเพสันนิวาส” ที่สะท้อนชีวิตความเป็นอยู่และสภาพบ้านเมืองของชาวอยุธยาในอดีต นอกจากนี้ การประชาสัมพันธ์ในสื่อใหม่ อาทิ Youtube มักมีการนำเสนอการท่องเที่ยวจังหวัดหลัก หรือจังหวัดรองอื่น ๆ ซึ่งมีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น แต่ยังไม่พบว่ามี การนำเสนอการท่องเที่ยวจังหวัดโยธธร

(3) นโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

จังหวัดโยธธรได้มีการดำเนินโครงการ “โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีโยธธร ร่วมสุข ร่วมวิถี ร่วมทันสมัย” สอดคล้องตามนโยบายนวัตวิถี เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวหมู่บ้าน การใช้วัฒนธรรมผสมผสานกับวิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น สร้างเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคงยิ่งขึ้น โดยที่จังหวัดโยธธรได้มุ่งเน้นคุณภาพสินค้า OTOP ที่มากกว่าสินค้าในจังหวัดอื่น ๆ

ทั้งนี้ “โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี” เป็นโครงการที่รัฐบาลใช้เป็นเครื่องมือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เกิดรายได้กับชุมชน ภายใต้ความรับผิดชอบของกรมพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีแนวคิดเริ่มต้นมาจากแผนพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ที่เน้นให้บุคคล องค์กร และชุมชนมีศักยภาพในจะแข่งขันทางการค้าที่ดีขึ้น เกิดความยั่งยืนในการสร้างรายได้ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ขึ้น และมีรายได้มากขึ้น โดยมุ่งเน้นการพัฒนาในภาคการผลิตและการบริการ ซึ่งทางกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทยจะเป็นผู้ส่งเสริมความรู้ และเป็นตัวกลางในการประสานการมีส่วนร่วมของชุมชนในทุก ๆ พื้นที่ทั่วประเทศ ทั้งในเส้นทางการท่องเที่ยวกระแสหลัก เมืองรอง และแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งแสดงว่า ในทุกจังหวัดทั้งเมืองหลักและเมืองรอง ได้มีการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีด้วยเหมือนกัน ดังนั้น การได้เปรียบกันจึงอยู่ที่ประเด็นสิ่งที่จะสามารถดึงดูดการท่องเที่ยว คือ ความเป็นอัตลักษณ์ของสินค้าที่ผลิตขึ้นจากชุมชนนั้น ๆ

จังหวัดศรีสะเกษ

(1) ด้านลักษณะทางกายภาพประชากร สังคม และเศรษฐกิจ

ด้วยคุณลักษณะด้านกายภาพของจังหวัดศรีสะเกษนั้นซึ่งมีแม่น้ำมูลไหลผ่าน โดยจัดเป็นจังหวัดท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง มีพื้นที่ติดชายแดนกัมพูชา สามารถเดินทางผ่านเข้า- ออก ประเทศไทย- กัมพูชาทางด่านชายแดนถาวรช่องสะงำ

จังหวัดศรีสะเกษมีวัฒนธรรมสี่เผ่า ซึ่งเป็นชาติพันธุ์ดั้งเดิมของศรีสะเกษ ประกอบด้วย ลาว เขมร เยอ กูย(ส่วย) ที่มีอัตลักษณ์เชิงวัฒนธรรมที่สะท้อนออกมาในรูปแบบของวิถีชีวิต อาหาร เทศกาล การแต่งกาย และภาษา

จังหวัดศรีสะเกษมีการส่งเสริมด้านการค้าการท่องเที่ยว ความโดดเด่นทางด้านอารยธรรมขอมโบราณ ซึ่งเป็นชาวพื้นเมืองเดิมของจังหวัด ยังแสดงถึงความมุ่งมั่นพัฒนาวิถีชีวิตด้านเกษตรกรรมที่โดดเด่นของจังหวัดศรีสะเกษและเป็นการเกษตรที่ปลอดภัย นำมาสู่สินค้าเกษตรที่ขึ้นชื่อในระดับประเทศ คือ ทุเรียนภูเขาไฟ และผลไม้อื่น ๆ การมุ่งเน้นการทำเกษตรอินทรีย์ โดยมีการทำนาแปลงใหญ่ที่อำเภอราชีไศล นอกจากนี้ จังหวัดศรีสะเกษยังมีวิสาหกิจชุมชนอุ้นแสง ซึ่งเป็นชุมชนต้นแบบที่ทำการทำเกษตรอินทรีย์ครบวงจร รวมไปถึงการผลิตผักปลอดสารพิษ และมีการจัดงานเทศกาล “เกษตรแฟร์” ของจังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งเป็นเทศกาลจำหน่ายเงาะ ทุเรียนภูเขาไฟ และผลิตผลทางกา รเกษตรอื่น ๆ ที่เป็นการเกษตรปลอดภัย ที่ผลิตขึ้นได้จากพื้นที่การเกษตรของ จังหวัดศรีสะเกษ โดยอาหารที่ขึ้นชื่อของจังหวัดศรีสะเกษอาหารที่มีชื่อเสียง เช่น ไก่ย่างไม้ มะดันหรือไก่ย่างกันทรารมย์ เป็นต้น

ทั้งนี้ เมื่อศึกษาด้านกายภาพโดยภาพรวมแล้ว พบว่ามีจุดเชื่อมต่อ นแดนไปยังกัมพูชาหลายจุด อาทิ นอกเหนือจากจุดผ่านแดนช่องสะงำ อย่างไรก็ตาม ยังมีจุดผ่านแดนไทย- กัมพูชา ซึ่งเป็นจุดผ่านแดนถาวร 6 แห่ง จุดผ่านแดนผ่อนปรน 10 แห่ง รวมไปถึงจุดผ่อนปรนเพื่อการท่องเที่ยวเขาพระวิหาร ซึ่งเป็นช่องทางให้ชาวไทยและนักท่องเที่ยวที่ถือวีซ่าหรือหนังสือเดินทาง สามารถผ่านแดนเดินทางเข้า- ออก ได้โดยสะดวกตามกระบวนการสากล โดยเป็นทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศแล้วเชื่อมโยงไปยังประเทศเพื่อนบ้าน

นอกจากนี้ แม้ว่าจังหวัดศรีสะเกษมีวัฒนธรรมสี่เผ่า ซึ่งเป็นชาติพันธุ์ดั้งเดิมของศรีสะเกษ ประกอบด้วย ลาว เขมร เยอ กูย(ส่วย) ที่มีอัตลักษณ์เชิงวัฒนธรรมที่สะท้อนออกมาในรูปแบบของวิถีชีวิต

อาหาร เทศกาล การแต่งกาย และภาษา แต่รูปแบบวิถีชีวิตของดั้งเดิมของศรีสะเกษมีความสอดคล้องใกล้เคียงกับชาวไทยที่อาศัยอยู่พื้นที่ใกล้เคียง ในขณะที่ชาติพันธุ์ในพื้นที่สูงยังคงมีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมอยู่ เช่น ม้ง กะเหรี่ยง อาข่า ลาหู่ และลีซอ เป็นต้น ที่ยังคงมีแบบแผนการดำเนินชีวิต อาหาร เครื่องแต่งกาย ภาษา รวมไปถึงความเชื่อแบบดั้งเดิมอย่างชัดเจน

เมื่อพิจารณาด้านการเกษตรของจังหวัดศรีสะเกษกับพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศไทย พบว่า โดยภาพรวมของประเทศได้มีการทำเกษตรนาแปลงใหญ่ ระบบการเกษตรที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พยายามให้เกษตรกรรายเล็กรวมตัวกันเพื่อผลิตสินค้าทางการเกษตรร่วมกันภายใต้การจัดการที่ดี ภาครัฐสามารถประหยัดงบประมาณในการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการให้บริการเกษตรกร สร้างระบบการบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรม : รัฐ-เอกชน-ประชาชน สร้างอำนาจต่อรองให้เกษตรกร ลดต้นทุนการผลิตให้เกษตรกร สามารถวัดผลการดำเนินงานได้ชัดเจน และทำให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งดำเนินนโยบายและจัดการภายใต้การประสานงานของเกษตรจังหวัดในแต่ละพื้นที่นั้น

รูปแบบของ การขับเคลื่อนนโยบายเกษตรแปลงใหญ่จะเริ่มต้นจากผู้จัดการแปลงซึ่งนำโดยเกษตรกรจังหวัดในพื้นที่ โดยเกษตรจังหวัดจะเป็นผู้ประสานงาน และให้ความรู้แก่เกษตรกร รวมถึงรวบรวมเกษตรกรให้เป็นกลุ่มเครือข่ายที่เข้มแข็ง เมื่อเกษตรจังหวัดสามารถรวมกลุ่มเกษตรกรให้เข้มแข็งได้แล้วทางเกษตรจังหวัดจะให้เกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรออกมาภายใต้คำแนะนำการปลูก และเทคโนโลยีที่เหมาะสมจากเกษตรจังหวัด จากนั้นในการจัดการบริหารเกษตรจังหวัดจะเป็นคนกลางในการสร้างตลาดให้แก่เกษตรกรรวมถึงการจัดหาวัสดุ และอุปกรณ์ที่จำเป็นให้แก่เกษตรกร

ในขณะที่อาหารที่ขึ้นชื่อของจังหวัดศรีสะเกษ คือ ไก่ย่างไม้มะดันหรือไก่ย่างกันทรามย์ ไม่ได้มีวางขายอย่างแพร่หลายเมื่อเทียบกับ ข้าวหลามหนองมน จังหวัดชลบุรี หรือขนมหม้อแกง จังหวัดเพชรบุรี

(2) ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว และการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จังหวัดศรีสะเกษมีความมุ่งมั่นที่จะเป็น นจังหวัดกีฬา (Sport City) ของประเทศไทย รวมไปถึงการจัดการกีฬาระดับชาติและระดับนานาชาติ และการมีศักยภาพในการจัดกีฬาทางน้ำภายในแม่น้ำมูล

ด้านสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สมบูรณ์และมีชื่อเสียงของจังหวัดได้แก่ สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ หรือที่รู้จักกันในชื่อ “ทุ่งดอกกลาดวน” ซึ่งเป็นพื้นที่สวนดอกกลาดวนกว่า 50,000 ต้น โดยได้รับการขนานนามว่าเป็น “ดินแดนมหัศจรรย์” นอกจากนี้ จังหวัดศรีสะเกษยังเป็นที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและมีชื่อเสียงระดับชาติและระดับนานาชาติ ได้แก่ ผามออีแดง (ชายแดนไทยกัมพูชา) ผาพญากูปรี น้ำตกภูล่อ ซึ่งยังคงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสวยงามและอุดมสมบูรณ์ และยังสามารถเป็นจุดเริ่มต้นการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณ เชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวไปสู่การท่องเที่ยวเชิงปราสาทสู่จังหวัดสุรินทร์และจังหวัดบุรีรัมย์

สำหรับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีวัดไพรพัฒนา ซึ่งมีศักยภาพที่จะรองรับนักท่องเที่ยว สะอาด สวยงาม การเดินทางสะดวกและมีการจัดการที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ชุมชนเข้มแข็งและมีตลาด

วัฒนธรรม นอกจากนี้ สถานที่ที่มีชุมชนเข้มแข็งและมีตลาดวัฒนธรรมที่โดดเด่นและสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน คือ วัดสุพรรณหงส์ (วัดวาน) และวัดสระกำแพงใหญ่ อีกทั้งยังมีชุมชนต้นแบบที่มีความต้องการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวชุมชนที่เข้มแข็ง เช่น ชุมชนอุ่นแสง บ้านกู่ และบ้านละทาย

จังหวัดศรีสะเกษมีประเพณีที่มีความโดดเด่นและน่าสนใจ คือ (1) ประเพณีแซนโฌนาตา หรือประเพณีสารทเดือนสิบของเขมร และ (2) ประเพณีปักอ้อกเปรี๊ยะแค หรือประเพณีป้อนข้าวพระจันทร์ จัดขึ้นในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 15 ของทุกปีซึ่งตรงกับวันลอยกระทง

ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น จังหวัดศรีสะเกษมีความมุ่งมั่นที่จะเป็นจังหวัดกีฬา (Sport City) ของประเทศไทย ซึ่งในปัจจุบันจังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดหนึ่งใน 6 จังหวัดนำร่องต้นแบบเมืองกีฬาของประเทศไทย ตามแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ประกอบด้วย ชลบุรี สุพรรณบุรี บุรีรัมย์ อุตรดิตถ์ ศรีสะเกษ และกระบี่ โดยจังหวัดศรีสะเกษมุ่งเน้นกีฬาประเภทแข่งเรือพาย วิ่งมาราธอน รวมไปถึงการจัดการกีฬาระดับชาติและระดับนานาชาติ และการมีศักยภาพในการจัดกีฬาทางน้ำภายในแม่น้ำมูล ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายที่มีความโดดเด่นและสอดคล้องกับลักษณะทางกายภาพประชากร สังคม และเศรษฐกิจของจังหวัดศรีสะเกษ ที่โดดเด่นกว่าจังหวัดอื่น ๆ

ด้านสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สมบูรณ์และมีชื่อเสียงของจังหวัด สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ หรือที่รู้จักกันในชื่อ “ทุ่งดอกลำดวน” ซึ่งเป็นพื้นที่สวนดอกลำดวนกว่า 50,000 ต้น โดยได้รับการขนานนามว่าเป็น “ดินแดนมหัศจรรย์” โดยแต่ละปีจะมีการ จัดเทศกาลดอกลำดวนบานขึ้นในบริเวณสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ มีการจัดนิทรรศการทางวัฒนธรรม ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม การแสดงศิลปกรรมร่วมสมัย ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของชาวศรีสะเกษ ซึ่งเป็นทางเลือกหนึ่งในการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ซึ่งมีความเที่ยบเคียงกับสวนนกขุข จังหวัดชลบุรี หรืออุทยานหลวงราชพฤกษ์

แม้ว่า ในพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ จะมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและมีชื่อเสียงระดับชาติและระดับนานาชาติ แต่จังหวัดศรีสะเกษเป็นที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและมีชื่อเสียงระดับชาติและระดับนานาชาติ ได้แก่ ผามออีแดง ชายแดนไทยกัมพูชาที่มีเรื่องราวที่มีคุณค่าของพื้นที่ อีกทั้งยังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสวยงามและอุดมสมบูรณ์ (ผาพญาภูรี น้ำตกภูลือ) รวมทั้ง จังหวัดศรีสะเกษยังสามารถเป็นจุดเริ่มต้นการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณที่เรียงร้อยเรื่องราวเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวไปสู่การท่องเที่ยวเชิงปราสาทสู่จังหวัดสุรินทร์และจังหวัดบุรีรัมย์ ไปจนถึงกัมพูชาได้อย่างดี นอกจากนี้ จังหวัดศรีสะเกษยังมีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่โดดเด่นและมีชื่อเสียงและมีชุมชนเข้มแข็งและมีตลาดวัฒนธรรมที่โดดเด่นและสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน อาทิ วัดไพรพัฒนา ชุมชนอุ่นแสง

อย่างไรก็ตาม ด้านวัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญของ (1) ประเพณีแซนโฌนาตา และ (2) ประเพณีปักอ้อกเปรี๊ยะแค ซึ่งเป็นประเพณีของชาวเขมร และดำเนินงานจัดการประเพณีเฉพาะในกลุ่มชาวเชื้อสายเขมรเท่านั้น ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเพณีของพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษจึงสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจในวัฒนธรรมเขมร ซึ่งอาจไม่ได้เป็นที่นิยมกว้างขวางเท่าไรนัก

(3) ด้านโครงสร้างพื้นฐานและการเชื่อมโยง

จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดเดียวของจังหวัดรอง 3 จังหวัด ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ที่ปัจจุบันมีเส้นทางการเชื่อมโยงสาธารณะในระบบรางพาดผ่าน มีเส้นทางเชื่อมต่อไปยังประเทศเพื่อนบ้านอย่างเป็นกิจจะลักษณะ โดยผ่านจุดผ่านแดนถาวรช่องสะงำ ตำบลไพรพัฒนา อำเภอภูสิงห์ เชื่อมต่อกับช่องทาง อำเภอลือสิงห์ จังหวัดอุตรดิตถ์ ประเทศกัมพูชา ที่เอื้อต่อการเดินทางทั้งเดินทางภายในประเทศ และการเดินทางผ่านไปยังประเทศเพื่อนบ้านโดยสะดวก

ทั้งนี้ หากไม่ได้มีจุดประสงค์ที่จะท่องเที่ยวหรือแวะหยุดพักในจังหวัดศรีสะเกษการเดินทางบนเส้นทางดังกล่าว จะมีลักษณะเป็นทางผ่านเท่านั้น ในขณะที่เส้นทางดังกล่าว ไม่ได้ผ่านหรือสามารถมองเห็น สถานที่ท่องเที่ยวใด ๆ อย่งไรก็ตาม การที่มีระบบโครงสร้างพื้นฐานและการเชื่อมโยงพาดผ่านจังหวัดศรีสะเกษ นับว่าเป็นข้อได้เปรียบมากกว่าจังหวัดรองอื่น ๆ ในกลุ่มจังหวัดเดียวกัน ที่สามารถเดินทางเชื่อมโยงสู่จังหวัดจังหวัดศรีสะเกษได้สะดวก

(4) นโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

จังหวัดศรีสะเกษได้มีการดำเนินโครงการ “โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี” ตามนโยบายนวัตวิถี ที่มีการพัฒนาการท่องเที่ยวหมู่บ้าน การใช้นวัตกรรมผสมผสานกับวิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น สร้างเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคงยิ่งขึ้น โดยที่จังหวัดศรีสะเกษได้ดำเนินงานชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จำนวน 85 หมู่บ้าน ในพื้นที่ 22 อำเภอ

ทั้งนี้ “โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี” เป็นโครงการที่รัฐบาลใช้เป็นเครื่องมือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เกิดรายได้กับชุมชน ภายใต้ความรับผิดชอบของกรมพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีแนวคิดเริ่มต้นมาจากแผนพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ที่เน้นให้บุคคล องค์กร และชุมชนมีศักยภาพในจะแข่งขันทางการค้าที่ดีขึ้น เกิดความยั่งยืนในการสร้างรายได้ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมีรายได้มากขึ้น โดยมุ่งเน้นการพัฒนาในภาคการผลิตและการบริการ ซึ่งทางกรมพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทยจะเป็นผู้ส่งเสริมความรู้ และเป็นตัวกลางในการประสานการมีส่วนร่วมของชุมชนในทุก ๆ พื้นที่ทั่วประเทศ ทั้งในเส้นทางการท่องเที่ยวกระแสหลัก เมืองรอง และแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งแสดงว่า ในทุกจังหวัดทั้งเมืองหลักและเมืองรอง ได้มีการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีด้วยเหมือนกัน ดังนั้น การได้เปรียบกันจึงอยู่ที่ประเด็นสิ่งที่จะสามารถดึงดูดการท่องเที่ยว คือ ความเป็นอัตลักษณ์ของสินค้าที่ผลิตขึ้นจากชุมชนนั้น ๆ

จังหวัดอำนาจเจริญ

(1) ด้านลักษณะทางกายภาพประชากร สังคม และเศรษฐกิจ

จังหวัดอำนาจเจริญเป็นจังหวัดเพียงหนึ่งเดียวของจังหวัดรองกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ที่มีพื้นที่ติดแม่น้ำโขงและชายแดนไทย-ลาว ซึ่งเป็นจุดผ่อนปรนโดยเป็นจุดเชื่อมต่อพื้นที่ของไทยที่บ้านยั้งคู้ อำเภอลืออำนาจ และพื้นที่ของ สปป.ลาว ที่สะพานนะเขต บ้านเหล่านะหุด เมืองไซพูทอง

จังหวัดอำนาจเจริญเป็นจังหวัดที่มีบรรยากาศ “วัฒนธรรมพอเพียง” และ “ความสุข” ที่สะท้อนวิถีชีวิตของชาวจังหวัดอำนาจเจริญที่ดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในกรอบของระบบเศรษฐกิจพอเพียงที่ทำให้ชาวอำนาจเจริญสามารถประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน ซึ่งสามารถนำพาให้ชาวอำนาจเจริญดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข นำไปสู่การทำให้จังหวัดอำนาจเจริญเป็นเมืองสงบน่าอยู่ ปลอดภัย ทั้งนี้ จังหวัดอำนาจเจริญความมุ่งมั่นที่เป็นดินแดนธรรมเกษตร มีการส่งเสริม การเกษตรอินทรีย์ และมีการพัฒนาด้านการเกษตรที่ดีขึ้น ทำให้มีผลผลิตการเกษตรที่มีคุณภาพมากขึ้น โดยมีการปลูกข้าวหอมมะลิเป็นสินค้าหลัก โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิ ตะวันอ้อมข้าว รวมทั้ง การริเริ่มปลูกสตอเบอรี่ ที่อำเภอบึงนาราง นอกจากนี้ จังหวัดอำนาจเจริญยังได้มีการ จัดตั้ง “สมาพันธ์เกษตรอินทรีย์จังหวัดอำนาจเจริญ” รวมไปถึงการมีภาคประชาชนเข้มแข็งที่มีส่วนร่วม และมีความสามัคคี ดังจะเห็นได้จากจังหวัดอำนาจเจริญมี “ธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญ” และสภากลางจังหวัด เพื่อความอยู่ดีมีสุข ซึ่งภาคประชาชนจะมาบทบาทที่จะดูแลและจัดการพัฒนาชุมชน ตำบล จังหวัดของตนเอง

จังหวัดอำนาจเจริญยังมีชื่อเสียงในฐานะ “เมืองสมุนไพร” ซึ่งถือเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญ โดยเฉพาะตำรับยาสมุนไพรจากคัมภีร์โบราณที่ค้นพบในจังหวัดอำนาจเจริญ รวมไปถึง สมุนไพรประจำถิ่น ที่สามารถนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์สุขภาพ ซึ่งเป็นผลผลิตจากการเกษตรอินทรีย์ที่สามารถเป็นแหล่งผลิตผักให้กับห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ในเขตจังหวัดและเมืองใหญ่ พร้อมทั้งการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีชื่อเสียง “พนาพรรณ” ที่ผลิตโดยโรงพยาบาลแพทย์แผนไทยพนา อำเภอพนา และจัดเป็นสินค้า OTOP ชนิดหนึ่งของจังหวัดอำนาจเจริญ

จังหวัดอำนาจเจริญมีสินค้า OTOP ที่ขึ้นชื่อ คือ “ผ้าไหม” โดยที่ ชาวอำนาจเจริญในแต่ละชุมชนต่างมีวัฒนธรรมการทอผ้า ทั้งผ้าไหมและผ้าฝ้ายที่มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง และมีชื่อเสียง อาทิ ผ้าไหมบ้านเปือย อำเภอลืออำนาจ ผ้าลายขิดบ้านคำพระ อำเภห้วยตะพาน นอกจากนี้ จังหวัดอำนาจยังได้มีการผลิตอาหารที่เหมาะสมกับการเลือกซื้อเป็นของฝากจากการเดินทางเยือนจังหวัดอำนาจเจริญ คือ หมูแห่งสำราญ ที่เป็นสินค้าขึ้นชื่อของอำเภอเมืองอำนาจเจริญ

จังหวัดอำนาจเจริญยังเป็นภูมิลำเนาของบุคคลที่มีชื่อเสียง ในด้านต่าง ๆ มากมาย โดยเป็นเมืองศิลปิน เช่น ครูสสลา คุณวุฒิ , ครูน้อย พินงาม เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึงการเป็นภูมิลำเนาของนักกีฬาที่มีชื่อเสียง เช่น ซึ่งเป็นนักปั่นจักรยาน และเด็กชายธีรภัทร มิชัย นักกีฬาเจ็ตสกีทีมชาติไทย เป็นต้น

ทั้งนี้ เมื่อศึกษาด้านกายภาพแล้วจุดเชื่อมต่อระหว่างไทย-ลาว ผ่านจุดผ่อนปรน ที่บ้านยั้งค์ อำเภอลำปาง และพื้นที่สะพานนาครี บ้านเหล่ามะหาด เมืองไชยพุก ซึ่งเป็นจุดผ่านแดนโดยอาศัยเรือข้ามฟากแม่น้ำโขงเป็นหลัก ในขณะที่จุดผ่านแดนอื่น ๆ สามารถเดินทางได้สะดวกโดยใช้รถยนต์ รวมไปถึงการเดินทาง

สำหรับด้านบรรยากาศวิถีชีวิตของจังหวัดอำนาจเจริญที่มีลักษณะ “วัฒนธรรมพอเพียง” และ “ความสุข” ที่สะท้อนวิถีชีวิตของชาวจังหวัดอำนาจเจริญที่ดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในกรอบของระบบเศรษฐกิจพอเพียงที่ทำให้ชาวอำนาจเจริญสามารถประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน นำไปสู่การทำให้จังหวัดอำนาจเจริญเป็นเมืองสงบน่าอยู่ ปลอดภัยอย่างเห็นได้ชัด

ทั้งนี้ จังหวัดอำนาจเจริญที่มุ่งเน้นที่เป็นดินแดนธรรมเกษตร มีการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ และมีการพัฒนาด้านการเกษตรที่ดีขึ้น ทำให้มีผลผลิตการเกษตรที่มีคุณภาพมากขึ้น โดยมีการปลูกข้าวหอมมะลิเป็นสินค้าหลัก โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิ ตะวันอ้อมข้าวและมีการจัดตั้ง “สมาพันธ์เกษตรอินทรีย์จังหวัดอำนาจเจริญ” ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2564 ได้ระบุต้นแบบ “ยโสธร โมเดล” ไว้ว่าเป็นต้นแบบมีลักษณะที่ภาคเอกชนเป็นหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ แสดงให้เห็นว่าจังหวัดยโสธรมีศักยภาพในด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ได้ชัดเจนกว่าจังหวัดอำนาจเจริญ อย่างไรก็ตาม จังหวัดอำนาจเจริญมีภาคประชาชนเข้มแข็งที่มีส่วนร่วม และมีความสามัคคี ดังจะเห็นได้จากจังหวัดอำนาจเจริญมี “ธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญ” และสภากลางจังหวัดเพื่อความอยู่ดีมีสุข ซึ่งภาคประชาชนจะมาบทบาทที่จะดูแลและจัดการพัฒนาชุมชน ตำบล จังหวัดของตนเอง

จังหวัดอำนาจเจริญยังมีชื่อเสียงในฐานะ “เมืองสมุนไพร” ซึ่งถือเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญ โดยเฉพาะตำรับยาสมุนไพรจากคัมภีร์โบราณที่ค้นพบในจังหวัดอำนาจเจริญ สืบเนื่องมาจากมรดกทางภูมิปัญญาที่สะท้อนให้เห็นจากการเป็นเมืองสมุนไพร จังหวัดอำนาจเจริญได้มีมรดกทางภูมิปัญญาที่ตกทอดมาจนถึงปัจจุบัน เป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีชื่อเสียง “พนาพรหม” ที่ผลิตโดยโรงพยาบาลแพทย์แผนไทยพนา อำเภอพนา และจัดเป็นสินค้า OTOP ชนิดหนึ่งของจังหวัดอำนาจเจริญ

ทั้งนี้ “ผ้าไหม” สินค้าพื้นเมืองที่มีชื่อเสียงของจังหวัดอำนาจเจริญที่แต่ละชุมชนต่างมีวัฒนธรรมการทอผ้าที่มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง นอกจากนี้ จังหวัดอำนาจยังได้มีการผลิตอาหารที่เหมาะสมกับการเลือกซื้อเป็นของฝากจากการเดินทางเยือนจังหวัดอำนาจเจริญ คือ หมูแท้ ซึ่งสำราญ ที่เป็นสินค้าขึ้นชื่อของอำเภอเมืองอำนาจเจริญ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสินค้าโดยชุมชน หรือ OTOP ของจังหวัดอำนาจเจริญมีอัตลักษณ์ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดใกล้เคียงแล้ว อาจไม่พบความแตกต่างระหว่างสินค้าของแต่ละจังหวัด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะอัตลักษณ์สินค้ายังไม่มีความโดดเด่น รวมไปถึงการตลาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี

(2) ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว และการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จังหวัดอำนาจเจริญเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่สวยงามและมีคุณค่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วนอุทยานภูสิงห์ ภูผาผึ้ง พุทธอุทยานพระมงคลมิ่งเมือง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ วัดถ้ำแสงเพชร และ พระ"หล่อ เหลา⁶ เอา โลด" ที่เป็นพระคู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดอำนาจเจริญ

จังหวัดอำนาจเจริญมีหมู่บ้านวัฒนธรรมหมอลำที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ คือ หมู่บ้านวัฒนธรรมบ้านปลาข้าว จังหวัดอำนาจเจริญ รวมไปถึงโรงพยาบาลแพทย์แผนไทยพนา ที่เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างรายได้ให้กับชุมชน

นโยบายของจังหวัดอำนาจเจริญในการส่งเสริมด้านกีฬา เป็นแรงดึงดูดให้นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจด้านกีฬา สนใจการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดอำนาจเจริญมากขึ้น โดยเฉพาะการแข่งขันจักรยาน และเจ็ตสกี โดยในการแข่งขันจักรยาน จังหวัดอำนาจเจริญได้จัดการแข่งขัน “ปั่นใจเกินร้อยพิชิตภูสิงห์ ” ซึ่งเป็นการจัดการแข่งขันขึ้นเป็นครั้งที่ 2

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจังหวัดอำนาจเจริญเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่สวยงาม และมีคุณค่า มีประวัติและเรื่องราวที่น่าสนใจ แต่เมื่อศึกษาเปรียบเทียบกับทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวแล้ว พบว่าในพื้นที่อื่น ๆ ต่างก็มีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่สวยงามและมีคุณค่าเช่นกัน แตกต่างกันที่การให้คุณค่าและการมีส่วนร่วมกันดูแลรักษาของชุมชน รวมไปถึงการประชาสัมพันธ์ที่ได้ผล ทำให้สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เป็นที่รู้จักต่อคนทั่วไป สามารถทำให้นักท่องเที่ยวโดยทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก

นอกจากนี้ ด้านนโยบายของจังหวัดอำนาจเจริญในการส่งเสริมด้านกีฬา เป็นแรงดึงดูดให้นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจด้านกีฬา สนใจการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดอำนาจเจริญมากขึ้น โดยเฉพาะการแข่งขันจักรยาน และเจ็ตสกี แม้ว่า จังหวัดอำนาจเจริญได้จัดการแข่งขัน “ปั่นใจเกินร้อยพิชิตภูสิงห์ ” รวมทั้งผลักดันให้จังหวัดอำนาจเจริญเป็นเมืองจักรยาน โดยสังเกตได้จากสัญลักษณ์จักรยานที่ประดับรอบจังหวัดอำนาจเจริญ แต่จากการสำรวจและเก็บข้อมูลจากคณะผู้ศึกษาที่ได้ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญในสถานที่ท่องเที่ยว 11 แห่ง พบว่าระหว่างทางมีชาวอำนาจเจริญเดินทางโดยใช้จักรยานเพียง 11 คน และกลุ่มนักปั่นจักรยาน 3 คน เท่านั้น อย่างไรก็ตาม สำหรับการผลักดันการเป็นมิกิฟิเจ็ตสกี พบว่านอกจากสนามซ้อมและสนามแข่งขันในภาคกลางแล้ว พบว่ามีสถานที่แข่งขันภายในประเทศน้อยมาก ประกอบกับการมีนักกีฬาเยาวชนทีมชาติภายในจังหวัด จึงมีความเหมาะสมที่จะผลักดันกีฬาเจ็ตสกีของจังหวัดให้โดดเด่น

⁶ พระเหลาเทพนิมิต เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัยที่มีลักษณะงดงาม และเชื่อว่างดงามที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สร้างโดยช่างศิลป์ชาวเวียงจันทร์และได้รับอิทธิพลมาจากล้านนา ประดิษฐานอยู่ในวัดพระเหลาเทพนิมิต อำเภอพนา จังหวัดอำนาจเจริญ

(3) นโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

จังหวัดอำนาจเจริญได้มีการดำเนินโครงการ “โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี” ตามนโยบายนวัตวิถี ที่มีการพัฒนาการท่องเที่ยวหมู่บ้าน การใช้นวัตกรรมผสมผสานกับวิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น สร้างเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคงยิ่งขึ้น โดยที่จังหวัดอำนาจเจริญได้ส่งเสริมของดีจังหวัดอำนาจเจริญ อาทิ การเน้นเกษตรสีเขียว ความตั้งใจทำให้จังหวัดอำนาจเจริญเป็นแหล่งข้าวปลาอาหารอีสานที่มีความมั่นคง รวมทั้ง การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ของดีของจังหวัด

ทั้งนี้ “โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี” เป็นโครงการที่รัฐบาลใช้เป็นเครื่องมือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เกิดรายได้กับชุมชน ภายใต้ความรับผิดชอบของกรมพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีแนวคิดเริ่มต้นมาจากแผนพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ที่เน้นให้บุคคล องค์กร และชุมชนมีศักยภาพในจะแข่งขันทางการค้าที่ดีขึ้น เกิดความยั่งยืนในการสร้างรายได้ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมีรายได้มากขึ้น โดยมุ่งเน้นการพัฒนาในภาคการผลิตและการบริการ ซึ่งทางกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทยจะเป็นผู้ส่งเสริมความรู้ และเป็นตัวกลางในการประสานการมีส่วนร่วมของชุมชนในทุก ๆ พื้นที่ทั่วประเทศ ทั้งในเส้นทางการท่องเที่ยวกระแสหลัก เมืองรอง และแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งแสดงว่า ในทุกจังหวัดทั้งเมืองหลักและเมืองรอง ได้มีการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีด้วยเหมือนกัน ดังนั้น การได้เปรียบกันจึงอยู่ที่ประเด็นสิ่งที่จะสามารถดึงดูดการท่องเที่ยว คือ ความเป็นอัตลักษณ์ของสินค้าที่ผลิตขึ้นจากชุมชนนั้น ๆ

ภาคผนวก ง.

การวิเคราะห์ช่องว่าง (Gap Analysis) ด้านการท่องเที่ยว

การวิเคราะห์ช่องว่าง (Gap Analysis) ด้านการท่องเที่ยว

การวิเคราะห์ Gap Analysis เป็นการวิเคราะห์ช่องว่างที่เกิดขึ้นในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาช่องว่างที่เกิดขึ้นนั้น เกิดจากความไม่สอดคล้องของระบบการบริหารงานหรือไม่ เพื่อวิเคราะห์ แก้ไขปัญหาของความไม่สอดคล้อง ทั้งนี้ เนื่องจากจังหวัดรองในการศึกษาไม่มีแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวโดยตรง คณะผู้วิจัยจึงใช้ตัวชี้วัดจากแผนพัฒนาจังหวัดของจังหวัดรองทั้ง 3 จังหวัด ที่มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยพิจารณาจากสถานการณ์ปัจจุบัน (เท่าที่คณะผู้วิจัยจะประสานงานขอความอนุเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด) และนำมาวิเคราะห์ช่องว่างระหว่างตัวชี้วัดและสถานการณ์ เพื่อระบุปัญหาของการบรรลุเป้าหมาย ในด้านความเพียงพอที่จะบรรลุเป้าหมาย ความเหมาะสมในการสร้างตัวชี้วัดดังกล่าวตามบริบทเชิงพื้นที่ ความมีประสิทธิภาพของการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย และข้อจำกัดที่อาจจะมีผลต่อการบรรลุเป้าหมายนั้น ๆ ซึ่งผลการวิเคราะห์นี้ จะสามารถเป็นข้อมูลนำไปสู่การร่างยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมทั้งการนำแผนยุทธศาสตร์ไปปรับเป็นแผนปฏิบัติการ ซึ่งเป็นการดำเนินการวิจัยในระยะต่อไป โดย ผลการวิเคราะห์ GAP Analysis โดยการวิเคราะห์ตามตัวชี้วัดแผนพัฒนาแต่ละจังหวัด มีรายละเอียดดังนี้

จังหวัดยโสธร

สำหรับการวิเคราะห์ GAP Analysis ได้ใช้แผนพัฒนาจังหวัดยโสธร พ.ศ. 2561– 2564 ที่ระบุตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ไว้ 3 ตัวชี้วัดตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ดังนี้

- (1) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว (ร้อยละ 5/ปี)
- (2) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP (ร้อยละ 4/ปี)
- (3) อนุรักษ์ พื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งในเชิงประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทาง

วัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

จากการวิเคราะห์ GAP Analysis โดยการวิเคราะห์ตามตัวชี้วัดแผนพัฒนาจังหวัดยโสธร พบว่า ตัวชี้วัดอันดับที่ 1 ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว คือ “ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว (ร้อยละ 5/ปี)” จากประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมประเพณี และการค้า การท่องเที่ยว จากข้อมูลที่ได้รับจากการสอบถามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านทางสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดยโสธร พบว่าจังหวัดยโสธรมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 4 ต่อปี เห็นได้ว่าเกินช่องว่างเป็นส่วนต่างที่ร้อยละ 1 ต่อปี ดังนั้น จึงมีความเป็นไปได้ที่จะบรรลุเป้าหมายที่จะมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 5 ปี เมื่อสิ้นสุดแผน ทั้งนี้ตัวชี้วัดดังกล่าวมีความเหมาะสม เพราะสามารถดำเนินการได้บรรลุผลได้จริง แต่มีแนวโน้มว่าจะเป็นการตั้งเกณฑ์ที่สูงเกินความเป็นจริงเนื่องจากคณะผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่ายังมีระยะเวลาในการดำเนินการอยู่ค่อนข้างมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรจะเป็น ทั้งนี้เห็น

ได้จากการดำเนินงานในปีที่ 1 ยังไม่บรรลุเป้าหมาย ในขณะที่ข้อจำกัดด้านนโยบายที่สำคัญของการบรรลุเป้าหมายนี้คือ จังหวัดให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดด้านรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นลำดับรอง ตัวชี้วัดถัดมา คือ “ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP (ร้อยละ 4/ปี สะสมเป็นร้อยละ 16 ในปี 2564)” จากประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ซึ่งข้อมูลจากแหล่งเดียวกันพบว่า จังหวัดยโสธรมีมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP เพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 0.5 ซึ่งยังไม่เพียงพอที่จะบรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้เป้าหมายตามตัวชี้วัดดังกล่าวมีลักษณะที่ตั้งเป้าหมายที่สูงเกินความเป็นจริง ทำให้การดำเนินงานไม่มีประสิทธิภาพ โดยข้อจำกัดเชิงนโยบายที่สำคัญคือ ไม่มีนโยบายพัฒนาและส่งเสริมสินค้า OTOP ที่เป็นรูปธรรมเพื่อบรรลุเป้าหมายของรายได้จากการจำหน่ายสินค้า

สำหรับตัวชี้วัดจาก ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 อนุรักษ์ พัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ “อนุรักษ์ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งในเชิงประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ” โดยในปัจจุบัน แหล่งท่องเที่ยว 2 ใน 3 แห่งได้รับการบูรณะ (บูรณะอย่างเป็นทางการ 2 แห่ง คือ วิมานพญาแถน และธาตุกองข้าวน้อย) ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวไม่เพียงพอที่จะบรรลุเป้าหมาย อีกทั้งเป้าหมายนั้นยังไม่มีข้อมูลชัดเจนในเชิงปริมาณ ทำให้ไม่สามารถประเมินประสิทธิภาพของการดำเนินงานได้ ซึ่งเป็นข้อสังเกตว่าไม่มีการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนในเรื่องนโยบายการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

จังหวัดศรีสะเกษ

1) ผลการวิเคราะห์ GAP Analysis โดยการวิเคราะห์ตามตัวชี้วัดแผนพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษ

สำหรับการวิเคราะห์ GAP Analysis ได้ใช้แผนพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษ รอบใหม่ (พ.ศ. 2561–2564) ที่ระบุตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ไว้ 2 ตัวชี้วัด ดังนี้

- (1) รายได้จากการท่องเที่ยว 2,300 ล้านบาท ในปี 2564
- (2) รายได้จากการจำหน่ายสินค้า OTOP 2,585 ล้านบาท ในปี 2564

จากการวิเคราะห์ GAP Analysis โดยการวิเคราะห์ตามตัวชี้วัดแผนพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ตัวชี้วัดอันดับที่ 1 ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว คือ “รายได้จากการท่องเที่ยว 2,300 ล้านบาท ในปี 2564” จากประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้พึ่งตนเองและแข่งขันได้ โดยจากข้อมูลที่ได้รับจากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า รายได้จากการท่องเที่ยวในปี 2561 เท่ากับ 2019 ล้านบาท (มีมูลค่าประมาณการในช่วงสิงหาคม – ธันวาคม 2561 โดยนำข้อมูลจากช่วงเวลาเดียวกัน ในปี 2559 และ 2560 มาหารเฉลี่ย) ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวมีความเป็นไปได้ที่จะบรรลุเป้าหมาย การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพ อีกตัวชี้วัดหนึ่งจากประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 เช่นกัน คือ “รายได้จากการจำหน่าย

สินค้า OTOP 2,585 ล้านบาท ในปี 2564” จากข้อมูลที่ได้รับจากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ ทำให้ทราบว่า รายได้จากการท่องเที่ยวศรีสะเกษมีมูลค่า 4,470,250,707.5/ปี 2561 (ประมาณการจาก ม .ค. - ก.ย. 61) โดยจากข้อมูลดังกล่าว ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดอยู่กว่า 1 เท่าตัว จึงมีความเพียงพอที่จะบรรลุเป้าหมาย ซึ่งการตั้งเป้าหมายดังกล่าวอาจตั้งเป้าหมายที่ต่ำกว่าความเป็นจริง อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงผลสัมฤทธิ์พบว่า การดำเนินงานในการจำหน่ายสินค้า OTOP มีประสิทธิภาพ

จังหวัดอำนาจเจริญ

การวิเคราะห์ Gap Analysis เป็นการวิเคราะห์ช่องว่างที่เกิดขึ้นในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาช่องว่างที่เกิดขึ้นนั้น เกิดจากความไม่สอดคล้องของระบบการบริหารงานหรือไม่ เพื่อวิเคราะห์แก้ไขปัญหาคือความไม่สอดคล้อง ทั้งนี้ เนื่องจากจังหวัดศรีสะเกษในการศึกษาไม่มีแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวโดยตรง คณะผู้วิจัยจึงใช้ตัวชี้วัดจากแผนพัฒนาจังหวัดของจังหวัดศรีสะเกษทั้ง 3 จังหวัด ที่มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยพิจารณาจากสถานการณ์ปัจจุบัน (เท่าที่คณะผู้วิจัยจะประสานงานขอความอนุเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด) และนำมาวิเคราะห์ช่องว่างระหว่างตัวชี้วัดและสถานการณ์ เพื่อระบุปัญหาของการบรรลุเป้าหมาย ในด้านความเพียงพอที่จะบรรลุเป้าหมาย ความเหมาะสมในการสร้างตัวชี้วัดดังกล่าวตามบริบทเชิงพื้นที่ ความมีประสิทธิภาพของการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย และข้อจำกัดที่อาจจะมีผลต่อการบรรลุเป้าหมายนั้น ๆ ซึ่งผลการวิเคราะห์นี้ จะสามารถเป็นข้อมูลนำไปสู่การร่างยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมทั้งการนำแผนยุทธศาสตร์ไปปรับเป็นแผนปฏิบัติการ ซึ่งเป็นการดำเนินการวิจัยในระยะต่อไป

สำหรับการวิเคราะห์ GAP Analysis ได้ใช้แผนพัฒนาจังหวัดอำนาจเจริญ 4 ปี พ.ศ. 2561–2564 (ฉบับปรับปรุง) ที่ระบุตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ไว้ 4 ตัวชี้วัด ดังนี้

- (1) แหล่งท่องเที่ยวได้รับการปรับปรุงและพัฒนา 28 แห่ง ภายในปี 64
- (2) นักท่องเที่ยวและผู้มาเยี่ยมเยือน ต่อปีไม่น้อยกว่า 2.8 แสนคน/ปี สิ้นแผนไม่น้อยกว่า 1.12 ล้านคน ภายในปี 64

- (3) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าขายแดน ร้อยละ 2 ต่อปี
- (4) รายได้จากการจำหน่ายสินค้า OTOP เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี

จากการวิเคราะห์ GAP Analysis โดยการวิเคราะห์ตามตัวชี้วัดแผนพัฒนาจังหวัดอำนาจเจริญ 4 ปี พ.ศ. 2561–2564 (ฉบับปรับปรุง) ทั้ง 4 ตัวชี้วัดจากจากประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมและยกระดับการค้าขายแดน การค้า อุตสาหกรรม การลงทุน การท่องเที่ยว และการบริการสู่สากล พบว่า ตัวชี้วัดอันดับที่ 1 ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว คือ "แหล่งท่องเที่ยวได้รับการปรับปรุงและพัฒนา 28 แห่ง ภายในปี 64" ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจากการประสานงานของสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า ในปี 2560 ได้มี

การพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวเพียง 1 แห่ง ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การดำเนินการการปรับปรุงและพัฒนาจำนวน 1 แห่งนั้น ไม่เพียงพอที่จะบรรลุเป้าหมายที่จะปรับปรุงและพัฒนาทั้งหมด 28 แห่ง แสดงให้เห็นว่าเป็นการตั้งเป้าหมายที่สูงเกินจริง แต่การดำเนินงานพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวอาจยังมีประสิทธิผล ทั้งนี้ โดยสรุปตัวชี้วัดนี้มีสภาพความเป็นจริงไม่สอดคล้องกับเป้าหมายการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ตัวชี้วัดที่ได้รับการวิเคราะห์ถัดมาคือ “นักท่องเที่ยวและผู้มาเยี่ยมเยือน ต่อปีไม่น้อยกว่า 2.8 แสนคน/ปี สิ้นแผนไม่น้อยกว่า 1.12 ล้านคน ภายในปี 64” ทั้งนี้จากข้อมูลที่ได้รับคือ มีนักท่องเที่ยวและผู้มาเยี่ยมเยือนในปี 2560 จำนวน 129,466 คน ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว และจำนวนนักท่องเที่ยวและผู้เยี่ยมเยือนยังไม่เพียงพอที่จะบรรลุเป้าหมายอยู่มาก อีกทั้งการตั้งเป้าหมายมีลักษณะที่สูงเกินความจริง อาจแสดงถึงการดำเนินงานที่ยังไม่มีประสิทธิผล และสภาพความเป็นจริงไม่สอดคล้องกับเป้าหมาย อีกตัวชี้วัดหนึ่งจากประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 เช่นกัน คือ “ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าชายแดน ร้อยละ 2 ต่อปี” จากข้อมูลที่ได้รับจากสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอำนาจเจริญ ทำให้ทราบว่ารายได้จากการค้าชายแดน ปี 2558 มีมูลค่า 123,740,393 บาท ปี 2559 มีมูลค่า 66,394,216 บาท ปี 2560 มีมูลค่า 80,007,210 บาท เนื่องจากมูลค่าของการค้าชายแดนมีมูลค่าที่ค่อนข้างน้อย และค่อนข้างแปรปรวน คณะผู้วิจัยจึงไม่สามารถประเมินได้ ทั้งนี้สภาพความเป็นจริงไม่สอดคล้องกับการตั้งเป้าหมายมูลค่าการค้าชายแดน ทั้งนี้ การกำหนดเป้าหมายที่เหมาะสมอาจอยู่ในรูปของการตั้งเป้าหมายในเชิงมูลค่าการค้าชายแดน ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวตัวชี้วัดสุดท้ายคือ “รายได้จากการจำหน่ายสินค้า OTOP เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี” รายได้จาก OTOP ปีงบประมาณ 58/1,043,954,376 บาท ปี 59/1,180,271,851 บาท ปี 60/1,537,894,070 บาท ปี 61/1,866,082,780 บาท เพิ่มขึ้นในปี 59 – 60 ร้อยละ 30.3 และเพิ่มขึ้นในปี 60 - 61 ร้อยละ 21.3 ซึ่งมูลค่าดังกล่าวเพียงพอที่จะบรรลุเป้าหมาย อย่างไรก็ตามการตั้งเป้าหมายอาจต่ำกว่าความเป็นจริง ทั้งนี้ทั้งนั้น จากข้อมูลมูลค่ารายได้จากการจำหน่ายสินค้า OTOP ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การดำเนินงานด้านการจำหน่ายสินค้า OTOP มีประสิทธิภาพสูง

ภาคผนวก จ.
การวิเคราะห์ TOWS Matrix

1. TOWS Matrix

1.1) จังหวัดยโสธร

TOWS Matrix ด้าน Supply

ปัจจัยภายใน (Internal Factors) ปัจจัยภายนอก (External Factors)	จุดแข็ง (Strengths: S) S1) สินค้า : สินค้าเกษตรอินทรีย์ OTOP อาหารพื้นเมือง S2) สถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ โดดเด่น S3) กิจกรรมการท่องเที่ยว : เทศกาล ตามวัฒนธรรม ศิลปิน และปราชญ์ ชาวบ้านที่มีชื่อเสียง และเป็นเมืองแห่ง ความสุข	จุดอ่อน (Weaknesses: W) W1) สถานที่ท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ไม่ ดึงดูด ไม่มีจุดขาย และขาดเรื่องราว W2) การเดินทางไม่สะดวก เนื่องจาก โครงข่ายถนนและขนส่งสาธารณะ และไม่ดีดขายแดนเหมือนจังหวัด ใกล้เคียง W3) ไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยว ขาด ระบบชลประทาน ปราชญ์ชาวบ้านมี อิทธิพลน้อย และอากาศร้อน
โอกาส (Opportunities: O) O1) สนามบินเลิงนกทา รถไฟรางคู่ ถนนสี่เลน O2) คลังสินค้า O3) โอกาสในการพัฒนากิจกรรมการ ท่องเที่ยวที่บ้านท่าเยียม และพัฒนา เส้นทางท่องเที่ยวอารยธรรม โบราณ	กลยุทธ์ SO (SO Strategies) SO1) กระจายสินค้าเกษตรอินทรีย์ OTOP และอาหารพื้นเมืองผ่าน คลังสินค้าที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สนามบินแห่งใหม่ ทางรถไฟใหม่ และ ถนนใหม่ที่สะดวกขึ้น SO2) ใช้โครงสร้างพื้นฐานการเดินทาง ใหม่ สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมของจังหวัด	กลยุทธ์ WO (WO Strategies) WO1) โครงสร้างพื้นฐานทางการขนส่ง จะช่วยทำให้การเดินทางเพื่อการ ท่องเที่ยวสะดวกมากขึ้น WO2) การพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว และเส้นทางอารยธรรมจะช่วยเรื่องราว และจุดขายการท่องเที่ยวให้ดีขึ้น
อุปสรรค (Threats: T) T1) สนามบินเลิงนกทาจะให้ประโยชน์ อำนาจเจริญมากกว่ายโสธร T2) มีคู่แข่งในการสร้างคลังสินค้าจาก จังหวัดใกล้เคียง	กลยุทธ์ ST (ST Strategies) (ไม่มีข้อมูล)	กลยุทธ์ WT (WT Strategies) (ไม่มีข้อมูล)

TOWS Matrix ด้าน Demand

ปัจจัยภายใน (Internal Factors) ปัจจัยภายนอก (External Factors)	จุดแข็ง (Strengths: S) S1) ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อภาพยนตร์และโทรทัศน์	จุดอ่อน (Weaknesses: W) W1) ขาดการประชาสัมพันธ์เชิงลึก W2) นักท่องเที่ยวไม่ประทับใจ
โอกาส (Opportunities: O) (ไม่มีข้อมูล)	กลยุทธ์ SO (SO Strategies) (ไม่มีข้อมูล)	กลยุทธ์ WO (WO Strategies) (ไม่มีข้อมูล)
อุปสรรค (Threats: T) T1) การประชาสัมพันธ์ในภูมิภาคอื่น ๆ และจังหวัดอื่น ๆ มีความโดดเด่นมากกว่า	กลยุทธ์ ST (ST Strategies) ST1) ใช้จุดเด่นด้านเรื่องราวของจังหวัดที่อยู่ในภาพยนตร์และโทรทัศน์เป็นจุดเด่นในการประชาสัมพันธ์ให้เกิดความแตกต่างจากภูมิภาค และจังหวัดอื่น ๆ	กลยุทธ์ WT (WT Strategies) WT1) ประชาสัมพันธ์ให้ถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบในการท่องเที่ยวแบบ CBT วิถีอีสาน WT2) สร้างมาตรฐานการให้บริการที่เป็นที่ยอมรับ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการให้บริการของผู้ประกอบการในจังหวัด

TOWS Matrix ด้าน กลไกการขับเคลื่อน

ปัจจัยภายใน (Internal Factors) ปัจจัยภายนอก (External Factors)	จุดแข็ง (Strengths: S) S1) นโยบายจากภาครัฐ อาทิ นวัตกรรม และคนกล้าคิดค้น	จุดอ่อน (Weaknesses: W) W1) ด้านการบริหารยังขาดแผนปฏิบัติการ การเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว และผู้บริหารเปลี่ยนบ่อย W2) ประชาชนไม่เข้าใจการท่องเที่ยว W3) ขาดนักลงทุน และแรงงานหนุ่มสาว
โอกาส (Opportunities: O) O1) โอกาสจากนโยบายภาครัฐ อาทิ เมืองรอง และครัวโลก O2) โกล้จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็น	กลยุทธ์ SO (SO Strategies) SO1) ใช้งบประมาณจากโครงการนวัตกรรม เพื่อพัฒนาศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยว และนโยบายครัวโลก	กลยุทธ์ WO (WO Strategies) WO1) สร้างแผนปฏิบัติการ การเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน และการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว เพื่อสนับสนุน

สถานที่จัดงานซีเกมส์ ในปี 2025	SO2) ใช้ความสร้างสรรค์ของคนหนุ่มสาวที่กลับคืนถิ่นรองรับการท่องเที่ยว นโยบายเมืองรอง ครีวโลก และการจัดซีเกมส์ในปี 2025	นโยบายเมืองรอง ครีวโลก และการจัดซีเกมส์ในปี 2025 WO2) สร้างความเข้าใจในการท่องเที่ยวที่ถูกต้องให้กับประชาชนเพื่อรองรับนโยบายท่องเที่ยวเมืองรองและการจัดงานซีเกมส์ในปี 2025
อุปสรรค (Threats: T) T1) โกล้เมืองรองที่มีศักยภาพ T2) รัฐบาลมองเห็นศักยภาพไฮสโตร์เพียงแค่การท่องเที่ยวแบบ CBT T3) วัฒนธรรมมีความใกล้เคียงกับจังหวัดข้างเคียง	กลยุทธ์ ST (ST Strategies) ST1) ใช้งบประมาณจากโครงการนวัตกรรมในการสนับสนุนความสร้างสรรค์ของคนหนุ่มสาวที่กลับคืนถิ่น ในการเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวให้เป็นมากกว่า CBT และเพิ่มจุดเด่นที่สร้างสรรค์ในการชูวัฒนธรรมแบบไฮสโตร์	กลยุทธ์ WT (WT Strategies) WT1) สร้างแผนปฏิบัติการ การเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน และการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวให้เป็นมากกว่า CBT WT2) สร้างความเข้าใจการท่องเที่ยวให้กับประชาชน เพื่อเพิ่มศักยภาพและจุดเด่นทางวัฒนธรรมแบบไฮสโตร์ให้แตกต่างจากจังหวัดข้างเคียง

TOWS Matrix ด้านคุณภาพการให้บริการ (ข้อมูลไม่เพียงพอ)

1.2) จังหวัดศรีสะเกษ TOWS Matrix ด้าน Supply

ปัจจัยภายใน (Internal Factors) ปัจจัยภายนอก (External Factors)	จุดแข็ง (Strengths: S) S1) สถานที่ท่องเที่ยวมีพื้นที่ติดกับกัมพูชา ติดแม่น้ำมูล มีทุ่งดอกกำลาวน ปราสาทขอมโบราณ วัดโบราณ แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (วิวผา) CBT และเป็นกลุ่มจังหวัดท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง S2) วัฒนธรรมชนเผ่า เส้นทางท่องเที่ยวปราสาทขอม ประเพณีแซนโหม้นตา กีฬาโตดเด่น (วิ่ง กับแข่งเรือ) และมีศิลปินที่มีชื่อเสียง S3) ใก้อย่างไม่มิดัน	จุดอ่อน (Weaknesses: W) W1) แหล่งท่องเที่ยวกระจุกตัว และอากาศร้อน W2) แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งขาดกิจกรรม ระบบชลประทาน และที่พักไม่หลากหลาย W3) เส้นทาง EWEC และ EEC ไม่ผ่านและอำเภอเมืองไกลจากช่องทางแดน
--	---	---

โอกาส (Opportunities: O) O1) รายได้เพิ่มจากการเปิดเขาพระวิหาร ศูนย์กลางโลจิสติกส์ O2) รถไฟรางคู่ไปอุบลราชธานี โครงการสร้างถนนขนาดใหญ่ O3) โครงการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงอารยธรรมขอมกับจังหวัดใกล้เคียง และมีพื้นที่ติดกับแม่น้ำมูล	กลยุทธ์ SO (SO Strategies) SO1) ใช้โครงสร้างพื้นฐานที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตเพื่อสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่หลงใหลในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมขอม ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (วิวผา) และดื่มด่ำบรรยากาศอีสานริมแม่น้ำมูล	กลยุทธ์ WO (WO Strategies) WO1) สร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ เพื่อลดการกระจุกตัวของแหล่งท่องเที่ยว โดยใช้โครงสร้างพื้นฐานใหม่ที่จะเกิดขึ้นสนับสนุนการเดินทางที่สะดวกมากขึ้น WO2) เพิ่มกิจกรรม และการเล่าเรื่องราวของแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงคุณภาพที่พัก เพื่อสนับสนุนการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมกับจังหวัดใกล้เคียง
อุปสรรค (Threats: T) (ไม่มีข้อมูล)	กลยุทธ์ ST (ST Strategies) (ไม่มีข้อมูล)	กลยุทธ์ WT (WT Strategies) (ไม่มีข้อมูล)

TOWS Matrix ด้าน Demand

ปัจจัยภายใน (Internal Factors) ปัจจัยภายนอก (External Factors)	จุดแข็ง (Strengths: S) (ไม่มีข้อมูล)	จุดอ่อน (Weaknesses: W) W1) ขาดการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงลึก
โอกาส (Opportunities: O) (ไม่มีข้อมูล)	กลยุทธ์ SO (SO Strategies) (ไม่มีข้อมูล)	กลยุทธ์ WO (WO Strategies) (ไม่มีข้อมูล)
อุปสรรค (Threats: T) T1) การประชาสัมพันธ์ในภูมิภาคอื่น ๆ และจังหวัดอื่น ๆ มีความโดดเด่นมากกว่า	กลยุทธ์ ST (ST Strategies) (ไม่มีข้อมูล)	กลยุทธ์ WT (WT Strategies) WT1) ทำการประชาสัมพันธ์ให้ถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวที่รักในการท่องเที่ยว CBT วิถีอีสาน และการท่องเที่ยวธรรมชาติเชิงดูผา และวัฒนธรรมขอม

TOWS Matrix ด้านกลไกการขับเคลื่อน

ปัจจัยภายใน (Internal Factors) ปัจจัยภายนอก (External Factors)	จุดแข็ง (Strengths: S) S1) นวัตกรรม	จุดอ่อน (Weaknesses: W) W1) ไม่มีแผนงานการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน งบประมาณสั่งจ่ายไม่มีประสิทธิภาพ ขาดการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ดี และผู้บริหารเปลี่ยนบ่อย W2) ไม่มีเงินลงทุน ขาดแคลนแรงงานหนุ่มสาว และหน่วยงานที่สนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง W3) ประชาชนไม่เข้าใจการท่องเที่ยว
โอกาส (Opportunities: O) O1) ท่องเที่ยวเมืองรอง และครัวโลก O2) การจัดแข่งขัน Moto GP (บุรีรัมย์) และซีเกมส์ 2025 (อุบลราชธานี)	กลยุทธ์ SO (SO Strategies) SO1) ใช้งบประมาณจากนโยบายนวัตกรรมในการเพิ่มศักยภาพ เพื่อรองรับนโยบายท่องเที่ยวเมืองรอง ครัวโลก และการจัดซีเกมส์ในปี 2025	กลยุทธ์ WO (WO Strategies) WO1) สร้างแผนปฏิบัติการ การเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน และการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองรอง ครัวโลก และการจัดซีเกมส์ในปี 2025 รวมถึงสนับสนุนให้เกิดการลงทุน การคืนถิ่นของแรงงานหนุ่มสาว และคณะกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด WO2) สร้างความเข้าใจการท่องเที่ยวให้กับประชาชน สร้างแผนปฏิบัติการ การเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน และการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองรอง ครัวโลก และการจัดซีเกมส์ในปี 2025 และคณะกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด
อุปสรรค (Threats: T) T1) ตั้งอยู่ใกล้เมืองรองที่มีศักยภาพ T2) รัฐบาลมองเห็นศักยภาพจังหวัดศรีสะเกษเพียงการท่องเที่ยวแบบ CBT	กลยุทธ์ ST (ST Strategies) ST1) ใช้งบประมาณจากนโยบายนวัตกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวให้ เป็นมากกว่า CBT และชูโรงวัฒนธรรม	กลยุทธ์ WT (WT Strategies) WT1) สร้างแผนปฏิบัติการ การเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน และการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเพิ่ม

เท่านั้น T3) วัฒนธรรมมีความใกล้เคียงกับ จังหวัดข้างเคียง	อีสานในรูปแบบของจังหวัดศรีสะเกษ ให้แตกต่างจากจังหวัดข้างเคียง	ศักยภาพการท่องเที่ยวให้เป็นมากกว่า CBT WT2) สร้างความเข้าใจการท่องเที่ยว ให้กับประชาชน เพื่อเพิ่มศักยภาพ และจุดเด่นทางวัฒนธรรมแบบศรีสะเกษ ให้แตกต่างจากจังหวัดข้างเคียง
--	--	--

TOWS Matrix ด้านคุณภาพการให้บริการ (ข้อมูลไม่เพียงพอ)

1.3) จังหวัดอำนาจเจริญ

TOWS Matrix ด้าน Supply

ปัจจัยภายใน (Internal Factors)	จุดแข็ง (Strengths: S) S1) ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร และสินค้า OTOP S2) ท่องเที่ยวเชิงศาสนา ธรรมชาติ (ภูสิงห์ และภูผาผึ้ง) และแหล่งท่องเที่ยวเชิงกิจกรรม (โรงพยาบาลพนนา) รวมถึงมีพื้นที่ติดริมโขงไทย-ลาว S3) กีฬาเด่น (จักรยาน กับเจตสกี) มีปรากฏการณ์ตะวันอ้อมข้าว มีศิลป์ และนักกีฬา (จักรยาน) ที่มีชื่อเสียง	จุดอ่อน (Weaknesses: W) W1) ขาดชลประทานเพื่อการสนับสนุนการท่องเที่ยว ที่พักน้อย อากาศร้อน และยังไม่เป็นที่รู้จัก W2) การเดินทางโดยถนนไม่สะดวก W3) ไม่จัดเป็นกลุ่มจังหวัดท่องเที่ยว ลุ่มน้ำโขง และขาดการสร้างเรื่องราวในสถานที่ท่องเที่ยว
ปัจจัยภายนอก (External Factors)	กลยุทธ์ SO (SO Strategies) SO1) กระจายสินค้าสมุนไพร และสินค้า OTOP ผ่านโครงสร้างพื้นฐานที่กำลังจะเกิดขึ้น และศูนย์กระจายสินค้าแห่งใหม่ของ EEC SO2) สนับสนุนให้เกิดการจัดการแข่งขันกีฬา (เจตสกี) เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวริมโขง ฤดูปรากฏการณ์ตะวันอ้อมข้าว โดยใช้ศิลป์ และบุคคลที่มีชื่อเสียงภายในจังหวัดช่วยประชาสัมพันธ์	กลยุทธ์ WO (WO Strategies) WO1) ใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานใหม่ที่จะเกิดขึ้นในการสนับสนุนการท่องเที่ยว รวมถึงพัฒนาที่พักให้มีมาตรฐานมากขึ้น
โอกาส (Opportunities: O)		
O1) ถนนสี่เลนส์สู่ EEC สะพานมิตรภาพทก (ไทย-ลาว) และรถไฟรางคู่สู่จังหวัดอุบลราชธานี		
O2) ศูนย์กลางโลจิสติกส์ของ EEC		
O3) แหล่งท่องเที่ยวใหม่ริมโขง และมีศักยภาพในการจัดแข่งขันเจตสกี		

อุปสรรค (Threats: T) T1) การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในจังหวัด และภูมิภาคอื่นโดดเด่นกว่า	กลยุทธ์ ST (ST Strategies) ST1) ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้ถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ธรรมชาติ (วิเวก) และแหล่งท่องเที่ยวที่มีการทำสมุนไพร (โรงพยาบาลพนา) และจัดกิจกรรมให้กลุ่มคนที่ชื่นชอบกีฬา (เจตสกี และจักรยาน) ให้มาท่องเที่ยวในจังหวัดมากขึ้น	กลยุทธ์ WT (WT Strategies) WT1) เพิ่มคุณภาพของที่พักรับ สร้างความสะดวกในการเดินทางภายในจังหวัด และประชาสัมพันธ์ให้ถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบในการท่องเที่ยววิถีอีสาน ในแบบอำนาจอริย และจัดกิจกรรมกีฬา (เจตสกี และจักรยาน) เพื่อดึงดูดกลุ่มคนที่ชื่นชอบในกีฬา (เจตสกี และจักรยาน)
---	--	---

TOWS Matrix ด้าน Demand (ข้อมูลไม่เพียงพอ)

TOWS Matrix ด้านกลไกการขับเคลื่อน

ปัจจัยภายใน (Internal Factors) ปัจจัยภายนอก (External Factors)	จุดแข็ง (Strengths: S) S1) นวัตกรรม S2) ภาคประชาสังคมมีความเข้มแข็ง	จุดอ่อน (Weaknesses: W) W1) ขาดการจัดการการดูแล และเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงนโยบายการท่องเที่ยวไม่ตรงกับความต้องการชาวบ้าน และผู้บริหารเปลี่ยนบ่อย W2) ประชาชนไม่เข้าใจเรื่องของการท่องเที่ยว W3) ขาดงานวิจัยการท่องเที่ยว นักลงทุน และแรงงานหนุ่มสาว
โอกาส (Opportunities: O) O1) นโยบายเมืองรอง คลังสินค้า และครัวโลก O2) ใกล้อุบลราชธานีที่จะจัดงานซีเกมส์ในปี 2025	กลยุทธ์ SO (SO Strategies) SO1) ใช้งบประมาณจากนโยบายนวัตกรรมในการเพิ่มศักยภาพ เพื่อรองรับนโยบายท่องเที่ยวเมืองรอง ครัวโลก และการจัดซีเกมส์ในปี 2025 SO2) ใช้ความร่วมมือจากภาคประชาสังคมที่เข้มแข็งในการรองรับนโยบายท่องเที่ยวเมืองรอง ครัวโลก และการจัดซีเกมส์ในปี 2025	กลยุทธ์ WO (WO Strategies) WO1) สร้างแผนปฏิบัติการ การเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน และการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองรอง ครัวโลก และการจัดซีเกมส์ในปี 2025 รวมถึงสนับสนุนให้เกิดการลงทุน การคืนถิ่นของแรงงานหนุ่มสาว งานวิจัยการท่องเที่ยว และคณะกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด WO2) สร้างความเข้าใจการท่องเที่ยว

		ให้กับประชาชน สร้างแผนปฏิบัติการ การเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน และ การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว เพื่อ สนับสนุนนโยบายเมืองรอง ครั้วโลก และการจัดซีเกมส์ในปี 2025 และ คณะกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยว ของจังหวัด
อุปสรรค (Threats: T) T1) ใกล้เคียงเมืองรองที่มีศักยภาพ T2) รัฐบาลมองเห็นจังหวัด อำนาจเจริญมีศักยภาพการท่องเที่ยว แบบ CBT เท่านั้น T3) วัฒนธรรมมีความใกล้เคียงกับ จังหวัดข้างเคียง	กลยุทธ์ ST (ST Strategies) ST1) ใช้งบประมาณจากนโยบายนวัตกรรม วิถีเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวให้ เป็นมากกว่า CBT และชูโรงวัฒนธรรม อีสานในรูปแบบของจังหวัด อำนาจเจริญให้แตกต่างจากจังหวัด ข้างเคียง ST2) ใช้ความร่วมมือจากภาคประชา สังคมที่เข้มแข็ง เพื่อเพิ่มศักยภาพการ ท่องเที่ยวให้เป็นมากกว่า CBT และชู โรงวัฒนธรรมอีสานในรูปแบบของ จังหวัดอำนาจเจริญให้แตกต่างจาก จังหวัดข้างเคียง	กลยุทธ์ WT (WT Strategies) WT1) สร้างแผนปฏิบัติการ การ เชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน งานวิจัย การท่องเที่ยว และการเชื่อมโยงแหล่ง ท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มศักยภาพการ ท่องเที่ยวให้เป็นมากกว่า CBT WT2) สร้างความเข้าใจการท่องเที่ยว ให้กับประชาชน เพื่อเพิ่มศักยภาพ และจุดเด่นทางวัฒนธรรมแบบ อำนาจเจริญให้แตกต่างจากจังหวัด ข้างเคียง

TOWS Matrix ด้านคุณภาพการให้บริการ (ข้อมูลไม่เพียงพอ)

ภาคผนวก จ.

นโยบาย แผนงาน และโครงการที่เกี่ยวข้อง

1. นโยบาย แผนงาน และโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและการพัฒนาจังหวัด/ กลุ่มจังหวัด

นอกจากการทบทวนสถานการณ์ด้านลักษณะทางกายภาพ ปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคม ลักษณะทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว และปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่จังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญ การศึกษาถึงนโยบาย แผนงาน และโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและการพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ก็เป็นอีกองค์ประกอบสำคัญของการทำความเข้าใจถึงมุมมองเชิงโครงสร้างและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ดังที่ได้มีการศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ในหัวข้อต่าง ๆ ก่อนหน้า เนื่องจากการศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวช่วยทำให้พิจารณาภาพฉายเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดต่าง ๆ และกลุ่มจังหวัดในแง่มุมเชิงยุทธศาสตร์หรือความคิดตลอดจนแนวทางในการบริหารจัดการพื้นที่ ซึ่งเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งในแง่กลไกหรือการจัดการด้านการท่องเที่ยวตามที่ปรากฏในแผนภาพองค์ประกอบหลักสำหรับกลยุทธ์การท่องเที่ยวที่ใช้ชุมชนเป็นฐานของ Peter E. Murphy (2013) นอกจากนี้การทำความเข้าใจนโยบาย แผนงาน และโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและการพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ยังเป็นการศึกษาถึงมุมมองของภาครัฐต่อพื้นที่ได้ในทางอ้อมเช่นกันและช่วยทำให้เห็นภาพความสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ ได้ว่ามีตัวแสดงใดที่เกี่ยวข้องบ้าง/มีบทบาทอย่างไร/มีส่วนร่วมกับภาครัฐมากหรือน้อยเพียงใด

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการกล่าวถึงรายละเอียดทั้งหมดเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน และโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและการพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 จะทำให้เนื้อหาสำหรับผลการศึกษาในส่วนนี้มีปริมาณมาก ด้วยเหตุนี้การศึกษาประเด็นดังกล่าว ในที่นี้ จึงเป็นการวิเคราะห์ทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ซึ่งประกอบไปด้วยการวิเคราะห์ทิศทางการพัฒนาปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคม ทิศทางการพัฒนาปัจจัยด้านทรัพยากรในพื้นที่ และทิศทางการพัฒนาปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (1) แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 พ.ศ. 2561– 2564 (ฉบับใหม่)
- (2) แผนพัฒนาจังหวัดยโสธร พ.ศ. 2561 – 2564
- (3) แผนพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษ รอบใหม่ (พ.ศ. 2561 – 2564)
- (4) แผนพัฒนาจังหวัดอำนาจเจริญ 4 ปี พ.ศ. 2561– 2564 (ฉบับปรับปรุง)
- (5) ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของไทย พ.ศ. 2558-2565
- (6) แผนงานในภารกิจหลักของกระทรวงคมนาคม ภายใต้ (ร่าง) ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งของไทย ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)

(7) แผนยุทธศาสตร์กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2560 – 2564

(8) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของประเทศ พ.ศ. 2560-2564

(9) ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2561– 2564)

นอกจากนี้ นักวิจัยยังได้รวบรวมประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากข่าวสาร มติคณะรัฐมนตรี และ ข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ศึกษาเข้ามารวมในการศึกษาทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดด้วย เช่นกัน สำหรับการนำเสนอผลการศึกษาระดับดังกล่าวได้แบ่งออกเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาของพื้นที่ต่าง ๆ โดยเริ่มต้นจากระดับกลุ่มจังหวัด และตามด้วยระดับจังหวัดซึ่งในที่นี้เป็นการนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลของ 3 จังหวัดเท่านั้นตามขอบเขตการวิจัย คือ ยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญ

2.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ได้ประกาศวิสัยทัศน์ของกลุ่มจังหวัดไว้ว่า “ข้าวหอมมะลิเป็นเลิศ ยกระดับการท่องเที่ยวและการค้าชายแดน ” โดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดไว้ 3 ประการ ดังนี้

(1) พัฒนาคุณภาพและเพิ่มมูลค่าข้าวหอมมะลิสู่ความต้องการของตลาด

(2) พัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวให้ได้ระดับมาตรฐานและยั่งยืน

(3) พัฒนาระบบสนับสนุนการบริหารจัดการธุรกิจการค้าและเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนครบวงจร

พันธกิจที่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด 3 ประการ ประกอบไปด้วย (1)

พัฒนาคุณภาพการผลิตตามมาตรฐาน GAP และเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ เพิ่มช่องทางการตลาดข้าวหอมมะลิคุณภาพดี (2) พัฒนาและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีศักยภาพ และพัฒนาทักษะบุคลากร ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ และการตลาดให้ได้มาตรฐาน และ (3) เสริมสร้าง ความเข้มแข็งเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนผู้ประกอบการและเครือข่าย พันธมิตรธุรกิจการค้าชายแดน ทั้งด้านการบริหารจัดการ และพัฒนาระบบโลจิสติกส์

ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์และพันธกิจที่กำหนดนั้นสะท้อนถึงความพร้อมในด้านเกษตรกรรม ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวตลอดจนความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการค้าชายแดนของกลุ่มจังหวัด โดยในปัจจุบันหน่วยงานราชการและภาคีเครือข่ายการท่องเที่ยวได้มีข้อตกลงความร่วมมือเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด และจัดทำเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวภายในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ทั้ง 4 จังหวัด โดยใช้ชื่อกลุ่มจังหวัด “ราชธานีเจริญศรีโสธร”

ก. ทิศทางการพัฒนาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มจังหวัด

เนื่องจากกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 เป็นพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิที่สำคัญ ข้าวหอมมะลิจึงถูกบรรจุเป็นประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดเป็นประเด็นที่ 1 ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์

แผนพัฒนาสถิติระดับพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ที่รวบรวมข้อมูลประเด็น ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 พบว่า ภาคีที่เกี่ยวข้อง อาทิ ศูนย์วิจัยข้าวอุบลราชธานี สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 4 มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี ศรีสเกษ อำนาจเจริญ และยโสธร ได้ร่วมกันพัฒนาคุณภาพ และเพิ่มมูลค่าข้าวหอมมะลิเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านวิจัยพัฒนา (R&D) ปัจจัยพื้นฐานและการพัฒนาเกษตรกร การเพิ่มผลผลิต พัฒนาคุณภาพและลดต้นทุน การแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่ม การขนส่งสินค้าและจัดการบริหารสินค้า (Logistics) ตลอดจนการพัฒนาระบบการตลาด โดยมุ่ง การเพิ่มจำนวนพื้นที่ผลิตข้าวหอมมะลินทรีย์และสินค้าเกษตรอินทรีย์อื่น ๆ ที่ได้มาตรฐาน และเพิ่มปริมาณ ผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปที่ได้รับรองมาตรฐาน เพื่อมูลค่าการค้าผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป และเกษตรอินทรีย์ โดยกำหนดตัวชี้วัด ดังนี้

(1) จำนวนพื้นที่ผลิตข้าวหอมมะลินทรีย์และสินค้าเกษตรอินทรีย์อื่น ๆ ที่ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น เป้าหมายรวม 100,000 ไร่ ภายในปี 2564

(2) ร้อยละของจำนวนผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปที่ได้รับรองมาตรฐานต่อจำนวนผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปของกลุ่มจังหวัด ที่ได้รับการตรวจจากหน่วยงานรับรองมาตรฐาน เป้าหมาย ร้อยละ 80 ภายในปี 2564

(3) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปและเกษตรอินทรีย์ เป้าหมาย ร้อยละ 10 ภายในปี 2564

นอกจากนี้ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ได้มุ่งเน้นการพัฒนาระบบสนับสนุนการบริหารจัดการธุรกิจ การค้าและเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนครบวงจรและได้มาตรฐานสากล โดยการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมของ กลุ่มจังหวัดโดยมีจังหวัดอุบลราชธานีเป็นศูนย์กลางในการการพัฒนาและปรับปรุง เส้นทางสายหลัก เส้นทางสายรอง การขนส่งทางรางและการขนส่งทางอากาศ ตลอดจนการพัฒนาเมืองและชุมชนให้น่าอยู่ มีระบบ สาธารณูปโภคที่ดี โดยการพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการน้ำประปา การให้บริการไฟฟ้า การให้บริการ โทรศัพท์ การพัฒนาเมืองให้น่าอยู่มีสิ่งแวดล้อมที่ดีและมีคุณภาพ ครอบคลุมถึงการจัดการมลพิษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพ น้ำ อากาศ ขยะและของเสียอันตรายชุมชนและอุตสาหกรรม ยุทธศาสตร์ดังกล่าวยังได้เน้น การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจน การพัฒนาผู้ประกอบการและส่งเสริมการประกอบธุรกิจให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันรองรับ การค้าการลงทุน พัฒนาแรงงานมีฝีมือเพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยกำหนดตัวชี้วัด ดังนี้

(1) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าชายแดน เป้าหมายร้อยละ 3.5 ต่อปี

(2) จำนวนผู้ประกอบการและบุคลากรในสถานประกอบการที่ได้ รับการพัฒนาศักยภาพ เป้าหมาย 1,000 คน ในปี 2564

ข. ทิศทางการพัฒนาปัจจัยด้านทรัพยากรในพื้นที่ของกลุ่มจังหวัด

จากการวางยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ประเด็นที่ 2 โดยมุ่งการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยว เพื่อยกระดับมาตรฐานและยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี เพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 และการสร้างรายได้เพิ่มจากการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่เพิ่มมูลค่าและคุณค่า โดยกำหนดตัวชี้วัด ดังนี้

(1) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้ทางการท่องเที่ยว ค่าเป้าหมายรวม ร้อยละ 23

(2) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยว ค่าเป้าหมายรวม ร้อยละ 23

ค. ทิศทางการพัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของกลุ่มจังหวัด

กระทรวงคมนาคมได้จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของไทย ระยะ 8 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2558 ถึง 2565 โดยกำหนดยุทธศาสตร์สำคัญเกี่ยวกับเชื่อมต่อโครงสร้างพื้นฐานบริเวณ ด่านชายแดน เพื่อส่งเสริมการค้า การบริการ และการท่องเที่ยวที่กำลังจะเพิ่มขึ้นจากการเป็นประชาคม อาเซียน อาทิ การขยายทางหลวงสายหลักระหว่างจังหวัดบนโครงข่ายถนนอาเซียนช่วงที่เป็นคอขวดให้เป็น 4 ช่องจราจร (Missing Link AHN) การก่อสร้างทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง (Inter-City Motorway) การก่อสร้างรถไฟทางคู่ การพัฒนาระบบขนส่งผู้โดยสารสาธารณะเชื่อมโยงโครงข่ายระหว่างเมืองหลักในส่วนภูมิภาคของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

แผนงานภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของไทย พ.ศ. 2558 -2565 ที่สำคัญและได้รับความสนใจอย่างมากในปัจจุบันคือ แผนงานการพัฒนาโครงข่ายรถไฟระหว่างเมือง ซึ่งเป็นการปรับปรุงระบบอุปกรณ์และโครงสร้างพื้นฐาน การขนส่งทางราง และการพัฒนาระบบรถไฟทางคู่ โดยเป็นการผลักดันให้สามารถดำเนินการก่อสร้างทางคู่ขนาดรางมาตรฐาน (Standard Gauge) เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและสาธารณรัฐประชาชนจีน (จีนตอนใต้) ทั้งนี้ แผนงานดังกล่าวจะเข้ามาดำเนินงานในเส้นทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนหนึ่ง คือเส้นทางที่ 5 มาบกระเบา - นครราชสีมา สำหรับเส้นทางที่ผ่านเข้ามาที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ซึ่งเป็นแผนงานระยะที่ 2 ช่วงชุมทางถนนจิระ - อุบลราชธานี ระยะทาง 309 กิโลเมตร

นอกจากนี้ ภายใต้ยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้กำหนดแผนงานปรับปรุงถนนเชื่อมโยงแหล่งเกษตรและแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการปรับปรุงโครงข่ายถนน ระหว่างเมืองหลักและเชื่อมเมืองหลักกับด่านพรมแดนให้เป็น 4 ช่องจราจร ซึ่งแผนงานดังกล่าวจะเข้ามาดำเนินงานในเส้นทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนหนึ่ง คือ

การบูรณะทางหลังแผ่นดินหมายเลข 2 สระบุรี - หนองคาย อย่างไรก็ตาม กระทรวงคมนาคมยังคงมีแผนงานเร่งรัดขยายทางประธานให้เป็น 4 ช่องจราจร ทางหลวงสาย อ.สีคิ้ว - อุบลราชธานี ซึ่งทางหลวงดังกล่าวผ่านจังหวัดบุรีรัมย์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี นอกจากนี้ยังมีโครงการเร่งรัดขยายทางประธานให้เป็นถนน 4 ช่องจราจรที่ทางหลวงสายอุบลราชธานี - อำนาจเจริญ และทางหลวงสายยโสธร-เขื่อนใน

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 พ.ศ. 2561-2564 (ฉบับใหม่) พบว่ายังมิได้บรรจุทางการพัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของกลุ่มจังหวัดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดแต่ประการใด

2.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาลำพูน

ลำพูนได้ประกาศวิสัยทัศน์ไว้ว่า “ลำพูนเมืองเกษตรอินทรีย์ เมืองแห่งวิถีอีสาน ” ในขณะที่ จังหวัดลำพูนคำขวัญประจำจังหวัด คือ "เมืองบัวไฟไหม้ แดงโหมหวาน หมอนขวานผ้าขิด แหล่งผลิตข้าวหอมมะลิ"

ทั้งนี้ แผนพัฒนาลำพูน พ.ศ. 2561- 2564 ได้กำหนดเป้าประสงค์ของการพัฒนาไว้ 2 ประการ คือ (1) การเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP) และ (2) การทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้น โดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาลำพูนไว้ 4 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ครบวงจรและได้มาตรฐาน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมประเพณี และการค้า การท่องเที่ยว

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับคุณภาพชีวิต เสริมสร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงของครอบครัว ชุมชน และสังคม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 อนุรักษ์ พัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ก. ทิศทางการพัฒนาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของลำพูน

แผนพัฒนาลำพูนในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ได้มุ่งเน้นส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ครบวงจร และได้มาตรฐาน โดยการเพิ่มผลผลิตและสินค้าเกษตรอินทรีย์ได้มาตรฐานและเพิ่มมูลค่า โดยประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ของแผนพัฒนาลำพูน ได้กำหนดตัวชี้วัด ดังนี้

- (1) พื้นที่เกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น (25,000 ไร่/ปี)
- (2) จำนวนสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น (4 ชนิด)
- (3) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ (ร้อยละ 3.5/ปี)

ทั้งนี้ จังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่ปลูกข้าวหอมมะลิ ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลักมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าวหอมมะลินิพันธ์และข้าวหอมมะลิปลอดภัย ซึ่งเป็นสินค้าที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั้งในประเทศและต่างประเทศและสามารถสร้างรายได้เข้าสู่จังหวัดเป็นจำนวนมาก ดังนั้น จังหวัดลำพูนจึงได้กำหนดตำแหน่ง

การพัฒนา (Positioning) ของจังหวัดเป็นเมืองเกษตรอินทรีย์ โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาเป็น “ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์วิถีโสธร” ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : สร้างกระแสการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : ขยายพื้นที่เกษตรอินทรีย์ และการใช้ประโยชน์ในพื้นที่เดิมศักยภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : เพิ่มความสามารถในการรับซื้อและส่งเสริมการแปรรูปเพิ่มมูลค่าผลผลิตเกษตรอินทรีย์

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : เพิ่มตลาด และช่องทางการจำหน่ายในและต่างประเทศ

นอกจากการมุ่งเน้นการปลูกข้าวหอมมะลิและเกษตรอินทรีย์แล้ว แผนพัฒนาจังหวัดโสธรรยังได้บรรจุ การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมประเพณี ตลอดจนการค้าและการท่องเที่ยวไว้เป็นประเด็น ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดโดยบรรจุไว้เป็นประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 มีเป้าประสงค์ให้ประชาชนมีอาชีพและมี รายได้เพิ่มขึ้น โดยกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายไว้ 2 ประการดังนี้

(1) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว (ร้อยละ 5/ปี)

(2) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP (ร้อยละ 4/ปี)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ของแผนพัฒนาจังหวัดโสธรที่มุ่งการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และการเสริมสร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงของครอบครัว ชุมชนและสังคม โดยมุ่งหวังให้ประชาชนมี คุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงและสังคมมีความสงบเรียบร้อย ซึ่งประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 มีความเกี่ยวข้องกับ ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม โดย ได้กำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายไว้ 8 ประการ ดังนี้

(1) ร้อยละของเด็กและเยาวชนได้รับการเรียนรู้พัฒนาทักษะชีวิตความตามเกณฑ์มาตรฐานขั้น พื้นฐาน (ร้อยละ 95 ต่อปี)

(2) จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนมีแหล่งเรียนรู้/ชุมชนต้นแบบบยโสธรโมเดล (เพิ่มขึ้นปีละ 36 หมู่บ้าน/ปี)

(3) ร้อยละของครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ผ่านเกณฑ์ จปฐ. 30,000 บาท/คน/ปี (ร้อยละ 95 ต่อปี)

(4) จำนวน อปท. ที่ได้จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน (ดูแลสวัสดิการผู้ด้อยโอกาส) (เพิ่มขึ้น 10 แห่ง)

(5) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของสถานพยาบาลที่ได้รับการรับรองคุณภาพ HA

(6) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของค่าเฉลี่ย O-Net ม.3 (ร้อยละ 3.5/ปี)

(7) ร้อยละของจำนวนหมู่บ้าน/ชุมชน ที่ไม่มีปัญหายาเสพติด (เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.5/ปี)

(8) จำนวนร้อยละที่ลดลงของการเกิดอุบัติเหตุทางท้องถนนประชากร 100,000 คน (ลดลงร้อยละ 3/ปี)

ข. ทิศทางการพัฒนาปัจจัยด้านทรัพยากรในพื้นที่ของจังหวัดโสธร

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประเด็นหนึ่งที่ถูกบรรจุไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดโสธร พ.ศ. 2561– 2564 โดย ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 เน้นการอนุรักษ์ พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดย

มุ่งหวังไว้ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟูเพิ่มขึ้นโดยที่จังหวัดยโสธรเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งในเชิงประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทั้งนี้ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ได้กำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ไว้ 5 ประการ ดังนี้

- (1) จำนวนพื้นที่ป่าไม้และที่ดินของรัฐได้รับการปกป้องบำรุงรักษาและปลูกต้นไม้ฟื้นฟู สภาพป่า (13,000 ไร่/ปี)
- (2) จำนวนพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากการบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการ (10,000 ไร่/ปี)
- (3) จำนวนพื้นที่แหล่งน้ำได้รับการพัฒนาและมีผลผลิตสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น (5,000 ไร่/ปี)
- (4) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของการใช้พลังงานทดแทน (ร้อยละ 0.5/ปี)
- (5) ชุมชน/หมู่บ้านมีการลดขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนตั้งแต่ต้นทาง (ร้อยละ 10/ปี)

ค. ทิศทางการพัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของจังหวัดยโสธร
แผนพัฒนาจังหวัดยโสธร พ.ศ. 2561– 2564 ไม่ได้มุ่งเน้นการพัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นการเฉพาะ แต่ได้สอดแทรกการพัฒนาพัฒนาศักยภาพโครงสร้างพื้นฐานการท่องเที่ยวและการบริการไว้ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ของแผนพัฒนาจังหวัดยโสธรที่มุ่งเน้นการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ประเพณี และการค้า การท่องเที่ยว โดยกำหนดผ่านกลยุทธ์เพื่อบรรลุเป้าประสงค์ของประเด็นยุทธศาสตร์ ที่กำหนดไว้ 3 กลยุทธ์ ดังนี้ (1) ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเพณี วิถีอีสาน (2) ส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ และ (3) ยกกระดับและพัฒนาศักยภาพโครงสร้างพื้นฐานการท่องเที่ยวและการบริการ

2.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษ

จังหวัดศรีสะเกษได้ประกาศวิสัยทัศน์ไว้ว่า “ประตูการค้าและการท่องเที่ยวสู่อารยธรรมขอมโบราณดินแดนเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน ” โดย คำขวัญประจำจังหวัดคือ “หลวงพ่โตคู่บ้าน ถิ่นฐานปราสาทขอม ข้าวหอมกระเทียมดี มีสวนสมเด็จ เขตดงลำดวน หลากล้วนวัฒธรรม เลิศล้ำสามัคคี ” ทั้งนี้ จังหวัดดังกล่าวมีเป้าประสงค์ที่จะเพิ่มมูลค่าการค้า การลงทุน และรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน และเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและการกีฬาเพิ่มสูงขึ้น ภายใต้การรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดั้งเดิม ตลอดจนการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมให้มีความเหมาะสมและยั่งยืน ชุมชนสังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและมั่นคง โดยที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาจังหวัด ภายใต้การบริหารจัดการภาครัฐ และธรรมาภิบาล ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนา 5 ประเด็น ดังนี้
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการยกระดับเศรษฐกิจให้พึ่งตนเองและแข่งขันได้
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การเสริมสร้างความสมดุลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การเสริมสร้างความมั่นคงและการรักษาความสงบเรียบร้อย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 บริหารจัดการภาครัฐโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

ก. ทิศทางการพัฒนาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดศรีสะเกษ

แผนพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษ ฉบับใหม่ ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 โดยเน้นการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี เพื่อให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ประชาชนมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดี สำหรับด้านชุมชน มีเป้าหมายให้ชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับทางการพัฒนาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม โดยกำหนดเป็นตัวชี้วัด 6 ประการ ดังนี้

- (1) ระดับความสำเร็จของการอนุรักษ์ และสืบสานวัฒนธรรมและประเพณีของจังหวัด
- (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เพิ่มขึ้นร้อยละ 50 ในปี 2564
- (3) หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง เพิ่มขึ้นร้อยละ 25 ในปี 2564
- (4) ร้อยละของครัวเรือนที่เข้าถึงประปา ร้อยละ 25 ในปี 2564
- (5) ผลผลิตภาพแรงงาน (100,000 บาท/ปี) เป็น 104,000 บาท
- (6) รายได้เฉลี่ยครัวเรือนจากการการจกเก็บ จปฐ. และข้อมูลพื้นฐาน เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ในปี 2564

นอกจากแผนพัฒนาจังหวัดจะบรรจุการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 แล้ว แผนพัฒนาจังหวัดยังได้บรรจุประเด็นการเสริมสร้างให้ชุมชนมีความมั่นคงและปลอดภัยเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 อีกด้วย โดยมีความมุ่งหวังว่าประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ชุมชนและสังคมมีความสมานฉันท์ และมีสัมพันธภาพอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งประเด็นยุทธศาสตร์ได้กำหนดเป็นตัวชี้วัด 3 ประการ ดังนี้

- (1) สัดส่วนคดีอาชญากรรม/แสนประชากร เท่ากับ 70 ในปี 2564
- (2) การไกล่เกลี่ยกรณีข้อพิพาทของศูนย์ดำรงธรรมที่สามารถไกล่เกลี่ยได้ ร้อยละ 65 ในปี 2564
- (3) การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศสมาชิกอาเซียน จำนวน 15 ครั้ง เมื่อสิ้นสุดปี 2564

นอกจากนี้ แผนพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษ ฉบับใหม่ ยังมุ่งหวังส่งเสริมและพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษให้เป็นเมืองกีฬา

ข. ทิศทางการพัฒนาปัจจัยด้านทรัพยากรในพื้นที่ของจังหวัดศรีสะเกษ

การให้ความสำคัญกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ถูกบรรจุไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษ ฉบับใหม่ พ.ศ. 2561-2564 โดยระบุเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 เน้นเสริมสร้างความสมดุลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากความคาดหวังให้บ้านเมืองสะอาด สิ่งแวดล้อมสวยงาม ลดปัญหาภัย

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ด้ายการฟื้นฟู อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งนี้ ได้กำหนดตัวชี้วัด 3 ประการ ดังนี้

- (1) พื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายได้รับการคุ้มครอง ดูแลให้คงความสมบูรณ์ไว้ มีจำนวน 1.36 ล้านไร่
- (2) อปท.เป้าหมายที่มีการกำจัดขยะมูลฝอยตามเกณฑ์ที่กำหนด เพิ่มขึ้นร้อยละ 50 ในปี 2564
- (3) พื้นที่ชลประทาน เพิ่มขึ้นร้อยละ 16 ในปี 2564

ค. ทิศทางการพัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของจังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษได้บรรจุพัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานเป็นประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเป็นประเด็นที่ 1 โดยมุ่งโครงสร้างพื้นฐานและการยกระดับเศรษฐกิจให้พึ่งตนเองและแข่งขันได้ เพื่อให้ชาวศรีสะเกษมีอาชีพและรายได้เพิ่มขึ้น มีศักยภาพในการแข่งขันสู่สากล มีศักยภาพการผลิตสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น โดยได้กำหนดตัวชี้วัดดังนี้

- (1) รายได้จากการท่องเที่ยว เป็น 2,300 ล้านบาท ในปี 2564
- (2) สินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐาน (GAP/ Organic / อย./ GMP) เพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ในปี 2564
- (3) รายได้จากการจำหน่ายสินค้า OTOP เป็น 2,585 ล้านบาท ในปี 2564
- (4) เกษตรกรที่สามารถลดต้นทุนการผลิต เพิ่มร้อยละ 35 ในปี 2564
- (5) จำนวนโคเนื้อ เพิ่มร้อยละ 40 ในปี 2564
- (6) โครงข่ายคมนาคม เพิ่มร้อยละ 20 ในปี 2564

2.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดอำนาจเจริญ

จังหวัดอำนาจเจริญได้ประกาศวิสัยทัศน์ไว้ว่า “เมืองธรรมเกษตร เขตพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง เส้นทางการค้าสู่สากล” ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญของการเกษตรกรรม ที่เป็นหัวใจสำคัญของโครงสร้างทางเศรษฐกิจในจังหวัด ที่ได้รับการขนานนามว่าเป็น “แหล่งผลิตข้าวหอมมะลิชั้นยอด” นอกจากนี้ อำนาจเจริญมีคำขวัญประจำจังหวัดว่า “พระมงคลมิ่งเมือง แหล่งรุ่งเรืองเจ็ดลุ่มน้ำ งามล้ำถ้ำศักดิ์สิทธิ์ เทพนิมิตพระเหลา เกาะแก่งเขาแสนสวย เลอค่าด้วยผ้าไหม ราษฎร์เลื่อมใสใฝ่ธรรม”

เมื่อพิจารณาถึงเป้าหมายสำคัญในการพัฒนา จังหวัดอำนาจเจริญมีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาประการ คือ

- (1) พัฒนาให้ประชาชนเป็น “คนดี” โดยมีการศึกษาดี มีคุณธรรมความประพฤติดี
- (2) พัฒนาขีดความสามารถในการประกอบอาชีพให้แก่ประชาชนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เพื่อให้มี “รายได้ดี” โดยมุ่งเน้นการเพิ่มขีดความสามารถและศักยภาพ ในการเกษตรกรรม การแปรรูปสินค้าเกษตร การพัฒนาสินค้า OTOP โดยยึดแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน
- (3) พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวอำนาจเจริญให้มี “สุขภาพดี”

จากการทบทวนนโยบาย แผนงานต่าง ๆ ของจังหวัดอำนาจเจริญ สามารถสรุปได้ว่าจังหวัดอำนาจเจริญได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดไว้ 5 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาการผลิตข้าวหอมมะลิ และสินค้าเกษตรปลอดภัย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 บริหารจัดการน้ำเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมและยกระดับการค้าชายแดน การค้า อุตสาหกรรม การลงทุน การท่องเที่ยว และการบริการสู่สากล

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน และเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 อนุรักษ์ ฟื้นฟู และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ล้อม พลังงานอย่างสมดุลและยั่งยืน

ก. ทิศทางการพัฒนาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดอำนาจเจริญ

จังหวัดอำนาจเจริญโดยแผนพัฒนาจังหวัดอำนาจเจริญ พ.ศ. 2561-2564 ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 เน้นพัฒนาการผลิตข้าวหอมมะลิ และสินค้าเกษตรปลอดภัย เพื่อให้ประชาชนมีรายได้ที่มั่นคงจากการเกษตร และเศรษฐกิจของจังหวัดมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดตัวชี้วัดของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ไว้ 6 ประการดังนี้

(1) จำนวนเกษตรกรที่ทำการเกษตรตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพิ่มขึ้นจำนวน 1,800 ราย ภายในปี พ.ศ. 2564

(2) จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรปลอดภัย เพิ่มขึ้นจำนวน 1,800 ราย ภายในปี พ.ศ. 2564

(3) ผลผลิตต่อไร่ข้าวหอมมะลิของเกษตรกรรายใหม่ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 450 กก./ไร่

(4) จำนวนแปลงฟาร์มที่ยื่นขอตรวจรับมาตรฐานได้รับการรับรอง เพิ่มขึ้นร้อยละ 60 ภายในปี พ.ศ. 2564

(5) จำนวนคู่ค้าของสินค้าเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูป (Matching) ทั้งในประเทศและ /หรือ ต่างประเทศ เพิ่มขึ้น 20 ราย ภายในปี พ.ศ. 2564

(6) สินค้าเกษตรที่ได้รับการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ไม่น้อยกว่า 12 ผลิตภัณฑ์ ภายในปี พ.ศ. 2564

นอกจากประเด็นด้านการเกษตรจะเกี่ยวข้องกับทางการพัฒนาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดอำนาจเจริญ ประเด็นที่เกี่ยวข้องที่จังหวัดอำนาจเจริญบรรจุเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาจังหวัดคือการค้าชายแดน การค้า การลงทุน ซึ่งเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 มุ่งหวังให้สินค้า OTOP สามารถออกไปสู่การแข่งขันภายนอกได้ แรงงานได้รับการพัฒนาฝีมือ ระบบโครงสร้างพื้นฐานสามารถเชื่อมโยงระบบการค้าการลงทุน ในภูมิภาคอาเซียนได้อย่างรวดเร็ว และการค้า การบริการ และการท่องเที่ยวชายแดนขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดเป็นตัวชี้วัดดังนี้

(1) มีถนนที่ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น 120 กิโลเมตร ภายในปี พ.ศ. 2564

(2) จำนวนแรงงานที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ 1,000 คน ภายในปี พ.ศ. 2564

(3) รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี

(4) จำนวนผู้ประกอบการที่ได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน จำนวน 240 ราย ภายในปี พ.ศ. 2564

(5) แหล่งท่องเที่ยวได้รับการปรับปรุงและพัฒนา 28 แห่ง ภายในปี พ.ศ. 2564

(6) จำนวนนักท่องเที่ยวและผู้มาเยี่ยมเยือน ไม่น้อยกว่า 1,120,000 คน ภายในปี พ.ศ. 2564

(7) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าชายแดน เพิ่มขึ้นร้อยละ 2 ของปีที่ผ่านมา พ.ศ.2561-2564

ข. ทิศทางการพัฒนาปัจจัยด้านทรัพยากรในพื้นที่ของจังหวัดอำนาจเจริญ

แผนพัฒนาจังหวัดได้บรรจุประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ ป่าไม้ และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมพลังงาน อย่างสมดุลและยั่งยืน เป็นประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 เพื่อให้ประชาชนมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการดำเนินชีวิต โดยกำหนดตัวชี้วัดไว้ดังนี้

(1) จำนวนการเพิ่มของพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่สีเขียว เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 4,000 ไร่ ภายในปี พ.ศ. 2564

(2) จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีชุมชนต้นแบบการจัดการขยะมูลฝอย เพิ่มขึ้น 64 แห่ง ภายในปี พ.ศ. 2564

(3) ค่าใช้จ่ายด้านพลังงานของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการลดลง ร้อยละ 10 ต่อปี

ทั้งนี้ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมนั้น ได้มุ่งเน้นว่าเกิดจากการมีส่วนร่วมของชาวอำนาจเจริญในการอนุรักษ์ ป่าไม้และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อความมั่นคงของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

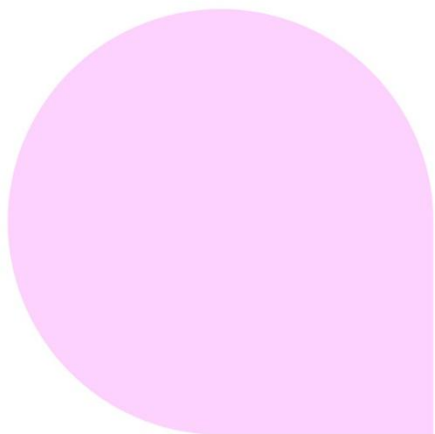
ค. ทิศทางการพัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของจังหวัดอำนาจเจริญ

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ที่จังหวัดอำนาจเจริญบรรจุเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาจังหวัดคือ การค้าชายแดน การค้า การลงทุน ซึ่งเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 มุ่งหวังให้สินค้า OTOP สามารถออกไปสู่การแข่งขันภายนอกได้ แรงงานได้รับการพัฒนาฝีมือ ระบบโครงสร้างพื้นฐานสามารถเชื่อมโยงระบบการค้า การลงทุน ในภูมิภาคอาเซียนได้อย่างรวดเร็ว และการค้า การบริการ และการท่องเที่ยวขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และการค้าชายแดน การส่งเสริมการค้า การลงทุนในด้านต่าง ๆ อาทิ การพัฒนา อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การพัฒนา อุตสาหกรรมการแปรรูปเกษตร การพัฒนาฝีมือแรงงาน และการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ โดยกำหนดเป็นตัวชี้วัดดังนี้

(1) มีถนนที่ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น 120 กิโลเมตร ภายในปี พ.ศ. 2564

- (2) จำนวนแรงงานที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ 1,000 คน ภายในปี พ.ศ. 2564
- (3) รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี
- (4) จำนวนผู้ประกอบการที่ได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน จำนวน 240 ราย ภายในปี พ.ศ. 2564
- (5) แหล่งท่องเที่ยวได้รับการปรับปรุงและพัฒนา 28 แห่ง ภายในปี พ.ศ. 2564
- (6) จำนวนนักท่องเที่ยวและผู้มาเยี่ยมเยือน ไม่น้อยกว่า 1,120,000 คน ภายในปี พ.ศ. 2564
- (7) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าชายแดน เพิ่มขึ้นร้อยละ 2 ของปีที่ผ่านมา พ.ศ.2561-2564

ภาคผนวก จ.
(ร่าง) แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

(ร่าง) ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดยโสธร พ.ศ. 2564-2566

วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)
สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดยโสธร

คำนำ

(ร่าง) แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดยโสธร เป็นร่างแผนยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธรระยะ 3 ปี (2564-2566) เพื่อให้เกิดการทำงานและศึกษาร่วมกันในการใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนการลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำพร้อมทั้งสร้างความเจริญเติบโต อย่างยั่งยืนในจังหวัดยโสธร ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาสำคัญ ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันในเรื่องสร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว (2) ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ทั้งในยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาแหล่งสินค้าบริการ การอำนวยความสะดวกและการสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวไทยผ่านการตลาด และยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (3) ยุทธศาสตร์พัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวให้ได้ระดับมาตรฐานและยั่งยืน และ (4) ยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัดยโสธร ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 มีเป้าประสงค์ให้ประชาชนมีอาชีพและมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายไว้ 2 ประการดังนี้ คือ การเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว และการเพิ่มมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP

ผู้จัดทำ(ร่าง)แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดยโสธร หวังเป็นอย่างยิ่งว่า (ร่าง)แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธรและกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 รวมไปถึงทุกภาคที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของจังหวัดยโสธรอย่างยั่งยืนต่อไป

ส่วนที่ 1

ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ทรัพยากรในพื้นที่ โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อม

ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ทรัพยากรในพื้นที่ โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อม ที่เอื้อต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว และเป็นข้อมูลที่นำไปวิเคราะห์ เชิงพื้นที่ในการหาช่องว่าง โอกาส และความเป็นไปได้ในการส่งเสริมและจัดการการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ และกำหนดแนวทางการเพิ่มรายได้ และลดความเหลื่อมล้ำในจังหวัดยโสธรโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ

การรวบรวมข้อมูลปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ (1) โครงสร้างทางประชากร (2) ขนาดและการกระจายตัว และ (3) สัดส่วนของแรงงานในแต่ละกิจกรรมทางเศรษฐกิจ มีเนื้อหาพอสังเขป ดังนี้

(1) โครงสร้างทางประชากร จากสำมะโนประชากรในประเทศไทย พ.ศ. 2553 พบว่าทุกจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 มีสัดส่วนของประชากรวัยแรงงานที่ต่ำกว่าสัดส่วนในระดับประเทศ

(2) ขนาดและการกระจายตัว ของประชากร พบว่า จังหวัด ศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด และมีความหนาแน่นมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับระดับภูมิภาค ในขณะที่ จังหวัดอำนาจเจริญมีความหนาแน่นของประชากรน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ภายในกลุ่มจังหวัดเดียวกัน

(3) สัดส่วนของแรงงานในแต่ละกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ผู้มีงานทำในจังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม การป่าไม้ การประมง

2. ข้อมูลปัจจัยด้านทรัพยากรในพื้นที่ ที่มีผลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว

จังหวัดยโสธรมีทรัพยากรที่มีผลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการยืนยันสถานะจำนวนทั้งสิ้น 90 แห่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่ดึงดูด จำนวน 34 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

ทั้งนี้ในปี 2561 ได้มีการสำรวจทัศนคติและความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในพื้นที่จังหวัดยโสธร⁷ พบว่า ผู้ที่มีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธรต่างตระหนักรู้และเข้าใจถึงการเป็นเมืองท่องเที่ยว และมองว่าจังหวัดยโสธรสามารถเป็นเมืองท่องเที่ยวได้โดยให้เหตุผลถึงตัวอย่างสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงประจำจังหวัด โดยที่จังหวัดยโสธร มีทัศนคติเกี่ยวกับ ความจำเป็นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวหรือของดีประจำจังหวัด ประเภทศิลปวัฒนธรรมที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดยโสธรได้

นอกจากนี้ ความเห็นด้านความพร้อมของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ได้ ผลจากการศึกษาว่าจังหวัดยโสธรมีความพร้อมของศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและมีอยู่แล้วในพื้นที่ ยกเว้นในบางแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างขึ้นใหม่ หรือกิจกรรมประเพณีบางอย่างที่เพิ่งเกิดขึ้นเมื่อไม่นานที่ยังจำเป็นต้องได้รับการประชาสัมพันธ์ในวงกว้างมากขึ้น สำหรับด้านการเดินทาง แต่ละภาคส่วนมีความพึงพอใจในเส้นทางการคมนาคมที่มีอยู่ ด้วยถนน 4 เลนที่สามารถเชื่อมต่อไปยังเส้นทางหลักเข้าสู่ท่าอากาศยานในจังหวัดอุบลราชธานีได้ อย่างไรก็ตาม ความต้องการที่จะให้มีท่าอากาศยานเล็งนกทา ยังเป็นสิ่งที่ทางจังหวัดยโสธรรอคาดหวังเพื่อการขนส่งสินค้าและการเดินทาง

จังหวัดยโสธรมีมุมมองเกี่ยวกับความพร้อมของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยมุ่งประเด็นไปที่ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจและความหลากหลาย แต่ยังขาดกลไกบางอย่างที่ทำให้ความเป็นเมืองท่องเที่ยวยังไม่สมบูรณ์แบบหรือเป็นไปตามที่คาดหวัง ซึ่งกลไกที่ว่านี้มีทั้งเกิดจากในระดับภาคประชาชน/เอกชน และการสนับสนุนจากภาครัฐ ตลอดจนความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

จังหวัดยโสธรและภาคีต่าง ๆ ภายในจังหวัด ต่างมีความยินดีและได้มีการสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดในอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันเป็นอย่างดี และต่างเห็นชอบกับการที่ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง อันได้แก่ จังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญ ได้มีการร่วมมือกันในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเพราะเชื่อมั่นว่าจะช่วยให้ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในระดับจังหวัดแข็งแกร่งขึ้น ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดยโสธร เกิดจากสาเหตุด้านธรรมชาติ เช่น สภาพดินฟ้าอากาศ / ภูมิศาสตร์ของแต่ละพื้นที่ และสาเหตุจากตัวบุคคล/สถาบัน อย่างไรก็ตาม ในการระดม ความคิดเห็น เกี่ยวกับการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธรได้ระบุปัญหาเกี่ยวข้องกับการตระหนักรู้ในการเป็นเมืองท่องเที่ยวของภาคประชาชน ว่ายังไม่มีความชัดเจน แม้ มีการประชาสัมพันธ์และให้ความร่วมมือกับสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดในการร่วมงานเทศกาล/ประเพณีต่าง ๆ เป็นอย่างดี แต่ในส่วนพัฒนาและ

⁷ ผลการศึกษาจาก แผนงานวิจัยการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้ต่ำ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ: การศึกษา กลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ) โดย ศาสตราจารย์ ดร . ปังปอนด์ รักอำนวยกิจ และคณะ วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สนับสนุนทุนวิจัยโดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ฝ่ายวิจัยมุ่งเป้า

ส่งเสริมการท่องเที่ยวพบว่า การเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวในระดับภาคประชาชนยังไม่ค่อยมีความชัดเจนมากนัก

3. ข้อมูลปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ที่เอื้อต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว

การนำเสนอข้อมูลในส่วนนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน คือ โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

ส่วนที่ 1: โครงสร้างพื้นฐาน

ปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นการรวบรวมข้อมูล เฉพาะโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบด้านความสามารถในการเข้าถึง (accessibility) ในฐานะที่เป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของการส่งเสริมการท่องเที่ยวหรือการสร้างอุปทานการท่องเที่ยว โดยจำแนกปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานได้ออกเป็น 3 ประเด็น คือ การเชื่อมโยงที่มีอยู่ ในปัจจุบัน การเชื่อมโยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และการเชื่อมโยงที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและระบบขนส่ง โดยกล่าวถึงความเชื่อมโยงในรูปแบบทางหลวง ทางราง ทางอากาศ และทางน้ำ

1) การเชื่อมโยงที่มีอยู่ในปัจจุบัน

การเชื่อมโยงในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีรายละเอียดดังนี้

ทางหลวงแผ่นดิน

ทางหลวงแผ่นดินที่ผ่านกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 เป็น ทางหลวงแผ่นดินสายประธานของภาค จำนวน 2 เส้นทาง และทางหลวงแผ่นดินสายรองประธานของภาค จำนวน 2 เส้นทาง ได้แก่

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 23 หรือถนนแจ้งสนิท ซึ่งเป็นทางหลวงแผ่นดินสายประธานของภาค ที่แยกออกมาจากถนนมิตรภาพ (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2) ที่ตำบลบ้านไผ่ อ.บ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น เดิมมีชื่อเรียกว่า “ทางหลวงแผ่นดินสายชนบท-มหาสารคาม-ร้อยเอ็ด-อุบลราชธานี”

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 24 สายทางต่างระดับสีคิ้ว –อุบลราชธานี หรือ ถนนเดชอุดม เดิมเรียก “ถนนโชคชัย-เดชอุดม” เกิดจากการขยายเส้นทาง โดยเริ่มมาจากทางแยกต่างระดับสีคิ้ว (จากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 201)

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 212 สายหนองคาย–อุบลราชธานี หรือ ถนนชยางกูร เริ่มจากแยกถนนมิตรภาพสายเก่า ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 233 ใน อ.เมือง จังหวัดหนองคาย ไปทางทิศตะวันออกทอดยาวไปตามแม่น้ำโขง ผ่านเข้าจังหวัดบึงกาฬ นครพนม มุกดาหาร ยโสธร (อ.เลิงนกทา) อำนาจเจริญ และไปสิ้นสุดที่ตัวเมืองจังหวัดอุบลราชธานี

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 226 สายหัวทะเล-วารินชำราบ เป็นทางหลวงแผ่นดินในจังหวัดในภาคอีสานตอนใต้ ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดอุบลราชธานี

ทางราง

ระบบรางที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ในปัจจุบันมีระบบเดียว คือ ทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ (ชุมทางบ้านภาชี - อุบลราชธานี) เป็นทางรถไฟที่แยกออกจากทางรถไฟสายเหนือที่สถานีรถไฟชุมทางบ้านภาชี โดยในเส้นทางตอนล่างเป็นเส้นทางผ่านจังหวัดสระบุรี นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ สดปลายทางที่สถานีรถไฟอุบลราชธานี อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี รวมระยะทาง 575 กิโลเมตร

ทางอากาศ

การเชื่อมโยงเข้าสู่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 สามารถทำได้โดยเลือกเดินทางสู่ท่าอากาศยานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ท่าอากาศยานนานาชาติอุบลราชธานี ท่าอากาศยานร้อยเอ็ด และท่าอากาศยานบุรีรัมย์

ทางน้ำ

จากการรวบรวมข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมทางน้ำ ไม่พบการเชื่อมโยงทางน้ำในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 แต่จะพบเพียง การเชื่อมโยงทางน้ำโดยเรือข้ามฟาก ระหว่างประเทศไทย กับ สปป.ลาว โดยข้ามแม่น้ำโขงในช่วงจังหวัดอำนาจเจริญและอุบลราชธานี เท่านั้น

นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบคมนาคมและโลจิสติกส์

นโยบายการพัฒนาแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจ แผนงานพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมตามแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจ (Economic Corridor) ในพื้นที่ที่มีศักยภาพตามแนวคมนาคมเชื่อมโยงหลัก ได้แก่ 1) แนวเหนือ-ใต้ เชื่อมโยงไทย-พม่า/ลาว-จีน 2) แนวตะวันออก-ตะวันตก เชื่อมโยงพม่า-ไทย-ลาว-เวียดนาม และ 3) แนวตอนใต้ เชื่อมโยงไทย-กัมพูชา-เวียดนาม แนวคิดการพัฒนาแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจ (Economic Corridor)

ทั้งนี้ แนวคมนาคมที่เกี่ยวข้องกับ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ได้แก่ แนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) เชื่อมโยงพม่า-ไทย-ลาว-เวียดนาม ระยะทาง 1,500 กิโลเมตร ได้แก่ เมะละแหม่ง-เมียวดี/แม่สอด-พิษณุโลก-ขอนแก่น-กาฬสินธุ์-มุกดาหาร/สะพานนะเขต-ดองฮา-ดานัง จังหวัดที่ตั้งอยู่แนว ตะวันออก-ตะวันตก ประกอบด้วย 7 จังหวัด ได้แก่ ตาก สุโขทัย พิษณุโลก เพชรบูรณ์ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ มุกดาหาร ซึ่งไม่ผ่านกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

2) การเชื่อมโยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

นอกจาก ระบบการเชื่อมโยงสู่กลุ่มจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ซึ่งประกอบด้วย อุบลราชธานี อำนาจเจริญ ยโสธร และศรีสะเกษ จะประกอบด้วย ทางหลวงแผ่นดินสายหลักทั้ง 4 เส้นทาง (23 24 212 และ 226) ทำอากาศยานในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างที่เปิดใช้ในเชิงพาณิชย์ 3 แห่ง แล้ว ยังมีโครงการ แผนงาน แผนการพัฒนาตลอดจนแนวคิดในการพัฒนาระบบการเชื่อมโยงเกิดขึ้นในประเทศไทย และมีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ทั้งนี้ จากการรวบรวมข้อมูล พบว่า ยังมีแผนการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับระบบเชื่อมโยงในพื้นที่ ดังนี้

ทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง (Intercity Motorway)

การพัฒนาทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง เป็นการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาประเทศในด้านระบบการคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ ด้วยเป็นการเสริมสร้างสมรรถนะทางเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้ โครงการ พัฒนาทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง ตามแผนแม่บทการพัฒนาทางหลวงพิเศษ ระหว่างเมือง ระยะ 20 ปี (2560-2579) ได้วางแผนโครงการ ทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง หมายเลข 62 นครราชสีมา – บุรีรัมย์ – สุรินทร์ – ศรีสะเกษ – อุบลราชธานี ซึ่งปัจจุบันได้พัฒนาเป็นโครงการ ทางหลวงพิเศษ ระหว่างเมือง หมายเลข M4 นครสวรรค์ - สระบุรี - นครราชสีมา – บุรีรัมย์ – สุรินทร์ – ศรีสะเกษ – อุบลราชธานี ซึ่ง คาดว่าเริ่มก่อสร้างในปี 2570-2579 เส้นทางนี้ ผ่านกลุ่มจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 เฉพาะศรีสะเกษ และอุบลราชธานี

ทางราง

นโยบายพัฒนาโครงข่ายระบบรางและการให้บริการรถไฟ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่ง ที่เป็นการประหยัดพลังงานเชื้อเพลิงที่ใช้ในภาคการขนส่งของประเทศ ที่กำลังเกิดขึ้นในอนาคตที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ได้แก่ แผนการพัฒนา รถไฟรางคู่ ตามยุทธศาสตร์การพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของไทยในปี 2558-2565 ระบุว่าจะมีการพัฒนาพัฒนารถไฟรางคู่ที่ผ่านกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ซึ่งเป็นโครงการระยะที่ 2 ได้แก่ รถไฟรางคู่ช่วงชุมทางถนนจิระ – อุบลราชธานี คาดว่าจะดำเนินการก่อสร้างในช่วงปี 2565-2572 ซึ่งผ่านเฉพาะจังหวัดศรีสะเกษ และอุบลราชธานี

แนวคิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จาก การประชุมคณะรัฐมนตรีสัญจร ระหว่างวันที่ 23-24 กรกฎาคม 2561

จากการประชุมคณะรัฐมนตรีสัญจรที่จัดขึ้นระหว่างวันที่ 23-24 กรกฎาคม 2561 มีข้อเสนอเพื่อพัฒนาพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีอาณาเขตติดต่อกับ ประเทศลาว และกัมพูชา รวมไปถึงการมีจุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรนรวมทั้งหมด 9 แห่ง บริเวณดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงสู่ภูมิภาคอินโดจีน โดยการพัฒนาที่จะเกิดขึ้นเป็นการพัฒนาโครงข่ายระบบโลจิสติกส์

การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การแก้ไขอุทกภัย การยกระดับการผลิต การพัฒนาคุณภาพชีวิต และการท่องเที่ยว

ทั้งนี้ในส่วนการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมโดยมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการค้า การลงทุน และการค้าชายแดน โดยเร่งรัดขยายถนนจากเดิม 2 ช่องทางเป็น 4 ช่องทางในถนน 12 สาย นอกจากนี้ ยังมีการเสนอของงบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอีก 3 แห่ง ได้แก่ (1) การก่อสร้างเกาะกลางทางหลวงหมายเลข 217 วารินชำราบ-ช่องเม็ก (2) การขยายทางหลวงหมายเลข 221 จาก 2 ช่องทางเป็น 4 ช่องทาง ตอนศรีสะเกษ-ภูเงิน-กันทรลักษ์-เขาพระวิหาร ระยะทาง 50 กิโลเมตร (2) การขยายความกว้างทางหลวงหมายเลข 2112 และ หมายเลข 2222 ช่วงเขมราฐ-โขงเจียม-พิบูลมังสาหาร

พร้อมกันนั้นยังมีข้อเสนอการพัฒนาในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีดังกล่าวยังครอบคลุมถึงการพัฒนาเขตการค้าชายแดน “ช่องเม็ก” โดยยกระดับเป็น “เมืองศูนย์กลางการค้าชายแดน” รวมทั้งการพัฒนาวิมานพญาแถน จ.ยโสธร โดยย้ายเรือนจำเพื่อปรับภูมิทัศน์ และศึกษาออกแบบอ่างเก็บน้ำพุทธอุทยาน ให้เป็นจุดดึงดูด (Landmark) การท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญ รวมถึง การของงบประมาณเพื่อการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมทางอากาศสำหรับการเร่งรัดขยายสนามบินนานาชาติอุบลราชธานีให้เสร็จเร็วขึ้นจากเดิม นอกจากนี้ ยังมีการวางแผนเร่งรัดศึกษา “สนามบินมุกดาหาร” เพื่อจะได้นำผลศึกษาดังกล่าวมาใช้ประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของการพัฒนา “สนามบินเลิงนกทา” เป็นสนามบินเชิงพาณิชย์ เพื่อช่วยลดความหนาแน่นสนามบินอุบลราชธานี ซึ่งสนามบินดังกล่าวอยู่ใกล้กับเขตพัฒนาเศรษฐกิจมุกดาหาร

สำหรับการเร่งรัดโครงข่ายคมนาคมทางราง ได้แก่ (1) โครงการรถไฟทางคู่ วารินชำราบ-ช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี และ (2) โครงการรถไฟสถานีวารินชำราบ-อำนาจเจริญ-เลิงนกทา เชื่อมโครงการรถไฟทางคู่ บ้านไผ่-มุกดาหาร-นครพนม

จากแนวคิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจากการประชุมคณะรัฐมนตรีสัญจร ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ในอนาคตโครงสร้างพื้นฐานประเภทเส้นทางคมนาคมในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 จะได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายความกว้างของถนนสายต่าง ๆ ทั้งทางหลักและทางรองภายในกลุ่มจังหวัด ซึ่งมีผลต่อการสัญจรได้สะดวกในระยะเวลาที่รวดเร็วมากขึ้น เช่นเดียวกับแนวทางการพัฒนาเส้นทางรถไฟที่แม้ผลประโยชน์ที่ได้อาจตกไปอยู่ที่อุบลราชธานีโดยตรงมากกว่า ทั้งนี้ การมีส่วนต่อขยายของเส้นทางรถไฟไปยังจังหวัดอำนาจเจริญและอำเภอเลิงนกทาของจังหวัดยโสธรมีส่วนทำให้ดึงดูดผู้ที่ต้องการไปท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดดังกล่าว แต่ไม่มีรถยนต์เป็นของตนเองได้มีการเดินทางท่องเที่ยวภายในกลุ่มจังหวัดดังกล่าวได้อย่างสะดวกมากขึ้น รวมถึงอาจเป็นปัจจัยกระตุ้นต่อธุรกิจการคมนาคมภายในพื้นที่ระดับท้องถิ่น เพื่อขนถ่ายผู้โดยสารหรือนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้กับแนวเส้นทางรถไฟได้ดียิ่งขึ้น

3) การเชื่อมโยงที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและระบบขนส่ง

จากการรวบรวม ข้อมูลสถิติภูมิจากเอกสาร และข้อมูลปฐมภูมิจาก การสนทนากลุ่ม “การศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในพื้นที่” ที่ดำเนินงานโดยโครงการ

ย่อยที่ 1 ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการเชื่อมโยงที่ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและระบบขนส่ง กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ซึ่งสามารถแบ่งเป็นประเด็นย่อย ๆ ได้ดังนี้

(1) การเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดอำนาจเจริญกับ สปป.ลาว

จังหวัดอำนาจเจริญแม้มีอาณาเขตติดแน้น้ำโขงแต่ไม่มีสะพานเชื่อมไปยังฝั่ง สปป.ลาว ทำให้ไม่สามารถเดินทางข้ามไปสู่ สปป.ลาวจากจังหวัดอำนาจเจริญได้โดยตรง อย่างไรก็ตาม จังหวัดอำนาจเจริญมีความคาดหวังในการพัฒนาเส้นทางที่สามารถเชื่อมโยงสู่ สปป.ลาวได้เป็นจำนวน 2 เส้นทาง ดังนี้

- อำนาจเจริญ – สะหวันนะเขต ข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 ผ่านจังหวัดมุกดาหาร ระยะทางประมาณ 95 กิโลเมตร
- อำนาจเจริญ – สาละวัน ข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 6 ซึ่งยังคงเป็นโครงการก่อสร้างผ่านจังหวัดอุบลราชธานี ระยะทางประมาณ 96 กิโลเมตร

ทั้งนี้ ทั้งเส้นทางอำนาจเจริญ – สะหวันนะเขต และอำนาจเจริญ – สาละวัน สามารถเชื่อมต่อไปยังเมืองดองฮา ประเทศเวียดนามได้

(2) แนวทางการเชื่อมโยงสะหวันนะเขต – แหลมฉบั๋ง

จากการรวบรวมข้อมูล พบว่า ภาคเอกชนได้ใช้เส้นทางนอกแนว ตะวันออก-ตะวันตก (EWEC) เพื่อการขนส่ง ซึ่งเชื่อมโยงระหว่างดองฮา สะหวันนะเขต และแหลมฉบั๋ง อันเป็นเส้นทางที่ผ่านจังหวัดมุกดาหาร อำนาจเจริญ ยโสธร ร้อยเอ็ด สุรินทร์ บุรีรัมย์ สระแก้ว ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา และชลบุรี โดยถนนส่วนใหญ่ยังคงเป็นถนนขนาด 2 ช่องจราจร ซึ่งเส้นทางดังกล่าวเป็นเส้นทางขนส่งเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทย สปป.ลาว และ เวียดนาม

(3) แนวการเชื่อมโยงอำนาจเจริญกับเส้นทางออกไปยังทะเล

เส้นทางสู่ทะเลที่ต้องการได้รับการพัฒนา คือ อำนาจเจริญและเส้นทางออกไปยังทะเล (ดองฮา ประเทศเวียดนาม) โดยเปรียบเทียบระยะทางระหว่างอำนาจเจริญไปยังดองฮา 415 กิโลเมตร และระยะทางระหว่างอำนาจเจริญไปยังแหลมฉบั๋งเท่ากับ 630 กิโลเมตร ซึ่งเส้นทางอำนาจเจริญไปยังดองฮา มีระยะทางใกล้กว่า เส้นทางอำนาจเจริญไปยังแหลมฉบั๋ง จึงมีความเป็นไปได้ว่าการนำอาหารทะเล และการขนส่งสินค้าทางทะเลมาจากเวียดนามจะใช้เวลาและค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่านำมาจากฝั่งประเทศไทยเอง

(4) การพัฒนาสนามบินเลิงนกทาให้เป็นสนามบินพาณิชย์

สนามบินเลิงนกทาอยู่ห่างจากเมืองอำนาจเจริญประมาณ 37 กิโลเมตร ในขณะที่อำนาจเจริญอยู่ห่างจากท่าอากาศยานนานาชาติอุบลราชธานีประมาณ 78 กิโลเมตร

นอกจากนี้ สนามบินเลิงนกทาอยู่ห่างจากเมืองยโสธรประมาณ 82 กิโลเมตร ในขณะที่เมืองยโสธรอยู่ห่างจากท่าอากาศยานนานาชาติอุบลราชธานีประมาณ 104 กิโลเมตร และเมืองยโสธรอยู่ห่างจากท่าอากาศยานร้อยเอ็ดประมาณ 63 กิโลเมตร

(5) การพัฒนาเส้นทางศรีสะเกษ – ช่องสง่า เชื่อมโยงสู่ นครธม เสียบเรียบ

ช่องสง่าเป็นจุดที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่ นครธม เสียบเรียบได้โดยมีระยะทางจากช่องสง่าประมาณ 150 กิโลเมตร ซึ่งมีระยะทางสั้นกว่าการเดินทางผ่านจุดผ่านแดนจุดอื่น ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวศรีสะเกษหรือในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 สามารถเดินทางข้ามไปท่องเที่ยวยังนครธมได้ภายใน 1 วัน

ส่วนที่ 2: สิ่งอำนวยความสะดวก

จากฐานข้อมูลจำนวน โรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร /ร้านอาหารของจังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญที่ได้จากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดของแต่ละจังหวัด พบว่า จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่มีจำนวน โรงแรม/ที่พักมากที่สุดในบรรดา 3 จังหวัด ในขณะที่จังหวัดอำนาจเจริญเป็นจังหวัดที่มีจำนวนโรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร/ร้านอาหารน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับอีก 2 จังหวัด ทั้งนี้จังหวัดยโสธรมีจำนวนโรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร/ร้านอาหารมากที่สุดฐานข้อมูลของสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาประจำจังหวัด

สรุปได้ว่าจังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพเชิงปริมาณด้านสิ่งอำนวยความสะดวกประเภท โรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร/ร้านอาหาร ในการรองรับผู้มาเยี่ยมเยือนได้มากกว่าจังหวัดอื่น ๆ ในกลุ่มจังหวัด อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเป็นรายอำเภอกลับพบว่าในบางอำเภอของจังหวัดศรีสะเกษยังไม่ได้มีการรายงานว่ามีข้อมูลจำนวนโรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร/ร้านอาหาร ในขณะที่บางอำเภอก็ได้พบว่ามีจำนวน โรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร/ร้านอาหาร ค่อนข้างมาก ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นในทางอ้อมได้ว่าเป็นเมืองท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษอาจจำกัดอยู่เพียงในไม่กี่พื้นที่หรือไม่ก็อำเภอของจังหวัด

จากข้อค้นพบดังกล่าวสะท้อนให้เห็นได้ชัดเจนขึ้นว่าการกระจุกตัวของสถานประกอบการต่าง ๆ ในจังหวัดยโสธรและอำนาจเจริญอาจขึ้นอยู่กับการมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในพื้นที่นั้น ๆ จึงทำให้เกิดความชุกของโรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร/ร้านอาหารตามมา ในขณะที่จังหวัดศรีสะเกษ เนื่องจากเป็นจังหวัดใหญ่และมีหลายอำเภอจึงอาจมีความเป็นไปได้เกี่ยวกับความหลากหลายและการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่/อำเภอต่าง ๆ จึงทำให้สัดส่วนของโรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร/ร้านอาหาร มีการกระจายตัวไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ในปริมาณที่แตกต่างกันน้อยกว่าจังหวัดยโสธรและอำนาจเจริญ

ส่วนที่ 2

สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวจังหวัดยโสธร

1. ศักยภาพด้านแหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดยโสธรที่มีศักยภาพโดดเด่น ได้แก่ ภูสูง ศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราชบ้านทุ่งแต้ พิพิธภัณฑ์หนังไหมไทย พระธาตุภูจาน พิพิธภัณฑ์มัลลย์ข้าวตอก ณ วัดหอก่อง วัดพระพุทธรูปยโสธร ทุ่งดอกบัวแดง ทั้งนี้ สถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในระดับโดดเด่นมากของจังหวัดยโสธร ได้แก่ ธาตุกองข้าวน้อย โบสถ์คริสต์บ้านซ่งแย้ พระธาตุอานนท์ และวิมานพญาแถน สำหรับ องค์ประกอบที่แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดยโสธรที่มีความโดดเด่นมากที่สุด คือ ด้านการเข้าถึง อย่างไรก็ตามองค์ประกอบด้านความเชื่อมโยงกับชุมชนของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดยโสธรกลับมีศักยภาพน้อยที่สุดในกลุ่ม 3 จังหวัด และน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับทุกองค์ประกอบของตัวชี้วัดศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว

2. ผลการวิเคราะห์ SWOT จังหวัดยโสธร

จังหวัดยโสธร มีจุดแข็งด้านลักษณะทางกายภาพประชากร สังคม และเศรษฐกิจ คือ การเป็นพื้นที่เกษตรอินทรีย์ที่ทำการเกษตรตามหลักธรรมชาติที่ไม่มีสารพิษตกค้าง รวมไปถึงมีเทคโนโลยีทางการเกษตรที่ได้รับการปรับปรุงพัฒนาที่ดีขึ้น และปลูกพืชได้หลากหลาย รวมไปถึงสินค้า OTOP ที่มีชื่อเสียง เมืองสงบ น่ารัก และปลอดภัย มีปราชญ์ชาวบ้านและผู้ที่มีภูมิปัญญา ชาวบ้านอยู่หลากหลายและครอบคลุม ในด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวและการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมหลากหลายและเป็นอัตลักษณ์ รวมไปถึงประเพณีที่น่าสนใจ

สำหรับจุดอ่อนด้านการท่องเที่ยวจังหวัดยโสธรในเชิงลักษณะทางกายภาพ ประชากร สังคม และเศรษฐกิจ คือ การลงทุนจากภาคเอกชนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ทำให้เกิดการย้ายถิ่นฐานของคนวัยหนุ่มสาวไปยังจังหวัดอื่น อีกทั้งจังหวัดไม่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านและมีทำเลที่ตั้งใกล้กับจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีความได้เปรียบในเชิงโครงสร้างมากกว่า รวมถึงการประสบปัญหาในด้านการบริหารจัดการและปัญหาในระดับยุทธศาสตร์ของจังหวัดที่ขาดความต่อเนื่องเองจากการเปลี่ยนผู้บริหาร ระดับสูงค่อนข้างบ่อย จังหวัดมีสภาพภูมิอากาศร้อน และแห้งแล้ง ส่งผลให้ขาดบรรยากาศสำหรับการท่องเที่ยว และคนในพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่ได้มองว่าจังหวัดของตนเป็นเมืองท่องเที่ยว รวมถึงขาดความตระหนักรู้ในเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อาศัยชุมชนเป็นศูนย์กลาง

นอกจากนี้ แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดยโสธรมังยังไม่มีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว ในด้านคุณภาพและมาตรฐาน และแหล่งท่องเที่ยวไม่ได้ถูกประชาสัมพันธ์ในสื่อกระแสหลักอย่างกว้างขวาง ประกอบกับเส้นทางการคมนาคมไม่เชื่อมโยงกับจังหวัดรอบข้าง ถนนหนทางไม่สะดวก และไม่ครอบคลุม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จังหวัดยโสธรไม่มียุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัด และแผนปฏิบัติ การส่งเสริมการท่องเที่ยว ที่

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัด และหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ที่เป็นปัจจุบัน

ในด้านของโอกาสของการท่องเที่ยว จังหวัดยโสธร พบว่า ปัจจัยส่งเสริมโอกาส ของการท่องเที่ยว จังหวัดยโสธรได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การยกระดับสนามบินเลิงนกทาให้เป็นสนามบินเชิงพาณิชย์ เส้นทางรถไฟรางคู่เส้นทางใหม่ วารินชำราบ - อำนาจเจริญ - เลิงนกทา การพัฒนาขนาดเส้นทางการจราจรจากถนน 2 เลน เป็น ถนน 4 เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีนโยบายการท่องเที่ยวเมืองรอง เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและการกระจายรายได้สู่เมืองรองและชุมชน และเป้าหมายประเทศไทยในการเป็น “ครัวของโลก (Thai Kitchen to the World)” เพื่อผลักดันให้สินค้าเกษตรมีมูลค่าเพิ่มในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งผลักดันราคาสินค้าเกษตรเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับจังหวัดยโสธรในด้านการพัฒนาด้านการเกษตรเป็นเกษตรอินทรีย์ รวมไปถึงการที่จังหวัด อุบลราชธานีมีโอกาส มีโอกาสได้เป็นเจ้าภาพ การแข่งกีฬาซีเกมส์ในปี 2025 (พ.ศ. 2568) ทำให้จังหวัดยโสธรมีโอกาสปรับปรุงพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว เส้นทางเชื่อมโยงเพื่อเพิ่มความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตาม จังหวัดยโสธรมีอุปสรรคด้านการท่องเที่ยว คือ การที่เมืองรองที่อยู่ใกล้เคียงกับจังหวัดยโสธรมีการเจริญเติบโตที่มีศักยภาพมากกว่าจังหวัดยโสธร เช่น จังหวัดอุบลราชธานี หรือ จังหวัดบุรีรัมย์ และ จังหวัดรองที่อยู่ใกล้เคียงจังหวัดยโสธร อาทิ ศรีสะเกษ สุรินทร์ ร้อยเอ็ด นครพนม มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ไม่แตกต่างไปจากจังหวัดยโสธร นอกจากนี้ หากโครงการสนามบินเลิงนกทาเกิดขึ้นได้จริงจะส่งผลดีต่อจังหวัดอำนาจเจริญมากกว่าจังหวัดยโสธร ด้วยระยะทางจากสนามบินเลิงนกทาสู่จังหวัดอำนาจเจริญมีระยะทางสั้นกว่า รวมไปถึง ความเป็นไปได้ของการพัฒนาสนามบินมุกดาหาร ซึ่งอาจมีผลต่อการพิจารณาการพัฒนาสนามบินเลิงนกทา นอกจากนี้ ผู้บริหารระดับประเทศเห็นความสำคัญของจังหวัดรองในเชิงท่องเที่ยวเฉพาะลักษณะของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT) และภาพลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่นและจังหวัดอื่นในภูมิภาคเดียวกันมีความโดดเด่นมากกว่า

3. การวิเคราะห์ความสามารถด้านการแข่งขัน (Competitiveness Analysis) จังหวัดยโสธร

จังหวัดยโสธรเป็นต้นแบบ “ยโสธรโมเดล” ที่ระบุในยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2564 โดยมีลักษณะที่ภาคเอกชนเป็นหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ แสดงให้เห็นว่าจังหวัดยโสธรมีศักยภาพในด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีการพัฒนาเกษตรอินทรีย์อย่างแข็งแกร่ง อย่างไรก็ตาม ในด้านของสินค้าเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว พบว่า แม้ว่าสินค้าโดยชุมชน หรือ OTOP ของจังหวัดยโสธรมีความหลากหลาย แต่เมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดใกล้เคียงแล้ว อาจไม่พบความแตกต่างระหว่างสินค้าของแต่ละจังหวัด

ทั้งนี้ แม้ว่าจังหวัดยโสธรที่มีการดำเนินนโยบายคนกล้าคืนถิ่นรวมถึงปราชญ์ชาวบ้านหลากหลายสาขา แต่เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมในระดับประเทศ พบว่า นโยบายคนกล้าคืนถิ่น เป็นนโยบายที่ดำเนินงานเหมือนกันทั่วประเทศ ตลอดจนปราชญ์ชาวบ้านที่แต่ละจังหวัดต่างมีทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าของแต่ละพื้นที่

เช่นกัน นอกจากนี้ แม้ว่าจังหวัดยโสธรเป็นที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางศาสนา แต่ยังขาดการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง เมื่อเปรียบเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวที่อื่น ๆ

4. ผลการวิเคราะห์ Gap Analysis จังหวัดยโสธร

การวิเคราะห์ GAP Analysis ตามตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว 3 ตัวชี้วัดตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ที่ระบุในแผนพัฒนาจังหวัดยโสธร พ.ศ. 2561– 2564 ดังนี้ (1) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว (ร้อยละ 5/ปี) (2) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP (ร้อยละ 4/ปี) และ (3) อนุรักษ์ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งในเชิงประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ในเชิงรายได้ทั้งรายได้จากการท่องเที่ยวและมูลค่าผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP จังหวัดยโสธรมีแนวโน้มที่จะไม่บรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดที่ตั้งไว้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ตัวชี้วัดดังกล่าวอาจยังไม่มีความเหมาะสม โดยมีการตั้งเป้าหมายไว้สูงเกินจริง อีกทั้งอาจจะมี ข้อจำกัดด้านนโยบาย ที่สำคัญของการบรรลุเป้าหมายนี้คือ จังหวัดให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดนี้เป็นลำดับรอง รวมไปถึงการ ไม่มีนโยบายพัฒนาและส่งเสริมสินค้า OTOP ที่เป็นรูปธรรมเพื่อบรรลุเป้าหมายของรายได้จากการจำหน่ายสินค้าที่ตั้งเป้าหมายไว้

เมื่อวิเคราะห์ในเชิงทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ตัวชี้วัดที่ใช้ในการวัดความสำเร็จไม่มีมาตรวัดที่แน่ชัด จึงไม่สามารถวิเคราะห์ประเมินผลสำเร็จได้อย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจากการศึกษาพบว่า แหล่งท่องเที่ยวเพียง 2 ใน 3 แห่งได้รับการบูรณะ (โดยไม่ทราบถึงระดับการบูรณะ) โดยการดำเนินการดังกล่าวอาจไม่เพียงพอที่จะบรรลุเป้าหมาย อีกทั้งเป้าหมายที่ตั้งไว้ยังไม่มี ความชัดเจนในเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นข้อสังเกตว่า ไม่มีการตั้งเป้าหมายในเรื่องนโยบายการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ชัดเจน

ส่วนที่ 3

ขั้นตอนการวางแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดยโสธร

การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษ ได้กำหนด กระบวนการสร้างแผนยุทธศาสตร์ท่องเที่ยว ไว้ 4 ขั้นตอน คือ (1) การรวบรวมข้อมูลและปรับปรุงข้อมูลระดับจังหวัด (2) การวิเคราะห์ SWOT (3) TOWS Matrix และ (4) การขอรับความคิดเห็นต่อ (ร่าง)แผนยุทธศาสตร์เบื้องต้น เพื่อนำไปสู่กระบวนการแปลง(ร่าง)แผนยุทธศาสตร์ไปสู่(ร่าง)แผนปฏิบัติการ

1. การรวบรวมข้อมูลและปรับปรุงข้อมูลระดับจังหวัด

ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลและปรับปรุงข้อมูลระดับจังหวัด ได้แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ (1) การรวบรวม ปัจจัยทาง เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรในพื้นที่ และโครงสร้างพื้นฐานของสามจังหวัดรองที่มีผลต่ออุปทานการท่องเที่ยว และผลการวิเคราะห์ช่องว่างและโอกาส ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด และ (2) การรวบรวมข้อมูลจากเครือข่ายของจังหวัด มีรายละเอียดดังนี้

1) การรวบรวมปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรในพื้นที่ และโครงสร้างพื้นฐานของสามจังหวัดรองที่มีผลต่ออุปทานการท่องเที่ยว และผลการวิเคราะห์ช่องว่างและโอกาส ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด

การดำเนินงานในขั้นแรก คือ การ รวบรวม และสังเคราะห์ ผลการวิจัยจากการศึกษา ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรในพื้นที่ และโครงสร้างพื้นฐานของสามจังหวัดรองที่มีผลต่ออุปทานการท่องเที่ยว และผลการวิเคราะห์ช่องว่างและโอกาส ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดรองเป้าหมายในแต่ละจังหวัด ซึ่ง เน้นในด้านของอุปทานการท่องเที่ยว ที่มีผลต่ออุปสงค์การท่องเที่ยว รวมทั้ง การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิที่อาจมีการอัปเดตข้อมูลล่าสุดทั้งทางด้านข้อมูลจาก แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด รายงานการพัฒนาจังหวัดจากพัฒนาชุมชน รวมทั้งข้อมูลเชิงมหภาคจากแหล่งอ้างอิงที่สำคัญ เช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายการพัฒนาจังหวัด และนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมทั้งศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เชิงลึกในเรื่องกระบวนการ ปัญหา อุปสรรค ในการจัดทำยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยว

2) การรวบรวมข้อมูลจากเครือข่ายของจังหวัด

ในขั้นนี้ เป็นการทำงานร่วมกันกับ ระหว่างนักวิจัย เครือข่ายจังหวัด และผู้ดำเนินนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่สามจังหวัดรอง ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยว ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเชิงปฏิบัติ ประกอบด้วย 4 กลุ่ม ใหญ่ ๆ ดังนี้

- (1) หน่วยงานราชการ /ผู้บริหารระดับจังหวัด อาทิ ผู้ว่าราชการจังหวัด ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด วัฒนธรรมจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด พัฒนาชุมชนจังหวัด ฯลฯ
- (2) องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
- (3) ภาคเอกชน อาทิ สมาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัด หอการค้าจังหวัด กลุ่มนักธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)
- (4) ภาคประชาสังคม อาทิ กลุ่มเกษตรกร ชุมชน

ทั้งนี้ การทำงานดังกล่าวมีจุดประสงค์การปรับปรุงข้อมูล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรในพื้นที่ และโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนช่องว่างและโอกาส ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดรอบเป้าหมายในแต่ละจังหวัด และร่วมกัน เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ควรเกิดขึ้นเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้น โดยเริ่มต้นจากการให้ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด โดยจัดรูปแบบแบบการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีประชุมกลุ่มย่อย (focus group) ในรูปแบบของการอภิปราย โดยจำแนกผู้เข้าร่วมในการศึกษาเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) หน่วยงานราชการ /ผู้บริหารระดับจังหวัด และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (2) ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยทั้ง 2 กลุ่มใช้แนวทางหัวข้ออภิปรายในแนวทางเดียวกัน ผลการศึกษา หรือข้อมูลที่ได้จากการอภิปราย จะนำไปสู่การร่วมกันวิเคราะห์ SWOT Analysis ในขั้นตอนต่อไป

2. การวิเคราะห์ SWOT Analysis

ขั้นตอนการ วิเคราะห์ SWOT เป็นขั้นตอนที่สำคัญ ในการทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว และแผนปฏิบัติการ เริ่มต้นจากการเชิญเหล่าภาคีต่าง ๆ ในจังหวัดทั้งกลุ่มภา ภาครัฐ เหล่าข้าราชการ ประชาคม หรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ ภายในจังหวัดมาร่วมเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ควรเกิดขึ้นเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้น โดยเริ่มต้นจากการให้ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด ทั้งจำนวนประชากร จำนวนนักท่องเที่ยว จำนวนโรงแรม สถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมภายในจังหวัด และข้อมูลพื้นฐานอื่น ๆ ของจังหวัดที่ต้องใช้ในการพิจารณา จากนั้นให้ภาคีที่เกี่ยวข้องนำเสนอสิ่งที่อยากจะให้จังหวัดเป็น จากนั้น ร่วมกันนำเสนอความคิดเห็นผ่านเครื่องมือ SWOT Analysis ภายใต้องค์ประกอบทั้ง 4 หัวข้อ ดังนี้

(1) ทางด้านอุปทาน (Supply) หรือเจ้าบ้าน (Host) หมายถึง ฐานทรัพยากรที่มีอยู่ภายในจังหวัดที่พร้อมให้บริการทางการท่องเที่ยว เช่น ระบบการขนส่งภายในจังหวัด (Logistic) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวในรูปของวัฒนธรรม ความเชื่อ ความศรัทธา และความเป็นอยู่ของชาวบ้านในพื้นที่ (Attraction) เส้นทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Amenities) การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary services) ที่พักในแหล่งท่องเที่ยว (Accommodations) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities)

(2) ทางด้านอุปสงค์ (Demand) หรือนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยว (Tourists) หมายถึง สิ่งที่จูงใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวภายในจังหวัดนี้ กลุ่มเป้าหมายที่ภาคีอยากให้มีนักท่องเที่ยวในจังหวัด ลักษณะสถานที่ท่องเที่ยวและความต้องการเฉพาะที่จะท่องเที่ยวในจังหวัด ซึ่งข้อมูลเหล่านี้มาจากภาคีในจังหวัดทุกกลุ่ม สามารถมีความหลากหลายได้

(3) การขับเคลื่อนการท่องเที่ยว (Tourism mechanism) หมายถึง กิจกรรมที่จะส่งเสริมให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมถึงผู้ปฏิบัติงานเข้าใจแผนงานการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความสะดวกในการปฏิบัติตามแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ เช่น การพัฒนาการสร้างความช่วยเหลือ พัฒนาส่วนงานท้องถิ่น (อบต. อบจ.) การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวระดับจังหวัด พื้นที่ใกล้เคียง หรือในระดับต่างประเทศด้วยการทำการตลาด หรือการยกระดับสินค้าด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น

(4) คุณภาพการให้บริการ (Quality of service) หมายถึง การให้บริการการท่องเที่ยวที่จะต้องแทรกอยู่ในทุกขั้นตอนของการให้บริการการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจในการมาพักผ่อนและกลับมาใช้บริการใหม่อีกครั้ง

3. การวิเคราะห์ TOWS Matrix

เมื่อเครือข่ายในจังหวัดได้เสนอความเห็นผ่านเครื่องมือ SWOT Analysis เป็นที่เรียบร้อยแล้ว เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายของการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในจังหวัด ก็จะเข้าสู่กระบวนการที่นำข้อมูลที่ได้รับมาเข้าสู่กระบวนการคัดกรองภายใต้กรอบของทฤษฎีและแนวคิดต่าง ๆ เช่น ห่วงโซ่มูลค่าของกิจการ (Value Chain) (Porter, 1985) หรือแนวคิด 5 Force Model (Porter, 1980) เป็นต้น จากนั้นนักวิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ภายใต้กรอบของทฤษฎีและแนวคิดเหล่านี้มาจัดทำ TOWS Matrix ทั้งนี้ ผลของการวิเคราะห์สถานการณ์ภายนอกและสถานการณ์ภายใน และการวิเคราะห์ TOWS Matrix จะถูกนำมาจัดทำเป็น (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาสำคัญ ๆ ที่มีอยู่ก่อนหน้านี้ในระดับมหภาคที่สูงขึ้น ในที่นี้ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (2) ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (3) ยุทธศาสตร์พัฒนากลุ่มจังหวัด (4) ยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัด

4. การขอรับความคิดเห็น (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์เบื้องต้น

เมื่อทำการวิเคราะห์ TOWS Matrix เสร็จสิ้นและได้จัดทำ (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดเสร็จสิ้นแล้ว ได้มีการนำ(ร่าง)แผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวเข้าสู่ขั้นตอนการนำเสนอให้กับจังหวัดเพื่อขอรับความคิดเห็น (ร่าง)แผนยุทธศาสตร์ ทั้งนี้ ทางจังหวัดได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของแผนยุทธศาสตร์ เพื่อการปรับปรุงให้สมบูรณ์และสามารถนำไปใช้ได้จริง จากนั้นจึง เข้าสู่กระบวนการแปลง (ร่าง)แผนยุทธศาสตร์ไปสู่ (ร่าง)แผนปฏิบัติการ เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ส่วนที่ 4

(ร่าง) ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดยโสธร

วิสัยทัศน์

“ยโสธรเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงเกษตรครบวงจรและศูนย์กลางการท่องเที่ยววัฒนธรรมวิถีอีสาน”

พันธกิจ

1. ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธรพร้อมกับการส่งเสริมทางเศรษฐกิจเชิงเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้และลดความเหลื่อมล้ำ
2. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีอีสานที่เป็นทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญของจังหวัด
3. ส่งเสริมคุณภาพบริการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธรให้เป็นที่ดึงดูดแก่นักท่องเที่ยว
4. บูรณาการการทำงานด้านการท่องเที่ยวเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดยโสธรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์หลัก

1. จังหวัดยโสธรมีรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรมวิถีอีสานเพิ่มขึ้น
2. มีการส่งเสริมการผลิตและคุณภาพสินค้าเกษตรครบวงจรเพื่อนำไปสู่การท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น
3. คุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธรได้รับการยกระดับ
4. เกิดการบูรณาการการทำงานด้านการท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัดยโสธร

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธร

1. พัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยว 2 รูปแบบ ได้แก่ เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีอีสาน โดยเริ่มจากแหล่งท่องเที่ยว Landmark ในอำเภอเมือง
 - 1.1 จัดทำเส้นทางการท่องเที่ยววัฒนธรรมและอารยธรรมโบราณ (ตัวอย่างเช่น ปราสาททองเมืองเตย พระธาตุภูจาน ธาตุตาดทอง โบสถ์คริสต์บ้านซ่งแย้)
 - 1.2 จัดทำเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ตัวอย่างเช่น ข้าว แดงโม ถั่วลิสง ประมงน้ำจืด)

- 1.3 จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (เส้นทางปั่นจักรยานชมสวนผลไม้, ชมหิ่งห้อย บ้านท่าเยี่ยม)
- 1.4 จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงพุทธ
- 1.5 พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนวิถีอีสาน (CBT) ให้สามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับเส้นทางท่องเที่ยว (1.1-1.4)
2. ยกระดับคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวดึงดูดให้มีมาตรฐานที่มีความสะอาด สะดวกสบาย และเพียงพอสามารถรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ
 - 2.1 ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวและภูมิทัศน์โดยรอบให้มีมาตรฐานที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี เช่น การปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความร่มรื่น การปรับปรุงป้าย สัญลักษณ์ (ภาษาไทยและอังกฤษ) การปรับปรุงห้องน้ำ การปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวให้รองรับผู้สูงอายุและเด็กเล็ก และการรักษาความสะอาด เป็นต้น
 - 2.2 พัฒนาสิ่งปลูกสร้าง ภูมิทัศน์โดยรอบและการขายของที่ระลึกในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความสอดคล้องมีอัตลักษณ์เป็นหนึ่งเดียวกัน ในแต่ละสถานที่ท่องเที่ยว
 - 2.3 จัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยวที่จำเป็นพื้นฐาน ได้แก่ แผนที่แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นหลักในการใช้งานร่วมกัน (Master Map) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รวมทั้งจัดทำรายการที่พัก และร้านอาหารในจังหวัด และสนับสนุนให้แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ จัดทำแผนที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวจากแหล่งให้บริการไปสู่กิจกรรมรอบสถานที่ท่องเที่ยว
 - 2.4 ศึกษาและพัฒนาเรื่องราว (Story) ของสถานที่ท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ของจังหวัดและวิถีชีวิตเชิงวัฒนธรรมอีสานของจังหวัดยโสธร
3. พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร OTOP และอาหารพื้นเมือง (ให้มีความโดดเด่นและเป็นที่ยอมรับ)
 - 3.1 พัฒนาเทคโนโลยีด้านเกษตรอินทรีย์
 - 3.2 ยกระดับสินค้าแปรรูปเกษตรให้มีมาตรฐาน ความสะอาด ปลอดภัยและมีอายุการเก็บนานขึ้น
 - 3.3 พัฒนาสโลแกนสินค้าและอาหารโดดเด่นของจังหวัดยโสธร (ตัวอย่างเช่น ปลาสามลอดช่อง หมอนขวานผ้าซิด ข้าวอินทรีย์ ลาบยโสธร ไส้กรอก หมูยอ)
4. พัฒนาช่องทางการกระจายสินค้าเกษตร OTOP และอาหารพื้นเมืองที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
5. พัฒนาระบบขนส่งเชื่อมสถานที่ท่องเที่ยวกับสถานีรถไฟ และสนามบินจังหวัดอุบลราชธานีเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมความต้องการการท่องเที่ยวในจังหวัดยโสธร

1. สร้าง Theme การท่องเที่ยวของจังหวัดที่สั้นและกระชับทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ให้เกิดความแตกต่าง (ยโสธรเมืองวัฒนธรรมอีสาน)
2. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวให้กลุ่มเป้าหมายรับทราบ(1. กลุ่มคนภายในจังหวัด 2. ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจศึกษาดูงาน 3. นักเรียน นักศึกษาทัศนศึกษา 4. กลุ่มผู้สูงอายุ 5. นักท่องเที่ยวกลุ่ม CBT 6. นักท่องเที่ยวชาวจีน)
3. สื่อสารกับหน่วยงานด้านการบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น สมาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัด สมาคมมัคคุเทศก์อาชีพ ททท. ในการประชาสัมพันธ์เส้นทางการท่องเที่ยว
4. เชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธรเข้ากับกลไกการพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคอีสานตอนล่าง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธร

1. จัดทำแผนที่แหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวจังหวัดที่เป็นหนึ่งเดียวกันของทั้งจังหวัดทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
 - 1.1 จัดทำแผนที่แหล่งท่องเที่ยวโดดเด่น ที่พัก ร้านอาหารของจังหวัดยโสธร
 - 1.2 จัดทำแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงอารยธรรมโบราณของจังหวัดยโสธร
 - 1.3 จัดทำแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดยโสธร
 - 1.4 จัดทำแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติของจังหวัดยโสธร
 - 1.5 จัดทำแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงธรรมะของจังหวัดยโสธร
2. จัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวของจังหวัดที่บูรณาการประเพณีสำคัญ กิจกรรม ฤดูกาลของเกษตรอินทรีย์ และสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงเข้าด้วยกัน
3. จัดตั้งศูนย์ให้ข้อมูลการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวและภาคีที่เกี่ยวข้อง
4. จัดทำศูนย์แสดงและจำหน่ายสินค้าและอาหารโดดเด่นของจังหวัดยโสธร (ตัวอย่างเช่น ปลาสามลวดช่อง หมอนขวานผ้าขิด ข้าวอินทรีย์ ลาบยโสธร ไส้กรอก หมูยอ) เพื่อประชาสัมพันธ์และกระจายสินค้า
5. ส่งเสริมการใช้ภาษาอีสานและการแต่งกายของบุคลากรในสถานที่ท่องเที่ยว
6. พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว
7. สนับสนุนการรับรองมาตรฐานที่พัก โรงแรม โฮมสเตย์ และรีสอร์ท
8. ให้ความรู้แก่ชุมชนในการจัดบริการการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT)

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนเพื่อบูรณาการการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธร

1. ยกระดับการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้อยู่ในยุทธศาสตร์สำคัญของจังหวัดยโสธร โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนการยกระดับรายได้และลดความเหลื่อมล้ำผ่านการค้า การบริการ และการลงทุนที่มีการวางแผนควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดยโสธร
 - 1.1 มีการจัดทำยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรมทุก 3 ปี
 - 1.2 นำเสนอข้อมูลจุดเด่นของจังหวัดผ่านช่องทางการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงสิ่งที่ผู้บริหารจังหวัดจะเน้นการพัฒนากองท่องเที่ยวในระยะสั้นและระยะยาว
 - 1.3 ตั้งเป้าหมายของการพัฒนากองท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงมีการตั้งเป้าหมายตัวชี้วัดในระยะสั้นและระยะยาวที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวในภาพรวมของประเทศ
 - 1.4 เชื่อมโยงเป้าหมายด้านการท่องเที่ยวจังหวัดยโสธรกับยุทธศาสตร์จังหวัดยโสธรด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและการคมนาคมให้สอดคล้องกัน เพื่อการวางแผนการพัฒนาด้านการคมนาคมและการขนส่งสินค้าและบริการที่มีประสิทธิภาพ
 - 1.5 จัดตั้งศูนย์แสดงและขายสินค้าโดดเด่นของจังหวัดยโสธรให้นักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้และเป็นศูนย์กลางการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัด
2. บูรณาการการพัฒนากองท่องเที่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งหมดในเรื่อง 1. ทิศทางการท่องเที่ยวของจังหวัด 2. มาตรฐานการท่องเที่ยวสากล และ 3. ภาระหน้าที่ ผลประโยชน์ และการเป็นเจ้าของร่วมกัน เพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธรอย่างยั่งยืนในระยะยาว
 - 2.1 จัดตั้งคณะทำงาน ด้านการท่องเที่ยวภายในจังหวัดที่มาจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประสานงานและดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรม
 - 2.2 จัดทำฐานข้อมูลท่องเที่ยวของจังหวัด โดยมีศูนย์รวมอยู่ที่สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด เพื่อส่งต่อไปยังฐานข้อมูลของสถิติจังหวัด
 - 2.3 พัฒนาระบบการทำงานด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้ทุกภาคส่วนทั้งราชการ และเอกชนสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างเชื่อมโยง และราบรื่น
 - 2.4 หาทางออกในเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและความเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวและการดูแลแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

- 2.5 มีแผนการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธรอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง
3. วางแผนในการจัดการแก้ปัญหาทางปริมาณด้านการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ
 - 3.1 แบ่งบลงทุนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและงบประมาณด้านการดูแลสถานที่ท่องเที่ยวให้ชัดเจนเพื่อความยั่งยืนของการพัฒนาการท่องเที่ยว
 - 3.2 จัดระบบการทำงานร่วมกับกลุ่มจังหวัด พัฒนาชุมชน กรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน และภาคเอกชนในการจัดสรรงบประมาณด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้ง สร้างระบบติดตามประเมินยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว
 - 3.3 วางแผนด้านงบประมาณร่วมกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่เป็นผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยวหลังจากมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
 - 3.4 วางแผนด้านงบประมาณร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด ภาคประชาชน และภาคเอกชนในการดูแลและทะนุบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว
 - 3.5 จัดสรรงบประมาณของจังหวัดร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน
 - 3.6 ปรับการใช้จ่ายงบประมาณโครงการของรัฐในการพัฒนาชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ได้ตามมาตรฐานสากล (เช่น การพัฒนาห้องน้ำ) ซึ่งมีความสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวและเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวในระยะยาว
4. เลือกโมเดลในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธรที่เหมาะสม
 - 4.1 เลือกรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธรเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน เช่น demand-driven (พัฒนาอุปสงค์) เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวจากความต้องการจากภายนอก supply-driven (พัฒนาอุปทาน) เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการบริหารจัดการให้เกิดความดึงดูดหรือ value chain supplier (ห่วงโซ่อุปทาน) พัฒนาการท่องเที่ยวทางอ้อมที่เน้นการเป็นผู้ผลิตสินค้าด้านการท่องเที่ยวส่งออกไปในจังหวัดท่องเที่ยวอื่น
 - 4.2 พิจารณารูปแบบ (model) ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในรูปของ Public-private partnership เช่น พิจารณาให้สัมปทานแก่ภาคเอกชนและภาคประชาชนในการพัฒนา ดูแล และประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว

ส่วนที่ 5

(ร่าง) แผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดยโสธร

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธร

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา (ปีงบประมาณ)	งบประมาณ			หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก	หน่วยงานภาคี เครือข่าย	หมายเหตุ
				2564	2565	2566			
1. พัฒนาเส้นทาง การท่องเที่ยว 2 รูปแบบ ได้แก่ เส้นทาง การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และเส้นทาง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีอีสาน โดยเริ่มจากแหล่งท่องเที่ยว Landmark ในอำเภอเมือง	เส้นทาง การท่องเที่ยวหลัก 4 รูปแบบ 1. เส้นทาง การท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2. เส้นทาง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีอีสาน 3. เส้นทางชมธรรมชาติ 4. เส้นทางท่องเที่ยววิถีพุทธ รวมถึงการสนับสนุนให้ธุรกิจชุมชนสามารถได้ประโยชน์จากการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเหล่านี้ด้วย	1.1 จัดทำเส้นทาง การท่องเที่ยววัฒนธรรมและอารยธรรมโบราณ (ตัวอย่างเช่น ปราสาทเมืองเดช พระธาตุกู่จาน ธาตุตาดทอง โบสถ์คริสต์บ้านซ่งแย้) 1.2 จัดทำเส้นทาง การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ตัวอย่างเช่น ข้าว แดงโม ถั่วลิสง ประมงน้ำจืด) 1.3 จัดทำเส้นทาง การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (เส้นทางปั่นจักรยานชมสวนผลไม้, ชมหิ่งห้อย บ้านทำเย็บม) 1.4 จัดทำเส้นทาง การท่องเที่ยวเชิงพุทธ 1.5 พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนวิถีอีสาน (community based tourism) ให้สามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับเส้นทาง การท่องเที่ยว (1.1-1.4)					สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย - สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัด - สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
2. ยกระดับคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวดึงดูดให้มีมาตรฐานที่มีความสะอาด สะดวกสบาย และเพียงพอ สามารถรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ	ทำให้สถานที่ท่องเที่ยวมีความเป็นมาตรฐาน มีความสวยงาม สะอาด สะดวกสบาย และเพียงพอ รวมทั้งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ	2.1 ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวและภูมิทัศน์โดยรอบให้มีมาตรฐานที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี เช่น การปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความร่มรื่น การปรับปรุงป้าย สัญลักษณ์ (ภาษาไทยและอังกฤษ) การปรับปรุงห้องน้ำ การปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวให้รองรับผู้สูงอายุ และเด็กเล็ก และการรักษาความสะอาด เป็นต้น 2.2 พัฒนาส่งปลูกสร้าง ภูมิทัศน์โดยรอบและการขายของที่ระลึกในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความสอดคล้อง มีอัตลักษณ์เป็นหนึ่งเดียวกันในแต่ละสถานที่ท่องเที่ยว 2.3 จัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยวที่จำเป็นพื้นฐาน ได้แก่ แผนที่แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นหลักในการใช้งานร่วมกัน (Master Map) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รวมทั้งจัดทำ					- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด - องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น - องค์การบริหารส่วนจังหวัด	- กรมศิลปากร - สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด - สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
		รายการที่พัก และร้านอาหาร ในจังหวัด และสนับสนุนให้ แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ จัดทำ แผนที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยว จากแหล่งให้บริการไปสู่ กิจกรรมรอบสถานที่ท่องเที่ยว 2.4 ศึกษาและพัฒนาเรื่องราว (Story) ของสถานที่ท่องเที่ยว ให้เชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ ของจังหวัดและวิถีชีวิตเชิง วัฒนธรรมอีสานของจังหวัด ยโสธร							
3. พัฒนาคุณภาพสินค้า เกษตร OTOP และอาหาร พื้นเมือง (ให้มีความโดดเด่น และเป็นที่ยอมรับ)	พัฒนา และผลักดัน สินค้า OTOP และ อาหารพื้นเมืองให้มี ความโดดเด่น มี มาตรฐาน และเป็นที่ ชื่นชอบของตลาด	3.1 พัฒนาเทคโนโลยีด้าน เกษตรอินทรีย์ 3.2 ยกระดับสินค้าแปรรูป เกษตรให้มีมาตรฐาน ความ สะอาดปลอดภัยและมีอายุ การจัดเก็บนานขึ้น 3.3 พัฒนาสโลแกนสินค้าและ อาหารโดดเด่นของจังหวัด ยโสธร (ตัวอย่างเช่น ปลาสาม ลอดช่อง หมอนขวานผ้าขิด ข้าวอินทรีย์ ลาบยโสธร ไข่ กรอก หมูยอ)					- สำนักงานเกษตร จังหวัด - สำนักงาน ท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัด	- องค์การ ปกครองส่วน ท้องถิ่น - องค์การ บริหารส่วน จังหวัด - การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย	
4. พัฒนาช่องทางการ	ทำให้สินค้า OTOP	4.1 เพิ่มช่องทางการจัด					สำนักงานพาณิชย์	- สำนักงาน	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
กระจายสินค้าเกษตร OTOP และอาหารพื้นเมือง ที่เกี่ยวข้องกับการ ท่องเที่ยว	สามารถไปถึงมือ ผู้บริโภคได้สะดวกมาก ขึ้น	จำหน่ายผ่านห้างร้าน และ ตัวแทนจำหน่ายในพื้นที่ เป้าหมายต่าง ๆ					จังหวัด	อุตสาหกรรม จังหวัด - หอการค้า จังหวัด - สภา อุตสาหกรรม ทางท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจ ท่องเที่ยวจังหวัด - โครงการ รวมกลุ่มของนัก ธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)	
5. พัฒนาระบบขนส่งเชื่อม สถานที่ท่องเที่ยวกับสถานี รถไฟ และสนามบินจังหวัด อุบลราชธานีเพื่อรองรับ นักท่องเที่ยว	ทำให้นักท่องเที่ยว และประชาชนทั่วไป สามารถเดินทาง เชื่อมโยงจากสนามบิน และสถานีรถไฟของ จังหวัดอุบลราชธานีสู่ ยโสธรได้สะดวกมาก ขึ้น	5.1 สร้างความร่วมมือจาก ภาคเอกชนในการทำระบบ ขนส่งสาธารณะ เช่น รถเมล์ หรือรถตู้ประจำทางให้ผ่าน สถานที่ท่องเที่ยว และสถานที่ สำคัญในจังหวัดยโสธร					- องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด - สำนักงาน ท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัด - กรมทางหลวง ชนบท	- หอการค้า จังหวัด - สภา อุตสาหกรรม ทางท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจ ท่องเที่ยวจังหวัด - โครงการ รวมกลุ่มของนัก ธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)	

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมความต้องการการท่องเที่ยวในจังหวัดยโสธร

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา (ปีงบประมาณ)	งบประมาณ			หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก	หน่วยงานภาคี เครือข่าย	หมายเหตุ
				2564	2565	2566			
1. สร้าง Theme การท่องเที่ยวของจังหวัดที่สั้นและกระชับทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ให้เกิดความแตกต่าง (ยโสธรเมืองวัฒนธรรมอีสาน)	สร้างสโลแกนการท่องเที่ยวให้สะท้อนถึงความเป็นจังหวัดยโสธร เพื่อประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และภาษาอังกฤษ	1.1 ประชุมระดมความคิดจากหน่วยงานราชการ ตัวแทนจากฝ่ายเอกชน และภาคประชาสังคม					- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย - สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด	
2. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวให้กลุ่มเป้าหมายรับทราบ (1. กลุ่มคนภายในจังหวัด 2. ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจศึกษา ดูงาน 3. นักเรียน นักศึกษา ทัศนศึกษา 4. กลุ่มผู้สูงอายุ 5. นักท่องเที่ยวกลุ่ม CBT 6. นักท่องเที่ยวชาวจีน)	ทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายของจังหวัดยโสธรรับทราบถึงแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดยโสธร และรู้สึกอยากเดินทางมาท่องเที่ยว	2.1 ทำหนังสือเชิญชวนกลุ่มข้าราชการ โรงเรียน หรือสถานศึกษาท่องเที่ยวภายในจังหวัดยโสธร 2.2 Road Show ประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธรทั้งในประเทศ และต่างประเทศ					- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย - สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด - องค์การบริหารส่วนจังหวัด	
3. สื่อสารกับหน่วยงานด้านการบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จังหวัด สมาคมมัคคุเทศก์	ขอความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐ	3.1 จัดประชุมระดมความคิดเห็นแนวทางการประชาสัมพันธ์ และขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้ง					- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย - สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
อาชีพ ทพท. ในการ ประชาสัมพันธ์เส้นทาง ท่องเที่ยว	และเอกชน	ภาครัฐ และเอกชน						- องค์การบริหารส่วนจังหวัด - สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด	
4. เชื่อมโยงเส้นทางการ ท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธร เข้ากับกลไกการพัฒนา ท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด ภาคอีสานตอนล่าง	เชื่อมโยงสถานที่ ท่องเที่ยวของจังหวัด ยโสธร กับเส้นทาง ท่องเที่ยวของกลุ่ม จังหวัดภาคอีสาน ตอนล่างจังหวัดอื่น ๆ	4.1 จัดประชุมระดมความคิด เห็นเพื่อจัดทำเส้นทาง ท่องเที่ยวระหว่างจังหวัดภาค อีสานตอนล่าง โดยเชิญตัว แทนที่เกี่ยวข้องกับการ ท่องเที่ยวทั้งภาครัฐ และ เอกชน จากจังหวัดต่าง ๆ ใน ภาคอีสานตอนล่าง					- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย - สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด - องค์การบริหารส่วนจังหวัด - สภาอุตสาหกรรมทางท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด	

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธร

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา (ปีงบประมาณ)	งบประมาณ			หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก	หน่วยงานภาคี เครือข่าย	หมายเหตุ
				2564	2565	2566			
1. จัดทำแผนที่แหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวจังหวัดที่เป็นหนึ่งเดียวกันของทั้งจังหวัดทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	สร้างแผนที่ ที่แสดงถึงสถานที่ท่องเที่ยว และเส้นทางการท่องเที่ยวภายในจังหวัดยโสธร ที่มีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ	1.1 จัดทำแผนที่แหล่งท่องเที่ยวโดดเด่น ที่พักร้านอาหารของจังหวัดยโสธร 1.2 จัดทำแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงอารยธรรมโบราณของจังหวัดยโสธร 1.3 จัดทำแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดยโสธร 1.4 จัดทำแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติของจังหวัดยโสธร 1.5 จัดทำแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติของจังหวัดยโสธร					- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด - สำนักงานวัฒนธรรมทางท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด - โครงการรวมกลุ่มของนักธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)	- หอการค้าจังหวัด - สภาอุตสาหกรรมทางท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด - โครงการรวมกลุ่มของนักธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)	
2. จัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวของจังหวัดที่บูรณาการประเด็นสำคัญกิจกรรม ฤดูกาลของเกษตรอินทรีย์ และสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงเข้าด้วยกัน	เพื่อสร้างเทศกาลการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธรให้มีความเป็นรูปธรรม และทำให้นักท่องเที่ยวสามารถมาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี	2.1 ประชุมระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคมเพื่อสร้างปฏิทินการท่องเที่ยวตลอดปีของจังหวัดยโสธร					- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด - สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด - การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย - หอการค้าจังหวัด - สภา	- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด - การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย - หอการค้าจังหวัด - สภา	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
								อุตสาหกรรม ทางท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจ ท่องเที่ยวจังหวัด - โครงการ รวมกลุ่มของนัก ธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)	
3. จัดตั้งศูนย์ให้ข้อมูลการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวและภาคีที่เกี่ยวข้อง	เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธร	3.1 จัดตั้งศูนย์ให้บริการข้อมูลการท่องเที่ยวในจุดสำคัญของจังหวัด และเดินทางได้สะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว					- สำนักงาน ท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัด	- องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด - การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย	
4. จัดทำศูนย์แสดงและจำหน่ายสินค้าและอาหารโดดเด่นของจังหวัดยโสธร (ตัวอย่างเช่น ปลาสามลวดช่อง หมอนขานผ้าขิด ข้าวอินทรีย์ ลาบยโสธร ไข่กรอก หมูยอ) เพื่อประชาสัมพันธ์และกระจายสินค้า	อำนวยความสะดวกในการซื้อหาสินค้าท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไปในจังหวัดยโสธร เพื่อเป็นของฝาก และบริโภคเอง	4.1 จัดตั้งศูนย์แสดงสินค้าในจุดสำคัญของจังหวัด และเดินทางได้สะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว และบุคคลทั่วไป					- สำนักงานพาณิชย์ จังหวัด	- สำนักงาน ท่องเที่ยวและ กีฬาจังหวัด - การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย - องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด	
5. ส่งเสริมการใช้ภาษาอีสานและการแต่งกายของบุคลากรในสถานที่	เพื่อสร้างอัตลักษณ์ของจังหวัดในสถานที่ท่องเที่ยวให้เกิดขึ้น	5.1 จัดการเสวนาเพื่อรณรงค์ให้บุคลากรผู้ให้บริการทางการท่องเที่ยวใช้ภาษา และการ					- องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น	- สภา อุตสาหกรรม ทางท่องเที่ยว	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
ท่องเที่ยว	อย่างเป็นรูปธรรม	แต่งกายที่แสดงถึงความเป็นอีสานในแบบยโสธร						- สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด	
6. พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว	พัฒนาให้บุคลากรด้านการท่องเที่ยวสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษและให้คำแนะนำเป็นภาษาอังกฤษกับนักท่องเที่ยวได้	6.1 อบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการแนะนำการท่องเที่ยวและการสนทนาทั่วไปให้แก่บุคลากรทางการท่องเที่ยว					- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	- สำนักงานแรงงานจังหวัด - องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น - องค์การบริหารส่วนจังหวัด - สภาอุตสาหกรรมทางท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด	
7. สนับสนุนการรับรองมาตรฐานที่พัก โรงแรม โฮมสเตย์ และรีสอร์ท	เพิ่มจำนวนแหล่งที่พักที่ได้การรับรองมาตรฐานให้มีจำนวนมากขึ้น	7.1 จัดการอบรมการจัดทำมาตรฐานที่พัก ตามการรับรองในรูปแบบต่าง ๆ ให้กับผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม โฮมสเตย์ และรีสอร์ทภายในจังหวัดยโสธร					- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	- สำนักงานแรงงานจังหวัด - หอการค้าจังหวัด - สภาอุตสาหกรรมทางท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด - โครงการรวมกลุ่มของนัก	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
								ธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)	
8. ให้ความรู้แก่ชุมชนในการจัดบริการการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (community-based tourism)	สร้างองค์ความรู้ทางด้านการจัดการบริการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (community based tourism) ให้กับชุมชนต่าง ๆ ที่พร้อมต่อการรองรับการท่องเที่ยวภายในจังหวัดยโสธร	8.1 จัดการอบรมเพื่อเผยแพร่ความรู้ทางด้านการจัดการบริการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (community based tourism) ให้กับชุมชนต่าง ๆ ที่พร้อมต่อการรองรับการท่องเที่ยวภายในจังหวัดยโสธร					- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - องค์กรบริหารส่วนจังหวัด - สำนักงานแรงงานจังหวัด - หอการค้าจังหวัด - สภาอุตสาหกรรมทางท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด - โครงการรวมกลุ่มของนักธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)	

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนเพื่อบูรณาการการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธร

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา (ปีงบประมาณ)	งบประมาณ			หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก	หน่วยงานภาคี เครือข่าย	หมายเหตุ
				2564	2565	2566			
1. ยกระดับการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้อยู่ใน	สร้างนโยบายการท่องเที่ยวให้เป็น	1.1 มีการจัดทำยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวของ					- สำนักงานจังหวัด - สำนักงาน	- สำนักงานสถิติจังหวัด	

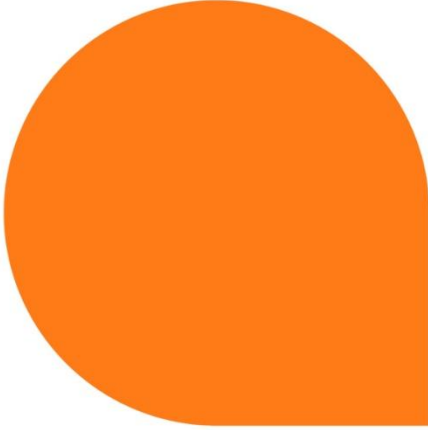
กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
ยุทธศาสตร์สำคัญของ จังหวัดยโสธร โดยใช้การ ท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อน การยกระดับรายได้และลด ความเหลื่อมล้ำผ่านการค้า การบริการ และการลงทุน ที่มีการวางแผนควบคู่กับ การพัฒนาเศรษฐกิจของ จังหวัดยโสธร	นโยบายสำคัญในการ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ของจังหวัดยโสธร	จังหวัดอย่างเป็นรูปธรรมทุก 3 ปี 1.2 นำเสนอข้อมูลจุดเด่นของ จังหวัดผ่านช่องทางการ ประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ เพื่อ ประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงสิ่งที่ ผู้บริหารจังหวัดจะเน้นการ พัฒนาการท่องเที่ยวในระยะสั้น และระยะยาว 1.3 ตั้งเป้าหมายของการ พัฒนาการท่องเที่ยวให้ เหมาะสมกับสภาพความเป็น จริง มีการตั้งเป้าหมายตัวชี้วัด ในระยะสั้นและระยะยาวที่ เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และนโยบายการส่งเสริม การท่องเที่ยวในภาพรวมของ ประเทศ 1.4 เชื่อมโยงเป้าหมายด้านการ ท่องเที่ยวจังหวัดยโสธรกับ ยุทธศาสตร์จังหวัดยโสธรด้าน การพัฒนาเศรษฐกิจและการ คมนาคมให้สอดคล้องกัน เพื่อ การวางแผนการพัฒนาด้านการ คมนาคมและการขนส่งสินค้า					ท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัด	- สำนักงาน พัฒนาชุมชน จังหวัด - องค์การ ปกครองส่วน ท้องถิ่น - องค์การ บริหารส่วน จังหวัด - สำนักงาน ประชาสัมพันธ์ จังหวัด - สำนักงานคลัง จังหวัด - สำนักงาน โยธาธิการ จังหวัด - สำนักงาน พาณิชย์จังหวัด - สำนักงาน อุตสาหกรรม จังหวัด	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
		และบริการที่มีประสิทธิภาพ 1.5 จัดตั้งศูนย์แสดงและขาย สินค้าโดดเด่นของจังหวัดยโสธร ให้นักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการ เพิ่มรายได้และเป็นศูนย์กลาง การประชาสัมพันธ์การ ท่องเที่ยวของจังหวัด							
2. บูรณาการการพัฒนาการท่องเที่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งหมดในเรื่อง 1. ทิศทางการท่องเที่ยวของจังหวัด 2. มาตรฐานการท่องเที่ยวสากล และ 3. ภาระหน้าที่ผลประโยชน์ และการเป็นเจ้าของร่วมกัน เพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธรอย่างยั่งยืนในระยะยาว	สามารถผลักดันให้เกิดการทำงานในด้านของการส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ 1.. ทิศทางการท่องเที่ยวของจังหวัด 2. มาตรฐานการท่องเที่ยวสากล และ 3. ภาระหน้าที่ผลประโยชน์ และการเป็นเจ้าของร่วมกัน เพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธรอย่างยั่งยืนในระยะยาว	2.1 จัดตั้งคณะทำงาน ด้านการท่องเที่ยวภายในจังหวัดที่มาจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประสานงานและดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรม 2.2 จัดทำฐานข้อมูลท่องเที่ยวของจังหวัด โดยมีศูนย์รวมอยู่ที่สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด เพื่อส่งต่อไปยังฐานข้อมูลของสถิติจังหวัด 2.3 พัฒนาระบบการทำงานด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้ทุกภาคส่วนทั้งราชการ และเอกชนสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างเชื่อมโยง และราบรื่น 2.4 หาทางออกในเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและ					สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	- สำนักงานจังหวัด - สำนักงานสถิติจังหวัด - สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด - องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น - องค์การบริหารส่วนจังหวัด - สำนักงานคลังจังหวัด - สำนักงานโยธาธิการจังหวัด	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
		ความเป็นเจ้าของแหล่ง ท่องเที่ยวและการดูแลแหล่ง ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 2.5 มีแผนการประเมิน ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของ จังหวัดยโสธรอย่างเป็นรูปธรรม และต่อเนื่อง						- สำนักงาน พาณิชย์จังหวัด - สำนักงาน สาธารณสุข จังหวัด - สำนักงาน อุตสาหกรรม จังหวัด	
3. วางแผนในการจัดการ แก้ปัญหางบประมาณด้าน การท่องเที่ยวอย่างมี ประสิทธิภาพ	ลดความซ้ำซ้อน และ เพิ่มประสิทธิภาพใน การใช้จ่ายงบประมาณ ด้านการท่องเที่ยวของ จังหวัดยโสธร	3.1 แบ่งงบประมาณพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวและงบประมาณด้าน การดูแลสถานที่ท่องเที่ยวให้ ชัดเจนเพื่อความยั่งยืนของการ พัฒนาการท่องเที่ยว 3.2 จัดระบบการทำงานร่วมกับ กลุ่มจังหวัด พัฒนาชุมชน กรมการท่องเที่ยว การ ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน และภาคเอกชน ในการจัดสรรงบประมาณด้าน การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้ง สร้างระบบติดตาม ประเมินแผนยุทธศาสตร์การ ท่องเที่ยว 3.3 วางแผนด้านงบประมาณ					- สำนักงาน ท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัด - สำนักงานจังหวัด - สำนักงานคลัง จังหวัด	- สำนักงาน พัฒนาชุมชน จังหวัด - องค์การ ปกครองส่วน ท้องถิ่น - องค์การ บริหารส่วน จังหวัด - หอการค้า จังหวัด - สภา อุตสาหกรรม ทางท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจ ท่องเที่ยวจังหวัด - โครงการ	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
		ร่วมกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่เป็นผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยวหลังจากมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 3.4 วางแผนด้านงบประมาณร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด ภาคประชาชน และภาคเอกชนในการดูแลและทะนุบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว 3.5 จัดสรรงบประมาณของจังหวัดร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน 3.6 ปรับการใช้จ่ายงบประมาณโครงการของรัฐในการพัฒนาชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ได้ตามมาตรฐานสากล (เช่น การพัฒนาห้องน้ำ) ซึ่งมีความสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวและเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวในระยะยาว						รวมกลุ่มของนักธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)	
4. เลือกโมเดลในการ	สร้างรูปแบบการ	4.1 เลือกรูปแบบการ					- สำนักงานจังหวัด	- สำนักงานคลัง	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
พัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดโดยยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม	พัฒนาการท่องเที่ยวที่ทำให้จังหวัดยุทธศาสตร์ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวมากที่สุด	พัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดยุทธศาสตร์เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน เช่น demand-driven (พัฒนาอุปสงค์) เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวจากความต้องการจากภายนอก supply-driven (พัฒนาอุปทาน) เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการบริหารจัดการให้เกิดความดึงดูด หรือ value chain supplier (ห่วงโซ่อุปทาน) พัฒนาการท่องเที่ยวทางอ้อมที่เน้นการเป็นผู้ผลิตสินค้าด้านการท่องเที่ยวส่งออกไปในจังหวัดท่องเที่ยวอื่น 4.2 พิจารณารูปแบบ (model) ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในรูปของ Public-private partnership เช่น พิจารณาให้สัมปทานแก่ภาคเอกชนและภาคประชาชน ในการพัฒนา ดูแล และ ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว					- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด - สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด - องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น - องค์การบริหารส่วนจังหวัด - หอการค้าจังหวัด - สภาอุตสาหกรรมทางท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด - โครงการรวมกลุ่มของนักธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)	จังหวัด - สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด - องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น - องค์การบริหารส่วนจังหวัด - หอการค้าจังหวัด - สภาอุตสาหกรรมทางท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด - โครงการรวมกลุ่มของนักธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)	

(ร่าง) ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ พ.ศ. 2564-2566

วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)
สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดศรีสะเกษ

คำนำ

(ร่าง)แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ เป็นร่างแผนยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษ ระยะ 3 ปี (2564-2566) เพื่อให้เกิดการทำงานและศึกษาร่วมกันในการใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนการลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำพร้อมทั้งสร้างความเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนในจังหวัดศรีสะเกษ ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาสำคัญ ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันในเรื่องสร้างควม มหลากหลายด้านการท่องเที่ยว (2) ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ทั้งในยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาแหล่ง สินค้า บริการ การอำนวยความสะดวกและการสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวผ่านการตลาด ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (3) ยุทธศาสตร์พัฒนา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวให้ได้ระดับมาตรฐานและยั่งยืน และ (4) ยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัดศรีสะเกษ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 โดยมุ่งโครงสร้างพื้นฐานและการยกระดับเศรษฐกิจให้พึ่งตนเองและแข่งขันได้ เพื่อให้ชาวศรีสะเกษมีอาชีพ และรายได้เพิ่มขึ้น มีศักยภาพในการแข่งขันสู่สากล มีศักยภาพการผลิตสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น

ทั้งนี้ ผู้จัดทำ (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษหวังเป็นอย่างยิ่งว่า (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษและกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 รวมไปถึงทุกภาคีที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของจังหวัดศรีสะเกษอย่างยั่งยืนต่อไป

ส่วนที่ 1

ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ทรัพยากรในพื้นที่ โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ทรัพยากรในพื้นที่ โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ที่เอื้อต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว และเป็นข้อมูลที่น่าไปวิเคราะห์ เชิงพื้นที่ในการหาช่องว่าง โอกาส และความเป็นไปได้ในการส่งเสริมและจัดการการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ และกำหนดแนวทางการเพิ่มรายได้ และลดความเหลื่อมล้ำในกลุ่มจังหวัดรองโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ

การรวบรวมข้อมูลปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ (1) โครงสร้างทางประชากร (2) ขนาดและการกระจายตัว และ (3) สัดส่วนของแรงงานในแต่ละกิจกรรมทางเศรษฐกิจ มีเนื้อหาพอสังเขป ดังนี้

(1) โครงสร้างทางประชากร จากสำมะโนประชากรในประเทศไทย พ.ศ. 2553 พบว่าทุกจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 มีสัดส่วนของประชากรวัยแรงงานที่ต่ำกว่าสัดส่วนในระดับประเทศ

(2) ขนาดและการกระจายตัว ของประชากร พบว่า จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด และมีความหนาแน่นมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับระดับภูมิภาค ในขณะที่จังหวัดอำนาจเจริญมีความหนาแน่นของประชากรน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ภายในกลุ่มจังหวัดเดียวกัน

(3) สัดส่วนของแรงงานในแต่ละกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ผู้มีงานทำในจังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม การป่าไม้ การประมง

2. ข้อมูลปัจจัยด้านทรัพยากรในพื้นที่ ที่มีผลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว

จังหวัดศรีสะเกษมีทรัพยากรที่มีผลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยเป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่ได้รับการยืนยันสถานะจำนวนทั้งสิ้น 127 แห่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่ดึงดูด จำนวน 69 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ทั้งนี้ในปี 2561 ได้มีการสำรวจทัศนคติและความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว ภายในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ⁸ พบว่า ผู้ที่มีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษตระหนักรู้และเข้าใจ

⁸ ผลการศึกษาจาก แผนงานวิจัยการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้น้อย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ : การศึกษา กลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ) โดย ศาสตราจารย์ ดร . ปังปอนด์ รักอำนวยกิจ และคณะ วิทยาลัย

ถึงการเป็นเมืองท่องเที่ยว และมองว่าจังหวัดศรีสะเกษสามารถเป็นเมืองท่องเที่ยวได้โดยให้เหตุผลถึงตัวอย่างสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงประจำจังหวัด โดยที่ จังหวัดศรีสะเกษค่อนข้างเชื่อมั่นในชื่อเสียงและศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษ สูง และแหล่งท่องเที่ยวหรือของดีประจำจังหวัด ประเภทศิลปวัฒนธรรม สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษได้

นอกจากนี้ ความเห็นด้านความพร้อมของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ได้ ผลว่าจังหวัดศรีสะเกษค่อนข้างมีความพร้อมของศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเนื่องจากส่วนใหญ่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและมีอยู่แล้วในพื้นที่ ยกเว้นในบางแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างขึ้นใหม่ หรือกิจกรรมประเพณีบางอย่างที่เพิ่งเกิดขึ้นเมื่อไม่นานที่ยังจำเป็นต้องได้รับการประชาสัมพันธ์ในวงกว้างมากขึ้น สำหรับด้านการเดินทาง แต่ละจังหวัดมีความพึงพอใจในเส้นทางการคมนาคมที่มีอยู่ ด้วยถนน 4 เลนที่สามารถเชื่อมต่อไปยังเส้นทางหลักเข้าสู่ท่าอากาศยานในจังหวัดอุบลราชธานีได้

จังหวัดศรีสะเกษมีมุมมองเกี่ยวกับการประเมินความพร้อมของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยมุ่งประเด็นไปที่ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจและมีความหลากหลาย แต่ยังคงขาดกลไกบางอย่างที่ทำให้ความเป็นเมืองท่องเที่ยวยังไม่สมบูรณ์แบบหรือเป็นไปตามที่คาดหวัง ซึ่งกลไกที่ว่านี้ทั้งเกิดจากในระดับภาคประชาชน/เอกชน และการสนับสนุนจากภาครัฐ ตลอดจนความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

จังหวัดศรีสะเกษและภาคีต่าง ๆ ภายในจังหวัดต่างมีความยินดีและได้มีการสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดในอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันเป็นอย่างดี และต่างเห็นชอบกับการที่ จังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ ได้มีการร่วมมือกันในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเพราะเชื่อมั่นว่าจะช่วยให้ ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในระดับจังหวัดแข็งแกร่งขึ้น อย่างไรก็ตามปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวของ จังหวัดศรีสะเกษ เกิดจากสาเหตุด้านธรรมชาติอย่างสภาพดินฟ้าอากาศ /ภูมิศาสตร์ของแต่ละพื้นที่ และสาเหตุจากตัวบุคคล/สถาบัน อย่างไรก็ตาม ความคิดเห็น เกี่ยวกับการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของ จังหวัดศรีสะเกษ ได้ระบุปัญหาเกี่ยวข้องกับการ ตระหนักรู้ในการเป็นเมืองท่องเที่ยวของภาคประชาชนยังไม่มี ความชัดเจน แม้ มีการประชาสัมพันธ์และให้ความร่วมมือกับสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดในการร่วมงานเทศกาล/ประเพณีต่าง ๆ เป็นอย่างดี แต่ในส่วนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว พบว่าการเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวในระดับภาคประชาชนยังไม่ค่อยมีความชัดเจน

3. ข้อมูลปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ที่เอื้อต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว

การนำเสนอข้อมูลในส่วนนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

ส่วนที่ 1: โครงสร้างพื้นฐาน

ปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นการรวบรวมข้อมูล เฉพาะโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบด้านความสามารถในการเข้าถึง (accessibility) ในฐานที่เป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของการส่งเสริมการท่องเที่ยวหรือการสร้างอุปทานการท่องเที่ยว โดยจำแนกปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานได้ออกเป็น 3 ประเด็น คือ การเชื่อมโยงที่มีอยู่ในปัจจุบัน การเชื่อมโยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และการเชื่อมโยงที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและระบบขนส่ง โดยกล่าวถึงความเชื่อมโยงในรูปแบบ ทางหลวง ทางราง ทางอากาศ และทางน้ำ

4) การเชื่อมโยงที่มีอยู่ในปัจจุบัน

การเชื่อมโยงในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีรายละเอียดดังนี้

ทางหลวงแผ่นดิน

ทางหลวงแผ่นดินที่ผ่านกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 เป็น ทางหลวงแผ่นดินสายประธานของภาค จำนวน 2 เส้นทาง และทางหลวงแผ่นดินสายรองประธานของภาค จำนวน 2 เส้นทาง ได้แก่

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 23 หรือถนนแจ้งสนิท ซึ่งเป็นทางหลวงแผ่นดินสายประธานของภาค ที่แยกออกมาจากถนนมิตรภาพ (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2) ที่ตำบลบ้านไผ่ อ.บ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น เดิมมีชื่อเรียกว่า “ทางหลวงแผ่นดินสายชนบท-มหาสารคาม-ร้อยเอ็ด-อุบลราชธานี”

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 24 สายทางต่างระดับสีคิ้ว-อุบลราชธานี หรือ ถนนเดชอุดม เดิมเรียก “ถนนโชคชัย-เดชอุดม” เกิดจากการขยายเส้นทาง โดยเริ่มมาจากทางแยกต่างระดับสีคิ้ว (จากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 201)

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 212 สายหนองคาย-อุบลราชธานี หรือ ถนนชยางกูร เริ่มจากแยกถนนมิตรภาพสายเก่า ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 233 ใน อ.เมือง จังหวัดหนองคาย ไปทางทิศตะวันออกทอดยาวไปตามแม่น้ำโขง ผ่านเข้าจังหวัดบึงกาฬ นครพนม มุกดาหาร ยโสธร (อ.เลิงนกทา) อำนาจเจริญ และไปสิ้นสุดที่ตัวเมืองจังหวัดอุบลราชธานี

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 226 สายหัวทะเล-วารินชำราบ เป็นทางหลวงแผ่นดินในจังหวัดในภาคอีสานตอนใต้ ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดอุบลราชธานี

ทางราง

ระบบรางที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ในปัจจุบันมีระบบเดียว คือ ทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ (ชุมทางบ้านภาชี - อุบลราชธานี) เป็นทางรถไฟที่แยกออกจากทางรถไฟสายเหนือที่สถานีรถไฟชุมทางบ้านภาชี โดยในเส้นทางตอนล่างเป็นเส้นทางผ่าน จังหวัดสระบุรี นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ สุดปลายทางที่สถานีรถไฟอุบลราชธานี อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี รวมระยะทาง 575 กิโลเมตร

ทางอากาศ

การเชื่อมโยงเข้าสู่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 สามารถทำได้โดยเลือกเดิน ทางสู่ท่าอากาศยานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ท่าอากาศยานนานาชาติอุบลราชธานี ท่าอากาศยานร้อยเอ็ด และท่าอากาศยานบุรีรัมย์

ทางน้ำ

จากการรวบรวมข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมทางน้ำ ไม่พบการเชื่อมโยง ทางน้ำในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 แต่จะพบเพียง การเชื่อมโยงทางน้ำโดยเรือข้ามฟาก ระหว่างประเทศไทย กับ สปป.ลาว โดยข้ามแม่น้ำโขงในช่วงจังหวัดอำนาจเจริญและอุบลราชธานี เท่านั้น

นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบคมนาคมและโลจิสติกส์

นโยบายการพัฒนาแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจ แผนงานพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมตามแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจ (Economic Corridor) ในพื้นที่ที่มีศักยภาพตามแนวคมนาคมเชื่อมโยงหลัก ได้แก่ 1) แนวเหนือ-ใต้ เชื่อมโยงไทย-พม่า/ลาว-จีน 2) แนวตะวันออก-ตะวันตก เชื่อมโยงพม่า-ไทย-ลาว-เวียดนาม และ 3) แนวตอนใต้ เชื่อมโยงไทย-กัมพูชา-เวียดนาม แนวคิดการพัฒนาแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจ (Economic Corridor)

ทั้งนี้ แนวคมนาคมที่เกี่ยวข้องกับ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ได้แก่ แนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) เชื่อมโยงพม่า-ไทย-ลาว-เวียดนาม ระยะทาง 1,500 กิโลเมตร ได้แก่ เมาะละแหม่ง- เมียวดี/แม่สอด-พิษณุโลก-ขอนแก่น-กาฬสินธุ์-มุกดาหาร/สะพานนะเขต-ดองฮา-ดานัง จังหวัดที่ตั้งอยู่แนว ตะวันออก-ตะวันตก ประกอบด้วย 7 จังหวัด ได้แก่ ตาก สุโขทัย พิษณุโลก เพชรบูรณ์ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ มุกดาหาร ซึ่งไม่ผ่านกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

5) การเชื่อมโยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

นอกจาก ระบบการเชื่อมโยงสู่กลุ่มจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ซึ่งประกอบด้วย อุบลราชธานี อำนาจเจริญ ยโสธร และศรีสะเกษ จะประกอบด้วย ทางหลวงแผ่นดินสายหลักทั้ง 4 เส้นทาง (23 24 212 และ 226) ท่าอากาศยานในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างที่เปิดใช้ในเชิงพาณิชย์ 3 แห่ง

แล้วยังมีโครงการ แผนงาน แผนการพัฒนาตลอดจนแนวคิดในการพัฒนาระบบการเชื่อมโยงเกิดขึ้นในประเทศไทย และมีความเกี่ยวพันกับกลุ่มจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ทั้งนี้ จากการรวบรวมข้อมูลพบว่า ยังมีแผนการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับระบบเชื่อมโยงในพื้นที่ ดังนี้

ทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง (Intercity Motorway)

การพัฒนาทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง เป็นการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาประเทศในด้านระบบการคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ ด้วยเป็นการเสริมสร้างสมรรถนะทางเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้ โครงการ พัฒนาทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง ตามแผนแม่บทการพัฒนาทางหลวงพิเศษ ระหว่างเมือง ระยะ 20 ปี (2560-2579) ได้วางแผนโครงการ ทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง หมายเลข 62 นครราชสีมา – บุรีรัมย์ – สุรินทร์ – ศรีสะเกษ – อุบลราชธานี ซึ่งปัจจุบันได้พัฒนาเป็นโครงการ **ทางหลวงพิเศษ ระหว่างเมือง หมายเลข M4 นครสวรรค์ - สระบุรี - นครราชสีมา - บุรีรัมย์ - สุรินทร์ - ศรีสะเกษ - อุบลราชธานี** ซึ่ง คาดว่าเริ่มก่อสร้างในปี 2570-2579 เส้นทางนี้ *ผ่านกลุ่มจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 เฉพาะศรีสะเกษ และอุบลราชธานี*

ทางราง

นโยบายพัฒนาโครงข่ายระบบรางและการให้บริการรถไฟ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่ง ที่เป็นการประหยัดพลังงานเชื้อเพลิงที่ใช้ในภาคการขนส่งของประเทศ ที่กำลังเกิดขึ้นในอนาคตที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ได้แก่ **แผนการพัฒนา รถไฟรางคู่** ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของไทยในปี 2558-2565 ระบุว่าจะมีการพัฒนาพัฒนารถไฟรางคู่ที่ผ่านกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ซึ่งเป็นโครงการระยะที่ 2 ได้แก่ รถไฟรางคู่ช่วงชุมทางถนนจิระ – อุบลราชธานี คาดว่าจะดำเนินการก่อสร้างในช่วงปี 2565-2572 ซึ่ง*ผ่านเฉพาะจังหวัดศรีสะเกษ และอุบลราชธานี*

แนวคิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จาก การประชุมคณะรัฐมนตรีสัญจร ระหว่างวันที่ 23-24 กรกฎาคม 2561

จากการประชุมคณะรัฐมนตรีสัญจรที่จัดขึ้นระหว่างวันที่ 23-24 กรกฎาคม 2561 มีข้อเสนอเพื่อพัฒนาพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีอาณาเขตติดต่อกับ ประเทศลาว และกัมพูชา รวมไปถึงการมีจุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรนรวมทั้ง 9 แห่ง บริเวณดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงสู่ภูมิภาคอินโดจีน โดยการพัฒนาที่จะเกิดขึ้นเป็นการพัฒนาโครงข่ายระบบโลจิสติกส์ การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การแก้ไขอุทกภัย การยกระดับการผลิต การ พัฒนาคุณภาพชีวิต และการท่องเที่ยว

ทั้งนี้ในส่วนการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมโดยมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการค้า การลงทุน และการค้าชายแดน โดยเร่งรัดขยายถนนจากเดิม 2 ช่องทางเป็น 4 ช่องทางในถนน 12 สาย นอกจากนี้ ยังมีการ

เสนอของงบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอีก 3 แห่ง ได้แก่ (1) การก่อสร้างเกาะกลางทางหลวงหมายเลข 217 วารินชำราบ- ช่องเม็ก (2) การขยายทางหลวงหมายเลข 221 จาก 2 ช่องทางเป็น 4 ช่องทาง ตอนศรีสะเกษ-ภูเงิน-กันทรลักษ์-เขาพระวิหาร ระยะทาง 50 กิโลเมตร (2) การขยายความกว้างทางหลวงหมายเลข 2112 และ หมายเลข 2222 ช่วงเขมราฐ-โขงเจียม-พิบูลมังสาหาร

พร้อมกันนั้นยังมีข้อเสนอการพัฒนาในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีดังกล่าวยังครอบคลุมถึงการพัฒนาเขตการชายแดน “ช่องเม็ก” โดยยกระดับเป็น “เมืองศูนย์กลางการค้าชายแดน” รวมทั้งการพัฒนาวิมานพญาแถน จ.ยโสธร โดยย้ายเรือนจำเพื่อปรับภูมิทัศน์ และศึกษาออกแบบอ่างเก็บน้ำพุทธอุทยาน ให้เป็นจุดดึงดูด (Landmark) การท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญ รวมถึง การของงบประมาณเพื่อการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมทางอากาศสำหรับการเร่งรัดขยายสนามบินนานาชาติอุบลราชธานีให้เสร็จเร็วขึ้นจากเดิม นอกจากนี้ยังมีการวางแผนเร่งรัดศึกษา “สนามบินมุกดาหาร” เพื่อจะได้นำผลศึกษาดังกล่าวมาใช้ประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของการพัฒนา “สนามบินเลิงนกทา” เป็นสนามบินเชิงพาณิชย์ เพื่อช่วยลดความหนาแน่นสนามบินอุบลราชธานี ซึ่งสนามบินดังกล่าวอยู่ใกล้กับเขตพัฒนาเศรษฐกิจมุกดาหาร

สำหรับการเร่งรัดโครงข่ายคมนาคมทางราง ได้แก่ (1) โครงการรถไฟทางคู่ วารินชำราบ- ช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี และ (2) โครงการรถไฟสถานีวารินชำราบ- อำนาจเจริญ- เลิงนกทา เชื่อมโครงการรถไฟทางคู่ บ้านไผ่-มุกดาหาร-นครพนม

จากแนวคิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจากการประชุมคณะรัฐมนตรีสัญจร ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ในอนาคตโครงสร้างพื้นฐานประเภทเส้นทางคมนาคมในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 จะได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายความกว้างของถนนสายต่าง ๆ ทั้งทางหลักและทางรองภายในกลุ่มจังหวัด ซึ่งมีผลต่อการสัญจรได้สะดวกในระยะเวลาที่รวดเร็วมากขึ้น เช่นเดียวกับแนวทางการพัฒนาเส้นทางรถไฟที่แม้ผลประโยชน์ที่ได้อาจตกไปอยู่ที่อุบลราชธานีโดยตรงมากกว่า ทั้งนี้ การมีส่วนต่อขยายของเส้นทางรถไฟไปยังจังหวัดอำนาจเจริญและอำเภอเลิงนกทาของจังหวัดยโสธรมีส่วนทำให้ดึงดูดผู้ที่ต้องการไปท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดดังกล่าว แต่ไม่มีรถยนต์เป็นของตนเองได้มีการเดินทางท่องเที่ยวภายในกลุ่มจังหวัดดังกล่าวได้อย่างสะดวกมากขึ้น รวมถึงอาจเป็นปัจจัยกระตุ้นต่อธุรกิจการคมนาคมภายในพื้นที่ระดับท้องถิ่นเพื่อขนถ่ายผู้โดยสารหรือนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้กับแนวเส้นทางรถไฟได้ดียิ่งขึ้น

6) การเชื่อมโยงที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและระบบขนส่ง

จากการรวบรวม ข้อมูลสถิติภูมิจากเอกสาร และข้อมูลปฐมภูมิจาก การสนทนากลุ่ม “การศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในพื้นที่” ที่ดำเนินงานโดยโครงการย่อยที่ 1 ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการเชื่อมโยงที่ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและระบบขนส่งกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ซึ่งสามารถแบ่งเป็นประเด็นย่อย ๆ ได้ดังนี้

(4) การเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดอำนาจเจริญกับ สปป.ลาว

จังหวัดอำนาจเจริญแม้มีอาณาเขตติดแน่น้ำโขงแต่ไม่มีสะพานเชื่อมไปยังฝั่ง สปป.ลาว ทำให้ไม่สามารถเดินทางข้ามไปสู่ สปป.ลาวจากจังหวัดอำนาจเจริญได้โดยตรง อย่างไรก็ตาม จังหวัดอำนาจเจริญมีความคาดหวังในการพัฒนาเส้นทางที่สามารถเชื่อมโยงสู่ สปป.ลาวได้เป็นจำนวน 2 เส้นทาง ดังนี้

- อำนาจเจริญ – สะหวันนะเขต ข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 ผ่านจังหวัดมุกดาหาร ระยะทางประมาณ 95 กิโลเมตร
- อำนาจเจริญ – สาละวัน ข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 6 ซึ่งยังคงเป็นโครงการก่อสร้างผ่านจังหวัดอุบลราชธานี ระยะทางประมาณ 96 กิโลเมตร

อย่างไรก็ตาม ทั้งเส้นทางอำนาจเจริญ – สะหวันนะเขต และอำนาจเจริญ – สาละวันสามารถเชื่อมต่อไปยังเมืองดองฮา ประเทศเวียดนามได้

(5) แนวทางการเชื่อมโยงสะพานสะหวันนะเขต – แหลมฉบั๋ง

จากการรวบรวมข้อมูล พบว่า ภาคเอกชนได้ใช้เส้นทางนอกแนว ตะวันออก-ตะวันตก (EWEC) เพื่อการขนส่ง ซึ่งเชื่อมโยงระหว่างดองฮา สะหวันนะเขต และแหลมฉบั๋ง อันเป็นเส้นทางที่ผ่านจังหวัดมุกดาหาร อำนาจเจริญ ยโสธร ร้อยเอ็ด สุรินทร์ บุรีรัมย์ สระแก้ว ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา และชลบุรี โดยถนนส่วนใหญ่ยังคงเป็นถนนขนาด 2 ช่องจราจร ซึ่งเส้นทางดังกล่าวเป็นเส้นทางขนส่งเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทย สปป.ลาว และ เวียดนาม

(6) แนวการเชื่อมโยงอำนาจเจริญกับเส้นทางออกไปยังทะเล

เส้นทางสู่ทะเลที่ต้องการได้รับการพัฒนา คือ อำนาจเจริญและเส้นทางออกไปยังทะเล (ดองฮา ประเทศเวียดนาม) โดยเปรียบเทียบระยะทางระหว่างอำนาจเจริญไปยังดองฮา 415 กิโลเมตร และระยะทางระหว่างอำนาจเจริญไปยังแหลมฉบั๋งเท่ากับ 630 กิโลเมตร ซึ่งเส้นทางอำนาจเจริญไปยังดองฮา มีระยะทางใกล้กว่า เส้นทางอำนาจเจริญไปยังแหลมฉบั๋ง จึงมีความเป็นไปได้ว่าการนำอาหารทะเล และการขนส่งสินค้าทางทะเลมาจากเวียดนามจะใช้เวลาและค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่านำมาจากฝั่งประเทศไทยเอง

(4) การพัฒนาสนามบินเลิงนกทาให้เป็นสนามบินพาณิชย์

สนามบินเลิงนกทาอยู่ห่างจากเมืองอำนาจเจริญประมาณ 37 กิโลเมตร ในขณะที่อำนาจเจริญอยู่ห่างจากท่าอากาศยานนานาชาติอุบลราชธานีประมาณ 78 กิโลเมตร

นอกจากนี้ สนามบินเลิงนกทาอยู่ห่างจากเมืองยโสธรประมาณ 82 กิโลเมตร ในขณะที่เมืองยโสธรอยู่ห่างจากท่าอากาศยานนานาชาติอุบลราชธานีประมาณ 104 กิโลเมตร และเมืองยโสธรอยู่ห่างจากท่าอากาศยานร้อยเอ็ดประมาณ 63 กิโลเมตร

(5) การพัฒนาเส้นทางศรีสะเกษ – ช่องสง่า เชื่อมโยงสู่ นครธม เสียบเรียบ

ช่องสง่าเป็นจุดที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่ นครธม เสียบเรียบได้โดยมีระยะทางจากช่องสง่าประมาณ 150 กิโลเมตร ซึ่งมีระยะทางสั้นกว่าการเดินทางผ่านจุดผ่านแดนจุก ดอื่น ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวศรีสะเกษหรือในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 สามารถเดินทางข้ามไปท่องเที่ยวยังนครธมได้ภายใน 1 วัน

ส่วนที่ 2: สิ่งอำนวยความสะดวก

จากฐานข้อมูลจำนวน โรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร /ร้านอาหารของจังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญที่ได้จากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดของแต่ละจังหวัด พบว่า จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่มีจำนวน โรงแรม/ที่พักมากที่สุดในบรรดา 3 จังหวัด ในขณะที่จังหวัดอำนาจเจริญเป็นจังหวัดที่มีจำนวนโรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร/ร้านอาหารน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับอีก 2 จังหวัด ทั้งนี้จังหวัดยโสธรมีจำนวนโรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร/ร้านอาหารมากที่สุดฐานข้อมูลของสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาประจำจังหวัด

สรุปได้ว่า จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพเชิงปริมาณด้านสิ่งอำนวยความสะดวกประเภท โรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร/ร้านอาหาร ในการรองรับผู้มาเยี่ยมเยือนได้มากกว่าจังหวัดอื่น ๆ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเป็นรายอำเภอกลับพบว่าในบางอำเภอของจังหวัดศรีสะเกษยังไม่ ได้รับการรายงานว่ามีข้อมูลจำนวนโรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร/ร้านอาหาร ในขณะที่บางอำเภอก็ได้พบว่ามีจำนวน โรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร/ร้านอาหารค่อนข้างมาก ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นในทางอ้อมได้ว่าความเป็นเมืองท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษอาจจำกัดอยู่เพียงในไม่กี่พื้นที่หรือไม่ก็อำเภอของจังหวัด

จากข้อค้นพบดังกล่าวจึงช่วยสะท้อนให้เห็นได้ชัดเจนขึ้นว่าการกระจุกตัวของสถานประกอบการต่าง ๆ ในจังหวัดยโสธรและอำนาจเจริญอาจขึ้นอยู่กับกรรมสิทธิ์แหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในพื้นที่นั้น ๆ จึงทำให้เกิดความชุกของโรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร/ร้านอาหารตามมา ในขณะที่จังหวัดศรีสะเกษ เนื่องจากเป็นจังหวัดใหญ่และมีหลายอำเภอจึงอาจมีความเป็นไปได้เกี่ยวกับความหลากหลายและการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่/อำเภอต่าง ๆ จึงทำให้สัดส่วนของโรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร/ร้านอาหารมีการกระจายตัวไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ในปริมาณที่แตกต่างกันน้อยกว่าจังหวัดยโสธรและอำนาจเจริญ

ส่วนที่ 2

สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ

1. ศักยภาพด้านแหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยว ในจังหวัด ศรีสะเกษที่มีศักยภาพโดดเด่น ได้แก่ พระธาตุเรืองรอง ปราสาทวัดสระกำแพงน้อย ปราสาทบ้านปราสาท น้ำตกภูละออ ปราสาทโดนตรวน และผาพญาภูปริ ในขณะเดียวกันสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพโดดเด่นอยู่ในระดับสูง ได้แก่ วัดศรีบึงบุรพ์ ศูนย์แสดงพันธุ์สัตว์น้ำ ปราสาทวัดสระกำแพงใหญ่ และผามออีแดง และสถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพโดดเด่นระดับประเทศ คือ วัดไพรพัฒนา สำหรับองค์ประกอบที่แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด ศรีสะเกษที่มีความโดดเด่นมากที่สุด คือ ด้าน ความดึงดูดใจ ทั้งนี้สามารถวิเคราะห์ได้ว่าแหล่งท่องเที่ยวจำนวนไม่น้อยในจังหวัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ หรือเป็นที่รู้จักในระดับประเทศอยู่แล้ว เช่น อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหารซึ่งเป็นที่ตั้งของผามออีแดง อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบด้านที่พักเป็นองค์ประกอบที่ค่อนข้างด้อย โดยสาเหตุหลักมาจากการที่สถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่ง โดยเฉพาะกลุ่มที่ตั้งอยู่ในทิศตะวันตกเฉียงใต้ และทิศตะวันออกเฉียงใต้ ตั้งอยู่ห่างไกลจากตัวเมือง จึงทำให้มีแหล่งที่พักในปริมาณไม่เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว และไม่มีความหลากหลายของประเภทแหล่งที่พัก

2. ผลการวิเคราะห์ SWOT จังหวัดศรีสะเกษ

จังหวัดศรีสะเกษ มีจุดแข็งด้านการท่องเที่ยวคือ เป็นจังหวัดที่แม่น้ำมูลไหลผ่าน โดยจัดเป็นจังหวัดท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง และมีพื้นที่ติดชายแดนกัมพูชา สาม ารเดินทางผ่านเข้า- ออก ประเทศไทย- กัมพูชาทางด่านชายแดนถาวรช่องสะงำ รวมทั้งมีวัฒนธรรมสี่เผ่าที่มีอัตลักษณ์เชิงวัฒนธรรมที่สะท้อน ออกมาในรูปแบบของวิถีชีวิต อาหาร เทศกาล การแต่งกาย และภาษา นอกจากนี้ ยังเป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่นทางด้านอารยธรรมขอมโบราณ จังหวัด รวมไปถึงการมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและมีชื่อเสียงระดับชาติและระดับนานาชาติ และเป็นจุดเริ่มต้นการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณ เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวประเภทปราสาทขอมสู่จังหวัดสุรินทร์และจังหวัดบุรีรัมย์ มีชุมชนต้นแบบที่มีความต้องการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวชุมชนที่เข้มแข็ง รวมไปถึงมีประเพณีที่เป็นอัตลักษณ์ ตลอดจนการมุ่งเน้นพัฒนาวิถีชีวิตด้านเกษตรกรรมที่โดดเด่นและเป็นการเกษตรที่ปลอดภัย การทำเกษตรอินทรีย์ และมีการจัดงานเชิงเทศกาล “เกษตรแฟร์ ” นอกจากนี้ จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดกีฬา (Sport City) นำร่องต้นแบบเมืองกีฬาของประเทศจังหวัดหนึ่งใน 6 จังหวัด ศรีสะเกษมีเส้นทางเชื่อมโยงสาธารณะในระบบรางพาดผ่าน คือทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ ชุมทางบ้านภาชี – อุบลราชธานี

อย่างไรก็ตามจุดอ่อนด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษ คือ ระดับการลงทุนจากภาคเอกชนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ และมีการย้ายถิ่นฐานของคนวัยหนุ่มสาวไปยังจังหวัดอื่นที่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจมากกว่า การขาดระบบชลประทานที่มีประสิทธิภาพ ไม่สามารถการันตีว่าเกษตรกรจะได้รับการจัดสรรน้ำเพื่อการเกษตร

อย่างเพียงพอ ปัญหาด้านการให้บริการระบบไฟฟ้าและระบบประปาที่ในจังหวัดยังมีปัญหา การขาดความไม่ต่อเนื่องของนโยบายต่าง ๆ ในการพัฒนาจังหวัด ตลอดจน คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังไม่ได้มองว่าจังหวัดศรีสะเกษเป็นเมืองท่องเที่ยว และขาดความตระหนักรู้ในเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อาศัยชุมชนเป็นศูนย์กลาง นอกจากนี้ ไม่มีโฮมสเตย์แม้แต่แห่งเดียวในจังหวัดศรีสะเกษ ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน แหล่งท่องเที่ยวเกือบทั้งหมดอยู่ในความดูแลของหน่วยงานรัฐ และมีลักษณะเป็นสถานที่ปิด แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งอยู่ห่างไกลกันค่อนข้างมาก ในขณะที่การให้บริการระบบขนส่งมวลชนสาธารณะของจังหวัดยังไม่มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จังหวัด ศรีสะเกษ ไม่มียุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัด และแผนปฏิบัติการส่งเสริมการท่องเที่ยว ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัด และหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ที่เป็นปัจจุบัน

ด้านโอกาสของการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า เส้นทางเชื่อมโยงสาธารณะในระบบรางพาดผ่าน มีแผนก่อสร้างรถไฟรางคู่ไปจังหวัดอุบลราชธานี โครงการพัฒนาเส้นทางรถไฟรางคู่ และโครงการพัฒนาทางหลวงแผ่นดินระหว่างเมืองสาย M4 และด้วยลักษณะทางวัฒนธรรมที่มีความใกล้เคียงกันของจังหวัดศรีสะเกษกับจังหวัดใกล้เคียงกัน คือ อารยธรรมขอมที่สามารถเชื่อมโยงเข้ากับเส้นทางท่องเที่ยวของกัมพูชา (นครวัด - นครธม) นอกจากนี้ ยังมีนโยบายการท่องเที่ยวเมืองรอง ในปี 2561 เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานราก และการกระจายรายได้สู่เมืองรองและชุมชน และเป้าหมายประเทศไทยในการเป็น “ครัวของโลก (Thai Kitchen to the World)” สอดคล้องกับจังหวัดศรีสะเกษ ได้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอนาคต นอกจากนี้ จังหวัดอุบลราชธานีมีโอกาส มีโอกาสได้เป็นเจ้าภาพ การแข่งกีฬาซีเกมส์ในปี 2025 (พ.ศ. 2568) ประกอบกับจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งมีเทศกาลท่องเที่ยวแข่งกีฬา (Moto GP) ทำให้จังหวัดศรีสะเกษ มีโอกาสปรับปรุงพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว เส้นทางเชื่อมโยงเพื่อเพิ่มความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตามอุปสรรคที่มีต่อการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ คือ เมืองรองที่อยู่ใกล้เคียงกับจังหวัดศรีสะเกษมีการเจริญเติบโตที่มีศักยภาพมากกว่าจังหวัดศรีสะเกษ เช่น จังหวัดอุบลราชธานี หรือ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดรองที่อยู่ใกล้เคียงจังหวัดศรีสะเกษ อาทิ ศรีสะเกษ สุรินทร์ ร้อยเอ็ด นครพนม มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ไม่แตกต่างจากจังหวัดศรีสะเกษ นอกจากนี้ ผู้บริหารระดับประเทศเห็นความสำคัญของจังหวัดรองในเชิงท่องเที่ยวเฉพาะลักษณะของการท่องเที่ยวโดยชุมชน รวมไปถึง ภาพลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่นและจังหวัดอื่นในภูมิภาคเดียวกันมีความโดดเด่นมากกว่า

3. การวิเคราะห์ความสามารถด้านการแข่งขัน (Competitiveness Analysis) จังหวัดศรีสะเกษ

จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดหนึ่งใน 6 จังหวัดนำร่องต้นแบบเมืองกีฬาของประเทศ ตามแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 โดยจังหวัดศรีสะเกษมุ่งเน้นกีฬาประเภทแข่งเรือพาย วังมาราธอน และการมีศักยภาพในการจัดกีฬาทางน้ำในแม่น้ำมูล นอกจากนี้ยังที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและมีชื่อเสียงระดับชาติและระดับนานาชาติ ที่มีเรื่องราวที่มีคุณค่าของพื้นที่ อีกทั้งยังมี สถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสวยงามและอุดมสมบูรณ์ และยังเป็นจุดเริ่มต้นการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่า จังหวัดศรีสะเกษ มีวัฒนธรรมสี่เผ่า ซึ่งเป็นชาติพันธุ์ดั้งเดิมของศรีสะเกษ แต่รูปแบบวิถีชีวิตดังกล่าวได้ซึมซับวิถีชีวิตของ ชาวไทยที่อาศัยอยู่พื้นที่ใกล้เคียง ในขณะที่ ชาติพันธุ์ในพื้นที่สูง (ชาวเขาในภาคเหนือ) ยังคงมีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมดั้งเดิมอย่างชัดเจน

โดยภาพรวมของประเทศได้มีการทำเกษตรนาแปลงใหญ่ ระบบการเกษตรที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พยายามให้เกษตรกรรายเล็กรวมตัวกันเพื่อผลิตสินค้าทางการเกษตรร่วมกันภายใต้การจัดการที่ดี ซึ่งดำเนินนโยบายและจัดการภายใต้การประสานงานของเกษตรจังหวัดในแต่ละพื้นที่นั้น นอกจากนี้ยังพบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเพณีของพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจในวัฒนธรรมเขมร ซึ่งอาจไม่ได้เป็นที่นิยมกว้างขวางเท่าไรนักทั้งนี้ หากไม่ได้มีจุดประสงค์ที่จะท่องเที่ยวหรือแวะหยุดพักในจังหวัดศรีสะเกษการเดินทางบนเส้นทางเชิงโยธทางรางในปัจจุบันจะมีลักษณะเป็นทางผ่านเท่านั้น ในขณะที่เส้นทางดังกล่าว ไม่ได้ผ่านหรือสามารถมองเห็นสถานที่ท่องเที่ยวใด ๆ

4. ผลการวิเคราะห์ Gap Analysis จังหวัดศรีสะเกษ

สำหรับการวิเคราะห์ GAP Analysis จังหวัดศรีสะเกษ ได้ใช้แผนพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษ รอบใหม่ (พ.ศ. 2561– 2564) ที่ระบุตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ไว้ 2 ตัวชี้วัด ดังนี้ (1) รายได้จากการท่องเที่ยว 2,300 ล้านบาท ในปี 2564 และ (2) รายได้จากการจำหน่ายสินค้า OTOP 2,585 ล้านบาท ในปี 2564 ซึ่งล้วนเป็นการประเมินในเชิงรายได้ ผลปรากฏว่า การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษมีโอกาสที่จะบรรลุตามเป้าหมายสูงมาก อาจเกิดจากการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าการตั้งเป้าหมายดังกล่าวอาจตั้งเป้าหมายที่ต่ำกว่าความเป็นจริง

ส่วนที่ 3

ขั้นตอนการวางแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ

การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษ ได้กำหนด กระบวนการสร้างแผนยุทธศาสตร์ท่องเที่ยว ไว้ 4 ขั้นตอน คือ (1) การรวบรวมข้อมูลและปรับปรุงข้อมูลระดับจังหวัด (2) การวิเคราะห์ SWOT (3) TOWS Matrix และ (4) การขอรับความคิดเห็นต่อ (ร่าง)แผนยุทธศาสตร์เบื้องต้น เพื่อนำไปสู่กระบวนการแปลง(ร่าง)แผนยุทธศาสตร์ไปสู่(ร่าง)แผนปฏิบัติการ

1. การรวบรวมข้อมูลและปรับปรุงข้อมูลระดับจังหวัด

ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลและปรับปรุงข้อมูลระดับจังหวัด ได้แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ (1) การรวบรวม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรในพื้นที่ และโครงสร้างพื้นฐานของสามจังหวัดรองที่มีผลต่ออุปทานการท่องเที่ยว และผลการวิเคราะห์ช่องว่างและโอกาส ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด และ (2) การรวบรวมข้อมูลจากเครือข่ายของจังหวัด มีรายละเอียดดังนี้

1) การรวบรวมปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรในพื้นที่ และโครงสร้างพื้นฐานของสามจังหวัดรองที่มีผลต่ออุปทานการท่องเที่ยว และผลการวิเคราะห์ช่องว่างและโอกาส ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด

การดำเนินงานในขั้นแรก คือ การ รวบรวม และสังเคราะห์ ผลการวิจัยจากการศึกษา ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรในพื้นที่ และโครงสร้าง พื้นฐานของสามจังหวัดรองที่มีผลต่ออุปทานการท่องเที่ยว และผลการวิเคราะห์ช่องว่างและโอกาส ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดรองเป้าหมายในแต่ละจังหวัด ซึ่ง เน้นในด้านของอุปทานการท่องเที่ยว ที่มีผลต่ออุปสงค์การท่องเที่ยว รวมทั้ง การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิที่อาจมีก ราะห์เด็ดข้อมูลล่าสุดทั้งทางด้านข้อมูลจาก แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนา กลุ่มจังหวัด รายงานการพัฒนาจังหวัดจากพัฒนาชุมชน รวมทั้งข้อมูลเชิงมหภาคจากแหล่งอ้างอิงที่สำคัญ เช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายการพัฒนาจังหวัด และนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมทั้งศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เชิงลึกในเรื่องกระบวนการ ปัญหา อุปสรรค ในการจัดทำยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยว

2) การรวบรวมข้อมูลจากเครือข่ายของจังหวัด

ในขั้นนี้ เป็นการทำงานร่วมกันกับ ระหว่างนักวิจัย เครือข่ายจังหวัด และผู้ดำเนินนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่สามจังหวัดรอง ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยว ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเชิงปฏิบัติ ประกอบด้วย 4 กลุ่ม ใหญ่ ๆ ดังนี้

- (1) หน่วยงานราชการ /ผู้บริหารระดับจังหวัด อาทิ ผู้ว่าราชการจังหวัด ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด วัฒนธรรมจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด พัฒนาชุมชนจังหวัด ฯลฯ
- (2) องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
- (3) ภาคเอกชน อาทิ สมาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัด หอการค้าจังหวัด กลุ่มนักธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)
- (4) ภาคประชาสังคม อาทิ กลุ่มเกษตรกร ชุมชน

ทั้งนี้ การทำงานดังกล่าวมีจุดประสงค์การปรับปรุงข้อมูล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรในพื้นที่ และโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนช่องว่างและโอกาส ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดรอบเป้าหมายในแต่ละจังหวัด และร่วมกัน เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่ง ที่ควรจะต้องเกิดขึ้นเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้น โดยเริ่มต้นจากการให้ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด โดยจัดรูปแบบแบบการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีประชุมกลุ่มย่อย (focus group) ในรูปแบบของการอภิปราย โดยจำแนกผู้เข้าร่วมในการศึกษาเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) หน่วยงานราชการ /ผู้บริหารระดับจังหวัด และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (2) ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยทั้ง 2 กลุ่มใช้แนวทางหัวข้ออภิปรายในแนวทางเดียวกัน ผลการศึกษา หรือข้อมูลที่ได้จากการอภิปราย จะนำไปสู่การร่วมกันวิเคราะห์ SWOT Analysis ในขั้นตอนต่อไป

2. การวิเคราะห์ SWOT Analysis

ขั้นตอนการ วิเคราะห์ SWOT เป็นขั้นตอนที่สำคัญ ในการทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว และแผนปฏิบัติการ เริ่มต้นจากการเชิญเหล่าภาคีต่าง ๆ ในจังหวัดทั้งกลุ่มภาคธุรกิจ เหล่าข้าราชการ ประชาคม หรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ ภายในจังหวัดมาร่วมเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่ง ที่ควรจะต้องเกิดขึ้นเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้น โดยเริ่มต้นจากการให้ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด ทั้งจำนวนประชากร จำนวนนักท่องเที่ยว จำนวนโรงแรม สถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมภายในจังหวัด และข้อมูลพื้นฐานอื่น ๆ ของจังหวัดที่ต้องใช้ในการพิจารณา จากนั้นให้ภาคีที่เกี่ยวข้องนำเสนอสิ่งที่อยากจะให้จังหวัดเป็น จากนั้น ร่วมกันนำเสนอความคิดเห็นผ่านเครื่องมือ SWOT Analysis ภายใต้องค์ประกอบทั้ง 4 หัวข้อ ดังนี้

(1) ทางด้านอุปทาน (Supply) หรือเจ้าบ้าน (Host) หมายถึง ฐานทรัพยากรที่มีอยู่ภายในจังหวัดที่พร้อมให้บริการทางการท่องเที่ยว เช่น ระบบการขนส่งภายในจังหวัด (Logistic) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวในรูปของวัฒนธรรม ความเชื่อ ความศรัทธา และความเป็นอยู่ของชาวบ้านในพื้นที่ (Attraction) เส้นทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Amenities) การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary services) ที่พักในแหล่งท่องเที่ยว (Accommodations) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities)

(2) ทางด้านอุปสงค์ (Demand) หรือนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยว (Tourists) หมายถึง สิ่งที่จูงใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวภายในจังหวัดนี้ กลุ่มเป้าหมายที่ภาคีอยากให้นำมาท่องเที่ยวในจังหวัด ลักษณะสถานที่ท่องเที่ยวและความต้องการเฉพาะที่จะท่องเที่ยวในจังหวัด ซึ่งข้อมูลเหล่านี้มาจากภาคีในจังหวัดทุกกลุ่ม สามารถมีความหลากหลายได้

(3) การขับเคลื่อนการท่องเที่ยว (Tourism mechanism) หมายถึง กิจกรรมที่จะส่งเสริมให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมถึงผู้ปฏิบัติงานเข้าใจแผนงานการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความสะดวกในการปฏิบัติตามแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ เช่น การพัฒนาการสร้างเครือข่ายพัฒนาส่วนงานท้องถิ่น (อบต. อบจ.) การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวระดับจังหวัด พื้นที่ใกล้เคียง หรือในระดับต่างประเทศด้วยการทำการตลาด หรือการยกระดับสินค้าด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น

(4) คุณภาพการให้บริการ (Quality of service) หมายถึง การให้บริการการท่องเที่ยวที่จะต้องแทรกอยู่ในทุกขั้นตอนของการให้บริการการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจในการมาพักผ่อนและกลับมาใช้บริการใหม่อีกครั้ง

3. การวิเคราะห์ TOWS Matrix

เมื่อเครือข่ายในจังหวัดได้เสนอความเห็นผ่านเครื่องมือ SWOT Analysis เป็นที่เรียบร้อยแล้ว เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายของการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในจังหวัด ก็จะเข้าสู่กระบวนการที่นำข้อมูลที่ได้รับมาเข้าสู่กระบวนการคัดกรองภายใต้กรอบของทฤษฎีและแนวคิดต่าง ๆ เช่น ห่วงโซ่มูลค่าของกิจการ (Value Chain) (Porter, 1985) หรือแนวคิด 5 Force Model (Porter, 1980) เป็นต้น จากนั้นนักวิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ภายใต้กรอบของทฤษฎีและแนวคิดเหล่านี้มาจัดทำ TOWS Matrix ทั้งนี้ ผลของการวิเคราะห์สถานการณ์ภายนอกและสถานการณ์ภายใน และการวิเคราะห์ TOWS Matrix จะถูกนำมาจัดทำเป็น (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาสำคัญ ๆ ที่มีอยู่ก่อนหน้านี้ในระดับมหภาคที่สูงขึ้น ในที่นี้ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (2) ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (3) ยุทธศาสตร์พัฒนากลุ่มจังหวัด (4) ยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัด

4. การขอรับความคิดเห็น (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์เบื้องต้น

เมื่อทำการวิเคราะห์ TOWS Matrix เสร็จสิ้นและได้จัดทำ (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดเสร็จสิ้นแล้ว ได้มีการนำ(ร่าง)แผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวเข้าสู่ขั้นตอนการนำเสนอให้กับจังหวัดเพื่อขอรับความคิดเห็น (ร่าง)แผนยุทธศาสตร์ ทั้งนี้ ทางจังหวัดได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของแผนยุทธศาสตร์ เพื่อการปรับปรุงให้สมบูรณ์และสามารถนำไปใช้ได้จริง จากนั้นจึง เข้าสู่กระบวนการแปลง (ร่าง)แผนยุทธศาสตร์ไปสู่ (ร่าง)แผนปฏิบัติการ เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ส่วนที่ 4

(ร่าง) ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ

วิสัยทัศน์

“ศรีสะเกษเมืองท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณ วัฒนธรรมชนเผ่าเขมร ลาว เยอ กูย ชมวิถีเกษตรปลอดภัย ถิ่นทุเรียนภูเขาไฟ เมืองกีฬาน้ำอยู่ สู่ประตูเมืองการค้า”

พันธกิจ

1. ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษพร้อมกับการส่งเสริมทางเศรษฐกิจเชิงเกษตรปลอดภัยเพื่อเพิ่มรายได้และลดความเหลื่อมล้ำ
2. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง อารยธรรมขอมโบราณ และเชิงเกษตรปลอดภัย ที่เป็นทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญของจังหวัด
3. ส่งเสริมคุณภาพบริการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษให้เป็นที่ดึงดูดแก่นักท่องเที่ยว
4. บูรณาการการทำงานด้านการท่องเที่ยวเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์หลัก

1. จังหวัดศรีสะเกษมีรายได้จากการท่องเที่ยว อารยธรรมขอมโบราณ วัฒนธรรมชนเผ่าเขมร ลาว เยอ กูย และการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพิ่มขึ้น
2. มีการส่งเสริมการผลิตและคุณภาพสินค้าเกษตรปลอดภัยเพื่อนำไปสู่การท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น
3. คุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษได้รับการยกระดับ
4. เกิดการบูรณาการการทำงานด้านการท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัดศรีสะเกษ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษ

1. พัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยว 5 รูปแบบ ได้แก่ เส้นทางการท่องเที่ยวอารยธรรมขอม เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติท่องเที่ยวเชิงพุทธ และท่องเที่ยวเชิงกีฬา โดยเริ่มจากแหล่งท่องเที่ยว Landmark ในอำเภอเมือง
 - 1.1 จัดทำเส้นทางการท่องเที่ยวอารยธรรมโบราณ ปราสาทสระกำแพงน้อย/ใหญ่ ปราสาทบ้านปราสาท)
 - 1.2 จัดทำเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ทุเรียนภูเขาไฟ สวนผลไม้ นาแปลงใหญ่)

- 1.3 จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (ผามออีแดง ผาพญาภูปริ น้ำตกภูละออ)
- 1.4 จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงพุทธ ไหว้พระ พบเกจิอาจารย์
- 1.5 จัดการแข่งขันกีฬาเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวที่หลงใหลในกีฬาประเภทแข่งเรือพาย และวิ่งมาราธอน (Sport City)
- 1.6 พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT) ให้สามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับเส้นทางท่องเที่ยว (1.1-1.5)
2. ยกระดับคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวดึงดูดให้มีมาตรฐานที่มีความสะอาด สะดวกสบาย และเพียงพอสามารถรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ
 - 2.1 ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวและภูมิทัศน์โดยรอบให้มีมาตรฐานที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี เช่น การปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความร่มรื่น การปรับปรุงป้าย สัญลักษณ์ (ภาษาไทยและอังกฤษ) การปรับปรุงห้องน้ำ การปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวให้รองรับผู้สูงอายุและเด็กเล็ก และการรักษาความสะอาด เป็นต้น
 - 2.2 พัฒนาสิ่งปลูกสร้าง ภูมิทัศน์โดยรอบและการขายของที่ระลึกในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความสอดคล้องมีอัตลักษณ์เป็นหนึ่งเดียวกัน ในแต่ละสถานที่ท่องเที่ยว
 - 2.3 สร้างศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวโดดเด่นทุกที่ เพื่ออำนวยความสะดวกจำเป็นพื้นฐาน เช่น แผนที่แหล่งท่องเที่ยว ห้องน้ำ บริการอินเทอร์เน็ตไร้สาย (wifi) และการรักษาความปลอดภัย
 - 2.4 พัฒนาและเชื่อมโยงเรื่องราว (Story) ของสถานที่ท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ของวัฒนธรรมขอมและวัฒนธรรมลาว เขมร กูย ของจังหวัดศรีสะเกษ
 - 2.5 เชื่อมโยงเรื่องราวและจัดทำแผนที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมขอมของจังหวัดศรีสะเกษและเส้นทางวัฒนธรรมขอมในจังหวัดนครราชสีมา สุรินทร์และบุรีรัมย์
3. พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร OTOP และอาหารพื้นเมือง (ให้มีความโดดเด่นและเป็นที่ยอมรับ)
 - 3.1 ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตด้วยวิถีเกษตรอินทรีย์
 - 3.2 ยกระดับสินค้าแปรรูปเกษตรให้มีมาตรฐาน ความสะอาด ปลอดภัยและมีอายุการจัดเก็บนานขึ้น
 - 3.3 พัฒนาสโลแกนสินค้าและอาหารโดดเด่นของจังหวัดศรีสะเกษ (ทุเรียนภูเขาไฟ มังคุดภูเขาไฟ ผลไม้กันทรลักษณ์ ไก่ย่างไม่มะดันหรือไก่ย่างกันทรารมย์ เลื้อยแล้วหอมกระเทียม)
4. พัฒนาช่องทางการกระจายสินค้าเกษตร OTOP และอาหารพื้นเมืองที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

5. พัฒนาระบบขนส่งเชื่อมสถานที่ท่องเที่ยวกับสถานีรถไฟ และสนามบินจังหวัดอุบลราชธานีเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมความต้องการการท่องเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษ

1. สร้าง Theme การท่องเที่ยวของจังหวัดที่สั้นและกระชับทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ให้เกิดความแตกต่าง (*ศรีสะเกษเมืองธรรมชาติแดนอีสาน เส้นทางวัฒนธรรมขอม*)
2. ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวของสอดคล้องกับรสนิยมการท่องเที่ยวของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ 1. นักท่องเที่ยวชาวไทยในแต่ละกลุ่มอายุ 2. ชาวต่างชาติที่เข้ามาจับจ่ายใช้สอย 3. นักท่องเที่ยวชาวจีนและญี่ปุ่น และ 4. นักท่องเที่ยวชาวยุโรป
3. สื่อสารกับหน่วยงานด้านการบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น สมาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัด สมาคมมัคคุเทศก์อาชีพ ททท. ในการประชาสัมพันธ์เส้นทางการท่องเที่ยว
4. เชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษเข้ากับกลไกการพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคอีสานตอนล่าง และกลุ่มจังหวัดท่องเที่ยวอารยธรรมขอม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัด

ศรีสะเกษ

1. จัดทำแผนที่แหล่งท่องเที่ยวหลักในการใช้งานร่วมกัน (Master Map) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รวมทั้งจัดทำรายการที่พัก และร้านอาหารในจังหวัด และสนับสนุนให้แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ จัดทำแผนที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวจากแหล่งให้บริการไปสู่กิจกรรมรอบสถานที่ท่องเที่ยว
 - 1.1 จัดทำแผนที่แหล่งท่องเที่ยวโดดเด่น ที่พัก ร้านอาหารของจังหวัดศรีสะเกษ
 - 1.2 จัดทำแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงอารยธรรมโบราณของจังหวัดศรีสะเกษ
 - 1.3 จัดทำแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดศรีสะเกษ
 - 1.4 จัดทำแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติของจังหวัดศรีสะเกษ
 - 1.5 จัดทำแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงพุทธของจังหวัดศรีสะเกษ
2. จัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวของจังหวัดที่บูรณาการประเพณีสำคัญ กิจกรรม การจัดการแข่งขันกีฬา ของจังหวัด ฤดูกาลของเกษตรอินทรีย์ และสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงเข้าด้วยกัน
3. จัดตั้งศูนย์ให้ข้อมูลการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวและภาคีที่เกี่ยวข้อง
4. จัดทำศูนย์แสดงและจำหน่ายสินค้าและอาหารโดดเด่นของจังหวัดศรีสะเกษ (ทุเรียนภูเขาไฟ มังคุด ภูเขาไฟ ผลไม้กันทรลักษณ์ ไก่ย่างไม้มะดันหรือไก่ย่างกันทรามย์ เสื้อผ้า หอม กระเทียม) เพื่อประชาสัมพันธ์และกระจายสินค้า
5. ส่งเสริมการใช้ภาษาอีสานและการแต่งกายของบุคลากรในสถานที่ท่องเที่ยว
6. พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว
7. สนับสนุนการรับรองมาตรฐานที่พัก โรงแรม โฮมสเตย์ และรีสอร์ท
8. ให้ความรู้แก่ชุมชนในการจัดบริการการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT)

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนเพื่อบูรณาการการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว

ของจังหวัดศรีสะเกษ

1. ยกระดับการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้อยู่ในยุทธศาสตร์สำคัญของจังหวัดศรีสะเกษโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนการยกระดับรายได้และลดความเหลื่อมล้ำผ่านการค้า การบริการ และการลงทุนที่มีการวางแผนควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดศรีสะเกษ
 - 1.1 มีการจัดทำยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรมทุก 3 ปี
 - 1.2 นำเสนอข้อมูลจุดเด่นของจังหวัดผ่านช่องทางการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงสิ่งที่ผู้บริหารจังหวัดจะเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะสั้นและระยะยาว

- 1.3 ตั้งเป้าหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงมีการ
ตั้งเป้าหมายตัวชี้วัดในระยะสั้นและระยะยาวที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และ
นโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวในภาพรวมของประเทศ
- 1.4 เชื่อมโยงเป้าหมายด้านการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษกับยุทธศาสตร์จังหวัดศรีสะเกษ
ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและการคมนาคมให้สอดคล้องกัน เพื่อการวางแผนการพัฒนา
ด้านการคมนาคมและการขนส่งสินค้าและบริการที่มีประสิทธิภาพ
- 1.5 จัดตั้งศูนย์แสดงและขายสินค้าโดดเด่นของจังหวัดศรีสะเกษให้นักท่องเที่ยว เพื่อเป็น
การเพิ่มรายได้และเป็นศูนย์กลางการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัด
2. บูรณาการการพัฒนาการท่องเที่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งหมดในเรื่อง 1. ทิศ
ทางการท่องเที่ยวของจังหวัด 2. มาตรฐานการท่องเที่ยวสากล และ 3. ภาระหน้าที่ ผลประโยชน์ และ
การเป็นเจ้าของร่วมกัน เพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษอย่างยั่งยืนในระยะยาว
 - 2.1 จัดตั้งคณะทำงาน ด้านการท่องเที่ยวภายในจังหวัดที่มาจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อ
ประสานงานและดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรม
 - 2.2 จัดทำฐานข้อมูลท่องเที่ยวของจังหวัด โดยมีศูนย์รวมอยู่ที่สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา
จังหวัด เพื่อส่งต่อไปยังฐานข้อมูลของสถิติจังหวัด
 - 2.3 พัฒนาระบบการทำงานด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้ทุกภาคส่วนทั้งราชการ และเอกชน
สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างเชื่อมโยง และราบรื่น
 - 2.4 หาทางออกในเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและความเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวและ
การดูแลแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
 - 2.5 มีแผนการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษอย่างเป็นรูปธรรมและ
ต่อเนื่อง
3. วางแผนในการจัดการแก้ปัญหาทางปริมาณด้านการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ
 - 3.1 แบ่งบลงทุนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและงบประมาณด้านการดูแลสถานที่ท่องเที่ยวให้
ชัดเจนเพื่อความยั่งยืนของการพัฒนาการท่องเที่ยว
 - 3.2 จัดระบบการทำงานร่วมกับกลุ่มจังหวัด พัฒนาชุมชน กรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยว
แห่งประเทศไทย องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน และภาคเอกชนในการ
จัดสรรงบประมาณด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้ง สร้างระบบติดตามประเมิน
แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

- 3.3 วางแผนด้านงบประมาณร่วมกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่ เป็นผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว
หลังจากมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- 3.4 วางแผนด้านงบประมาณร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด ภาคประชาชน และ
ภาคเอกชนในการดูแลและทะนุบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว
- 3.5 จัดสรรงบประมาณของจังหวัดร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในการ
ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน
- 3.6 ปรับการใช้จ่ายงบประมาณโครงการของรัฐในการพัฒนาชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการ
ท่องเที่ยวให้เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ได้ตามมาตรฐานสากล (เช่น การพัฒนา
ท่องเที่ยว) ซึ่งมีความสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวและเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวใน
ระยะยาว
4. เลือกโมเดลในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษที่เหมาะสม
 - 4.1 เลือกรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษเพื่อเป็นแนวทางการ
พัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน เช่น demand-driven (พัฒนาอุปสงค์) เน้นการพัฒนาการ
ท่องเที่ยวจากความต้องการจากภายนอก supply-driven (พัฒนาอุปทาน) เน้นการ
พัฒนาการท่องเที่ยวจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการบริหารจัดการให้เกิดความ
ดึงดูด หรือ value chain supplier (ห่วงโซ่อุปทาน) พัฒนาการท่องเที่ยวทางอ้อมที่
เน้นการเป็นผู้ผลิตสินค้าด้านการท่องเที่ยวส่งออกไปในจังหวัดท่องเที่ยวอื่น
 - 4.2 พิจารณารูปแบบ (model) ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในรูปของ Public-
private partnership เช่น พิจารณาให้สัมปทานแก่ภาคเอกชนและภาคประชาชนใน
การพัฒนา ดูแล และประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว

ส่วนที่ 5

(ร่าง) แผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษ

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา (ปีงบประมาณ)	งบประมาณ			หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก	หน่วยงานภาคี เครือข่าย	หมายเหตุ
				2564	2565	2566			
1. พัฒนาเส้นทาง ท่องเที่ยว 5 รูปแบบ ได้แก่ เส้นทางท่องเที่ยวอารย ธรรมขอม เส้นทาง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ท่องเที่ยวเชิงพุทธ และ ท่องเที่ยวเชิงกีฬา โดยเริ่ม จากแหล่งท่องเที่ยว Landmark ในอำเภอเมือง	เส้นทางท่องเที่ยว หลัก 5 รูปแบบ 1. เส้นทาง ท่องเที่ยวอารยธรรม โบราณ 2. เส้นทาง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3. เส้นทางชม ธรรมชาติ 4. เส้นทางท่องเที่ยว วิถีพุทธ 5. เทศกาลท่องเที่ยว เชิงกีฬาตลอดปี รวมถึงการสนับสนุนให้ ธุรกิจชุมชนสามารถได้ ประโยชน์จากการสร้าง เส้นทางท่องเที่ยว เหล่านี้ด้วย	1.1 จัดทำเส้นทาง ท่องเที่ยวอารยธรรมโบราณ ปราสาทสระกำแพงน้อย/ใหญ่ ปราสาทบ้านปราสาท) 1.2 จัดทำเส้นทาง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ทุเรียน ภูเขาไฟ สวนผลไม้ น้ำแปลง ใหญ่) 1.3 จัดทำเส้นทาง ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (ผา มอียดแดง ผาพญาภูปริ น้ำตกภู ละออ) 1.4 จัดทำเส้นทาง ท่องเที่ยวเชิงพุทธ ไหว้พระ พบ เกจิอาจารย์ 1.5 จัดการแข่งขันกีฬาเพื่อ ดึงดูดนักท่องเที่ยวที่หลงใหลใน กีฬาประเภทแข่งเรือพาย และ วิ่งมาราธอน (Sport City) 1.6 พัฒนาการท่องเที่ยวโดย ชุมชน (community based tourism) ให้สามารถจัด กิจกรรมการท่องเที่ยวให้					สำนักงานท่องเที่ยว และกีฬาจังหวัด	- การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย - สภา อุตสาหกรรม ท่องเที่ยวจังหวัด - สมาคมธุรกิจ ท่องเที่ยวจังหวัด	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
		สอดคล้องกับเส้นทางการท่องเที่ยว (1.1-1.5)							
2. ยกระดับคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวดึงดูดให้มีมาตรฐานที่มีความสะอาด สะดวก สบาย และเพียงพอ สามารถรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ	ทำให้สถานที่ท่องเที่ยวมีความเป็นมาตรฐาน มีความสวยงาม สะอาด สะดวก สบาย และเพียงพอ รวมทั้งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ	2.1 ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวและภูมิทัศน์โดยรอบให้มีมาตรฐานที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี เช่น การปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความร่มรื่น การปรับปรุงป้าย สัญลักษณ์ (ภาษาไทยและอังกฤษ) การปรับปรุงห้องน้ำ การปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวให้รองรับผู้สูงอายุและเด็กเล็ก และการรักษาความสะอาด เป็นต้น 2.2 พัฒนาสิ่งปลูกสร้าง ภูมิทัศน์โดยรอบและการขายของที่ระลึกในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความสอดคล้อง มีอัตลักษณ์เป็นหนึ่งเดียวกัน ในแต่ละสถานที่ท่องเที่ยว 2.3 สร้างศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวโดดเด่นทุกที่ เพื่ออำนวยความสะดวกจำเป็นพื้นฐาน เช่น แผนที่แหล่ง					- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด - องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น - องค์การบริหารส่วนจังหวัด	- กรมศิลปากร - สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด - สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
		ท่องเที่ยว ท่องนำ บริการอินเทอร์เน็ตไร้สาย (wifi) และการรักษาความปลอดภัย 2.4 พัฒนาและเชื่อมโยงเรื่องราว (Story) ของสถานที่ท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ของวัฒนธรรมขอมและวัฒนธรรมลาว เยอ กุย ของจังหวัดศรีสะเกษ 2.5 เชื่อมโยงเรื่องราวและจัดทำแผนที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมขอมของจังหวัดศรีสะเกษและเส้นทางวัฒนธรรมขอมในจังหวัดนครราชสีมา สุรินทร์และบุรีรัมย์							
3. พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร OTOP และอาหารพื้นเมือง (ให้มีความโดดเด่นและเป็นที่ยอมรับ)	พัฒนา และผลักดันสินค้า OTOP และอาหารพื้นเมืองให้มีความโดดเด่น มีมาตรฐาน และเป็นที่ชื่นชอบของตลาด	3.1 ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตด้วยวิถีเกษตรอินทรีย์ 3.2 ยกย่องสินค้าแปรรูปเกษตรให้มีมาตรฐาน ความสะอาด ปลอดภัยและมีอายุการจัดเก็บนานขึ้น 3.3 พัฒนาสโลแกนสินค้าและอาหารโดดเด่นของจังหวัดศรีสะเกษ (ทุเรียนภูเขาไฟ มังคุด					- สำนักงานเกษตรจังหวัด - สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	- สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด - องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น - องค์การบริหารส่วนจังหวัด - การท่องเที่ยว	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
		ภูเขาไฟ ผลไม้กันทรลักษ์ ไข่ ย่างไม้มะดันหรือไข่ยางกันทรรา มย์ เสื้อผ้า หอม กระเทียม)						แห่งประเทศไทย	
4. พัฒนาช่องทางการ กระจายสินค้าเกษตร OTOP และอาหารพื้นเมือง ที่เกี่ยวข้องกับการ ท่องเที่ยว	ทำให้สินค้า OTOP สามารถไปถึงมือ ผู้บริโภคได้สะดวกมาก ขึ้น	4.1 เพิ่มช่องทางการจัด จำหน่ายผ่านห้างร้าน และ ตัวแทนจำหน่ายในพื้นที่ เป้าหมายต่าง ๆ					สำนักงานพาณิชย์ จังหวัด	- สำนักงาน อุตสาหกรรม จังหวัด - หอการค้า จังหวัด - สภา อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจ ท่องเที่ยวจังหวัด - โครงการ รวมกลุ่มของนัก ธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)	
5. พัฒนาระบบขนส่งเชื่อม สถานที่ท่องเที่ยวกับสถานี รถไฟ และสนามบินจังหวัด อุบลราชธานีเพื่อรองรับ นักท่องเที่ยว	ทำให้นักท่องเที่ยว และประชาชนทั่วไป สามารถเดินทาง เชื่อมโยงจากสนามบิน และสถานีรถไฟของ จังหวัดอุบลราชธานีสู่ ศรีสะเกษได้สะดวก มากขึ้น	5.1 สร้างความร่วมมือจาก ภาคเอกชนในการทำระบบ ขนส่งสาธารณะ เช่น รถเมล์ หรือรถตู้ประจำทางให้ผ่าน สถานที่ท่องเที่ยว และสถานที่ สำคัญในจังหวัดศรีสะเกษ					- องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด - สำนักงาน ท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัด - กรมทางหลวง ชนบท	- หอการค้า จังหวัด - สภา อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจ ท่องเที่ยวจังหวัด - โครงการ	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
								รวมกลุ่มของนัก ธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)	

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมความต้องการการท่องเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษ

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา (ปีงบประมาณ)	งบประมาณ			หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก	หน่วยงานภาคี เครือข่าย	หมายเหตุ
				2564	2565	2566			
1. สร้าง Theme การท่องเที่ยวของจังหวัดที่สั้นและกระชับทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ให้เกิดความแตกต่าง (ศรีสะเกษเมืองธรรมชาติแดนอีสาน เส้นทางวัฒนธรรมขอม)	สร้างสโลแกนการท่องเที่ยวให้สะท้อนถึงความเป็นจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และภาษาอังกฤษ	1.1 ประชุมระดมความคิดจากหน่วยงานราชการ ตัวแทนจากฝ่ายเอกชน และภาคประชาสังคม					- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย - สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด	
2. ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวของสอดคล้องกับรสนิยมการท่องเที่ยวของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ 1. นักท่องเที่ยวชาวไทยในแต่ละกลุ่มอายุ 2. ชาวต่างชาติที่เข้ามาจับจ่ายใช้สอย 3. นักท่องเที่ยวชาวจีนและญี่ปุ่น และ 4. นักท่องเที่ยวชาวยุโรป	ทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายของจังหวัดศรีสะเกษ ได้รับความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดศรีสะเกษ และรู้สึกอยากเดินทางมาท่องเที่ยว	2.1 ทำหนังสือเชิญชวนกลุ่มข้าราชการ โรงเรียน หรือสถานศึกษาท่องเที่ยวภายในจังหวัดศรีสะเกษ 2.2 Road Show ประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษทั้งในประเทศ และต่างประเทศ					- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย - สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด - องค์การบริหารส่วนจังหวัด	
3. สื่อสารกับหน่วยงานด้านการบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น สภา	ขอความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวกับหน่วยงาน	3.1 จัดประชุมระดมความคิดเห็นแนวทางการประชาสัมพันธ์ และขอความ					- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย - สำนักงาน	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จังหวัด สยามมกุฎราชกุมาร อาชีพ ททท. ในการ ประชาสัมพันธ์เส้นทางการ ท่องเที่ยว	ที่เกี่ยวข้องกับการ ท่องเที่ยวทั้งภาครัฐ และเอกชน	ร่วมมือจากหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้ง ภาครัฐ และเอกชน						ประชาสัมพันธ์ จังหวัด - องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด - สภา อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจ ท่องเที่ยวจังหวัด	
4. เชื่อมโยงเส้นทางการ ท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษ เข้ากับกลไกการ พัฒนาการท่องเที่ยวของ กลุ่มจังหวัดภาคอีสาน ตอนล่าง และกลุ่มจังหวัด ท่องเที่ยวอารยธรรมขอม	เชื่อมโยงสถานที่ ท่องเที่ยวของจังหวัด ศรีสะเกษ กับเส้นทาง ท่องเที่ยวของกลุ่ม จังหวัดภาคอีสาน ตอนล่างจังหวัดอื่น ๆ	4.1 จัดประชุมระดมความคิด เห็นเพื่อจัดทำเส้นทางการ ท่องเที่ยวระหว่างจังหวัดภาค อีสานตอนล่าง โดยเชิญตัว แทนที่เกี่ยวข้องกับการ ท่องเที่ยวทั้งภาครัฐ และ เอกชน จากจังหวัดต่าง ๆ ใน ภาคอีสานตอนล่าง					- สำนักงาน ท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัด	- การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย - สำนักงาน ประชาสัมพันธ์ จังหวัด - องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด - สภา อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจ ท่องเที่ยวจังหวัด	

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษ

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ	หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
---------	---------------------	-----------------	----------	----------	----------	--------------	----------

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
ท่องเที่ยวใกล้เคียงเข้าด้วยกัน	ทั้งปี							จังหวัด - สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด - โครงการรวมกลุ่มของนักธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC) - สมาคมส่งเสริมเครือข่ายการท่องเที่ยวศรีสะเกษ - องค์กรเครือข่ายการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมชุมชน	
3. จัดตั้งศูนย์ให้ข้อมูลการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวและภาคีที่เกี่ยวข้อง	เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษ	3.1 จัดตั้งศูนย์ให้บริการข้อมูลการท่องเที่ยวในจุดสำคัญของจังหวัด และเดินทางได้สะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว					- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	- องค์กรบริหารส่วนจังหวัด - การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	
4. จัดทำศูนย์แสดงและจำหน่ายสินค้าและอาหารโดดเด่นของจังหวัดศรีสะเกษ	อำนวยความสะดวกในการซื้อหาสินค้าท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยว	4.1 จัดตั้งศูนย์แสดงสินค้าในจุดสำคัญของจังหวัด และเดินทางได้สะดวกสำหรับ					- สำนักงานพาณิชย์จังหวัด	- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
เกษ (ทุเรียนภูเขาไฟ มังคุด ภูเขาไฟ ผลไม้กันทรลักษ์ ไก่ย่างไม่ม่ะดันหรือไก่ย่าง กันทรามย์ เสือแส่ว หอม กระเทียม) เพื่อ ประชาสัมพันธ์และกระจาย สินค้า	และบุคคลทั่วไปใน จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อ เป็นของฝาก และ บริโภคเอง	นักท่องเที่ยว และบุคคลทั่วไป						- การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย - องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด	
5. ส่งเสริมการใช้ภาษา อีสานและการแต่งกายของ บุคลากรในสถานที่ ท่องเที่ยว	เพื่อสร้างอัตลักษณ์ของ จังหวัดในสถานที่ ท่องเที่ยวให้เกิดขึ้น อย่างเป็นรูปธรรม	5.1 จัดการเสวนาเพื่อรณรงค์ ให้บุคลากรผู้ให้บริการทางการ ท่องเที่ยวใช้ภาษา และการ แต่งกายที่แสดงถึงความเป็น อีสานในแบบศรีสะเกษ					- องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น	- สภา อุตสาหกรรมการ ท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจ ท่องเที่ยวจังหวัด - สมาคมส่งเสริม เครือข่ายการ ท่องเที่ยวศรีสะเกษ - องค์กร เครือข่ายการ ท่องเที่ยวและ วัฒนธรรมชุมชน	
6. พัฒนาทักษะ ภาษาอังกฤษของบุคลากร ด้านการท่องเที่ยว	พัฒนาให้บุคลากรด้าน การท่องเที่ยวสามารถ สื่อสารภาษาอังกฤษ และให้คำแนะนำเป็น ภาษาอังกฤษกับ	6.1 อบรมการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อการแนะนำการท่องเที่ยว และการสนทนาทั่วไปให้แก่ บุคลากรทางการท่องเที่ยว					- สำนักงาน ท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัด	- สำนักงาน แรงงานจังหวัด - องค์การ ปกครองส่วน ท้องถิ่น	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
	นักท่องเที่ยวได้							- องค์การบริหารส่วนจังหวัด - สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด - สมาคมส่งเสริมเครือข่ายการท่องเที่ยวศรีสะเกษ - องค์การเครือข่ายการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมชุมชน	
7. สนับสนุนการรับรองมาตรฐานที่พัก โรงแรม โฮมสเตย์ และรีสอร์ต	เพิ่มจำนวนแหล่งที่พักที่ได้การรับรองมาตรฐานให้มีจำนวนมากขึ้น	7.1 จัดการอบรมการจัดทำมาตรฐานที่พัก ตามการรับรองในรูปแบบต่าง ๆ ให้กับผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม โฮมสเตย์ และรีสอร์ตภายในจังหวัดศรีสะเกษ					- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	- สำนักงานแรงงานจังหวัด - หอการค้าจังหวัด - สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด - โครงการ	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
								รวมกลุ่มของนัก ธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC) - สมาคมส่งเสริม เครือข่ายการ ท่องเที่ยวศรีสะเกษ - องค์กร เครือข่ายการ ท่องเที่ยวและ วัฒนธรรมชุมชน	
8. ให้ความรู้แก่ชุมชนในการจัดการบริการการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (community based tourism)	สร้างองค์ความรู้ทางด้านการจัดการบริการการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (community based tourism) ให้กับชุมชนต่าง ๆ ที่พร้อมต่อการรองรับการท่องเที่ยวภายในจังหวัดศรีสะเกษ	8.1 จัดการอบรมเพื่อเผยแพร่ความรู้ทางด้านการจัดการบริการการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (community based tourism) ให้กับชุมชนต่าง ๆ ที่พร้อมต่อการรองรับการท่องเที่ยวภายในจังหวัดศรีสะเกษ					- สำนักงาน ท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัด	- องค์กร ปกครองส่วน ท้องถิ่น - องค์กรบริหาร ส่วนจังหวัด - สำนักงาน แรงงานจังหวัด - หอการค้า จังหวัด - สภา อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจ ท่องเที่ยวจังหวัด	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
								- โครงการ รวมกลุ่มของนัก ธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC) - สมาคมส่งเสริม เครือข่ายการ ท่องเที่ยวศรีสะเกษ - องค์กร เครือข่ายการ ท่องเที่ยวและ วัฒนธรรมชุมชน	

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนเพื่อบูรณาการการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษ

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา (ปีงบประมาณ)	งบประมาณ			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานภาคีเครือข่าย	หมายเหตุ
				2564	2565	2566			
1. ยกระดับการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้อยู่ในยุทธศาสตร์สำคัญของจังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนการยกระดับรายได้และลดความเหลื่อมล้ำผ่านการค้า การบริการ และการลงทุนที่มีการวางแผนควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดศรีสะเกษ	สร้างนโยบายการท่องเที่ยวให้เป็นนโยบายสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัดศรีสะเกษ	1.1 มีการจัดทำยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรมทุก 3 ปี 1.2 นำเสนอข้อมูลจุดเด่นของจังหวัดผ่านช่องทาง การประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงสิ่งที่					- สำนักงานงานจังหวัด - สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด - องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น - องค์การบริหารส่วนจังหวัด - สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด - สำนักงานคลังจังหวัด - สำนักงานโยธาธิการจังหวัด - สำนักงาน	- สำนักงานสถิติจังหวัด - สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด - องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น - องค์การบริหารส่วนจังหวัด - สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด - สำนักงานคลังจังหวัด - สำนักงานโยธาธิการจังหวัด - สำนักงาน	

กลยุทธ์	เป้าหมาย	โครงการ/	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงา	หน่วยงาน	หมา
		ผู้บริหาร จังหวัดจะ เน้นการ พัฒนาการ ท่องเที่ยวใน ระยะสั้นและ ระยะยาว 1.3 ตั้งเป้าหมาย ของการ พัฒนาการ ท่องเที่ยวให้ เหมาะสมกับ สภาพความ เป็นจริง มี การ ตั้งเป้าหมาย ตัวชี้วัดใน ระยะสั้นและ ระยะยาวที่ เหมาะสมกับ สภาพ เศรษฐกิจ สังคม และ นโยบายการ						พาณิชย์ จังหวัด	

กลยุทธ์	เป้าหมาย	โครงการ/	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงา	หน่วยงาน	หมา
		ส่งเสริมการ ท่องเที่ยวใน ภาพรวมของ ประเทศ 1.4 เชื่อมโยง เป้าหมาย ด้านการ ท่องเที่ยว จังหวัดศรีสะเกษ กับ ยุทธศาสตร์ จังหวัดศรีสะเกษ เกษตรด้านการ พัฒนา เศรษฐกิจ และการ คมนาคมให้ สอดคล้อง กัน เพื่อการ วางแผนการ พัฒนาด้าน การคมนาคม และการ ขนส่งสินค้า และบริการที่							

กลยุทธ์	เป้าหมาย	โครงการ/	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงาน	หมา
		มีประสิทธิผล 1.5 จัดตั้ง ศูนย์แสดง และขาย สินค้าโดด เด่นของ จังหวัดศรีสะเกษให้แก่ นักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการ เพิ่มรายได้ และเป็น ศูนย์กลาง การ ประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยว ของจังหวัด							
2. บูรณาการการพัฒนาการท่องเที่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งหมดในเรื่อง1. ทิศทางการท่องเที่ยวของจังหวัด 2. มาตรฐานการท่องเที่ยวสากล และ 3. ภาระหน้าที่ ผลประโยชน์ และการเป็นเจ้าของร่วมกัน เพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษอย่างยั่งยืนในระยะยาว	สามารถ ผลักดันให้ เกิดการ ทำงานใน ด้านของ การ ส่งเสริม	2.1 จัดตั้ง คณะทำงาน ด้านการ ท่องเที่ยว ภายใน จังหวัดที่มา จากทุกภาค					สำนักงาน น ท่องเที่ยว วและ กีฬา จังหวัด	- สำนักงาน จังหวัด - สำนักงาน สถิติจังหวัด - สำนักงาน พัฒนา ชุมชน	

กลยุทธ์	เป้าหมาย	โครงการ/	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงาน	หมา
	การท่องเที่ยวทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ 1.. ทิศทางการท่องเที่ยวของจังหวัด 2. มาตรฐานการท่องเที่ยวสากล และ 3. ภาระหน้าที่ที่ผลประโยชน์ และการเป็นเจ้าของร่วมกัน เพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	ส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประสานงานและดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรม 2.2 จัดทำฐานข้อมูลท่องเที่ยวของจังหวัดโดยมีศูนย์รวมอยู่ที่สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด เพื่อส่งต่อไปยังฐานข้อมูลของสถิติจังหวัด 2.3 พัฒนาระบบการ					จังหวัด - องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น - องค์การบริหารส่วนจังหวัด - สำนักงานคลังจังหวัด - สำนักงานโยธาธิการจังหวัด - สำนักงานพาณิชย์จังหวัด - สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด		

กลยุทธ์	เป้าหมาย	โครงการ/	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงา	หน่วยงาน	หมา
	ของจังหวัด ศรีสะเกษ อย่างยั่งยืน ในระยะ ยาว	ทำงานด้าน การ ท่องเที่ยว เพื่อให้ทุก ภาคส่วนทั้ง ราชการ และ เอกชน สามารถ ทำงาน ร่วมกันได้ อย่าง เชื่อมโยง และราบรื่น 2.4 หาทาง ออกในเรื่อง การพัฒนา แหล่ง ท่องเที่ยว และความ เป็นเจ้าของ แหล่ง ท่องเที่ยว และการดูแล แหล่ง ท่องเที่ยว							

กลยุทธ์	เป้าหมาย	โครงการ/	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงาน	หมา
		อย่างยั่งยืน 2.5 มี แผนการ ประเมิน ศักยภาพ แหล่ง ท่องเที่ยว ของจังหวัด ศรีสะเกษ อย่างเป็น รูปธรรมและ ต่อเนื่อง							
3. วางแผนในการจัดการแก้ปัญหาทางปริมาณด้านการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ	ลดความ ซ้ำซ้อน และเพิ่ม ประสิทธิภาพ ในการ ใช้จ่าย งบประมา ณด้านการ ท่องเที่ยว ของจังหวัด ศรีสะเกษ	3.1 แบ่งบ ลงทุนพัฒนา แหล่ง ท่องเที่ยว และ งบประมาณ ด้านการดูแล สถานที่ ท่องเที่ยวให้ ชัดเจนเพื่อ ความยั่งยืน ของการ พัฒนาการ					- สำนักงาน สำนักงาน ท่องเที่ยว และ กีฬา จังหวัด - สำนักงาน จังหวัด - สำนักงาน นคคลัง	- สำนักงาน พัฒนา ชุมชน จังหวัด - องค์การ ปกครอง ส่วนท้องถิ่น - องค์การ บริหารส่วน จังหวัด - หอการค้า จังหวัด - สภา	

กลยุทธ์	เป้าหมาย	โครงการ/	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงาน	หมา
		ท่องเที่ยว 3.2 จัดระบบ การทำงาน ร่วมกับกลุ่ม จังหวัด พัฒนาชุมชน กรมการ ท่องเที่ยว การ ท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย องค์การ บริหารส่วน ท้องถิ่น ภาค ประชาชน และ ภาคเอกชน ในการ จัดสรร งบประมาณ ด้านการ พัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยว รวมทั้ง สร้าง ระบบ					จังหวัด	อุตสาหกรรม การค้า ท่องเที่ยว - สมาคม ธุรกิจ ท่องเที่ยว จังหวัด - โครงการ รวมกลุ่ม ของนัก ธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC) - สมาคม ส่งเสริม เครือข่าย การ ท่องเที่ยวศรี สะเกษ - องค์การ เครือข่าย การ ท่องเที่ยว และ วัฒนธรรม ชุมชน	

กลยุทธ์	เป้าหมาย	โครงการ/	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงา	หน่วยงาน	หมา
		ติดตาม ประเมินแผน ยุทธศาสตร์ การ ท่องเที่ยว 3.3 วางแผน ด้าน งบประมาณ ร่วมกับ องค์กร บริหารส่วน ท้องถิ่นที่เป็น ผู้ดูแลแหล่ง ท่องเที่ยว หลังจากมี การพัฒนา แหล่ง ท่องเที่ยว 3.4 วางแผน ด้าน งบประมาณ ร่วมกับ องค์กร บริหารส่วน จังหวัด ภาค							

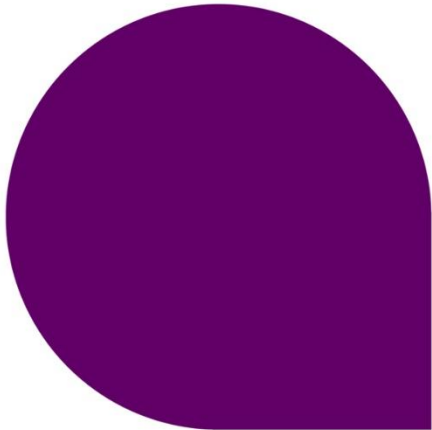
กลยุทธ์	เป้าหมาย	โครงการ/	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงา	หน่วยงาน	หมา
		ประชาชน และ ภาคเอกชน ในการดูแล และ ทะนุบำรุง รักษาแหล่ง ท่องเที่ยว 3.5 จัดสรร งบประมาณ ของจังหวัด ร่วมกับการ ท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย ในการ ประชาสัมพันธ์ แหล่ง ท่องเที่ยว ร่วมกัน 3.6 ปรับการ ใช้จ่าย งบประมาณ โครงการของ รัฐในการ พัฒนาชุมชน							

กลยุทธ์	เป้าหมาย	โครงการ/	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงาน	หมา
		ที่เกี่ยวข้อง กับการ ท่องเที่ยวให้ เน้นการ พัฒนาการ ท่องเที่ยวให้ ได้ตาม มาตรฐานสา กล (เช่น การ พัฒนา ห้องน้ำ) ซึ่งมี ความสำคัญ ในการ พัฒนาการ ท่องเที่ยว และเพิ่ม รายได้จาก การ ท่องเที่ยวใน ระยะยาว							
4. เลือกโมเดลในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษที่เหมาะสม	สร้าง รูปแบบ การ พัฒนาการ ท่องเที่ยวที่	4.1 เลือก รูปแบบการ พัฒนาการ ท่องเที่ยว ของจังหวัด					- สำนักงาน จังหวัด - สำนักงาน	- สำนักงาน คลังจังหวัด - สำนักงาน พัฒนา ชุมชน	

กลยุทธ์	เป้าหมาย	โครงการ/	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงาน	หมา
	ทำให้ จังหวัดศรี สะเกษ ได้รับ ประโยชน์ จากการ ท่องเที่ยว มากที่สุด	ศรีสะเกษ เพื่อเป็นแนว ทางการ พัฒนาการ ท่องเที่ยว ร่วมกัน เช่น demand- driven (พัฒนาอุป สงค์) เน้น การ พัฒนาการ ท่องเที่ยว จากความ ต้องการจาก ภายนอก supply- driven (พัฒนา อุปทาน) เน้นการ พัฒนาการ ท่องเที่ยว จากการ พัฒนาแหล่ง					น ท่องเที่ยว วและ กีฬา จังหวัด	จังหวัด - สำนักงาน อุตสาหกรรม มจังหวัด - องค์การ ปกครอง ส่วนท้องถิ่น - องค์การ บริหารส่วน จังหวัด - หอการค้า จังหวัด - สภา อุตสาหกรรม มการ ท่องเที่ยว - สมาคม ธุรกิจ ท่องเที่ยว จังหวัด - โครงการ รวมกลุ่ม ของนัก ธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)	

กลยุทธ์	เป้าหมาย	โครงการ/	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงา	หน่วยงาน	หมา
		ท่องเที่ยว และการ บริหาร จัดการให้ เกิดความ ดึงดูด หรือ value chain supplier (ห่วงโซ่ อุปทาน) พัฒนาการ ท่องเที่ยว ทางอ้อมที่ เน้นการเป็น ผู้ผลิตสินค้า ด้านการ ท่องเที่ยว ส่งออกไปใน จังหวัด ท่องเที่ยวอื่น 4.2 พิจารณา รูปแบบ (model) ใน การบริหาร						- สมาคม ส่งเสริม เครือข่าย การ ท่องเที่ยวศรี สะเกษ - องค์กร เครือข่าย การ ท่องเที่ยว และ วัฒนธรรม ชุมชน	

กลยุทธ์	เป้าหมาย	โครงการ/	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงาน	หมา
		จัดการแหล่ง ท่องเที่ยวใน รูปของ Public- private partnership เช่น พิจารณาให้ สัมปทานแก่ ภาคเอกชน และภาค ประชาชนใน การพัฒนา การพัฒน ดูแล และ ประชาสัมพันธ์ แหล่ง ท่องเที่ยว							

(ร่าง) ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ พ.ศ. 2564-2566

วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)
สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอำนาจเจริญ

คำนำ

(ร่าง)แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ เป็นร่างแผนยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญ ระยะ 3 ปี (2564-2566) เพื่อให้เกิดการทำงานและศึกษาร่วมกันในการใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนการลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำพร้อมทั้งสร้างความเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนในจังหวัดอำนาจเจริญ ภายใต้อกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาสำคัญ ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันในเรื่องสร้าง ความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว (2) ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ทั้งในยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาแหล่ง สินค้า บริการ การอำนวยความสะดวกและการสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวไทยผ่าน การตลาด ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว (3) ยุทธศาสตร์พัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวให้ได้ระดับมาตรฐานและยั่งยืน และ (4) ยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัดอำนาจเจริญ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 มุ่งหวังให้สินค้า OTOP สามารถออกไปสู่การแข่งขันภายนอกได้ แรงงานได้รับการพัฒนาฝีมือ ระบบโครงสร้างพื้นฐานสามารถเชื่อมโยงระบบการค้า การลงทุน ในภูมิภาค อาเซียนได้อย่างรวดเร็ว และการค้า การบริการ และการท่องเที่ยวขยายแดนขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ ผู้จัดทำ (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญและกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 รวมไปถึงทุกภาคีที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของจังหวัดอำนาจเจริญอย่างยั่งยืนต่อไป

ส่วนที่ 1

ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ทรัพยากรในพื้นที่ โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ทรัพยากรในพื้นที่ โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ที่เอื้อต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว และเป็นข้อมูลที่น่าไปวิเคราะห์ เชิงพื้นที่ในการหาช่องว่าง โอกาส และความเป็นไปได้ในการส่งเสริมและจัดการการท่องเที่ยว รูปแบบใหม่ และกำหนดแนวทางการเพิ่มรายได้ และลดความเหลื่อมล้ำในจังหวัดอำนาจเจริญโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. สังคมและเศรษฐกิจ

การรวบรวมข้อมูลปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ (1) โครงสร้างทางประชากร (2) ขนาดและการกระจายตัว และ (3) สัดส่วนของแรงงานในแต่ละกิจกรรมทางเศรษฐกิจ มีเนื้อหาพอสังเขป ดังนี้

(1) โครงสร้างทางประชากร จากสำมะโนประชากรในประเทศไทย พ.ศ. 2553 พบว่าทุกจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 มีสัดส่วนของประชากรวัยแรงงานที่ต่ำกว่าสัดส่วนในระดับประเทศ

(2) ขนาดและการกระจายตัว ของประชากร พบว่า จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด และมีความหนาแน่นมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับระดับภูมิภาค ในขณะที่ จังหวัดอำนาจเจริญมีความหนาแน่นของประชากรน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ภายในกลุ่มจังหวัดเดียวกัน

(3) สัดส่วนของแรงงานในแต่ละกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ผู้มีงานทำในจังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม การป่าไม้ การประมง

2. ทรัพยากรในพื้นที่ที่มีผลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว

จังหวัดอำนาจเจริญมีทรัพยากรที่มีผลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยเป็นแหล่งท่องเที่ยวฯ ที่ได้รับการยืนยันสถานะจำนวนทั้งสิ้น 105 แห่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวฯ ที่ดึงดูด จำนวน 52 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และเชิงธรรมชาติ

ทั้งนี้ในปี 2561 ได้มีการสำรวจทัศนคติและความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว ภายในพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญ⁹ พบว่า ผู้ที่มีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญต่างตระหนักรู้

⁹ ผลการศึกษาจาก แผนงานวิจัยการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดรองและมีรายได้น้อย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ: การศึกษากลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ) โดย ศาสตราจารย์ ดร. ปังปอนด์ รัก

และเข้าใจถึงการเป็นเมืองท่องเที่ยวและมองว่าจังหวัดอำนาจเจริญสามารถเป็นเมืองท่องเที่ยวได้โดยให้เหตุผลถึงตัวอย่างสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงประจำจังหวัด อย่างไรก็ตามจังหวัดอำนาจเจริญ ได้มีทัศนคติเกี่ยวกับความจำเป็นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเป็นสำคัญ โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวหรือของดีประจำจังหวัดประเภทศิลปะและวัฒนธรรม สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดอำนาจเจริญได้

นอกจากนี้ ความเห็นด้านความพร้อมของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ได้ ผลว่าจังหวัดอำนาจเจริญค่อนข้างมีความพร้อมของศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและมีอยู่แล้วในพื้นที่ ยกเว้นในบางแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างขึ้นใหม่ หรือกิจกรรมประเพณีบางอย่างที่เพิ่งเกิดขึ้นเมื่อไม่นานที่ยังจำเป็นต้องได้รับการประชาสัมพันธ์ในวงกว้างมากขึ้น สำหรับด้านการเดินทาง แต่ละจังหวัดมีความพึงพอใจในเส้นทางการคมนาคมที่มีอยู่ ด้วยถนน 4 เลนที่สามารถเชื่อมต่อไปยังเส้นทางหลักเข้าสู่ท่าอากาศยานในจังหวัดอุบลราชธานีได้ อย่างไรก็ตาม ความต้องการที่จะให้มีท่าอากาศยานเล็งนกทา ยังเป็นสิ่งที่ทางจังหวัดอำนาจเจริญคาดหวัง

จังหวัดอำนาจเจริญมีมุมมองเกี่ยวกับความพร้อมของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยมุ่งประเด็นไปที่ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจและมีความหลากหลาย แต่ยังขาดกลไกบางอย่างที่ทำให้ความเป็นเมืองท่องเที่ยวยังไม่สมบูรณ์แบบหรือเป็นไปตามที่คาดหวัง ซึ่งกลไกที่ว่ามีทั้งเกิดจากในระดับภาคประชาชน/เอกชน และการสนับสนุนจากภาครัฐ ตลอดจนความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

จังหวัดอำนาจเจริญและภาคีต่าง ๆ ภายในจังหวัดต่างมีความยินดีและได้มีการสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดในอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันเป็นอย่างดี และต่างเห็นชอบกับการที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง อันได้แก่ จังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญ ได้มีการร่วมมือกันในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเพราะเชื่อมั่นว่าจะช่วยให้ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในระดับจังหวัดแข็งแกร่งขึ้น ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวของ จังหวัดอำนาจเจริญเกิด จากสาเหตุด้านธรรมชาติอย่างสภาพดินฟ้าอากาศ/ภูมิศาสตร์ของแต่ละพื้นที่ และสาเหตุจากตัวบุคคล/สถาบัน อย่างไรก็ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญได้ระบุปัญหาเกี่ยวข้องกับการ ตระหนักรู้ในการเป็นเมืองท่องเที่ยวของภาคประชาชนยังไม่มี ความชัดเจน มากพอ แม้มีการประชาสัมพันธ์และให้ความร่วมมือกับสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดในการร่วมงานเทศกาล/ประเพณีต่าง ๆ เป็นอย่างดี แต่ในส่วนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวพบว่าการเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวในระดับภาคประชาชนยังไม่ค่อยมีความชัดเจน

3. ข้อมูลปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ที่เอื้อต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว

การนำเสนอข้อมูลในส่วนนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน คือ โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

ส่วนที่ 1: โครงสร้างพื้นฐาน

ปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นการรวบรวมข้อมูล เฉพาะโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบด้านความสามารถในการเข้าถึง (accessibility) ในฐานที่เป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของการส่งเสริมการท่องเที่ยวหรือการสร้างอุปทานการท่องเที่ยว โดยจำแนกปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานได้ออกเป็น 3 ประเด็น คือ การเชื่อมโยงที่มีอยู่ในปัจจุบัน การเชื่อมโยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และการเชื่อมโยงที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและระบบขนส่ง โดยกล่าวถึงความเชื่อมโยงในรูปแบบ ทางหลวง ทางราง ทางอากาศ และทางน้ำ

7) การเชื่อมโยงที่มีอยู่ในปัจจุบัน

การเชื่อมโยงในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีรายละเอียดดังนี้

ทางหลวงแผ่นดิน

ทางหลวงแผ่นดินที่ผ่านกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 เป็น ทางหลวงแผ่นดินสายประธานของภาค จำนวน 2 เส้นทาง และทางหลวงแผ่นดินสายรองประธานของภาค จำนวน 2 เส้นทาง ได้แก่

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 23 หรือถนนแจ้งสนิท ซึ่งเป็นทางหลวงแผ่นดินสายประธานของภาค ที่แยกออกมาจากถนนมิตรภาพ (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2) ที่ตำบลบ้านไผ่ อ.บ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น เดิมมีชื่อเรียกว่า “ทางหลวงแผ่นดินสายชนบท-มหาสารคาม-ร้อยเอ็ด-อุบลราชธานี”

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 24 สายทางต่างระดับสีคิ้ว-อุบลราชธานี หรือ ถนนเดชอุดม เดิมเรียก “ถนนโชคชัย-เดชอุดม” เกิดจากการขยายเส้นทาง โดยเริ่มมาจากทางแยกต่างระดับสีคิ้ว (จากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 201)

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 212 สายหนองคาย-อุบลราชธานี หรือ ถนนชยางกูร เริ่มจากแยกถนนมิตรภาพสายเก่า ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 233 ใน อ.เมือง จังหวัดหนองคาย ไปทางทิศตะวันออกทอดยาวไปตามแม่น้ำโขง ผ่านเข้าจังหวัดบึงกาฬ นครพนม มุกดาหาร ยโสธร (อ.เลิงนกทา) อำนาจเจริญ และไปสิ้นสุดที่ตัวเมืองจังหวัดอุบลราชธานี

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 226 สายห้วยทะเล-วารินชำราบ เป็นทางหลวงแผ่นดินในจังหวัดในภาคอีสานตอนใต้ ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดอุบลราชธานี

ทางราง

ระบบรางที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ในปัจจุบันมีระบบเดียว คือ ทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ (ชุมทางบ้านภาชี - อุบลราชธานี) เป็นทางรถไฟที่แยกออกจากทางรถไฟสายเหนือที่สถานีรถไฟชุมทางบ้านภาชี โดยในเส้นทางตอนล่างเป็นเส้นทางผ่าน จังหวัดสระบุรี นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ สุดปลายทางที่สถานีรถไฟอุบลราชธานี อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี รวมระยะทาง 575 กิโลเมตร

ทางอากาศ

การเชื่อมโยงเข้าสู่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 สามารถทำได้โดยเลือกเดิน ทางสู่ท่าอากาศยานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ท่าอากาศยานนานาชาติอุบลราชธานี ท่าอากาศยานร้อยเอ็ด และท่าอากาศยานบุรีรัมย์

ทางน้ำ

จากการรวบรวมข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมทางน้ำ ไม่พบการเชื่อมโยงทางน้ำในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 แต่จะพบเพียง การเชื่อมโยงทางน้ำโดยเรือข้ามฟาก ระหว่างประเทศไทย กับ สปป.ลาว โดยข้ามแม่น้ำโขงในช่วงจังหวัดอำนาจเจริญและอุบลราชธานี เท่านั้น

นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบคมนาคมและโลจิสติกส์

นโยบายการพัฒนาแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจ แผนงานพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมตามแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจ (Economic Corridor) ในพื้นที่ที่มีศักยภาพตามแนวคมนาคมเชื่อมโยงหลัก ได้แก่ 1) แนวเหนือ-ใต้ เชื่อมโยงไทย-พม่า/ลาว-จีน 2) แนวตะวันออก-ตะวันตก เชื่อมโยงพม่า-ไทย-ลาว-เวียดนาม และ 3) แนวตอนใต้ เชื่อมโยงไทย-กัมพูชา-เวียดนาม แนวคิดการพัฒนาแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจ (Economic Corridor)

ทั้งนี้ แนวคมนาคมที่เกี่ยวข้องกับ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ได้แก่ แนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) เชื่อมโยงพม่า-ไทย-ลาว-เวียดนาม ระยะทาง 1,500 กิโลเมตร ได้แก่ เมะละแหม่ง-เมียวดี/แม่สอด-พิษณุโลก-ขอนแก่น-กาฬสินธุ์-มุกดาหาร/สะพานนะเขต-ดองฮา-ดานัง จังหวัดที่ตั้งอยู่แนว ตะวันออก-ตะวันตก ประกอบด้วย 7 จังหวัด ได้แก่ ตาก สุโขทัย พิษณุโลก เพชรบูรณ์ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ มุกดาหาร ซึ่งไม่ผ่านกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

8) การเชื่อมโยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

นอกจาก ระบบการเชื่อมโยงสู่กลุ่มจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ซึ่งประกอบด้วย อุบลราชธานี อำนาจเจริญ ยโสธร และศรีสะเกษ จะประกอบด้วย ทางหลวงแผ่นดินสายหลักทั้ง 4 เส้นทาง (23 24 212 และ 226) ท่าอากาศยานในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างที่เปิดใช้ในเชิงพาณิชย์ 3 แห่งแล้วยังมีโครงการ แผนงาน แผนการพัฒนาตลอดจนแนวคิดในการพัฒนาระบบการเชื่อมโยงเกิดขึ้นในประเทศ

ไทย และมีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ทั้งนี้ จากการรวบรวมข้อมูลพบว่า ยังมีแผนการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับระบบเชื่อมโยงในพื้นที่ ดังนี้

ทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง (Intercity Motorway)

การพัฒนาทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง เป็นการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาประเทศในด้านระบบการคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ ด้วยเป็นการเสริมสร้างสมรรถนะทางเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้ โครงการ พัฒนาทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง ตามแผนแม่บทการพัฒนาทางหลวงพิเศษ ระหว่างเมือง ระยะ 20 ปี (2560-2579) ได้วางแผนโครงการ ทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง หมายเลข 62 นครราชสีมา – บุรีรัมย์ – สุรินทร์ – ศรีสะเกษ – อุบลราชธานี ซึ่งปัจจุบันได้พัฒนาเป็นโครงการ ทางหลวงพิเศษ ระหว่างเมือง หมายเลข M4 นครสวรรค์ - สระบุรี - นครราชสีมา – บุรีรัมย์ – สุรินทร์ – ศรีสะเกษ – อุบลราชธานี ซึ่ง คาดว่าเริ่มก่อสร้างในปี 2570-2579 เส้นทางนี้ ผ่านกลุ่มจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 เฉพาะศรีสะเกษ และอุบลราชธานี

ทางราง

นโยบายพัฒนาโครงข่ายระบบรางและการให้บริการรถไฟ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่ง ที่เป็นการประหยัดพลังงานเชื้อเพลิงที่ใช้ในภาคการขนส่งของประเทศ ที่กำลังเกิดขึ้นในอนาคตที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ได้แก่ แผนการพัฒนา รถไฟรางคู่ ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของไทยในปี 2558-2565 ระบุว่าจะมีการพัฒนาพัฒนารถไฟรางคู่ที่ผ่านกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ซึ่งเป็นโครงการระยะที่ 2 ได้แก่ รถไฟรางคู่ช่วงชุมทางถนนจิระ – อุบลราชธานี คาดว่าจะดำเนินการก่อสร้างในช่วงปี 2565-2572 ซึ่งผ่านเฉพาะจังหวัดศรีสะเกษ และอุบลราชธานี

แนวคิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จาก การประชุมคณะรัฐมนตรีสัญจร ระหว่างวันที่ 23-24 กรกฎาคม 2561

จากการประชุมคณะรัฐมนตรีสัญจรที่จัดขึ้นระหว่างวันที่ 23-24 กรกฎาคม 2561 มีข้อเสนอเพื่อพัฒนาพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีอาณาเขตติดต่อกับ ประเทศลาว และกัมพูชา รวมไปถึงการมีจุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรนรวมทั้งหมด 9 แห่ง บริเวณดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงสู่ภูมิภาคอินโดจีน โดยการพัฒนาที่จะเกิดขึ้นเป็นการพัฒนาโครงข่ายระบบโลจิสติกส์ การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การแก้ไขอุทกภัย การยกระดับการผลิต การ พัฒนาคุณภาพชีวิต และการท่องเที่ยว

ทั้งนี้ในส่วนการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมโดยมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการค้า การลงทุน และการค้าชายแดน โดยเร่งรัดขยายถนนจากเดิม 2 ช่องทางเป็น 4 ช่องทางในถนน 12 สาย นอกจากนี้ ยังมีการเสนอของงบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอีก 3 แห่ง ได้แก่ (1) การก่อสร้างเกาะกลางทาง

หลวงหมายเลข 217 วารินชำราบ- ช่างเม็ก (2) การขยายทางหลวงหมายเลข 221 จาก 2 ช่องทางเป็น 4 ช่องทาง ตอนศรีสะเกษ-ภูเงิน-กันทรลักษ์-เขาพระวิหาร ระยะทาง 50 กิโลเมตร (2) การขยายความกว้างทางหลวงหมายเลข 2112 และ หมายเลข 2222 ช่วงเขมราฐ-โขงเจียม-พิบูลมังสาหาร

พร้อมกันนั้นยังมีข้อเสนอการพัฒนาในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีดังกล่าวยังครอบคลุมถึงการพัฒนาเขตการชายแดน “ช่างเม็ก” โดยยกระดับเป็น “เมืองศูนย์การค้าชายแดน” รวมทั้งการพัฒนาวิมานพญาแถน จ.ยโสธร โดยย้ายเรือนจำเพื่อปรับภูมิทัศน์ และศึกษาออกแบบอ่างเก็บน้ำพุทธรูทยาน ให้เป็นจุดดึงดูด (Landmark) การท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญ รวมถึง การของบประมาณเพื่อการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมทางอากาศสำหรับการเร่งรัดขยายสนามบินนานาชาติอุบลราชธานีให้เสร็จเร็วขึ้นจากเดิม นอกจากนี้ยังมีการวางแผนเร่งรัดศึกษา “สนามบินมุกดาหาร” เพื่อจะได้นำผลศึกษาดังกล่าวมาใช้ประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของการพัฒนา “สนามบินเลิงนกทา” เป็นสนามบินเชิงพาณิชย์ เพื่อช่วยลดความหนาแน่นสนามบินอุบลราชธานี ซึ่งสนามบินดังกล่าวอยู่ใกล้กับเขตพัฒนาเศรษฐกิจมุกดาหาร

สำหรับการเร่งรัดโครงข่ายคมนาคมทางราง ได้แก่ (1) โครงการรถไฟทางคู่ วารินชำราบ- ช่างเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี และ (2) โครงการรถไฟสถานีวารินชำราบ- อำนาจเจริญ- เลิงนกทา เชื่อมโครงการรถไฟทางคู่ บ้านไผ่-มุกดาหาร-นครพนม

จากแนวคิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจากการประชุมคณะรัฐมนตรีสัญจร ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ในอนาคตโครงสร้างพื้นฐานประเภทเส้นทางคมนาคมในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 จะได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายความกว้างของถนนสายต่าง ๆ ทั้งทางหลักและทางรองภายในกลุ่มจังหวัด ซึ่งมีผลต่อการสัญจรได้สะดวกในระยะเวลาที่รวดเร็วมากขึ้น เช่นเดียวกับแนวทางการพัฒนาเส้นทางรถไฟที่แม่ผลประโยชน์ที่ได้อาจตกไปอยู่ที่อุบลราชธานีโดยตรงมากกว่า ทั้งนี้ การมีส่วนต่อขยายของเส้นทางรถไฟไปยังจังหวัดอำนาจเจริญและอำเภอเลิงนกทาของจังหวัดยโสธรมีส่วนทำให้ดึงดูดผู้ที่ต้องการไปท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดดังกล่าว แต่ไม่มีรถยนต์เป็นของตนเองได้มีการเดินทางท่องเที่ยวภายในกลุ่มจังหวัดดังกล่าวได้อย่างสะดวกมากขึ้น รวมถึงอาจเป็นปัจจัยกระตุ้นต่อธุรกิจการคมนาคมภายในพื้นที่ระดับท้องถิ่นเพื่อขนถ่ายผู้โดยสารหรือนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้กับแนวเส้นทางรถไฟได้ดียิ่งขึ้น

9) การเชื่อมโยงที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและระบบขนส่ง

จากการรวบรวม ข้อมูลสถิติภูมิจากเอกสาร และข้อมูลปฐมภูมิจาก การสนทนากลุ่ม “การศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่” ที่ดำเนินงานโดยโครงการย่อยที่ 1 ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการเชื่อมโยงที่ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและระบบขนส่งกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ซึ่งสามารถแบ่งเป็นประเด็นย่อย ๆ ได้ดังนี้

(7) การเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดอำนาจเจริญกับ สปป.ลาว

จังหวัดอำนาจเจริญแม้มีอาณาเขตติดแน่น้ำโขงแต่ไม่มีสะพานเชื่อมไปยังฝั่ง สปป.ลาว ทำให้ไม่สามารถเดินทางข้ามไปสู่ สปป.ลาวจากจังหวัดอำนาจเจริญได้โดยตรง อย่างไรก็ตาม จังหวัดอำนาจเจริญมีความคาดหวังในการพัฒนาเส้นทางที่สามารถเชื่อมโยงสู่ สปป.ลาวได้เป็นจำนวน 2 เส้นทาง ดังนี้

- อำนาจเจริญ – สะหวันนะเขต ข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 ผ่านจังหวัดมุกดาหาร ระยะทางประมาณ 95 กิโลเมตร
- อำนาจเจริญ – สาละวัน ข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 6 ซึ่งยังคงเป็นโครงการก่อสร้างผ่านจังหวัดอุบลราชธานี ระยะทางประมาณ 96 กิโลเมตร

อย่างไรก็ตาม ทั้งเส้นทางอำนาจเจริญ – สะหวันนะเขต และอำนาจเจริญ – สาละวันสามารถเชื่อมต่อไปยังเมืองดองฮา ประเทศเวียดนามได้

(8) แนวทางการเชื่อมโยงสะพานสะหวันนะเขต – แหลมฉบั๋ง

จากการรวบรวมข้อมูล พบว่า ภาคเอกชนได้ใช้เส้นทางนอกแนว ตะวันออก-ตะวันตก (EWEC) เพื่อการขนส่ง ซึ่งเชื่อมโยงระหว่างดองฮา สะหวันนะเขต และแหลมฉบั๋ง อันเป็นเส้นทางที่ผ่านจังหวัดมุกดาหาร อำนาจเจริญ ยโสธร ร้อยเอ็ด สุรินทร์ บุรีรัมย์ สระแก้ว ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา และชลบุรี โดยถนนส่วนใหญ่ยังคงเป็นถนนขนาด 2 ช่องจราจร ซึ่งเส้นทางดังกล่าวเป็นเส้นทางขนส่งเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทย สปป.ลาว และ เวียดนาม

(9) แนวการเชื่อมโยงอำนาจเจริญกับเส้นทางออกไปยังทะเล

เส้นทางสู่ทะเลที่ต้องการได้รับการพัฒนา คือ อำนาจเจริญและเส้นทางออกไปยังทะเล (ดองฮา ประเทศเวียดนาม) โดยเปรียบเทียบระยะทางระหว่างอำนาจเจริญไปยังดองฮา 415 กิโลเมตร และระยะทางระหว่างอำนาจเจริญไปยังแหลมฉบั๋งเท่ากับ 630 กิโลเมตร ซึ่งเส้นทางอำนาจเจริญไปยังดองฮา มีระยะทางใกล้กว่า เส้นทางอำนาจเจริญไปยังแหลมฉบั๋ง จึงมีความเป็นไปได้ว่าการนำอาหารทะเล และการขนส่งสินค้าทางทะเลมาจากเวียดนามจะใช้เวลาและค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่านำมาจากฝั่งประเทศไทยเอง

(4) การพัฒนาสนามบินเลิงนกทาให้เป็นสนามบินพาณิชย์

สนามบินเลิงนกทาอยู่ห่างจากเมืองอำนาจเจริญประมาณ 37 กิโลเมตร ในขณะที่อำนาจเจริญอยู่ห่างจากท่าอากาศยานนานาชาติอุบลราชธานีประมาณ 78 กิโลเมตร

นอกจากนี้ สนามบินเลิงนกทาอยู่ห่างจากเมืองยโสธรประมาณ 82 กิโลเมตร ในขณะที่เมืองยโสธรอยู่ห่างจากท่าอากาศยานนานาชาติอุบลราชธานีประมาณ 104 กิโลเมตร และเมืองยโสธรอยู่ห่างจากท่าอากาศยานร้อยเอ็ดประมาณ 63 กิโลเมตร

(5) การพัฒนาเส้นทางศรีสะเกษ – ช่องสง่า เชื่อมโยงสู่ นครม เลียบเรียบ

ช่องสง่าเป็นจุดที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่ นครม เลียบเรียบได้โดยมีระยะทางจากช่องสง่าประมาณ 150 กิโลเมตร ซึ่งมีระยะทางสั้นกว่าการเดินทางผ่านจุดผ่านแดนจุดอื่น ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวศรีสะเกษหรือในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 สามารถเดินทางข้ามไปท่องเที่ยวยัง นครม ได้ภายใน 1 วัน

ส่วนที่ 2: สิ่งอำนวยความสะดวก

จากฐานข้อมูลจำนวน โรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร /ร้านอาหารของจังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญที่ได้จากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดของแต่ละจังหวัด พบว่า จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่มีจำนวน โรงแรม/ที่พักมากที่สุดในบรรดา 3 จังหวัด ในขณะที่จังหวัดอำนาจเจริญเป็นจังหวัดที่มีจำนวนโรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร/ร้านอาหารน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับอีก 2 จังหวัด ทั้งนี้จังหวัดยโสธรก็เป็นจังหวัดที่ได้รับการรายงานว่ามีจำนวนภัตตาคาร/ร้านอาหาร มากที่สุดจากฐานข้อมูลของสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาประจำจังหวัด

สรุปได้ว่า จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพเชิงปริมาณด้านสิ่งอำนวยความสะดวกประเภท โรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร/ร้านอาหาร ในการรองรับผู้มาเยี่ยมชมได้มากกว่าจังหวัดอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเป็นรายอำเภอกลับพบว่าในบางอำเภอของจังหวัดศรีสะเกษยัง ไม่ได้รับการรายงานว่ามีข้อมูลจำนวนโรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร/ร้านอาหาร ในขณะที่บางอำเภอก็ได้พบว่ามีจำนวน โรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร/ร้านอาหารค่อนข้างมาก ซึ่งอาจจะซ่อนให้เห็นในทางอ้อมได้ว่าความเป็นเมืองท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษอาจจำกัดอยู่เพียงไม่กี่พื้นที่หรือไม่ก็อำเภอของจังหวัด

จากข้อค้นพบดังกล่าวจึงช่วยสะท้อนให้เห็นได้ชัดเจนขึ้นว่าการกระจุกตัวของสถานประกอบการต่าง ๆ ในจังหวัดยโสธรและอำนาจเจริญอาจขึ้นอยู่กับการมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในพื้นที่นั้น ๆ จึงทำให้เกิดความชุกของโรงแรม/ที่พักและภัตตาคาร/ร้านอาหารตามมา ในขณะที่จังหวัดศรีสะเกษ เนื่องจากเป็นจังหวัดใหญ่และมีหลายอำเภอจึงอาจมีความเป็นไปได้เกี่ยวกับความหลากหลายและการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่/อำเภอต่าง ๆ จึงทำให้สัดส่วนของโรงแรม/ที่พัก และภัตตาคาร/ร้านอาหารมีการกระจายตัวไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ในปริมาณที่แตกต่างกันน้อยกว่าจังหวัดยโสธรและอำนาจเจริญ

ส่วนที่ 2

สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ

1. ศักยภาพด้านแหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดอำนาจเจริญที่มีศักยภาพโดดเด่น ได้แก่ พระเจ้าใหญ่อู่ชัย วัดพระเหลาเทพนิมิต ภูสิงห์ พระธาตุนาป่าแขง แก่งคันสูง พุทธอุทยาน-พระมงคลมิ่งเมือง โฮมสเตย์บ้านนาหมอม้า วัดถ้ำแสงเพชร (ศาลาพันห้อง) อ่างเก็บน้ำห้วยสีโท และโฮมสเตย์บ้านปลาข้าว ทั้งนี้ สถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ ในระดับโดดเด่นมากของจังหวัดอำนาจเจริญ ได้แก่ โรงพยาบาลแพทย์แผนไทยพนา สำหรับองค์ประกอบที่แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดอำนาจเจริญ มีความโดดเด่นที่สุด คือ ด้านการ เชื่อมโยงกับชุมชน เนื่องจาก มีแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากไม่น้อยที่ได้รับการพัฒนาขึ้นโดยชุมชนและดำเนินการโดยชุมชน เช่น โฮมสเตย์บ้านนาหมอม้า และโฮมสเตย์บ้านปลาข้าว หรือโรงพยาบาลแพทย์แผนไทย ที่อาศัยคนในชุมชนมาเป็นหัวแรงหลักในการผลิตสินค้า และให้บริการทางการแพทย์ อย่างไรก็ตามองค์ประกอบด้าน สิ่งอำนวยความสะดวกใน จังหวัดอำนาจเจริญนั้นยังควรได้รับการปรับปรุงเมื่อเปรียบเทียบกับองค์ประกอบอื่น ๆ

2. ผลการวิเคราะห์ SWOT จังหวัดอำนาจเจริญ

จังหวัดอำนาจเจริญ มีจุดแข็งด้านการท่องเที่ยว คือ การมีพื้นที่ติดแม่น้ำโขงและชายแดนไทย-ลาว ซึ่งเป็นจุดผ่อนปรนโดยเป็นจุดเชื่อมต่อพื้นที่ของไทย ที่บ้านยั้งค์ อำเภอนามน รวมไปถึงการมีบรรยากาศ เป็นเมืองสงบน่าอยู่ ปลอดภัย มุ่งเน้นที่เป็นดินแดนธรรมเกษตร มีการปลูกข้าวหอมมะลิตะวันออกข้าวหอม เป็นเอกลักษณ์ โดยมี “สมาพันธ์เกษตรอินทรีย์จังหวัดอำนาจเจริญ” และการมีภาคประชาชนเข้มแข็งที่มีส่วนร่วม มี “ธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญ” และสภากลางจังหวัด อีกทั้งยังเป็น “เมืองสมุนไพร” มีการสืบทอดตำรายาสมุนไพรจากคัมภีร์โบราณที่ ค้นพบในจังหวัดอำนาจเจริญ นอกจากนี้ยังมีสินค้าพื้นเมืองที่มีชื่อเสียงโดยที่ชาวอำนาจเจริญในแต่ละชุมชนต่างมีวัฒนธรรมการทอผ้า ทั้งผ้าไหมและผ้าฝ้ายที่มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง การมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่โดดเด่น รวมทั้งมีเส้นทางท่องเที่ยวเชิงศาสนา และ วัฒนธรรม ตลอดจนตำนานยั้งค์ อำเภอนามน และหมู่บ้านวัฒนธรรมหมอลำที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ คือ หมู่บ้านวัฒนธรรมบ้านปลาข้าว ตลอดจนนโยบายของจังหวัดอำนาจเจริญในการส่งเสริมด้านกีฬา

อย่างไรก็ตามจังหวัดอำนาจเจริญมีจุดอ่อนด้านการท่องเที่ยว คือ ขาดแคลนแรงงานวัยหนุ่มสาว จากการย้ายถิ่นเพื่อแสวงหาอาชีพที่มีผลตอบแทนดีกว่านอกเขตพื้นที่จังหวัด ปัญหาประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากรน้ำให้แก่เกษตรกร รวมไปถึงภูมิอากาศร้อน และแห้งแล้ง ส่งผลให้ขาดบรรยากาศสำหรับการท่องเที่ยว การขาดในเรื่องการประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะทัศนคติของ คนในจังหวัดยังเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาให้จังหวัดอำนาจเจริญเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยว โดยคนในพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่ได้มองว่าจังหวัดของตนเป็นเมืองท่องเที่ยว และขาดความตระหนักรู้ในเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อาศัยชุมชนเป็นศูนย์กลาง อีกทั้งยัง พบว่า แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องคุณภาพของห้องน้ำและร้านอาหารบริเวณ เส้นทางสาย

รอง และเส้นทางสู่แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญต่าง ๆ ในจังหวัดยังมีปัญหาในเชิงคุณภาพ ทั้งนี้ โครงการก่อสร้างเส้นทางคมนาคมเพิ่มเติมตามแผนในโครงการระเบียงเขตเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ผ่านภาคตะวันออกเฉียงเหนือในหลายจังหวัดไม่ผ่านพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญ นอกจากนี้ แผนปฏิบัติงานที่ไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัด และหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จังหวัดอำนาจเจริญไม่มียุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัด และแผนปฏิบัติ การส่งเสริมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัด และหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ที่เป็นปัจจุบัน

สำหรับโอกาสที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ คือ การยกระดับสนามบินเลิงนกทาเป็นสนามบินเชิงพาณิชย์จะส่งผลดีต่อจังหวัดอำนาจเจริญ รวมไปถึง เส้นทางรถไฟรางคู่เส้นทางใหม่ วารินชำราบ - อำนาจเจริญ - เลิงนกทา เชื่อมต่อไปยังทางรถไฟรางคู่สายบนที่จังหวัดมุกดาหาร โดยผ่านจังหวัดอำนาจเจริญเป็นการเพิ่มความสะดวกในการเดินทางไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัดอำนาจเจริญได้ง่ายขึ้น และการพัฒนาขนาดเส้นทางการจราจรจากถนน 2 เลน เป็น ถนน 4 เลน ตลอดจนแนวโน้มการพัฒนาเส้นทางขนส่ง EWEC-EEC จากจังหวัดมุกดาหารเชื่อมโยงไปถึงท่าเรือแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี ซึ่งเส้นทางดังกล่าวผ่านแนวจังหวัดอำนาจเจริญ การพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงสู่ สปป.ลาว มีจำนวน 2 เส้นทาง ดังนี้ (1) อำนาจเจริญ - สะหวันนะเขต ข้ามสะพานมิตรภาพไทย- ลาว แห่งที่ 2 ผ่านจังหวัด และ (2) อำนาจเจริญ - สาละวัน ข้ามสะพานมิตรภาพไทย- ลาว แห่งที่ 6 ซึ่งยังคงเป็นโครงการก่อสร้างผ่านจังหวัดอุบลราชธานี นอกจากนี้ ยังนโยบายการท่องเที่ยวเมืองรอง ในปี 2561 เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและการกระจายรายได้สู่เมืองรองและชุมชน รวมทั้งเป้าหมายประเทศไทยในการเป็น “ครัวของโลก (Thai Kitchen to the World)” เพื่อผลักดันให้สินค้าเกษตรมีมูลค่าเพิ่มในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งผลักดันราคาสินค้าเกษตรเพิ่มสูงขึ้น สอดคล้องกับจังหวัดที่มีเป้าหมายพัฒนาเป็นเมืองธรรมเกษตร โดยมีการปลูกข้าวหอมมะลิเป็นสินค้าหลัก โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิ และการที่จังหวัดอุบลราชธานีมีโอกาสได้เป็นเจ้าภาพการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ในปี 2025 (พ.ศ. 2568) ทำให้มีโอกาสปรับปรุง พัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว เส้นทางเชื่อมโยงเพื่อเพิ่มความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ที่จะเข้ามาเพิ่มขึ้นเนื่องจากการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ในปี 2025

อย่างไรก็ตาม อุปสรรคด้านการท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ คือ จังหวัดรองที่อยู่ใกล้เคียงกับจังหวัดอำนาจเจริญมีการเจริญเติบโตที่มีศักยภาพมากกว่าจังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดรองที่อยู่ใกล้เคียงจังหวัดอำนาจเจริญมีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ไม่แตกต่างไปจากจังหวัดอำนาจเจริญ นอกจากนี้ ผู้บริหารระดับประเทศเห็นความสำคัญของจังหวัดรองในเชิงท่องเที่ยวเฉพาะลักษณะของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT) รวมไปถึงภาพลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่นและจังหวัดอื่นในภูมิภาคเดียวกันมีความโดดเด่นมากกว่า

3. การวิเคราะห์ความสามารถด้านการแข่งขัน (Competitiveness Analysis) จังหวัดอำนาจเจริญ

“วัฒนธรรมพอเพียง” และ “ความสุข” สะท้อนวิถีชีวิตของชาวจังหวัดอำนาจเจริญที่ดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในกรอบของระบบเศรษฐกิจพอเพียงที่ทำให้ชาวอำนาจเจริญสามารถประกอบ

อาชีพได้อย่างยั่งยืน นำไปสู่การทำให้จังหวัดอำนาจเจริญเป็นเมืองสงบน่าอยู่ ปลอดภัย อย่างเห็นได้ชัด และมีภาคประชาชนเข้มแข็งที่มีส่วนร่วมและมีความสามัคคีมี “ธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญ ” และสภากลางจังหวัด รวมทั้งการเป็น “เมืองสมุนไพร” ถือเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นสืบเนื่องจากมรดกทางภูมิปัญญาโดยเฉพาะตำรับยาสมุนไพรจากคัมภีร์โบราณที่ค้นพบในจังหวัดอำนาจเจริญ ตกทอดมายังปัจจุบันเป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีชื่อเสียง “พนาพรรณ” ที่ผลิตโดยโรงพยาบาลแพทย์แผนไทยพนาธรรมไปถึง การผลักดันการเป็นมิกิฟาส์เจ็ตสกีให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ประกอบกับการมีนักกีฬาเยาวชนทีมชาติภายในจังหวัด จึงมีความเหมาะสมที่จะผลักดันกีฬาเจ็ตสกีของจังหวัดให้โดดเด่น

แม้ว่า จังหวัดอำนาจเจริญมุ่งเน้นที่เป็นดินแดนธรรมชาติ ส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ และพัฒนาด้านการเกษตรที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2564 ได้ระบุต้นแบบ “ยโสธร โมเดล” ไว้ว่าเป็นต้นแบบมีลักษณะที่ภาคเอกชนเป็นหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แสดงให้เห็นว่าจังหวัดยโสธรมีศักยภาพในด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ได้ชัดเจนกว่าจังหวัดอำนาจเจริญ นอกจากนี้ จังหวัดอำนาจเจริญได้ผลักดันให้จังหวัดอำนาจเจริญเป็นเมืองจักรยาน โดยสังเกตได้จากสัญลักษณ์จักรยานที่ประดับรอบจังหวัดอำนาจเจริญ แต่กลับพบว่า ชาวอำนาจเจริญไม่ได้ให้ความสนใจในการใช้จักรยานเป็นพาหนะ

อย่างไรก็ตาม จังหวัดอำนาจเจริญมีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่สวยงามและมีคุณค่า มีประวัติและเรื่องราวที่น่าสนใจ แต่ในพื้นที่อื่น ๆ ต่างก็มีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่สวยงามและมีคุณค่าเช่นกัน แตกต่างกันที่การให้คุณค่าและการมีส่วนร่วมกันดูแลรักษาของชุมชน รวมไปถึงการประชาสัมพันธ์ที่ได้ผล

4. ผลการวิเคราะห์ Gap Analysis จังหวัดอำนาจเจริญ

สำหรับการวิเคราะห์ GAP Analysis ได้ใช้แผนพัฒนาจังหวัดอำนาจเจริญ 4 ปี พ.ศ. 2561– 2564 (ฉบับปรับปรุง) ที่ระบุตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ไว้ 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ (1) แหล่งท่องเที่ยวได้รับการปรับปรุงและพัฒนา 28 แห่ง ภายในปี 64 (2) นักท่องเที่ยวและผู้มาเยี่ยมเยือน ต่อปีไม่น้อยกว่า 2.8 แสนคน/ปี สิ้นแผนไม่น้อยกว่า 1.12 ล้านคน ภายในปี 64 (3) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าขายแดน ร้อยละ 2 ต่อปี และ (4) รายได้จากการจำหน่ายสินค้า OTOP เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี ผลปรากฏว่า การดำเนินงานในเชิงการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว อาจไม่บรรลุเป้าหมาย โดยมีข้อสังเกตว่าเป้าหมายอาจถูกตั้งไว้สูงเกินไปจริง สภาพความเป็นจริงไม่สอดคล้องกับเป้าหมายการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ในขณะที่ ผลการดำเนินงานในเชิงจำนวนนักท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอที่จะบรรลุเป้าหมาย เช่นเดียวกัน อีกทั้งการตั้งเป้าหมายมีลักษณะที่สูงเกินความจริง อาจแสดงถึงการดำเนินงานที่ยังไม่มีประสิทธิผล และสภาพความเป็นจริงไม่สอดคล้องกับเป้าหมาย

ผลการดำเนินงานในเชิงรายได้ ผลปรากฏว่า การค้าขายแดน มีมูลค่าค่อนข้างน้อยและมีความแปรปรวนมากจึงไม่สามารถประเมินได้ ทั้งนี้สภาพความเป็นจริงไม่สอดคล้องกับการตั้งเป้าหมายมูลค่าการค้า

ขายแดน ในขณะที่ รายได้จากการสินค้า OTOP มีมูลค่าเพียงพอที่จะบรรลุเป้าหมาย อย่างไรก็ตามการตั้งเป้าหมายอาจต่ำกว่าความเป็นจริง โดย การดำเนินงานด้านการจำหน่ายสินค้า OTOP มีประสิทธิภาพสูง

ส่วนที่ 3

ขั้นตอนการวางแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ

การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษ ได้กำหนด กระบวนการสร้างแผนยุทธศาสตร์ท่องเที่ยว ไว้ 4 ขั้นตอน คือ (1) การรวบรวมข้อมูลและปรับปรุงข้อมูลระดับจังหวัด (2) การวิเคราะห์ SWOT (3) TOWS Matrix และ (4) การขอรับความคิดเห็นต่อ (ร่าง)แผนยุทธศาสตร์เบื้องต้น เพื่อนำไปสู่กระบวนการแปลง(ร่าง)แผนยุทธศาสตร์ไปสู่(ร่าง)แผนปฏิบัติการ

1. การรวบรวมข้อมูลและปรับปรุงข้อมูลระดับจังหวัด

ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลและปรับปรุงข้อมูลระดับจังหวัด ได้แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ (1) การรวบรวม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรในพื้นที่ และโครงสร้างพื้นฐานของสามจังหวัดรองที่มีผลต่ออุปทานการท่องเที่ยว และผลการวิเคราะห์ช่องว่างและโอกาส ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด และ (2) การรวบรวมข้อมูลจากเครือข่ายของจังหวัด มีรายละเอียดดังนี้

1) การรวบรวมปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรในพื้นที่ และโครงสร้างพื้นฐานของสามจังหวัดรองที่มีผลต่ออุปทานการท่องเที่ยว และผลการวิเคราะห์ช่องว่างและโอกาส ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด

การดำเนินงานในขั้นแรก คือ การ รวบรวม และสังเคราะห์ ผลการวิจัยจากการศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรในพื้นที่ และโครงสร้างพื้นฐานของสามจังหวัดรองที่มีผลต่ออุปทานการท่องเที่ยว และผลการวิเคราะห์ช่องว่างและโอกาส ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดรองเป้าหมายในแต่ละจังหวัด ซึ่ง เน้นในด้านของอุปทานการท่องเที่ยว ที่มีผลต่ออุปสงค์การท่องเที่ยว รวมทั้ง การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิที่อาจมีการอัปเดตข้อมูลล่าสุดทั้งทางด้านข้อมูลจาก แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด รายงานการพัฒนาจังหวัดจากพัฒนาชุมชน รวมทั้งข้อมูลเชิงมหภาคจากแหล่งอ้างอิงที่สำคัญ เช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายการพัฒนาจังหวัด และนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมทั้งศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เชิงลึกในเรื่องกระบวนการ ปัญหา อุปสรรค ในการจัดทำยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยว

2) การรวบรวมข้อมูลจาก เครือข่ายของจังหวัด

ในขั้นนี้ เป็นการทำงานร่วมกันกับ ระหว่างนักวิจัย เครือข่ายจังหวัด และผู้ดำเนินนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่สามจังหวัดรอง ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยว ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเชิงปฏิบัติ ประกอบด้วย 4 กลุ่ม ใหญ่ ๆ ดังนี้

- (1) หน่วยงานราชการ /ผู้บริหารระดับจังหวัด อาทิ ผู้ว่าราชการจังหวัด ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด วัฒนธรรมจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด พัฒนาชุมชนจังหวัด ฯลฯ
- (2) องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
- (3) ภาคเอกชน อาทิ สมาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัด หอการค้าจังหวัด กลุ่มนักธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)
- (4) ภาคประชาสังคม อาทิ กลุ่มเกษตรกร ชุมชน

ทั้งนี้ การทำงานดังกล่าวมีจุดประสงค์การปรับปรุงข้อมูล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรในพื้นที่ และโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนช่องว่างและโอกาส ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดรอบเป้าหมายในแต่ละจังหวัด และร่วมกัน เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ควรเกิดขึ้นเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้น โดยเริ่มต้นจากการให้ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด โดยจัดรูปแบบแบบการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีประชุมกลุ่มย่อย (focus group) ในรูปแบบของการอภิปราย โดยจำแนกผู้เข้าร่วมในการศึกษาเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) หน่วยงานราชการ /ผู้บริหารระดับจังหวัด และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (2) ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยทั้ง 2 กลุ่มใช้แนวทางหัวข้ออภิปรายในแนวทางเดียวกัน ผลการศึกษา หรือข้อมูลที่ได้จากการอภิปราย จะนำไปสู่การร่วมกันวิเคราะห์ SWOT Analysis ในขั้นตอนต่อไป

2. การวิเคราะห์ SWOT Analysis

ขั้นตอนการ วิเคราะห์ SWOT เป็นขั้นตอนที่สำคัญ ในการทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว และแผนปฏิบัติการ เริ่มต้นจากการเชิญเหล่าภาคีต่าง ๆ ในจังหวัดทั้งกลุ่มภา ภาครัฐ เหล่าข้าราชการ ประชาคม หรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ ภายในจังหวัดมาร่วมเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ควรเกิดขึ้นเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้น โดยเริ่มต้นจากการให้ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด ทั้งจำนวนประชากร จำนวนนักท่องเที่ยว จำนวนโรงแรม สถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมภายในจังหวัด และข้อมูลพื้นฐานอื่น ๆ ของจังหวัดที่ต้องใช้ในการพิจารณา จากนั้นให้ภาคีที่เกี่ยวข้องนำเสนอสิ่งที่อยากจะให้จังหวัดเป็น จากนั้น ร่วมกันนำเสนอความคิดเห็นผ่านเครื่องมือ SWOT Analysis ภายใต้องค์ประกอบทั้ง 4 หัวข้อ ดังนี้

(1) ทางด้านอุปทาน (Supply) หรือเจ้าบ้าน (Host) หมายถึง ฐานทรัพยากรที่มีอยู่ภายในจังหวัดที่พร้อมให้บริการทางการท่องเที่ยว เช่น ระบบการขนส่งภายในจังหวัด (Logistic) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวในรูปของวัฒนธรรม ความเชื่อ ความศรัทธา และความเป็นอยู่ของชาวบ้านในพื้นที่ (Attraction) เส้นทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Amenities) การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary services) ที่พักในแหล่งท่องเที่ยว (Accommodations) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities)

(2) ทางด้านอุปสงค์ (Demand) หรือนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยว (Tourists) หมายถึง สิ่งที่น่าสนใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวภายในจังหวัดนี้ กลุ่มเป้าหมายที่ภาคีอยากให้มีนักท่องเที่ยวในจังหวัด ลักษณะสถานที่ท่องเที่ยวและความต้องการเฉพาะที่จะท่องเที่ยวในจังหวัด ซึ่งข้อมูลเหล่านี้มาจากภาคีในจังหวัดทุกกลุ่ม สามารถมีความหลากหลายได้

(3) การขับเคลื่อนการท่องเที่ยว (Tourism mechanism) หมายถึง กิจกรรมที่จะส่งเสริมให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมถึงผู้ปฏิบัติงานเข้าใจ แผนงานการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความสะดวกในการปฏิบัติตามแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ เช่น การพัฒนาการสร้างเครือข่ายพัฒนาส่วนงานท้องถิ่น (อบต. อบจ.) การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวระดับจังหวัด พื้นที่ใกล้เคียง หรือในระดับต่างประเทศด้วยการทำการตลาด หรือการยกระดับสินค้าด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น

(4) คุณภาพการให้บริการ (Quality of service) หมายถึง การให้บริการการท่องเที่ยวที่จะต้องแทรกอยู่ในทุกขั้นตอนของการให้บริการการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจในการมาพักผ่อนและกลับมาใช้บริการใหม่อีกครั้ง

3. การวิเคราะห์ TOWS Matrix

เมื่อเครือข่ายในจังหวัดได้เสนอความเห็นผ่านเครื่องมือ SWOT Analysis เป็นที่เรียบร้อยแล้ว เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายของการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในจังหวัด ก็จะเข้าสู่กระบวนการที่นำข้อมูลที่ได้รับมาเข้าสู่กระบวนการคัดกรองภายใต้กรอบของทฤษฎีและแนวคิดต่าง ๆ เช่น ห่วงโซ่มูลค่าของกิจการ (Value Chain) (Porter, 1985) หรือแนวคิด 5 Force Model (Porter, 1980) เป็นต้น จากนั้นนักวิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ภายใต้กรอบของทฤษฎีและแนวคิดเหล่านี้มาจัดทำ TOWS Matrix ทั้งนี้ ผลของการวิเคราะห์สถานการณ์ภายนอกและสถานการณ์ภายใน และการวิเคราะห์ TOWS Matrix จะถูกนำมาจัดทำเป็น (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาสำคัญ ๆ ที่มีอยู่ก่อนหน้านี้ในระดับมหภาคที่สูงขึ้น ในที่นี้ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (2) ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (3) ยุทธศาสตร์พัฒนากลุ่มจังหวัด (4) ยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัด

4. การขอรับความคิดเห็น (ร่าง)แผนยุทธศาสตร์เบื้องต้น

เมื่อทำการวิเคราะห์ TOWS Matrix เสร็จสิ้นและได้จัดทำ (ร่าง)แผนยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดเสร็จสิ้นแล้ว ได้มีการนำ(ร่าง)แผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวเข้าสู่ขั้นตอนการนำเสนอให้กับจังหวัดเพื่อขอรับความคิดเห็น (ร่าง)แผนยุทธศาสตร์ ทั้งนี้ ทางจังหวัดได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของแผนยุทธศาสตร์ เพื่อการปรับปรุงให้สมบูรณ์และสามารถนำไปใช้ได้จริง จากนั้นจึง เข้าสู่กระบวนการแปลง (ร่าง)แผนยุทธศาสตร์ไปสู่ (ร่าง)แผนปฏิบัติการ เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ส่วนที่ 4

(ร่าง) ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ

วิสัยทัศน์

“อำนาจเจริญเป็นเมืองท่องเที่ยวธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมวิถีอีสาน”

พันธกิจ

1. ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญพร้อมกับการส่งเสริมทางเศรษฐกิจเชิงเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้และลดความเหลื่อมล้ำ
2. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีธรรมชาติ ที่เป็นทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญของจังหวัด
3. ส่งเสริมคุณภาพบริการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญให้เป็นที่ดึงดูดแก่นักท่องเที่ยว
4. บูรณาการการทำงานด้านการท่องเที่ยวเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเกษตรวิถีธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์หลัก

1. จังหวัดอำนาจเจริญมีรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีธรรมชาติและวัฒนธรรมวิถีอีสานเพิ่มขึ้น
2. มีการส่งเสริมการผลิตและคุณภาพสินค้าเกษตรวิถีธรรมชาติเพื่อนำไปสู่การท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น
3. คุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญได้รับการยกระดับ
4. เกิดการบูรณาการการทำงานด้านการท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัดอำนาจเจริญ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญ

1. พัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยว 2 รูปแบบ ได้แก่ เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีอีสานลุ่มแม่น้ำโขง และเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและสุขภาพ โดยเริ่มจากแหล่งท่องเที่ยว Landmark ในอำเภอเมือง

1.1 จัดทำเส้นทางการท่องเที่ยววัฒนธรรมวิถีอีสานลุ่มแม่น้ำโขงวิถีสงบ (Slow life)

- 1.2 จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงพุทธและสิ่งศักดิ์สิทธิ์
- 1.3 จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
- 1.4 จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ
- 1.5 พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT) ให้สามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับเส้นทางท่องเที่ยว (1.1-1.4)
2. ยกระดับคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวดึงดูดให้มีมาตรฐานที่มีความสะอาด สะดวกสบาย และเพียงพอสามารถรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ
 - 2.1 พัฒนา แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญทุกแห่งให้มีความสอดคล้องกับบรรยากาศการท่องเที่ยววิถีสงบ (Slowlife) ของจังหวัดอำนาจเจริญ ปรับปรุงสิ่งปลูกสร้าง ภูมิทัศน์โดยรอบ และการขายของที่ระลึกในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความสอดคล้องมีอัตลักษณ์เป็นหนึ่งเดียวกันในแต่ละสถานที่ท่องเที่ยว
 - 2.2 ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวและภูมิทัศน์โดยรอบให้มีมาตรฐานที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี เช่น การปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความร่มรื่น การปรับปรุงป้าย สัญลักษณ์ (ภาษาไทยและอังกฤษ) การปรับปรุงห้องน้ำ การปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวให้รองรับผู้สูงอายุและเด็กเล็ก และการรักษาความสะอาด เป็นต้น
 - 2.3 จัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยวที่จำเป็นพื้นฐาน ได้แก่ แผนที่แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นหลักในการใช้งานร่วมกัน (Master Map) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รวมทั้งจัดทำรายการที่พัก และร้านอาหารในจังหวัด และสนับสนุนให้แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ จัดทำแผนที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวจากแหล่งให้บริการไปสู่กิจกรรมรอบสถานที่ท่องเที่ยว
 - 2.4 ศึกษาและพัฒนาเรื่องราว (Story) ของสถานที่ท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ของจังหวัดและวิถีสงบ (Slowlife) เป็นเรื่องราวเดียวกันของจังหวัดอำนาจเจริญ
 - 2.5 ยกระดับการท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชนวัฒนธรรมอีสานลุ่มแม่น้ำโขงในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญ
3. พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร OTOP และอาหารพื้นเมือง (ให้มีความโดดเด่นและเป็นที่ยอมรับ)
 - 3.1 พัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมความรู้ความเข้าใจด้านเกษตรปลอดภัย
 - 3.2 พัฒนาระบบการแปรรูปสินค้าเกษตรด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อให้สินค้าเกษตรคงคุณภาพ มีมาตรฐาน สะอาด ปลอดภัย และมีอายุการจัดเก็บนานขึ้น
 - 3.3 พัฒนาโลโก้สินค้าและอาหารโดดเด่นของจังหวัดอำนาจเจริญ (หมูสำราญ ข้าวตะวัน อ่อมข้าว ไหมน้อยลายทิว)

4. พัฒนาช่องทางการกระจายสินค้าเกษตร OTOP และอาหารพื้นเมืองที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
5. พัฒนาระบบขนส่งเชื่อมสถานที่ท่องเที่ยวกับสถานีรถไฟ และสนามบินจังหวัดอุบลราชธานีเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมความต้องการการท่องเที่ยวในจังหวัดอำนาจเจริญ

1. สร้าง Theme การท่องเที่ยวของจังหวัดที่สั้นและกระชับทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ให้เกิดความแตกต่าง (อำนาจเจริญแดนวัฒนธรรมวิถีพุทธ)
2. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวให้กลุ่มเป้าหมายรับทราบ(1. หน่วยงานราชการในจังหวัดที่สามารถจัดสรรงบประมาณศึกษาดูงาน 2. นักเรียน นักศึกษา นักท่องเที่ยวที่มาจากจังหวัดรองอื่น ๆ 3. นักท่องเที่ยววัยทำงาน 4. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ)
 - 2.1 ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวโดยใช้สื่อใหม่(New media) และสื่อสังคมออนไลน์ (Social media)
 - 2.2 ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวโดยใช้กิจกรรมการประชาสัมพันธ์ในต่างประเทศ (Roadshow)
3. สื่อสารกับหน่วยงานด้านการบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น สมาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัด สมาคมมัคคุเทศก์อาชีพ ททท. ในการประชาสัมพันธ์เส้นทางการท่องเที่ยว
4. เชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญเข้ากับกลไกการพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคอีสานตอนล่าง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญ

1. จัดทำแผนที่แหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวจังหวัดที่เป็นหนึ่งเดียวกันของทั้งจังหวัดทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
 - 1.1 จัดทำแผนที่แหล่งท่องเที่ยวโดดเด่น ที่พัก ร้านอาหารของจังหวัดอำนาจเจริญ
 - 1.2 จัดทำแผนที่แหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมวิถีอีสานลุ่มแม่น้ำโขงวิถีสงบ (Slow life)
 - 1.3 จัดทำแผนที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธและสิ่งศักดิ์สิทธิ์
 - 1.4 จัดทำแผนที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
 - 1.5 จัดทำแผนที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ
2. จัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวของจังหวัดที่บูรณาการประเพณีสำคัญ กิจกรรม ฤดูกาลของเกษตร ปลอดภัยและสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงเข้าด้วยกัน
3. จัดตั้งศูนย์ให้ข้อมูลการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวและภาคีที่เกี่ยวข้อง

4. จัดทำศูนย์แสดงและจำหน่ายสินค้าและอาหารโดดเด่นของจังหวัดอำนาจเจริญ (หมู่ม้าราญ ข้าวตะวัน อ่อมข้าว ไหมน้อยลายทิว ผ้าไหมอีลี ผ้าไหมพนา ผ้าขิดมัดหมี่ สมุนไพรพนา) เพื่อประชาสัมพันธ์และกระจายสินค้า
5. ส่งเสริมการใช้ภาษาอีสานและการแต่งกายของบุคลากรในสถานที่ท่องเที่ยว
6. พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว
7. สนับสนุนการรับรองมาตรฐานที่พัก โรงแรม โฮมสเตย์ และรีสอร์ท
8. ให้ความรู้แก่ชุมชนในการจัดบริการการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT)

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนเพื่อบูรณาการการส่งเสริมและพัฒนการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญ

1. ยกระดับการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้อยู่ในยุทธศาสตร์สำคัญของจังหวัดอำนาจเจริญโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนการยกระดับรายได้และลดความเหลื่อมล้ำผ่านการค้าบริการ และการลงทุนที่มีการวางแผนควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดอำนาจเจริญ
 - 1.1 มีการจัดทำยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรมทุก 3 ปี
 - 1.2 นำเสนอข้อมูลจุดเด่นของจังหวัดผ่านช่องทางการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงสิ่งที่ผู้บริหารจังหวัดจะเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะสั้นและระยะยาว
 - 1.3 ตั้งเป้าหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง มีการตั้งเป้าหมายตัวชี้วัดในระยะสั้นและระยะยาวที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวในภาพรวมของประเทศ
 - 1.4 เชื่อมโยงเป้าหมายด้านการท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญกับยุทธศาสตร์จังหวัดอำนาจเจริญด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและการคมนาคมให้สอดคล้องกันเพื่อการวางแผนการพัฒนาด้านการคมนาคมและการขนส่งสินค้าและบริการที่มีประสิทธิภาพ
 - 1.5 จัดตั้งศูนย์แสดงและขายสินค้าโดดเด่นของจังหวัดอำนาจเจริญให้แก่นักท่องเที่ยวเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้และเป็นศูนย์กลางการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัด
2. บูรณาการการพัฒนาการท่องเที่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งหมดในเรื่อง 1. ทิศทางการท่องเที่ยวของจังหวัด 2. มาตรฐานการท่องเที่ยวสากล และ 3. ภาระหน้าที่ ผลประโยชน์ และการเป็นเจ้าของร่วมกัน เพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญอย่างยั่งยืนในระยะยาว
 - 2.1 จัดตั้งคณะทำงาน ด้านการท่องเที่ยวภายในจังหวัดที่มาจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประสานงานและดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรม

- 2.2 จัดทำฐานข้อมูลท่องเที่ยวของจังหวัด โดยมีศูนย์รวมอยู่ที่สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด เพื่อส่งต่อไปยังฐานข้อมูลของสถิติจังหวัด
 - 2.3 พัฒนาระบบการทำงานด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้ทุกภาคส่วนทั้งราชการ และเอกชนสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างเชื่อมโยง และราบรื่น
 - 2.4 หาทางออกในเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและความเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวและการดูแลแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
 - 2.5 มีแผนการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง
3. วางแผนในการจัดการแก้ปัญหางบประมาณด้านการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ
 - 3.1 แบ่งงบประมาณพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและงบประมาณด้านการดูแลสถานที่ท่องเที่ยวให้ชัดเจนเพื่อความยั่งยืนของการพัฒนาการท่องเที่ยว
 - 3.2 จัดระบบการทำงานร่วมกับกลุ่มจังหวัด พัฒนาชุมชน กรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน และภาคเอกชนในการจัดสรรงบประมาณด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้ง สร้างระบบติดตามประเมินแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว
 - 3.3 วางแผนด้านงบประมาณร่วมกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่เป็นผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยวหลังจากมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
 - 3.4 วางแผนด้านงบประมาณร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด ภาคประชาชน และภาคเอกชนในการดูแลและทะนุบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว
 - 3.5 จัดสรรงบประมาณของจังหวัดร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน
 - 3.6 ปรับการใช้จ่ายงบประมาณโครงการของรัฐในการพัฒนาชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ได้ตามมาตรฐานสากล (เช่น การพัฒนาห้องน้ำ) ซึ่งมีความสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวและเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวในระยะยาว
 4. เลือกโมเดลในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญที่เหมาะสม
 - 4.1 เลือกรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน เช่น demand-driven (พัฒนาอุปสงค์) เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวจากความต้องการจากภายนอก supply-driven (พัฒนาอุปทาน) เน้นการ

พัฒนาการท่องเที่ยวจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการบริหารจัดการให้เกิดความ
ดึงดูด หรือ value chain supplier (ห่วงโซ่อุปทาน) พัฒนาการท่องเที่ยวทางอ้อมที่เน้น
การเป็นผู้ผลิตสินค้าด้านการท่องเที่ยวส่งออกไปในจังหวัดท่องเที่ยวอื่น

4.2 พิจารณารูปแบบ (model) ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบของ Public-
private partnership เช่น พิจารณาให้สัมปทานแก่ภาคเอกชนและภาคประชาชนใน
การพัฒนา ดูแล และประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว

ส่วนที่ 5

(ร่าง) แผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญ

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา (ปีงบประมาณ)	งบประมาณ			หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก	หน่วยงานภาคี เครือข่าย	หมายเหตุ
				2564	2565	2566			
1. พัฒนาเส้นทาง การท่องเที่ยว 2 รูปแบบ ได้แก่ เส้นทางท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมวิถีอีสานลุ่มแม่น้ำโขง และเส้นทาง ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและ สุขภาพ โดยเริ่มจากแหล่ง ท่องเที่ยว Landmark ใน อำเภอเมือง	เส้นทางท่องเที่ยว หลัก 4 รูปแบบ 1. เส้นทาง ท่องเที่ยววิถีสงบ (Slow life) 2. เส้นทาง ท่องเที่ยวเชิงเชิงพุทธ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ 3. เส้นทาง ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 4. จัดทำเส้นทาง ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ รวมถึงการสนับสนุนให้ ธุรกิจชุมชน (community based tourism) ชนสามารถ ได้ประโยชน์จากการ สร้างเส้นทางท่องเที่ยว เหล่านี้ด้วย	1.1 จัดทำเส้นทางท่องเที่ยว วัฒนธรรมวิถีอีสานลุ่มแม่น้ำโขง วิถีสงบ (Slow life) 1.2 จัดทำเส้นทางท่องเที่ยว เชิงพุทธและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ 1.3 จัดทำเส้นทางท่องเที่ยว เชิงสุขภาพ 1.4 จัดทำเส้นทางท่องเที่ยว เชิงธรรมชาติ 1.5 พัฒนาการท่องเที่ยวโดย ชุมชน (community based tourism) ให้สามารถจัด กิจกรรมการท่องเที่ยวให้ สอดคล้องกับเส้นทาง ท่องเที่ยว					สำนักงานท่องเที่ยว และกีฬาจังหวัด	- การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย - สภา อุตสาหกรรม ท่องเที่ยวจังหวัด - สมาคมธุรกิจ ท่องเที่ยวจังหวัด	
2. ยกระดับคุณภาพแหล่ง ท่องเที่ยวดึงดูดให้มี มาตรฐานที่มีความสะอาด สะดวกสบาย และ	ทำให้สถานที่ท่องเที่ยว มีความเป็นมาตรฐาน มีความสวยงาม สะอาด สะดวกสบาย	2.1 พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของ จังหวัดอำนาจเจริญทุกแหล่งให้ มีความสอดคล้องกับบรรยากาศ การท่องเที่ยววิถีสงบ (Slowlife)					- สำนักงาน ท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัด - องค์การปกครอง	- กรมศิลปากร - สำนักงาน วัฒนธรรม จังหวัด	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
เพียงพอ สามารถรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ	และเพียงพอ รวมทั้งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ	ของจังหวัดอำนาจเจริญ ปรับปรุงสิ่งปลูกสร้าง ภูมิทัศน์โดยรอบ และการขายของที่ระลึกในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความสอดคล้องมีอัตลักษณ์เป็นหนึ่งเดียวกันในแต่ละสถานที่ท่องเที่ยว 2.2 ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวและภูมิทัศน์โดยรอบให้มีมาตรฐานที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี เช่น การปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความร่มรื่น การปรับปรุงป้าย สัญลักษณ์ (ภาษาไทยและอังกฤษ) การปรับปรุงห้องน้ำ การปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวให้รองรับผู้สูงอายุและเด็กเล็ก และการรักษาความสะอาด เป็นต้น 2.3 จัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยวที่จำเป็นพื้นฐาน ได้แก่ แผนที่แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นหลักในการใช้งานร่วมกัน (Master Map) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รวมทั้งจัดทำรายการที่พัก และ					ส่วนท้องถิ่น - องค์การบริหารส่วนจังหวัด	- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
		ร้านอาหารในจังหวัด และ สนับสนุนให้แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ จัดทำแผนที่เชื่อมโยงการ ท่องเที่ยวจากแหล่งให้บริการ ไปสู่กิจกรรมรอบสถานที่ ท่องเที่ยว 2.4 ศึกษาและพัฒนาเรื่องราว (Story) ของสถานที่ท่องเที่ยวให้ เชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ของ จังหวัดและวิถีสงบ (Slowlife) เป็นเรื่องราวเดียวกันของจังหวัด อำนาจเจริญ 2.5 ยกระดับการท่องเที่ยววิถี ชีวิตชุมชนวัฒนธรรมอีสานลุ่ม แม่น้ำโขงในบริเวณแหล่ง ท่องเที่ยวของจังหวัด อำนาจเจริญ							
3. พัฒนาคุณภาพสินค้า เกษตร OTOP และอาหาร พื้นเมือง (ให้มีความโดดเด่นและเป็นที่ยอมรับ)	พัฒนา และผลักดัน สินค้า OTOP และ อาหารพื้นเมืองให้มี ความโดดเด่น มี มาตรฐาน และเป็นที่ ชื่นชอบของตลาด	3.1 พัฒนาเทคโนโลยีและ ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจด้าน เกษตรปลอดภัย 3.2 พัฒนาระบบการแปรรูป สินค้าเกษตรด้วยเทคโนโลยี สมัยใหม่เพื่อให้สินค้าเกษตรคง คุณภาพ มีมาตรฐาน สะอาด ปลอดภัย และมีอายุการจัดเก็บ					- สำนักงานเกษตร จังหวัด - สำนักงาน ท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัด	- องค์การ ปกครองส่วน ท้องถิ่น - องค์การ บริหารส่วน จังหวัด - การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
		นานขึ้น 3.3 พัฒนาสโลแกนสินค้าและ อาหารโดดเด่นของจังหวัด อำนาจเจริญ (หมูสำราญ ข้าว ตะวันอ้อมข้าว ไหมน้อยลายทิว)						- สำนักงาน อุตสาหกรรม จังหวัด	
4. พัฒนาช่องทางการ กระจายสินค้าเกษตร OTOP และอาหารพื้นเมือง ที่เกี่ยวข้องกับการ ท่องเที่ยว	ทำให้สินค้า OTOP สามารถไปถึงมือ ผู้บริโภคได้สะดวกมาก ขึ้น	4.1 เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย ผ่านห้างร้าน และตัวแทน จำหน่ายในพื้นที่เป้าหมายต่าง ๆ					สำนักงานพาณิชย์ จังหวัด	- สำนักงาน อุตสาหกรรม จังหวัด - หอการค้า จังหวัด - สภา อุตสาหกรรม ทางท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจ ท่องเที่ยวจังหวัด - โครงการ รวมกลุ่มของนัก ธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)	
5. พัฒนาระบบขนส่งเชื่อม สถานที่ท่องเที่ยวกับสถานี รถไฟ และสนามบินจังหวัด อุบลราชธานีเพื่อรองรับ นักท่องเที่ยว	ให้นักท่องเที่ยว และประชาชนทั่วไป สามารถเดินทาง เชื่อมโยงจากสนามบิน และสถานีรถไฟของ จังหวัดอุบลราชธานีสู่	5.1 สร้างความร่วมมือจาก ภาคเอกชนในการทำระบบขนส่ง สาธารณะ เช่น รถเมล์ หรือรถตู้ ประจำทางให้ผ่านสถานที่ ท่องเที่ยว และสถานที่สำคัญใน จังหวัดอำนาจเจริญ					- องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด - สำนักงาน ท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัด - กรมทางหลวง	- หอการค้า จังหวัด - สภา อุตสาหกรรม ทางท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจ	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
	อำนาจเจริญได้สะดวกมากขึ้น						ชนบท	ท่องเที่ยวจังหวัด - โครงการ รวมกลุ่มของนัก ธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)	

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมความต้องการการท่องเที่ยวในจังหวัดอำนาจเจริญ

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา (ปีงบประมาณ)	งบประมาณ			หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก	หน่วยงานภาคี เครือข่าย	หมายเหตุ
				2564	2565	2566			
1. สร้าง Theme การท่องเที่ยวของจังหวัดที่สั้นและกระชับทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ให้เกิดความแตกต่าง (อำนาจเจริญแดนวัฒนธรรมวิถีพุทธ)	สร้างสโลแกนการท่องเที่ยวให้สะท้อนถึงความเป็นจังหวัดอำนาจเจริญ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้กับนักท่องเที่ยวทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ	1.1 ประชุมระดมความคิดจากหน่วยงานราชการ ตัวแทนจากฝ่ายเอกชน และภาคประชาสังคม					- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย - สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด	
2. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวให้กลุ่มเป้าหมายรับทราบ (1. หน่วยงานราชการในจังหวัดที่สามารถจัดสรรงบประมาณศึกษาดูงาน 2. นักเรียน นักศึกษา นักท่องเที่ยวที่มาจากจังหวัดรองอื่น ๆ 3. นักท่องเที่ยววัยทำงาน 4. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ)	ทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายของจังหวัดอำนาจเจริญรับทราบถึงแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดอำนาจเจริญ และรู้สึกรักอยากเดินทางมาท่องเที่ยว	2.1 ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวโดยใช้สื่อใหม่ (New media) และสื่อสังคมออนไลน์ (Social media) 2.2 ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวโดยใช้กิจกรรมการประชาสัมพันธ์ในต่างประเทศ (Roadshow)					- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย - สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด - องค์การบริหารส่วนจังหวัด	
3. สื่อสารกับหน่วยงานด้านการบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น สมาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	ขอความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการ	3.1 จัดประชุมระดมความคิดเห็นแนวทางการประชาสัมพันธ์ และขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่					- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย - สำนักงานประชาสัมพันธ์	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
จังหวัด สมาคมมัคคุเทศก์อาชีพ ททท. ในการประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยว	ท่องเที่ยวทั้งภาครัฐและเอกชน	เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐ และเอกชน						จังหวัด - องค์การบริหารส่วนจังหวัด - สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด	
4. เชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญเข้ากับกลไกการพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคอีสานตอนล่าง	เชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญ กับเส้นทางท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคอีสานตอนล่างจังหวัดอื่น ๆ	4.1 จัดประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวระหว่างจังหวัดภาคอีสานตอนล่าง โดยเชิญตัวแทนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐ และเอกชน จากจังหวัดต่าง ๆ ในภาคอีสานตอนล่าง					- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย - สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด - องค์การบริหารส่วนจังหวัด - สภาอุตสาหกรรมทางท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด	

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญ

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา (ปีงบประมาณ)	งบประมาณ			หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก	หน่วยงานภาคี เครือข่าย	หมายเหตุ
				2564	2565	2566			

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
1. จัดทำแผนที่แหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวจังหวัดที่เป็นหนึ่งเดียวกันของทั้งจังหวัดทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	สร้างแผนที่ ที่แสดงถึงสถานที่ท่องเที่ยว และเส้นทางการท่องเที่ยวภายในจังหวัด อำนาจเจริญ ที่มีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ	1.1 จัดทำแผนที่แหล่งท่องเที่ยวโดดเด่น ที่พักร้านอาหารของจังหวัด อำนาจเจริญ 1.2 จัดทำแผนที่แหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมวิถีอีสาน ลุ่มแม่น้ำโขงวิถีสงบ (Slow life) 1.3 จัดทำแผนที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ 1.4 จัดทำแผนที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 1.5 จัดทำแผนที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ					- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด - สำนักงานอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัด - สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด - โครงการรวมกลุ่มของนักธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)	- ทอการค้าจังหวัด - สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัด - สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด - โครงการรวมกลุ่มของนักธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)	
2. จัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวของจังหวัดที่บูรณาการประเพณีสำคัญ กิจกรรม ฤดูกาลของเกษตร ปลอดภัยและสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงเข้าด้วยกัน	เพื่อสร้างเทศกาลการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญให้มีความเป็นรูปธรรม และทำให้นักท่องเที่ยวสามารถมาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี	2.1 ประชุมระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคมเพื่อสร้างปฏิทินการท่องเที่ยวตลอดปีของจังหวัดอำนาจเจริญ					- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด - การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย - ทอการค้าจังหวัด - สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัด - สมาคมธุรกิจ	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
								ท่องเที่ยวจังหวัด - โครงการ รวมกลุ่มของนัก ธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)	
3. จัดตั้งศูนย์ให้ข้อมูลการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวและภาคีที่เกี่ยวข้อง	เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญ	3.1 จัดตั้งศูนย์ให้บริการข้อมูลการท่องเที่ยวในจุดสำคัญของจังหวัด และเดินทางได้สะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว					- สำนักงาน ท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัด	- องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด - การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย	
4. จัดทำศูนย์แสดงและจำหน่ายสินค้าและอาหารโดดเด่นของจังหวัดอำนาจเจริญ (หมูสำราญ ข้าวตะวันอ้อมข้าว ไหมน้อยลายทิว ผ้าไหมอีลี ผ้าไหมพนา ผ้าขิดมัดหมี่สมุนไพรนา) เพื่อประชาสัมพันธ์และกระจายสินค้า	อำนวยความสะดวกในการซื้อหาสินค้าท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยว และบุคคลทั่วไปในจังหวัดอำนาจเจริญ เพื่อเป็นของฝาก และบริโภคเอง	4.1 จัดตั้งศูนย์แสดงสินค้าในจุดสำคัญของจังหวัด และเดินทางได้สะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว และบุคคลทั่วไป					-สำนักงานพาณิชย์ จังหวัด	- สำนักงาน ท่องเที่ยวและ กีฬาจังหวัด - การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย - องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด	
5. ส่งเสริมการใช้ภาษาอีสานและการแต่งกายของบุคลากรในสถานที่ท่องเที่ยว	เพื่อสร้างอัตลักษณ์ของจังหวัดในสถานที่ท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม	5.1 จัดการเสวนาเพื่อรณรงค์ให้บุคลากรผู้ให้บริการทางการท่องเที่ยวใช้ภาษา และการแต่งกายที่แสดงถึงความเป็นอีสานในแบบอำนาจเจริญ					- องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น	- สภา อุตสาหกรรมทาง ท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจ ท่องเที่ยวจังหวัด	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
6. พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว	พัฒนาให้บุคลากรด้านการท่องเที่ยวสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษและให้คำแนะนำเป็นภาษาอังกฤษกับนักท่องเที่ยวได้	6.1 อบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการแนะนำการท่องเที่ยวและการสนทนาทั่วไปให้แก่บุคลากรทางการท่องเที่ยว					- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	- สำนักงานแรงงานจังหวัด - องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น - องค์การบริหารส่วนจังหวัด - สภาอุตสาหกรรมทางท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด	
7. สนับสนุนการรับรองมาตรฐานที่พัก โรงแรม โฮมสเตย์ และรีสอร์ต	เพิ่มจำนวนแหล่งที่พักที่ได้การรับรองมาตรฐานให้มีจำนวนมากขึ้น	7.1 จัดการอบรมการจัดทำมาตรฐานที่พัก ตามการรับรองในรูปแบบต่าง ๆ ให้กับผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม โฮมสเตย์ และรีสอร์ตภายในจังหวัดอำนาจเจริญ					- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	- สำนักงานแรงงานจังหวัด - หอการค้าจังหวัด - สภาอุตสาหกรรมทางท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด - โครงการรวมกลุ่มของนักธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
8. ให้ความรู้แก่ชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (community based tourism)	สร้างองค์ความรู้ทางด้านการจัดการการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (community based tourism) ให้กับชุมชนต่าง ๆ ที่พร้อมต่อการรองรับการท่องเที่ยวภายในจังหวัดอำนาจเจริญ	8.1 จัดการอบรมเพื่อเผยแพร่ความรู้ทางด้านการจัดการการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (community based tourism) ให้กับชุมชนต่าง ๆ ที่พร้อมต่อการรองรับการท่องเที่ยวภายในจังหวัดอำนาจเจริญ					- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น - องค์การบริหารส่วนจังหวัด - สำนักงานแรงงานจังหวัด - หอการค้าจังหวัด - สภาอุตสาหกรรมทางท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด - โครงการรวมกลุ่มของนักธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)	

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนเพื่อบูรณาการการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญ

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา (ปีงบประมาณ)	งบประมาณ			หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก	หน่วยงานภาคี เครือข่าย	หมายเหตุ
				2564	2565	2566			
1. ยกระดับการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้อยู่ในยุทธศาสตร์สำคัญของจังหวัดอำนาจเจริญ โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนการยกระดับรายได้และลดความเหลื่อมล้ำผ่านการค้า การบริการ และการลงทุนที่มีการวางแผนควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดอำนาจเจริญ	สร้างนโยบายการท่องเที่ยวให้เป็นนโยบายสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัดอำนาจเจริญ	1. ยกระดับการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้อยู่ในยุทธศาสตร์สำคัญของจังหวัดอำนาจเจริญ โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนการยกระดับรายได้และลดความเหลื่อมล้ำผ่านการค้า การบริการ และการลงทุนที่มีการวางแผนควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดอำนาจเจริญ 1.1 มีการจัดทำยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรมทุก 3 ปี 1.2 นำเสนอข้อมูลจุดเด่นของจังหวัดผ่านช่องทางทางการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงสิ่งที่ผู้บริหารจังหวัดจะเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะสั้นและระยะยาว 1.3 ตั้งเป้าหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวให้					- สำนักงานจังหวัด - สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	- สำนักงานสถิติจังหวัด - สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด - องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น - องค์การบริหารส่วนจังหวัด - สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด - สำนักงานคลังจังหวัด - สำนักงานโยธาธิการจังหวัด - สำนักงานพาณิชย์จังหวัด	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
		เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง มีการตั้งเป้าหมายตัวชี้วัดในระยะสั้นและระยะยาวที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจสังคม และนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวในภาพรวมของประเทศ 1.4 เชื่อมโยงเป้าหมายด้านการท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญกับยุทธศาสตร์จังหวัดอำนาจเจริญด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและการคมนาคมให้สอดคล้องกัน เพื่อการวางแผนการพัฒนาด้านการคมนาคมและการขนส่งสินค้าและบริการที่มีประสิทธิภาพ 1.5 จัดตั้งศูนย์แสดงและขายสินค้าโดดเด่นของจังหวัดอำนาจเจริญให้แก่นักท่องเที่ยวเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้และเป็นศูนย์กลางการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัด							
2.บูรณาการการพัฒนาการท่องเที่ยวกับหน่วยงานที่	สามารถผลักดันให้เกิดการทำงานในด้านของ	2.1 จัดตั้งคณะทำงาน ด้านการท่องเที่ยวภายในจังหวัดที่มา					สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	- สำนักงานจังหวัด	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งหมดในเรื่อง1. ทิศทางการท่องเที่ยวของจังหวัด 2. มาตรฐานการท่องเที่ยวสากล และ 3. ภาระหน้าที่ ผลประโยชน์ และการเป็นเจ้าของร่วมกัน เพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด อำนาจเจริญอย่างยั่งยืนในระยะยาว	การส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ 1. ทิศทางการท่องเที่ยวของจังหวัด 2. มาตรฐานการท่องเที่ยวสากล และ 3. ภาระหน้าที่ ผลประโยชน์ และการเป็นเจ้าของร่วมกัน เพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด อำนาจเจริญอย่างยั่งยืนในระยะยาว	จากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประสานงานและดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวในจังหวัด อย่างเป็นรูปธรรม 2.2 จัดทำฐานข้อมูลท่องเที่ยวของจังหวัด โดยมีศูนย์รวมอยู่ที่สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด เพื่อส่งต่อไปยังฐานข้อมูลของสถิติจังหวัด 2.3 พัฒนาระบบการทำงานด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้ทุกภาคส่วนทั้งราชการ และเอกชนสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างเชื่อมโยง และราบรื่น 2.4 หาทางออกในเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและความเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวและการดูแลแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 2.5 มีแผนการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง						- สำนักงานสถิติจังหวัด - สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด - องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น - องค์การบริหารส่วนจังหวัด - สำนักงานคลังจังหวัด - สำนักงานโยธาธิการจังหวัด - สำนักงานพาณิชย์จังหวัด - สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	
3. วางแผนในการจัดการแก้ปัญหาทางงบประมาณด้าน	ลดความซ้ำซ้อน และเพิ่มประสิทธิภาพใน	3.1 แบ่งงบลงทุนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและงบประมาณด้าน					- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา	- สำนักงานพัฒนาชุมชน	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
การท่องเที่ยวอย่างมี ประสิทธิภาพ	การใช้จ่ายงบประมาณ ด้านการท่องเที่ยวของ จังหวัดอำนาจเจริญ	การดูแลสถานที่ท่องเที่ยวให้ ชัดเจนเพื่อความยั่งยืนของการ พัฒนาการท่องเที่ยว 3.2 จัดระบบการทำงานร่วมกับ กลุ่มจังหวัด พัฒนาชุมชน กรมการท่องเที่ยว การ ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน และภาคเอกชน ในการจัดสรรงบประมาณด้าน การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้ง สร้างระบบติดตาม ประเมินแผนยุทธศาสตร์การ ท่องเที่ยว 3.3 วางแผนด้านงบประมาณ ร่วมกับองค์การบริหารส่วน ท้องถิ่นที่เป็นผู้ดูแลแหล่ง ท่องเที่ยวหลังจากมีการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว 3.4 วางแผนด้านงบประมาณ ร่วมกับองค์การบริหารส่วน จังหวัด ภาคประชาชน และ ภาคเอกชนในการดูแลและ ทะนุบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว 3.5 จัดสรรงบประมาณของ					จังหวัด - สำนักงานจังหวัด - สำนักงานคลัง จังหวัด	จังหวัด - องค์การ ปกครองส่วน ท้องถิ่น - องค์การ บริหารส่วน จังหวัด - หอการค้า จังหวัด - สภา อุตสาหกรรม ทางท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจ ท่องเที่ยวจังหวัด - โครงการ รวมกลุ่มของนัก ธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
		จังหวัดร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน 3.6 ปรับการใช้จ่ายงบประมาณโครงการของรัฐในการพัฒนาชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ได้ตามมาตรฐานสากล (เช่น การพัฒนาห้องน้ำ) ซึ่งมีความสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวและเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวในระยะยาว							
4. เลือกโมเดลในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญที่เหมาะสม	สร้างรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ทำให้จังหวัดอำนาจเจริญได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวมากที่สุด	4.1 เลือกรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน เช่น demand-driven (พัฒนาอุปสงค์) เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวจากความต้องการจากภายนอก supply-driven (พัฒนาอุปทาน) เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและ					- สำนักงานจังหวัด - สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	- สำนักงานคลังจังหวัด - สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด - องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น - องค์การบริหารส่วนจังหวัด	

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ			หน่วยงาน	หน่วยงานภาคี	หมายเหตุ
		การบริหารจัดการให้เกิดความ ดึงดูด หรือvalue chain supplier (ห่วงโซ่อุปทาน) พัฒนาการท่องเที่ยวทางอ้อมที่ เน้นการเป็นผู้ผลิตสินค้าด้าน การท่องเที่ยวส่งออกไปใน จังหวัดท่องเที่ยวอื่น 4.2 พิจารณารูปแบบ (model) ในการบริหารจัดการแหล่ง ท่องเที่ยวในรูปแบบของ Public- private partnership เช่น พิจารณาให้สัมปทานแก่ ภาคเอกชนและภาคประชาชน ในการพัฒนา ดูแล และ ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว						- สำนักงาน อุตสาหกรรม จังหวัด - หอการค้า จังหวัด - สภา อุตสาหกรรม ทางท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจ ท่องเที่ยวจังหวัด - โครงการ รวมกลุ่มของนัก ธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)	

ภาคผนวก ช.

ตัวอย่างโครงการเพื่อการขับเคลื่อนการท่องเที่ยว

ตัวอย่างโครงการเพื่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดยโสธร

โครงการจัดตั้งคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวจังหวัดยโสธรเพื่อประสานงานและดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรม

หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดยโสธร

ผู้รับผิดชอบโครงการ

1. นาย ยุทธศาสตร์ชาติไทยเจริญ
2. นางสาว รักดินแดน ถิ่นไทย

หน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานภาครัฐ

1. สำนักงานจังหวัด
2. สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด
3. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
4. สำนักงานสถิติจังหวัด
5. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
6. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
7. องค์การบริหารส่วนจังหวัด
8. ตำรวจภูธรจังหวัด
9. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด
10. สำนักงานเกษตรจังหวัด
11. กรมทางหลวงชนบท
12. สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด
13. สำนักงานคลังจังหวัด
14. สำนักงานโยธาธิการจังหวัด
15. กรมศิลปากร
16. สำนักงานแรงงานจังหวัด
17. สำนักงานพาณิชย์จังหวัด
18. สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

หน่วยงานภาคเอกชน

1. หอการค้าจังหวัด
2. สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัด
3. สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด
4. โครงการรวมกลุ่มของนักธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)

ภาคีภาคประชาสังคม

1. ตัวแทนชุมชนแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด
2. ตัวแทนกลุ่มท่องเที่ยวโฮมสเตย์ภายในจังหวัด
3. ตัวแทนกลุ่ม OTOP จังหวัด

หลักการและเหตุผล

จากการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว และความคิดเห็นของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการท่องเที่ยวภายในจังหวัดยโสธร กลุ่มข้าราชการ และกลุ่มนักธุรกิจภายในจังหวัดยโสธรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ด้วยวิธีการจัดทำ TOWS Matrix พบว่า จังหวัดยโสธรมีทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและหน่วยงานที่พร้อมผลักดันให้ยโสธรมีการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวตามวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดยโสธร พ.ศ. 2564-2566 ที่จะทำ “ยโสธรเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงเกษตรครบวงจรและศูนย์กลางการท่องเที่ยววัฒนธรรมวิถีอีสาน” เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาด้านการท่องเที่ยวต่าง ๆ เกิดขึ้นจริงอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงมีความจำเป็นต้องจัดตั้งคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวที่มาจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการและขับเคลื่อนแผนงานด้านการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามกลยุทธ์ที่ 2 ในยุทธศาสตร์ที่ 4 (การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนเพื่อบูรณาการการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด) ใน ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดยโสธร พ.ศ.2564-2566

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

เพื่อจัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดยโสธรอย่างบูรณาการที่มีตัวแทนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนมาเป็นคณะกรรมการหลักในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม

วิธีดำเนินการ

1. การเตรียมงานเพื่อการสรรหาคณะทำงาน

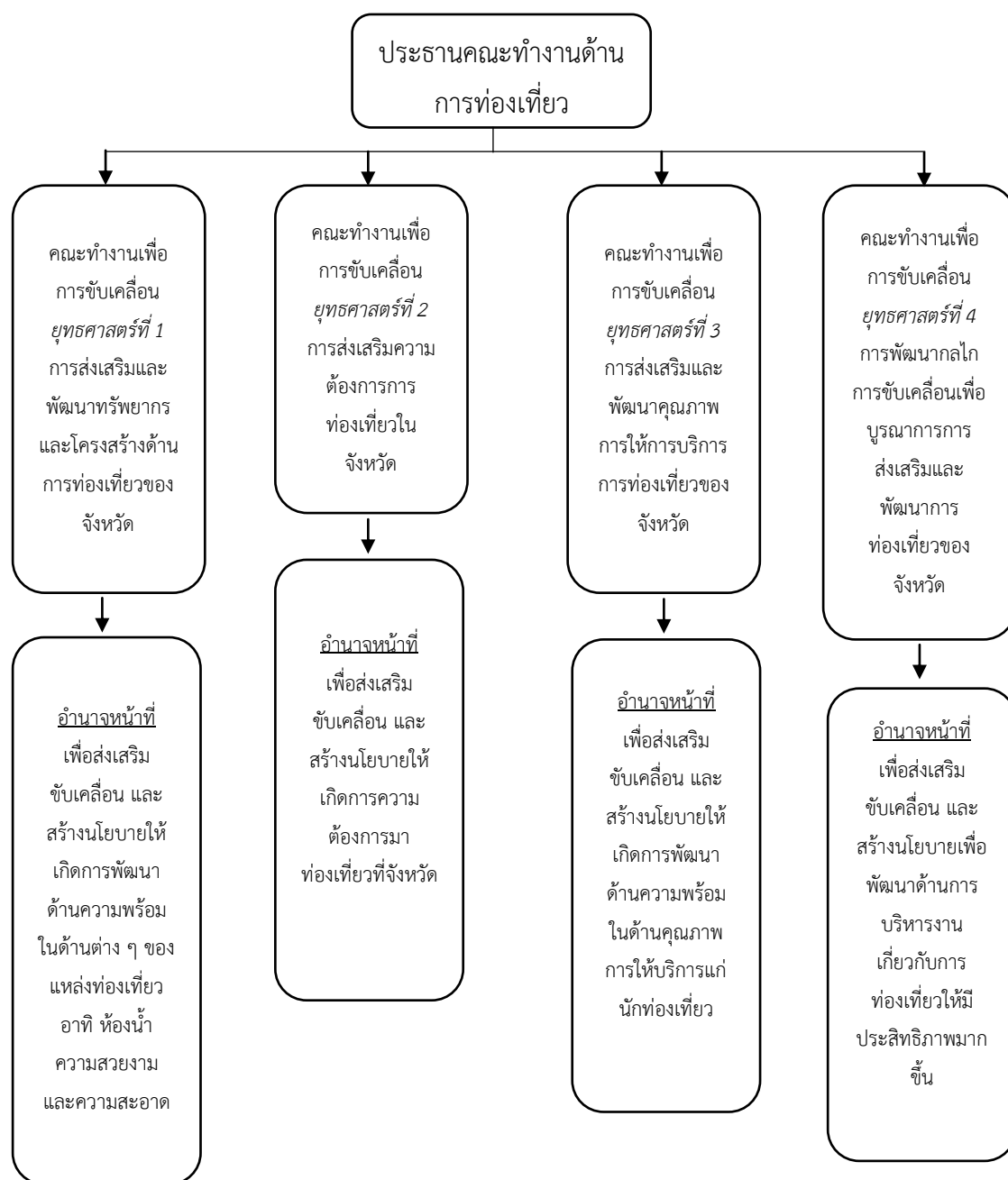
1.1 แจ้งรายละเอียด และนัดวันประชุม

- ก. แจ้งให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการท่องเที่ยว กลุ่มข้าราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมทราบถึงยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดยโสธร พ.ศ.2564-2566 และการจัดตั้งคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวจังหวัดยโสธรที่จะเกิดขึ้น
- ข. ชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ และรูปแบบคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวจังหวัดยโสธรที่จะเกิดขึ้น
- ค. แจ้งเวลาการจัดประชุมในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของแต่ละกลุ่มเพื่อเลือกตัวแทนในคณะทำงานที่มาจากภาคีต่าง ๆ

1.2 การจัดตั้งคณะทำงาน

- ก. จัดการประชุมภาคีที่เกี่ยวข้อง เพื่อสรรหาตัวแทนคณะกรรมการจากภาคส่วนต่าง ๆ
- ข. จัดการประชุมเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ แจกแรงงาน และจัดทำระบบการบริหารงาน รวมถึงพิจารณาโครงสร้าง และรูปแบบการทำงานในแต่ละตำแหน่งเพื่อขับเคลื่อนการทำงานเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดยโสธรอย่างบูรณาการ
- ค. จัดทำตารางการประชุมประจำปีเพื่อพิจารณาวาระด้านการท่องเที่ยวร่วมกัน

ภาพที่ 1 ตัวอย่างแผนผังการบริหารงานคณะกรรมการด้านการท่องเที่ยวภายในจังหวัด

2. นำเรียนผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อรับรองคณะทำงานด้านการท่องเที่ยว และชี้แจงหลักการและเหตุผลของการจัดตั้งคณะทำงานด้านการท่องเที่ยว รวมถึงตรวจสอบว่าคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวมีภาระกิจที่ซ้ำซ้อนกับคณะทำงานกลุ่มอื่น ๆ ที่มีหรือไม่
3. การเริ่มงานเพื่อเริ่มต้นการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดยโสธร พ.ศ.2564-2566
 - 3.1 ประชุมเริ่มต้นคณะทำงานเพื่อการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเพื่อแจกแจงงาน และมอบหมายภาระงาน
 - 3.2 ประชุมเริ่มต้นคณะทำงานเพื่อการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมความต้องการการท่องเที่ยวในจังหวัดเพื่อแจกแจงงาน และมอบหมายภาระงาน
 - 3.3 ประชุมเริ่มต้นคณะทำงานเพื่อการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัดเพื่อแจกแจงงาน และมอบหมายภาระงาน
 - 3.4 ประชุมเริ่มต้นคณะทำงานเพื่อการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนเพื่อบูรณาการการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเพื่อแจกแจงงาน และมอบหมายภาระงาน
4. ติดตามผลความคืบหน้าด้วยการประชุมในทุกไตรมาส (3 เดือน) เพื่อรายงานความคืบหน้า และติดตามผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการที่ได้ดำเนินการไปแล้ว
 - 4.1 ติดตามความคืบหน้าการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด
 - 4.2 ติดตามความคืบหน้าการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมความต้องการการท่องเที่ยวในจังหวัด
 - 4.3 ติดตามความคืบหน้าการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัด
 - 4.4 ติดตามความคืบหน้าการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนเพื่อบูรณาการการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด
5. ประชุมสรุปผลการทำงานปลายปี และปรับปรุงกลไกการบริหารงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินตามยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดยโสธร พ.ศ.2564-2566 และมีประสิทธิภาพในการทำงานที่สูงขึ้นในปีถัดไป

ระยะเวลาดำเนินการ

ระยะเวลา 1 ปี ระหว่างวันที่ 1 มีนาคม 2563 ถึง วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2564

แผนปฏิบัติงานโครงการ

ระยะเวลา 1 ปี ระหว่างวันที่ 1 มีนาคม 2563 ถึง วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2564

งาน	วิธีการ	สถานที่	วันที่/เวลา	ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	หมายเหตุ
1. การเตรียมงานเพื่อ การสรรหาคณะทำงาน	1.1 แจงรายละเอียด และนัด วันประชุม ก. แจ้งให้ผู้มีส่วนได้ส่วน เสียเกี่ยวกับการท่องเที่ยว กลุ่มข้าราชการ และภาค ประชาสังคมทราบถึง โครงการที่จะเกิดขึ้น ข. ชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ และข้อตกลงร่วมให้กับผู้มี ส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการ ท่องเที่ยว กลุ่มข้าราชการ และภาคประชาสังคมทราบ ค. แจ้งเวลาการจัดประชุม ในให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ แต่ละกลุ่มเพื่อเลือกตัวแทน ในคณะทำงานที่มาจากกลุ่ม ต่าง ๆ	สำนักงาน ท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดยโสธร	15 มีนาคม 2563 (09.00 – 12.00 น.)	นาย ยุทธศาสตร์ฯ นางสาว รักดินแดนฯ	20,000.-	
	1.2 การสรรหาคณะทำงาน ก. จัดการประชุมผู้ที่เกี่ยวข้อง และมีผู้มีส่วนได้ส่วน เสียทางด้านการท่องเที่ยว เพื่อสรรหาตัวแทน คณะกรรมการจากภาคส่วน ต่าง ๆ ข. จัดการประชุมเพื่อชี้แจง วัตถุประสงค์ แจกแจงงาน และจัดทำระบบการ บริหารงาน รวมถึงพิจารณา โครงสร้าง และรูปแบบการ ทำงานในแต่ละตำแหน่ง ค. จัดแจงตำแหน่งหน้าที่ของ ตัวแทนแต่ละฝ่ายให้ทำงาน ในด้านที่ตัวเองเหมาะสม	สำนักงาน ท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดยโสธร	30 มีนาคม 2563 (09.00 – 12.00 น.)	นาย ยุทธศาสตร์ฯ นางสาว รักดินแดนฯ	20,000.-	

งาน	วิธีการ	สถานที่	เวลา	ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	หมายเหตุ
2. นำเรียนผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อรับรองคณะกรรมการด้านการท่องเที่ยวและชี้แจงที่มาที่ไปของการจัดตั้งคณะกรรมการด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มนี้ รวมถึงตรวจสอบว่าคณะกรรมการกลุ่มนี้มีภารกิจที่ซ้ำซ้อนกับคณะกรรมการกลุ่มอื่นๆ ที่มีหรือไม่	ทำเรื่องนำเรียนผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อรับรองคณะกรรมการด้านการท่องเที่ยวหลังจากได้มีการจัดสรรคณะกรรมการเรียบร้อยแล้ว	สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	15 เมษายน 2563 (09.00 – 12.00 น.)	นาย ยุทธศาสตร์ฯ นางสาว รักดินแดนฯ	20,000.-	
3. การเริ่มงานเพื่อเริ่มต้นการขับเคลื่อน	3.1 ประชุมเริ่มต้นคณะกรรมการเพื่อการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 1	สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	15 พฤษภาคม 2563 (09.00 – 12.00 น.)	นาย ยุทธศาสตร์ฯ นางสาว รักดินแดนฯ	20,000.-	
	3.2 ประชุมเริ่มต้นคณะกรรมการเพื่อการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 2		31 พฤษภาคม 2563 (09.00 – 12.00 น.)		20,000.-	
	3.3 ประชุมเริ่มต้นคณะกรรมการเพื่อการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 3		30 มิถุนายน 2563 (09.00 – 12.00 น.)		20,000.-	
	3.4 ประชุมเริ่มต้นคณะกรรมการเพื่อการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 4		15 มิถุนายน 2563 (09.00 – 12.00 น.)		20,000.-	
4. ติดตามผลความคืบหน้าด้วยการประชุมในทุกไตรมาส (3 เดือน) เพื่อรายงานความคืบหน้าและติดตามผลให้สำเร็จตามเป้าหมาย	4.1 ติดตามความคืบหน้าการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด	สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	พ.ค. – ก.ค. 63	นาย ยุทธศาสตร์ฯ นางสาว รักดินแดนฯ		
	4.2 ติดตามความคืบหน้าการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด		ก.ค. – ก.ย. 63			
	4.3 ติดตามความคืบหน้าการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด		ก.ย. – พ.ย. 63			

งาน	วิธีการ	สถานที่	เวลา	ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	หมายเหตุ
	4.4 ติดตามความคืบหน้าการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด		พ.ย. 63 – ม.ค 64			
5. ประชุมสรุปผลการทำงานปลายปี และปรับปรุงการบริหารงานเพื่อให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพการทำงานมากขึ้นในปีถัดไป	ประชุมรายงานผลปลายปีเพื่อรายงานผล		15 กุมภาพันธ์ 2564 (09.00 – 15.00 น.)	นาย ยุทธศาสตร์ฯ นางสาว รักดินแดนฯ	20,000.-	

ตัวอย่างโครงการเพื่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ

โครงการจัดตั้งคณะกรรมการด้านการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษเพื่อประสานงานและดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรม

หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดศรีสะเกษ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

1. นาย ยุทธศาสตร์ชาติไทยเจริญ
2. นางสาว รักดินแดน ถิ่นไทย

หน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานภาครัฐ

1. สำนักงานจังหวัด
2. สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด
3. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
4. สำนักงานสถิติจังหวัด
5. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
6. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
7. องค์การบริหารส่วนจังหวัด
8. ตำรวจภูธรจังหวัด
9. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด
10. สำนักงานเกษตรจังหวัด
11. กรมทางหลวงชนบท
12. สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด
13. สำนักงานคลังจังหวัด
14. สำนักงานโยธาธิการจังหวัด
15. กรมศิลปากร
16. สำนักงานแรงงานจังหวัด
17. สำนักงานพาณิชย์จังหวัด
18. สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

หน่วยงานภาคเอกชน

1. หอการค้าจังหวัด
2. สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัด
3. สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด
4. โครงการรวมกลุ่มของนักธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)
5. สมาคมส่งเสริมเครือข่ายการท่องเที่ยวศรีสะเกษ
6. องค์กรเครือข่ายการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมชุมชน

ภาคีภาคประชาสังคม

1. ตัวแทนชุมชนแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด
2. ตัวแทนกลุ่มท่องเที่ยวโฮมสเตย์ภายในจังหวัด
3. ตัวแทนกลุ่ม OTOP จังหวัด

หลักการและเหตุผล

จากการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทรัพยากร ด้านการท่องเที่ยว และความ คิดเห็นของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการท่องเที่ยวภายในจังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มข้าราชการ และกลุ่มนัก ธุรกิจภายในจังหวัดศรีสะเกษที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการ จัดทำ TOWS Matrix พบว่า จังหวัด ศรีสะเกษ มีทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และหน่วยงานที่ พร้อมผลักดันให้ ศรีสะเกษมีการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวตามวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัด ศรีสะเกษ พ.ศ. 2564-2566 ที่จะทำ “ศรีสะเกษเมืองท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณ วัฒนธรรมชนเผ่าเขมร ลาว เยอ กูย ชมวิถีเกษตรปลอดภัย ถิ่นทุเรียนภูเขาไฟ เมืองกีฬาอายุ สู่ประตูเมืองการค้า ” เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนา ด้านการ ท่องเที่ยวต่าง ๆ เกิดขึ้นจริง อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงมีความจำเป็นต้อง จัดตั้ง คณะทำงานด้านการท่องเที่ยวที่มาจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการและขับเคลื่อนแผนงาน ด้านการ ท่องเที่ยวให้เป็นไปตาม กลยุทธ์ที่ 2 ในยุทธศาสตร์ที่ 4 (การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนเพื่อบูรณาการการ ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด) ในยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ พ.ศ.2564-2566

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

เพื่อจัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษอย่างบูรณาการที่มีตัวแทนจากผู้มี ส่วนได้ส่วนเสียและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนมาเป็นคณะกรรมการหลักในการขับเคลื่อน แผนปฏิบัติการด้าน การท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม

วิธีดำเนินการ

1. การเตรียมงานเพื่อการสรรหาคณะทำงาน

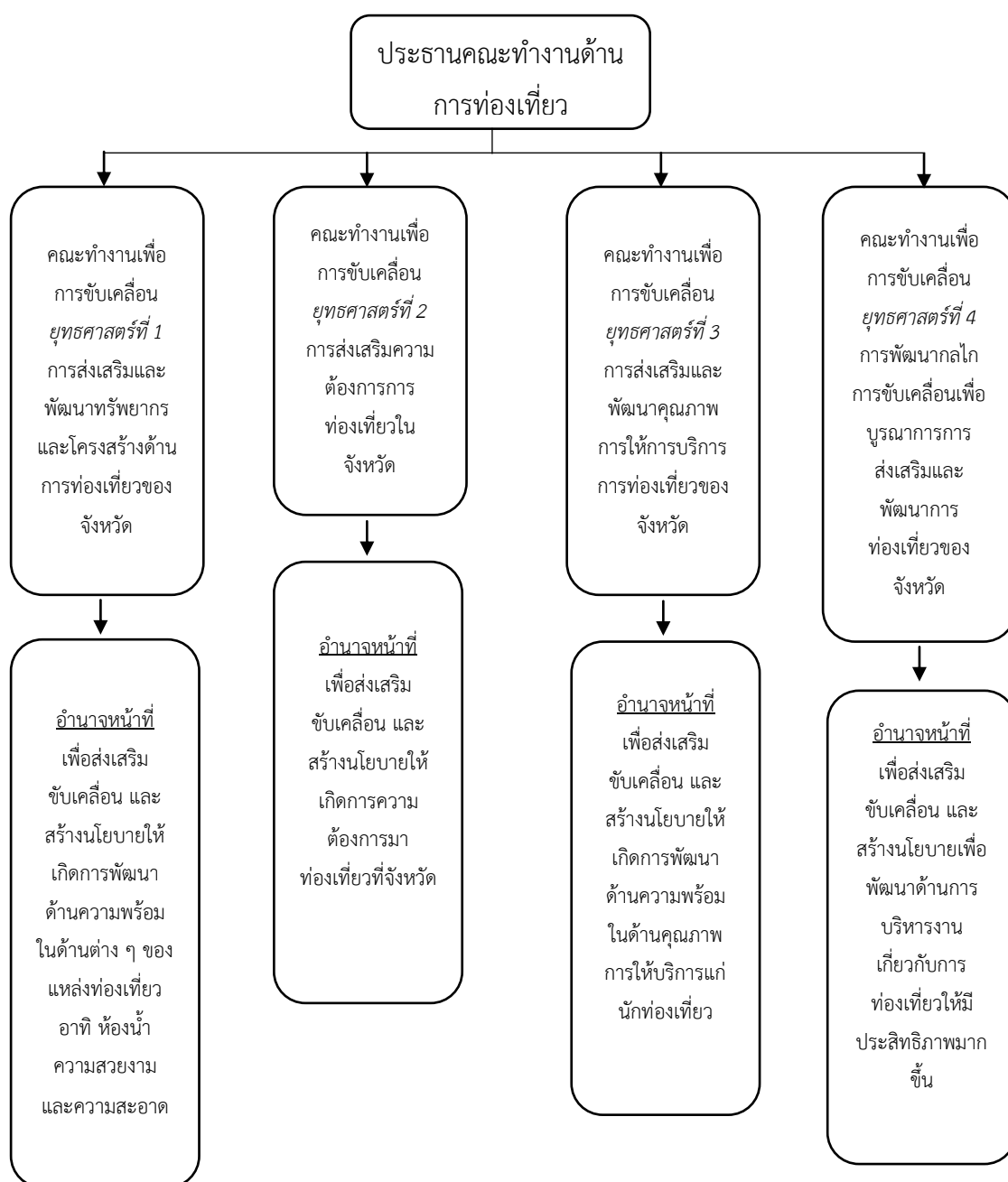
1.1 แจ้งรายละเอียด และนัดวันประชุม

- ก. แจ้งให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการท่องเที่ยว กลุ่มข้าราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมทราบถึงยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ พ.ศ.2564-2566 และการจัดตั้งคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษที่จะเกิดขึ้น
- ข. ชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ และรูปแบบคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษที่จะเกิดขึ้น
- ค. แจ้งเวลาการจัดประชุมในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของแต่ละกลุ่มเพื่อเลือกตัวแทนในคณะทำงานที่มาจากภาคีต่าง ๆ

1.2 การจัดตั้งคณะทำงาน

- ก. จัดการประชุมภาคีที่เกี่ยวข้อง เพื่อสรรหาตัวแทนคณะกรรมการจากภาคส่วนต่าง ๆ
- ข. จัดการประชุมเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ แจกผลงาน และจัดทำระบบการบริหารงาน รวมถึงพิจารณาโครงสร้าง และรูปแบบการทำงานในแต่ละตำแหน่งเพื่อขับเคลื่อนการทำงานเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษอย่างบูรณาการ
- ค. จัดทำตารางการประชุมประจำปีเพื่อพิจารณาวาระด้านการท่องเที่ยวร่วมกัน

ภาพที่ 1 ตัวอย่างแผนผังการบริหารงานคณะกรรมการด้านการท่องเที่ยวภายในจังหวัด

2. นำเรียนผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อรับรองคณะทำงานด้านการท่องเที่ยว และชี้แจงหลักการและเหตุผลของการจัดตั้งคณะทำงานด้านการท่องเที่ยว รวมถึงตรวจสอบว่าคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวมีภาระกิจที่ซ้ำซ้อนกับคณะทำงานกลุ่มอื่น ๆ ที่มีหรือไม่
3. การเริ่มงานเพื่อเริ่มต้นการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ พ.ศ.2564-2566
 - 3.1 ประชุมเริ่มต้นคณะทำงานเพื่อการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเพื่อแจกแจงงาน และมอบหมายภาระงาน
 - 3.2 ประชุมเริ่มต้นคณะทำงานเพื่อการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมความต้องการการท่องเที่ยวในจังหวัดเพื่อแจกแจงงาน และมอบหมายภาระงาน
 - 3.3 ประชุมเริ่มต้นคณะทำงานเพื่อการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัดเพื่อแจกแจงงาน และมอบหมายภาระงาน
 - 3.4 ประชุมเริ่มต้นคณะทำงานเพื่อการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนเพื่อบูรณาการการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเพื่อแจกแจงงาน และมอบหมายภาระงาน
4. ติดตามผลความคืบหน้าด้วยการประชุมในทุกไตรมาส (3 เดือน) เพื่อรายงานความคืบหน้า และติดตามผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการที่ได้ดำเนินการไปแล้ว
 - 4.1 ติดตามความคืบหน้าการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด
 - 4.2 ติดตามความคืบหน้าการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมความต้องการการท่องเที่ยวในจังหวัด
 - 4.3 ติดตามความคืบหน้าการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัด
 - 4.4 ติดตามความคืบหน้าการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนเพื่อบูรณาการการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด
5. ประชุมสรุปผลการทำงานปลายปี และปรับปรุงกลไกการบริหารงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินตามยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ พ.ศ.2564-2566 และมีประสิทธิภาพในการทำงานที่สูงขึ้นในปีถัดไป

ระยะเวลาดำเนินการ

ระยะเวลา 1 ปี ระหว่างวันที่ 1 มีนาคม 2563 ถึง วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2564

แผนปฏิบัติงานโครงการ

ระยะเวลา 1 ปี ระหว่างวันที่ 1 มีนาคม 2563 ถึง วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2564

งาน	วิธีการ	สถานที่	วันที่/เวลา	ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	หมายเหตุ
1. การเตรียมงานเพื่อการสรรหาคณะทำงาน	1.1 แจ้งรายละเอียด และนัดวันประชุม ก. แจ้งให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการท่องเที่ยว กลุ่มข้าราชการ และภาคประชาสังคมทราบถึงโครงการที่จะเกิดขึ้น ข. ชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ และข้อตกลงร่วมให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการท่องเที่ยว กลุ่มข้าราชการ และภาคประชาสังคมทราบ ค. แจ้งเวลาการจัดประชุมในหมู่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของแต่ละกลุ่มเพื่อเลือกตัวแทนในคณะทำงานที่มาจากกลุ่มต่าง ๆ	สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดศรีสะเกษ	15 มีนาคม 2563 (09.00 – 12.00 น.)	นาย ยุทธศาสตร์ฯ นางสาว รักดินแดนฯ	20,000.-	
	1.2 การสรรหาคณะทำงาน ก. จัดการประชุมผู้ที่เกี่ยวข้อง และมีส่วนได้ส่วนเสียทางด้านการท่องเที่ยว เพื่อสรรหาตัวแทน คณะกรรมการจากภาคส่วนต่าง ๆ ข. จัดการประชุมเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ แจกแจงงาน และจัดทำระบบการบริหารงาน รวมถึงพิจารณาโครงสร้าง และรูปแบบการทำงานในแต่ละตำแหน่ง ค. จัดแจงตำแหน่งหน้าที่ของตัวแทนแต่ละฝ่ายให้ทำงานในด้านที่ตัวเองเหมาะสม	สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดศรีสะเกษ	30 มีนาคม 2563 (09.00 – 12.00 น.)	นาย ยุทธศาสตร์ฯ นางสาว รักดินแดนฯ	20,000.-	

งาน	วิธีการ	สถานที่	เวลา	ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	หมายเหตุ
2. นำเรียนผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อรับรองคณะกรรมการด้านการท่องเที่ยวและชี้แจงที่มาที่ไปของการจัดตั้งคณะกรรมการด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มนี้ รวมถึงตรวจสอบว่าคณะกรรมการกลุ่มนี้มีภาระกิจที่ซ้ำซ้อนกับคณะกรรมการกลุ่มอื่นๆ ที่มีหรือไม่	ทำเรื่องนำเรียนผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อรับรองคณะกรรมการด้านการท่องเที่ยวหลังจากได้มีการจัดสรรคณะกรรมการเรียบร้อยแล้ว	สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	15 เมษายน 2563 (09.00 – 12.00 น.)	นาย ยุทธศาสตร์ฯ นางสาว รักดินแดนฯ	20,000.-	
3. การเริ่มงานเพื่อเริ่มต้นการขับเคลื่อน	3.1 ประชุมเริ่มต้นคณะกรรมการเพื่อการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 1	สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	15 พฤษภาคม 2563 (09.00 – 12.00 น.)	นาย ยุทธศาสตร์ฯ นางสาว รักดินแดนฯ	20,000.-	
	3.2 ประชุมเริ่มต้นคณะกรรมการเพื่อการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 2		31 พฤษภาคม 2563 (09.00 – 12.00 น.)		20,000.-	
	3.3 ประชุมเริ่มต้นคณะกรรมการเพื่อการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 3		30 มิถุนายน 2563 (09.00 – 12.00 น.)		20,000.-	
	3.4 ประชุมเริ่มต้นคณะกรรมการเพื่อการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 4		15 มิถุนายน 2563 (09.00 – 12.00 น.)		20,000.-	
4. ติดตามผลความคืบหน้าด้วยการประชุมในทุกไตรมาส (3 เดือน) เพื่อรายงานความคืบหน้าและติดตามผลให้สำเร็จตามเป้าหมาย	4.1 ติดตามความคืบหน้าการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด	สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	พ.ค. – ก.ค. 63	นาย ยุทธศาสตร์ฯ นางสาว รักดินแดนฯ		
	4.2 ติดตามความคืบหน้าการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด		ก.ค. – ก.ย. 63			
	4.3 ติดตามความคืบหน้าการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด		ก.ย. – พ.ย. 63			

งาน	วิธีการ	สถานที่	เวลา	ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	หมายเหตุ
	4.4 ติดตามความคืบหน้าการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด		พ.ย. 63 – ม.ค 64			
5. ประชุมสรุปผลการทำงานปลายปี และปรับปรุงการบริหารงานเพื่อให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพการทำงานมากขึ้นในปีถัดไป	ประชุมรายงานผลปลายปี เพื่อรายงานผล		15 กุมภาพันธ์ 2564 (09.00 – 15.00 น.)	นาย ยุทธศาสตร์ฯ นางสาว รักดินแดนฯ	20,000.-	

18. สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

หน่วยงานภาคเอกชน

1. หอการค้าจังหวัด
2. สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัด
3. สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด
4. โครงการรวมกลุ่มของนักธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC)

ภาคีภาคประชาสังคม

1. ตัวแทนชุมชนแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด
2. ตัวแทนกลุ่มท่องเที่ยวโฮมสเตย์ภายในจังหวัด
3. ตัวแทนกลุ่ม OTOP จังหวัด

หลักการและเหตุผล

จากการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทรัพยากร ด้านการท่องเที่ยว และความ คิดเห็นของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการท่องเที่ยวภายในจังหวัดอำนาจเจริญ กลุ่มข้าราชการ และกลุ่ม นักธุรกิจภายในจังหวัดอำนาจเจริญ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการจัดทำ TOWS Matrix พบว่า จังหวัดอำนาจเจริญ มีทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และหน่วยงานที่ พร้อม ผลักดันให้ อำนาจเจริญ มีการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวตามวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัด อำนาจเจริญ พ.ศ. 2564-2566 ที่จะทำให้ “อำนาจเจริญเป็นเมืองท่องเที่ยวธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยว วัฒนธรรมวิถีอีสาน” เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาด้านการ ท่องเที่ยวต่าง ๆ เกิดขึ้นจริง อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล จึงมีความจำเป็นต้องจัดตั้งคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวที่มาจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อ ดำเนินการและขับเคลื่อนแผนงานด้านการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามกลยุทธ์ที่ 2 ในยุทธศาสตร์ที่ 4 (การพัฒนา กลไกการขับเคลื่อนเพื่อบูรณาการการส่งเสริมและพัฒนการท่องเที่ยวของจังหวัด) ใน ยุทธศาสตร์การ ท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ พ.ศ.2564-2566

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

เพื่อจัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญอย่างบูรณาการที่มีตัวแทนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนมาเป็นคณะกรรมการหลักในการขับเคลื่อน แผนปฏิบัติการด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม

วิธีดำเนินการ

4. การเตรียมงานเพื่อการสรรหาคณะทำงาน

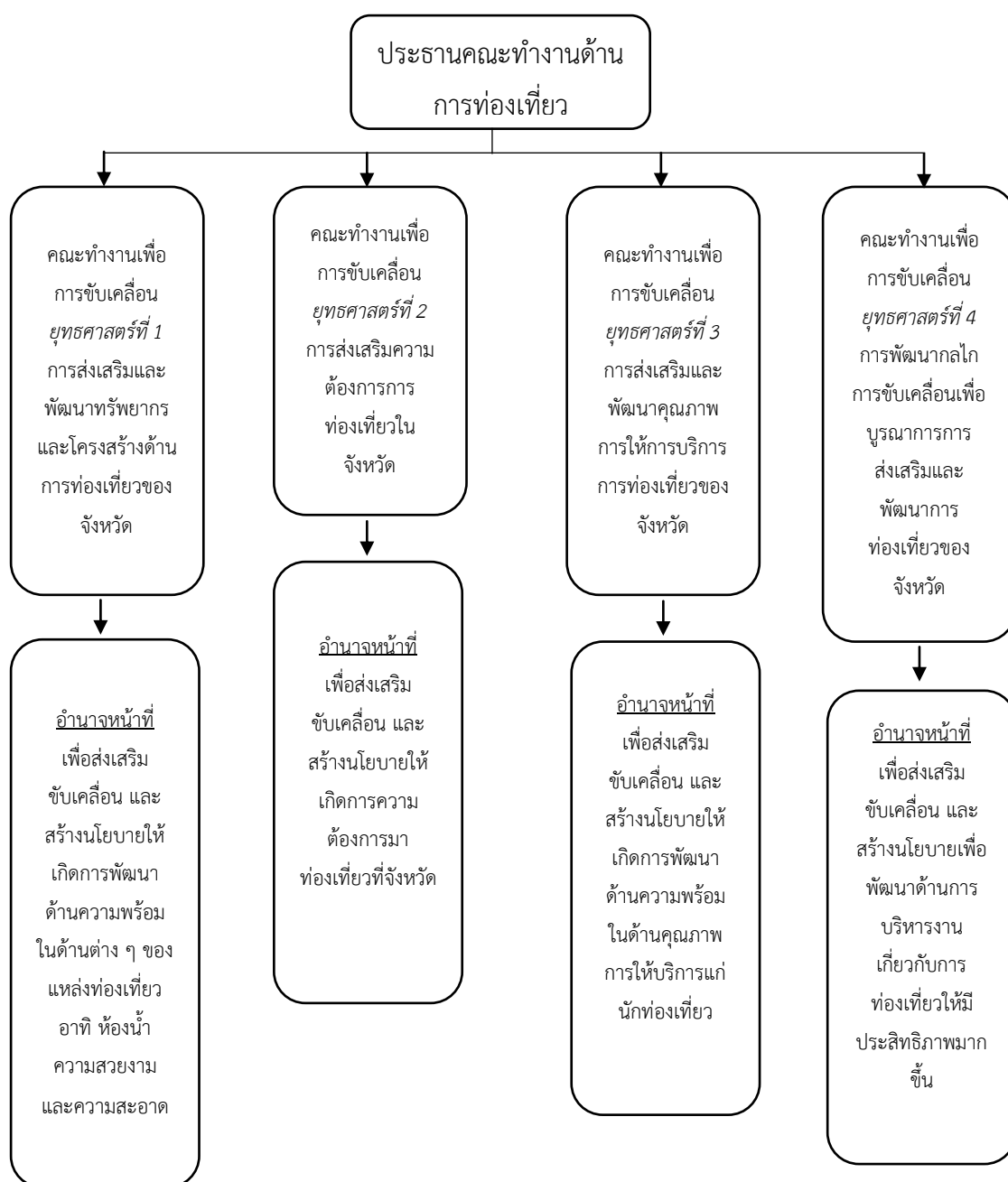
1.1 แจ้างรายละเอียด และนัดวันประชุม

- ก. แจ้างให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการท่องเที่ยว กลุ่มข้าราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมทราบถึงยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ พ.ศ.2564-2566 และการจัดตั้งคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญที่จะเกิดขึ้น
- ข. แจ้างรายละเอียดต่าง ๆ และรูปแบบคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญที่จะเกิดขึ้น
- ค. แจ้างเวลาการจัดประชุมในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของแต่ละกลุ่มเพื่อเลือกตัวแทนในคณะทำงานที่มาจากภาคีต่าง ๆ

1.2 การจัดตั้งคณะทำงาน

- ก. จัดการประชุมภาคีที่เกี่ยวข้อง เพื่อสรรหาตัวแทนคณะกรรมการจากภาคส่วนต่าง ๆ
- ข. จัดการประชุมเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ แจ้างผลงาน และจัดทำระบบการบริหารงาน รวมถึงพิจารณาโครงสร้าง และรูปแบบการทำงานในแต่ละตำแหน่งเพื่อขับเคลื่อนการทำงานเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญอย่างบูรณาการ
- ค. จัดทำตารางการประชุมประจำปีเพื่อพิจารณาวาระด้านการท่องเที่ยวร่วมกัน

ภาพที่ 1 ตัวอย่างแผนผังการบริหารงานคณะกรรมการด้านการท่องเที่ยวภายในจังหวัด

5. นำเรียนผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อรับรองคณะทำงานด้านการท่องเที่ยว และชี้แจงหลักการและเหตุผลของการจัดตั้งคณะทำงานด้านการท่องเที่ยว รวมถึงตรวจสอบว่าคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวมีภารกิจที่ซ้ำซ้อนกับคณะทำงานกลุ่มอื่น ๆ ที่มีหรือไม่
6. การเริ่มงานเพื่อเริ่มต้นการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ พ.ศ.2564-2566
 - 3.1 ประชุมเริ่มต้นคณะทำงานเพื่อการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเพื่อแจกแจงงาน และมอบหมายภาระงาน
 - 3.2 ประชุมเริ่มต้นคณะทำงานเพื่อการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมความต้องการการท่องเที่ยวในจังหวัดเพื่อแจกแจงงาน และมอบหมายภาระงาน
 - 3.3 ประชุมเริ่มต้นคณะทำงานเพื่อการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัดเพื่อแจกแจงงาน และมอบหมายภาระงาน
 - 3.4 ประชุมเริ่มต้นคณะทำงานเพื่อการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนเพื่อบูรณาการการส่งเสริมและพัฒนาก่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเพื่อแจกแจงงาน และมอบหมายภาระงาน
4. ติดตามผลความคืบหน้าด้วยการประชุมในทุกไตรมาส (3 เดือน) เพื่อรายงานความคืบหน้า และติดตามผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการที่ได้ดำเนินการไปแล้ว
 - 4.1 ติดตามความคืบหน้าการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด
 - 4.2 ติดตามความคืบหน้าการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมความต้องการการท่องเที่ยวในจังหวัด
 - 4.3 ติดตามความคืบหน้าการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัด
 - 4.4 ติดตามความคืบหน้าการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนเพื่อบูรณาการการส่งเสริมและพัฒนาก่อการท่องเที่ยวของจังหวัด
5. ประชุมสรุปผลการทำงานปลายปี และปรับปรุงกลไกการบริหารงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินตามยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ พ.ศ.2564-2566 และมีประสิทธิภาพในการทำงานที่สูงขึ้นในปีถัดไป

ระยะเวลาดำเนินการ

ระยะเวลา 1 ปี ระหว่างวันที่ 1 มีนาคม 2563 ถึง วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2564

แผนปฏิบัติงานโครงการ

ระยะเวลา 1 ปี ระหว่างวันที่ 1 มีนาคม 2563 ถึง วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2564

งาน	วิธีการ	สถานที่	วันที่/เวลา	ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	หมายเหตุ
1. การเตรียมงานเพื่อ การสรรหาคณะทำงาน	1.1 แจงรายละเอียด และนัด วันประชุม ก. แจงให้ผู้มีส่วนได้ส่วน เสียเกี่ยวกับการท่องเที่ยว กลุ่มข้าราชการ และภาค ประชาสังคมทราบถึง โครงการที่จะเกิดขึ้น ข. ชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ และข้อตกลงร่วมให้กับผู้ มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการ ท่องเที่ยว กลุ่มข้าราชการ และภาคประชาสังคมทราบ ค. แจงเวลาการจัดประชุม ในหมู่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ แต่ละกลุ่มเพื่อเลือกตัวแทน ในคณะทำงานที่มาจากกลุ่ม ต่าง ๆ	สำนักงาน ท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัด อำนาจเจริญ	15 มีนาคม 2563 (09.00 – 12.00 น.)	นาย ยุทธศาสตร์ฯ นางสาว รักดินแดนฯ	20,000.-	
	1.2 การสรรหาคณะทำงาน ก. จัดการประชุมผู้ เกี่ยวข้อง และมีผู้มีส่วน เสียทางด้านการท่องเที่ยว เพื่อสรรหาตัวแทน คณะกรรมการจากภาคส่วน ต่าง ๆ ข. จัดการประชุมเพื่อชี้แจง วัตถุประสงค์ แจกแจงงาน และจัดทำระบบการ บริหารงาน รวมถึงพิจารณา โครงสร้าง และรูปแบบการ ทำงานในแต่ละตำแหน่ง ค. จัดแจงตำแหน่งหน้าที่ของ ตัวแทนแต่ละฝ่ายให้ทำงาน ในด้านที่ตัวเองเหมาะสม	สำนักงาน ท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัด อำนาจเจริญ	30 มีนาคม 2563 (09.00 – 12.00 น.)	นาย ยุทธศาสตร์ฯ นางสาว รักดินแดนฯ	20,000.-	

งาน	วิธีการ	สถานที่	เวลา	ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	หมายเหตุ
2. นำเรียนผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อรับรองคณะกรรมการด้านการท่องเที่ยวและชี้แจงที่มาที่ไปของการจัดตั้งคณะกรรมการด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มนี้ รวมถึงตรวจสอบว่าคณะกรรมการกลุ่มนี้มีภารกิจที่ซ้ำซ้อนกับคณะกรรมการกลุ่มอื่นๆ ที่มีหรือไม่	ทำเรื่องนำเรียนผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อรับรองคณะกรรมการด้านการท่องเที่ยวหลังจากได้มีการจัดสรรคณะกรรมการเรียบร้อยแล้ว	สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	15 เมษายน 2563 (09.00 – 12.00 น.)	นาย ยุทธศาสตร์ฯ นางสาว รักดินแดนฯ	20,000.-	
3. การเริ่มงานเพื่อเริ่มต้นการขับเคลื่อน	3.1 ประชุมเริ่มต้นคณะกรรมการเพื่อการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 1	สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	15 พฤษภาคม 2563 (09.00 – 12.00 น.)	นาย ยุทธศาสตร์ฯ นางสาว รักดินแดนฯ	20,000.-	
	3.2 ประชุมเริ่มต้นคณะกรรมการเพื่อการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 2		31 พฤษภาคม 2563 (09.00 – 12.00 น.)		20,000.-	
	3.3 ประชุมเริ่มต้นคณะกรรมการเพื่อการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 3		30 มิถุนายน 2563 (09.00 – 12.00 น.)		20,000.-	
	3.4 ประชุมเริ่มต้นคณะกรรมการเพื่อการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 4		15 มิถุนายน 2563 (09.00 – 12.00 น.)		20,000.-	
4. ติดตามผลความคืบหน้าด้วยการประชุมในทุกไตรมาส (3 เดือน) เพื่อรายงานความคืบหน้าและติดตามผลให้สำเร็จตามเป้าหมาย	4.1 ติดตามความคืบหน้าการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด	สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	พ.ค. – ก.ค. 63	นาย ยุทธศาสตร์ฯ นางสาว รักดินแดนฯ		
	4.2 ติดตามความคืบหน้าการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด		ก.ค. – ก.ย. 63			
	4.3 ติดตามความคืบหน้าการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด		ก.ย. – พ.ย. 63			

งาน	วิธีการ	สถานที่	เวลา	ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	หมายเหตุ
	4.4 ติดตามความคืบหน้าการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด		พ.ย. 63 – ม.ค 64			
5. ประชุมสรุปผลการทำงานปลายปี และปรับปรุงการบริหารงานเพื่อให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพการทำงานมากขึ้นในปีถัดไป	ประชุมรายงานผลปลายปี เพื่อรายงานผล		15 กุมภาพันธ์ 2564 (09.00 – 15.00 น.)	นาย ยุทธศาสตร์ฯ นางสาว รักดินแดนฯ	20,000.-	

